کتاب البیان

فی تفسیر القرآن

مترجم محمد حسن مولی زاده شکوی (نجفی)

ایکینجی جیلد

سنهٔ هجری ۱۳۲۶ || میلادی ۱۹۰۸

تفلیس شهرینده «غیرت» مطبعه‌سنده طبع اولندی

كتاب البيان

في تفسير القرآن

جلد

۲

مترجم محمد حسن مولی زاده شکوی (نخو)

سنهٔ هجری ۱۳۲۶ | میلادی ۱۹۰۸.

تفلیس شهرینده غیرت مطبعه‌سنده طبع اولدی

سورة الكهف (۱۱۱) آیه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیٓ اَنْزَلَ عَلٰی عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجاً ۲) قَيِّماً لِيُنْذِرَ بَأْساً شَدِيداً مِنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْراً حَسَناً ۳) مَاكِثِينَ فِيهِ اَبَداً ۴) وَيُنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَداً ۵) مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِاٰبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ اِنْ يَقُولُونَ اِلَّا كَذِباً ۶) فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلٰٓی اٰثَارِهِمْ اِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهٰذَا الْحَدِيثِ

۱) حمد الله ایچوندر که قرآنی اوز بنده‌سی محمدص‌ه نازل ایتدی واو قرآنی اکری ایتمدی» صحتدن فساده وحقدن باطله میل‌ایدن دکلیدی ۲) اوحالده که اوقرآن دوزایدی» وبربریله ضددکلیدی یااینکه قیامته‌دیك ثابت‌در «تااینکه الله‌طرفندن اولان شدتلو قوخولریله ایمانه گلمین‌لری قورخوزه ومژده ویره اونوع مؤمنلره‌که یخشی عمللرایدرلر بونیله‌که‌اونلره‌گوزل اجر ومزدوار»عمللرنك مقابلنده ۳) واونلر اواجرده (عملك ثمره‌سی اولان بهشتده) همیشه‌لیك قالانلردر ۴) وقورخوزه اوکسلریکه دیدیلر الله اوزینه اولاد اخذایدبدر» بعضی دیدی‌ملائکه‌لر اللهك‌قزلاریدر بعضی عیسی‌نی بعضی عزیری اللهه اوغول ایتدیلر «اونلارك بوسوزه هیچ علملری یوخدر وآتالارنك دخی علمی یوخدر» اوسوزلری گمان ایله دیورلر «نه‌بیوك سوزدرکه اونلرك آغزلارندن چیخدی» نه‌جرئتله دیورلرکه اللهك اولادی وار «اونلر دانشمزلر مكر یالان سوز» هرنه دانشورلر هاموسی‌یالاندر ۵) «اکر اونلر ایمان کتورمیه یاپیغمبر شایدکه سن‌اوزنکی زحمته سالوب غصه‌نك چوخلقندن اولدوره‌جکسن اونلر ایمان کتورمیندن صوکره» سن‌هیچ وقت اوندن غصه‌اتمه ۶) «حقیقده یریوزینده اولان شئیلری» نهرلر، آقاجلار وانواع‌مخلوقاتی «یراهلندن اوتری زینت قرار ایتدیك تااینکه اونلری امتحان ایدك‌که اونلارك هانسی بری گوزل عمل ایدندر» هانسی یخشی عمل‌ایدیر وهانسی پیس عمل‌ایدیر

اَسَفاً ٧) اِنّا جَعَلْنا ما عَلَى الْاَرْضِ زِينَةً لَها لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ اَحْسَنُ عَمَلاً ٨) وَاِنّا لَجاعِلُونَ
ما عَلَيْها صَعِيداً جُرُزاً ٩) اَمْ حَسِبْتَ اَنَّ اَصْحابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كانُوا مِنْ آياتِنا عَجَباً ١٠) اِذْ

٧) «بدرستیکه یریوزینده‌اولان زینتلری زایل‌ایدوب اوت‌سیز قوری یرایده‌ریك»
قیامت قائم‌اولانده نه‌یرده اوت اولار ونه‌آقاج ٨) «آیاسن کمان ایدیرسن‌که مغاره
یولداشلاری ورقیم آدملری بزیم قدرت علامه‌تلریمزدن غریبه‌وعجیبه‌ایش‌در». چونکه
حضرت پیغمبر مغاره‌احوالاتنی قل‌ایدندن صوڭره بیوردی که بواحوالات چوخ غریبه‌در
بوطمعه‌که اونلار ایمان کتوره‌لر اوڭا گوره اللّٰه‌تعالی بیورورکه آیا بواحوالاتی غریبه
کمان ایدیرسن وحال‌انکه بزیم قدرتمزڭ یاننده غریبه دکلدر. رقیم اوداغدرکه
ذکر اولان مغاره اونده واقعدر قریش طائفه‌سی نصر بن‌حرثی وعقبه‌لی یهود
عالملرڭ یاننه گوندردیلرکه کیدوب محمد ﷺ ڭ احوالنی اونلاردن خبر آلسونلارکه
آیا توراةده واردرکه بولدن صوڭره پیغمبر کله‌جك و اونڭ صفتی‌ندر ایلکه اونلار
کیدوب خبر آلدیلر علمای یهود دیدیلرکه اوندن اوچ مسئله خبر آلوڭ اکر
ایکسنی بیلوب بریسنی بیلمدی پس‌حق پیغمبردر اولمجی خبر آلوڭ اوجوانلردن
که‌کیچمش وقتده گیدوب غائب اولدیلر اونلار کیملردر ایکمجی کیمدر اوکسکه
کیدوب مشرق ومغربی کزدی ۳مجی خبرآلوڭ که روح ندر ایلکه اونلار مکه‌یه
یتشدیلر احوالی قومه خبر ویروب اشراف مکه‌حضرتڭ خدمتنه کلوب اوچ‌مسئله‌نی
خبر آلدیلر حضرت بیوردی صباح سیزه‌خبرویره‌رم وانشاءاللّٰه بیورمادی اون‌بیش
گون حضرته جبرئیل نازل اولمیوب کفار مکه شاداولدیلرکه محمدی اونڭ اللهی
ترك ایدبدر حضرت بوسوزی ایشیدوب غمکین اولدی تااینکه اللّٰه‌تعالی بوسورهٔ
مبارکه‌نی نازل بیوروب هم کهف وهم ذوالقرنین احوالندن مفصلاً خبر ویروب
وهمیده روحنڭ علمنی اللهه‌حواله بیوردی. اصحاب کهفڭ احوالی بیله‌درکه نچه
نفر اوزمانڭ پادشاهی دقیانوسله ملقب پادشاهنڭ خواص‌لریندن ایدیلر ودقیانوس
اوزینی اللهلق مقامنه قویوب خلقی اوزینه دعوت ایدردی بعض روایته کوره
بت‌پرست ایدی وبونلار عیسی مذهبنده ایدیلر بونلار آنلیوب بیلدیلر که دقیانوس
اونلارکیمی مخلوقدر ایستدیلرکه اونڭ ملکندن چخوب باشقه‌یره کتسونلر اتفاقا
شهردن چخوب کیدنده برنفر چوبان اونلارا راست کلوب احوالدن خبردار اولوب
خواهش ایتدیکه اوقدر صبر ایده‌لرکه اودخی قویونلاری‌صاحبنه ویروب اونلارله
یولداش اولا خلاصه هاموسی کیدنده چوبانڭ ایتی اونلاردن آیریلمیوب هرقدر
منع ایتدیلر ممکن اولمیوب اونلارله یوله دوشدیلر اللّٰه‌تعالی بواحوالاتی خبرویروب بیوریور

اَوَى الْفِتْيَةُ اِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا ۱۱) فَضَرَبْنَا
عَلٰى اٰذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ۱۲) ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ اَيُّ الْحِزْبَيْنِ اَحْصٰى لِمَا لَبِثُوا اَمَدًا
۱۳) نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ اِنَّهُمْ فِتْيَةٌ اٰمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ۱۴) وَرَبَطْنَا عَلٰى
قُلُوبِهِمْ اِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهِ اِلٰهًا لَقَدْ قُلْنَا اِذًا شَطَطًا
۱۵) هٰؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اٰلِهَةً لَوْلَا يَاْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۱۶) وَاِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ فَاْوُوا اِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ

۹) «ایلکه اوجوانلر مغاره‌یه پناه آپاردیلر دیدیلر پروردگارا بزه اوزیاننددن رحمت ونصرت ویر»که دقیانوسنگ ظلمندن خلاص اولاق «وکافرلردن قاچمق ایشمزه کومك ایدوب بزه نجات تاپماقی مهیا ایت ۱۰) پس بیز غارده نیچه سایبلمش ئیل‌لراونلرنگ قولاقلارینه اوردیق» و اونوعله یاتدیلر که قولاخلاری ایشتمکدن قالدی قبول ایتدیك اونلارنگ دعاسنی یوخونی اونلاره غالب ایتمك ایله ۱۱) «بزاونلاری یوخودان دورقوزدیق تااینکه بزبیلك ایکی طائفه‌نگ هانسی بری یخشی سایان و حساب ایدندر» اصحاب کهفنگ یوخوده قالماق مدتنی. ایکی طائفه یاعبارتدر مؤمن وکافردن یااینکه اصحاب کهفنگ اوزلریندن که ایکی فرقه اولدیلر سای وحساب خصوصنده ۱۲) «بزنقل ایده‌ریك سگا اونلارنگ خبرینی حقله بدرستیکه اونلار ایله جوانلارایدیلرکه‌ایمان گتوردیلر اوزلرینگ اللهنه وبزآرتوردیك‌اونلاره‌هدایتی»اوزلری هدایته طالب اولمقه گوره ۱۳) «بز اونلارنگ قلبلرنی ایمانه محکم ایتدیك او زمان که دوردیلر» اوزلرنگ ظالم پادشاهی دقیانوسنگ یاننده «پس دیدیلر بزیم اللهمز گوگلرنگ ویرنگ اللهی‌در بزعبادت اتمروك اوندن غیری اللهه» اگراوندن سوا باشقه‌سنه عبادت ایتسك «هرآینه بز حقدن اوزاق سوزلر دانشان اولاریق
۱۴) اصحاب کهف دیدیلر که بونلار منم قومیم واهل بلادیمدر اوزلرینه اللهدن سوا اوزگه اللهلار قرار ایدوبلر ونه‌سببه بوکافرلر اللهدن غیریسنه عبادت ایتمگنگ صحتنه آشکارا دلیل گتورمرلر» هرنه ایدیرلر تقلیداً عمله گتوروورلر «پس کیمدر ظالمراق اوکسدن بهتان دیه الله‌ه یالانی» واوگا شریك قرار ایده ۱۵) اصحاب کهفنگ بریسی یولداشلارینه دیدی «اوزمانکه سیز کنار اولدگز کافرلردن واواللهدن که اصحاب دقیانوس عبادت ایدرلر اللهدن سوایسنه پس جیخون‌بونلارنگ شهریندن وپناه‌آپارون مغاره‌یه تااینکه سیزنگ اللهگزاوز رحمتنی سیزه‌آچوب دوشیه»

رحمته ويهيئ لكم من امركم مرفقا ١٧) وترى الشمس اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين
واذا غربت تقرضهم ذات الشمال وهم فى فجوة منه ذلك من ايات الله من يهدى الله فهو المهتد
ومن يضلل فلن تجد له وليا مرشدا ١٨) وتحسبهم ايقاظا وهم رقود ونقلبهم ذات اليمين وذات
الشمال وكلبهم باسط ذراعيه بالوصيد لو اطلعت عليهم لوليت منهم فرارا ولملئت منهم رعبا
١٩) وكذلك بعثناهم ليتسائلوا بينهم قال قائل منهم كم لبثتم قالوا لبثنا يوما او بعض يوم قالوا ربكم
اعلم بما لبثتم فابعثوا احدكم بورقكم هذه الى المدينة فلينظر ايها ازكى طعاما فليأتكم برزق منه وليتلطف

وظالملرنگ ظلمندن سیزی خلاص ایده «وسیزنگ قاچماق ایشگزه آسانلقی مهیا ایده»
١٦) یامحمد ص اگر سن اونلارنگ غارنی گورسیدینگ «گورردینکه گون طلوع
ایدن وقتده میل ایدر اونلارنگ غاریدن ساغ طرفه ایلکه گون غروب ایتدی ترك
ایدر اونلری صول طرفه» یعنی گون غارنگ ایچنه داخل اولماز «واونلار غارده
وسعتلو یرده ایدیلر» هرکس قاپودن داخل اولسا اونلاری گورمز ونسیم اویری
دوتار یوزلری بنات‌النعش یولدوزی طرفنه واقع اولوب «بوامر اللهنگ علامتلریدندر
هرکسیکه الله هدایت ایده پس اوشخص هدایت تاپمشدر وهرکسی که الله ضلالته
سالا پس سن تاپمزسن اونگا بردوست که دوغری یول گوستره ١٧) سن اونلاری
اویاق گمان ایدرسن وحال آنکه اونلار یاتمشلاردر حقیقتده» اوندن اوتری اونلارك
گوزلری آچیق ایدی گویا تکلم ایدیرلر «وبز دولاندیرروق اونلاری صاغ وصول
طرفه» ساغدن صوله صولدن ساغه که غارنگ رطوبتی اونلاری ضایع ایتمیه
«اونلارنگ ایتی ایاقلارینی قاپونگ آستانه‌سنه اوزاتمشدی غارنگ قباقنده» هرگاه سن
اونلاردن خبردار اولاسن وگوره‌سن اونلارنگ حالتنی هرآینه سن بوزگی اونلاردن
دوندررسن قورخیدن قاچان حالتده وهر آینه دولمش اولارسن اونلاردن هیبت
جهتنه» قلبنگ قورخوایله دولار اوندن اوتریکه الله اونلاری اولوع هیبتاو ایتمشدی
که بر کس اونلارنگ یاننه گیده بیلمیه. نجه‌که اونلاره بونوع یوخی غالب ایتدیك
١٨) هابیله اونلاری دورقوزدوق تااینکه بربریله سؤال وجواب ایده‌لراوزآرالرینده.
برنفر دین اونلاردن دیدی که سیز یوخیده نه‌قدر دایاندگز دیدیلر دایاندوق بر
گون یا گونگ بعضی‌سنی» چونکه غاره داخل اولمشدیلر صبح وقتی وگونگ
آخرینده یوخودن آیلمشدیلر ایلکه گوردیلر که گون حالا باتمیوب اوجهته دیدیلر
که گونگ یاریسنی یاتمشوق اونلارنگ رئیسی تملیخا یابعضی‌سی «دیدیلر سیزنگ
اللهنگز سیزدن یخشی بیلور اومدتی که سیز دایانوبسگز ـزنگ بریگزی بویول‌یله

وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ اَحَداً ٢٠) اِنَّهُمْ اِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ اَوْ يُعِيدُوكُمْ فِى مِلَّتِهِمْ وَلَنْ
تُفْلِحُوا اِذاً اَبَداً ٢١) وَكَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ
فِيهَا اِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُنْيَاناً رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ
غَلَبُوا عَلٰى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِداً ٢٣) سَيَقُولُونَ ثَلٰثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ

شهره گوندهریگ گیتسون باخسونکه طعامگ هانسی پاکیزه‌در اونی آلسون» گزلین.
مسلمانلاردن آلسون طعامی نه‌اینکه بت‌پرستلردن «پس‌سیزه شهردن روزی‌گتورسون
وگرکدرکه دقت ایتسون برکس اونی تالماسون» وسزی براحده‌نشان وخبر ویرمه‌سوگ
١٩) «اگر شهر اهلی سیزه قادراولالار وبرگزی بیاه‌لر سیزی سنگسار ایدرلر»
داشیله یادیل‌ایله «یااینکه سیزی قایتارارلر اوزدینلرینه واوزمان سیز هیچ وقتده
نجات تاپمازسگز» ٢٠) نیجه‌که اونلاری یاتدیرمشدوق «هابیله اونلاری بیدارایتدیك»
یااینکه خبردار ایتدیك پادشاهی اونلارگ احوالنه ایلکه اونلارگ قاچماقندن خبردار
اولدی اونلاری آختاروب غارده تاپوب امر ایتدیکه غارگ قاپوسنی محکم داش
ایله‌اورتسونلرکه اویرده قالوب آجندن اولسونلر پس ایکی نفرگزلنده مؤمن اولانلردن
اونلارگ احوالاتنی مس‌لوح اوستنده یازدیروب غارگ قاپوسنگ یانده دیواره
قویدیلر که بوندن صوگره گلن کسلر اونلارگ احوالاتندن خبردار اولسونلارایلکه
بازاره چورك آلمقه گیدن بازاردن چورك آلوب پول ویرنده چورکچی گوردیکه
بوشخصده کهنه پول وار دیدی سن‌خزینه تاپوبسن منی‌ده اوپوله شریك ایت اولا
گیدوب پادشاهه خبر ویره‌رم‌اوشخص دیدی‌من خزینه تاپمامشم وبوپول دقیانوس
سکه‌سیدر دونن بزشهردن چخوب گیتمشدیك بوگون گلمشم چورك آلمقه بونلارگ
سؤال وجوابی چوق اولوب آخرده خبر پادشاهه یتشوب معلوم اولدیکه‌نیچه قرنلر
گیچوب دقیانوس واوندن صوگره اولان پادشاهلر گیدوب بوحالده پادشاه اولان
عیسی دیننده‌ایدی پادشاه اهل شهرله غاره گلدیلر اللّٰه‌تعالی بواحوالی خبر ویروب
بیورور بزپادشاهی خبردار ایتدیك اونلارگ حالنه «تااینکه بیله‌لر که اللهگ‌وعده‌سی
حقدر» مبعوث اولماق ثواب وعقاب دوغریدر «وبدرستیکه قیامت قائم اولمقده شبهه
یوخدر اووقت که بربریله نزاع وقیل وقال ایدردیلر اوز امرلرینده» بعضی‌سی
دیردی که بعثت یوخدر بعضی دیوردی روحلر مبعوث اولار نه اینکه جسملر
بوگا گوره اللّٰه‌تعالی ایستدیکه اونلارا بیلدیره جسماه مبعوث اولماقگ دوغریلقنی.
ایلکه پادشاه اونلارگ یاننه گلدی که اونلارله سؤال وجواب ایده اونلار یخلوب

وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۲۳) وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِ رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا ۲۴) وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ۲۵) قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ

وفات ایتدیلر پادشاه مصلحت ایتدی که بونلرگ حقنده نه‌ایدك حضارگ بعضی‌سی که مشرك ایدی «دیدیلر اونلرگ اوستنده برنا تیكك» اونلر هیچکسه معلوم اولمیه «اونلارگ اللهی یخشی بیلور اونلاری» که دیری‌دیلر یااولوبلر «اونلارگ امرینه غلبه ایدن پادشاه دیدیکه البته بزاونلارگ غارنگ قباقنده مسجد بناایده‌ریك» کهفگ قباقنده نماز قلماق ایچون ۲۱) اوکسارکه اونلارگ عددی خصوصنده اختلاف ایتدیلر» تیزلیك‌ایله (یهودیلر) دیرلر که اونلارگ عددی اوچدر ۴مجیسی اونلارگ ایتی‌در بعضی‌لر (نصاری) دیرلر بشدراونلارگ ٦مجیسی اونلارگ‌ایتی‌در بوسوزی دیدیلر غیبه داش آتماقله» بو سوز مثلدر گمانی سوزه دیرلر قرانلق یرده‌داش آتور ومسلمانلار دیرلر که یدی نفر ایدیلر وسکزمجی‌سی اونلارگ ایتی ایدی دیگلن یاپیغمبر منم‌اللهیم اونلارگ حسابنی هامیدن یخشی بیلور بلمز اونلاری مگر آزآدم ۲۲) پس مجادله‌ایتمه اونلارگ عددنده اختلاف ایدنلر ایله مگرظاهری جدال» دیگلن که سیز دیورسگز فلان قدردر سیزدن غیریسی سیزله مخالفت‌ایدیر اگر سوزگزگ دوغرویلقنه دلیلگز وارایسه گتوروڭ «وفتوی خبر آلمه اونلارگ خصوصنده اهل کتابدن براحددن ۲۳) والبته دیمه‌که برشیئی صباح ایده‌جکم مگر اینکه مقید ایده‌سن‌که اگر اللّه‌ایستیه» اوندن اوتری انشاءاللّه دیمین شخص اوزینی عملنده مستقل حساب ایدیر «وهر وقتکه انشاءاللّه دیمکی یادیندن چیخارتدیك یادگا دوشنده اللّهی ذکرایت» وانشاءاللّه دی «یاپیغمبر دیگلن امید وارکه منم اللّهیم منی هدایت ایده» وبگا اونوع‌معجزه وبره‌که «هدایته چوخ‌یاخین اولا اصحاب کهفگ بوقصه‌سندن ۲۴) واصحاب کهف دایاندیلر اوزلربنگ غارینده اوچ‌یوز ئیل» اوندن صوگره اونلارگ احوالی‌خلقه معلوم اولدی «وبعضی‌لر آرتوردیلر گنه‌دوققوز ۲۵) دیگلن اللّه اعلمدر اومدته که اونلار دایاندیلر اللّه ایچولدر گوگلرگ ویرگ غیبی اللّه‌ایله چوخ گورندر وایشیدندر. گوك ویراهلندن اوتری اللّهدن باشقه‌بردوست وایشلرینه یتشوب کومك ایدن یوخدر واللّه هیچ کسی اوزحکمنه وسلطنتنه شریك

حزب

أَحَداً ٢٦) وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَداً ٢٧) وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَيهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطاً ٢٨) وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَاراً أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقاً ٢٩) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلاً ٣٠) أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَاباً خُضْراً مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ

ایتمز ٢٦) اوخی یامحمدص اوزادیکه وحی اولوبدر سکاسنک اللهک کتابندن» اصحاب کهف احوالنی «وتغییر وتبدیل ایدن اولماز اللهک سوزلرنی والله‌دن غیری پناه تاپمزسن ٢٧) و صبر ایت واوزکی ساخلا او کسلرایله که عبادت ایدرلر اوزلرنک اللهنه صبح وآخشام که خواهش ایدرلر اللهک رضاسنی» مشرکلر سکا دیرلر که فقیرلری یانندن کنار ایت که بز گلوب سکا ایمان گتورك اونلرک سوزونه قولاق ویرمه «وسن گوزلرکی مؤمنلردن قایتارما» ودنیا اهلنه باخما اگر دنیا اهنه باخسان «ایسترسن دنیا زنده‌گانلقنک زینتنی واطاعت ایتمه او کسه‌که بز اونک قلبنی بزیم ذکرمزدن غافل ایتدیك» که اونده ایمان علامتی‌یوخ ایدی «وتابع اولدی اوزهوای نفسنه اونک امری افراط وحددن تجاوز ایدن‌در ٢٨) دیگلن یا محمدص» اوکسلره که سنی امر ایدیر فقرادن اوزاق اولمقه «بو حق اولان قرآن الله طرفندن‌در پس‌هرکسکه ایستر ایمان گتورسون وهرکس ایستیه کافر اولسونک» هر کسک اختیاری اوزیله‌در و عملنک جزاسنی آلاجاقدر «بدرستیکه بز مهیا ایتدیك ظالملره» که نفسلرینه ظلم ایتدیلر اللهدن غیریسنه عبادت ایتمك جهنه «جهنم اودینی جهنمك پرده‌لری اونلاری احاطه ایدر» که دورت طرفندن چکیلوب یااینکه‌توسدیسی «واگر فریاده یتشمك‌ایستیه‌لر» اودک وسوسولقک شدتندن «اونلارک فریادینه یتشرلر اوسوایله که یاغک دردی» (کف) یااریمش مس وقلع یااینکه‌یاره‌لردرن آخان چرك «کیمی‌در» اونی یوزلرینک قباغنه گتورنده «اونلرک یوزلرینی بریان ایدر نه‌پیس سودر اوسو ونه‌پیس‌در اونلرک تکیه‌گاهی ٢٩) اوکسلر که ایمان گتوردیلر ویخشی عمل‌لر ایتدیلر حقیقتده بزضائع ایتمریك اوکسک اجرنی ومزدنی که گوزل عمللر عمله گتوردیلر ٣٠) اونلار اوکسلردر

فيها على الارآئك نعم الثواب وحسنت مرتفقاً ٣١) واضرب لهم مثلا رجلين جعلنا لاحدهما
جنتين من اعناب وحففناهما بنخل وجعلنا بينهما زرعاً ٣٢) كلتا الجنتين آتت اكلها ولم
تظلم منه شيئاً وفجرنا خلالهما نهراً ٣٣) وكان له ثمر فقال لصاحبه وهو يحاوره انا اكثر
منك مالا واعز نفراً ٣٤) ودخل جنته وهو ظالم لنفسه قال ما اظن ان تبيد هذه ابداً ٣٥) وما
اظن الساعة قائمة ولئن رددت الى ربى لاجدن خيراً منها منقلباً ٣٦) قال له صاحبه وهو
يحاوره اكفرت بالذى خلقك من تراب ثم من نطفة ثم سويك رجلا ٣٧) لكنا هو الله ربى ولا

كه اونلر ايچون هميشه‌ليك بهشت وار اونلرڭ آلتندن نهرلر جارى اولار و
زينتلنمش اولارلر قزيل قولباغ وبلزيكلرايله وسندس وديبادن عمله گلن لباسلر
اوترلر وبهشتده گوزل تختلره سوكنرلر نه‌يخشى مزددر ونه گوزل تكيه‌گاهدر .
٣١) مؤمنله كافردن اوترى ايكى كشينى مثل ذكرايت» بومثلدن مقصود اودر
كه مشركلر فخر ايدرديلر مسلمانلره ماللرى وكومكلرى‌ايله الله‌تعالى اوللره بيان
ايديركه اوشيئلر فخر ايتمكه سبب اولابيلمز ممكندر شخص بوگون دولتلو صباح
فقير اولا مثل گتوردى ايكى قرداشڭ احوالنى كه بنى اسرائيلده آتالرندن هر
بريسنه چوخ‌مال ارث دوشمشدى بريسى باغ، بوستان، غلام، وكنيز آلمشدى واو
بريسى حصه‌سنى الله‌يولنده‌صرف ايتمشدى‌بوكيفيتى‌الله‌تعالى خبرويروب بيورور كه
«اونلارڭ بريسنه ايكى اوزوم باغى ويرديك واوباغلارى دولديرديق خرمايله و
ايكى باغڭ آراسنى زراعت يرى ايتديك ٣٢) او باغچه‌لرڭ هر بريسنى اوز
ميوه‌سنى وقتنده لايقنجه ويروب ميوه‌لردن هيچ برشيئى ناقص ايتمدى وايكى
باغچه‌نڭ آراسنده آرخلر جارى ايتديك» كه اونيله آقاجلر وزراعتلر سيراب اولا
٣٣) «همان شخصڭ باغچه وزراعتدن باشقه دولتى وقزيل گوموشى دخى وار
ايدى بوشخص اوزيولداشنه» فقير قرداشنه «اونيله صحبت ايدن حالده ديديكه من
مال‌جهتنه سندن آرتوقم وكومك جهتنه سندن عزيزم» ماليم دولتيم قول وكنيزيم
سندن چوخدر ٣٤) «دولتلو كيشى» فقيرقرداشيله «اوزباغنه داخل اولدى اوحالده‌كه
اوزنفسنه ظلم ايدن‌ايدى» عجب وفخر ايتمك جهتنه‌ويولداشنه «ديديكه‌من گمان ايتمرمكه
بوبوستان فانى اولا» بلكه هميشه‌ليك قالاجاقدر ٣٥) «ومن گمان‌ايتمرم كه قيامت
ساعتى قائم اولا واگرمن قايتاريلام اوز اللهيم طرفنه» مبعوث اولمقدن اوترى
«هرآينه من بوبوستاندن يخشى قايتماق يرى اوزيمدن اوترى تاپارام ٣٦) دولتلو
شخصه اونڭ فقير يولداشى اوحالده‌كه اونيله مجادله ايدردى ديديكه آيا

اشرك بربي احدا (۳۸) ولولا اذ دخلت جنتك قلت ما شاء الله لا قوة الا بالله ان ترن انا اقل
منك مالا وولدا (۴۹) فعسى ربي ان يؤتين خيرا من جنتك ويرسل عليها حسبانا من السماء
فتصبح صعيدا زلقا (۴۰) او يصبح ماؤها غورا فلن تستطيع له طلبا (۴۱) واحيط بثمره فاصبح
يقلب كفيه على ما انفق فيها وهي خاوية على عروشها ويقول يا ليتني لم اشرك بربي احدا (۴۲) ولم
تكن له فئة ينصرونه من دون الله وما كان منتصرا (۴۳) هنالك الولاية لله الحق هو خير ثوابا
وخير عقبا (۴۴) واضرب لهم مثل الحيوة الدنيا كماء انزلناه من السماء فاختلط به نبات

كافر اولدنگ او اللهکه سنی خلق ایتدی اول توپراقدن صونگره نطفه صونگره سنی
صحیح و درست آدم ایتدی (۳۷) امامن دیرم حقیقی الله منم اللهیم درومن شریك قرار ویرمرم
اللهمه براحدی (۳۸) ایلکه اوز باغنگا داخل اولدنگ نه سببه دیمه‌دنگ اوزادکه الله
ایستیه عمله گلندر» واگر الله ایستیه همیشه‌لیك ساخلار ایستیه فانی ایدر «هیچکسده
قوت یوخدر مگر الله‌ده» اوندن سوا هامو عاجزدر اللهدن کومك اولماسیدی بو
باغلاری، بوستانلری، زراعتی سن عمله گتوره‌بیلمزایدنگ «اگرسن گورورسن من سندن
آزام مال واولاد جهتنه (۳۹) امیدوار که منم اللهم منگا سننگ بوستانندن یخشی
بوستان ویره» دنیا وآخرتده منم ایمانیم جهتنه اماسننگ کفرنگ جهتنه «سننگ بوستاننگا
گوگدن بلا گوندروب باغنگ اوتسیز قوری سورجك یر اولا» که ایاق قویماق
اولمیه وآقاجلاری وزراعتی تماماً یانا (۴۰) «یا اینکه بوستاننگ سویی یره باتاسن ناجارا
بیلمزسن اونی آختارمقی (٤١) واوننگ میوه‌سی تلف اولوب صونگره باغ صاحبی
صباح ایتدی اوحالتده که هرایکی اللرینی دولاندیرر» تاسف یاغضبنگ چوخلقندن
اللرنی دیشلر اوپوللرنگ ضایع اولماقنه که «اوبوستانه صرف ایدبدر واوآقاجلار یخیلوبدر
سقفی اوسته» اوزومنگ سقفی یخیلوب اوزوملر آقاجدن قایریلان سقفنگ اوستنه
توکولوب اووقت اوشخص آییلوب «دیر ایکاش من اوز اللهمه براحدی شریك ویرمه‌مش
اولایدیم» اگرمشرك اولماسیدیم بو بلامنگا وارد اولمازدی (۴۲) «اوشخص ایچن
ایله قوتلو جوانلر یوخدرکه اونگا کومك‌لیك ایده‌لر» وضایع اولمشلری گیرو قایتارار
«اللهدن سوا» که آنجق اودر قادر اولان بونوع امره «واوشخص اوزینه کومکلیك
ایدن دگلدر» که اللهدن انتقام آلا (۴۳) «بو نوع مقامده نصرت ویرمك وصاحب
اختیار اولمق الله ایچوندر که حقیقی اللهدر او الله یاخشی راقدر مزد ویرمکه وعاقبت سرانجام
جهتنه اوز دوستلرینه (۴۴) «بیان ایت مخلوقاته که دنیانگ دیریلیگی» واوننگ تیز
زایل اولماقی «سو کیمیدر که اونیله یرنگ اوتلاری قاریشوب گوگردی وآز زماندن

الْاَرْضِ فَاَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَاحُ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ٤٥) اَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ اَمَلًا ٤٦) وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْاَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ اَحَدًا ٤٧) وَعُرِضُوا عَلٰى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ٤٨) وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هٰذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً اِلَّا اَحْصٰيهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ اَحَدًا ٤٩) وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوا اِلَّا اِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ اَمْرِ رَبِّهِ اَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ

صوڭره او اوتلر قوروبوب يللراونى گوتوروب داغيدار» گويا كه هيچ يوخ ايدى «واللّٰه هر شيئه قادردر» يارانمقه وفانى ايتمكه ٤٥) «مال واولاد دنيانڭ زينتى در» تيز زائل اولار «وهميشه ليك قالان يخشى عمللر سنڭ اللهڭڭ يانده مالدن واولاددن يخشى در آرزوايتمك جهتنه ٤٦) اوگونده كه بيز داغـلارى سير ايتديره ريك» ذره كيمى داغلار «ويرى آچيق وظاهر اولمش گوررسن» اوستنده نه داغ اولار ونه عمارت «وخلقى حشره گتوره ريك وبراحدى ترك اتمريك هامونى جمع ايده ريك
٤٧) وسنڭ اللهڭڭ حضورنه جمع اولارلر صف چكن حالده البته بزيم حضوريمزه گلرسگز تك حالده كه بز سيزى اول دفعه خلق ايتديك» آنادن دوغولان كيمى نه اگينگزده لباس اولار نه يانگزده مالگز «سيز گمان ايدردگز سزدن اوترى وعده برى معين ايتميه جك ايديك » وخيال ايديردگز كه پيغمبرلر يالان دانشيرلر ٤٨) «هركسڭ نامهٔ اعمالى اونڭ النه قويولار وسن گوررسنكه گناهكارلر اوكاغذده يازيلان عمللرڭ جزاسندن .قورخارلر وديرلر ايقوم واى اولسون بيزه نه اولوبدر كه بونامهٔ اعمال ترك ايتميوبدر نه كوچك گناه ونه بيوك گناه مگر اينكه اوگناهلرڭ هاموسى بوكاغذده سايلوبدر ودنياده ايتديكلرى عمللرى حاضر تاپارلر وسنڭ اللهڭ براحده ظلم اتمز» كه ايتمديكى عمل يازبلا يااينكه احسان ايده نڭ ثوابندن آزالا وگناهكارڭ عذابى آرتيق اولا ٤٩) «اوزمانكه بيز ملائكه لره ديديك آدمه سجده ايديڭ هاموسى سجـده ايتديلر مگر ابليس سجده ايتمدى كه جن طائفه سندن ايدى وخارج اولدى اللهڭ امرلدن» سجده نى ترك اتمك جهتنه «آياسيز اونى واولادلى دوست دوتارسگز نه اينكه منى» اونى مگا عوض ومنم سوزيمى ترك واونڭ سوزلى قبول ايدرسگز «وحال آنكه اونلر سزڭ دشمنگزدر، ظالملر ايچون نه پيس عوض

بئس للظالمين بدلا ٥٠) ما اشهدتهم خلق السموات والارض ولا خلق انفسهم وما كنت متخذ المضلين عضدا ٥١) ويوم يقول نادوا شركائي الذين زعمتم فدعوهم فلم يستجيبوا لهم وجعلنا بينهم موبقا ٥٢) ورأى المجرمون النار فظنوا انهم مواقعوها ولم يجدوا عنها مصرفا ٥٣) ولقد صرفنا في هذا القرآن للناس من كل مثل وكان الانسان اكثر شيئ جدلا ٥٤) وما منع الناس ان يؤمنوا اذ جاءهم الهدى ويستغفروا ربهم الا ان تأتيهم سنة الاولين او يأتيهم العذاب قبلا ٥٥) وما نرسل المرسلين الا مبشرين ومنذرين ويجادل الذين كفروا بالباطل ليدحضوا به الحق واتخذوا اياتي وما انذروا هزوا ٥٦) ومن اظلم ممن ذكر بايات

وار» كه اللهدن ال چكوب شيطانى واولادنى دوتوبلر ٥٠) «گوگلرى ويرى خلق ايدنده من شيطانى واولادنى چاغرمادیم» واونلردن كومك ليك ايستمديم «واونلرگ اوزلرينىده خلق ايدنده اونلرى چاغرمادبم ومن خلقى ضلالته سالانلارى اوزيمه كومك چاغيران دگلم ٥١) اوگونده كه الله تعالى بيورار چاغريگ منم شريكلريمى كه سيز گمان ايديردگز» كه اوللار منله شريك در «مشرگلر اونلرى چاغيرارلر اما اونلار جواب ويرمزلر» وكومك ايتمك باجارمازلار «واونلارگ آراسنده (چاغيران وچاغريلان) هلاكت يرى ترتيب ايده ريك» هاموسى بريره داخل اولوب عذابده شريك اولارلر ٥٢) «گناهكارلر جهنمگ اودنى گوروب يقين ايدرلركه اونلار جهنمه دوشه جكلر واوندن قايتماق يرى تاپمازلر ٥٣) بز بو قرآنده خلق ايچون هرنوع مثلى ذكرايتديك وانسان مخلوقاتگ هاموسندن آرتق دعوا وقيل قال ايدندر» ناحق يره حق مقابلنده دوروب لجاجت ايدر ٥٤) «نه شيئى منع ايتدى انسانى كه ايمان گتوره لر واوز اللهلرندن باغشلانمق ايستيه لر او زمانكه اونلاره هدايت ايدن پيغمبر گلدى» اونلر ايمان گتورمزلر «مگراينكه منتظر اورلارلكه اونلره گيچمش قوملرگ عادتى گله» واونلار كيمى عذابله هلاك اولالار يااينكه اونلره آخرت عذابى گله روبرو وآشكار اولان حالنده ٥٥) بيز گوندرمديك پيغمبرلرى مگر او حالده كه اونلر بشارت ويرنلردر و قورخانلردر ٥٦) وكافرلر باطل سوزلريله جدال ومباحثه ايدرلر» بزيم پيغمبرلريمزيله «تااينكه باطل سوزلرى ايله حقى زايل ايده لر و بزيم آيه لريمزه و پيغمبرلر قورخوزدبقى سوزلره استهزا ايتديلر ٥٧) كيمدر ظالمراق اوكسدنكه اوز اللهنگ آيه لرى ايله اونلره نصيحت اولونا صوگره اوشخص اوندن اعراض ايده واوزاللريله اوزيندن

ربه فاعرض عنها ونسى ما قدمت يداه انا جعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه وفى اذانهم وقرا وان
تدعهم الى الهدى فلن يهتدوا اذاً ابداً ٥٨) وربك الغفور ذو الرحمة لو يؤاخذهم بما كسبوا
لعجل لهم العذاب بل لهم موعد لن يجدوا من دونه موئلا ٥٩) وتلك القرى اهلكناهم لما ظلموا
وجعلنا لمهلكهم موعداً ٦٠) واذ قال موسى لفتيه لا ابرح حتى ابلغ مجمع البحرين او امضى
حقباً ٦١) فلما بلغا مجمع بينهما نسيا حوتهما فاتخذ سبيله فى البحر سرباً ٦٢) فلما جاوزا
قال لفتيه اتنا غداءنا لقد لقينا من سفرنا هذا نصباً ٦٣) قال ارايت اذ اوينا الى الصخرة فانى

قباق گوندردیگی گناه عمللری یادندن چیقاره بز بو نوع شخصلرنگ قلبلارینه پرده
سالدیق اوآیه‌لری آنلامقدن منع ایتمکدن اوتری واونلرنگ قولاقلرینه آغیرلیق ویردیك
واگر سن اونلاری هدایت طرفنه چاقیراسن اوزمان اونلر هدایت تاپمازلر» ودین
اسلامه داخل اولمازلر ٥٨) «سننگ اللهنگ باغشلیاندر ورحمت صاحبی‌در اگر
الله اونلاری اخذ ایده اوعمل جهتنه که کسب ایتدیلر» وسنگا اذیت واستهزا ایلدیلر
«البته اونلره تیزعذاب گونده‌رر بلکه اونلاری هلاك اتمك ایچون معین وعده‌وار اووقتده
اللهدن غیری پناه‌یری تاپمازلر ٥٩) بوقریه‌لرنگ» عاد، ثمود واونلردن غیری‌لرنگ
«اهلی ایلکه ظلم ایتدیلر اونلاری هلاك ایتدیك واونلری هلاك ایتمك ایچون وعده
معین ایتدیك» واونلری هلاك ایتمك نه‌مقدم اولار ونه‌مؤخر ٦٠) «یادگا گتور او
زمانیکه موسی پیغمبر اوزجواننه» وصی‌سی یوشع بن نونه «دیدیکه من بوسفردن قایتمرم
ایکی دریا بریره جمع اولان یره یتشنه‌دیك» فارس دریاسیله روم دریاسی «یااینکه
من اوزون زمان سفر ایدرم». ایلکه خداوند عالم توراتی جناب موسی‌یه نازل
ایتدی حضرتنگ خیالنه گلدیکه آیا یریوزینده مندن اعلم‌واردر جبرئیل نازل اولوب
دیدی یاموسی خداوند عالم بیورور ایکی دریا بربرینه متصل اولان یرده داشنگ
یاننده برنفر آدم وار سندن اعلمدر گیت اونگ یاننه واوندن تحصیل علم
ایت جناب موسی اوز وصی‌سی یوشعه بیوردیکه الله تعالی مگا بوگونه امر ایدوب
وعلامتی بودر که بالیق دیریلوب سویه دوشر پس هرایکیسی چورك ونیجه قوری
بالیق گوتوروب یوله دوشدیلر ٦١) «ایلکه ایکی دریا بربرینه جمع اولان یره یتشدیلر
بالقی یادلرندن چخاردیلر» چونکه یوشع بالقی چیخاروب یویوب داشنگ اوسته قویمشدی
بالق دیریلوب سویه دوشدی نیجه که الله تعالی بیورور «صوگره بالیق اوز یولنی
دوتوب گیتدی دریایه ٦٢) ایلکه موسی ویوشع ایکی دریانگ جمع اولان یرینی

نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنْسَانِيهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَباً ٦۴) قَالَ
ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصاً ٦٥) فَوَجَدَا عَبْداً مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا
وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْماً ٦٦) قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْداً ٦٧) قَالَ
إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْراً ٦٨) وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْراً ٦٩) قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ
شَاءَ اللَّهُ صَابِراً وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْراً ٧٠) قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ
مِنْهُ ذِكْراً ٧١) فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئاً
إِمْراً ٧٢) قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْراً ٧٣) قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي

گیچدیلر موسی جوانه دیدیکه بزیم طاممزی گتور نهار ایدك حقیقتده بز بو سفریمزده
بیوك زحمته دوشدیك ٦۳) دیدی آیا خبرڭ وار که نه واقع اولوبدر ایلکه بز
داشڭ یاننده اوتوردیق من بالقی یادیمدن چخاردیم اویرده قالدی واونی منم
یادیمدن چیخارمدی مگر شیطان» قویمادیکه یادیمده ساخلیام «وبالق اوزیولنی دوتوب
دریایه گتمگی عجب امردر ٦۴) موسی دیدی بالیق قصه‌سی برمطلبدر که بز اونی
ایستیوردیك» ومن آختاران آدمڭ نشانه‌سی اوداشڭ یاننده‌درکه بالق اویرده دیریلوب
«صوڭره گلدیکلری یولیله قایدوب آیاقلارنڭ ایزبنی دوتوب گیدیردیلر» ایلکه داشڭ
یانه یتشدیلر ٦٥) بزیم بنده‌لربمزدن بربنده‌نی تاپدیلر» عبارتدر خضر پیغمبردن «اوڭا
اوز یانمزدن رحمت ویرمشدیك (وحی ونبوّت) واوڭا اوزیانمزدن علم غیب تعلیم
ایتمشدیك ٦٦) موسی اوڭا دیدیکه آیا راضی سنکه من سڭاتابع اولام اونڭ مقابلنده
که مڭا تعلیم ایده‌سن او علمدن که سڭا تعلیم اولونوب ٦٧) دیدی البته سن
باجارمزسن که منله صبر ایده‌سن» اوعمللره که مندن صادر اولور ٦٨) «وسن نجه
صبر ایده‌رسن اوشیئه که اوڭاخبردار اولمقه‌سنڭ علمڭ احاطه ایتمیوبدر» واوندن
خبردار دگل‌سن ٦٩) موسی دیدی اگر الله ایستیه‌سن منی برایدن تاپارسن ومن هیچ
شیئده سڭانافرمانلق ایتمرم ٧٠) خضر دیدی اگر سن ایستیه‌سنکه مڭا تابع اولاسن
مندن هیچ شیئی خبر آلما اوایشڭ بیاننی سڭا ویرن زمانه‌دیك ٧١) صوڭره هر
ایکیسی گیتدیلر» گمی آختاریردیلر سوار اولمقه «ایلکه گمیه مندیلر خضر گمینی
یرتدی» وتخته‌لرینی سندیردی موسی دیدی آیا گمینی سندیردیڭ که اهلنی غرق
ایده‌سن البته‌سن تعجبلو ایش عمله گتوردیڭ ٧٢) خضر دیدی آیامن سنه دیمدیم‌که
سن منله صبر ایتمگی باجارمزسن ٧٣) موسی دیدی منی مؤاخذه ایتمه اوسببه که من

مِنْ اَمْرِي عُسْراً ٧٤) فَانْطَلَقَا حَتّٰى اِذَا لَقِيَا غُلَاماً فَقَتَلَهُ قَالَ اَقَتَلْتَ نَفْساً زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئاً نُكْراً ٧٥) قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْراً ٧٦) قَالَ اِنْ سَاَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْراً ٧٧) فَانْطَلَقَا حَتّٰى اِذَا اَتَيَا اَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا اَهْلَهَا فَاَبَوْا اَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَاراً يُرِيدُ اَنْ يَنْقَضَّ فَاَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ اَجْراً ٧٨) قَالَ هٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَاُنَبِّئُكَ بِتَاْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْراً ٧٩) اَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَاَرَدْتُ اَنْ اَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَاْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْباً

حزؤ ١٦

یادیمدن چیخارتدیم» آرامزده اولان شرطی «ومشقته سالما منی من سکا تابع اولماق ایشنده ومنی چتینلکه سالما ٧۴) ایلکه برقدر یول گیتدیلر» گمیدن چیخاندن صوکره «حد بلوغه یتشمین برنفر اوغلانه یتشدیلر خضراونی اولدیردی» اونک احوالندن خبردار اولمامش «موسی دیدی یا گناهدن پاك اولان اوغلانی اولدوردیک که برآدم اؤلدورمه‌مشدی» که اوسببه قتله‌مستحق اولایدی «البته‌سن پیس‌ایش گوردیک ٧۵)) بوآیه‌نک ترجمه‌سی ٧٢مجی‌آیه‌ده ذکراولدی ٧٦) موسی‌دیدیکه اگربوندن صوکره من سندن برشیئی خبرآلسام منله یولداش اولما» هرچند سنله یولداش اولماقی خواهش ایدیرم «سن‌منم‌طرفمدن عذره یتشدیک» یعنی بوسوزی دیمکده‌سن معذورسن که اوچ دفعه سکا محالفت ایتدیم ٧٧) «هرایکیسی روانه اولدیلر تایتشدیلر برکندک اهلنه اوقریه‌نک اهلندن طعام ایستدیلر» اوقریه عبارتدر ناصره قریه‌سندن نصارا اوقریه‌یه منسوبدر «اونلار راضی اولمادیلرکه اونلاری قوناق ایده‌لرصوکره موسی‌ایله خضر اوقریه‌ده بردیوار تاپدیلار که اودیوار ایستیوردی یخلسون خضر اودیواری دوزلدوب یخیلمقه قویمادی موسی دیدیکه» بوکندک اهلی بزه برپارچه چورك ویرمدیلر اگرسن ایسته‌سیدک اوعملکا اجرومزد آلاردک» که اونیله بوگون گذران ایدردیك ٧٨) «حضر دیدی بودر منله سنک آرا کده آیریلق تیزلیك‌ایله من‌سکا خبر ویره‌رم اوایشلرک تعبیرنی که سن باجارمردک که اوکاصبر ایدیدک ٧٩) اما گمی قصه‌سی بیله‌نرکه اوگمی‌نچه فقیر شخصلرک ایدی‌که دریاده عمل ایدیردیلر» واونک نفعی‌ایله فقیرلر گذران ایدردی «من ایستدیمکه اوگمینی عیبلوایدم واونلارک دالنده برپادشاه واردرکه ساغ گمی‌لری آلوردی غصب‌طریقیله» وایشله‌دوردی اما عیبلو گمی‌ایله ایشی یوخ‌ایدی بوسببه گمینی عیبلو ایتدیمکه پادشاه اوکا دگمیه ٨٠) «اما غلامک آتاوآناسی مؤمن آدملر ایدیلر» من اوجوانک آلنتده

٨٠) وَاَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ اَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا اَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ٨١) فَاَرَدْنَا اَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكٰوةً وَاَقْرَبَ رُحْمًا ٨٢) وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِى الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ اَبُوهُمَا صَالِحًا فَاَرَادَ رَبُّكَ اَنْ يَبْلُغَا اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ اَمْرِى ذٰلِكَ تَاْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ٨٣) وَيَسْئَلُونَكَ عَنْ ذِى الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَاَتْلُوا

گوردیمکه حد بلوغه یتشندن صوڭره کافر اولاجاق «پس بز قورخدوقکه اوغلام آتا وآناسنه سرکشلك وکفرلیق یتوره» که اونڭ سببنه کافر اولالار ٨١) «بز ایستدبك الله تعالی اواوغلانڭ آتا آناسنه ایمان وپاکیزه‌لیك جهتنه اوندن یخشی ـ ومهربانلق جهتنه آتا وآناسنه یاخـون اولان اولاد عوض ویره» بزیم پیغمبریمزڭ شریعتنده اسیرلرڭ بیوگنی کافر اولان صورتده اولدورمك جائزدر اماصغیری اولدورمك جائزدگلدر اماخضرڭ شریعتنده شـاید که صغیری اؤلدرمك جائز ایمش بوجهته اؤلدوروب حدیثده وارد اولوبدر که الله‌تعالی اوکشیه بر قزکرامت ایتدی که اولدن یتمش پیغمبرڭ نسلی عمله گلدی ٨٢) «اما دیوار کیفیتی بوشهرده سـکونت ایدن ایکی نفر یتیمڭ ملکی ایدی ودیوارڭ آلتنده اونلارڭ خزینه‌سی واریدی واوشاقلارڭ آتاسی صالح کیشی ایدی سنڭ اللهڭ ایستدیکه اواوشاقلار قوت وباوغ وقتنه یتشه‌لر اودیوارڭ آلتندن اوزلرنڭ خزینه‌لرینی چیخاردالر سنڭ اللهڭڭ طرفندن مرحمت اولان حالـده» الله‌تعالی موسی‌یه وحی گوندردیکه آتالرڭ عمللری جهتنه اولادنه مزد ویره‌رم یخشلقه یخشی‌لق پیسلگه پیسلیك «وبوایشلری من اوز امر وارادم ایله واوز یانمدن ایتمدیم» بلکه هرشیئی که عمله گتوردیم اللهڭ امریله عمله‌گتوردیم «بودر اوزادلرڭ تأویلی که سن باجارمادڭ اوڭا صبر ایتمگی» ایلکه موسی ایله خضر روانه اولدیلار گوردیلر که برقوش منقاری‌ایله دریادن برقطره سـو آلوب ساغ طرفه آتدی برقطره صول طرفه برقطره قبله‌یه برقطره شمال سمتنه وبرقطره دریایه آتدی هیچ بریسی اوسردن خبردار اولمادیلار برقدر یول گیدوب برنفره چوبان صورتنده راست گلوب اونلردن خبر آلدی که‌نه جهته تعجب ایدیرسکز احوالاتی خبر ویردیلر اوشخص دیدیکه اوقوش سیزه آنلادیرکه سیز اوزعلمکزی چوخ حساب ایتمیوڭ آخرالزمانده برپیغمبر گله‌جك که مشرق، مغرب، قبله‌وشمال اهلنڭ عـلمی اونڭ یاننده برقطره‌در دریایه نسبت پس موسی وخضر بیلدیلر که الله طرفندن اونلارا تنـبیه اولوبدر ٨٣) «سؤال ایدرلر سندن یاپیغمبر اسکندر ذوالقرنینڭ احوالاتندن دیگیان یاپیغمبر تیزلیك ایله اوندن سیزه برخبر ذکرایده‌رم»

عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ٨٤) اِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْاَرْضِ وَ اٰتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ٨٥) فَاَتْبَعَ سَبَبًا حَتّٰى اِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا ٨٦) قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ اِمَّا اَنْ تُعَذِّبَ وَاِمَّا اَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ٨٧) قَالَ اَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ اِلٰى رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ٨٨) وَاَمَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَٓاءً الْحُسْنٰى وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ اَمْرِنَا يُسْرًا ٨٩) ثُمَّ اَتْبَعَ سَبَبًا ٩٠) حَتّٰى اِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلٰى قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا

ذوالقرنين ايله ملقب اولماقنڭ سببنده نچه وجهلر ذكر ايدوبلر بريسى دخى بودر كه ايكى قرن پادشاهليق ايتدى يااينكه مشرق ومغربه تسلط ايتدى اوچهته ايكى قرن صاحبى آدلاندى ياايسكه باشنڭ ايكى طرفنڭ اتى بوينوز كيمى اوجاايدى بو اسكندر يونان قديم مملكتى ماكيدونيالى اسكندربن فيلقوس در اوّل كوچك پادشاهلقلره غلبه ايدوب يواش يواش ياشيل دريانڭ اطرافنه تسلط تاپوب مصرگ ياننده بر شهر بناايدوب آدينى اسكندريه قويوب وشام توپراقنه ال تاپاندن صوڭره ايرانه گلوب ايران شاهى دارانى اۋلدوروب جميع ايران زمينه صاحب اولوب صوڭره هند، چين، تركستان، ارمنستان وباب الابواب (دربند آدى ايسه ده بوحالده قافقاس آدلانان توپراقدر) خلاصه يرگ آباد وآدم ساكن اولان يرنڭ چوخ حصه سنه مالك اولدى ٨٤) «يرگ اوستنده اونى قوتلنديرديك وهرشيئنڭ سببنى ويرديك» وهرشيئيكه ايستيوردى عمله گتورسينڭ اسبابنى فراهم ايتديك ايستديكه مغرب زمينه گيتسون «اويره گيتمك وسيله سنه تابع اولدى ٨٥) تااينكه گون باتان يره يتشوب بيله تاپديكه گون ايستى چشمه ده غروب ايدير كه قرا پالچيق ايدى» عبارتدر محيط درياسنڭ كنارندن يعنى ايله گورديكه گون پالچيقلو چشمه يه داخل اولور نه اينكه حقيقتده اويرده غروب ايدردى «واوچشمه نڭ ياننده برپاره قوملر گورديكه اللهى تانمورلر ايدى ٨٦) بزديديك اى ذوالقرنين اختيارڭ واركه اونلره عذاب ايده سن» كفرلكى جهتنه اۋلدوره سن «يااينكه اونلارڭ حقنده گوزل ايش عمله گتوره سن» اونلارى ارشاد وتعليم شرايع ايتمك ايله ٨٧) اسكندر ديديكه من اوّل دفعه اونلرى ايمانه دعوت ايدرم «اما اوكسكه اوزنفسنه ظلم ايتدى» وكفرده قالدى «تيز اوڭا عذاب ايده ريك» دنيا عذابيله اۋلدورمك و سائر تنبيه كيمى «صوڭره الله طرفنه قايدار قيامت گونى والله دخى اوڭا پيس عذاب ايدر ٨٨) اما اوكسكه ايمان گتوره ويخشى عمل ايده اونڭ ايچون گوزل جزا وار وتيزليك ايله اوڭا اوز فرمانمزدن آسان سوز ديه ريك» واوندن جزئى خراج آلاريق ٨٩) «اسكندر باشلادى بريول ايله گيتمگه ٩٠) تااينكه گون چيخان يره يتشدى

٩١) كذلك وقد احطنا بما لديه خبراً ٩٢) ثم اتبع سبباً ٩٣) حتى اذا بلغ بين السدين
وجد من دونهما قوماً لا يكادون يفقهون قولاً ٩٤) قالوا ياذا القرنين ان ياجوج وماجوج
مفسدون في الارض فهل نجعل لك خرجاً على ان تجعل بيننا وبينهم سداً ٩٥) قال ما مكني
فيه ربي خير فاعينوني بقوة اجعل بينكم وبينهم ردماً ٩٦) اتوني زبر الحديد حتى اذا ساوى
بين الصدفين قال انفخوا حتى اذا جعله ناراً قال اتوني افرغ عليه قطراً ٩٨) فما اسطاعوا ان

كه آبادیرلردن ایدی» آفریقانك سودان حصه‌سنه «گوردیكه گون طلوع ایدر بر قومه كه» یعنی گون
طلوع ایدن یرده ساكن اولان طائفه‌لرك «گوندن باشقه بدنلرینی اورتمكه هیچگونه لباس خلق
ایتمه‌مشیك» همیشه گون قباغنده ایدیلر نه ایو تعمیر اتمك و نه لباس تیكمك صنعتنی بیلمورديلر
گون اونلاری یاندیروب قارالتمشدی. ایستی یرلرك آدملری بو حالده دخی عریان
واكثری برداله فوطه ویا كوینك ایله گذران ایدیرلر ٩١) «بیله ایدی ذوالقرنینك
امری» قدرت وقوتده «بزیم عاممز اونك یاننده اولان خبره احاطه ایتدی» قوشون
تداركی وسائر اوضاعی هرنه واریدیسه هاموسنی بیز بیلوریك یا اینكه اوقدر استعدادی
وار ایدی كه الله‌دن سوا بركس خبردار دگل ایدی ٩٢) «صوگره گنه بر یول ایله گیتمگه
باشلادی مشرق ایله مغرب آراسنده جنوبدن شماله ٩٣) تا اینكه ایكی سد كیمی
اولان داغك آراسنه یتشدی اوایكی داغك یاننده بر طائفه گوردیكه دانشماقلری بلنمزدی»
لغتلرینك غریبه‌لیگی وفهملرك آزلقی جهتنه ٩٤) پس ترجمان واسطه‌سیله «دیدیلر
ای ذوالقرنین حقیقتده یاجوج وماجوج بزیم یریمزده فساد ایدرلر» آدملری اؤلدرووب
اتنی ییرلر وزراعتمزی خراب ایدرلر. یاجوج وماجوج نوحك اوغلی یافث نسلندن
عمله گلنلردن عبارتدر اونلاروها بیله سد بارسنده تفصیل احوال بویرده ذكر ایتمك
مناسب اولمیوب (كتاب الاماس فی تاریخ القافقاس) آدلو اثریمزده بو احوالات
تفصیلا ذكر اولوبدر طبع وانتشارینه موفق اولمقی اللهدن مسئلت ایدیرم. «آیا
ممكندر كه سگا بر مبلغ خرج قرار ایدك اونك مقابلنده كه سن بزایله اونلارك
آراسنده محكم سدو بنا تعمیر ایده‌سن» كه داغك آراسندن گیچوب گله بیلمیه‌لر ٩٥) «ذوالقرنین
دیدی كه بو ایشی عمله گتورمكده الله بگا ویردیكی «قوت» مال وملكدن «یخشی‌در» اوندن
كه سیز مگا خرج ویره‌سگز «سیز بگا كومك ایدوك قوت ایله» فعله‌لیك ایدوب آلات واسباب
گتوروك «تا اینكه من سزله اونلارك آراسنده محكم مانع قایریم» كه دشمنلرگز گله
بیلمیه‌لر ٩٦) «دمیر پارچه‌لری گتوریك بگا اوقدر كه ایكی داغك آراسی برابر
اولا» ایلكه دمیر پارچه‌لری گتوروب اویری دولدیردیلار آلتندن داش كومور و

بِظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ٩٩) قَالَ هٰذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ١٠٠) وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ١٠١) وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ١٠٢) اَلَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ١٠٣) اَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ اِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ١٠٤) قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ١٠٥) اَلَّذِينَ ضَلَّ

اودون توکوب ذوالقرنین دیدی کوره‌لرایله اوفورک تاآینکه دمیر اود اولا» یعنی قیزاروب اودکیمی اولا ایلکه‌اونک امری عمله‌گلدی ٩٧) «دیدیکه مکاامس گتوریک که دمیریک اوستنه توکوم» ایلکه قزارمش دمیرک اوستنه مس توکولدی محکم سد عمله گلدی ٩٨) پس یاجوج وماجوج باجارا بیلمدیلر اوسدک اوستنه چیخالار وباجارمادیلر اونی دیشوب بو بری طرفه گیچه‌لر ٩٩) ذوالقرنین دیدیکه بوسد واونی تعمیر ایتمك منم اللهم طرفندن رحمتدر اوز بنده‌لرینه ایلکه منم آللهمک وعدسی یتشدی» قیامت قائم اولدی «اوسدی داغیدار ومنم اللهمک وعده‌سی دوغریدر» قیامتده همان سد ذره‌ذره اولاجاقدر. بوسدنه‌یرده اولماقده‌اختلاف واربعضی دیوبدرکه دربندک یاننده اولان دیواردر سماء عالم کتابنده مجلسی علیه‌الرحمه نقل ایدوبدر که برشخص علی٤ ک یاننه گلوب حضرت بیوردی هانسی یردن گلورسن جواب ویردیکه دربندن گلورم بیوردی همان دربندکه باب‌الابوابدر ذوالقرنین بناایدوبدر دیدی بلی .بیله‌در یاآینکه اوسددرکه خطاده‌در ١٠٠) «وترك ایتدیك اونلارك بعضی‌سنی سدبنا اولان گونده اوقدر آرتارلر که‌دریانك لپه‌سی کیمی موج اورارلر» یاآینکه قیامت گوننده اضطراب ایدر بربرینه قاریشارلار حیران حالتده. «وصور چالنار اونلارك هاموسنی جمع ایده‌ریك» حساب وجزادن اوتری ١٠١) «وگوستره‌ریك جهنمی کافرلره برگوسترمك» که گوزلریله‌گورسونلر ایناناماديقلاری شیئی ١٠٢) کافرلر اوکسلردرکه اونلارك گوزلری‌پرده‌ده ایدی منی‌یادینه گتورمکدن واونلار اللهمک‌سوزنی ایشیتمك باجارمیردیلر» حسد وعداوتلرك چوخلغنه گوره ١٠٣) آیا او کسلر که کافراولدیلر بیله‌گمان ایدیرلرکه منم‌بنده‌لریمی» ملائکه‌نی وعیسی‌لی اوزلرینه «دوستلر اخذایدیرلر نه‌اینکه منی» اونلاره نجات ویره‌بیلرلر منم‌عذابندن «بدرستیکه بزجهنمی کافرلرایچون منزل‌لرآماده ایتدیك» دنیادن گیدن کیمی اومنزل‌لره وارد اولاجاقلار ١٠٤) «دیگلن یاپیغمبر آیامن‌خبر ویروم سیزه خلقك چوخ زیان عمل‌ایده‌ننی ١٠٥) اوکسلردرکه‌هیچ اولدی‌اونلارك سعیی دنیانك زنده‌گانلقنده» اونلارك‌کفری

سعيهم في الحيوة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعاً ۱۰٦) اولـٓئك الذين كفروا بايات ربهم ولقائه فحبطت اعمالهم فلا نقيم لهم يوم القيمة وزناً ۱۰۷) ذلك جزآؤهم جهنم بما كفروا واتخذوا اياتي ورسلي هزوا ۱۰۸) ان الذين امنوا وعملوا الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا ۱۰۹) خالدين فيها لا يبغون عنها حولا ۱۱۰) قل لو كان البحر مداداً لكلمات ربي لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربي ولو جئنا بمثله مددا ۱۱۱) قل انما انا بشر مثلكم يوحي الي انما الهكم اله واحد فمن كان يرجو لقاء ربه فليعمل عملاً صالحاً ولا يشرك بعبادة ربه احداً

جهتنه «واونلار گمان ايديرلر كه اونلار يخشي ايشلر ايديرلر» بوآيه يهوديلرنگ حقنده نازل اولوب خوارجنگ حقنده جاري اولدی ۱۰٦) «اونلار اوكساردر كه اوزلرينگ اللهنگ آيتلرينه واللهنگ وعده‌سنه يتشمگه كافراولديلر پس هيچ‌اولدی اونلارنگ عملی كفر جهتنه پس بيز اونلاردن اوتری قيامت گوننده داش ترارزو قويمه‌اريق» اونلارنگ عمللرنی چكمكدن اوتری چونكه عمللر يوخ اولوب يوخدن اوتری ترازو آسماق لازم دگلدر وبزيم يانمزده اونلارنگ قدری قيمتی يوخـدر ۱۰۷) بودر اونلارنگ مزدی جهنمدر اوجهته‌كه اونلار اللهه كافر اولديلر وبزيم آيتلريمزه وپيغمبرلريمزه استهزا ايتديلر ۱۰۸) اوكسلر كه ايمان گتورديلر وصالح عمل‌ايتديلر بهشتنگ باغچه‌لری اوللردن اوتری منزل وتدارنگ محلی‌در» بوآيهٔ‌شريفه نازل اولوبدر ابوذر، مقـداد، سلمان وعمارنگ حقنده ۱۰۹) «اونلار هميشه‌ليك قالانلاردر اوبهشتلرده اوبهشتدن باشقه عوض ايسته‌مزلر ۱۱۰) ديگلن ياپيغمبرا گر دريالر مركب اولا منم اللهمنگ كلمه‌لرينی يازمقدن اوتری هرآينه دريا تمام‌اولار اوندن قباق كه منم اللهمنگ حكملری تمام اولا هرچند اودريانگ مثلی قدر «مركب گتيره‌ك» گنه‌ده تمام‌اولماز يا اينكه مدد كومك معناسنه‌در ۱۱۱) «ديگان من مخلوقم سيزنگ كيمی» اللهنگ مخلوقاتندن اوزطرفمدن برشيئه قادر دگلم منم اقتدارمه‌سبب اودركه «وحی اولونار مـگا الله طرفندن بوكه سـيزنگ اللهگز تك وتنها اللهدر پس هركسكه اميدار اولار اللهه يتشمگه» ومبعوث اولوب عملنگ جزاسنی گورمگه «پس گركدر كه صالح عمل عـمله گتورسوگ واللهه عـبادت ايتمكه‌بركسی شريك قرار ويرمه‌سوگ» عملنی خالص اللّهدن اوتری ايتسون نه‌ريا طريقيله

سورة مريم (٩٨) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

١) کهیعص ذکر رحمت ربك عبده زکریا ٢) اذ نادی ربه ندآء خفیاً ٣) قال رب انی وهن العظم منی واشتعل الرأس شیباً ولم اکن بدعائك رب شقیاً ٤) وانی خفت الموالی من ورآئی وکانت امرأتی عاقراً فهب لی من لدنك ولیاً ٥) یرثنی ویرث من آل یعقوب واجعله رب رضیاً ٦) یا زکریا انا نبشرك بغلام اسمه

بو حروفاتنگ تفسیرلده مختلف سوزلر وار تفسیر کبیرده ابن‌عباسدن نقل اولوبدر که هر بر حرف اشاره‌در اللهنگ بر صفتنه کاف عبارتدر اللهنگ کرمندن یا کافی اولماقندن (ها) عبارتدر هدایت ایدیجی لگندن یا خالقه پناه اولمقندن (ع) عالم اولمقندن صاد صبر ایدیجی لگندن بعضی شیعه مذهبلرنگ تفسیرینه گوره کاف کربلاده امام حسین ۴ ە یتشن جفالر ها اونلارنگ هلاکتی (ی) یزیدنگ ظلمی (ع) اهلبیتنگ عطشی (ص) اونلارنگ صبرندن عبارتدر ١) بو سوره سنگ اللهنگنگ اوز بنده‌سی زکریایه اولان رحمتنی یاده گتورمکدر ٢) اوزمانکه زکریا چاغردی اوز اللهنی گزلین چاغیرماق قراریله» که اخلاص اولدن عبارتدر ٣) «دیدی ای منم اللهم منم سوموگیم سست اولدی و باشم شعله‌لندی قوجالق جهتنه» وباشیمنگ توکی آغاردی «ای منم اللهیم من سنی چاغرماقله ناامید اولمادیم» من هروقت دعا ایتدیم دعامی سن قبول ایتدنگ ٤) «ومن قورخدوم مندن صوگره یه قالان دوست وقوملریمدن» من وفات ایدندن صوگره منم امتمله یخشی رفتار اتمیه‌لر یا اینکه مولی عبارتدر عم واولاد عمدن یا جمله وارثلردن «ومنم عورتیم دوغمیان در بگا اوز یانندن فضل ومرحمت طریقیله اولاد مرحمت ایت» که منم امریمه متولی اولا ٥) «ووارث اولا بگا وهمی یعقوب اولادندن بگا یتشن ارثه پروردکارا اونی شایسته وبرگزیده ایت» خداوندعالم طرفندن خطاب یتشدی ٦) «ای زکریا بز بشارت ویردیك سگا براوغلان ایله که اوننگ آدی یحیی‌در وبوندن سابق بوآدده برآدم خلق اتمه‌شیك» که آدی یحیی اولا ٧) «زکریا دیدی پرورکارا نجه منم ایچون اولاد عمله گلر وحالانکه منم عورتیم

يحيى لم نجعل له من قبل سميا ٧) قال رب انى يكون لى غلام وكانت امرأتى عاقرا
وقد بلغت من الكبر عتيا ٨) قال كذلك قال ربك هو على هين وقد خلقتك من قبل ولم تك شيئا
٩) قال رب اجعل لى اية قال ايتك الا تكلم الناس ثلث ليال سويا ١٠) فخرج على قومه
من المحراب فاوحى اليهم ان سبحوا بكرة وعشيا ١١) يا يحيى خذ الكتاب بقوة واتيناه الحكم
صبيا ١٢) وحنانا من لدنا وزكوة وكان تقيا ١٣) وبرا بوالديه ولم يكن جبارا عصيا
١٤) وسلام عليه يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا ١٥) واذكر فى الكتاب مريم اذ انتبذت

دوغمیاندر» بوحاله کیمی دوغمیوب و بوحالده دوغماق حدندن کیچوب «وبتحقیق
من اوزوم قوجالقدن ضعیف‌لکنک نهایتنه یتشدیم ٨) اوملک ایدی بیله‌در» سن
دوغری دیورسن «اماسننک اللهنک بیوروزکه بوسننک اللهنگا آساندر سنی بوندن قباق خلق
ایتدیم اوحالده که سن برشیئی دکل ایدینک» سنی یوخدن خلق ایدن اللهه قوجانی جوان
ایتمک چوخ آساندر ٩) «زکریا دیدی پروردکارا منم ایچون برعلامت معین ایت»
که بکا ویریلن بشارتنک واقع اولماقنی من بیلم «الله بیوردیکه سننک علامتنک اودرکه
سن اوچ گجه گونوز تمام خالقله دانشه‌بلمزسن» بوسوزنک تفسیری آل عمران سوره‌سننک
٤٢ مجی آیه‌سنده ذکر اولوندی ١٠) «زکریا نماز قیلدیقی محرابدن اوز قومنک
یاننه چیخدی دانشمیوب رمز واشاره ایله قومه بیلدیردیکه تسبیح ایدینک صبح وگجه
وقتی» ایلکه الله تعالی یحیی نی زکریایه کرامت ایتـدی الله بیوردی ١١) «ای یحیی
آلکلن توراتی جدجهدله» واللهنک توفیقنه خاطرجمع اول «وبز یحیی یه پیغمبرلک
حکمنی ویردیك اوشاق اولان حالده ١٢) واونکا اوز طرفمزدن اولان رحمتمزی
وگناهلردن پاك اولمقی ویردیك ویحیی پاك وپاکیزه ایدی» پیس عمللردن. اوشاقلق
حالتنده اوشاقلار اونی تکلیف ایدیردیلر اوینامقه جواب ویروردیکه بز لهو ولعب
ایچون خلق اولمامشوق پیغمبرلردن ایکی نفر اوشاقلقده پیغمبرلکه یتشوب بریسی
عیسی وبریسی یحیی درکه بربریله خاله‌زاده ایدیلر ١٣) «آتا آناسنه یخشی لق ایدن ایدی وظلم
ونافرمانلق ایدن دکلیدی» آتا آناسنه یا اللهه ١٤) «اللهنک رحمتی اونکا شامل اولدی»
یا شامل اولسون «اوگونکه آنادن دوغولدی» اونکا یتشمدی اوصدمه‌که تولد گوننده سائر
شاقلره یتشر «واوگونده که وفات ایدر» عذاب قبردن «واوگونده که مبعوث اولار
دیری اولان حالده» قیامتنک وجهنم اودنک قورخوسندن ١٥) «ذکرایت قرآنده
مریمی» واونک قصه‌سنی «اوزمانکه خلوت یرتاپدی وگزلندی اوزاهلندن بیت المقدس
مسجدننک گون چخان سمتنده اولان مکانده» واویرده قورومش خورما آغاجنک آلتنه

مِنْ اَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ١٦) فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَاَرْسَلْنَا اِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا
سَوِيًّا ١٧) قَالَتْ اِنِّي اَعُوذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ١٨) قَالَ اِنَّمَا اَنَا رَسُولُ رَبِّكِ
لِاَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ١٩) قَالَتْ اَنّٰى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ اَكُ بَغِيًّا ٢٠) قَالَ
كَذٰلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَلِنَجْعَلَهُ اٰيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ اَمْرًا مَقْضِيًّا ٢١) فَحَمَلَتْهُ
فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ٢٢) فَاَجَاءَهَا الْمَخَاضُ اِلٰى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هٰذَا وَكُنْتُ
نَسْيًا مَنْسِيًّا ٢٣) فَنَادٰيهَا مِنْ تَحْتِهَا اَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ٢٤) وَهُزِّي

داخل اولدی ایستدی که عبادت یاغسل ایتسون ١٦) «پس اوزیله قومنڭ آراسنه
پرده سالدی» که خلق اونی غسل یا عبادت ایدنده گورمسونلر. مریمڭ طرفنه اوز
روحمزاولان جبرئیلی گوندردیك وجبرئیل مریمه اعضاسی دوز گوزل وجوان اوغلان
صورتنده گورسندی» ١٧) ایلکه مریم اونی گوردی «دیدی من سندن اللهه پناه
آپارورم اگرسن پرهیزگار آدمسن ایسه» بڭا متعرض اولما ١٨) «جبرئیل دیدی بوندن
غیری دگلدر من سنڭ اللهڭڭ ایلچی سی‌ام گلمشم سڭا گناهدن پاك اولان اوغلان
ویرم ١٩) مریم دیدی نجه منم اوغلوم اولا بلر وحال انکه انسان الی بڭا دگمیوبدر»
نه حلال ایله برشخصه منکوحه اولمشم ونه حرامه یاخون اولمیشم وزاینه اولمامشم
٢٠) «جبرئیل دیدی بیله‌در دوغری دیورسن اما سنڭ اللهڭ بیوردیکه اوگونه امر
بڭا آساندر» آتاسیز اوغول ویره‌رم سڭا «تااینکه اواولادی علامت ایدم خلقه» تابیلسونلر
منم کمال قدرتمی «واواولاد بزبم طرفمزدن سبب رحمت اولا» بنده‌لریمزه اونڭ سببیله
هدایت تاپالار دوغری یولا «بواحوالات حکم اولمش امردر» که عالم ازلده بیله قرار اولوبدر
٢١) «پس جبرئیل مریمڭ ینگندن یایاخاسندن نفخ ایدوب «عیسی‌یه حامله اولوب»
دوققوز ساعت‌دن صوگره دوغمق علامتی مریمده ظاهر اولوب «خلوت یر تاپدی
شهردن اوزاق مکانده ٢٢) صوگره مریمی دوغماق ناخوشلقی خرما آغاجنڭ
بوداغنڭ آلتنه گتوردی مریم دیدی ای منم قومیم آرزو ایدیرمکه کاش من اؤلمش
اولیدیم بوزماندن قباق یاده گلمین ویاددن چیخمش آدم اولایدیم» من نیجه خلقڭ
اوزرینه چیخوم ومڭا زنانسبتی ویرنلره نه‌گونه جواب ویروم ٢٣) عیسی مریمڭ
قارننده مریمی چاغردی» یااینکه عیسی مریمڭ آلتنده اولان حالده «ودیدیکه غمگین
اولما سنڭ اللهڭ سنڭ آلتنده اولان اوشاقی حرمتلو آدم ایتدی» یاسنڭ آلتنده
سوآرخی خلق ایتدی عیسی ایاقنی یره اوروب یردن نهر ظاهر اولدی
٢٤) وخرمانڭ شاخه‌سنی اوز طرفڭا حرکت ویر» اللهتعالی قورومش خرمانی

اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُساقِطْ عَلَيْكِ رُطَباً جَنِيّاً ۲۵) فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْناً فَاِمّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ اَحَداً فَقُولِي اِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمٰنِ صَوْماً فَلَنْ اُكَلِّمَ الْيَوْمَ اِنْسِيّاً ۲۶) فَاَتَتْ بِهِ قَوْمَها تَحْمِلُهُ قالُوا يا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئاً فَرِيّاً ۲۷) يا اُخْتَ هٰرُونَ ما كانَ اَبُوكِ امْرَاَ سَوْءٍ وَما كانَتْ اُمُّكِ بَغِيّاً ۲۸) فَاَشارَتْ اِلَيْهِ قالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيّاً ۲۹) قالَ اِنِّي عَبْدُ اللّٰهِ آتانِيَ الْكِتابَ وَجَعَلَنِي نَبِيّاً ۳۰) وَجَعَلَنِي مُبارَكاً اَيْنَ ما كُنْتُ وَاَوْصانِي بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ ما دُمْتُ حَيّاً ۳۱) وَبَرّاً بِوالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبّاراً شَقِيّاً ۳۲) وَالسَّلامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ اَمُوتُ وَيَوْمَ اُبْعَثُ حَيّاً ۳۳) ذٰلِكَ

تؤگردوب تازه خرما گتوروب «تااینکه آقاجدن سڭا تازه خرما توكوله ۲۵) پس يگيلن خرمادن وايچگان سودن وگوزگی ايشيقلو وقلبڭی آرام ايتگلن مخلوقاتدن هركيسی گورەسن» وسندن سؤال اولونان مطلبه جواب ودرمكدن حيااىدەسن ساكت دوروب اشاره ايله» ديگان من اللهه دانشمقدن اوروج نذرايتمەشم» كه دانشميم «من بوگون البته برانسان ايله دانشمارام» ۲۶) مريمی بنی اسرائيل محرابده گورميوب چيخديلر اوللر آختارمقه يولده گورديلر كه «مريم قوجاقنده عيسی قومنڭ يانته گلور» بنی اسرائيلڭ مؤمنه عورتلری مريمڭ باشنه جمع اولوب بعضی سی ناسزا سوزلرديوردی بعضيسی يوزينه توپوردی مريم اونلار ايله دانشيموب اوز محرابنه داخل اولدی بنی اسرائيل اونڭ يانته گلوب «ديديلر ای مريم حقيقتده عجيبه وپيس شيئی عمله گتوردڭ ۲۷) ای هرونڭ باجسی» هرون بنی اسرائيلده صالح آدميدی يخشی كشيه اونڭ قرداشی يخشی عورته هرونڭ باجسی ديرديلر بعضی روايته گوره هرون زانی آدم ايدی پيس آدمی اوڭا نسبت ويررديلر «سنڭ آتان پيس كيشی دگليدی وسنڭ آنان زناكار دگل ايدی» سنكه اره گتموبسن بواوغلانی كيمدن كسب ايتدڭ ۲۸) «مريم اشاره ايتدی عيسی طرفه» كه سوزگری اوندن خبر آلوڭ بنی اسرائيل «ديديلر نيجه دانشديراق بر اوشاقی كه بشكده اوشاق وصغير حالدەدر ۲۹) عيسی جواب ويروب ديدی من اللهڭ بندەسيم مڭا انجيل كتابی ويريلوبدر والله تعالی منی پيغمبر ايدوبدر ۳۰) ومنی بركتلو ايدوبدر هريرده اولسام» خلق منم جهتمه هم دنياده نفع گوررلر وهمی مڭا ايمان گتورمك جهتنه آخرتده بهشته داخل اولارلر «والله تعالی مڭا وصيت ايدوبدر نمازی وزكوتی عمله گتورمگی نەقدركه من ديری يم ۳۱) والله امر ايدبدر آنامه ياخشی لق ايتمگی والله منی آنامه معصيت ايتمك جهتنه نفسمه ظلم وشقاوت ايدن ايتميوبدر ۳۲) اللهڭ رحمتی مڭا اولسون اوگونده كه من آنادن تولد ايتديم

حزب

عيسى ابن مريم قول الحق الذي فيه يمترون ۳۴) ما كان لله ان يتخذ من ولد سبحانه اذا قضى امرا فانما يقول له كن فيكون ۳۵) وان الله ربي وربكم فاعبدوه هذا صراط مستقيم ۳۶) فاختلف الاحزاب من بينهم فويل للذين كفروا من مشهد يوم عظيم ۳۷) اسمع بهم وابصر يوم يأتوننا لكن الظالمون اليوم في ضلال مبين ۳۸) وانذرهم يوم الحسرة اذ قضي الامر وهم في غفلة وهم لا يؤمنون ۳۹) انا نحن نرث الارض ومن عليها والينا يرجعون ۴۰) واذكر في الكتاب ابرهيم انه كان صديقا نبيا ۴۱) اذ قال لابيه يا ابت لم تعبد ما لا

واوگونده که وفات ایده‌رم و اوگونده که من مبعوث اولورام دیری اولاں حالده قیامت گوننده ۳۳) بودر عیسی‌بن مریمڭ خبری‌که اونده شك ایدرلر» نصاری غلوایدوب (حدلدن آرتق) اونی الله صفتیله توصیف ایدرلر، یهودیلر اونڭ حقنده نالایق سوزلر دیرلر ۳۴) «روادگلدر اللهه‌که اوغول اخذایده‌پاکدر الله» اولدن که اوڭا بهتان دیه‌لرکه عیسی اللهڭ اوغلیدر» ایلکه الله ایستدی‌که برایشی عمله گتوره بوندن غیری دگلدر بیورار اوشیئه اول پس‌موجود اولوب عمله گلر ۳۵) (عیسی‌نڭ قولنڭ تتمه‌سیدر) بدرستیکه الله منم اللهیمدر وسیزڭ اللهڭزدر» منده سیزڭکیمی‌مخلوقم بوآیه‌نڭ تفسیری آل عمران سوره‌سنڭ ۵۱مجی‌آیه‌سنده ذکر اولوندی ۳۶) صوڭره‌جمله طائفه‌لر اوزآرالریند، اختلاف‌ایتدیلر» بعضی‌سی دیدی عیسی الله‌در والله اوڭا حلول ایدوب بعضی‌سی دیدی اللهڭ اوغلی‌در یهود دیدی معاذالله ولدالزنا ویوسف نجارڭ اوغلیدر مؤمنلر دیدیلر اللهڭ بنده‌سی و پیغمبری‌در «پس‌وای اولسون اوکسلره‌که کافراولدیلر بیوك گوننده حاضراولماق‌زمانندن» که‌قیامت گوننده عیسی باره‌سنده حساب وجزا عمله گله‌جکدر ۳۷) «قیامت گوننده بزیم حضورمزه گلنده خواه ایشیدن اولالر خواه گورن‌اولالر» اونلره برفائده‌سی اولماز دنیاده اونلر عیسی‌یه بهتان دیدیلر «اماظالملر اوگونده آشکارا ضلالتده‌اولارلر ۳۸) یاپیغمبر قورخوت اونلاری پشیمانلق گوننددن» قیامت گونڭ بر آدی دخی حسرتدر گناهکار آدم گناهنه پشیمان اولار احسان صاحبی پشیمان اولار که نه‌جهته آز احسان عمله گتوردی «زمانیکه ایش قطع فصل اولدی» حساب چکیلدی بهشت اهلی بهشته جهنم اهلی جهنمه داخل اولدی حسرتلری آرتار «اما بودنیاده کافرلر غفلتده‌درلر واونلر ایمان گتورمزلر ۳۹) بدرستیکه بزیری واونده اولان‌اموالی» ارث‌ویره‌ریك وجمیع مخلوقات بزیم طرفمزه قایدارلر» جزا آلماق ایچون

يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾ قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾ قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾ وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٨﴾ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾ وَوَهَبْنَا

٤٠) «ذکر ایت یا پیغمبر قرآنده ابراهیمی بدرستیکه ابراهیم چوخ دوغری‌دانشان وپیغمبر ایدی ٤١) ایلکه آتاسنه دیدی (آذر اونگ آتالقی وعمیسی اولماقی انعام سوره‌سنگ ٨٥ مجی آیه‌سنده مرقوم اولدی) ای‌منم آتام نیه‌سن عبادت ایدیرسن اونه‌که ایشتمز» تااینکه سنگ اوگا عبادت ایتمککی گوره وبیله «وبی احتیاج ایتمز سندن برشیئی» نه‌سگا خیر یتوره بیلر ونه‌سندن شری‌دفع ایده‌بیلر ٤٢) «ای‌منم آتام بدرستیکه مگا اوقدر علم گلوبدر که سگا گلمیوب» من اللهگ پیغمبری‌اولمقه گوره الله هرشیئی مگا بیلدیروب «سن‌مگا تابع اول وامریمه اطاعت‌ایت تااینکه من‌سنی هدایت ایدیم دوغری ودوز یوله ٤٣) ای‌منم آتام عبادت ایتمه شیطانه» واونگ وسوسنه قولاق ویرمه «حقیقتده شیطان الله‌ه نافرمانلیك‌ایدن‌در ٤٤) ای‌منم آتام قورخورام که سگا الله طرفندن عذاب یتشه وشیطانی دوست دوتان اولاسن» و اوسببه‌لعنه مستحق اولاسن ٤٥) «آذر دیدی آیاسن اعراض ایدنسن منم الله‌لاریمدن ای‌ابراهیم اگر ال‌چکمیه‌سن» دانشدقگ سوزلردن «هرآینه من‌سنی سنك‌سار ایدرم» حقیقتده داش آتوب اؤلدوره‌رم یادیل‌ایله طعن ومذمت ایده‌رم مندن ال‌چك ومندن اوزاق اول «ومنی ترك ایت اوزون مدت»

٤٦) ابراهیم آذرگ پیس سوزنگ مقابلنده یخشی‌لیك ایله جواب ویروب «دیدی اللهگ رحمتی سگا اولسون تیزلیك ایله سگا اللهمدن باغشلانمق ایسترم» شاید که سگا توفیق‌ویره ایمان گتورمگه «بدرستیکه منم‌اللهیم بگا مهربان‌در ٤٧) من‌سیزدن کنار اولوروم وترك ایدیرم سیزی واو الله‌لاریکه سیز عبادت ایدیرسگز اونلارا اللهدن سوا ومن‌عبادت‌ایدیرم اوزاللهمه شاید که من‌ناامیداولمیام اللهمی چاغرمقله

٤٨) ایلکه‌ابراهیم کنار اولدی‌اونلردن‌واو اللهلاردن‌که اونلار عبادت ایدیردیلر اللهدن سوایسنه» وهجرت‌ایتدی شامه «بز مرحمت ایتدیك اوگا اسحقی ویعقوبی وهاموسنی پیغمبر ایتدیك ٤٩) ومرحمت ایتدیك اونلاره اوز رحمتمزدن» نبوّت ومال دنیا

لَهُم مِن رَحمَتِنا وَجَعَلنا لَهُم لِسانَ صِدقٍ عَلِيّاً ۵۰) وَاذكُر فِي الكِتابِ مُوسىٰ اِنَّهُ كانَ مُخلَصاً وَكانَ رَسُولاً نَبِيّاً ۵۱) وَنادَيناهُ مِن جانِبِ الطُّورِ الاَيمَنِ وَقَرَّبناهُ نَجِيّاً ۵۲) وَوَهَبنا لَهُ مِن رَحمَتِنا اَخاهُ هٰرُونَ نَبِيّاً ۵۳) وَاذكُر فِي الكِتابِ اِسمٰعِيلَ اِنَّهُ كانَ صادِقَ الوَعدِ وَكانَ رَسُولاً نَبِيّاً ۵۴) وَكانَ يَأمُرُ اَهلَهُ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ وَكانَ عِندَ رَبِّهِ مَرضِيّاً ۵۵) وَاذكُر فِي الكِتابِ اِدرِيسَ اِنَّهُ كانَ صِدِّيقاً نَبِيّاً ۵۶) وَرَفَعناهُ مَكاناً عَلِيّاً ۵۷) اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ اَنعَمَ اللّٰهُ عَلَيهِم مِنَ النَّبِيِّينَ مِن ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّن حَمَلنا مَعَ نُوحٍ وَمِن ذُرِّيَّةِ اِبرٰهِيمَ وَاِسرٰٓئِيلَ وَمِمَّن هَدَينا وَاجتَبَينا اِذا تُتلىٰ

واولاد وخلق آراسنده محترم اولماق «ویاراتدیق اونلار ایچون دوغری دانشان دیل اوجا اولان حالده» جمیع دین صاحبلری ابراهیمی دوست دوتوب اونیله فخر ایدرلر بعضی تفسیرده بیله تفسیراولونوب (ووهبنا لهم) ویردیك ابراهیم واسحق ویعقوبه (من رحمتنا) اوز رحمتمز اولان محمدرسول اللهی (وجعلنالهم لسان صدق علیا)قیلدیق اونلاره دوغری دانشان دیل علی ابن طالبی ۵۰) «ذکرایت قرآنده موسی نی بدرستیکه اخلاص ایله عبادت ایدن» شرك وریادن اوزاق «والله طرفندن گوندریلن وشریعت صاحبی اولان پیغمبرایدی ۵۱) وبز چاغردوق اونی طور داغننگ طرفندن که ساغ طرفده ایدی واونی یاخون ایتدیك اوزیمزه خلوت دانشان حالده» نجه که پادشاهلار مقرب آدملری ایله مخفی سوزلرنی دانشار ۵۲) «موسی یه قرداشی هارونی پیغمبرلیك حالتنده اوز مرحمتمز ایله کومك ویردیك» اوز اهلندن اوننگا وزیر ایتدیك ۵۳) «ذکر ایت قرآنده اسماعیل» بن خرقیلی «بدرستیکه اووعده سنده دوغری ایدی وایلچی وپیغمبری ایدی» صادق الوعد اولماقننگ سببی اوایدیکه برکشیه وعده ویرمشدی بو یرده سنی گوزلرم اوشخصنگ یادندن چخوب گلمدی برمدتدن صوکره همان شخصنگ گذاری اویره دوشوب اسماعیلی او یرده گوردی اسماعیل دیدیکه چوخ زمان من بویرده سنگا منتظرم اگر گلمسیدینگ وفات زمانمه دك بویرده سنگا منتظر اولاجاق ایدیم بوسببه صادق الوعد آدلاندی ۵۴) اسماعیل امر ایدردی اوزاهلنه نماز قلماقی وزکوة ویرمگی اوز اللهنگ یاننده بگنلمش ایدی ۵۵) ذکرایت قرآنده ادریسی» که آدی اخنوخ ایدی چوخ درس دیمك جهتنه ادریس مشهور اولدی اول اوکسدر که قلم ایله یازوب لباس بچمك وتیکمگی تعلیم ایتدی «بدرستیکه ادریس چوخ دوغری دانشان پیغمبرایدی ۵۶) واوجالتدیق اونی اوجایره» گوگه یا پیغمبرلیك مقامنه ۵۷) «بوذکر اولونان پیغمبرلر اوکسلردر که الله تعالی نعمت ویردی اونلارا» نوع

عَلَيْهِمْ اٰيَاتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۵۸) فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ۵۹) اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُولٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ۶۰) جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمٰنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ اِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَاْتِيًّا ۶۱) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا اِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۶۲) تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۶۳) وَمَا نَتَنَزَّلُ اِلَّا بِاَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ اَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذٰلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ۶۴) رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ۶۵) وَيَقُولُ الْاِنْسَانُ ءَاِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ اُخْرَجُ حَيًّا ۶۶) اَوَلَا يَذْكُرُ الْاِنْسَانُ اَنَّا

بنوع نعمتلر ایله خواه دنیا خواه آخرت نعمتلر ایله که عبارتدر «اوپیغمبرلردن که آدم اولادندن و اوکسلرگ ذریه‌سندن که نوح ایله گمیه گوتوردیك. وابراهیم اولادندن واسرائیل اولادندن واوکسلردن که هدایت وبرگزیده ایتدیك» اونلاری نبوّته ایلکه اونلارا اللهگ آیتلری اوخونار بوزلری‌اوسته دوشرلر اللهه سجده‌ایدن وآغلیان‌حالده ۵۸) اونلاردن صوگره برپاره اولادلر گلدیلر که ضائع ایتدیلر نمازی» وهیچ عمله گتورمدیلر یاوقتندن تاخیره سالدیلار «وتابع اولدیلر نفسلرگ خواهشلرینه پس تیزلیك ایله پیس جزایه یتشرلر ۵۹) مگر اوکسکه توبه ایده وایمان گتوره وصالح ایشلر گوره پس اونلار داخل اولالار بهشته وظلم اولونمازلار برشیئی» عمللرگ جزاسی‌یتشر ۶۰) «مهربان اللّٰهاوز بنده‌لرینه گورمدیگلری بهشتی وعده ویروبدر واللهگ وعده‌سی یقین گلملودر ۶۱) بهشتده عبث سوز ایشتمزلر مگرسلام ورحمت‌ایشیدرلر واونلارگ بهشتده صبح وعشاوقتی روزیلری واردر ۶۲) بوبهشت ایله بهشتدر که ارث ویره‌ریك اوز بنده‌لریمزدن اوکسه که پرهیزگار اولا» دنیاده ۶۴) حضرت‌پیغمبرص جبرئیلدن سؤال‌ایتدی که نه‌جهته تیز تیز نازل اولمورسن جـواب ویردی «بز نازل اولماریق مگر سنگ اللهگگ امریله‌اونگ اختیارنده‌در اوزاد که بزم‌قباقمزده‌در واوزادیکه بزیم‌دال طرفمزده‌در واوزادیکه بونگ آراسنده‌در» بریردن بریره گیده‌بلمروك مگر اللهگ‌امریله «وسنگ اللهگ سنی یادندن چخاردن دگلدر» بزیم گیج نازل اولماقمزدن غمگین اولما ۶۵) گوگلرگ ویرگ واونلارگ آراسنده‌اولان مکانلرگ» واونده‌اولان مخلوقاتگ هاموسنگ «اللهیدر پس عبادت ایت اوگا وصبر ایت اونگ بنده‌لگنه» وسگا وارد اولان اذیتلره «آیا بیلورسن اللّٰه ایچون هم‌نام» براحد بیلورسن که آدی اللّٰه اولا

خلقناه من قبل ولم يك شيئا ٦٧) فوربك لنحشرنهم والشياطين ثم لنحضرنهم حول جهنم جثيا
٦٨) ثم لننزعن من كل شيعة ايهم اشد على الرحمن عتيا ٦٩) ثم لنحن اعلم بالذين هم اولى
بها صليا ٧٠) وان منكم الا واردها وكان على ربك حتما مقضيا ٧١) ثم ننجى الذين اتقوا
ونذر الظالمين فيها جثيا ٧٢) واذا تتلى عليهم اياتنا بينات قال الذين كفروا للذين امنوا اى
الفريقين خير مقاما واحسن نديا ٧٣) وكم اهلكنا قبلهم من قرن هم احسن اثاثا ورءيا
٧٤) قل من كان في الضلالة فليمدد له الرحمن مدا ٧٥) حتى اذا راوا ما يوعدون اما العذاب واما

اللهدن سوا ٦٥) انسان» ابى بن كعب كيمى منافق» دير آيا زمانيكه من اولدوم تيزليك
ايله قبردن چخارام ديرى اولان حالده ٦٦) آيانيه يادينه گتورمور اوانسان بونيكه
بز اونى بوندن سابق خلق ايتديك اوحالده كه اوبرشيئى دگليدى» وعدم صرف ايدى
٦٧) «آند اولسون سننگ اللهڭا البته بز حشره كتوره ريك اونلارى شيطانلر ايله»
كافرلر كرك اوز يولداشلارى شيطانلر ايله بر يرده اولالر «صوگره البته اونلارى
جمع ايده ريك جهنمك اطرافنده ديزلرى اوسته دوشن حالده» شدت عذابدن
٦٨) «صوگره البته او طائفه لردن هانسى بريسى مهربان اولان اللهه شدتله سركشليك
ومعصيت ايدن ايسه اونى او طائفه نگ ايچندن چيخارداريق» اوّل اونى جهنمه آتوب
صوگره يرده قالانلرى معصيتلرنگ آز وچوخلق تفاوتيله تدريج ايله جهنمه آتاريق
٦٩) «صوگره جهنمه كتمكه لايق اولانلرى بز يخشى جه بيلوريك ٧٠) يوخدر سيزدن
هيچكس» مؤمنلردن و كافرلردن «مگراينكه وارد اولار جهنمه بو امر سننگ اللهڭا
واجب و اونگ طرفندن حكم اولمش مطلبدر ٧١) صوگره جهنمدن نجات
ويره ريك اوكسلره كه پرهيز كارلق ايتديلر» دنياده پس داخل اولارلار بهشته
«وترك ايده ريك ظالملرى جهنمده ديزلرى اوسته دوشمش حالده
٧٢) ايلكه اونلارا بزيم آيتلريمز اوخونار معنى لرى آشكار ومعجزه اولماقى ظاهر
اولان حالتده كافرلر مؤمنلره ديديلر ايكى فرقه نگ هانسى يخشى در مكان جهتنه
وگوزلدر مجلس جهتنه» يعنى اونلار آخرتى فكر اتميوب دنياده اولان متاع قليله
فخر ايدوب مؤمنلره ديرلر سيزنگ ايوگز ومنزلگز يخشى در يا بزيم بونى فكر اتمزلر
كه دنيا تيز زائل اولاندر، آخرت منزلنگ گوزل اولماقى لازمدر
٧٣) «وچوخ هلاك ايتديك اونلاردن سابق اولان قرن لردن كه اونلار چوخ گوزل
ايديلر بونلاردن لباس ومتاع جهتنه» نجه كه دنيا مالى نگ اونلره نفعى اولمادى
مشركلره دخى نفعى اولماز ٧٤) «ديگان مشركلره هركسكه ضلالتده اولا كركدركه

الساعة فسيعلمون من هو شر مكاناً واضعف جنداً ٧٦) ويزيد الله الذين اهتدوا هدى والباقيات
الصالحات خير عند ربك ثواباً وخير مرداً ٧٧) افرايت الذي كفر باياتنا وقال لاوتين
مالاً وولداً ٧٨) اطلع الغيب ام اتخذ عند الرحمن عهداً ٧٩) كلا سنكتب ما يقول ونمد له
من العذاب مداً ٨٠) ونرثه ما يقول ويأتينا فرداً ٨١) واتخذوا من دون الله آلهة ليكونوا
لهم عزاً ٨٢) كلا سيكفرون بعبادتهم ويكونون عليهم ضداً ٨٣) الم تر انا ارسلنا الشياطين

الله اونلره اوزون مدت مهلت ویره» عمر ومال دنیا جهتنه ٧٥) مشرکلر اوز
طغیانلرینده قالارلر «اوزمانه دیک که الله تعالی وعده ویردیکی عذابی گوررلر یادنیا
عذابی یاقیامت عذابی صوگره تیزلیك ایله بیلرلر کیم چوخ پیسدر یرجهتنه وضعیف راقدر
قوشون جهتنه» اووقتده اوز ایشلرینی، دنیاده ایتدیکلری خیال‌لرنگ عکسنه گوروب
اوزلرینی ضعیف الی بوش ودنیاده ضعیف حساب ایتدیکلری آدملری قوتلوو اللری
دولی گوررلر ٧٦) «دنیاده هدایت تاپان آدملرگ هدایتنی الله تعالی دخیده آرتورار
وهمیشه‌لیك قالان صالح عمللر سنگ اللهگک یاننده ثواب جهتنه وقایداجاق یری
جهتنه (آخرت منزلی) چوخ یخشی‌در» مشرکلرگ وعاصی لرك النده اولان دنیانگ
فانی لذت‌لرندن ٧٧) «آیاسن گوردین اوکسی که بزیم آیتلریمزه ایناغمیوب دیدیکه»
من اؤلندن صوگره دیریلوب آخرته گلسم «البته بگا مال واولاد ویریلر» عاص بن
وابل که پیغمبره استهزا ایدنلردن ایدی جناب بن ارث ایله مال ادعاسی واریدی
جنابه دیدیکه آیاسیز بیله گمان ایتمیورسگز که آخرتده قزیل وگوموش وایپك چوخدر
جناب دیدی بلی عاص دیدیکه آنده اولسون اللهه دنیاده بگا ویریلن قزیل وگومشدن
چوخ آخرتده ویریله‌جکدر اونده سنگ بورجگی ویره‌رم الله تعالی اولنگ جوابنده
بیورور ٧٨) «آیاغیبدن خبرداردر» که آخرتده مال‌ودولت صاحبی اولاجاق «یااینکه
اللهدن عهدنامه آلوبدر» دیدیکی سوزه وایتدیکی ادعایه ٧٩) «بیله دگلدر تیزلیك
ایله اودیدیکی سوزی یازاریق واوگا عذاب ایتمك مدتنی چکه‌ریك اوقدر اوزون
چکمك» که اللهدن سوا برکس بیلمز ٨٠) «بزوارث اولاریق اوسوزه که دیور»
منم دنیاده مال ودولتم اولان کیمی آخرتده‌ده اولاجاق یالان دیور او مال اوندن
تلف اولار «و بزیم حضوریمزه قیامت گوننده تك گلر» یاننده مالندن واولادندن
برشیئی اولماز ٨١) «مشرکلر اللهدن باشقه اوزلرینه الله‌لر اخذ ایتدیلر تااینکه اونلار
ایچون عزیزلیك اولا» واوالله‌لر اونلاری عزیز ساخلیه والله حضورنده شفاعت ایده
٨٢) «بیله‌دگلدر» که اونلر خیال ایدیرلر بلکه «تیزلیك ایله ناحق الله‌لر انکار ایدرلر

عَلَى الْكافِرِينَ تَؤُزُّهُمْ اَزًّا ۸۴) فَلا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ اِنَّما نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ۸۵) يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ اِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا ۸۶) وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ اِلٰى جَهَنَّمَ وِرْدًا ۸۷) لا يَمْلِكُونَ الشَّفاعَةَ اِلّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ۸۸) وَقالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ۸۹) لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا اِدًّا ۹۰) تَكادُ السَّمٰواتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْاَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبالُ هَدًّا ۹۱) اَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ۹۲) وَما يَنْبَغِي لِلرَّحْمٰنِ اَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۹۳) اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰواتِ وَالْاَرْضِ اِلّا آتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ۹۴) لَقَدْ اَحْصٰيهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ۹۵) وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَرْدًا ۹۶) اِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا

اونلرنگ عبادت‌ایتمگنی» ودیرلر نه‌جهته اللهی ترك وبزه ناحق یره عبادت ایتدگز «واونلره دشمن اولارلر ۸۳) آیا سن گورمرسنکه شیطانلری گونده‌روب کافرلره مسلّط ایتدیك اونلری یرلرندن حرکت ایتدیرر» ومعصیته وسوسه ایدر

۸۴) «یاپیغمبر تلسمه اونلارنگ هلاکنه یقیناً اونلر ایچون برنیچه گون سایاریق»آز مدتدن صوگره جزالرینه یتشرلر ۸۵) «قیامت گونی جمع ایده‌ریك پرهیزگارلری مهربان اولان اللهنگ رحمتی طرفنه دسته ایله وارد اولان حالده» نجه که دسته دسته‌پادشاهنگ‌حضورنه گیدرلر ۸۶) «وسوره‌ریك گناهکارلری حیوانی‌سورن کیمی جهنم طرفنه سوسوز اولان حالده ۸۷) هیچکسه شفاعت‌اتمگه قادر اولمازلر آنجق اوکس شفاعت‌ایده بیلر که اللهدن عهد آلوبدر» دنیاده‌ایمان گتوروب گوزل‌عمللر عمله گتورمگیله اوزینی شفاعت‌ایتمگه قابل ولایق ایدبدر ۸۸) «دیدیلر که‌الله اوزینه اولاد اخذ ایدبدر ۸۹) ایکافرلر البته چرکین شیئه گلدگز» ویبوك سوز دانشدگز ۹۰) «یاخوندر که اوسوزدن گوگلر یاریلسون ویر پارچه‌لنسون وداغلار ییخیلوب شکست اولسون ۹۱) اوسببه که الله ایچون اولاد چاغردیلر» واللهه یالان نسبت ویردیلر ۹۲) واللهه لایق‌دگلدر که اوزینه اولاد اخذایده ۹۳) گوگلرده‌ویرلرده اولان مخلوقاتنگ هاموسی اللهنگ حضورنه قول کیمی گلرلر» نهایت ذلتله

۹۴) «البته الله اونلاری سایدی وحساب ایتدی برنوع حساب اتمك» که عمللرندن ونفسلرنگ سایندن‌برشیئی اللهه گزلین قالماز ۹۵) واونلارنگ هاموسی‌اللهنگ‌حضورنه قیامت گونندەتك گلەجگلر» یالنرینده ماللری، اولادی سائر فخروعزت اسبابی‌اولماز ۹۶) «اوکسلر که ایمان گتوردیلر ویخشی‌ایشلر گوردیلر تیزلیك‌ایله الله‌تعالی اونلر ایله دوستلق‌عمله گتورر» همی‌اوزی اونلری دوست‌دوتار وهمیده اونلارنگ محبتنی جمیع قلبلره سالار ۹۷) «بز آسان ایتدیك یانازل ایله‌دیك قرآنی سننگ دیلین ایله

حزب

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا ﴿۹۷﴾ فَاِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنْذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ﴿۹۸﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِنْ اَحَدٍ اَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا

تا اینکه اونیله بشارت ویره‌سن پرهیزکارلره وقورخوداسن اونیله دعواکار آدملری ۹۸) وچوخ هلاك ایتدیك اونلاردن سابق اولان طائفه‌لردن آیا سن اونلاردن بر نفری تاپورسن» كه دنیاده ساغ قالا «یامخفی سس‌لرینی ایشیدرسن» كه اونلارڭ آدلارنی وسوزلرنی ذكر ایده بو آیه كافرلر ایچون سرزنش و حضرت پیغمبرص ایچون جرئت ویرمكدر اونلاری قورخوتمقه.

سورة طه (۱۳۵) آیه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

نصف

﴿۱﴾ طٰهٰ مَا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لِتَشْقٰى ﴿۲﴾ اِلَّا تَذْكِرَةً لِمَنْ يَخْشٰى ﴿۳﴾ تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْاَرْضَ وَالسَّمٰوَاتِ الْعُلٰى ﴿۴﴾ اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى ﴿۵﴾ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرٰى ﴿۶﴾ وَاِنْ تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَاِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَاَخْفٰى ﴿۷﴾ اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا

۱) ای پاکیزه ویاطالب حق اولان وهدایت ایدن پیغمبر بزنازل اتمدیك سڭا قرآنی تااینکه اوزڭی زحمته ومشقته سالاسن» چونکه پیغمبرص اياق اوستنده بارماقلارینڭ باشی اوسته اوقدر دوروب نماز قیلمشدی‌كه مبارك اياقلاری ششمشدی ۲) «مگر اینکه گوندردیك قرآنی تااینکه نصیحت ایده‌سن اوكسه‌كه قورخا» وقلبنده اللهٔ قورخسی اولا ۳) «بوقرآن اوكسدن نازل اولدی كه خلق ایتدی‌یری واوجا اولان گوگلری ۴) مهربان اولان الله عرشه غلبه ایتدی (بو آیه‌نڭ تفسیری اعراف سوره‌سنده ذكر اولدی) ۵) اللهه مخصوص‌در واونڭ ملكی‌در اومخلوقاتكه گوگلرده ویرده‌در وگوگلرایله یرڭ آراسنده‌در واومخلوقاتكه یرڭ آلتنده‌در ۶) واگرسن اوجا ایده‌سن اوزدانشقڭی پس بدرستیكه الله بیلرسری ومخفی‌نی» سراودركه انسان قلبنده گزلین ساخلیه مخفی اودركه قلبندن گیچه صوڭره یادندن چیخه ۷) «اللهدر عبادته مستحق، یوخدرمعبود بحق مگراو، اونڭ ایچون مختص‌در گوزل آدلار» الله ایچون دوقسان دوقوز آدوار هركس اوآدلاری سایسه الله‌تعالی اوآدلار جهتنه اوشخصی بهشته داخل ایدر

هوله الاسماء الحسنى ۸) وهل اتيك حديث موسى ۹) اذرای نارا فقال لاهله امكثوا
انى انست نارا ۱۰) لعلى اتيكم منها بقبس او اجد على النار هدى ۱۱) فلما اتيها نودى ياموسى
۱۲) انى انا ربك فاخلع نعليك انك بالواد المقدس طوى ۱۳) وانا اخترتك فاستمع
لما يوحى ۱۴) اننى انا الله لا اله الا انا فاعبدنى واقم الصلوة لذكرى ۱۵) ان
الساعة اتية اكاد اخفيها لتجزى كل نفس بما تسعى ۱۶) فلا يصدنك عنها
من لا يؤمن بها واتبع هويه فتردى ۱۷) وما تلك بيمينك ياموسى ۱۸) قال هى عصاى

---

۸) «آیا گلدی سگا موسی‌نگ خبری» تمهید مقدمه‌در پیغمبرگ نبوتنه موسی‌نگ
قصه‌سیله تااینکه صبرایده پیغمبرلیك یوکنگ آغرلقنه ۹) اوزمانکه شعیب‌دن
اذن آلوب ایستیدیکه مدین‌دن چیخوب آناسنی گورمك ایچون مصره گیده ایلکه
یوله چیخدی هوا بولوت ویاغش اولمقه گوره یولی ایتروب قویونلاری داغلوب
عورتی باشلادی دوغمقه «اوزمان برطرفدن اودگوردی» که شعله‌ور اولوب «اوز
اهل‌عیالنه دیدی که ـیزیرگزده دوروون من‌اود گوردوم ۱۰) شایدکه من‌سیزه
اواوددن برپارچه گتورم یااینکه اودگ یاننده یول‌تاپام» که قصدایتدیگمزیره گیدوب
یتشك ۱۱) «ایلکه اودگ یاننه گلدی» گوردیکه آغ اود یاشیل آقاجـدان شعله‌لنور
عصاسنگ اوجنه پارچه ساریوب اود طرفنه اوزاتدی‌که پارچه‌نی یالدیره اودموسی
طرفه حمله ایتدی موسی قورخوب دالی چکیلدی اود دخی آقاج طرفه قایتدی
ایکنجی‌دفعه گنه‌بوقرارله اولوب اوچومجی دفعه «نداءاولوندی یاموسی ۱۲) من‌سنگ
اللهگ ام باشـماقلارگی ایاقندن چیخارت سـن پاك یرده سنٛ‌که آدی طوی‌در»
عبارتدر طوردن نعلین‌دن عبارت اهل عیالگ ومالگ محبتی‌در مگا محب اولان
مندن باشقه‌سنگ محبتنی گرك قلبندن چیخارده ۱۳) «ومن سنی اختیار ایتدیم»
پیغمبرلگه «پس ایشیت اوزادی‌که سگاوحی اولونار ۱۴) حقیقتده منم الله، یوخدر
الله‌مگر من پس مگا عبادت ایت نماز قیل منی یاده گتورمك ایچون» نمازده
قلب ودیل گرك مگا مشغول اولسون ۱۵) «بدرستیکه قیامت گونی شك سیز گلندر
یاخوندر که من اونگ وقتنی مخفی دوتام تااینکه جزا ویریله هر نفسه او عمل
مقابلنده‌که‌اوگا سعی ایـدر» عمله گتورمگه ۱۶) «پس‌سنی گروساخلاماسون قیامتی
تصدیق ایتمکدن اوکسکه ایمان‌گتورمز قیمته وتابع اولار نفسنگ خواهشنه پس‌سن
هلاك اولارسن» گرو ساخلانماق جهتنه ۱۷) «وندر سنگ ساغ اللده یاموسی

اَتَوَكَّؤُ عَلَيْهَا وَاَهُشُّ بِهَا عَلٰى غَنَمِى وَلِىَ فِيهَا مَاٰرِبُ اُخْرٰى ١٩) قَالَ اَلْقِهَا يَامُوسٰى
٢٠) فَاَلْقٰيهَا فَاِذَا هِىَ حَيَّةٌ تَسْعٰى ٢١) قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْاُولٰى
٢٢) وَاضْمُمْ يَدَكَ اِلٰى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوٓءٍ اٰيَةً اُخْرٰى ٢٣) لِنُرِيَكَ
مِنْ اٰيَاتِنَا الْكُبْرٰى ٢٤) اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهُ طَغٰى ٢٥) قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِى صَدْرِى
٢٦) وَيَسِّرْ لِىٓ اَمْرِى ٢٧) وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِى ٢٨) يَفْقَهُوا قَوْلِى ٢٩) وَاجْعَلْ
لِى وَزِيرًا مِنْ اَهْلِى ٣٠) هٰرُونَ اَخِى ٣١) اُشْدُدْ بِهٖٓ اَزْرِى ٣٢) وَاَشْرِكْهُ فِىٓ اَمْرِى

١٨) موسى ديدى اومنم عصامدر اوڭا تكيه ايديرم» يورولان وقتده «واونيله آغاجلاردن قوينمه ياپراق سالديربرم ومنم ايچون اونده باشقه حاجتلريم وار» آغاجى چكنمه قويوب اوجونه مايحتاجمى آسوب آپاريرم، عبامى اونڭ اوستنه قويوب سايه‌سنده ياتيرام، كنديز گودك اولانده ايپى آغاجڭ اوجنه باغليوب قويه‌سالوب سوچيخارديرام هرچند خداونده عالم خبر آلمشدى الندهكى نه‌در موسى عرض ايتسيدى عصادر جواب حاصل اولاردى اماحبيب ابله محبوب آراسنده سؤال وجواب نه‌قدر اوزون اولسامطلوب‌در ١٩) «الله‌تعالى بيوردى عصانى آت اى موسى ٢٠) پس موسى عصانى آتدى غفلة عصا اژدها اولدى كه يريبردى ٢١) الله‌تعالى ديدى دوت عصانى وقورخمه تيزليك ايله بزاونى قايتاراروق اوّلمجى حالتنه ٢٢) والڭى قولتقڭا داخل ايت خارج اولار آغ ايشيقلو اولاق حالده بيس علامت اولمامش» برص ناخوشلقى دگلدر چونكه موسى قرارنگلو ايدى الى آغ اولانده برص ناخوشلقنه شبيه اولاردى اوجهته الله‌تعالى بيورور بيس علامت يوخدر بلكه «عليحده معجزه‌در» سنڭ نبوتڭا بومعجزه‌لرى سڭاويرديك ٢٣) «تااينكه سڭا گوسترك بزيم بيوك معجزه‌لريمزدن ٢٤) گيت فرعون طرفنه» بومعجزه‌لرايله واونى دعوت ايت منم طرفمه «بدرستيكه اوطغيان وسركشلك ايدوب» منم بنده‌لگمدن ٢٥) «موسى ديدى پروردگارا منم سينه‌مى آچ» بيوك زحمتلرى چكمگه ٢٦) «ومڭا آسان ايت منم امرمى» كه پيغمبرلك بيوك زحمتدر ٢٧) «وآچگلن دوگونى منم دليمدن ٢٨) تااينكه منم سوزيمى آنليالار» چونكه موسى نڭ دلنده لكنت وارايدى سوزى برقدر چتين ليك ايله فهم اولونوردى عرض ايتدى پروردگارا ٢٩) «منم ايچون بروزير معين ايت منم اهلمدن ٣٠) قرداشم هارونى مڭا كومكچى ايت ٣١) محكم ايت اونيله منم آرخامى ٣٢) واونى شريك ايت منم نبوت امرمده ٣٣) تااينكه سڭا چوخ تسبيح ايدك ٣٤) وسنى چوخ ذكر

۳۳) کَیْ نُسَبِّحَكَ كَثِيراً ۳۴) وَنَذْكُرَكَ كَثِيراً ۳۵) اِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيراً ۳۶) قَالَ قَدْ اُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ۳۷) وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً اُخْرَى ۳۸) اِذْ اَوْحَيْنَا اِلَى اُمِّكَ مَا يُوحَى ۳۹) اَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَاْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَاَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي ۴۰) اِذْ تَمْشِي اُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلَى مَنْ يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ اِلَى اُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَقَتَلْتَ نَفْساً فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُوناً

ایدگ ۳۵) بدرستیکه سن بزی گورنسن» واحوالمزدن خبردارسن وبیلورسنکه هارون یخشی کومکدر ۳۶) «الله تعالی بیوردی یاموسی ایستدیگگ مطلبلرسگا ویریلدی ۳۷) بتحقیق بزسگا منتقویدوق ونعمت ویردیك آیری وقتده ۳۸) او نعمب بودرکه بزوحی ایتدیك سنگ آناگا اوزادیکه معلوم اولماز مگرکه وحی اولونا ۳۹) بوایدیکه موسی‌نی صندوق ایچنه قویوب نیل نهرینه‌آت البته‌نیل چایی اونی‌کناره آتار که منله‌وموسی‌ایله دشمن اولان‌آدم‌اونی‌سودن‌چیخاردوب آلسون.ومن اوز طرفمدن سگا برنوع محبت‌سالدیم»که دشمنلر اونی دوست دوتار» فرعون‌سنی اواندازه‌ده دوست دوتوردیکه سندن مفارقت ایده بیلموردی «وتا اینکه سن بسلنمش اولاسن منم‌گوزومگ قباقنده» مرحمت‌گوزیمی سنگ اوستندن گوتورمدیم ایلکه فرعون موسی‌نی تاپوب چیخارتدی دایه‌لر چاغردی‌که اوگا سودویره موسی هیچ‌کسدن سود قبول ایتمدی بواحوالاتی خداوند عالم خبر ویروب بیورور

۴۰) «اوزمانکه سنگ باجیگ فرعونگ ایوینه گلوب دیدی آیاسیزی دلالت ایدیم اوعورته که کفیل اولار موسی‌یه» وموسی اونگ سودنی قبول ایدر دیدیلر بلی پس‌موسی‌نگ آناسنی فرعونگ ایوینه گتوردیلر همان ساعت موسی آناسنگ‌سودنی قبول ایدوب باشلادی امگه فرعون وآسیه خوشحال اولوب اوگا حرمت ایتدیلر اودرکه خداوند عالم بیورور «پس‌بز سنی قایتاردیق آناگا تا اینکه اونگ گوزی ایشیقلانا» سنی‌گورمگله «ومحزون‌اولمیه» یااینکه سن‌محزون اولمیاسن آناگگ‌آیریلقنه بوندان‌سوا باشقه‌نعمت‌سنگ حقنده عمله گلوبدر یاموسی بودرکه «برنفرآدم اولدردون» قبطی‌لردن «پس بزنجات ویردیك سنی‌غمدن» قورتوردیگ مدین طرفنه قاچماق‌ایله «وامتحان ایتدیك سنی پی‌دری امتحان ایتمك‌ایله» اوئیلده تولد ایتدیگ که جمیع آنادن اولان ذکوری اؤلدورورد‌یلر، آنان وضع حمل ایدن کیمی سنی آتدی سویه، مصر اهلی اجماع ایتدیلر سنی اؤلدرمگه قاچوب قورتولدگ بوقورخولاردن اللّه‌سنی خلاص ایتدی ۴۱) پس «سن‌دایاندون نیچه ئیللر مدین‌شهرینده» که‌مصرگ

۴۱) فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي اَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَى قَدَرٍ يَامُوسَى ۴۲) وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِى ۴۳) اِذْهَبْ اَنْتَ وَاَخُوكَ بِاٰيَاتِى وَلاَ تَنِيَا فِى ذِكْرِى ۴۴) اِذْهَبَا اِلَى فِرْعَوْنَ اِنَّهُ طَغَى ۴۵) فَقُولاَ لَهُ قَوْلاً لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ اَوْ يَخْشَى ۴۶) قَالاَ رَبَّنَا اِنَّنَا نَخَافُ اَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا اَوْ اَنْ يَطْغَى ۴۷) قَالَ لاَ تَخَافَا اِنَّنِى مَعَكُمَا اَسْمَعُ وَاَرَى ۴۸) فَاْتِيَاهُ فَقُولاَ اِنَّا رَسُولاَ رَبِّكَ فَاَرْسِلْ مَعَنَا بَنِى اِسْرَآئِيلَ وَلاَ تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى ۴۹) اِنَّا قَدْ اُوحِىَ اِلَيْنَا اَنَّ الْعَذَابَ

سکز منزل‌لگی ایدی «صوگره گلدیگ مقدر ومعین اولان زمان‌ده یاموسی» که قرخ‌سننه‌یتشدیگ نبوته‌مبعوث اولدگ ۴۲) «ومن اختیار ایتدیم سنی اوزدوستلقمدن اوتری» پیغمبر ایتدیم وسنله بلاواسطه دانشورم ۴۳) «سن وسنگ قرداشگ گیدیگ منم معجزه‌لریم‌ایله وسست‌لیك ایتمیوگ منم‌سوزلریمی یتورمکده ۴۴) گیدگ فرعونگ طرفنه بدرستیکه اوحدندن گیچوب ۴۵) اوگا یوموشاق سوزدییگ» مهربان دانیشگ چاغراندا آدنی چکمیوگ کنیه‌ایله چاغروگ یوموشاق دانشماق‌بخشی تأثیر ایدر نه‌اینکه تنددانشماق «شایدکه نصیحت قبول ایده یااینکه قورخه» معجزه‌لری گورن وقتده هرچند الله‌بیلوردی‌که فرعون ایمان گتورمیه‌جك اما‌امر بمعروف‌ایتمك وپیغمبر گوندرملك اتمام حجتدن اوتری لازمدر ۴۶) «موسی وهارون دیدیلربز قورخوریق‌که فرعون بزه عذاب ایده» اوقدر صبرایتمیه معجزه گتورمگه «یااینکه آرتوق سرکشلك‌ایده ۴۷) «خداوند عالم بیوردی که قورخمیوگ من‌سیزله وارام ایشیدیرم وگورورم» سزله اونگ آراسنده واقع اولان سوزلری وعمللری سیزی حفظ وحراست ایده‌رم ۴۸) «پس گیدیگ فرعونگ یاننه ودیوگ حقیقتده بزسنگ اللهگگ ایکی‌نفر ایلچیلری وپیغمبرلری‌ایك گوندرگلن بزایله بنی‌اسرائیلی» واونلاری آزاد ایت «واونلارا عذاب ایتمه» چتین تکلیف حواله ایتمك‌ایله «بتحقیق بزاللهگ طرفندن معجزه گتوردیك» یااینکه قوری سوز دانشمروق معجزه‌ایله گلمشوك «و اللهگ رحمتی وعذابدن سلامت‌لیك اوکسه‌در تابع اولا هـدایته ۴۹) بزه وحی اولوبدر که عذاب اوکسه‌در که یالان دانشه» وناحق یره پیغمبرلیك ادعاسی ایده یاتکذیب ایده اللهگ سوزنی «واعراض ایده» پیغمبرلردن ۵۰) «فرعون دیدیکه کیمدر سزگ اللهگز ای موسی» وفرعون خطابده هرایکیسندن خبر آلدیکه سیزگ اللهگز کیمدر اماصوگره تك‌موسی‌نگ آدنی چکدی بوسببه که اصـل موسی ایدی هارون وزیر ایدی یااینکه هارونگ فصیح اولماقنی بیلوب ایستمدی جوابی‌هارون ویره ۵۱) «موسی دیدی بزیم اللهمز اوکسدرکه مخلوقاتدن هرشیئه اونگ‌صورتنی

عَلَىٰ مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ٥٠) قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسَىٰ ٥١) قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ٥٢) قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ٥٣) قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ٥٤) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّىٰ ٥٥) كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَىٰ ٥٦) مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ٥٧) وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ٥٨) قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ ٥٩) فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سُوًى ٦٠) قَالَ مَوْعِدُكُمْ

عطا ایتدی» اوّل صورتنی خلق ایتدی «صوڭره هدایت ایتدی ٥٢) «فرعون دیدی گیچمش طائفه‌لرڭ حالی نیجه‌در» اهل سعادتدر یاشقاوت ٥٣) «موسی دیدی اونلرڭ احوالنی بیلمك منم اللهمڭ یاننده اولان کتابده‌در» اوندن سواغیبی هیچکس بیلمز منده سیزڭ کیمی مخلوقم بیلرم اوشیئی که الله بیلدیروب «منم اللهم خطا ایتمز وهیچ شیئی فراموش ایتمز ٥٤) ایله اللهدرکه سیزڭ ایچون یری فرش منزله‌سنده خلق ایدوب سیزدن اوتری یوللار دوزلتدی» برمقامدن وبرشهردن اوبری مقامه و شهره گیتمك ایچون «وگوگدن یاغیش سوبی گوندردی الله بیورور که نوع بنوع اوتلردن نیجه جوربنی خلق ایتدیك ٥٥) ییوڭ هم اوزوڭز وهمیده چهارپالرڭزی اوتلادڭ بدرستیکه بونده هرآینه علامتلر وار درعقل صاحبلری ایچون ٥٦) سیزی یردن خلق ایتمشسیك» اوّل خلقت توپراقدن عمله گلوب «واوڭا قایداجاقسڭز» وفاتدن صوڭره توپراق اولاجاقسڭز «بزسیزی بردفعه‌ده یردن چیخارداریق» حشره حساب وکتابدن اوتری ٥٧) «بز فرعونه معجزه‌لریمزڭ هاموسنی گوستردیك یالانه نسبت ویردی موسی‌نی ومنع ایقدی ایمان گتورمکدن ٥٨) دیدی آیا گلوبسنکه بزی اوزیریمز مصردن خارج ایده‌سن اوزسحرڭز سببیله ای موسی ٥٩) پس بز گتوره‌ریك سکاسنڭ سحرڭڭ مثلنی پس بزایله سنڭ آرانده وعده یری معین ایت که اووعده‌ده نه بز وله سن مخالفت ایتمیك بربرده که دوزوهموار اولا ٦٠) موسی دیدیکه سیزڭ وعده‌ڭز سیزڭ آراڭزده معین اولان بایرام گونی اولسون» که هامڭز زینتلنوب جمع اولاسڭز «وخلائق گون اورتا وقتی جمع اولسونلار ٦١) پس فرعون موسی‌دن اعراض ایدوب هرنوع حیله‌سنی جمع ایدوب» ساحرلری یغاندن صوڭره «وعده یرینه گلدی ٦٢) «موسی ساحرلره دیدی وای اولسون سیزه اللهه بهتان باغلامیوڭ ویالان

يَوْمُ الزِّينَةِ وَاَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى ٦١) فَتَوَلّٰى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ اَتٰى ٦٢) قَالَ لَهُمْ مُوسٰى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرٰى ٦٣) فَتَنَازَعُوا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَاَسَرُّوا النَّجْوٰى ٦٤) قَالُوا اِنْ هٰذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ اَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلٰى ٦٥) فَاَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوا صَفًّا وَقَدْ اَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلٰى ٦٦) قَالُوا يَا مُوسٰى اِمَّا اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّا اَنْ نَكُونَ اَوَّلَ مَنْ اَلْقٰى ٦٧) قَالَ بَلْ اَلْقُوا فَاِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ اِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ اَنَّهَا تَسْعٰى ٦٨) فَاَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسٰى ٦٩) قُلْنَا لَا تَخَفْ اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى ٧٠) وَاَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا اِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ

ايش گورميون الله سيزی هلاك ويوخ ايدر اوز عذابيله وهرآينه زيانكار اولدی اوكسكه اللهه بهتان ديدی» ومعجزه‌نی سحر حساب ايتدی ٦٣) «پس ساحرلر اوز ايشلری بارەسنده بربريله قيل‌قال ايتديلر وبربريله گزلين دانشديلر» بربرينه ديديلر بو سوزلر ساحر سوزينه اوخشامز اگر موسی ساحرايسه بز اوڭا غلبه ايدەريك اگر الله طرفندن‌ايسه بزه غالب اولاجاقدر اوصورتده ايمان گتورەريك

٦٤) «فرعون وقومی ديديلر بو ايكی نفر ساحرلردر ايستيورلر كه سيزی اوز سحری‌لری‌ايله اوز يرڭزدن چيخارالار» سيزه غلبه ايتمك ايله «وآپارلار وباطل ايدەلرسيزڭ مذهبڭزی كه‌مذهبلرڭ يخشی‌سيدر ٦٥) پس‌جمع ايدڭ حيله آلاتڭزی صوڭره گاون وعده يرينه صف‌صف» تااينكه قلبلارده هيبتلو اولا «بتحقيق بوگون رستگار اولدی اوكسكه غلبه ايتدی ٦٦) ديديلر ای موسی يابودر كه سن‌آتاسن يااينكه اوّلجه بيز آتاق» آلات حيله‌نی ٦٧) «موسی‌ديدی بلكه سيز آتوڭ» ايلكه آتديلار «پس اووقت اونلارڭ‌ايپ‌لری وعصالری»كه جيوەايله دولمشدی گون‌اونلرڭ اوستنه دوشوب «خيال اولوندی موسی‌يه وجميع تماشا ايدنلره‌كه اونلارڭ سحرلرندن اوآلت‌لر گويا حركت ايدير ٦٨) پس موسی اوز اورەگنده قورخی تاپدی»كه‌شايد سحرله معجزه آراسنده جماعت تفاوت‌قويميوب ايمانه گلميەلر ٦٩) «بزديديك قورخما بدرستيكه سن اوجاسن ٧٠) وآت اوعصانيكه سنڭ ساغ الندەدر تااينكه اودسون اوشيئی‌لری كه ساحرلر قايروبلر بدرستيكه اونلار قايرديلار جادو وسحر ايدن شخصڭ حيله‌سنی وساحرلر هرجورسحراله گلسەلر نجات تاپمزلر» موسی عصانی آتدی اژدها اولوب جميع سحرلری يبدی ساحرلر يقين ايتديلركه موسی‌نڭ‌عملی معجزەدر ٧١) «پس‌ساحرلر يوزی اوسته توپراقه يخيلوب ديديلر بزايمان‌گتورديك

ساحر ولا يفلح الساحر حيث اتى ٧١) فالقى السحرة سجداً قالوا امنّا برب هرون وموسى ٧٢) قال امنتم له قبل ان اذن لكم انه لكبيركم الذى علمكم السحر فلاقطعن ايديكم وارجلكم من خلاف ولاصلبنكم فى جذوع النخل ولتعلمن اينا اشد عذاباً وابقى ٧٣) قالوا لن نؤثرك على ماجاءنا من البينات والذى فطرنا فاقض ما انت قاض انما تقضى هذه الحيوة الدنيا انا امنا بربنا ليغفر لنا خطايانا وما اكرهتنا عليه من السحر والله خير وابقى ٧٤) انه من يأت ربه مجرما فان له جهنم لا يموت فيها ولا يحيى ٧٥) ومن يأته مؤمنا قد عمل الصالحات فاولئك لهم الدرجات العلى ٧٦) جنات عدن تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها وذلك جزآؤ من

حزب

هاروڭ وموسىنڭ اللهنه ٧٢) فرعون ديدى سيز ايمان گتوردگز موسىنڭ اللهنه اوندن قباق كه سزه اذن ويريلدى ايمان گتورمگه بدرستيكه موسى سزڭ بيوككزدر كه سيزه سحرى تعليم ايتدى البته منكسرم سيزڭ اللرگزى واياقلارگزى خلاف طريقىايله» ساغ الگزىصول اياقگزى «البته منسيزى آسارام خرما آقاجنڭ بوداقلارندن والبته سيز بيلرسگز بزيم هانسمز» من ياموسىنڭ اللهى «شدتلودر عذاب جهتنه وهيشهليكدر ٧٣) ديديلر البته بزاختيار ايتمروز سنى موسى گتورديگى معجزهلره» اومعجزهنى تركايدوب سنڭ اللهلقڭا قائل اولماروق «وسنى اختيار ايتمروك اواللهه كه بزى يوقدن ياراتدى پس حكم ايت نه نوعكه حكم ايدهجكسن بودر وبوندق غيرى دگلدرسن حكم ايدرسن بودنيانڭ زندهگانلقنده» دنيامز فوت اولماقنه راضىايك نهاينكه آخرتمزڭ گيتمگنه «بز ايمان گتورديك بزيم اللهمزه تااينكه باغشليه بزيم گناهلاريمزى وباغشليه اوگناهيكه سن زور ايتدڭ بزه سحر عمله گتورمگه» معجزه مقابلنده «والله يخشىرافدر» ثواب ويرمگه «وهميشهلگدر» عذاب ايتمگه ٧٤) «هركس اللهڭ حضورله گنهكار حالده گلسه جهنم اولڭ ايچوندر اؤلمز جهنده» تاراحت اولا «ونهديرى اولار» كه لذتله گون گچوره ٧٥) «هركس كه اللهڭ حضورنه گله مؤمن حالده وصالح عمل عمله گتورمشاولا پس اوطائفه ايچوندر اوجامرتبهلر ٧٦) عبارتدر هميشهليك باغچهلردنكه اونڭ آلتندن نهرلر جارى اولار هميشهليك اولارلار اونده وبواوكسڭ اجرىدركه پاكاولا» كفرومعصيت چركلرندن ساحرلرڭ سوزى تماماولدى ٧٧) «وبتحقيق بزوحى ايتديك موسىيه كه گيجه وقتى آپار منم بندهلربمى مصردن واونلارايچون بول ترتيبايت دريادە قورى اولان حالده سن قوخمازسن كه دشمن گلوب يتشه وقورخمه» سگا غلبه

تزکی ۷۷) ولقد اوحینا الی موسی ان اسر بعبادی فاضرب لهم طریقا فی البحر یبسا لاتخاف دركا ولاتخشی ۷۸) فاتبعهم فرعون بجنوده فغشیهم من الیم ماغشیهم واضل فرعون قومه وماهدی ۷۹) یابنی اسرائیل قد انجیناكم من عدوكم وواعدناكم جانب الطور الایمن ونزلنا علیكم المن والسلوی ۸۰) كلوا من طیبات مارزقناكم ولاتطغوا فیه فیحل علیكم غضبی ومن یحلل علیه غضبی فقد هوی ۸۱) وانی لغفار لمن تاب وامن وعمل صالحا ثم اهتدی ۸۲) وما اعجلك عن قومك یاموسی ۸۳) قال هم اولاء علی اثری وعجلت الیك رب لترضی ۸۴) قال فانا قد فتنا قومك من بعدك واضلهم السامری ۸۵) فرجع موسی الی قومه غضبان

ایتمکدن ۷۸) ایلکه موسی بنی‌اسرائیلی مصردن چیخاردوب شهردن کنار اولدی «فرعون اونلارنگ دالنجه گلدی اوزقوشونیله دریانگ سویی اونلاری اورتوب غرق ایتدی اوقدر که الله بیلور که‌نه‌قدر اورتدی وفرعون اوزقومنی گمراه‌ایتدی وهدایت ایتمدی» هروقت قومی ایستیوردی که ایمان گتوره فرعون اونلاری ضلالته سالوب دیوردی منم‌سیزنگ بیوك اللهگز ۸۹) «ای‌بنی‌اسرائیل بتحقیق بزنجات‌ویردیك سیزه (بابالارگزه) سزنگ دشمنگزدن ووعده ویردیك سیزه طورداغننگ ساغ سمتنی» موسی‌مناجات‌ایدوب توراتی اوگانازل ایتمکه «ونازل‌ایتدیك سیزه (بابالارگزه) ترنجبین و بریان پشمش قوش ۸۰) «بیوگ اوشیئنگ پاکیزه‌لرندن که بز سیزه روزی‌ویردیك واوگا سرکشلیك ایتمیوگ» شکر اتمه‌مك ایله «پس داخل اولار سیزه منم غضبم» وعذاب‌ایتمك واجب اولار «وهرکسه منم‌غضبم یتشه بتحقیق یوخاریدن اشاقه‌دوشدی» وهلاك اولدی ۸۱) «من البته باغشلیانم اوکسی‌که توبه ایده شرکدن وایمان گتوره اللهه وصالح عمل‌ایده واوندن صوگره ایمانده ثابت اولا ۸۲) یاموسی نه‌شیئی‌سنی تلسدیردی اوز قومندن قباق طوره گلدیگ» واونلاری طورگ اشاقه‌سنده ساخلادیگ ۸۳) «موسی دیدی اونلارمنم‌دالمجه گلرلر ومن تلسدیم سنگ طرفگا ای‌منم‌اللهیم تااینکه مندن راضی اولاسن ۸۴) خداوند عالم بیوردی بزالبته امتحان ایتدیك سنگ قومگی سندن صوگره» که سن‌طوره گلدیگ وقرخ گون قالدون «وسامری اونلاری ضلالته‌سالدی» سامری‌نگ گوساله قایرمق کیفیتی بقره‌سوره‌سنگ ۵۴ مجی آیه‌سنده ذکراولوندی ۸۵) «پس‌موسی طور سینادن اوزقومنگ طرفنه قایتدی اوحالتده‌که خشمناك ایدی» قومگ پیس عمللری جهتنه «تاسف‌ایدن حالده ۸۶)موسی دیدی ای‌منم قومیم آیاوعده ویرمدی سیزه سیزنگ اللهگز گوزل وعده» که سیزه

اسفاً ۸۶) قال یاقوم الم یعدکم ربکم وعداً حسناً افطال علیکم العهد ام اردتم ان یحل علیکم غضب من ربکم فاخلفتم موعدی ۸۷) قالوا ما اخلفنا موعدك بملکنا ولکنا حملنا اوزاراً من زینة القوم فقذفناها فکذلك القی السامری فاخرج لهم عجلاً جسداً له خوار فقالوا هذا الهکم واله موسی فنسی ۸۸) افلا یرون الا یرجع الیهم قولاً ولا یملك لهم ضراً ولا نفعاً ۸۹) ولقد قال لهم هرون من قبل یاقوم انما فتنتم به وان ربکم الرحمن فاتبعونی واطیعوا امری ۹۰) قالوا لن نبرح علیه عاکفین حتی یرجع الینا موسی ۹۱) قال یاهرون ما منعك اذ رأیتهم ضلوا

توراة نازل ایده» آیا اوزون اولدی سیزه منم آیریلاق زمانم» آیا چوخ مدت ایدی من سیزدن آیریلدیم «یاالینکه ایسته دگز که سیزنگ اللهگز طرفندن سیزه غضب یتشه» اوحیوانه عبادت ایتمك ایله که آنلا ما مقده اوگا مثل اوروولار «سیز خلاف ایتدگز منم وعدمه» آیا وعده ایته مشدگز که من قایدوب گلنه دیك منم امریمه مخالفت ایتمیه سگز ۸۷) دیدیلر سگا ایتدیکمز وعده یه اوز اختیاریمزایله مخالفت ایتمدیك اما بز آغریوکلر گوتوردیك قبطی قومنگ زینتلرندن»که اونلاردن عاریه آلمشدیق مصردن چیخانده یاالینکه دریانگ لپه سی قبطیلرنگ قزیللرنی کناره آتمشدی بزاوردن جمع اتمشدیك «بزاوزینتی آتدیق» سامری نگ تعلیمی ایله «وهابیله اوزیده آتدی» اونگ یاننده اولان قزیلی ودیدیکه بو قزیللار موسی طوردن قایدوب گلنه دیك بویرده قالسون بزده اوگا اطاعت ایتدیك «و سامری اونلردن اوتری برداله بزو (گوساله) صورتی درست ایتدی که اونگ سسی وارایدی» گوساله کیمی سسلنوردی «سامری واوّل دفعه اونا ایناتانلار دیدیلر که بودر سیزنگ اللهگز وموسی نگ اللهی وموسی یادندن چیخاردوب» اللهی بورده قویوب طوره گیدوب یاالینکه سامری یادندن چیخاردوب اوّل دفعه ایمان گتوردیگی الاهی ۸۸) «آیابنی اسرائیل بیلموردیلرکه گوساله اونلرنگ سؤالنه جواب قایتارا بیلمز واونلره نفع وضرر ویرمگه قادر اولماز ۸۹) موسی طوردن قایداندن قاباق هارون بنی اسرائیله دیمشدیکه حقیقتده سیز گوساله یه آلدانوبسگز» اوالله دگلدر «سیزنگ اللهگز مهربان اولان اللهدر پس بگا تابع اولوگ ومنم امرمه اطاعت ایدگ» ایمانده ثابت قالماق ایله ۹۰) «دیدیلر هرگز بز زائل اولماروق وثابت قدمیگ گوساله یه عبادت ایتمکده موسی بزیم طرفمزه قایدانه دیك» ایلکه موسی قرخ گون طورده قالوب اوگا توراة نازل اولدی واللهگ بلدیرمگیله قومنگ گوساله پرست اولماقندن خبردار اولدی قومنگ آراسنه گلوب ۹۱) «دیدی ای هارون نه شیئی منع ایتدی سنی ایلکه گوردنکه

الاّ تتّبعن افعصیت امری ۹۲) قال یابن امّ لاتأخذ بلحیتی ولابرأسی انّی خشیت ان تقول فرّقت بین بنی اسرآئیل ولم ترقب قولی ۹۳) قال فما خطبك یا سامری ۹۴) قال بصرت بما لم یبصروا به فقبضت قبضةً من اثر الرّسول فنبذتها وکذلك سوّلت لی نفسی ۹۵) قال فاذهب فانّ لك فی الحیوة ان تقول لامساس وانّ لك موعداً لن تخلفه وانظر الی الٰهك الّذی ظلت علیه عاکفاً لنحرّقنّه ثمّ لننسفنّه فی الیمّ نسفاً ۹۶) انّما الٰهکم الله الّذی لا اله الّا هو وسع کلّ شیئ

قوم گمراه اولدیلر منم ذالمجه گلمدیگ» سن قومگ ایچیندن چیخانده اللهگ غضبی نازل اولاردی یااینکه تابع اولیدیگ منم خاصیتمه غضبناك اولیدیگ «آیامنم امریمه معصیت ایتدیك» قومله حلم ایله رفتار ایتدیك ۹۲) «هارون دیدی ای منم آنام اوغلی (بو سوز مهربانلق گتورن لفظلردندر) دوتمه منم سقالیمدن ونه منم باشمدن ومن قورخدومکه» اگر قومی قویوب سنگ یانگا گلم یااینکه قومله دعوا ایدم «سن دیه سنکه سن آیریلق سالدیگ منله بنی اسرئیل آراسنده ودیه سنکه منم سوزیمی ساخلامادیگ» سن گیدن وقتده دیمشدینکه منم یریمده خلیفه اول واصلاحله رفتار ایت اوگا گوره قتال ایتموب آنجق اونلارا یالواردیم که گوساله یه عبادت ایتمیه لر موسی هاروندن ال چکوب یوزینی سامری یه دوتوب ۹۳) «دیدی نه بیوك ایش در سنگ ایشگ ای سامری» نه باعث اولدی بوگونه پیس ایش عمله گتورمگه ۹۴) «دیدی من خبردار اولدوم برشیئه که بنی اسرائیل اوگا خبردار اولموردی» من بیلوردیمکه ملائکه نگ آتنگ ایاقی هانسی یره دگسه او توپراق دیری اولار فرعون غرق اولان گون جبرائیلگ آتنگ ایاقی دگن یری گوروب «بر قبضه توپراق گوتوردوم جبرائیلگ آتنگ ایاقنگ ایزندن» او توپراقی ساخلامشدیم «او توپراقی گوساله نگ قارننه آتدیم» اوسببه گوساله دن توك چیخدی «وها بیله زینت ویردی مگا منم نفسیم» گوساله درست ایتمکده ۹۵) «موسی دیدی پس گیت بو قومگ آراسندن سنگ ایچون دنیاده عذاب وار» ایتدیگگ عمل مقابلنده الله سگا اوگونه ناخوشلیك ویره جك که «سگا راست گلن آدمه «دیه جکسن مگا ال اورما» هرکسگ الی سگا دگسه هرایکیگزی قزدیرما دوتار یااینکه بدنگ اونوع ناخوش اولار ال دگمك سگا اذیت ایدر قورخودن دیرسن مگا ال اورما «وسنگ ایچون وعده گاه وار آخرتده سن مخالفت اولونمازسن» یعنی الله وعده خلاف اولماز او عقوبتی سنگ حقنده عمله گتورر «وباخگلن سنگ باطل اللهگا که عبادت اینمکده ثابت ایدیگ هرآینه بز یاندیره ریك اونی صوگره اونگ کولونی دریایه داغده ریق برنوع داغتماق» که اوندن نشانه قالماز تااینکه اوگا عبادت ایدنلر گورسونلر اونگ ذلتنی وبیلسونلر

عِلْماً ٩٧) كَذٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ اٰتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ٩٨) مَنْ اَعْرَضَ عَنْهُ فَاِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وِزْرًا ٩٩) خَالِدِينَ فِيهِ وَسَٓاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ حِمْلًا ١٠٠) يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ١٠١) يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا عَشْرًا ١٠٢) نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ اِذْ يَقُولُ اَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا يَوْماً ١٠٣) وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفاً ١٠٤) فَيَذَرُهَا قَاعاً صَفْصَفاً ١٠٥) لَا تَرٰى فِيهَا عِوَجاً وَلَا اَمْتاً ١٠٦) يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْاَصْوَاتُ

كه اگر حقيقى الله اولسيدى اوذلتى اوزندن دفع ايدردى ٩٦) «بودروبونلردن غيرى دگلدر سيزك اللهكز اومستحق عبادت الله در كه اوندن باشقه الله يوخدر واونك عاملنك هر شيئه وسعتى وار» هر شيئدن خبردار نه اينكه گوساله كيمى كه هيچ ضرر ونفع ويرمگه قادر دگلدر ٩٧) «هابيله بز نقل ايده ريك سيزه گيچمش خبرلردن وبتحقيق بزسگا اوزيانمزدن قرآن ويرديك» كه شاملدر بولوع قصه لره وخبرلره ونصيحتلره هركس دقتله ايشيتسه يقيناً عبرت ايدر ٩٨) «هركس قرآندن يوزدونده ره اوشخص قيامت گوننده آغير يوك گوتورر» گناه يوكلرندن ٩٩) «هميشه ليك اولارلار اوگناهده» وگناه جهتنه جهنمده «واونلره قيامت گوننده نه پيس يوك گوتورملك عمله گلدى ١٠٠) اوگون كه صور چالينار وگناهكارلرى حشره گتوره ريك قيامت گونى گوزلرى نوك حالتده» گوزلرى گوگلليك عرب آراسنده هر شيئدن قبيحدر يااينكه گوزلرى كور اولماق جهتنه حدقه لرى گوك اولار ١٠١) «گزلين دانشارلر اوز آرالرينده وديرلر كه قالمادكز دنياده مگر نيجه اون گون» كنايه در عمرك آزلقندن دنيانك چوخ عمرى آخرت گوننك اوزونلقى وچوخلقى وعذابنك شدتى مقابلنده آزگورونر وتاسف ايدرلر كه نه جهته دنياده يخشى عمللر ايتمديلر ١٠٢) «بز يخشى بيلوريك اوسوزى كه ديرلر: زمانيكه اوللارك عاقل وكامل راقى ديرلر كه داياندادكز دنياده مگر بر گون» دنيانك اوزون عمرى آخرت گونلرنك ياننده برگون منزله سنده در نه اينكه اون گون نيجه كه اوبريسى بيله ديمشدى ١٠٣) «وسوروشارلار سندن داغلارك احوالندن» كه قيامتده داغلار نجه اولاجاق «ديگلن الله داغلارى داغيدار برنوع داغتماق» كه گورن دير داغ دگل ايدى قوم ايدى ١٠٤) «صوكره الله تعالى داغلارى دوز يرصورتنده ايدر ١٠٥) سن يرده اگرى ونه آلچق تپه گورمزسن ١٠٦) بوگونكه گون جميع مخلوقات تابع اولارلر الله طرفندن قيامته حاضر اولمقه چاغيران شخصه (اسرافيله) هيچكس اوگا مخالفت ايتمگه جرئت ايده بيلمز» كه اسرافيلك

لِلرَّحْمٰنِ فَلَا تَسْمَعُ اِلَّا هَمْسًا ١٠٧) يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا

١٠٨) يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ١٠٩) وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ

وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ١١٠) وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا

١١١) وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ اَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا

١١٢) فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يُقْضٰى اِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي

عِلْمًا ١١٣) وَلَقَدْ عَهِدْنَا اِلٰى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ١١٤) وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰئِكَةِ

صورنگ سسنی ایشیدوب حشره گلمیه «وآلچاق‌لیق ایدر جمیع سسلر مهربان اللهه پس سن خلقنگ جمع اولماقندن دادوفریاد «ایشتمزسن مگر گزلین‌سس ١٠٧) بوگونکه گون شفاعت اولونماق نفع ویرمز مگر اوکسه‌که الله اذن ویره» وگا شفاعت اولونمقه «والله راضی‌اولا اوندن اوبری شفاعت‌ایدن شخصنگ دانشمقنه ١٠٨) الله‌بیلر اوعملیکه اونلارنگ قباقنده‌در» سابقده‌نه‌عمل ایدوبلر واوشیئکه «اونلارنگ دالنده‌در» بوندن صوگره نه‌اولاجاقدر «وخلق‌احاطه ایده‌بیلمزلر اللهنگ ذاتنی‌بیلمگه ١٠٩) گناهکارلرنگ‌یوزلری‌ذلیل‌اولار» اسیرلر وعاصی‌بنده‌لر پادشاهنگ‌یاننده ذلیل‌اولان کیمی «دیری وهمیشه‌لیك اولان الله ایچون بتحقیق زیانکار اولدی اوکسکه ظلم ایتمگی اوز اوستنه گتوردی وآخرته آپاردی ١١٠) هرکسکه صالح عمل‌لرعمله گتوره اوحالده که اوشخص مؤمندر پس‌قورخماز اوندن که اوگا ظلم‌اولونا» وعده ویریلان ثوابه یتشمگدن «ونه‌ثوابنگ ناقصلگندن ١١١) «هابیله بزنازل ایتدیك قرآنی عربی اولان‌حالده ومکرر ایتدیك‌اونده قورخودان سوزلردن شایدکه اونلارقورخالار» معصیت ایتمکدن وپرهیزکارلیق ایده‌لر» یااینکه قرآن اونلار ایچون نصیحتی‌توره‌ده ونصیحت اونلاره فائده ویره ١١٢) «بس اوجادرالله» ذات وصفاتده مخلوقاته اوخشامقدن ایله‌الله که «حقیقی پادشاهدر. یاپیغمبر تلسمه قرآنی اوخومقه‌اوندن قباق که‌اوقرآنی سگاوحی ایتمك تمام اولا» چونکه پیعمبرص‌ه جبرئیل نازل‌اولوب قرآنی وحی ایدلده آیه‌تمام اولمامش باشلیوردی آیه‌نی‌اوخومقه الله‌تعالی بیوردی که اگر قورخاسالکه‌قرآن سننگ یادیندن چیخاتلسمك عوضنه«دیگلن پروردگارامنم علمیمی‌آرتور» حضرت بیوردیلر برگون اولار که منم علمیم‌دخی آرتماز اوگولدرکه اللهنگ حضورنه‌گیده‌رم یعنی وفات گوننه‌دیك منم علمیم هر گون آرتار ١١٣) «البته بیز عهد ایتدیك آدمه بوندن قباق» که نهی اولمش میوه‌دن یمیه «عهدی یادندن چیخارتدی واونی‌عهدنده ثابت اولان تاپمادیق ١١٤) ایلکه بز ملائکه‌لره دیدیك که آدمه سجده ایدنگ ملائکه‌لر

اسجدوا لآدم فسجدوا إلا إبليس أبى ١١٥) فقلنا يا آدم إن هذا عدو لك ولزوجك فلا يخرجنكما من الجنة فتشقى ١١٦) إن لك ألا تجوع فيها ولا تعرى ١١٧) وأنك لا تظمؤا فيها ولا تضحى ١١٨) فوسوس إليه الشيطان قال يا آدم هل أدلك على شجرة الخلد وملك لا يبلى ١١٩) فأكلا منها فبدت لهما سوآتهما وطفقا يخصفان عليهما من ورق الجنة وعصى آدم ربه فغوى ١٢٠) ثم اجتبيه ربه فتاب عليه وهدى ١٢١) قال اهبطا منها جميعا بعضكم لبعض عدو فإما يأتينكم مني هدى ١٢٢) فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى ١٢٣) ومن أعرض عن ذكرى فإن له معيشة ضنكا

سجده ایتدیلر مگر شیطان سجده ایتمدی ١١٥) بیز دیدیك ای‌آدم حقیقتده شیطان دشمندر سڭا وسنڭ جفتڭ حوایه البته سیزی جنتدن چیخارتماسون» اگر شیطان سبب اولاسیزڭ بهشتدن چیخماقڭزه اوصورتده «سن مشقتده اولارسن» دنیاده‌گرك زحمت چکه‌سن روزی کسب ایتمگه ١١٦) «سنڭ ایچون بهشتده بووار که اونده آج قالمازسن وعریان‌اولمازسن ١١٧) وسن بهشتده‌سوسوزاولمازسن وگونڭ‌زحمتنده قالمازسن ١١٨) پس شیطان آدمه وسوسه ایتدی» اول حوایه واونڭ واسطه‌سیله شیطانڭ وسوسه‌سی یتشدی «آدمه ودیدی‌ای‌آدم آیاسنی دلالت ایدیم همیشه‌لیك آغاجه» که اونڭ میوه‌سندن ییسن همیشه دیری قالوب اولمزسن وسنی‌دلالت‌ایدیم «اوپادشاهلقه‌که کهنه اولماز» بلکه همیشه تازه‌قالار ١١٩) «آدم‌وحوا اومیوه‌دن ییدیلر اونلارڭ عورتینلری ظاهر اولدی عورتینلرینه بهشتڭ آغاجلارنڭ یاپراقندن یاپشدیرمقه شروع ایتدیلر» بلکه مستور قالالار. آدم ترك اولی ایتمك جهتنه «اوز اللهنڭ سوزندن چیخدی وکنار اولدی» همیشه‌لیك بهشتده قالماقدن

١٢٠) «صوڭره‌آدمڭ اللهی اونی بگندی» توبه‌یه‌توفیق ویرملك‌ایله «پس‌اونڭ‌توبه‌سنی قبول ایتدی ویول گوستردی» توبه‌ده ثابت‌قدم اولمقه ١٢١) «الله‌تعالی بیوردی که هامیڭز بهشتدن اشاغه دوشون بعضڭز بعضڭزه دشمندر» بوآیه‌نڭ تفسیری سورهٔ بقره‌ده شرح اولوندی «واگر سیزه یرڭ‌یوزینده منم‌طرفمدن هدایت‌گله یعنی کتاب ویاپیغمبر ١٢٢) هرکسکه منم هدایتمه تابع اولسا گمراه اولماز دنیاده وشقی‌اولماز آخرتده ١٢٣) واوکسکه اعراض ایده منم‌نصیحتمدن» نازل اولان کتابدن یاپیغمبرڭ سوزندن «اوشخص ایچون تنك گذران وار ١٢٤) اونی قیامت گوننده حشره گتوره‌ریك کور اولان‌حالده ١٢٥) اوشخص دیر پروردگارا نیه‌سن‌منی‌کور حشره گتوردون وحال آنکه من دنیاده گوزلو وگورن ایدیم ١٢٦) الله‌تعالی بیوردی» یعنی

١٢٤)ونحشره يوم القيمة اعمى ١٢٥)قال رب لم حشرتني اعمى وقد كنت بصيراً ١٢٦) قال كذلك
اتتك اياتنا فنسيتها وكذلك اليوم تنسى ١٢٧) وكذلك نجزي من اسرف ولم يؤمن بايات
ربه ولعذاب الاخرة اشد وابقى ١٢٨) افلم يهد لهم كم اهلكنا قبلهم من القرون يمشون في
مساكنهم ان في ذلك لايات لاولي النهى ١٢٩) ولولا كلمة سبقت من ربك لكان لزاما واجل
مسمى ١٣٠) فاصبر على ما يقولون وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها ومن
اناء الليل فسبح واطراف النهار لعلك ترضى ١٣١) ولا تمدن عينيك الى ما متعنا به ازواجا

بیورار «بیله‌در دنیاده کوزلو ایدیڭ اما منم آیتلریم ومعجزه‌لریم سڭا کلدی اما
سن اونی یادیندن چیغارتدیڭ» ونصیحت قبول ایتمدیڭ «ها بیله بو کون یاددن چیغمش
اولارسن» سائر مؤمنلر بهشتده داخل اولانده رحم ومرحمتمز سنڭ حقنده شامل اولمیوب متروك
قالارسن ١٢٧) «ها بیله بیز جزا ویره‌ریك اوکسه‌که اسراف ایتدی وایمان کتورمدی اللهڭ
آیتلرینه وهرآینه آخرت عذابی چوخ شدتلو وهمیشه‌لیكدر ١٢٨) آیا الله هدایت
ایتمدی» ویول کوسترمدی مشرکلره «چوخ هلاك ایتدیك اونلاردن قباق طائفه‌لردن
که بو مشرکلر یول کیدرلر اونلارڭ ساکن اولان یرلرینده» شامه سفر ایدنده
اونلارڭ اثرلرینی کوررلر «بونده هرآینه علامتلر واردر عقل صاحبلرینه» که اونلارده
اکر معصیت ایتسه‌لر هلاك اولوب صوکره کلنلر اونلاردن عبرت ایدرلر ١٢٩) «اکر سنڭ اللهڭدن
سابقده سوز اولمییدی» که بو امتڭ عذابی آخرته تأخیر اولمقه الله سوز ویروبدر
«وبو امت ایچون معین وقت اولمییدی هرآینه اونلاره عذاب نازل اولماق لازم
اولاردی» نیجه‌که عاد وثمود قومنه نازل اولدی (اجل مسمی) عطفدر (کلمة من ربك)
سوزنه ١٣٠) «یا پیغمبر صبر ایت اوسوزه که سڭا دیورلر» وسنی تکذیب ایدیرلر
واوندن غمکین اولما «وتسبیح ایت اوز اللهڭڭ حمدنه کون طلوع ایدندن قباق» یعنی
صبح نمازینی قیل «وکون باتاندن قباق» یعنی عصر نمازینی قیل «وکیجه نڭ ساعتلردن
اولان ساعتده نماز قیل» آخشام وخفتن نمازینی یا اینکه کیجه نمازی قیل «وکوندزڭ
طرفلرینده» یعنی ظهر نمازنی قیل «شاید که سن راضی اولاسن» اوجا درجه‌لره
یتشمك‌له یا شفاعته یا اینکه سڭا ویریلن وعده‌لره یتشمکله ١٣١) «البته رغبت
کوزلرڭی اوزادوب باخمه او شیئڭ طرفنه که لذت آپارمق ویرمشوك کافرلرڭ
اصنافنه دنیا زنده‌کانلقنڭ زینتیله» (بوآیه حجر سورسنڭ ٨٨ نجی آیه‌سنده تفسیر
اولدی) بیز او زینتلری اونلارا ویرمشیك «تا اینکه اونلاری امتحان ایدك اونلاره

مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَاَبْقٰى ۱۳۲) وَاْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْئَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوٰى ۱۳۳) وَقَالُوا لَوْلَا يَاْتِينَا بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّهِ اَوَلَمْ تَاْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ الْاُولٰى ۱۳۴) وَلَوْ اَنَّا اَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ اٰيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَذِلَّ وَنَخْزٰى ۱۳۵) قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ اَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى

ویریلن زینت مادهٔ‌سنده» اونلارڭماللرینڭ چوخلقیله سنڭ فقیرلگڭ ایله اونلاری امر ایتمشیك سڭا تابع اولمقه «وسنڭ اللهڭ سڭا ویردیگی روزی یخشی‌راق وهمیشه‌ایکدر اونلارا ویریلندن ۱۳۲) امرایت اهل بیتڭا نماز قیلمقه» ایلکه بوآیه نازل اولدی حضرت هر گون نماز وقتلری یادوقفور آی تشریف گتوردی حضرت فاطمه وعلی‌نڭ ایوینه وبیوردی دوروڭ نمازه اللهسیزه رحمت‌ایتسون«وصبر ایت‌بوزحمته بزسندن روزی ایستمیزیك» بلکه ایستیروك تبلیغ رسالت ایتمگی «بز سڭا روزی ویره‌ریك وآخرتڭ درجه‌لری واعلا بهشت پرهیزکارلر ایچوندر ۱۳۳) کفار دیدیلر نیه‌محمد بزه اللهطرفندن اولان معجزه گتورمیور» نیجه‌که صالح دوه گتوردی «آیامحمدص اونلره ایله‌قرآن گتورمدیکه گیچن کتابلرده‌اولان خبرلرڭ هاموسی‌اونده جمع‌در» بوندن‌آرتق نه‌ایستیورلر ۱۳۴) «واگر بیز اونلری هلاك ایدیدیك قرآنی گوندرندن قباق هرآینه دیردیلر ای بزیم اللهمز نیه‌بزه پیغمبر گوندرمدڭ سنڭ آیه‌لرڭا بزتابع اولایدیق اوندن قباقکه بز خار ورسوا اولاق عذاب دنیا وجهنم‌ایله ۱۳۵) دیگلن یاپیغمبر بزوسیز هاموز منتظریك» من‌الله طرفندن نصرت گوزلیورم سیز دخی‌منم‌اؤلمه کیمی گوزلیورسڭز» پس منتظر اولوڭ وتیزلیك‌ایله‌بیلرسڭز که کیمدر دوغری بولڭ یولداشلاری وکیم هدایت تاپدی»دوغری‌یولا وکیم ضلالتده قالوب هلاك‌اولدی

سورة انبيا (۱۱۲) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) اقترب للناس حسابهم وهم في غفلة معرضون ۲) ما يأتيهم من ذكر من ربهم محدث الا استمعوه وهم يلعبون ۳) لاهية قلوبهم واسروا النجوى الذين ظلموا هل هذا الا بشر مثلكم أفتأتون السحر وأنتم تبصرون ۴) قال ربي يعلم القول في السماء والأرض وهو السميع العليم ۵) بل قالوا اضغاث احلام بل افتريه بل هو شاعر فليأتنا بآية كما أرسل الأولون

۱) ياخون اولدی مخلوقاته اونلارنگ حساب وقتی» وقيامتنگ ظهوری نه‌قدر سيزنگ يانگزده اوزاق‌ايسه اللهنگ يانىده‌ياخوندر «وحال آنكه اونلار حسابدن غفلتده اولان حالده اعراض ايدنلردر ۲) اونلاره هيچ گونه تازه نصيحت الله طرفندن گلمز» نصيحت‌نصيحت دالنجه «مگر اينكه ايشيدرلر اونی اوحالده كه اونلار اوينارلر» ۳) مشغول اولان حالتده اونلارنگ قلبلری» باشقه‌فكرلره نه‌اينكه قرآننگ‌معنی‌سنی فكر ايتمگه «وگزلين ساخلارلار سرلرنی اوكسلر كه ظلم ايتديلر» اوزنفسلرينه‌گزلين ساخلاديقلری بودركه‌ديرلر «محمدگلدر مگرسيزنگ‌كيمی‌آدم‌درآياسيز سحر وجادونگ دالنجه گيديرسگز وحال‌آنكه سيز گوروسگز» وبيلورسگز كه بوآدم ساحردر ۴) الله تعالی بيوردی» ديگلن يامحمد «منم اللهيم بيلور هردانشان شخصنگ سوزلنی خواه گوگده دانشه خواه يرده والله ايشيدن وبيلندر ۵) كافرلر ديديلر كه قرآن‌واقعه‌ده انسان گورن پراگنده سوزلردر» صوگره فكر ايتديلر كه قرآن چوخ فصيحدر ديديلر «بلكه محمد اوسوزلری اوزيندن درست ايدوب» نسبتی اللهه ويرور صوگره فكر ايتديلركه هرآدم بونوع سوزلر اوزلدن عمله گتوره‌بيلمز ديديلر «بلكه‌شاعردر» مشركلر متحير آدم‌كيمی برسوز اوسته داياتمبوب گاه‌افترا گاه شاعرليك اسنادلی ويرديلر آخرده ديديلر اگر محمدص دوغری پيغمبر ايسه «بزه معجزه گتورسون‌نيجه كه‌ايره‌ليكی‌پيغمبرلر الله طرفندن معجزه‌لرايله گوندريلديلر» ۶) بونلارنگ حالتی گيچمش طائفه‌لرنگ احوالی كيميدر كه اللهدن معجزه ايستديلر ايلكه معجزه يتشدی «اونلردن قباق گيچوب گيدن قريه‌ننگ اهلی ايمان گتورمديلر واوجهته بيز اونلاری هلاك ايتديك آيا بونلر ايمان گتوره‌جكلر» يقين‌در كه بونلرده كيچن‌امتلر

٦) مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ٧) وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ
فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ٨) وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا
خَالِدِينَ ٩) ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ١٠) لَقَدْ
أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ١١) وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا
بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ١٢) فَلَمَّا أَحَسُّوا بَأْسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ١٣) لَا تَرْكُضُوا

كيمى ايمان كتورمەمك سببنه هلاك اولاجاقلر ٧) «يامحمد سندن قباق پيغمبر
گوندرمديك مگر بنى آدم وبشر جنسندن اولان كشيلر بز وحى ايدرديك اونلاره
اى مؤمنلر سوروشوڭ بيلمديگڭز مسئلەلرى علم اهلندن» يعنى پيغمبردن واوصيالردن
وعلمالردن «اگر بيلمينلر اولاسيگز» يااينكه خطاب مشركلرەدر كه اگر پيغمبرلر
بشرجنسندن اولماقه شبهه ايديرسگزايسه يهود علمالرندن خبر آلوڭ تاسيزەمطلب
يقين اولا ٨) پيغمبره استهزا ايديرديلر كه بونيجه پيغمبردر چورك ييور وبازارده
گزير الله تعالى اونلارڭ سوزنى ردايدوب بيورور «پيغمبرلرى اونوع بدن صاحبى
ايتمديك كه يمك يميەلر وپيغمبرلر هميشەدنياده قالانلار دگلدرلر» بلكه عاموسى
بيردى، ايچردى. ياتاردى وآخرده وفات ايدردى ٩) «صوگره بزدوغرى ايتديك
اونلاره ويرديگمز وعدەنى» اوزلرينه نصرت ودشمنلرينه عذاب ايتديك ايلكه
عذاب نازل اولدى «نجات ويرديك اونلاره وهركسەكه ايستديك وهلاك ايتديك
اسراف ايدنلرى» كه اسراف ايتديلر عمرلرينى ضايع ايتمگه پيغمبرلرڭ سوزلرينى
قبول ايتمەمك ايله ١٠) «هرآينه نازل ايتديك سيزه اى قريش طائفەسى بركتابكه
اولدەدر سيزڭ شرافتگز» وباشقه امتلره بيوك اولماقگز اگر اوڭا عمل ايتسەگز
«آياسيز فكر ايتميورسگز» كه بوسوز صحيحدر ١١) «چوخ سنديرديق وهلاك
ايتديك اوشهرڭ اهلندن كه ظالم ايديلر واونلاردن صوگره باشقه قوملر ياراتديق
١٢) ايلكه بزيم عذابمزى درك ايتديلر» گورديلر كه اينانماديقلرى عذاب حقيقتده گلدى
«او وقت اونلر اوشهردن قاچديلر» ١٣) ملائكەلر اونلره ديديلر «قاچميون و
قايديڭ اوشيئڭ طرفنه كه سيز اونده لذت آپارمشدگز» قايديڭ ساكن اولدقگز
يرلره كه اونده پيغمبرلرڭ سوزلرينه باخمامشدگز. استهزاايله ديرلر: «شايدكه
سزدن سوز خبر آلارلر» كەمالگز دولتگز نيجه اولدى يااينكه بلكه يولداشلارگز
وكوچكلرگز سيزدن سؤال ايدەجكلركه عذاب يتشوب تكليفمز نەدر
١٤) ايلكه عذاب نازل اولماقنى گورديلر عملرندن پشيمان اولوب «ديرلر اى قوم

وَارْجِعُوا اِلَى مَا اُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْئَلُونَ ١٤) قَالُوا يَا وَيْلَنَا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ
١٥) فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوٰيهُمْ حَتّٰى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ ١٦) وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ١٧) لَوْ اَرَدْنَا اَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا اِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ ١٨) بَلْ
نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ١٩) وَلَهُ مَنْ فِى
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ٢٠) يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ
وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ٢١) اَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ٢٢) لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ
اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ٢٣) لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ

وای اولسون بزه حقیقتده بز ظلم ایدنلریك» اوز نفسمزه ظلم ایدوب پیغمبرلرك سوزنه باخمادیق ١٥) «بو سوز اونلارك همیشه‌لیك دعالریدر» متصل سوزلری دعالری بزه‌وای اولسون دیمكدر «تا اینكه بز اونلاری بیچیلمش ودوگولمش اوت كیمی ایتدیك» كنایه‌در عذاب‌ایله هلاك اولماقدن ١٦) «بز خلق ایتمدیك گوگی ویری واونلارك آراسنده اولان مخلوقاتی او حالده كه بیز اویون اوینیانلر اولاق» بلكه‌غرض صحیح‌ایچون موافق‌حكمت خلق‌اولونوب ١٧) «اگر بز لهوولعب ومشغولیت ایتمك ایسته‌سیدیك» عورت واولاد كیمی كه اونلره مشغول اولوب مخلوقات كیمی گونمزی خوش گیچوریدیك «البته‌اونی اوزیانمزدن خلق‌ایدردیك» یااومشغولیتی گوك اهلندن آلاردیق نه‌اینكه یراهلندن ١٨) «بلكه‌حقی باطله آتاریق» داشی‌شیشه‌یه آتان كیمی «وحق باطلی سندیرار او صورتده باطل سوزلر محو اولار ووای اولسون سزه اوسوزدن كه‌سیز اونیله اللهی وصف ایدیرسگز» ودییورسگز كه اللهك اوغلی وقزی‌وار ١٩) «اللهه مخصوصدر اوزاده‌كه گوگلرده ویرده‌در» ملكدن، انسدن‌وجندن «والاهك یاننده‌اولان ملائكه‌لرسر كشلیك ایتمزلر اللهك عبادتندن‌ویورلمازلر» چوخ عبادت‌ایتمكدن ٢٠) «تسبیح‌ایدرلر اللهه گجه‌وگونوز وسست اولمازلرعبادتدن ٢١) آیامشركلر اوزلرینه یرده اولانلردن الله اخذایتدیلر كه‌اونلری دیریلدوب‌حشره گتورجكلر» اونلرده بوقدرت یوخدر بلكه خداوندعالم قادردر عابد ومعبودلری‌دیریلدوب‌حشره گتورمگه ٢٢) «اگر گوگلرده ویرده مستحق عبادت‌اولان اللهدن‌باشقه اللهلراولسیدی البته گوگلر ویرخراب وفاسداولاردیلر» اوسببه كه اگر ایكی اللهك بریسی‌ایستیه مثلا برشیئك حركتنی بریسی سكوننی اگر هرایكیسینك خواهشی عمله گلسه محال قیبلانندر كه برشیئی هم حركت ایده هم ساكن اولا

٢٤) اَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اٰلِهَةًۜ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْۚ هٰذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلٖيۜ بَلْ
اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَۙ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ٢٥) وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا نُوحٖٓي اِلَيْهِ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ
اِلَّٓا اَنَا فَاعْبُدُونِ ٢٦) وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُۜ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَۙ ٢٧) لَا يَسْبِقُونَهُ
بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِاَمْرِهٖ يَعْمَلُونَ ٢٨) يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَۙ ٢٩) اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى
وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهٖ مُشْفِقُونَ ٣٠) وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ اِنّٖٓي اِلٰهٌ مِنْ دُونِهٖ فَذٰلِكَ نَجْزٖيهِ جَهَنَّمَۜ كَذٰلِكَ

اگر بریسنڭ خواهشی عمله گله و بریسنڭ خواهشی عمله گلمیه اوصورتده
خواهشی عمله گلمین عاجزاولار عجز بشر صفتیدر «پس پاکدر براولان الله که
عرشڭ پروردگاریدر اوصفتلردن که اللهی اونیله وصف ایدیرلر ٢٣) الله تعالی
سؤال اولونماز اوشیئدن که عمله گتورر ومخلوقات سؤال اولونارلر ایتدیکلری
عملردن» اللهدن صادر اولان عمل هاموسی ازروی حکمتدر و حمکتله مطابق
وخطاسیز ایش گورندن خبر آلنماز که بوایشی نیه بیله ایتدیڭ یااینکه الله تعالی
جمیع خلقدن قادردر ضعیف شخصڭ حدی یوخدر قوتاودن علت خبر آلمقه
بوصورتخالقدن خطا ومعصیت صادراولمقه گوره الله تعالی هامودن قیامت گونی سؤال
ایدهجك ایتدیکلری عملدن ٢٤) «آیا اللهدن ماشقه اللهلر اخذایتدیلر دیگلن یاپیغمبر
گتوروڭ دلیلڭزی» ایتدگڭز عملڭڭ صحتنه بلکه سیزڭ عملڭز تقلید اوزرینهدر
«بوگونه توحید یاقرآن موعظه ونصیحتدر منله بردینده اولانلره» منم امتمدن «واوکسلره
که مندن سابق وارایدی گیچمش امتلردن بلکه خلقڭ چوخی حقی بیلمورلر واونلر
اعراض ایدیرلر» الله طرفندن گلن نصحیتلری ایشیدوب عمل ایتمکدن ٢٥) «بزسندن
سابق هیچ پیغمبر گوندرمدیك مگر اینکه وحی ایتدیك اوڭا که یوخدر حق الله
مگرمن پس بڭا عبادت ایدیڭ ٢٦) مشرکلر دیدیلر که الله اوزینه ملائکهلری
اولاد اخذ ایدیدر الله پاکدر بو سوزلردن بلکه ملائکه اللهڭ گرامی بندهلریدر
٢٧) ملائکهلر اللهڭ سوزنڭ مقابلنده اوندن قباق سوز دانشمزلر واللهڭ امرینه
عمل ایدرلر ٢٨) الله بیلر اوشیئیکه اونلارڭ قباقنده ودال طرفلرینددر» یعنی
مخلوقاتڭ گیچمش وگله جك حاللرندن خبردار در «وشفاعت ایتمزلر ٢٩) مگر اوکسه که
الله راضی اولا ولایق گوره اوڭا شفاعت اولمقی واونلر اللهڭ هیبتندن قورخانلردر
٣٠) ملائکهلردن هرکس فرضا دیهکه من اللهم اللهدن باشقه بوسوزی دینه جهنمی جزا
ویرهریك وهابیله جزا ویرهریك ظالملره» که نفسنه ظلم ایدوب اللهه مخصوص
اولان منصبی اوزینه روا گوره ٣١) «آیا مشرکلر بیلمدیلر که گوگلر ویرباغلو ایدی»

نَجْزِي الظَّالِمِينَ ٣١) اَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنَّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ اَفَلَا يُؤْمِنُونَ ٣٢) وَجَعَلْنَا فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٣٣) وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ٣٤) وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ٣٥) وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ اَفَاِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ ٣٦) كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَاِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ٣٧) وَاِذَا رَآكَ الَّذِينَ كَفَرُوا اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُوًا اَهٰذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ

نه گوگدن یاغیش گلوردی ونه‌یردن علف بیتوردی «صوگره اونلارگ هر ایکیسنی آچدیق» گوگدن یاغیش‌یاغدی ویردن نباتات عماه‌گلدی «وجمیع مخلوقاتگ دیریلگنی سودن عماه گتوردیك» سوسوز هیچ‌شیئی‌دیری قالماز خواه انسان‌خواه‌حیوان خواه نباتات قبیلندن اولا بوایشلاری گورندن صوگره «آیا نه‌سببه ایمان گتورمزلر» قادر اولان اللهگ برلگنه ٣٢) «یرگ یوزینده بیوك داغلار خلق ایتدیك» تاخلق‌واهمه ایتمیه‌لر که «یر حرکت ایدوب خلقی اضطرابه سالا» وداغلرده وسعتلو یوللر درست ایتدیك» تااینکه اونلارگ آراسندن گچوب سفره گیتمك ممکن اولا «شایدکه اونلار هدایت تاپالار» دین حقه ٣٣) «گوگلری یرگ اوستنه‌دوشمکدن ساخلانمش سقف کیمی خلق ایتدیك» بونلاری گوره گوره «کافرلر اللهگ علامتلرندن اعراض ایدنلردر ٣٤) اللّٰه‌ایله اللهدر خلق ایتدی گیجه‌نی وگونوزی وگونی وآیی بونلارگ هربریسی برفلکده اوزرلر» نیجه که بالق سوده اوزر ٣٥) «وياپيغمبر سندن قباق هیچکسه دنیاده همیشه دیری‌وساق قالماق ویرمدیك صوگره اگرسن وفات‌ایده‌سن» نجه‌که مشرکلر منتظردر «آیا اونلار دنیاده همیشه‌لیك قالاندر» بیله‌دگلدر که‌اونلار ساغ قالالار هامو اوله‌جکدر ٣٦) «جمیع جان صاحبی اؤلمك شربتنی داداجاقدر بزامتحان ایده‌ریك سیزی خیرله» صحت‌بدن‌و دولتلو ایتمك‌ایله «وشرایله» ناخوش وفقیر ایتمك کیمی «وهامیگز بزیم‌طرفمزه قایدارسگز» عملگزگ جزاسنی آلماق ایچون ٣٧) «ایلکه کافرلرسنی گوره» که سن اونلارگ اللهلارینی عیبلو ایدوب حق‌اللّٰه‌طرفنه چاغرورسن «سني قبول اتمزلر مگر استهزا ایله‌بربرینه دیرلر آیابودر اوکسکه مذمت ایدیر سیزگ اللّٰه‌لارگزی واونلار اللهگ ذکرنه وتوحیدنه کافر اولانلاردر ٣٨) انسان‌تلسمکدن یارانوبدر» یعنی آدم ع سائر مخلوقات کیمی دوقوز

بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كَافِرُونَ ٣٨) خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَاُورِيكُمْ اٰيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ
٣٩) وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٤٠) لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ
لَا يَكُفُّونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ٤١) بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ٤٢) وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ٤٣) قُلْ مَنْ يَكْلَؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ
رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ٤٤) اَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ اَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ
٤٥) بَلْ مَتَّعْنَا هٰؤُلَاءِ وَاٰبَاءَهُمْ حَتّٰى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا نَأْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ

آی مدتنده خاق اولمیوب تیز خاق اولوب یاایذکه انسانڭ خلقتی وطبیعتی تاسمکدر نجه‌که مشرکلر تاسیرلر عذاب نازل اولمقه «تیزلیك ایله‌من گوستره‌رم سیزه آیتاریمی» که دلالت ایدندر پیغمبرڭ دوغریاقنه وایتدیکی وعده‌لرڭ صحتنه «پس منی تلسدیرمیوڭ» عذاب نازل ایتمگه ٣٩) «دیرلر نه‌وقت اولاجاقدر اووعده» که‌سن بزه ویریرسن «اگر سیز دوغری دینلرسیگز ٤٠) اگر کافرلر بیله‌لر اووقتی‌که اوزیوزلرندن ودالرندن گلن جهنم اودینی منع‌ایده بیلمزلر واونلر کومك اولونمازلر» وهیچکس اوقنده اونلاره کومك ایده‌بیلمز (اگرسوزینڭ جوابی حذف اولوب) یعنی اگر بونلاری بیاسه‌لر عذاب نازل اولمقه وقیامتڭ گلمگنه تاسه‌زلر ٤١) «بلکه قیامت اونلاره غفلة گلر واونلاری حیران ایدر وباجاز ابیلمزلر اونی دفع ایتمگه واونلره مهلت ویریلمز ٤٢) سندن قباق گلن پیغمبرلره استهزا اولوندی» نیجه‌که بونلار سگا استهزا ایدیرلر «صوڭرا استهزا ایدنلره استهزا ایتمك جزاسی وعذابی یتشدی ٤٣) یاپیغمبر دیگلن کفاره که گیجه وگونوزده اللهڭ عذابندن سیزی کیم ساخلار بلکه اونلار اللهڭ ذکرندن اعراض ایدنلردر» نه‌موعظه ونه قورخوزمقه اعتنا ایتمزلر ٤٤) «آیااونلارڭ بزدن باشقه الهلاری‌وار که‌اونلاری بزیم عذابمزدن منع ایده اونلارڭ الهلاری باجارا بیلمزلر اوزلرینه کومك‌لیك ایتمگی» نیجه اولابیلر که اونلاره کومك ایده‌بیله‌لر «وبتلره بزیم طرفمزدن‌کومك اولونماز ٤٥) بلکه بیزمهلت ویردیك بونلره وآتالرینه» دنیاده وتیز عذاب گوندرمدیك «تااینکه اوزون‌اولا اونلارڭ عمرلری» وعمرلرنڭ اوزونلقی وروزیلرینڭ وسعتی اونلاری مغرور‌ایتدی «آیا کافرلر گورمیورلرکه‌بز حکممزی یریوزینه گونده‌رریك

اَطْرافها اَفَهُمُ الْغالِبُونَ ۴٦) قُلْ اِنَّما اُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعاءَ اِذا ما يُنْذَرُونَ ۴٧) وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يا وَيْلَنا اِنّا كُنّا ظالِمينَ ۴٨) وَنَضَعُ الْمَوازينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيمَةِ فَلا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئاً وَاِنْ كانَ مِثْقالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ اَتَيْنا بِها وَكَفى بِنا حاسِبينَ ۴٩) وَلَقَدْ اٰتَيْنا مُوسى وَهٰرُونَ الْفُرْقانَ وَضِياءً وَذِكْراً لِلْمُتَّقينَ ٥٠) اَلَّذينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السّاعَةِ مُشْفِقُونَ ٥١) وَهٰذا ذِكْرٌ مُبارَكٌ اَنْزَلْناهُ اَفَاَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ٥٢) وَلَقَدْ اٰتَيْنا اِبْراهيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنّا بِه عالِمينَ ٥٣) اِذْ قالَ لِاَبيهِ وَقَوْمِه ما هٰذِهِ التَّماثيلُ الَّتي اَنْتُمْ لَها عاكِفُونَ ٥۴) قالُوا وَجَدْنا

حزب

واونلارڭ يرلرينڭ طرفلرينى آزالداريق ويرلرينى خراب واهلنى هلاك ايده‌ريك آيااونلر غلبه ايدنلردر» يابزالبته بزاونلارى مغلوب ايدوب يرلرينى آلوب مسلمانلره ويره‌ريك ۴٦) «ديگان ياپيغمبر بتحقيق من قورخوزورم سيزى وحيله» بڭاوحى گلورکه کوگدن سيزه عذاب نازل اولاجاق امااللهڭ عذابيله قورخوزيلان وقتده ٭کارآدم چاغريلمقى ايشتمز ۴٧) اگر اونلره سنڭ اللهڭڭ عذابندن برآز شيئى يتشه البته‌ديرلر واى اولسون بزه حقيقتده بز ظالملر ايديك اوز نفسمزه ظلم ايدوب اللهه شريك قرار ويرديك ۴٨) قيامت گوننده عدالتلو ترازولر قوياريق هيچکسه ظلم اولونماز واگر برکسڭ خشخاش دانه‌سى آغرلقنده عملى اولسا» خيرياشر «اونى گتوره‌ريك» عوضنده جزا ومزد ويرملك ايچون «وبزيم حساب اتمه‌کيمز بسدر» باشقه حساب ايده‌نه احتياج يوخدر هرشيئه عالميڭ وبرکسه ظلم اتمه‌ريك ۴٩) «موسى وهرونه حقله باطل آراسنده فرق‌ويرن توراة کتابى‌ويرديك‌که ايشيقلو وآيدين ايدى» حقه‌دلالت ايتمکده «ونصيحت ويرن‌ايدى‌پرهيزکاراره» اگراوخويوب مضمونله عمل ايديديلر ٥٠) «اياله متقيارکه «قورخارلراوزلرنڭ اللهندن خاوتده معصيت اتمکدن و اونلار قيامتڭ وحشتندن قورخانلردر ٥١) بوقرآن ياده گتوره‌ندر» اللهڭ حکمنى «برکتلودر بز نازل ايتديك اولى اوز پيغمبريمزه آياسيز اونى انکار ايدن‌لرسگز ٥٢) موسى‌دن قباق‌ابراهيمه يخشى يوليله گتملك‌ويرديك» واونى پيغمبرواوزيمزه خليل ايتديك «وبز اوڭا عالميديك»که پيغبرلکه لايق‌ايدى ٥٣) «ايلکه اوز آتاسنه وقومنه ديدى‌که‌اندر بوصورتلرکه‌سيزاوڭا عبادت ايديرسگز ٥۴) ديديلر بزآتالاريمزى اونلاره عبادت ايدنلر تاپديق ٥٥) ابراهيم‌ديدى‌البته سيز وآتالارگز آشکارا ضلالتده‌سگز» بردليل تاپماديلر بتلرڭ عبادته سزاواراولمقنه

اباءنالها عابدين ٥٥) قال لقد كنتم انتم وا باؤكم في ضلال مبين ٥٦) قالوا اجئتنا بالحق ام انت
من اللاعبين ٥٧) قال بل ربكم رب السموات و الارض الذى فطرهن وانا على ذلكم من
الشاهدين ٥٨) و تالله لاكيدن اصنامكم بعد ان تولوا مدبرين ٥٩) فجعلهم جذاذا
الا كبيرا لهم لعلهم اليه يرجعون ٦٠) قالوا من فعل هذا بالهتنا انه لمن الظالمين
٦١) قالوا سمعنا فتى يذكرهم يقال له ابراهيم ٦٢) قالوا فاتوا به على اعين الناس لعلهم

اقرار ایتدیلر تقلیده ٥٦) «دیدیلر آیاسن بزه حقله گلدیك» بوسوزی حقیقتله
دیورسن «یااینکه سن لهولعب ایدنلردن سن» استهزا وظرافت ایله بوسوزلری دیورسن
٥٧) «ابراهیم دیدی که بلکه سزنگ اللهکز گوگلرنگ ویرنگ اللهی در ایله اللهکه
یوخدن اونلاری خلق ایتدی ومن بونلاره شهادت ایدنلردنم ٥٨) وآند اولسون
اللهه هرآینه من تدبیر ایده رم سیزنگ بتلرگزی سندیرمقه اوندن صوکره که سیزدال
چوگوررسگز عیدکاهه گتمگه» جناب ابراهیم اللهنگ برلکنه تقدر دلیل کتوردی
اونلر قبول اتمدیلر ایلکه اونلارنگ بایرام گونلری اولدی نمرود جمیع اهل
مملکت ایله عیدکاهه گتدیلر ابراهیم اونلارله گتمدی سببی صافات ٣٨ مجی سوره لنگ
٨٩ مجی آیه سنده مرقوم اولار ابراهیم؏ برقدر طعام گوتوروب بتخانه یه گلوب بتلرنگ
هر بریسنگ یاننه یتشدی ایسه اوگا طعام تکلیف ایتدی ایله که اونلار قبول اتمدیلر
کرکی نی کوتوروب «اونلاری پارچه پارچه ایتدی مگر بتلرنگ بویوکنی» پارچه لامیوب
اونی سلامت قویوب کرکی نی اونگ بویننذن آسدی اوندن اوتریکه « شاید که
بت پرستلر اونگ طرفنه قایدالار» وگوره لر هاموسی پارچه لنوب مگر بیوگی یا اینکه
ابراهیمه رجوع ایده لر که بونلاری کیم بیله ایدوب ابراهیم؏ ده خیال ایتدیگی جوابی
ویره ایلکه پادشاه و جماعت عیدکاهدن قایتدیلر گوردیلر که بتلر ضائع اولوب.
٦٠) «دیدیلر بوایشی بزیم اللهلاریمزه کیم ایدوبدر هرکس ایدوبسه اوشخص البته
ظالملردندر ٦١) دیدیلر بزایشتمشوك برجوان اونلاری پس لیك ایله ذکرایدر اوگا
ابراهیم دیرلر» آذرنگ اوغلی در پس آذری نمرودنگ یاننه گتوردیلر نمرود دیدی
سن منه خیانت ایدوب بواوغلانی مندن گزله دوبسن دیدی ایملك بوایش اونگ آناسنگ
عملیدر چاغرونگ سببنی اوزندن خبرآلونگ ایلکه ابراهیمنگ آناسی حاضره اولدی
نمرود خبر آلدی نه سببه بو اوغلانی مندن گزله دوبسن تا اینکه بزیم اللهلاریمزنگ
باشنه بو ایشی گتوردی دیدی ای پادشاه سن رعیتنگ اولادنی اولدوروب قطع نسل
ایدیردیگ من خیال ایتدیم که اگر سن آختاران آدم منم اوغلیم ایسه ویرم سگا

يشهدون ٦٣) قالوا ءانت فعلت هذا بالهتنا يا ابراهيم ٦٤) قال بل فعله كبيرهم هذا
فاسئلوهم ان كانوا ينطقون ٦٥) فرجعوا الى انفسهم فقالوا انكم انتم الظالمون ٦٦) ثم نكسوا
على رؤسهم لقد علمت ما هؤلاء ينطقون ٦٧) قال افتعبدون من دون الله ما لا ينفعكم
شيئا ولا يضركم اف لكم ولما تعبدون من دون الله افلا تعقلون ٦٨) قالوا حرقوه وانصروا
الهتكم ان كنتم فاعلين ٦٩) قلنا يا نار كوني بردا وسلاما على ابراهيم ٨٠) واردوا

که اونی اؤلدور وسائر اوشاقلاری اؤلدورمکدن دست برادر اول و اگر او دگل ایسه
لامحاله منم اوغلیم قتلدن خلاص اولسون ایندی معلوم اولور که سن آختاران اوشاق
منم اوغلیمدر پس بو منم اوغلیم بودخی سن هر نه ایستیورسن عمله گتور
٦٢) «دیدیلر اونی گتوروگ خلقگ گوزونگ قباقنه شاید که حاضر اولانلار شاهد
اولالار» اونگ قولنه ویا فعلنه ٦٣) «دیدیلر ای ابراهیم آیا بو عملی بزیم الله لاریمزه سن
ایدوبسن ٦٤) ابراهیم دیدیکه بلکه او عملی بتلرگ بیوگی بو بت ایدوب» که کرکی
اونگ بوغازنده در «سؤال ایدیگ اونلاردن» که سیزی کیم پارچه لیوب «اگر
اونلار دانشار ایسه» ابراهیم ع یالان دانشمیوردی بو جهته که حضرت بیوردی
بو عملی بیوك بت ایدوب اگر دانشسه یعنی اگر دانشماسه بو عملی او اتمیوبدر
بوسوزی کنایه طریقیله دیوردی بلکه غفلتدن آییلالر ٦٥) «اونلار رجوع ایتدیلر
اوز نفسلرینه وعقللرینه بر برینه دیدیلر که سیز ظالم آدملرسگز» بر اللهه عبادت
ایدیرسگز که پیسلکدن اوزنی ساخلیه بلمور بزی نجه ساخلیاجاقدر.
٦٦) «صوگره باشلارنی آشاقه سالدیلار» واحتجاج اتمکدن عاجز قالوب دیدیلر
یا ابراهیم «البته سن بیلیردیگ که بونلار دانشان دگلدرلر» اوگا گوره دیدیگ خبر
آلوگ که اونلاری کیم پارچه لیوب جناب ابراهیم پیغمبرلیك اقتضاسنه گوره شروع
ایتدی موعظه یه ٦٧) «دیدی آیا سیز عبادت ایدیرسگز اللهدن سوا بر شیئه که
سیزه بر شیئی نفع وضرر ویره بلمز چوخ انجیدیم سیزدن و او بتلردنکه اوگا
عبادت ایدیرسگز نه اینکه اللهه آیا نیه فکر ایتمورسگز» ایلکه جواب ویره بلمدیلر
نمرود اوز قومیله ابراهیم بارەسنده مصلحت ایتدی ٦٨) «دیدیلر یاندیرگ اونی
و کومك ایدیگ، اوز الله لارگزه اگر سیز اللهه کومك ایدنلرسگز» پس نمرود
ابراهیمی حبس ایدوب امر ایتدی اودون جمع اتمگه اوگون اولدیکه ابراهیمی اوده
آتسونلار نمرود ولشکری چوله چخوب اودونی یاندیروب اوجا یرده نمروده تماشا
یری بنا ایتدیلرکه ابراهیمی اودنه نوع یاندیرور ایلکه اودیانوب شعله لندی ایستی بر

بِهِ كَيْداً فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ۷۱) وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطاً إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ
۷۲) وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلاًّ جَعَلْنَا صَالِحِينَ ۷۳) وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً
يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلٰوةِ وَإِيتَاءَ الزَّكٰوةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ
۷۴) وَلُوطاً آتَيْنَاهُ حُكْماً وَعِلْماً وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَائِثَ إِنَّهُمْ كَانُوا

نوعله اولدی‌که قوش هوادن گیدنده‌یانوردی اوڭا گوره‌منجنیق قایروب ابراهیمی منجنیقه
قویوب ایستدیلر آتسونلار اوده‌یر دیله‌گلوب عرض ایتدی الهی یوخدر منم اوستمده‌سنگ بر لقڭا
اقرار ایدن مگر ابراهیم آیا اونی اوده یاندیررسن گوگنگ ملائکه‌لری همین قرارله
دیله‌گلدیلر خداوندعالم بیوردی اگر ابراهیم بڭادعا اتسه من قبول ایده‌رم جبرئیل
مضطرب الحال استغاثه ایدوب خطاب یتشدی ساکت اول بوسوزلری سنگ کیمی
ضعیف بنده‌دیر ابراهیم منم خلیلیمدر هرنه‌ایستیه عمله گتوره‌رم بوساعت نازل اول
اونگ یاننه جبرئیل سرعتله نازل اولوب اووقت یتشدیکه ابراهیمی منجنیقه
قویمشدیلار هوایه قالخمشدی جبرئیل عرض ایتدی یاابراهیم آیا حاجتنگ واررروا
ایدیم بیوردی سڭا حاجتم یوخدر امااللهه بلی حاجتم وار ۶۹) «بیز دیدیك ای
اود "سویوخ اول» اوساعتده اود اونوعله سویوخ اولدیکه ابراهیمگ دیشلری بربرینه
دگدی « وسلامت اول ابراهیمه» سوزی تمام اولانده اود گلستان اولوب بهشتدن
تخت وفرش گلوب ابراهیم ؑ تختنگ اوستنده جبرئیل ایله صحبته مشغول اولدی
نمرود تماشا ایدیردی‌که گورسون ابراهیم نکونه یانور گوردیکه یاشیل باغچه‌ده بر
نفرشیخله صحبت ایدیر آزاره دیدی‌که نه‌چوخ گرامیدر سنگ اوغلنگ اوزاللهنگ
یاننده پس اوچ گون جمیع اودلرده تاثیر قالمیوب اوچ گوندن صوگره نمرود
ابراهیمه مقررایتدی که اوشهردن گیده‌پس اوجناب اهل و عیالنی ودورت آیاقلومالنی
گونوروب اوشهردن خارج اولدی بواحوالاتی اللّٰه‌تعالی بزیم‌پیغمبریمزه خبرویروب
بیورور ۷۰) «ایستدیلرکه اوڭا حیله ودشمنلیك ایده‌لربزاونلاری زیانکار ایتدیك»
اوز مقصودلرینه یتشمدیلر ۷۱) «اوڭا ولوطه هلاکتدن نجات ویروب اویره
گوندردیك که اویری بز برکتلو اتمشدیك دنیا اهلنگ هاموسنه» عبارتدر شامدن‌که
اوجوزلق یردریااینکه‌بیت المقدسه که‌اونده‌چوخ پیغمبرلرگ مقامی واردر ۷۲) وباغشلادیق
اوڭا اسحق ویعقوبی بزطرفدن عطیه‌واحسان اولان حالده‌وهاموسنی صالح بنده‌لرایتدیك
۷۳) «واونلاری پیشوالر ایتدیك‌که هدایت ایدیردیلر خلقی بزیم امرمزه اطاعت
اتمکه ووحی ایتدیك اونلاره یخشی ایشلر عمله گتورمگی و نماز قیلماقی وزکوة

قوم سوء فاسقين ٧٥) وادخلناه في رحمتنا انه من الصالحين ٧٦) ونوحاً اذ نادى من
قبل فاستجبنا له فنجيناه واهله من الكرب العظيم ٧٧) ونصرناه من القوم الذين كذبوا
بآياتنا انهم كانوا قوم سوء فاغرقناهم اجمعين ٧٨) وداود وسليمن اذ يحكمان في الحرث اذ نفشت
فيه غنم القوم وكنا لحكمهم شاهدين ٧٩) ففهمناها سليمن وكلا آتينا حكماً وعلماً وسخرنا

ویرمگی واونلر بزه عبادت ایدنار ایدیلر ٧٤) ولوطه نبوت حکمی وجمیع مسأله
عالم اولماق ویروب اونی خلاص ایتدیك اوقریه‌دنکه پیس ایشلر گورور دیلر»
عورتلردن الگوتوروب اوشاقلاره کفایت ایدردیلر عبارتدر سدوم قریه‌سنگ اهلندن
«بدرستیکه اونلار اللهنگ اطاعتندن خارج اولان پیس قوم ایدیلر ٧٥) واونی
اوز رحمتمزه داخل ایتدیك حقیقتده لوط صالح بنده‌لردن ایدی ٧٦) وویردیك
نوحه» یااینکه یادایت نوحی «اوزمانیکه ندا ایتدی اللهه بوندان سابق» ودیدی
پروردکارا یر یوزینده کافرلردن بر احددیری قویمه «بیز قبول ایتدیك اونگ
سوزنی ونجات ویردیك اونی واونگ اهلنی بیوك غمدن» که اوزون مدت خلقگ
اذیتنه وتکذیبنه صبر ایتدی ٧٧) «ونصرت ویردیك اوگا» ومنع ایتدیك «اوقوملردن
که تکذیب ایتدیلر بزیم معجزه‌لریمزی بدرستیکه اونلار پیس قوم ایدیلر اوسببه
اونلارگ هاموسنی بز غرق ایتدیك ٧٨) ویادایت داودی واونگ اوغلی سلیمانی
زمانیکه حکم ایدردیلر زراعت خصوصنده وقتیکه اوزراعته قومگ قوینی گیجه‌وقتی
پراکنده اولوب ضایع اتمشدی بیز اونلارگ حکملرینه شاهد وخبردار ایدیك» الله تعالی
وحی ایتدی داود ع مه که اوز اهلندن برنفری، اوزگا وصی تعیین ایت هیچ پیغمبر
یوخدر مگراینکه اونگ وصی‌سی وار داود ع گ نچه نفراولادی واریدی اوجمله‌دن
برنفر اوغلنی واونگ آناسنی داود چوخ دوست دوتاردی داود ع گ میلی او ایدیکه
همان اوغلان وصی اولا الله تعالی دوباره وحی گوندردیکه صبر ایت تامنم امریم سگا
یتشه اووقتده داود اگاشمشدی که ایکی نفر داخل اولدی مرافعه ایچون الله تعالی
وحی ایتدی که ای داود اولادیگگ هاموسنی جمع ایت هرکس حقله حکم اتسه وصی
اواولاجاقدر مدعی دیدیکه بوشخصگ قویونی منم اوزوم باغیمه داخل اولوب باغیمی ضایع
ایدبدر سلیمان دیدی ای اوزوم صاحبی قویون سنگ باغگا نه‌وقت داخل اولوبدر
دیدی گجه وقتی داخل اولوب سلیمان دیدی ای قویون صاحبی بوئیلگ قویونگگ
اولادینی ویونتی گرگدر باغ صاحبنه ویره‌سن داود دیدی ای اوغول نیه حکم اتمه‌دیگ
که قویونگ هاموسی اوزوم صاحبنگ اولسون نجه‌که بنی اسرائیلگ حکمی بیله‌در

مع داود الجبال يسبحن والطير وكنا فاعلين ۸۰) وعلمناه صنعة لبوس لكم لتحصنكم من بأسكم فهل انتم شاكرون ۸۱) ولسليمن الريح عاصفة تجري بامره الى الارض التي باركنا فيها وكنا بكل شيء عالمين ۸۲) ومن الشياطين من يغوصون له ويعملون عملا دون ذلك وكنا لهم حافظين ۸۳) وايوب اذ نادى ربه اني مسني الضر وانت ارحم الراحمين ۸۴) فاستجبنا له فكشفنا ما به من ضر وآتيناه اهله ومثلهم معهم رحمة من عندنا وذكرى

سلیمان دیدی اوزومك آقاجلارنگ اصلی ضایع اولمیوب آنجق بوئیلك نفعی ضائع اولوب گرك قویون صاحبنگ بوئیل نفعی باغ صاحبنه یتشه الله تعالی وحی ایتدی که حکم همان درکه سلیمان ایتدی ۷۹) «صوکره بز حکم ایتمگی سلیمانه قاندیروب آنا واوغولنگ هرایکیسنه پیغمبرلك حکمی وعلم دین ویردیك وداغلاری وقوشلاری داوده مسخر ایتدیك اللهه تسبیح ایدردیلر» داود تسبیح ایدن وقتده «بیز بونوع ایشلره قادریك» بزیم قدرتمزه هیچکسنگ تعجب اتمك یری یوخدر ۸۰) «وتعلیم ایتدیك داوده زره قایرملك صنعتنی‌که سیزدن اوتری زره قایراردی تاآینکه سیزی دشمننگ دعوا سلاحندن ساخلیه آیا سیز شکر ایدنلرسگز» اللهنگ بونوع لفطلونعمتنه یانه ۸۱) «تنداسن کولگی سلیمانه مسخر ایتدیك سلیمانگ امری‌ایله گیدردی‌اویره که بز مبارك ایتدیك اونی» که شام‌یری‌در هر وقت سلیمان خواهش اتسیدی امر ایدردی ییله‌که‌اونگ بساطنی گوتوروب صبحدن آخشامه قدر برآیاق یول مسافت قطع ایدردی وجمیع جن‌وانس وقوشلار اونگ یانده حاضر اولاردی «بزهرشیئه عالم ایدیك ۸۲) واوگارام ایتدیك شیطانلردن اونوع شخصلرکه سلیماندن اوتری دریایه باتاردیلر» وسویگ آلتندن جواهرات ولؤلؤ خارج‌ایدردیلر «وبولدن‌غیری ایش‌لر دخی عمله گتورردیلر» ایولر محراب‌لر وباشقه تعمیرات عمله گتوردیلر «بیز اونلاری قاچماقدن ساخلیانلار ایدیك» بوکیفیت سباسوره‌سننگ ۱۳امجی آیه‌سنده تفصیلا ذکر اولونار ۸۳) «ویادایت ایوبی زمانیکه چاغردی اللهی ودیدیکه‌حقیقتده بگا ضرر یتشدی» مالمگ واولادیمگ ضایع وبدنمگ ناخوش اولماقندن «وسن سن رحم ایدنلرنگ رحم ایدنراقی ۸۴) پس بیز اونگ دعاسنی قبول ایتدیك‌واونده اولان ضرری گوتوردیك» ناخوشلقدن صحت تاپدی نقدر اولادی وفات اتمشدی «اوقدر دخی تازه اولاد ویردیك» وهکذا تلف اولان مالنی وچهارپاسنی‌قایتاروب «براوقدر اوستنه آرتوردیق بزیم طرفمزدن نعمت اولان حالده، اللهه عبادت‌ایدنلر ایچون موعظه ونصیحت اولماق ایچون» که هرکس اللهه حقیقتا عبادت اتسه بزیم

لِلْعَابِدِينَ ٨٥) وَاِسْمٰعِيلَ وَاِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ ٨٦) وَاَدْخَلْنَاهُمْ
فِي رَحْمَتِنَا اِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ٨٧) وَذَا النُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى
فِي الظُّلُمَاتِ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ٨٧) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ
الْغَمِّ وَكَذٰلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ٨٩) وَزَكَرِيَّا اِذْ نَادٰى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ
٩٠) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ٩١) وَالَّتِي اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا
وَابْنَهَا اٰيَةً لِلْعَالَمِينَ ٩٢) اِنَّ هٰذِهِ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ

درکاهمزدن نامید اولماز ٨٥) «ویادکا کتور اسماعیلی وادریسی وذاالکفلی بونلارک
هاموسی صبرایدن پیغمبرلردندر ٨٦) وبز داخل ایتدیك اونلاری اوز رحمتمزه
حقیقتده اونلار صالحلردندر ٨٧) ویادکا سال بالق صاحبی یونسی اوزماتکه قومنک
آراسندن قومه آچقلو اولان حالده چیخوب گیتدی وبقین ایتدیکه بزاوکاتاتنك دوتماریق»
یونس احوالی سوره صافاده شرح اونونار « قاراناقده» گیجه‌نك، دکزك وبالقك
قارنك قرانلقنده «اللهی چاغروب دیدیکه یوخدر الله مکر سن پاکسن جمیع عیبلردن
حقیقتده من ظلم ایدنلردنم» من بشر قبیلندن‌ام که اولار اوز نفسلرینه ظلم ایدرلر
٨٨) «بیز قبول ایتدیك اونك دعاسنی و غمدن اوکا نجات ویردیك و هابیله
مؤمنلره نجات ویره‌ریك ٨٩) یاد ایت زکریانی زمانیکه چاغردی اللهنی دیدی
ای منم اللهیم منی تك قویمه» بکا اولاد ویر که بکا وارث اولا «و سن وارثلرك
یخشی‌سی سن» جمیع مخلوقات یوخ اولارسن باقیسن ٩٠) «بیز قبول ایتدیك اونك
دعاسنی وباغشلادیق اوکا یحیی‌نی واصلاح ایتدیك اونك عورتنی» دوغماق حالندن
کیچندن صوکره اونی جوان ایتدیك «بدرستیکه اونلار یخشی ایشلره» طاعت وعبادته
«سرعت ایدردیلر و چاغراردیلار بزی ثوابه رغبت ایدن حالده وعذابدن قورخان
حالده وبزه آلچاق‌لق ایدنلردن ایدیلر ٩١) ویاد ایت اوعورتیکه حفظ ایتدی اوز
فرجنی» زنادن عبارتدر مریم عمران قزیندن «بیز اوکا اوز روحمزدن اوفوردیك»
و خلق ایتدیك عیسی‌نی مریمك قارننده « مریمی واونك اوغلی عیسی‌نی غریبه
علامت ایتدیك عالملرك اهللرندن اوتری» دنیاده گورونمیوب که برعورت ارسیز اولاد
کتوره وعیسی اومرتبه‌یه یتشدیکه اوشاقلقده پیغمبر اولدی ٩٢) «بدرستیکه بوملت
اسلام سزك دینکزدر وسائر دینلر آراسنده تك بر دیندر» بو دینده ثابت اولون

٩٣) وتقطعوا امرهم بينهم كل الينا راجعون ٩٤) فمن يعمل من الصالحات وهو مؤمن فلا كفران لسعيه وانا له كاتبون ٩٥) وحرام على قرية اهلكناها انهم لا يرجعون ٩٦) حتى اذا فتحت يأجوج ومأجوج وهم من كل حدب ينسلون ٩٧) واقترب الوعد الحق فاذا هي شاخصة ابصار الذين كفروا ياويلنا قد كنا في غفلة من هذا بل كنا ظالمين ٩٨) انكم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم انتم لها واردون ٩٩) لو كان هؤلاء الهة ما وردوها وكل فيها خالدون ١٠٠) لهم فيها زفير وهم فيها لا يسمعون

متفرق اولميوڭ ومنده سزڭ اللهڭزم پس بڭا عبادت ايديڭ».

٩٣) يهوديلر ونصرانيلر يا اينكه ملت اسلام «پارچه پارچه ايتديلر اوزلرنڭ دين امرنى اوز آرالرينده وهر بريسى اوزينى حق و اوبرى طرفى باطل بيلمگى قطع ايتدى اونلارڭ هاموسى بزيم طرفمزه قايدانلاردر» او وقتده بيز حكم ايده‌ريك اونلارڭ آراسنده پراكنده اولماق جهتنه ٩٤) «پس هر او كس كه يخشى عمللر ايده اوحالتده كه اوشخص مؤمندر پس اونڭ يخشى ايشه سعى اتمگنه ناشكرليك يوخدر» اوڭا يخشى جزا ويريلر «وبز اونى يازاريق» وعوضنى دنيا وآخرتده ويره‌ريك ٩٥) «اوقريه‌نڭ اهلى كه بز اونلارى هلاك ايتديك عذاب گوندرمگيله حرام ومحالدر كه اونلار برده دیايه رجوع ايده‌لر» يااينكه دوباره دين حقه قايدالار (لاسوزى زايددر) ٩٦) «اونلارڭ رجوعى اوزمانده اولار كه ياجوج وماجوجڭ سدى آچيلا» ويخلوب خراب اولا» واونلار هر براوجا وآلچاق يرلردن سرعت ايدرلر» محشره جمع اولمقه ٩٧) «وياخون اولدى دغرى وعده قيام قيامته پس او وقت كافرلرڭ گوزلرى، خيره‌لنوب آچياوب يومولماز ديرلر اى قوم واى اولسون بزه حقيقتده بز بوگوندن غافل ايدبك» بو گونى فكر اتميرديك «بلكه بيز ظالم ايديك» اللهه معصيت ايدوب شيطانه تابع اولدوق ٩٨) «بدرستيكه سيز و اوبتلريكه سيز اوڭا عبادت ايديردڭز نه اينكه اللهه جهنمڭ آليشقى سڭز و سيز جهنمه وارد اولانلارسڭز» ويالانچى الاهڭزايله بريرده يانا جاقسڭز. حضرتدن سؤال اولوندى كه عيسى‌يه عبادت اولوندى اوده جهنمه داخل اوله‌جاق حضرت بيوردى (ما)سوزى غيرذى عقولده يعنى جماد قيبنده استعمل اولا, عيسى وملائكه بوڭ داخل دگلدر واوندن علاوه ان الذين سبقت لخ آيه‌سى انلرى استثنا ايدبدر ٩٩) «اگر بتلر حقيقى اللهلار اولسيديلر جهنمه داخل اولمازديلر وعابد و معبودڭ هاموسى جهنمده هميشه‌ليك اولانلاردر ١٠٠) اونلار ايچون جهنمده» حمارڭ صوتى كمى

١٠١) انَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَى اُولٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ١٠٢) لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ ١٠٣) لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْاَكْبَرُ وَتَتَلَقّٰيهُمُ الْمَلٰئِكَةُ هٰذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ١٠٤) يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَاْنَا اَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْداً عَلَيْنَا اِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ١٠٥) وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ الْاَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ١٠٦) اِنَّ فِي هٰذَا لَبَلَاغاً لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ١٠٧) وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ١٠٨) قُلْ اِنَّمَا يُوحٰى اِلَيَّ اَنَّمَا اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ

«ناله وآه‌زاراتمك وار واونلار جهنمده ایشتمزلر» برسوز که اوندن شاذ اولالار ١٠١) «بدرستیکه اوکسلره که بزیم طرفمزدن گوزل اجروعده‌سی ویریلوب» دنیاده عمه گتوردیگلری یخشی عمللر مقابلنده «اونلار جهنمدن اوزاق اولالاردر.

١٠٢) بهشت اهللری جهنم اودنک سسنی ایشتمزلر» اوندن اوزاق اولمقه گوره «واهل بهشت اولذت ونعمت ایچنده‌دزلر که اونلارک یورکلری ایستر و بهشتده همیشه‌لیك‌درلر ١٠٣) محزون اتمز اونلاری بیوك قورخی» که قیامت گوننك قورخوسی جمیع قورخولرنك بیوگیدر «و ملائکه‌لر اونلارك قباقلرینه گلرلر» مبارك بادلق ایدرلر ودیرلر «بودر سزك ثواب آلان گوننگز که سیزه وعده اوللونمش‌دی ١٠٤) یاد ایت او گونی که بز گوگی بوکه‌ریك طوماری یازمقدن اوتری بوکن کیمی» وخلقی دیریلده‌ریك «نجه‌که اول دفعه یوخدن خلق ایتدیك» قالی اولان صوگره دوباره وجوده گتوره‌ریك حساب وجزادن اوتری «وعده ایتدیك بر وعده‌اتمك‌که لازم‌در بزه» وعده‌یه عمل‌اتمك «بدرستیکه بزوعده‌یه عمل ایدنلریگ ١٠٥) حقیقتده بز یازدیق زبورده که داوده نازل اولوب اول دفعه توراتده یازندن صوگره» بونی یازدیق که «بهشتگ یرینه وارث اولار منم صالح بنده‌لریم» یا اینکه شام یرینه امت محمدص مالك‌اولار ١٠٦) «حقیقة بونده» کفارگ همیشه‌لیك جهنمده و مؤمنلرگ بهشتده قالماقلرینده «اللهه عبادت ایدن قوملردن اوتری کفایت‌ایدن قدر موعظه ونصیحت وار ١٠٧) یاپیغمبر بز گوندرمدیك سنی مگر جمیع عالملرگ اهلنه رحمت‌سن» پیسلره رحمتسن که اونلار سنگ جهتگا یره باتمقدن، مسخ اولماقدن وعذاب‌نازل اولمقدن خاطرجمع‌دیلر اما مؤمنلره رحمتسن هم بودنیاده وآخرتده سنگ جهتگا اونلره ویریلن درجه‌لر جهتنه ١٠٨) «دیگلن بودر وبوندن‌غیری دگلدر الله طرفندن‌بگا وحی اولونار که سیزگ اللهگز تك‌اللهدر

فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ١٠٩) فَإِن تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ أَم بَعِيدٌ مَّا تُوعَدُونَ ١١٠) إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ١١١) وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ١١٢) قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَٰنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ

آیا سیز اطاعته بویون قویانلارسگز ١٠٩) اگر یوز دوندەرلر ومسلمان اولمیالر دیگلن من اللهنگ حکمندن هامگزی بر حدده برابر خبردار ایتدیم» نەاینکه بر قومه یول گوستردیم اوبریسنه گوسترمدیم «ومن بیلمورم که سیزه ویریلن وعده آیا یاخوندر یا اوزاقدر» عبارتدر قیامتگ قیامندن یاحضرتگ غلبەسندن. ١١٠) حقیقتده اللهتعالی آشکارا دانشقی بیلر وگزلین ساخلادیقگزی دخی بیلر. ١١١) سیزه عذاب یتشمك وعدەسی تأخیره دوشمگی «من بیلمرم باکه بو تأخیر سیزی امتحان ایتمك ایچوندر» بلکه ایتدگگز معصیتدن فایدەسگز «و لذت آپارمقدن اوترىدر برزمانەدیك» که مدت تمام اولاندن صوگره عذاب گلر ١١٢) «پیغمبر دیدی پروردکارا حکم ایت حقله» منله منی تکذیب ایدنلر آراسنده «وبزیم اللهمز رحم ایدندر بندەلرینه سیز دین سوزلر مقابلنده اللهدن کومك‌لیك ایستیوریك» دیورسگز که محمدپیغمبردگلدر بزیم‌کیمی بشردر وبزاوگاغالب‌اولاریق بونگ‌مقابلنده اللهبزه کومك وسیزه غالب‌ایدر

﴿ سورة الحج (٧٨) آیەدر مدینەده نازل اولوب ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

نصف

١) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ٢) يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُم بِسُكَارَىٰ وَلَٰكِنَّ

١) ای مخلوقات قورخون اللهنگ عذابندن بدرستیکه قیامت گوننگ زازلەسی بیوك امردر» هیچکس اوگاطاقت کتورەبلمز ٢) اوگونکه سیز گوررسگز قیامتی» یااوننگ زلزلەسنی «سود ویرن عورت سود ویردیکی اولادندن غافل اولار» وحال‌انکه سود ویرن عوت نکونه اوشاقنه مهربان‌در «وحامله عورت یوکنی یرەقویار وآدملری مست گوررسن قورخونگ شدتندن واونلار کیفلی دگلدرلر اما اللهنگ عذابی

عَذَابَ اللّٰهِ شَدِيدٌ ٣) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ
٤) كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ٥) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ
كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ
مُخَلَّقَةٍ لِنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ

شدتلودر» ٣) ومخلوقاتدن او گونه آدم وار که الله خصوصنده علم‌سیز، دلیل‌سیز
جدل ومباحثه ایدر واللهنگ اطاعتندن چیقخان شیطاننگ سوزنه تابع اولار» بو آیه نازل
اولوب نظر بن حارثنگ حقنده که مؤمنلر ایله مباحثه ایدوب دیردی ملائکه‌لر
اللهنگ قزلاریدر وقرآن کیچمش قرننگ نقلی وقصه‌سیدر وشیطان مریددن عبارت
شیطان انسدر که یهودیلردن وعجملردن بر پاره سوزلر اوکره‌نوب اونیله مسلمانلاره
طعنه ایدردیلر ٤) «الله تعالی شیطانه بیله مقرر ایتدیکه هرکسکه اونی دوست دوتا
شیطان اوآدمی حقدن کمراه ایدر واونی یاندیران اودک عذابی طرفنه آپارار
٥) ای مخلوقات اکر الله تعالی خلقی حساب ایچون دیریلتمکده شك ایدیرسکز»
اوننگ صحتنه دلیل اودرکه «بز سزنگ اصلنکزی که آدم وحوادر توپراقدن خلق
ایتدیك» اوکسکه قادر اولا یوخدن وجوده گتورمکه البته قادردر اولینی دوباره
دیریلتمکه صوگره سیزی توپراقدن عمله کلن نباتاتی یا حیواناتی یمکدن آتا گزگ
بلنده نطفه ایتدیك «صوگره» خلق ایتدیک سیزی «نطفه‌دن» که داخل اولدی آنا گزگ رحمنه
«پس دونمش قاندن پس برپارچه دوکولمش اتدن خلقتی تمام اولمش انسان وتمام
اولامامش ایتدیك» عبارتدر سقطدن یااینکه بعضی‌سی خوش‌صورت وقدقامت بعضی‌سی
عکسنه «تااینکه بیان ایدك سیزه اوز قدرتمزی» که سیزی دیریلتمکه شککز اولمیه
«وآنالرگ قارینلارینده ساخلاریق اوقدرکه ایستروك معین وقته‌دیك» دوقوز آی یا
آرتوق واسکیک «صوگره سیزی اوشاق حالتنده وصورتنده آنا گزگ قارنندن
چیخاریق صوگره سیز یتشرسنگز کمال محکم‌لکه» قوت وعقله «وسزدن بعضی‌سی
واردرکه وفات ایدر» صغیر وجوانلیک حالنده «وسیزدن واردر اوکسکه عمرگ
آلچاق‌راقنه قایدار» اوقدر عمر ایدرکه اوشاقلقدن اسکیك حالته یتشر «تااینکه بیلمیه
برشیئی عالم اولالدن صوگره» یعنی اومدته یتشمه‌مش هرشیئی قانوردی وبیلوردی
اما اومدته یتشندن صوگره بیلدیکی یادندن چخوب عقلی زائل اولار «ویری قورومش
گورورسن» نباتات اثری یوخدر «ایلکه یره یاغش سویی گوندردیك یر حرکته گلر»

هامدة فاذا انزلنا عليها الماء اهتزت وربت وانبتت من كل زوج بهيج ٦) ذلك بان الله هو الحق وانه يحي الموتى وانه على كل شيء قدير ٧) وان الساعة آتية لاريب فيها وان الله يبعث من في القبور ٨) ومن الناس من يجادل في الله بغير علم ولا هدى ولا كتاب منير ٩) ثاني عطفه ليضل عن سبيل الله له في الدنيا خزي ونذيقه يوم القيمة عذاب الحريق ١٠) ذلك بما قدمت يداك وان الله ليس بظلام للعبيد ١١) ومن الناس من يعبد الله على حرف فان اصابه خير اطمان به وان اصابته فتنة انقلب على وجهه خسر الدنيا والآخرة ذلك هو

وخمیر کیی آجیار • وگوگردر نباتاتنگ هر صنفندن که تازەولونی گوزل وخلقی خوشحال ایدندر ٦) اوشیئکه ذکر اولدی اوسببەدر که الله حقدر الله اؤلونی دیریلدر الله هرشیئه قادردر «سیزی برقطره سودن خلق ایدن وقوری یردەاوت گوگردن الله قادردر سیزی دوباره دیریلتمککه ٧) «قیامت گلملودر شک یوخدر اونده وبدرستیکه الله دورقوزار ودیریلدر او اؤلیلری که قبرلردەدرلر ٨) وآدملردن واردر اوکسکه جدال ایدر الله حقنده علمسیز (بو آیەنگ تفسیری همین سورەده ذکر اولدی) ویول گوسترن دلیل سیز وواضح کتاب سیز ٩) اوحالتده‌که بویننی اگوب» وچکننه قویوب اوزنی فقیر ودنج آدمنگ حالتنه سالوب «تاآینکه خلقی الله یولندن گمراه ایده» وخلقی هدایته داخل اولمقه قویمیه «اونگ ایچون دنیاده خوارلق وار» مؤمنلرنگ یاننده «وقیامت گوننده یالدیران اودنگ عذابنی اوکا داددیره‌ریق ١٠) اوکا دیرلرکه بوعذاب اوندن اوتریدرکه سننگ اللرنگ قباقجه گوندروبدر » وایتدیککنگ عمانگ اجریدر «حقیقتده الله تعالی اوز بندەلرینه ظلم ایدن دگلدر» که ناحق یره عذاب ایلیه ١١) «مخلوقاتدن واردر اوکسکه عبادت ایدر اللهه شک ایله» عبادت ایکی حرفلەدر بریسی دیل ایلەواو بریسی قلبله هرکس دیل ایله اقرار ایده قلبنده تصدیق اتمیه برحرفله عبادت ایدوب «اکر اوکا یخشی‌لق یتشه» صحت بدن مال ودولت واولاد وعورتلری اوغلان دوغماق کیمی اوصورتده «خاطرجمع اولار اسلامده قالمقه » واللهه عبادت اتمکه «واکر اوکا امتحان یتشه» قحط ویا مالننگ آزلقی وعورتننگ قیز دوغماقی کیمی «یوزینی دوندەرر» اسلامدن وقایدار کفره «بوگونه آدم زیانکار اولدی دنیاده» مال واولادەدن آیریلمقله «وآخرتده» جهنمه کتمك ایله «بوگونه زیان بیوك وظاهر زیاندر ١٢) چاغرار یاعبادت ایدر اللهدن سوا اواللهه که ضرر ویرمز» اکر اوکا عبادت اتمیه «واواللهه که اوکا نفع ویرمز» اکر

الخسران المبين ١٢) يدعوا من دون الله مالايضره ومالاينفعه ذلك هو الضلال البعيد
١٣) يدعوا لمن ضره اقرب من نفعه لبئس المولى ولبئس العشير ١٤) ان الله يدخل الذين امنوا وعملوا
الصالحات جنات تجرى من تحتها الانهار ان الله يفعل مايريد ١٥) من كان يظن ان
لن ينصره الله في الدنيا والاخرة فليمدد بسبب الى السماء ثم ليقطع فلينظر هل يذهبن كيده
مايغيظ ١٦) وكذلك انزلناه ايات بينات وان الله يهدى من يريد ١٧) ان الذين امنوا
والذين هادوا والصابئين والنصارى والمجوس والذين اشركوا ان الله يفصل بينهم يوم

اوكا عبادت اتسه «بوگونه عبادت اتمك حقدن اوزاق اولان گمراهلقدر
١٣) چاغرار اوكسی‌كه اونك ضرری یاخوندر اونك نفعندن» بت‌پرستلرك
اعتقادله گوره كه قیامتده اونلاره نفع ویره‌جكلر اگرچه حقیقتده نفعی‌یوخدر «بتلر
نه‌پیس گومك‌در ونه‌پیس یولداشدر ١٤) بدرستیكه الله داخل ایدر اوكس‌لری كه
ایمان گتوردیلر وصالح ایشلر گوردیلر اوجور بوستانلاره كه اونلارك آغاجلارنك
وبنالرنك آلتندن نهرلر جاری اولار الله‌تعالی ایستدیكنی عمله گتورر » یخشی‌لره
یخشی مزد پیسلره پیس‌مزدویرر ١٥) «هر كس ظن‌ایده كه‌الله‌نصرت ویرمیه‌جكدر
اوز پیغمبرینه دنیاده وآخرتده كرك بوآدم گوك طرفنه اوز ایوینك سقفندن ایپ
آسسون واییی بوغازنه سالوب قیرسون » یابوغولار اوْلر قورتارار یااینكه گندیر
قیریلار جانی قورتارار » و گرگدر اوآدم باخوب گورسونكه اونك بوحیله ایله
اوزنی اولدورمكی آیااوكا غضب گتورن ایشی آپارابیلر یانه» یااینكه بوآدم برواسطه
آختارسون كه‌اولی گوگه چكوب چیخارسون ایلكه گوگه چیخدی اللهك نصرتنی
اوز پیغمبری محمدص‌دن كسون وبوحیله‌ایله غضبندن خلاص اولسون بوسوزلر
مثل وكنایه‌در عمله كلمین ایشی آرزو ایتمكه ١٦) «سابقی آیه‌لر كیمی بز نازل ایتدیك
قرآنی اوحالتده كه اشكارا دلیل‌لر ایدی» اللهك برلكنه وگوزل حكملره والله
هدایت ایدردین اسلامه اوكسیكه ایستر ١٧) قرآنه ایمان گتورن مؤمنلرك، یهودیلرك
ویولدوزه قوللوق ایدنلرك ،نصرانیلرك، آتش‌پرستلرك واللهه شریك قرار
ویرنلرك آراسنده الله‌تعالی قیامت گوننده حكم‌ایدر» وحقله باطلك آراسنی آییرارحقك
یوزی‌آغ‌اولار باطلك یوزی قرا«بدرستیكه الله‌هرشیئه شاهد وحاضر وغیبدن خبرداردر
١٨) آیا گورمرسن‌و بلمرسن بونیكه اللهه سجده‌ایدر اوكسكه گوگلرده‌در واوكسكه
یرده‌در»عقل وشعور صاحبلرندن «وگون،آی،یولدوزلار، داغلار، آغاج، دورت آیاقلولار

اَلْقِيٰمَةِ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ١٨) اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰاتِ وَمَنْ فِي
الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ
عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ١٩) هٰذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا
فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُؤُسِهِمُ الْحَمِيمُ ٢٠) يُصْهَرُ
بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ٢١) وَلَهُمْ مَقَامِعُ مِنْ حَدِيدٍ ٢٢) كُلَّمَا اَرَادُوا اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا
مِنْ غَمٍّ اُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ٢٣) اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وآدملردن چوخی» كه مؤمنلردرلر «وآدملرڭ چوخنه عذاب اتمك لازم ولايق اولدی» ايمان
گتورمه مكلرينه گوره ذی عقولڭ سجده سی عبارتدر ايمان گتوروب عبادت اتمكدن
وغير ذی عقولڭ سجده سی عبارتدر تذلل وخشوعدن وهركسيكه الله تعالى ذليل
ايده» جهنمه داخل ايتمك ايله «اوڭا احترام ايدن يوخدر» كه جهنمدن چخاردوب بهشته
داخل ايده «والله تعالى ايستديكی ايشاری عمله گتورر ١٩) بوايكی طائفه» بريسی
مؤمنلر وبريسی بش فرقه كه ذكر اولدی: يهودی، يولدوزپرست، نصرانی، كبر،
مجوس ومشركدر «بربريله دشمنلردر» بربريله دعوا ايدرلر اوزلرنڭ اللهی
ودينی بارەسنده مؤمنلر ديرلر بزيم دينمز حقدر اوبری طائفه لر ديرلر بزيم دينمز
حقدر «پس اوكسلر كه كافر اولديلر اونلار ايچون اوددن اولان پالتارلار
پيچيلوب تيكيلدی اونلارڭ باشلارنڭ اوستندن قاينيار سو توگولر ٢٠) اوسويك
ايستيليكی سببنه اونلارڭ قارينلارينده اولان» باغيرساق جكر وسائرشيئلری ودريلری
اريير ٢١) واونلار ايچون دميردن كرزلر وار» او گرزلر ايله اونلارڭ باشلارينه
دوكرلر ٢٢) هروقتكه ايستديلر كه جهنم اودينذن چخالار غمڭ چوخلقندن و
طاقتسزليكدن «كروقايتاريلارلار جهنمه» كرزله باشلارينه اوروالمق ايله واونلره ديرلر
«دادڭ ياندیران اودیڭ عذابنی» بودر خصملرڭ بريسنڭ جزاسی اما او بری
طرفڭ احوالاتی بودركه ٢٣) «الله داخل ايدر اوكسلريكه ايمان گتورديلر وگوزل
عمللر ايتديلر او بوستانلره كه اولڭ آلتندن نهرلر آخار، قزيلدن ولؤلؤدن عمله
كلمش بلەزيكلر ايله بهشتده بزه نرلر واونلارڭ لباسی بهشتده ايپكدر» چونكه
دنياده ايپك اورتمك حرام اولمقه گوره اوندن اجتناب اتمشديلر ٢۴) «واونلار
يول گوستريلمش اولديلر پاكيزه شيئلره» كلمه لااله الا الله ديمكه يا قرآنه بودنياده
«و يول گوستريلمش اولديلر الله بكنديكی يوله» كه طريق اسلام يا طريق جنتدر

جَنّٰتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ
٢٤) وَهُدُوا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا اِلٰى صِرَاطِ الْحَمِيدِ ٢٥) اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ
وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِاِلْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ اَلِيمٍ ٢٦) وَاِذْ بَوَّأْنَا لِاِبْرٰهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ اَنْ لَا
تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ٢٧) وَاَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ
يَاْتُوكَ رِجَالًا وَعَلٰى كُلِّ ضَامِرٍ يَاْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ٢٨) لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا

٢٥) «اوكسلر كه كافر اولديلر ومنع ايدرلر خلقى اطاعتدن واللهڭ يولندن ومسجدالحرامه گتمكدن كه اونى خلقدن اوترى محل عبادت قرار ايتديك هميشه‌لك اقامت ايدن واطرافدن گلن هاموسنى اونده برابردر» بر قرارله اونده عبادت اتمه حقلرى واردر چونكه مشركلر مانع اولورديلار مسلمانلاره مسجدده نماز قيلماقه اوڭا گوره اللّٰه‌تعالى اونلارى مذمت ايدير «وهر كسكه ظلميله حرمده حقدن باطله ميل ايتمك ايستيه» واللهدن غيريسنه عبادت ايده « اوڭا جهنمڭ دردناك عذابندن داديرديراريق ٢٦) يادڭا گتور ياپيغمبر اوزمانيكه ابراهيمه بيتڭ يرينى بيلديرديك» ايلكه اللّٰه‌تعالى امرايتدى ابراهيمه مكه‌نڭ ايوينى تيكمگى حضرت بيلمديكه هانسى يرده بنا ايتسون اللّٰه‌تعالى بيتڭ مكاننى اوڭا بيلديردى ايلكه ايوى بنا ايتدى اللّٰه‌تعالى وحى ايتديكه « شريك ويرمه بڭا بر شيئى» ومندن سوايسنه عبادت اتمه «وپاك ايت منم ايويمى» مشركلدن وبتلردن «طوف ايدنلره ونمازه دورانلاره وركوع وسجده ايده‌نلره ٢٧) خلقى حجه چاغير» گلسونلر حج اتمكه پس حضرت ابراهيم مقام ابراهيمده دوروب مسلندى ايهاالناس اللّٰه‌سيزى چاغرور حجه گلمكه پس اجابت ايدوگ اللّٰه‌تعالى ابراهيمڭ مسنى روحلره يتوروب هر كسكه جواب ويردى حجه گلدى هركس بر دفعه لبيك ديدى بردفعه متعددد فعه دين متعدد دفعه لر مكه‌يه عازم اولاريا ابراهيم هر كسكه سڭا جواب ويردى «گلرلر سڭا پياده وآريخ دوه‌يه سوار اولان حالده، گلرلر سڭا هر اوزاق يولدن» باخمازلار يولنڭ اوزاقلقنه وزحمتنه
٢٨) «تااينكه حاضر اولالار اونلاردن اوترى معين اولان منفعتلره» دنياده تجارت وسياست ايشلرينى وآخرتده ثواب كسب اتمك ايچون «وذكر ايده‌لر اللهڭ آدنى معلوم گونلرده» شايد عبارت اولا ترويه وعرفه وبايرام گونلرندن كه اعمال حجڭ عمده‌سى اونده عمله گلور يااينكه ايام تشريقدن عبارتدر بايرام گونى واوچ گون اوندن

اسم اللہ فی ایام معلومات علی ما رزقهم من بهیمة الانعام فکلوا منها واطعموا البائس الفقیر ٢٩) ثم لیقضوا تفثهم ولیوفوا نذورهم ولیطوفوا بالبیت العتیق ٣٠) ذلک ومن یعظم حرمات اللہ فهو خیر له عند ربه واحلت لکم الانعام الا ما یتلی علیکم فاجتنبوا الرجس من الاوثان ٣١) واجتنبوا قول الزور ٣٢) حنفاء لله غیر مشرکین به ومن یشرک بالله فکانما خر من السماء فتخطفه الطیر او تهوی به الریح فی مکان سحیق ٣٣) ذلک ومن یعظم شعائر اللہ فانها من تقوی القلوب ٣٤) لکم فیها منافع الی اجل مسمی ثم محلها الی البیت العتیق

صوڭره «اونڭ مقابلنده که الله روزی ایدوبدر اونلاره دورت ایاقلو حیوانلردن» اونلاری ذبح یانحر ایدوب اتنی‌ییرلر «پس یوڭز اوندن ومحنت چکمش فقیره‌ده‌ویریڭ ٢٩) صوڭره عمله گتوروڭ حج عمللرنڭ هاموسنی» واحرامدن چخوڭ «ووفا ایتسونلر نذرلرینه» اگر نذراتمش اولسالار «وطواف ایتسونلر اوبیتی‌که آزاداولوبدر» غرق اولماقدن نوحڭ طوفاننده یاقدیم زمانده ابراهیم وقتدن‌قالوبدر ٣٠) «بودر حجڭ کیفیتی وهر کسکه تعظیم‌ایده اللهڭ حرمت صاحبی اولان عمللرینه یاعبادت یرلرینه» که عبارتدر بیت‌الحرام، بلدحرام، شهرحرام، مسجدالحرامدن یااونلرده اولان عمللردن «پس اویخشیدر اوآدمه اللهڭ یاننده. وحلال اولدی سیزه چارپالر» دوه، اوکوز، قویون «مگر اوزاده سیزه اوخونار» نجه‌که سورهٔ مائده ٥مجی سورهنڭ ٣مجی آیه‌سنده ذکراولدی «پس اجتناب ایدیڭ مرداردن» که عبارتدر بتلردن ٣١) واجتناب ایدوڭ یلان دانشمقدن» عبارتدر مطلق یالاندر یااینکه مشرکلرڭ تلبیه‌سندن دیردیلر لبیک لاشریک لک الاشریکا هولک تملکه ومالک
٣٢) «میل‌ایدن حالده اللهه» نه‌اینکه اللهه شریک ویرن حالده «وهر کسکه اللهه شریک قرارویره گویا گوگدن یره یخیلوب اولوب وقوشلار اونی سرعتله دوتوب پارچه پارچه داغیدوب یااینکه گوگدن یره‌دوشن وقتده ییل اونی الیتشمکدن اوزاق یره آپاروب» یعنی اللهه شریک قرارویرن کسڭ حقدن اوزاق اولماقی گوکدن یره‌یخیلان شخصڭ حالتی کیمیدرکه یولده اولی قوش صیدایده یااینکه ییل اونی اوزاق یره‌آتا ٣٣) بو» حکملره عمل‌ایتمک لازمدر «هرکس اللهڭ حرمتلومقاملرینه یاعمللرینه تعظیم‌ایده حقیقتده اومقاملری حرمتلو دوتماق قلبلرڭ پرهیزکارلقندندر» شعائریا عبارتدرمناسڭ حجڭ‌هاموسندن یااینکه نحراولونان دوه‌دن ٣٤) «سیزڭ ایچون اومقاملرده منفعتلر واردر معین مدته‌دیک» شعائر مناسڭ حج معنی‌سنه اولانده تفسیر بیله‌درکه سیزڭ‌ایچون منفعتلروار اعمال حجی عمله‌گتورمکده قیامت

٣٥) وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْاَنْعَامِ فَاِلٰهُكُمْ
اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ اَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ٣٦) اَلَّذِينَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ
عَلٰى مَا اَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلٰوةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ٣٧) وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللّٰهِ
لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَاِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ
كَذٰلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ٣٨) لَنْ يَنَالَ اللّٰهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ

حزب

گولنه‌دیك: حج گونلری بریره جمع اولارسڭز وعموم مسلمینه لازم اولان ایشلری
مشاوره ایدرسڭز اگردوه معنی‌سنه اولسا بیله اولورکه سیزه منفعت واردر اوگاسوار
اولمقده وسودنی ایچمکده ویوننی استعمال اتمکده نحرزماننه‌دیك «پس اونڭ یری»
اعمال حجڭ یری یادوه نحراولمق یری «غـرق اولمقدن آزاد اولان ایوطرفنه‌در»
نحرحرمده اولماقی دلالت ایدیرکه منی حرم یرینه داخلدر ٣٥) «وهر امت ایچون
(که سیزدن قباق واریدی) محل عبادت ویاقربان کسمك قرار اتمشیك تااینکه ذکر ایده‌لر
اللهڭ آدینی اوحیوانی ذبح ایدنده‌که اللّٰه اونلاره روزی ایدبدر چارپالردن» دوه،
اوکوز، قویون وگیچی بوآیه‌دن معلوم اولورکه ذبح وقتی تسمیه هر شـریعتده واجب ایدی
«سیزڭ اللهڭز تك اللّٰه‌در اوگابویون قویون واطاعت ایدون و مژده‌ویریا پیغمبر شکسته
نفسیلیك ایدنلره ٣٦) اونلارڭ بوصفتلری واردر ایلکه اللّٰه اونلارڭ یاننده ذکر
اولونا، واونلاری اللهڭ عذابیله قورخودالار «اونلرڭ قلبلری قورخار ومژده‌ویره
اوکسلره‌که صبرایدیجی‌لردر» اوبلالر مقابلنده‌که اللّٰه یولنده اونلاره یتشوب«ومژده‌ویر
نماز قیلاللاره واوکسلره‌که ویردیکمز روزی‌لردن اللّٰه یولنده صرف ایدرلر
٣٧) ودوه قربان کسمکی سیزدن اوتری اللهڭ حرمتلو علامتلری ایتدیك»عبارتدر
گوهاننی یاروب باشماقنی اوستندن آسوب مکه‌یه‌دیك سورمکدن «سیزڭ ایچون اونده
خیر ونفع واردر» دنیا وآخرتده «اللهڭ آدینی دوه‌یه ذکرایدیك نحرایدن حالده»
بسم اللّٰه واللّٰه اکبر دیون صوگره نحرایدون «آیاق اوسته اولان حالده» برالینی باغلیون
برالی ایکی آیاقلاری اوسته دورسون «ایلکه دوه‌لڭ بوکورلری یره دوشه» وجانی
چخوب یره ییخله «پس ییوڭ اوندن» که‌جائزدر یمك چونکه جاهلیتده قربان صاحبنه اتندن
یمك حرامیدی «ویدیریڭ قناعت ایدن فقیره» وسؤل ایدن محتاجه لجه‌که بوکیفیتی
سیزه وصف ایتدیك «هابیله رام ایتدیك اونلاری سیزه شایدکه سـیزشکر ایده‌سڭز
٣٨) هرکز قربانلارڭزڭ اتلری ونه‌اونلارڭ قانلاری اللهه یتشمز لکن اللهه سیزدن
پرهیزکارلق یتشر»چونکه زمان جاهلیتده قربان کسـن وقتنده حرمده کسوب قاننی

التَّقْوٰى مِنْكُمْ كَذٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰيكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ
٣٩) اِنَّ اللّٰهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ٤٠) اُذِنَ لِلَّذِينَ
يُقَاتَلُونَ بِاَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَاِنَّ اللّٰهَ عَلٰى نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ٤١) اَلَّذِينَ اُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ اِلَّا
اَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللّٰهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ
يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللّٰهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ٤٢) اَلَّذِينَ اِنْ
مَكَّنَّاهُمْ فِي الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ وَاَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلّٰهِ عَاقِبَةُ

بیتك اطرافنه سورترديلر قان اللهه‌یتشمز امااللّٰه قبول‌ایدر تقوی‌ایدن شخصك‌عملنی «هابیله رام‌ایتدیك اونی سیزه تااینکه اللهی یادایده‌سگز بیوکلیك‌ایله» یعنی‌تکبیر دیه‌سگز اللّٰه‌اکبر اللّٰه‌اکبر لااله الااللّٰه‌واللّٰه‌اکبر آخره‌دیك «ومژده ویر احسان ایدنلره ٣٩) کفارك‌ضررینی «اللّٰه‌تعالی مؤمنلردن البته‌دفع‌ایدر» ومؤمنلره نصرت‌ویرر «اللّٰه تعالی جمیع‌خیانت‌ایدن وکفران نعمت‌ایدن کسلری دوست‌دوتماز ٤٠) اذن ویریلدی مؤمنلره‌که مقاتله ایده‌لر اوجهته‌که مظلوم اولوبلار» چونکه مشرکلر مسلمانلاره اذیت‌ایدیردیلر اونلار حضرتك خدمتنه گلوب شکایت ایدردیلر حضرت بیووردی حالادعوایه اذن‌ویریلمییوب ایلکه بوآیه نازل‌اولدی مکه‌ده جهاداتمك ممکن‌اولمیوب مدینه‌یه هجرت ایدنده عمله گلدی «اللّٰه‌تعالی اونلارا نصرت ویرمگه البته قادردر ٤١) اوکسلر که خارج اولوندیلر اوز ایولرندن» مکه‌دن مدینیه یاحبشه‌یه «ناحق یره اونلارك هیچ بریسنك تقصیری یوخیدی مگراینکه اونلار دیردیلر بزیم‌اللهمز تك‌وحق اللّٰه‌در» که‌مشرکلرك اعتقادنه گوره بیوك گناهیدی «واگراللّٰه دفع‌اتمه‌سیدی خلقك بعضی‌سنی بعضی‌سیله» بوآیه‌نك تفسیری بقره سوره‌سنك ٢٥١ مجی آیه‌سنده تفسیراولوندی «هرآینه ویران‌اولاردی راهبلرك صومعه‌لری ونصرانی‌لرك کلیسالری ویهودی‌لرك معبدلری ومسلمانلارك مسجدلری که اونده اللهك آدی چوخ ذکر اولونار واللّٰه‌تعالی البته نصرت ویرر. اوکسه که اوکس اللهه نصرت ویرر» اللهك حکمنی عمله گتورمك ایله «وبدرستیکه اللّٰه‌تعالی هرآینه قوتلو وجمیع شیئی‌لره غلبه ایدندر ٤٢) هجرت ایدنلر اوکسلردر که اگر بز اونلری یرك یوزینده قوتلو وهرایشه قدرت صاحبی ایدیدیك نماز قیلاردیلر وزکوة ویرردیلر وامر ایدردیلر یخشی ایشلره ونهی ایدردیلر پیسلیکدن واللّٰه‌ایچوندر ایشلرك آخری ٤٣) واگر سنی تکذیب‌ایده‌لر» یاپیغمبر اوندن محزون‌اولما «بتحقیق تکذیب ایتدیلر اونلاردن

الْأُمُورِ ﴿۴۳﴾ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكُذِّبَ مُوسَى فَأَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿۴۴﴾ فَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ ﴿۴۵﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿۴۶﴾ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ﴿۴۷﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا

قباق نوحنگ قومی نوحی وعادقومی وثمودقومی وابراهیم قومی ولوطقومی ومدین اصحابی» بوامتلرنگ هربریسی تکذیب ایتدیلر اوزعصرنگ پیغمبرنی «وتکذیب اولدی موسی» الله‌تعالی بیورمادی موسی‌نگ قومی تکذیب ایتدی چونکه موسی‌نگ قومی بنی‌اسرائیل ایدی هاموسی موسی‌یه ایمان گتورمشدی موسی‌نی تکذیب ایدن فرعون واونگ قومی‌ایدی «پس‌مهلت‌ویردیك کافرلره» واونلاره عذاب‌اتمگده تاخیرایتدیك» «صونگره اخذ ایتدیك اونلاری عذابله پس نجه اولدی اونلارنگ عمللرینی ناخوش دوتماقیم» نعمتی بلایه عوض ایتدیم ۴۴) «چوخ شهرلنگ اهلنی هلاك ایتدیك اوحالده که ظالم‌ایدیلر» پیغمبرلری تکذیب‌اتمك‌ایله «پس اوشهرلر ییخلیدیلر سقف‌لری اوسته ونه‌چوخ قوی واردر که معطل اولوبدر» سو چکمکدن اهلنگ هلاکی جهتنه «وچوخ اوطاقلاروار محکم‌در» واوجا بنا اولونمشدی ساکن اولانی ساغ قالمادی ۴۵) «آیا سیراتمدیلر یرده» یاپیغمبر سنگ قومنگ سفر ایدوب کسب تجربه ایده‌لر «واونلارنگ اوگونه قلبلری‌اولا که اونیله عقل‌وفکر صاحبی‌اولالار یااوگونه‌قولاقلاری اولا که اونیله ایشیده‌لر» اوزپیغمبرلرینی تکذیب‌ایدن امتلرنگ احوالنی «حقیقتده کور اولماز اونلارنگ ظاهری گوزلری اما کوردر اونلارنگ اوگوزلریکه سینه‌لرینده‌در» قلب گوزیله لازمدر اللهی‌تانماق ومعرفت یتورمك ۴۶) «تلسدیررلر سنی یامحمد اونلاره‌عذاب‌گوندرمگه‌البته‌الله خلاف‌اتمزاوزوعده‌سنه»که عذاب‌گوندرمگه‌وعده ویروبدر «بدرستیکه برگون سنگ اللهنگ یاننده»که عبارتدر قیامت گونندن «مین ئیل کیمیدر اوئیللردن که سیز سایرسگز» دنیاده یا اینکه اللهنگ یاننده سزنگ مین ئیلگز برگون کیمی‌در اوجهته تلسمز تیزعذاب گوندرمگه ۴۷) «وچوخ کند واریدی که اهلنه من‌مهلت ویردیم واونلار ظلم‌ایدنلر ایدیلر صونگره من‌اخذ ایتدیم اوقریه‌نگ اهلنی» عذاب ایله «ومنم طرفمه‌در خلقنگ‌قایداجاقی ۴۸) دیگلن ای‌پیغمبر مخلوقه: ای‌آدملر بودر وبولدن غیری دگلدر که من‌سیزی آشکارا قورخوزانم اللهنگ عذابیله

وهي ظالمة ثم اخذتها والي المصير ٤٨) يا ايها الناس انما انا لكم نذير مبين ٤٩) فالذين
امنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة ورزق كريم ٥٠) والذين سعوا في اياتنا معاجزين
اولئك اصحاب الجحيم ٥١) وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبي الا اذا تمنى القى الشيطان
في امنيته فينسخ الله ما يلقي الشيطان ثم يحكم الله اياته والله عليم حكيم ٥٢) ليجعل ما يلقي
الشيطان فتنة للذين في قلوبهم مرض والقاسية قلوبهم وان الظالمين لفي شقاق بعيد
٥٣) وليعلم الذين اوتوا العلم انه الحق من ربك فيؤمنوا به فتخبت له قلوبهم وان الله لهادي

٤٩) اوكسلركه ايمان گتورديلر ويخشي ايشلر دوتديلر اونلار ايچون گناهلرنگ باغشلانمقي و بيوك روزي‌وار» بهشتنگ نعمتلرندن ٥٠) «واوكسلركه سعي ايتديلر بزيم آيت‌لريمزي باطل اتمگه» وچوخ مبالغه ايتديلر واونلارنگ گماني اوايديكه «اللهي عاجز ايده‌لر اونلار جهنمگ يولداشلاري‌در ٥١) وبيز سندن قباق هيچ پيغمبر گوندرمديك مگراينكه اوپيغمبراوگا نازل اولان آيتلري اوخومق ايستين‌وقتده شيطان اوزطرفندن‌[؟]برشيئي آتدي و آرتوردي او پيغمبراوخوديقي آيه‌يه» آيه صورتنده خلقي ضلالته سالمقدن‌اوتري «پس الله‌باطل‌ايتدي اوشيئي‌كه شيطان اوني آتمشدي صوڭره‌الله محكم ايدر اوز آياتني»باقي قويمق‌وسهو وغلط‌اولماق دن حفظ‌اتمگيله و الله‌تعالي بيلن و حكيمدر» (شان نزول) حضرت‌پيغمبر مكه‌ده والنجم سوره‌سني اوخويوب ١٩مجي آيه (افرايتم اللات والعزى) آيه‌سني اوخويانده شياطين مكه‌دن برنفر جماعت آراسنده اوجاسسله ديديكه (تلك‌الغرانيق العلى وان شفاعتهن لترتجى) يعني بواوچ بتلرنگ مرتبه‌سي اوجادر واميدواركه اونلر شفاعت‌ايده‌لر جماعت مشتبه اولديكه بوسوزلر الله‌طرفندن نازل‌اولوب‌در. سوره‌نگ آخرينده حضرت سجده‌ايدوب جماعت‌دخي سجده ايتديلر حضرت بواحوالاتدن خبردار اولوب غمگين‌اولدي خداوندعالم پيغمبرص‌گ تسلي‌سندن اوتري بوآيه‌ني نازل‌ايتدي ٥٢) «تااينكه الله‌تعالي امتحان‌ايده شيطان آتان سوزلرايله قلبلرينده شك ناخوشلقي‌اولان ويوركلري برك‌اولان كسلري وحقيقتده ظالملرحقدن اوزاق‌اولان مخالفتده‌درلر ٥٣) «وتااينكه علم‌ويريلمش عالم كسلر بيله‌لركه قرآن حقدر والله طرفندن‌در» تغيير وتبديل جائزدگلدر «وقرآنه اينانارلر» كه حقدر واوندن باشقه‌سي باطلدر «بوسببه‌اونلرنگ قلبي قرآنه‌ميل ايدر» ايمانارلنگ قوتي‌ايله «والبته الله‌تعالي ايمان گتورنلري هدايت‌ايدر دوزيوله» كه اونلري بهشته يتورر ٥٤) «واوكسلركه كافراولديلر قرآنده شك‌اتمكده ثابت‌قدم اولاجاقلر اونلارا قيامت .غفلة گلن زمانه‌ديك

الَّذِينَ اٰمَنُوا اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۵۴) وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى تَاْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً اَوْ يَاْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيمٍ ۵۵) اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلّٰهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۵۶) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَاُولٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۵۷) وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُوا اَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللّٰهُ رِزْقًا حَسَنًا وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۵۸) لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ۵۹) ذٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ۶۰) ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ اللَّيْلَ

یااینکه اونلارا دوغمیان گوننگ عذابی گلنه‌دیك» قیامت گوننه عقیم‌دییلور اوجهته که اوگونده‌کافرلره خیردوغولماز یااینکه عبارتدر بدردعواسندن چونکه اوننگ‌مثلی‌دخی دوغولماز هم‌قتله یتشدیلر همیده اسیراولدیلر ۵۵) «پادشاهلق‌اوگونکی گونده‌محض الله‌ایچون‌در» دنیاننگ‌خلافنه که هرطرفده برپادشاه‌وار«الله‌حکم‌ایدراونلارنگ‌آراسنده‌پس اوکسلرکه‌ایمان‌گتوردیلر وصالح عمللرایتدیلر اونلارنعمت‌له دولوباغچه وبوستانلرده‌درلر ۵۶) واوکسلرکه الاهه ایناناماديلار وتکذیب ایتدیلر بزیم‌آیتلریمزی پس‌اونلارایچون خارایدن عذاب وار ۵۷) واوکسلرکه الله یولنده هجرت ایتدیلر» ووطنلارندن آیریلدیلر «صوگره اونلری اولدوره‌لر جهادده یااینکه اوزاجل‌لری‌ایله اولدیلر هرآینه الله اونلره روزی‌ویرر گوزل روزی» بهشتده اونوع روزینی ویرمکه هیچکس‌قادر اولماز اللهدن سوا «الله هرآینه روزی ویرنلرنگ یخشسی‌در ۵۸) البته داخل ایده‌ریك اونلری اونوع داخل اولماق یرینه‌که اوگاراضی اولارلار الله هرآینه بیلن وگناه ایدنلره تیزعذاب گوندرمکه تاه‌سمین‌در ۵۹) بواللهنگ امری‌در وهرکسکه‌عذاب ایده اوعذابنگ مثلنی‌که اونوع‌عذاب اولونوبدر» ظالمه جزاویره ظالم‌ایدن ظلم‌کیمی مشرکلرایله دعوا ایده نجه‌که مشرکلر اونلارایله دعوا ایدوب «صوگره اوگا دوباره ظلم اولونا» نجه‌که مشرکلر ظلم‌ایتدیلر مسلمانلاره اونلاری مکه‌دن اخراج اتمك‌ایله «البته الله‌مظلومه نصرت ویرر الله‌تعالی هرآینه باغشلیان وعفو ایدندر» بوآیه نازل اولوبدر مکه‌مشرکلرننگ حقنده محرم‌الحرام‌آیندن ایکی‌گون قالمش اونلارپیغمبرص‌نگ اصحابندن ایکی‌نفره یتشوب دیدیلر محمدنگ اصحابی محرم آینده دعوا اتمزلر پس اونلاره حمله ایتدیلر هرچند اونلار التماس ایتدیلرکه بوآیده دعوا جائز دگلدر اونلار باخماديلر پس اصحاب حمله ایدوب اونلاری اولدیریلرآیه‌نازل اولدیکه هر کسکه اصحابدن عقوبت‌ایده محرمده قان توکمك‌ایله نجه‌که مشرکلر عقوبت‌ایدیردیلر

فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ٦١) ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ٦٢) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ٦٣) لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ٦٤) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ ٦٥) وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ٦٦) لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ٦٧) وَإِنْ جَادَلُوكَ

اصحابی اولدورمك ایله حرمتلو آیده البته الله نصرت ویرر مظلومه که استیوردیلر اونلاری اولدورەلر بو تفسیره گوره گرك بو آیه مدینه‌ده نازل اولمش اولا ٦٠) «بو قدرت اوسببه درکه الله تعالی داخل ایدر گیجه‌نی گوندوزه و گوندوزی داخل ایدر گیجه‌یه» بو آیه‌نك تفسیری آل عمرانده ذکر اولدی «بدرستیکه الله تعالی ایشیدن وگورندر ٦١) بو نصرت اوسببه‌در که الله حق ودوغری‌در» قولنده وفعلنده «او بتلرکه اونی چاغرورلار اللهدن غیری باطلدر وبدرستیکه الله اوجادر» شبیه‌قرار ویریلمکدن «وبیوکدر» اوندن‌که وصف اولونا ٦٢) «آیا سن گورمدوك اونیکه الله گوگدن سو گوندردی یر سبز وخرم اولدی الله لطف ایدندر» بنده‌لرینه گمان‌سیز یردن روزی ویرمك ایله «وخبرداردر» بنده‌لرك قلب‌لرینه ٦٣) «الله ایچوندر اوزادکه گوكلرده‌در واوزادکه یرده‌در الله بی احتیاجدر وجمیع افعالنده بکلنمشدر ٦٤) آیا گورمرسن‌که الله رام ایتدی سیزه اوزادیکه یرده‌در وسیزه کمینی رام ایتدی دریاده اللهك امریله جاری اولار وگوگی یره دوشمکدن ساخلار مگر اللهك اذنیله» گوگدن بعضی قورخیلو علامتلر ایلدیریم کیمی دوشوب یری خراب ایدر «بدرستیکه الله مخلوقاته هرآینه مهربان ورحم ایدندر ٦٥) واودر اول الله که سیزی دیری ایتدی صوگره سیزی اولدورر صوگره سیزی گنه دیری ایدر بدرستیکه انسان هرآینه کفران ایدندر ٦٦) گچمیش قرنلرك هربریسنه برگونه دین وشریعت قرار ایتدیك که اوگا عمل ایدیردیلر پس اونلار گرکسنله دعوا وقیل قال اتمیه‌لر بو امر دینده» چونکه موسی‌نك شریعتی برقرار ایله ایدی ابراهیمك شریعتی باشقه قرار له بعضی شیئلرده سنك دینگ ایله مخالفت ایدیرلر بعضی امرلرده ابراهیمك دینی ایله ملتفت اولما اونلارك منازعه‌لرینه «خلقی اوز اللهك طرفنه دعوت ایت بدرستیکه‌سن هرآینه دوغری ودوز دین اوزرینده‌سن ٦٧) واگرسنله مخاصمه ایده‌لر» ذبح مسئله‌سنده

فَقُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾ اَللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ اِنَّ ذٰلِكَ فِي كِتَابٍ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧١﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ اٰيَاتِنَا قُلْ اَفَاُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذٰلِكُمُ النَّارُ وَعَدَهَا اللّٰهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾ يَا اَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ اِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ وَاِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ

یا اونلارڭ شریعتڭ نسخنده «پس دیگل یا پیغمبرکه اللّٰه یخشی بیلور اوزادی که سیز عمل ایدیرسگز ٦٨) اللّٰه حکم ایدر سیزڭ آراگزده قیامت گوننده اوشیئده که سیز اونده اختلاف ایدیرسگز ٦٩) آیاسن بلمورسن بونیکه اللّٰه بیلور اوزادیکه گوگده ویرده‌در» هیچ شیئی اوڭا مخفی دگلدر «بونلارڭ هاموسی کتابده یازیلوب» لوح محفوظده «بدرستیکه لوح محفوظده یازمق اللهه آساندر» احتیاجی یوخدر خط وحرف استعمال اتمکه اول لفظی ایله عمله گلر ٧٠) «کافرلر عبادت ایدرلر اللهدن غیری اوبتلره که اونڭ دوغریلقنه بردلیل وبرهان نازل اولمادی وعبادت ایدرلر برشیئه که اوڭا عالم دگلدرلر» یعنی بلمورلرکه حقیقتده اللّٰه دگلدر «وظالم اولان مشرکلره گومك ایدن یوخدر» که عذابی اونلردن دفع ایده ٧١) «ایلکه بزیم آیدین وآشکار آیه‌لریمز اونلرڭ یاننده اوخونار یا پیغمبر کافرلرڭ یوزلرینده قرآنی ناخوش دوتمق علامتنی تانیارسن» گوررسنکه قاش قاباقلارنی توکرلر «یاخون اولارلارکه حمله ایده‌لر بزیم آیتلریمزی اوخویان کسلره دیگل یا پیغمبر آیاسیزه خبرویروم بونلاردن پیسنی که اوپیس شیئی جهنم اودیدر اللّٰه اونی کافرلره وعده ویروبدر وجهنم نه پیس قایداجاق یردر ٧٢) ای مشرکلر سیزه مثل اورولمش اولدی» سیزڭ بتلره قوللوق اتمگزه «ایشیدیڭ اونی اوکسلرکه سیز عبادت ایدرسگز اللهدن باشقه هرگز برچیبنی یارادابلمزلر» وحال اینکه خورده وضعیف حیواندر «هرچندکه جمع اولالار چیبنی یاراتمقه» گنه‌ده یارادابلمزلر «اگرچیبنلر بتلری سویوب برپارچه بدنلارندن آپارالر اوبتلر باجار ایبلمزلر که اوزلرنی خلاص ایده‌لر» مشرکلر زعفران ایله بتلری بولامشدیلر جیبنلر جمع اولوب زعفرانی بتلرڭ اوستندن یمشدیلر آیه شریفه اوڭا اشاره‌در «بتلر وچیبنلرڭ هرایکیسی ضعیف‌در ٧٣) تعظیم اتمدیلر کفارلر اللهه سزاوا اولان قدرده تعظیم

۷۳) مَاقَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۷۴) اَللّٰهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلٰۤئِكَةِ رُسُلاً وَمِنَ النَّاسِ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۷۵) يَعْلَمُ مَابَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَاخَلْفَهُمْ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ۷۶) يَااَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۷۷) وَجَاهِدُوا فِي اللّٰهِ حَقَّ جِهَادِهٖ هُوَ اجْتَبٰيكُمْ وَمَاجَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ اَبِيكُمْ اِبْرٰهِيمَ هُوَ سَمّٰيكُمُ الْمُسْلِمِينَ ۷۸) مِنْ قَبْلُ وَفِي هٰذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيداً عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاۤءَ عَلَى النَّاسِ فَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللّٰهِ هُوَ مَوْلٰيكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

اتمك بدرستيكه اللّٰه تعالى هرآينه قوتلو وغالبدر ۷۴) اللّٰه تعالى ملائكه‌دن وبشر جنسى اولان مخلوقاتدن ايلچيلر اختيار ايدر» ملك واسطه‌سيله پيغمبره وحى گوندروب پيغمبر واسطه‌سيله خلقه يتورر «بدرستيكه اللّٰه ايشيدن وگورندر» يااينكه اللّٰه تعالى اختيار ايدر ملائكه‌دن ايلچيلر جبرئيل وميكائيل كيمى وانسانلاردن ده ايلچى اختيار ايدر عبارتدر پيغمبرلردن ۷۵) «اللّٰه تعالى خلايقنگ قباقنده ودالنده اولانى بيلر» يعنى كيچمش احواللرنى و كله‌جك احواللرينى بلر «جميع ايشلر اللّٰه طرفنه رجوع اولونور» قيامت گوننده ۷۶) «اى اوكسلر كه ايمان گتوروبسگز ركوع وسجده ايديگ نماز قيلانده وعبادت ايديگ اللهگزه وياخشى ايشلر دوتون» صلهٔ رحم ايديگ «شايدكه سيز نجات تاپاسگز ۷۷) وجهاد ايديگ اللّٰه يولنده حق جهاد اتمك اللّٰه سيزى اختيار ايتدى دين اسلامه وسيزگ ايچون دينده تنگليك وچتينليك يرى قويمادى بلكه وسعت ويردى سيزگ آتاگز ابراهيم ملتنگ وسعتى كيمى اللّٰه سيزه مسلمان آدى قويودر ابراهمدن قباق» يا اينكه ابراهيم سيزه مسلمان آدى ويروب قرآن نازل اولندن قباق (بقره سوره‌سنگ ۱۲۸ مجى آيه‌سنه ملاحظه) وبو قرآنده‌ده سز مسلمان آدلانورسگز تا اينكه پيغمبر شاهد اولاسيزه» سيزگ طاعتگزه وقبولنه يااينكه احكامى خلقه يتورمكه «وسيزده شاهد اولارسگز مخلوقاته» كيچمش پيغمبرلرگ امتنه ياسزدن صوكره كلن امتلره كه پيغمبرلر احكامى خلقه يتوروبدر «پس نماز قيلوں وزكوه ويريگ «چنك اورون اللهگ دينه اللهدر سيزگ ايشگزه يتشن وگومكليك ايدن پس نه‌يخشى موليدر ونه يخشى كومك ايدندر».

جزو ٨١

سورة المؤمنون (١١٨) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) قد افلح المؤمنون ٢) الذين هم في صلاتهم خاشعون ٣) والذين هم عن اللغو معرضون ٤) والذين هم للزكوة فاعلون ٥) والذين هم لفروجهم حافظون ٦) الا على ازواجهم او ما ملكت ايمانهم فانهم غير ملومين ٧) فمن ابتغى وراء ذلك فاولئك هم العادون ٨) والذين هم لاماناتهم وعهدهم راعون ٩) والذين هم على صلواتهم يحافظون ١٠) اولئك هم الوارثون ١١) الذين يرثون الفردوس هم فيها خالدون ١٢) ولقد

١) مؤمنلر نجات تاپدیلر» دنیاده دشمنلرڭ شرندن آخرتده جهنمدن ٢) «ایله مؤمنلر كه نمازلرینده اللهه آلچاقلق ایدنلردر ٣) واوكسلركه لغو عملدن اعراض ایدنلردر» لغو یا عبارتدر جمیع نهی اولمش عملدن یااینكه فحشدن چونكه مشركلر حضرت پیغمبره سب‌ایدیردیلر واصحاب اونڭ مقابلنده سب‌ایله جواب ویریردیلر بو آیه‌ایله نهی اولدیلر سب‌ایله جواب ویرمكه ٤) «واوكسلركه زكوتی عمله گتورنلردر ٥) واوكسلركه اوز آلتلرینی زنادن حفظ ایدنلردر ٦) مگر اوزلرنڭ حلال عورتلرینه یا اوكنیزلره كه ساتین آلوب واونلارڭ اللری مالك اولوبدر حقیقتده اونلر مذمت اولمازلار» ذگر اولان عورتلریله مباشرت اتمكه ٧) «هر كسكه بو عورتلردن وكنیزلردن سوایسیله مباشرت اتمكه خواهش‌ایده اونلار حددن تجاوز ایدوب اللهی دشمن دوتانلردر ٨) اوكسلركه اوز امانتلرینی وعهدلرنی مراعات ایدنلردر» امانت ویریلنده صاحبنه رد ایده وعهد ایدنده وفا ایده ٩) «واوكسلركه نمازلرینی حفظ ایدرلر» ووقتنده عمله گتوروب ضایع اتمزلر ١٠) «اوصفتلرله اولان كسلر وارثلردر» هیچكس یوخدر دنیاده مگراینكه اونلارڭ هر برسینڭ بهشتده حصه ومسكنی وارهركسكه گناه‌جهتنه‌بهشته گتمكدن محروم اولا اونڭ مسكنی قیامت گوننده بهشت اهلنه یتشر واهل بهشت اونلارڭ‌حصه‌سنه وارثلر اولارلار ١١) «اوكسلركه بهشته وارث اولار اونلار بهشتده همیشه‌لیك قالارنلاردر

خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ سُلٰلَةٍ مِنْ طِينٍ ۱۳) ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِى قَرَارٍ مَكِينٍ ۱۴) ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ اَنْشَاْنَاهُ خَلْقًا اٰخَرَ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ۱۵) ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ۱۶) ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تُبْعَثُونَ ۱۷) وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ۱۸) وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَاَسْكَنَّاهُ فِى الْاَرْضِ وَاِنَّا عَلٰى ذَهَابٍ بِهٖ لَقَادِرُونَ ۱۹) فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ بِهٖ جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَاَعْنَابٍ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَاْكُلُونَ ۲۰) وَشَجَرَةً

---

۱۲) حقیقتده بز انسانی پالچقـڭ صافندن خلق ایتدیك» انسان عبارتدر بنی‌آدمدن توپراق آدمڭ توپراقندن سلاله نطفه‌دن ۱۳) «صوڭره انسانڭ نسلنی نطفه ایتدیك محکم اولان قرارگاهده» کشینڭ بلندن آنانڭ رحمنده «صوڭره بیز آغ نطفه‌نی قرمزی قان ایدند نصڭره او قانی دوگولمش وچینلمش ات ایتدیك صوڭره او اتی برگیدوب سوموك ایتدیك وسوموکلره اتی اورتدیك» لباسی عریان آدمه اورتن کیمی «صوڭره اونی باشقه طورخلق اولمش انسان ایتدیك» جماد اولان شیئه روح داخل اولوب توك وديش بتوب مطلب قانوب گون بگون جوان اولار «پس اوجادر او اللّٰه که یارادانلارڭ یخشی‌راقیدر» خلق ایتمك صفتی اللهه صفات ذاتی‌دگلدر باشقه کسده‌ده ممکندر تاپلا نجه‌که عیسی بیوراردی من خلق ایده‌رم قوش صورتی اماحقیقت خالق مختص‌در اللهه ۱۵) «صوڭره حقیقتده سیز بولوع خلقتدن صوڭره البته وفات ایدرسکز ۱۶) صوڭره حقیقتده سیز قیامت گوننده دیریلوب حشره جمع اولارسکز ۱۷) سزڭ باشڭز اوستنده یدی گوك خلق ایتدیك وهر بریسنڭ یوللاری وار» ملائکه‌لرنزول وعروج‌ایدرلر «بیز بو مخلوقاتڭ عملندن بیخبر دگلیك ۱۸) «گوگدن یاغیش سوئی گوندردیك احتیاج قدرنجه» نه چوخ نازل اتمیریك که فساد ایده نه‌آز مقدار که کفایت اتمیه «پس بز سویی یرده ساگن ایتدیك» تا اینکه قویلارده وگهریزلرده وچشمه‌لرده تاپیلوب خلقدن اوتری گذران عمله گله «وبدرستیکه بز اوسویی آپارمقه قادریك» که‌جمیع انسان وحیوان‌قالوب سوسوز هلاك‌اولار ۱۹) «پس‌بز سیزه سو ایله بوستانلر یاراتدیق خرمالقدن واوزوملکدن سیزڭ ایچون اولده چوخ میوه‌لر وار واومیوه‌لردن ییرسکز ۲۰) وسو ایله گوگردر زیتون آقاجنی آقاجلاری چوخ اولان داغده عمله گلر» یااینکه اللّٰه‌اوآقاجڭ اوّلی طورسینادن خارج اولماقنی خبر ویریر «او آقاجدن زیتون یاغی عمله گلر همی‌یاندیررسکز همیده طعام ییئلرڭ خورشی‌در»

تخرج من طور سيناء تنبت بالدهن وصبغ للاكلين ۲۱) وان لكم في الانعام لعبرة نسقيكم مما في بطونها ولكم فيها منافع كثيرة ومنها تاكلون ۲۲) وعليها وعلى الفلك تحملون ۲۳) ولقد ارسلنا نوحا الى قومه فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره افلا تتقون ۲۴) فقال الملا الذين كفروا من قومه ما هذا الا بشر مثلكم يريد ان يتفضل عليكم ولو شاء الله لانزل ملئكة ما سمعنا بهذا في اباءنا الاولين ۲۵) ان هو الا رجل به جنة فتربصوا به حتى حين ۲۶) قال رب انصرني بما كذبون ۲۷) فاوحينا اليه ان اصنع الفلك باعيننا ووحينا فاذا جاء امرنا وفار التنور ۲۸) فاسلك فيها من كل زوجين اثنين واهلك الا من

(یاواللق) ۲۱) «بدرستیکه سیزگ ایچون چارپالرده البته عبرت گوتورملك وار» واستدلال ایدرسگز اللهنگ قدرتنه «بیز سیراب ایده‌ریك سیزی اونلرگ قارنلرینده اولان سوت‌دن وسیزگ ایچون او حیوانلرده چوخ منفعت‌لر وار» اونلارا سوار اولماقده سودنده، توگنده، ودیفدیکنده «واوحیوانلردن ییرسگز ۲۲) دورت آیاقلو حیوانلره وگمیه مینرسگز ۲۳) بحتقیق گوندردیك نوح پیغمبری اوز قومنه‌دیدی‌ای منم قومیم عبادت ایدیگ اللهه سیزدن اوتری حق اللّٰه‌دن باشقه الله یوخدر آیا سیز پرهیزکارلق اتمزسگز ۲۴) نوحگ قومنگ بیوکلری که کافر اولمشدیلر دیدیلر دکلدر بوکشی مکر سزگ کیمی آدم در ایستیور که‌سیزه‌بیوك‌لیك وآرتوق‌لیك ایده واکر الله ایسته‌سیدی البته ملائکه گونده‌ردی»و بشردن پیغمبرگوندرمزدی«ایرءلوده اولان آتالاریمزگ آراسنده»کچمش قرنلرده «بونوع سوزلر اولماقنی بز ایشیت‌مه‌مشیك» که پیغمبر بشر جنسندن اولا ۲۵)«دگلدر نوح‌مکر برکشیدر اونگ جنونی‌وار پس منتظر اولوگ بز زمانه‌دیك» که نوح اؤلر اونگ الندن خلاص اولارسگز ۲۶) « نوح دیدی پروردکارا بگا گوملك‌لیك ویر اوسببه‌که منی تکذیب ایتدیلر» سوزیمه ایناندمادیلر ۲۷) «بز نوحه وحی ایتدیك گه گمی قایر بزیم گوملكلكمز ایله ایلکه عذاب نازل اولمقه بزیم امریمز یتشه تنوردن سو قاینار ۲۸) پس گمیه جمیع حیوانلاتدن ایکی‌سنی گوتور» بری ایرکك بریسی دیشی «وداخل ایت گمیه اوز اهلکی مکر اوکسیکه سبقت ایدبدر اوگا اللهنگ سوزی» عذاب اتمك خصوصنده «سنگ اهلندن» گه عورتگ اولا بو آیه‌نگ واحوالاتگ تفصیلی هود سوره‌سنده بیان اولونی « ومنی خطاب اتمه و دانشمه اوگسلرگ حقنده گه اونلار ظلم ایتدیلر» اوزنفسلرینه ایمان گتورمه‌ملك ایله « بدرستیکه اونلار غرق اولمشلاردر ۲۹) ایلکه سن وسنله اولان مؤمنلر گمیده

سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ۲۹) فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۳۰) وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۳۱) إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ۳۲) ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ۳۳) فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۳۴) وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَٰذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ۳۵) وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ ۳۶) أَيَعِدُكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا

اگاشوب خاطر جمع اولدڭز دیکان حمد وشکراو الله ایچوندر گهبزی ظالملر اولان قومدن نجات ویردی ۳۰) ودیکان پروردکارا نازل ایت منی برکتلو نازل اتمك» گمیدن چخاندن صوڭره یا اینکه گمیه سوار اولماقی بزه مبارك ایت «وسن نازل ایدنلرڭ یخشـیسی‌سن ۳۱) حقیقتده نوحڭ گیفیتنده» مؤمنلرڭ خلاص اولوب ایمان گتورمینلرڭ غرق اولمقنده «هرآینه علامتلر واردر» ایشیدوب عبرت اتمکه «حقیقتده بز امتحان ایدنلریك» بلا گوندرمك ایله ۳۲) «نوح‌قومنی غرق ایدندن صوڭره باشقه قوملر خلق ایتدیك ۳۳) واونلره اوز جنسلرندن پیغمبر گوندردیك ودیدیك که عبادت ایدوڭ اللهه یوخدر سیزه هیچ الله حق اللهدن سوا آیا نیه پرهیز اتمزسڭز و اللهدن قورخمازسڭز ۳۴) اوپیغمبرڭ قومندن اولان بیوکلرکه کافر اولدیلروتکذیب ایتدیلرآخرته یتشمکه وچوخ نعمت ویرمش‌ایدیك اونلارادنیانڭ دیری‌لکنده دیدیلرکه دگلدر بو مکر سیزڭ کیمی‌بشردر ییراوزادن‌که سیز ییرسڭز وایچر اوزادن که‌سیز ایچرسڭز ۳۵) واکر سیز اطاعت ایده‌سڭز سیزڭ کیمی بشره» واونی اوزڭزه بیوك بیله‌سڭز «سیز هرآینه زیانکارلارسڭز» اوڭا اطاعت‌اتمك جهتنه ۳٦) «آیاسـیزه وعده‌ویرور بونیکه ایلکه‌اولدوڭزچورویوب‌توپراق‌و سوموك اولدوڭز سیزبرده‌قبردن‌خارج‌اولاجاقسڭز ۳۷) اوزاقدر اوزاقدر اوزادکه سیز وعده ویریلمش اولارسڭز ۳۸) دگلدر دیریلیك مکر بزیم دنیاده دیری اولماقمز (بریمز) اوله‌ریك (بریمز) دیریله‌ریك»دنیایه گله‌ریك آتالروفات ایدراولاد تدریجله گلر«بز دوباره دیریلوب‌مبعوث‌اولانلار دگلیك ۳۹) دگلدر بو پیغمبر مگر برگشیدر که بهتان دیدی اللهه یالانی وبزاوڭا ایمان گتورن دگولیك ۴۰) اوپیغمبر دیدی پروردکارا بڭا نصرت ویر اوسببه که منی تکذیب ایتدیلر ۴۱) الله‌تعالی بیوردی

وَعِظَامًا اَنَّكُمْ مُخْرَجُونَ ۳۷) هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ۳۸) اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ۳۹) اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلٌ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ۴۰) قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ۴۱) قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ۴۲) فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۴۳) ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخَرِينَ ۴۴) مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُونَ ۴۵) ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرٰى كُلَّمَا جَاءَ اُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ۴۶) ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوسٰى وَاَخَاهُ هٰرُونَ بِاٰيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۴۷) اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَائِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ۴۸) فَقَالُوا اَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا

آز زماندن صوگره هرآینه اونلار پشیمان اولارلر
۴۲) صوگره اونلری شدتلو سس دوتدی» جبرئیلنگ یاایلدیرمنگ سسی» نه اینکه اونلره ظلم اولوندی بلکه کفرلری سببنه «حقله» عدالتله عذابه مستحق اولدیلر «اونلاری سیل گتورن چورچوب (خاشاك) کیمی ایتدیك وظالم قوملره الله نگ رحمتندن اوزاقلق اولدی
۴۳) صوگره خلق ایتدیك اونلاردن صوگره باشقه طائفه لر» که اونلارده گنه کار اولدیلر
۴۴) «هیچ طائفه اوز مدتندن واجلندن قباق اوله بلمز وتاخیر ایده بلمزلر» نه وقت اجللری یتشوب وله وقتکه عذاب نازل اولماق وعده اولونوبدر اووقت عمله گله جکدر
۴۵) «صوگره بز اوز پیغمبرلریمزی بربریسنگ دالنجه گوندردیك هروقت که بر طائفه یه اونلارنگ پیغمبری گلردی قوم اونی تکذیب ایتدیلر پس بعضی سنی هلاك ایتدیك بعضی سننگ دالنجه واونلاری حکایتلر وقصه لر ایتدیك» صوگره گلنلر اول گلنلرنگ سوزلرنی قصه کیمی نقل ایدرلر «پس اوزاق اولدی اللهنگ رحمتندن اوقوم که ایمان گتورمزلر
۴۶) صوگره بز گوندردیك موسی نی واونگ قرداشی هرونی اوز معجزه لریمز ایله وآشکارا تسلطایله» عصانی آتوب اژدها اتمك کیمی ۴۷) «فرعونگ واونگ اشراف قومنگ طرفنه پس تکبرلیك ایتدیلر واوجالق ایدن ایدیلر» اونلره اطاعت اتمك ایستمدیلر
۴۸) «دیدیلر آیا بز ایمان گتورەك ایکی نفر آدمه که بزیم مثلمزدر واونلارنگ قومی بنی اسرائیل بزه بنده لردر ۴۹) پس تکذیب ایتدیلر موسی وهرونی وهلاك اولانلردن اولدیلر ۵۰) موسی یه توراة کتابنی ویردیك شایدکه اونلار هدایت تاپالار» حق دینه ودوغری یوله ۵۱) «مریمنگ اوغلی عیسی نی واونگ آناسی مریمی اوز قدرتمزه بیوك دلیل ایتدیك واونلره یرویردیك استراحتلو وگوارا سولی یرنگ هاموسنگ اوجاوآباد

عابدون ٤٩) فكذبوهما فكانوا من المهلكين ٥٠) ولقد اتينا موسى الكتاب لعلهم يهتدون ٥١) وجعلنا ابن مريم وامه اية واويناهما الى ربوة ذات قرار ومعين ٥٢) يا ايها الرسل كلوا من الطيبات واعملوا صالحا انى بما تعملون عليم ٥٣) وان هذه امتكم امة واحدة وانا ربكم فاتقون ٥٤) فتقطعوا امرهم بينهم زبرا كل حزب بما لديهم فرحون ٥٥) فذرهم في غمرتهم حتى حين ٥٧) ايحسبون انما نمدهم به من مال وبنين ٥٧) نسارع لهم في الخيرات بل لا يشعرون ٥٨) ان الذين هم من خشية ربهم مشفقون ٥٩) والذين هم بايات ربهم يؤمنون ٦٠) والذين هم بربهم لا يشركون ٦١) والذين يؤتون ما اتوا وقلوبهم وجلة انهم الى ربهم راجعون ٦٢) اولئك

اولان يرينده» عبارتدر بيت المقدسدن يامصردن كه ١٢ ئيل مصرده يهوديلرڭ اذيتندن خلاص اولديلر ٥٢) «پيغمبرلرڭ هاموسنه ديديك اى پيغمبرلر حلال وپاكيزه روزى-لردن ييوڭ وصالح عمللر عمله گتوريڭ حقيقتده سيز عمله گتوردگڭز ايشه خبردارم ٥٣ـ٥٤) بوايكى آيه نڭ تفسيرى انبيا سوره سنڭ ٩٣مجى آيه لرينده ذكر اولدى «هر طائفه اوز دينني بگه نوب اوڭا راضى وشاد اولارلر ٥٥) پس ترك ايت اونلارى ياپيغمر قوى اوزلرينڭ ضلالت گردابنده (بورغان) بروقته ديك قالسونلر» ياهلاك اولالر يا اجل لرى ايله اؤلرلر ٥٦) «آيا گمان ايديرلر كه اوشيئى كه اونلارا ويروريك مالدن واولاددن ٥٧) بيز اونلارڭ يخشى لقنه تله سيريك» اونلار ايخشى لق ايديروك بلكه اونلار آنلامورلر» اونلارى امتحان ايديريك ٥٨) «اوكسلر كه اونلار اوزلرنڭ اللهنڭ هيبتندن قوخانلاردر ٥٩) واوكسلر كه اوزلرنڭ اللهنڭ آيت لرينه ايمان گتورنلردر ٦٠) واوكسلر كه اوزلرنڭ اللهنه شريك قرارويرمزلر ٦١) واوكسلر كه ويررلر اوشيئى كه ويررلر» زكوة وسائر احساندن اوحالتده كه «اونلارڭ قلبلرى قورخاندر» كه اونلارڭ عمللرى قبول اولاجق يانه وبيلورلر كه «اونلار اوزلرنڭ اللهى طرفنه قايداجاقلار

٦٢) ذكر اولان طائفه لر سرعت ايدرلر كمال رغبتله يخشى ايشلرڭ طرفنه واونلار بوگونه يخشى عمللره باشقه كسلردن اوّل قباقه دوشرلر» كه او عمللر جهتنه الله اونلردن راضى اولا ٦٣) «بيز تكليف ايتمه ريك هيچ نفسه مگر اونڭ طاقتى قدرى وبزيم يانمزده كتاب واردر كه دانشر حقله وجميع مخلوقاتڭ عمللرى اونده يازيلوب واونلار ظلم اولمش اولمازلر» نه ثواب لرندن اسكيلر ونه باشقه كسڭ گناهى جهتنه عذاب اولونارلر ٦٤) «بلكه كفارڭ قلبلرى بو عمللردن حيرت وغفلتده در» اوز جهل لرى سببنه «وكافرلرڭ

يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ٦٣) وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٦۴) بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ٦٥) حَتَّى إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْأَرُونَ ٦٦) لَا تَجْأَرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنَّا لَا تُنْصَرُونَ ٦٧) قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ ٦٨) مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ ٦٩) أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ٧٠) أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ٧١) أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ٧٢) وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ

پیس عمللری‌وار مؤمنلرنگ عمللرندن‌باشقه» اللهه‌شریك قرارویرملك‌کیمی «واونلر اوگونه‌ایشلری‌عمله‌گتورنلردر ٦٥) اووقته‌دیك که‌بز‌اخذایتدیك (ایده‌ریك)اونلارنگ رئیسلرنی (بدردعواسنده) دنیاعذابیله اووقت اونلاراوجا سس‌ایله استغاثه ایدرلر»
٦٦) اونلاره الله‌طرفندن دیرلرکه «بوگون استغاثه‌اتمیوگ سیزبزدن کومك‌اولو نمش اولمازسگز ٦٧) بتحقیق منم‌آیت‌لریم سیزه‌اوخونار‌دی وسیزدال‌طرفگزه قایداردگز» اوّلمجی‌کفر حالتده‌قالوب بزه‌دال دونده‌ریردگز ٦٨) «تکبرلیك‌ایدیردگز پیغمبره» یاقرآنه‌یااینکه باشقه‌کسلره تکبرلیك‌ایدیردگز «ومکه‌ده گجه‌لریاتمیوب هذیان سویلردگز» یااینکه گجه‌لر‌قرآنی ایشتمك‌قصدیله گلوب ایشیدندن‌صوکره اعراض‌ایدیردگز
٦٩) «آیافکراتمورلر قرآنه»که‌اوندن‌عبرت گوتوره‌لر «یااونلاره اوگونه‌حکم‌لر گلدیکه اونلرنگ‌آتالرینه گلمه‌مشدی» اگربیله گمان‌ایدیرلریسه‌غلط گمان‌ایدیرلر اونلارنگ‌آتالرینه ابراهیم وموسی‌کیمی پیغمبروتورة وصحف‌کیمی کتابلر گلوبدر ٧٠) «یااینکه‌اوزلرنگ پیغمبرنی کانمادیلر» که اونی‌صادق وامین‌بلوردیلر «پس‌اونلار اونی‌انکار ایدنلردر
٧١) «یااینکه‌دیرلر که اونگ دیوانه‌لیگی‌وار» وحال‌انکه بیلوردیلرکه اونده هیچ‌جنون یوخدر «بلکه اوپیغمبراونلره حق‌اولان‌قرآن‌گتوردی واونلارنگ چوخی‌حقی‌ناخوش دوتانلردر» بعصی‌سی ناخوش‌دوتماسه‌ده آتا بابالرینگ عادت‌لریندن ال‌چکمیوردیلر
٧٢) «واگرحق»قرآن‌یاپیغمبر «اونلارنگ‌خواهشلرینه تابع‌اولایدی» والله‌اوزینه‌شریك اخذایدیدی نجه که‌اونلار خواهش‌ایدیرلر «البته‌گوگلر ویر واوکسلرکه اونلرده‌در هاموسی فاسداولاردی بلکه‌اونلره اونوع‌قرآن ویردیك‌که‌اونلره‌موعظه ونصیحت‌ایدی» یااینکه اونلاره‌فخر وشرافت‌ایدی بوسببه‌که حضرت‌پیغمبر اونلردندر وقرآن‌اونلارنگ لغتیله نازل‌اولوب «پس‌اونلر اوزشرافتلریندن اعراض‌ایدنلردر ٧٣) یاپیغمبر آیاسن

وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ اَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ۷۳) اَمْ تَسْئَلُهُمْ خَرْجاً فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۷۴) وَاِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۷۵) وَاِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ ۷۶) وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۷۷) وَلَقَدْ اَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ۷۸) حَتّٰى اِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَاباً ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ اِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ۷۹) وَهُوَ الَّذِي اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ قَلِيلاً مَا تَشْكُرُونَ ۸۰) وَهُوَ الَّذِي ذَرَاَكُمْ فِي الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۸۱) وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ

اونلردن مزدایستیورسن» پیغمبرنگا که سگا سبب تهمت اولوب ایمان کتورملک اونلره آغر اولا «سنگ اللهگگ مزدی واجری یخشی‌در والله روزی ویرلرگ یخشی‌سیدر ۷۴) حقیقتده سن اونلاری دوزیول طرفنه چاغریرسن ۷۵) قیامته ایمان کتورمینلر دوزیولدن دونلردر» نیجه که دوزیولدن چخان آدم داغه‌داشه دوشوب یولی ایتروب قصدایتدیگی یره گیدوب یتشه‌بلمیوب هلاک اولار هابیله‌در قیامته اینانمیانلرگ احوالی ۷۶) «واگر بیز مکه اهلنه رحم ایدک واونلره یتشن ضرری گوتورک البته لجاجت ایدوب طغیان ایته کارینده حیران قالارلر» وایمان کتورمزلر. مکه‌ده قحط ایلک عمله گلوب مکه‌نگ بیوکلری حضرتگ خدمتنه گلوب یالواردیلر که اوحضرت دعاایده بلکه الله اونلره رحم ایده پس حضرت دعاایدوب اونگ دعاسی سببی ایله اوجوزلق بوللق اولوب مکه اهلی ایمان کتورملک عوضنه لجاجتلرینده قالوب حضرته اذیت ایتمکدن ال گوتورمدیلر ۷۷) «بتحقیق مکه اهلنی آجلق عذابنه مبتلا ایتدیک» بلکه قورخوب ایمان کتوره‌لر «امااوزلرینگ اللهنه شکسته نفسلیک ایتمدیلر ودعاو یالوارمق عمله کتورمدیلر».

۷۸) مشرکلر اوز عنادلارنده قالاجاقلار «اووقته‌دیک که شدتلو عذابدن اونلره برقاپو آچاق» عبارتدر بدر دعواسندن یاقیامت عذابندن «اوزمان اونلر عذابده ساکت وناامید قالانلردر ۷۹) الله ایله اللهدرکه سیزه قولاق وکوزلر وقلبلر خلق ایتدی» بونعمتلرگ عوضنده گرک ایدی‌که چوخ شکر ایدیدگز» اما آزوقت شکرایدیرسگز ۸۰) اوالله ایله اللهدرکه سیزی یاراتدی یریوزینده واونگ طرفنه محشور اولارسگز ۸۱) والله ایله اللهدرکه دیریلدر» سیزی آنا گزگ رحمنده «واولدورر» اجلگز تمام اولانده «واونگ ایچولدر گیجه‌و گونوزگ بربرگ دالنجه گلوب گتمگی» یا آرتوب اسکیلمگی «آیانیه فکر اتمورسگز»که الله سزاواردر عبادته نه اینکه بتلر ۸۲) «بلکه‌دیدیلر اوزادب

وَالنَّهَارِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ٨٢) بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْاَوَّلُونَ ٨٣) قَالُوا ءَ اِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَ اِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ٨٤) لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَاٰبَاؤُنَا هٰذَا مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ٨٥) قُلْ لِمَنِ الْاَرْضُ وَمَنْ فِيهَا اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ٨٦) سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ٨٧) قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ٨٨) سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُونَ ٨٩) قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ٩٠) سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَاَنّٰى تُسْحَرُونَ ٩١) بَلْ اَتَيْنَاهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ٩٢) مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍ بِمَا خَلَقَ

مثلنی‌که سابقده اولانلار دیمشدیلر: ٨٣) دیدیلر ایلکه‌بز اؤلدوك‌و توپراق وسوموك اولدوق آیابز دوباره دیریلوب حشره گله‌ریك ٨٤) بودیریلمك سوزی ایندی‌بزه وعده‌ویریلندن سابق‌بزیم آتالریمزه‌ده وعده‌ویریلمشدی» «ووقته‌دیك اثری‌گورونمدی «دگلدر بووعده مگرسابقده اولان طائفه‌لرڭ افسانه‌لری ویالان‌سوزلری ٨٥) دیگان یامحمدص کیمڭ ایچوندر یروهرکسکه‌اونده‌در اگرسیز بیلنلرسڭز» دیوڭ گورك کیم‌خلق ایدیدر یرلری وگوكلری واونلارده اولان مخلوقاتی ٨٦) «تیزدرکه جوابنده دیرلر ملك اللّٰه‌ایچوندر دیگان یاپیغمبر آیاتیه نصیحت قبول‌اتمورسڭز ٨٧) دیگان یاپیغمبرکیمدر یدی‌طبقه گوگلرڭ پروردکاری وبیوك عرشڭ اللهی ٨٨) تیزلیك‌ایله جواب دیرلرکه اللّٰه‌ایچوندر اونلارڭ اللهلقی‌دیگان یاپیغمبر آیاتیه اللهدن قورخمزسڭز ٨٩) دیگان کیمدرکه اونڭ النده‌در هرشیئڭ پادشاهلقی‌واو امان‌ویرر وفریاده یتشر امااللّٰه عذاب‌ایدن شخصڭ فریادینه باشقه شخص یتشه‌بیلمز اگرسیز بیلورسڭز» دیوك گورڭ بوقدرت اللهدن باشقه‌کیمده وار

٩٠) «تیزلیك‌ایله دیرلر بوقدرت اللّٰه‌ایچوندر دیگان یاپیغمبر پس‌نه‌سببه شیطان سیزه حیله‌ایدوب تولیور» حقی‌باطل‌وصحیحی اصلسیزخیال ایدیرسڭز ٩١) «بلکه‌اونلاره حق‌امر گتوردیك اونلار البته یالان دانشانلاردر ٩٢) اللّٰه‌هیچ اولاد اخذایتمدی واونیله هیچ‌اللّٰه یوخدر واگراللهیله باشقه اللّٰه‌اولسیدی البته‌هر براللّٰه اوز مخلوقنی اوبری اللهڭ مخلوقندن آیروب آپاراردی» قویمازدی اوز مخلوقنه اوبری‌اللهدن ضرر یتشمکه «البته اللهڭ بعضی‌سی بعضی‌سنه اوجالق ایدردی » وبربریله مقاتله ایدردی نجه‌که دنیاده پادشاهلر جزئی‌امردن اوتری بربریله دعواایدیللر بوآیهٔ‌شریفه چوخ گوزل‌دلیلدر توحیده «اللّٰه‌تعالی مشرکلر وصف‌ایدن صفتلردن پاکدر

وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٩٣﴾ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٤﴾ قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٥﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٦﴾ وَإِنَّا عَلَى أَنْ نُرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ﴿٩٧﴾ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٨﴾ وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿٩٩﴾ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿١٠٠﴾ حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿١٠١﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ

۹۳) اللّٰه تعالی بیلندرگزلینی وآشکارانی اوجادر اللّٰه اوزادادن‌که اللهه شریك قرار ویریرلر ۹۴) دیگلن یاپیغمبر پروردکارا اگرمشرکلره وعده ویریلن عذابی یقیناً گوسترەجکسن ایسه» بودنیاده یاآخرتده ۹۵) «پروردکارا پس‌منی ظلم ایدن قومڭ آراسنده‌ایتمه»که اونلره‌عذاب‌یتشنده بڭادخی‌یتشه ۹۶) «بدرستیکه بیزاونلاره‌ایتدیکمز وعده‌نی سڭا گوسترمکه هرآینه قادریڭ» امامهلت ویروریك اونلاره‌بعض مصلحت‌لر جهتنه ۹۷) «گوزل‌خاصیت‌ایله‌پیس‌خاصیت‌لری‌دفع‌ایت»سڭااذیت‌ایده‌نی‌عفوایت‌بوآیهٔ‌شریفه نازل‌اولوبدر دعوا آیه‌سی‌نازل اولاندن قباق «بیزچوخ‌بیلوریك‌اوزادیکه‌وصف‌ایدیرلر» بڭادیورلر اللهڭ شریکی واولادی‌وار وسڭا گاه‌شاعر گاه‌ساحر گاه‌مجنون دیورلر ۹۸) «دیگلن پروردکارا من‌پناه آپارورم سڭا شیطانلرڭ وسوسه‌لرندن ۹۹)وپناه آپارورم سڭااى منم‌اللهیم اوندنکه شیطانلر منم‌یانما حاضراولالار» ومنی منع‌ایده‌لر سنڭ اطاعتندن ۱۰۰) «ایلکه اونلارڭ بریسنه اولمڭ زمانی گلدی «دیدی ای‌منم اللهیم منی‌قایتارون دنیایه ۱۰۱) شایدکه من‌ترك ایتدیکیم ایمانه دوباره داخل‌اولوب یخشی عمل‌عمله گتیرم بیله دکلدر» دنیایه قایتمز «اوسوز برسوزدرکه اونی دلیله دیور واونلارڭ قباقنده‌مانع‌واردر»که قویماز دنیایه قایتمقه «اوگونه‌دیککه مبعوث اولارلار» عالم‌برزخ همین بوندن‌عبارت‌در وفات‌زماننده‌قیامت گونه‌دیك‌اولان‌عالمڭ آدی برزخدرکه مانع‌در نه‌دنیایه قایتماقه ونه‌بهشته وجهنمه داخل‌اولمقه ۱۰۲) «پس ایلکه صوره اوفوروالدی» وجمیع اولیلردیریلدی وقیامت برپااولدی وحساب‌چکمك زمانی گلدی «خلقڭ آراسنده قیامت گونی‌قوملوق اولماز» وقوملر بربریسنی‌تانماز وهیچکسڭ هیچکسه قوم‌اولماقڭ فائده‌سی‌اولماز «وسؤال‌اتمزلر» هیچ‌کس هیچکسڭ احوالنی هرکس اوزحالنه قالار قوم‌قومدن قرارایدر ۱۰۳) «هرکسڭ‌که ترازولری آغراولا» یخشی عمل‌ایله «اونلاردیلر نجات تاپانلار ۱۰۴) واوکسکه اونلارڭ ترازولری یونکول‌اولا طاعتدن اونلاردر اوکسلرکه زیان‌ایتدیلراوزنفسلرینه وجهنمده

بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۱۰۲) فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاۤءَلُونَ ۱۰۳) فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَاُولٰۤئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۱۰۴) وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَاُولٰۤئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ۱۰۵) تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ۱۰۶) اَلَمْ تَكُنْ اٰيَاتِي تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۱۰۷) قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَاۤلِّينَ ۱۰۸) رَبَّنَا اَخْرِجْنَا مِنْهَا فَاِنْ عُدْنَا فَاِنَّا ظَالِمُونَ ۱۰۹) قَالَ اخْسَؤُا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ ۱۱۰ اِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

همیشه‌لیك قالمالودیلر ۱۰۵) اونلارڭ یوزلرینی جهنمڭ اودی یاندیرار واونلار جهنمده چرکین یوزلو اولانلاردر» دوداقلاری‌سال‌لانار ودیشلری ظاهر اولار ۱۰۶) «آیاملم آیه‌لریم سیزه اوخونمادی وسیز اونی تکذیب‌ایدیردڭز» ایندی‌تکذیب ایتمك عذابنی چکیڭ ۱۰۷)دیدیلر ای‌بزیم اللهمز بزه‌بزیم شقاوتمز وبدبخت‌لکمز غلبه‌ایتدی بزگمراه اولان‌قوم اولدیق ۱۰۸) دیدیلر ای‌بزیم اللهمز بزی خارج‌ایت اوددن اگردنیایه قایدوب دوباره معصیت‌ایتسڭ حقیقتده بزظالم اولاریق» وجهنمه داخل‌اولمقه مستحق اولوب هیچ‌گونه بهانه‌یری قالماز ۱۰۹) «الله‌تعالی بیوردی خاموش اولوڭ اودده» اخسأسوزی عرب آراسنده استعمال اولونار ایتی‌منع‌ایدن وقتده «ودانشمیوڭ منله ۱۱۰) بدرستیکه برطائفه منم‌بنده‌لریمدن وارایدی دیردیلر ای‌بزیم اللهمز بیزایمان گتوردیك پس باغشلابزی وبزه‌رحم‌ایت وسن‌رحم‌ایدنلرڭ یخشی‌سی‌سن ۱۱۱) سیزباشلادڭز اونلاره استهزا اتمکه تااینکه اواستهزالر سیزڭ یادڭزدن چخارتدی‌لارمنی‌یادڭزه‌گتورمگی‌سیزای‌کافرلر،ؤمنلره‌گولوردڭز ۱۱۲)بدرستیکه من‌اونلره جزاویردیم بوگون قیامتده اونڭ مقابلنده‌که صبرایتدیلر» سزڭ استهزا اتمکڭزه «حقیقتده اونلر نجات تاپدیلر» سیزه‌یتشسن عذابدن‌اماسیز عذابده قالدڭز ۱۱۳) الله‌تعالی گافرلره قیامت‌گونده بیورارنیچه ئیل‌لر دنیاده قالدڭز» وعمر ایتدڭز دیرلر دنیاده برگون یاکه‌ونڭ بعضی‌سنی دایانديق» اونلار حقیقتده شدت‌عذاب جهتنه حساب بیلمزلر یااینکه آخرت گونلرڭ حسابیله جواب ویررلر «پس‌سؤال‌ایت ای‌بزدن بوسوزی‌خبرآلان«حساب‌ایدنلردن»که‌گونلری‌وار حساب‌ساخلامقه‌یاملائکه‌لردن ۱۱۴) «الله‌تعالی بیوردی سیزدایانمادڭز» دنیاده «مگرآز مدت» قدرچوخ قالساڭز چونکه انتهاسی‌وار اوڭا گوره آزدر «اگرسیز بیله‌سڭز» دنیاده عمرڭزڭ آزلقنی

١١١) فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ١١٢) إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ١١٣) قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَاسْأَلِ الْعَادِّينَ ١١٤) قَالَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ١١٥) أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ١١٦) فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ١١٧) وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ١١٨) وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

وآخرتده‌عذاب‌مدتنث چوخلقنی ١١٥) ای‌بعثنی انکار ایدنلر آیا گمان‌ایدیرسگزکه بیز سیزی عبث‌وباطل یره خلق‌اتمشیك سیز بزیم طرفمزه قایتمیاجاقسگز ١١٦) پس اوجادرالله اولدن‌که اوگاشریك قرارویریله، پادشاهاقه سزاواردر هیچ‌معبود یوخدر مگراو بیوك‌عرشگ پروردکاریدر ١١٧) وهرکسکه‌چاغراوعبادت ایده‌الله‌ایله‌باشقه اللهه‌هیچ دلیل‌یوخدرباشقه اللهلاره ستایش‌اتمکگ حقلقنه‌پس بودروبوندن‌غیری‌دگلدرکه اوشخصگ حسابی‌اللهگ یانندەدر» اوگا یتشه‌سی جزانگ قدرنی‌محض‌الله اوزی بیلر«بدرستیکه کافرلررستکار اولمازلر ١١٨) ودیکلن یاپیغمبرمنی باغشلا وبگارحم‌ایت وسنسن رحم‌ایدنلرگ یخشیسی

سورة‌النور (٦٤) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

١) سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

١) بوبرسوره‌درکه بزنازل ایتدیك اونی وواجب ایتدیك اوگاعمل اتمگی» قیامت گونه‌دیك «ونازل ایتدیك اونده آشکارا دلیل‌لر» اوزبرلیکمزه وحدود وشرائعی اونده بیان‌ایتدیك «شایدکه سیزنصیحت قبول ایده‌سگز ٢) زناایدن عورته وزناایدن

٢) الزانية والزانى فاجلدوا كل واحد منهما مائة جلدة ولا تأخذكم بهما رأفة فى دين الله
ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الآخر وليشهد عذابهما طائفة من المؤمنين ٣) الزانى
لا ينكح الا زانية او مشركة والزانية لا ينكحها الا زان او مشرك وحرم ذلك على المؤمنين
٤) والذين يرمون المحصنات ثم لم يأتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانين جلدة ولا تقبلوا
لهم شهادة ابدا واولئك هم الفاسقون ٥) الا الذين تابوا من بعد ذلك واصلحوا فان الله
غفور رحيم ٦) والذين يرمون ازواجهم ولم يكن لهم شهداء الا انفسهم فشهادة احدهم

کشیه تازیانه اوروڭ اونلارڭ هربریسنه یوز تازیانه» اگر آزاد وبالغ وارسیز
وعورتسیز اولالار. اگر عورتنڭ اری اولا یاکشینڭ عورتی اولا اونلارڭ حکمی
سنکسار اولماقدر «زنا ایدن کیشی وعورته حدا اورماقده سیزی رحم ومهربانلق
دوتمه سون اگر سیز الله وقیامت گونه ایمان گتورو بسڭز ایسه» اگر اونلارڭ حقنده
مهربانلق ایدوب حدی جاری اتمه سڭز ویا تخفیف ایده سڭز اللهڭ حکمی ناتمام قالوب
عالم هرج ومرج اولار زنا ایله «وگرگدر که حاضر اولا اونلارڭ عذابنه» اقامهٔ حدود ایتمکده
«برجماعت مؤمنلردن» اوچ نفر یا زیاده ٣) «زنا ایدن کشی نکاح اتمز» «مگر زنا ایدن
عورتی یا مشرکه عورتی وزنا ایدن عورتی نکاح اتمز مگر زنا ایدن کشی یا مشرك بو
گونه ترویج مؤمنلره حرام اولدی» گویا بو آیهٔ شریفه بو گون نازل اولوب وبزیم بو گونده
اولان احوالمزدن خبر ویریر مسلمانلق ادعا ایدن کشیلریمز مسلمه قزلاریمزی
بکنمیوب هرساعتده برفاسق وفاجر کشیله زنا ایدن عورتلره میل ایدوب جاننی مالنی
بلکه دیننی ومذهبنی اونلره هبه ایدیر وتجربه ایله گوریریك که آزمدتده نوع بنوع
ناخوشلقه مبتلا اولوب هم بو دنیانڭ عمرندن وهمی آخرتدن محروم اولورلر
٤) «واوکسلرکه بهتان آتارلار عفیفه وصالحه عورتلره» زنا نسبتنی ویرمك ایله خواه
دیه که فلان عورت زنا ایدوب یا اینکه برعورتی چاغرانده اوگا قحبه دیوب چاغرا «صوڭره
دورت نفر شاهد گتورمیه لر» سوزلرڭ ثبوتنه که او شاهدلر شهادت ایده لرکه اونلار
کوزلری ایله گوردیلر او عورتڭ زنا اتمکنی میلی سرمه دانده گورن کیمی
«پس تازیانه اورون بهتان دین شخصه هشتاد تازیانه هرگز بهتان دین شخصڭ
شهادتنی قبول اتمیون چونکه فاسق آدملردر» پیس عمل عمله گتوردیلر
٥) شهادت قبول اتمیوڭ «مگر اوکسلردن که توبه ایتدیلر بو قذف وبهتاندن صوڭره
واصلاح ایتدیلر اوز عمللرنی حقیقتده الله باغشلیان ورحم ایدندر ٦) واوکسلرکه

اَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِ اِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ۷) وَالْخَامِسَةُ اَنَّ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۸) وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِ اِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ۹) وَالْخَامِسَةَ

اوز عورتلرينى زنا اتمكه اسناد ويرەلر اما شاهدلرى اولميه» ادعالرنى اثبات اتمكه مگر اوز نفسلرى» ايلكه قذف آيەسى نازل اولدى سعد بن عبادەياعاصم نقل ايديرديكه اكر بر شخص اوزايوينه گله گورەگه اوننگ عورتى برشخصله زناايـديرا گرگيده دورت نفر شاهد گتورمكه اوگيدوب شاهد گتورنه ديك اونلار ايشلرينى تمام ايدوب گيدرلر واگر عورتنگ صاحبى ادعا ايده عورتنگ زنا اتمكنى هشتاد تازيانه گرك اوننگ آرخاسنه دگه حضرت پيغمبر بيوردى جماعت آيا ايشيديرسگز گه سيزنگ رئيسگز نەديور عرض ايتديلر يا رسول اللّٰه سعد برغيور كشيدر تزويج اتميوب مگر بگر قيز وهيچ عورته طلاق ويرميوبدر كه بزدن بريسى جرئت ايده اونى تزويج اتمكه سعد ديدى يا رسول اللّٰه آتام وآنام سگا فدا اولسون من بيلورمكه بوحكم اللّهدن‌در واللّهنگ حكمى حقدر اما قلبمده اولان تعجبلو مطلبى سگا خبر ويرديم بو اثناده سعدنگ عموسى اوغلى هلال بن اميه اوز باغچەسندن گلوب عرض ايتدى يا رسول اللّٰه من گيجه وقتى اوزاهلمنگ يانته گلديم گوردوم گه شريك بن‌سهم‌منم عورتمله زنا ايدير وگوزمله گورديم وقولاقمله سسلرنى ايشتديم بو سوز حضرته ناگوارا گلوب اثر گراهت حضرتنگ يوزندن معلوم اولدى هلال عرض ايتدى من گوردبم گه بوسوز سگا ناگوارا گلدى آند اولسون اللّهه من دوغرى ديورم ومن اميدوارمكه اللّٰه بو غمدن بگا فرج ويره حضرت ايستديكه اوگا تازيانه اورا انصار جمع اولوب ديديلر سعدنگ سوزى دوزگلدى آياهلاله تازيانه اورولار واوننگ شـهادتى قبول اولونماز پس علامت وحى حضرتده ظاهر اولوب حاضرلر سـوزلرينى گسوب اللّٰه تعالى بوآيەنى نازل ايتدى حضرت بيوردى يا هلال سگا بشارت اولسون كه اللّٰه تعالى سگا فرج مرحمت ايتدى هرگس گورديكه برشخص اوننگ عورتيله زنا ايدير واوگا شـاهدى اولمادى «پس اونلارنگ بريسى» اگر ايستيوركه هشتاد تازيانه اوگا اورولميه « دورت دفعه گرك شهادت اتسونكه او هرآيه دوغري دينلردندر» عورتنى زيانه نسبت ويرمكده ۷) «بشمجى شهادت اودر بدرستيكه اللّهنگ لعنتى اوگا اولسون اگر او يالان دانشانلاردن ايسه» عورتى زنا ايله متهمه اتمكده بوصورتده اگر عورت اقرار ويا سكوت ايتسه گرگدر عورت سنگسار اولونا ۸) «وزنا ايدن عورتدن حداورولماق عذابنى گوتورر اگر عورت دورت دفعه شهادت ايده كه اوكشـى جرآينه يالان دينلردندر «اونى زنايه قذف اتمكده ۹) «بشمجى دفعه ديركه اللّهنگ غضبى اوگا

أَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ١٠) وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ١١) إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ لِكُلِّ

اولسون اگر اونک اری دوغری دینلردن ایسه» پس اونلارک آراسنده آیرلق اولوب بربرینه ابداً حرام اولار ١٠) «واگر اللهک سیزه فضلی ورحمتی اولمیایدی» زنادن نهی اولمقه» هرآینه مخلوقات هلاك اولاردیلر ، زنا سببنه نسل فاسد وآبرولری ضایع اولاردی «والله تعالی توبه ایدنلرک توبه سنی قبول ایدن ومصلحت ایله حکم ایدندر ١١) اوکسلرکه یالان سوز گتوروب دانشدیلر» عایشه نک حقنده «اونلار بر طائفه در سیز مؤمنلردن» ای اوگسلرکه اونلارک حقنده بهتان دییلوب «سیز او سوزی اوزگزه پسلیك حساب اتمیون بلکه اوسیزدن اوتری یخشی لیك در» صبر اتمك جهتنه الله سیزه اجرویرر وبهتان دیمك جهتنه الله اونلارا عقاب ایدر

(شان نزول) هروقت حضرت پیغمبرص دعوایه تشریف آپارسیدی عورتلرنک آراسنده قرعه آتاردی هانسنک آدی چیخسیدی اونی اوزیله آپاراردی بنی مصطلق دعواسنده قرعه عایشه نک آدینه چیخوب حضرت اونی اوزیله برابر آپاردی ایلکه دعوادن فراغت اولدی مدینه یه گلن وقت کاروان حاضرلنوردی گوچمکه عایشه قضای حاجتدن اوتری چوله چیخدی ایلکه قایدوب کجاوه سنه سوار اولدی گوردیکه بوینده اولان کردن بندی یوخدر پس همان یره قایدوب کردن بندی آختارمقه مشغول اولوب قایدان وقتده گوردیکه کاروان گوچوب واونک کجاوه سنی آپاروبلار وبیله خیال ایدوبلر که عایشه اونک ایچنده در عایشه یقین ایتدیکه اونی آختارمقه کله جکلر همان یرده اگلشوب اونی یوخی دوتدی صفوان بن معطل سلمی که همیشه کاروانک دالنجه گیدردی که کارواندن گرو قالانلاری گوتوروب آپارا عایشه نی گوروب واونی تانیوب برگلمه اوئیله دانشمیوب دوه سنی یاتردوب عایشه نی دوه یه مندیروب یتوردی کارواله. عایشه نقل ایدیر که مدینیه وارد اولوب برآی مدتی ناخوش اولدیم وهیچ شیئدن خبریم یوخیدی مگر اینکه حضرت پیغمبردن گورموردیم اومهربانلقی که همیشه ناخوش اولان وقت اوندن گورور دیم آنجق حضرت داخل اولوب سلام ویروب بیوروردی احوالکز نجه در وبو کیفیت منی محزون ایدردی برگون ایشیتدیمکه منم حقمده بعض سوزلر خلق آراسنده دانشیرلر ایلنکه حضرت منم ایویمه گلدی دیدیم یارسول الله آیا بگا اذن ویرورسنکه آتام ایوینه گیدم وخیالیم بوایدیکه گیدوب بوسوزک حقیقتنه یتشم حضرت بگا اذن ویردی پس آتام ایوینه گیدوب آنامدن خبرآلدیمکه خلق منم حقیمده نه سوز دانشورلر دیدی قزیم هانسی عورت که گوزل اولدی واری اونی چوخ ایستدی اونک

امْرِیءٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْاِثْمِ وَالَّذِی تَوَلّٰی كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِیمٌ ١٢) لَوْلَا اِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِاَنْفُسِهِمْ خَیْرًا وَقَالُوا هٰذَا اِفْكٌ مُبِینٌ ١٣) لَوْلَا جَاؤُا عَلَیْهِ بِاَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاِذْ لَمْ یَاْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَاُولٰئِكَ عِنْدَ اللّٰهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ١٤) وَلَوْلَا فَضْلُ

گونیلری بوگونه بهتان سوزلردن خلق آراسنه منتشر ایدرلرکه اوسوزی اری ایشیدوب اوندن روگردان اولسون اوکیجه صباحه کیمی یاتمیوب ایلکه صباح اولدی حضرت پیغمبرص اسامه بن زیدی وعلی بن ابی طالبی چاغروب عایشه خصوصنده اونلار ایله مصلحت ایتدی اسامه دیدی یارسول الله عایشه سنڭ اهلنڭدر واوندن پیسلیك معلوم دگلدر اماحضرت علی عرض ایتدی که الله تعالی دنیانی سڭا تنگ اتمیوب اوندن باشقه عورتلر دنیاده چوخدر اگر عایشه نڭ کنیزندن خبر آلسان احوال معلوم اولار پس حضرت بریره نی چاغروب خبر آلدیکه آیاعایشه دن ایله برحالت گوروبسنکه سنی شکه سالا بریره دیدی آند اولسون اواللهه که سنی حقنه پیغمبرلکه گونده روب من اوندن منی شکه گتورن حالت گورمه مشم عایشه دیر آند اولسون اللهه منم گمانیم یوخیدی که منم حقیمده آیه نازل اولا ولکن خیال ایدردیمکه حضرت واقعه سنده ایله برمطلب گوررکه منم تقصیرسیز اولماقیم اوڭا ثابت اولار پس همان آیه نازل اولوب حضرت بزیم ایویمزه گلوب بیوردی شاد اول ای عایشه که الله تعالی سنڭ حقنده آیه نازل ایدوب بهتاندن سنی خلاص بیوردی. «بهتان دین شخصڭ هربریسنه کسب ایتدیکی گناهڭ جزاسی ومزدی یتشه جك وبو گناهڭ بیوگنه مباشر اولانه بویوك عذاب وار» اوشخص عبارتدر عبدالله بن ابی دن که اصحاب افکك رئیسی ایدی خلق اونڭ یانه جمع اولوب عبدالله منتشر ایدیردی خلق آراسنده که سزڭ پیغمبرگزڭ عورتی صفوانله کجه نی یاتوب گونوزی دوه سنی چکه چکه گتوردی والله نه صفوان عایشه دن ونه عایشه صفواندن خلاص اولدی ١٢) «ایلکه سیز بو یالان سوزی ایشتدگز نه سببه مؤمن کشیلر ومؤمن عورتلر اوز نفسلری کیمی اولان شخصلره یخشی گمان ایتمدیلر، نجه که اوزلرنڭ یخشی لقلاری اوزلرینه یقین در عایشه نڭ یخشی لقنه کرك یقین ایدیدیلر بوجهتدن که مؤمنلر هاموسی نفس واحد حکمنده در وعایشه مؤمنلرڭ آناسیدر هرمؤمن آناسنڭ حقنده هرگز پیس فکر اتمز مؤمنلر بو بهتانی ایشیدنده «گرك دییدیلر بوسوز آشکار یالاندر ١٣) نیه بوسوزه دورت شاهد گتورمدیلر ایلکه شاهدلری گتوره بیلمدیلر پس اونلار اللهڭ حضورنده وحکمنده یالانچی لردر ١٤) واگر سیزه اللهڭ گرمی ورحمتی اولمیایدی دنیاده وآخرتده» که سیزه مهلت ویردی تا اینکه سیز توبه ایتدگز «عایشه نڭ خصوصنده دانشمقه باشلادقگز سوزدن اوتری سیزه البته بیوك عذاب یتشردی» هم دنیاده وهم آخرتده

اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾ وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهٰذَا سُبْحَانَكَ هٰذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿١٧﴾ يَعِظُكُمُ اللّٰهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾ وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللّٰهَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ﴿٢١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ

نصف

---

۱۵) بو عذاب او سببه درکه او سوزلری دیللریگز ایله آلدیگز» بعضگز بعضگزه دیوب خلقگ آراسنده مشهور ایتدیگز «وآغزگزده دانشیرسگز او سوزلری که اوگا علمگز وخبردارلقگز یوخدر واونی آسان گمان ایدیرسگز» که گناهی یوخدر «وحالانکه الله یاننده بیوکدر» گناه جهتنه چونکه اوسوز یالان وبهتاندر ۱۶) «ایلکه سیز او سوزی ایشتدیگز نیه دیمدیگز که بزه لایق دگلدر که بو سوزی دانشاق» گرك دیبدیگز که «پروردکارا سن پاك ومقدس سن جمیع عیبلردن بو عایشه خصوصنده دانشیلان سوز بیوك بهتاندر ۱۷) الله تعالی سیزه وعظه ونصیحت ایدیر ونهی ایدیر که او سوزگ مثلنی دوباره برکسگ حقنده دیه سگز نقدر که دنیاده ساغ سگز اگر سیز مؤمنلر زمره سندن سگز ۱۸) الله تعالی سیزه اوز آیتلرینی بیان ایدر» امر ونهی دن «والله بیلندر» سیزگ گله جگگزی «وحکم ایدندر

۱۹) حقیقتده اوکسلر که دوست دوتارلر که بوگونه قبیح عمللر مؤمنلرگ آراسنده شایع اولا» واونلاری زنا ایله متهم ایده لر «اونلر ایچون زحمتلو عذاب وار دنیاده» اونلره حد اورولار «وآخرتده» جهنم عذابی ایله «والله بیلر وسیز بیلمزسگز» عذابه سزاوار اولان آدملری ۲۰) «اگر اللهگ سیزه کرمی وفضلی اولمیایدی» سیزه تیز عذاب گوندرردی «حقیقتده الله مهربان ورحم ایدندر» اوز بنده لرینه تااینکه پشیمان اولوب توبه ایده لر ۲۱) «ای مؤمنلر تابع اولمیوگ شیطانگ ایزینه» ووسوسه واونگ دالنجه گتمیون «هرکسکه شیطانگ ایزینه تابع اولا حقیقتده شیطان قبیح ونالایق عمللره امر ایدر واگر اللهگ سیزه فضلی ورحمتی اولمیایدی» که عایشه یه بهتان دیمکدن توبه ایتمگه سیزه توفیق ویردی «سیزدن برنفر پاك اولمازدی» وعذابدن قورتولمازایدی ۲۲) «اما الله تعالی توبه ایله پاك ایدر او کسیکه ایستر والله ایشیدن وبیلندر» اوز بنده سنگ عملنی وصلاحنی ۲۳) سیزگ چوللولرگز گرك آندایچمیه لر بوگا که یاخون قوملرینه ومسکینلره والله یولنده وطنلرندن

بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَازَكٰى مِنْكُمْ مِنْ اَحَدٍ اَبَداً ۲۲) وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يُزَكِّى مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۲۳) وَلَا يَاْتَلِ اُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ اَنْ يُؤْتُوا اُولِي الْقُرْبٰى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا اَلَا تُحِبُّونَ اَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۲۴) اِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۲۵) يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ اَلْسِنَتُهُمْ وَاَيْدِيهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۲۶) يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ اللّٰهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ اَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ۲۷) اَلْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ

کوچناره احسان اتمیه‌لر وگرگدر باغشلیه‌لر» اونلارڭ گناهلارنی «وگیچسونلر» اونلاره اولرنان پیسلیکدن «آیاسیز دوست‌دوتمورسڭز که اللّٰه‌سزڭ گناهلارڭزی باغشلیه» سیز باشقه‌کسلرڭ گناهنی باغشلاەق و پیسلیك‌لرندن کچمك جەهتنه «واللّٰه‌باغشلیان ورحم ایدندر» مسطح‌بن اثاثه ابی‌بکر رض ایله خاله‌اوغلی هم‌مسکین‌هم‌مهاجرایدی عایشه‌مسئاله‌سنده هامودن چوخ‌دانشان اوایدی واونڭ خرجنی ابوبکرچکوردی ابوبکرایشندیکه مسطح عایشه‌حقنده چوخ‌دانشور آندایچدیکه بوندن‌صوڭره اوڭا نفقه‌ویرمیه ایلکه وآیه نازل اولدی دیدی‌آند اولسون اللهه من دوست دوتورامکه اللّٰه منی باغشلیه گنده اولڭ قعه‌سنی ویره‌جگم بعضی‌تفسیرده وارداولوبکه صحابه‌دن برجمع آند ایچمشدیکه افك صحابنه‌نفقه وتصدق ویرمه‌سونلر ۲۴) «بدرستیکه پیس‌عملدن خبری‌اولمیان واللهه ایمان گتورن عفیفه‌عورتلره زنانسبتی ویرن کسلر دنیاده‌وآخرتده اللهڭ رحمتندن اوزاق‌اولدیلر واونلره‌بیوك عذاب‌وار» ۲۵) اونلاره‌عذاب اولاجاقدر «اوگونده‌که شاهداولار اونلارا اونلارڭ دیللری واللری وایاقلاری» هربریسی اللهڭ امری‌ایله دیله‌گلوب شهادت‌ایدرلر «اوعمله‌که اونلار دنیاده‌ایدردیلر ۲۶) اوگونده اللّٰه‌تعالی اونلارڭ حق‌اولان جزاومزدلرینی ویرر» که اوحزایه لایق‌ایدیلر «وبیلرلرکه حقیقتده اللّٰه‌تعالی حق‌وآشکاردر ۲۷) ناپاك‌عورتلر» یاناپاك‌سوزلر یاناپاك‌عمل‌لر «ناپاك کشیلر ایچولدر» ناپاك کشیدن پاك‌سوز صادراولماز «ناپاك کشیلر ناپاك‌عورتلرڭدر» یاناپاك سوزلرڭ یاناپاك‌عمللرڭدر گنده‌ده ناپاك‌عورتلردن پاك‌سوز صادراولماز «وپاك‌عورتلر» یاپاك‌سوزلر یاپاك‌عمللر «پاك کشیلرڭدر وپاك کشیلر» یاپاك‌عمللر یاپاك‌سوزلر «پاك عورتلرڭدر اوکسارکه اونلرڭ‌حقنده دانشیرلان‌بهتاندن اوزاق‌اولالر اونلره‌باغشلانمق وگوزل‌روزی‌وار» دنیاده‌وآخرتده ۲۸) «ای‌اوکسلرکه ایمان گتوروبسڭز اوزایوڭزدن

للطّيّبات اولئك مبرّؤن مما يقولون لهم مغفرة ورزق كريم ٢٨) يا ايها الذين امنوا لا تدخلوا بيوتاً غير بيوتكم حتى تستانسوا وتسلموا على اهلها ذلكم خير لكم لعلكم تذكرون ٢٩) فان لم تجدوا فيها احداً فلا تدخلوها حتى يؤذن لكم وان قيل لكم ارجعوا فارجعوا هو ازكى لكم والله بما تعملون عليم ٣٠) ليس عليكم جناح ان تدخلوا بيوتاً غير مسكونة فيها متاع لكم والله يعلم ما تبدون وما تكتمون ٣١) قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم ويحفظوا فروجهم ذلك ازكى لهم ان الله خبير بما يصنعون ٣٢) وقل للمؤمنات يغضضن من ابصارهن ويحفظن

غيری هيچ ايوه داخل اولميوگ تا اينكه اذن ايستيه سگز» اذن صريح يا اوسكورمك يا اوجادن سسلنمك كيمی زمانيكه اذن ويرديلر داخل اولانده «سلام ويريگ اوايوگ اهلنه بو اذنله داخل اولماق يخشيدر سيزه شايدكه سيز نصيحت قبول ايده سگز ٢٩) اگر اوايوده آدم تاپميه سگز پس اوايولره داخل اولميون تا اينكه صاحب خانه گله «سيزه اذن ويره» چوخ ممكندركه اذن سيز اوايوه داخل اولاسگز وگورمسگز برشيئی كه سيزه ناخوش گله «واگر سيزه دييله كه قايدون پس قايديگ» اصرار اتميوگ واگر اهله داخل اولميون «بو قايتماق پاكيزه راقدر سيزگ ايچون وسيز ايتدگگز ايشی الله بيلور ٣٠) سيزه گناه يوخدر داخل اولاسگز اوايولره كه هيچكس اولده ساكن دگلدر» اذن سيز« كه اوايولرده سيزگ متاعگز اولا» عبارتدر كاروانسرالردن حماملردن تجارت خانه لردن «والله بيلور اوشيئی كه سيز اونی آشكار ايديرسگز واوشيئی كه اورتورسگز ٣١) وديگلن يا محمد ص مؤمن كشيلره كه اورتسونلر گوزلرينی» نامحرمه باخمقدن «وساخلاسونلار اوز فرجلرينی» زنا ولواطه دن يا اينكه عورتينلرينی اورتسونلر كه اونلاری باشقه كس گورمسون قرآن شريفده هانسی آيه ده كه حفظ فرج ذكر اولوبدر اوندن مقصود زنا ولواطه در اما همين آيه ده مقصود اورتمكدر «بو سترپاكيزه راقدر سيزه بدرستيكه الله خبردار در اوشيئه كه سيز ايديرسگز ٣٢) وديگلن يا محمد ص مؤمنه عورتلره كه اورتسونلر گوزلرينی» نامحرمه باخماقدن «وحفظ اتسونلر فرجلرلی» زنادن يا اينكه اورتسونلر كه نامحرم گورمسون «وآشكار اتمه سونلر زينتلرينی» يا زينت يرلرينی زينت ايكی قسمدر بريسی ظاهری زينتدركه عبارتدر لباسدن اونگا باخماق جائزدر نيجه كه خداوند عالم بيورور «مگر اوزينتكه ظاهر وآشكار اولا» اما باطنی زينت عبارتدر خلخال وگوشواره بلرزيك واوزوك بعضی تفسيرلرده ايكی اللر ويوزدره

(بيان) عورت طائفه سی يوزينی و اللرينی نامحرمدن اورتمك ويا آچماق

فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا
لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي

خصوصنده جزئی تفصیل ویرمك فائده‌سیز دگلدر. نامحرم عورتڭ یوزی
وایکی اللرندن‌سوا باشقه‌یرینه باخماق‌حرامدر خواه اوّلمجی‌دفعه خواه‌دوباره، لذت
قصدی‌اولا یااولمیه، فتنه قورخوسی‌اولا یااولمیه وبومسئله‌اجماعیدر وعلمادن‌هیچکس
اختلاف‌اتمیوب مگر ضرورت وقتنده مثلا طبیب معالجه‌ایتمك ایچون یامرافعه‌وقتنده
حاکم‌شرع ملاحظه اتمك‌ایچون . اما یوزینه واللرینه باخماق‌ده یازیلان اختلافلرڭ
حاصلی‌راجعدر اوچ‌قوله ١) مطلق جائزاولماقدر بوقولی اختیارایدبدر شیخ‌طوسی‌ره
دلیلی (الا ماظهر منها)در که تفسیرایدبدر یوزه واللره علاوه جمیع‌خلق بوامره
مبتلادر اوندن اوزینی ساخلامق هیچکسه ممکن دگلدر ٢) مطلق حرام‌اولماقدر
بوقولی علامه‌ره اختیارایدوب دلیلی (لایبدین زینتهن)در و(الا ماظهرمنها)نی‌تفسیر
ایدوب‌لباسه وزینته‌علاوه‌جمیع‌اهل اسلام اتفاق‌ایدوب عورتلرڭ‌سفره گتمکلری جائز
اولمامقه همین‌سببه گوره. وحاییاه‌اونلاره باخماق‌ده فتنه‌وفساد عمله‌گلمگی‌ظن اولونور
وظنی‌ضرری دفع‌ایتمك واجبدر ٣) یوزه واللره اوّلمجی‌دفعه باخماقڭ جائز
اولماقی وتکرار باخماقڭ حرام‌اولماقیدر بوقولی اختیارایدوب محقق‌وشهیدین‌ره
بودلیل ایله‌که اولمجه دفعه باخماقدن فتنه‌وفساد ولذت حاصل‌اولماز اما ایکنجی‌دفعه
باخمقه‌سبب وباعث‌اولماز مگر لذت‌قصدیله باخماق وبوگونه نظر (ریبه)ایله باخماقڭ
حرام‌اولماقنده شبهه‌یوخدر حتی‌محرم عورتلره مثلاباجسنه قرداشی‌قزینه خالاسنه
حتی‌اوغلان اوشاقنه دخی‌لذت قصدی‌ایله باخماق‌حرامدر. بودر علمالرڭ فتوالرنڭ
خلاصه‌سی. آیه‌نڭ اوزینه گلدیگده آیه‌دن معلوم‌اولان بودرکه «عورتلر زینتلرینی
آچماسونلر مگر ظاهرزینتلرینی» زینت نه‌شیئدن عبارت‌اولدیقی باعث‌اولوبدر اختلافه
قرآن‌شریفڭ اعراف سوره‌سنده ٣٠مجی آیه‌سنده اللّٰه‌تعالیٰ بیورور «ای‌آدم‌اولادی
سجده وعبادت وقتلرینده (زینت) گزی آلوڭ یعنی‌بایرام گونلرینده مسجده واجماع
ایچنه گیدنده تازه‌لباسگزی گیوڭ (همان آیه‌نڭ تفسیرینه ملاحظه) اگربوایکی آیه‌نی
بربریسنه مقابل‌ایتسك زینت‌دن عبارت لباسدر واوڭاباخماق جائزدر اگر زینتی‌یوز
واللره تفسیرایدڭ بوایکی آیه بربریله مطابق‌اولماز، مترجم‌حقیر عرض‌ایدیرمکه من
بنده اهل‌فتوی اولمادیقمه گوره بوخصوصده علمالرڭ اقوالنی بیان ایتمکدن باشقه
برسوزدیمگه جسارتیم یوخدر. «ولازمدر که اوز روپاکلرینی اوزلرنڭ بویونلارنه
سالسونلر» تاآینکه باشلارنڭ‌توکی وبویونلاری وقولاقلارنڭ گوشواره‌لری وسینه‌سی

اِخْوَانِهِنَّ اَوْبَنِي اِخْوَاتِهِنَّ اَوْنِسَائِهِنَّ اَوْمَامَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ اَوِالتَّابِعِينَ غَيْرِ اُولِى الْاِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ اَوِالطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلٰى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِاَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا اِلَى اللّٰهِ جَمِيعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٣﴾ وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَائِكُمْ اِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣۴﴾ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ

اورتولو اولسون «وظاهر اتمه‌سونلر اوز زینتلرینی» که چادرشب آلتنده‌در «مگر اوزارلرینه یا آتالرینه یاارلرنگ آتالرینه‌یااوزاولادنه یاارلرنگ اولادنه یاقرداشلارینه یاقرداشی اوشاقلارنه یاباجیلارنگ اولادنه یااوزمؤمن عورتلرینه» یااوزلری کیمی عورتلره بوآیه‌نگ ظاهرندن معلوم‌اولور که مؤمنه عورتدن سوا باشقه‌عورتلره گوسترمك حرامدر که کافره‌عورتلر مؤمنه‌عورتلرگ بدننده‌اولان نشانه‌لری گوروب ارلرینه دیرلر واونلار مؤمنه‌لری متهمه ایدرلر که من‌فلان عورتلرایله علاقه‌اتمشم بدننده‌فلان نشان‌وار «یااینکه عورتلرگ اللری مالك‌اولان کنیزاره یااینکه‌اوگونه تابعلره که عورته محتاج‌اولمیه‌لر» وعورتلره ملتفت‌اولمیه عبارتدراوسائللردن‌که شدت‌احتیاج جهتنه محض‌احتیاجی طعامه‌اولوب یااینکه عبارتدر خواجه‌لردن که عورته میلی‌اولمیا عجزجهتنه یاقوجه کشیلردن «یااینکه او اوشاقلارکه خبردار اولمیوبدرلر عورتلرگ عورت یرلرینه» وحدبلوغه یتشمه‌مك جهتنه کیفیت‌جماعدن خبرداراولمیه‌لر «وگرگدر که عورتلر آیاقلارینی یره‌اورمیه‌لر» یابربرینه «که گیزلین ساخلادیقلری زینتلری معلوم‌اولا وهاموگز الله‌طرفنه قایدیگ» ومعصیتدن پشیمان اولون «شایدکه سیز نجات تاپاسگز» جهنمدن وبهشت ثوابنه یتشه‌سگز.

۳۳) نکاحه کتوریگ» اره‌ویریگ‌و ایولندیریگ‌ای مؤمنلر «ارسیز عورتگزی‌و عورتسیزکشیلرگزی واوزقول‌لرگزگ صالح‌لرینی اگرفقیراولالر» قورخمیوگ که‌کذران جهتنه‌زحمت چکرلر «الله‌اونلری‌اوز فضلندن دولتلو ایدرو الله‌وسعت روزی‌ویرن‌و بیلندر» خلقگ مصلحتنی ابولواولمقگ فضیلتنه دلالت‌ایدن حدیثلر چوخدر امابویره وسعتی‌یوخدر سببی‌اسلامگ‌آرتمقی‌وزنادن عمله‌کلن اولادگ‌گوگنی‌کسمک جماعی خواهش اتمین‌انسان‌اولماز اگرنکاح‌صحیح ایله‌عمله‌کلسه هم‌پاك اولادعمله‌کلر وهمیده انسانگ جانی‌مالی آبروسی حفظ‌اولونار .... ۳۴) گرگدرز نادن اوزلرینی ساخلیه‌لراو کسلرکه نکاح‌ایتمك پولی تاپمییه‌لر» مهرونفقه وکسوه‌ویرمکه «اووقته‌دیك که الله اونلری اوزفضلندن بی‌احتیاج‌ایده. سیزگ اللرگز مالك‌اولان قول‌لر اوزلرینی‌ساتین

الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ اِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَاٰتُوهُمْ مِنْ مَالِ اللّٰهِ الَّذِى اٰتٰيكُمْ وَلَا تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ اِنْ اَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْهُنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنْ بَعْدِ اِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۳۵) وَلَقَدْ اَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ اٰيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ۳۶) اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكٰوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ اَلْمِصْبَاحُ فِى زُجَاجَةٍ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ

آلماق ایستەسەلر اگر اونلردە یخشیلق علامتی گورسەگز» کە حقیقتدە عقل‌وشعور صاحبی اولوب کسب ایدوب اوزلرینی ساتین آلماق قوەلریوار اوصورتدە «اونلر ایلە آراگزدە کاغذیازیگ» مکاتبە اودرکە قول‌آقاسیلە شرطایدیرکە اگر فلان‌قدر پول قازانوب آقاسنە ویرسە آزاداولار، اسلامدن‌سابق قوللردە بواختیار اولمیوب محض آقانگ خواهشنە موقوف‌ایدی زمان‌اسلامدە اللّٰه‌تعالی بوامری ایکی‌طرفگ اختیارینده قویدی «واللّٰه‌تعالی سیزە ویردیگی مالدن اوقول‌لرە ویریگ» زکوةدن اوقدرویریگ کە اونیلە قول‌اوزینی آزاد ایدە«اوز کنیزلرگزی زنا اتمگە مجبوراتمیوگ اگر اونلر پرهیزکارلق ایتمك ایستیەلر کنیزلرگزی زورلە زنا ایتدیریرسگز بوجهتە کە دنیادە گذران‌ایتمك مالنی جمع‌اتمك ایستیورسگز» بوآیەدن ظاهراً بیلە معلوم‌اولور کە اگر کنیزلر پرهیزکارلق ایستەمیەلر اوصورتدە اکراه جائزدر اماییلە دگلدر اوسببەکە بوآیەمکە اهلندن اوکسگ حقندە نازل‌اولوبدر کە کنیزآلوب اونلری زورلە زنا ایتدیروب اوندن حاصل‌اولان مبلغلە گذران ایدیردیلر بوکنیزلردن ایچەسی گلوب حضرتە شکایت‌ایتدیلر بوآیە نازل اولدیکە کنیز زنااتمك ایستین وقتدە گرك اونلری قویمیاسگز نەاینکە زنا ایتمك ایستمین‌وقتدە زنایەوادار ایدەسگز علاوە اکراەاوصورتدە اولار کە کنیزلرگ زنایە خواهشلری‌اولمیە اما خواهشلری اولاندە اکراه محقق اولماز «وهرکسکە کنیزلری وادارایدەزنایە» واونلرآقالرنگ حکمنە گورە زنا ایدەلر حقیقتدە سیزگ کنیزلرە بونوع زورایتمگزدن صوگرە اللّٰه باغشلیان ورحم‌ایدندر» کنیزلرە چونکەاونلر بوعملی زورلە عملە گتوردیلر نەاینکە اوزخواهشلریلە

۳۵) «وبز نازل ایتدیك سیزە آشکار اولان آیتلر ومثل‌لر وخبرلر اوکسلرگ احوالاتندن‌کە گیجوبلر سیزدن قباق‌وپرهیزکارلر ایچون موعظە ونصیحت‌کوندردیك

۳۶) اللّٰه‌تعالی گوکلرسویرگ ایشقی‌در» یایاراداننی‌در یانورانی ایدندر آی‌وگون ویولدوزلارایلە «اللّٰهە منسوب اولان نورگ مثلی روزەنە (باجا آقوشقە) کیمدرکە اوندە ایشیقلو چراغ‌اولا وهمین یانمش چراغ شیشەدن اولان قندیلگ ایچندەاولا

مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (۳۷) فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ (۳۸) رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَوٰةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَوٰةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

وبوشیشه گویاکه ایشیقلو یولدوزدر بوچراغ زیتونـنگ برکتلو آقاجندن عمله‌گلن یاغیله‌یانا» زیتون یریوزینده یانان یاغنگ اولمجی‌سی اولمقه گوره برکتلو آدلانور اوآغاج «نه‌گون چخان طرفنگ آقاجیدر ونه‌گون باتان» بلکه ایکیسنـنگ آراسنده‌واقع اولان شام مملکتنگ آقاجندن‌در «یاخوندرکه اوآقاجنگ یاغی ایشقلانا هرچندکه اوگا اود یتشمیه‌که اودیتشندن قباق نورانی اولوبدر ایشیق اوستندن ایشیق‌در اللّٰه‌اوز نورنه هدایت‌ایدر اوکسیکه ایستر» بومثلردن مقصودمفسرلرنگ تفسیرینه‌گوره ایکی‌در بریسی حضرت محمدص‌درکه بومثلی اللّٰه‌اوندن اوتری گتوروب مشکوة (باجا) عبارتدر اونگ سینه‌سندن مصباح (چراغ)عباتدر نبوتدن زجاجه (شیشه) قلبندن زیتون آقاجی شجرهٔ نبوت‌اولان ابراهیم‌دن واونگ نسلندن‌که حضرت پیغمبرص عمله گلوب شرقیه دگلدر: نصرانی دگلدرکه گون چیخانه عبادت‌ایده غربیه دگلدر: یهودی دگلدرکه گون‌باتانه عبادت‌ایده بلکه ایکی‌سنگ وسطنه عبادت ایدیرکه مکه‌اولا یاخوندرکه اونگ یاغی ظاهراولا یعنی یاخوندرکه اخلاق حسنهٔ نبوت اوندن‌ظاهر اولا اوگا اود یتشمه‌مش یعنی وحی یتشمه‌مش نورعلی‌نورپیغمبردر پیغمبر نسلندن. ایکمجی بومثل مؤمن ایچوندر مشکوه‌عبارتدر مؤمنگ نفسندن‌مصباح ایماندن‌زجاجه سینه‌سندن شجرمبارکه ـ اخلاصدن بوشجره‌یه صدمه یتورمز نه اهل شرق ونه‌اهل غرب یاخولدرکه حجج قرآن مؤمنده ظاهر اولا قرآنی اوخویاندن قباق، نورعلی نوردر اوخویان وقت «اللّٰه‌تعالی خلق ایچون مثل‌لر ذکرایدر»مطلبی تیزآنلامق ایچون «واللّٰه‌هرشیئه‌عالمدر ۳۷) ذکراولان‌مشکوه (باجا) اوایولرده (مسجدلرده)در که اللّٰه رخصت ویربدرکه اولرده سسلر اوجالا» اللهدن حاجت ایستمکه «واللهنگ آدی اونده ذکراولونا» قرآن اوخوماق وسائر عبادتلرایله واوگا تعظیم اولونا «وآخشام وصبح وقتلری اوایولرده اللهه‌تسبیح ایدرلر ۳۸) اوکشیلرکه تجارت وآلیش ویریش ایتمك اونلری اللهنگ ذکرندن مشغول اتمز وتجارت اتمك‌اونلره مانع‌اولماز نمازی» وقتنده «عمله گتورمکدن وزکوة ویرمکدن وقورخارلر اوگوندن؛

٣٩) وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ
شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ٤٠) أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ
يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ
اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ٤١) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ
كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ٤٢) وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى
اللَّهِ الْمَصِيرُ ٤٣) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ

كه قلبلر وگوزلر برحالدن برحاله دونر» قلبلر درك ایتمكدن وگوزلر گورمكدن قالار یاانكه اونلری اوّل اودیاندیرار صوكره پیشورر. «عبادت ایدوب قورخماقلری اوسببه‌درکه الله اونلاره ایتدیكلری عملدن گوزل جزاویره واوز فضلی وكرمی ایله مزدلرینی آرتوره والله اوكسه‌كه ایستر حساب‌سیز روزی ویرر» نه‌اینكه مزد بلكه فضلی واحسان یولیله ٣٩) «اوكسلركه‌اللهه كافراولدیلر اونلرڭ عمللری دوز صحراده شور یركیمیدر سوسوز آدم اونی سوگمان‌ایدر ایلكه سو بیلوب یاخوننه گلراونی برشیئی تاپماز» گوررکه دوزلو یردر بوقرارله اللهه ایناانمیاللر دنیاده ایتدیكلری خیر عمللره مزد واجر آلماق‌گمان ایدر اماقیامت گوننده اوندن براثر تاپمیوب «اللهڭ عذابنی عملنڭ یاننده‌تاپار والله‌تعالی اونڭ جزاسنی‌تمام وكمال اوڭاویرر والله‌تیز حساب ایدندر» ٤٠) یاانكه كفارڭ عملی «درین دریانڭ آلتنده اولان ظلمات كیمیدر كه‌اونی دریانڭ لپه‌سی اورته اولپه‌نڭ اوستنده‌باشقه لپه‌اولا واونڭ اوستنده‌بولوت اولا بوقرانقلارڭ بعضیسی بعضیسنڭ اوستنده‌در» دریانڭ قرانلقی لپه‌لرڭ قرانلقی بولوتڭ قرانلقی «ایلكه بوظلماتده اولان شخص النی‌چخاروب النه باخسه النی‌گوره بیلمز» هابئله كافرومشركلر اعتقادنڭ، قولنڭ وفعلنڭ قرانلقنده قالوب آخرتده‌ایشیقلق تاپمازلركه اوزلرینی بركماره چكه‌لر «وهركسه‌كه الله‌تعالی قیامتده ایشیقلق ویرمیه» اونڭ خیرعملی اولماقه گوره «پس‌اونڭ ایچون ایشیقلیك وفرج یوخدر

٤١) آیا گورمرسن‌كه اللهه تسبیح ایدر اوكسلركه گوگلرده‌در ویرده‌در وقوشلار» تسبیح ایدرلر اللهه هواده» قناتلرنی آچان حالده اونلارڭ هاموسی اوزلرڭ دعاسنی وتسبیحنی بیلورلر والله‌تعالی بیلندر اوعملیكه اونلار ایدیرلر» وجزا ویره‌جكدر اونلارڭ عمللرینه ٤٢) «والله ایچوندر گوگلرڭ ویرڭ پادشاهلقی والله طرفنه‌در جمیع خلقڭ قایداجاق یری ٤٣) آیابامورسن‌كه الله بولودی سورر» نه‌یره‌كه‌ایستر

يخرج من خلاله وينزل من السماء من جبال فيها من برد فيصيب به من يشاء ويصرفه عن من يشاء
يكاد سنا برقه يذهب بالابصار ۴۴) يقلب الله الليل والنهار ان في ذلك لعبرة لاولي الابصار
۴۵) والله خلق كل دابة من ماء فمنهم من يمشي على بطنه ومنهم من يمشي على رجلين
ومنهم من يمشي على اربع يخلق الله ما يشاء ان الله على كل شيء قدير
۴۶) لقد انزلنا ايات مبينات والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ۴۷) ويقولون
امنا بالله وبالرسول واطعنا ثم يتولى فريق منهم من بعد ذلك وما اولئك بالمؤمنين

«صوگره بولودگ پارچەلرنگ آراسـنی يغوب بربريـنه يابشديرر صوگره اولی بربرنگ اوسـته يغار وـبن گوررـن ياغشی بولودگ آراسندن چيخار ونازل ايدر گوك طرفدن داغـلار كيمی بويوك،وچوخ اولان دولی دانەلری واونيله اوز عذابنی يتورر اوكسەكه ايستر» واونگ زراعتنی ومالنی خراب ايدر «ودولانديرار اوعذابی هركسدن كه ايستر ياخوندركه اونگ برقنك ايشيقاقی گوزلری آپارار»وكوزر ايده ۴۴) «الله گيجەلی وگونوزی دولانديرار» بريسنی اوبريسنگ دالنجه گتورر «بدرستيكه بونده هرآينه عبرت واردر بصيرت صاحبلرينه ۴۵) والله تعالی يريوزينده جميع حركت ايدن حيوانی سودن خلق ايتدی» يانطفەدن « پس اونلاردن بعضی سـی اونوع حيواندركه قارنی اوسته يرير» ايلان، بالق، خورده قورت كيمی «واونلاردن بعضی سی ايكی اياقی اوسته يرير» انسان وقوش كيمی «واونلاردن بعضی سی دورت اللری واياقلاری اوسته يريره دورت اياقلو حيوانلركيمی «الله خاق ايدر اوزنی كه ايستر حقيقتده الله هرشـيئه قادردر» بوحيواناتنگ اصـل مادەلری بر وصورتلری مختلف اولماق دلالت ايدير اللهنگ كمال قدرتنه ۴۶) «حقيقتده حلال ايله حرامی بيان ايدن وبربريندن آيران آيەلر نازل ايتديك والله دوغری يوله هدايت ايدر اوكسيكه ايستر ۴۷) وديرلركه بزاللهه وپيغمبره ايمان گتورديك واطاعت ايتديك اونلارنگ حكمنه وبرطائفه اونلاردن ايمانه اقرار ايدندن صوگره اللهه اعراض ايدرلر«اونلار ايمان گتورنلر دگلدرلر» محض سوزكفايت اتمز عمل لازمدر ۴۸) «منافقلر ايلكه چاغيريلديلر الله واونگ پيغمبری طرفنه كه پيغمبر اونلارنگ آراسنده حكم ايده اووقت اونلاردن بعضی سی اعراض ايدنلردر» اصحاب پيغمبر ص دن ايكی سنگ آراسنده منازعه عمله گلمشـدی برپارچه يرخصوصنده بعض روايته گوره برنفر يهودی ايله برنفر منافق آراسنده عمله گلمشدی يهودی اوشخصی چاغردی حضرتنگ مرافعەسنه منافق تكليف ايتدی كعب بن اشرف يهودی طرفنه بوآيه نازل اولدی ۴۹) «وا گر حق اونلارنگ

۴۷) وَاِذَا دُعُوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ۴۹) وَاِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَاْتُوا اِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ۵۰) اَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَمِ ارْتَابُوا اَمْ يَخَافُونَ اَنْ يَحِيفَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ اُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۵۱) اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ اِذَا دُعُوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۵۲) وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللّٰهَ وَيَتَّقْهِ فَاُولٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ۵۳) وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ اَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۵۴) قُلْ اَطِيعُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَاِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ

نفعنه اولا» وبيله‌لركه سوزلرى دوغريدر «اوحضرتك طرفنه سرعتله گلرلر قبول ايدس حالتنده» اونك يانته مرافعه‌يه گلمگى ۵۰) «آيا اونلارك قلبلرينده شك ناخوشلقى وار» سنك پيغمبر اولماقلغا «ياشك ايتديلر» سنك عدالتنده «يااينكه قورخورلركه الله واونك پيغمبرى اونلره ظلم وميل ايده بلكه اوطائفه ظلم ايدنلردر» اوزنفسلرينه ۵۱) «بودر وبوندن غيرى دگلدر ايلكه اللهك واونك پيغمبرنك طرفنه چاغيريلارلر پيغمبر اونلارك آراسنده حكم ايتمك ايچون گرك‌در مؤمنلرك سوزى بو اولا كه ديه‌لر بز ايشتديك واطاعت ايتديك اللهك وپيغمبرك حكمنه» خواه اونلرك ضررنه اولا وخواه خيرنه «بوطائفه‌لر نجات تاپانلردر ۵۲) وهركسكه اطاعت ايده اللهه واونك پيغمبرينه واللهك عذابندن قورخه وپرهيز ايده اللهك غضبندن پس اوطائفه اللهك حدوحسابسيز نعمتلرينه يتشنلردر ۵۳) قسم ياد ايتديلر اللهه اوز آندلارنك شدتلوسنى كه هروقت سن بزه امرايتسن» دعوايه گتمگى اطاعت ايده‌ريك «وهرآينه خارج اولاريق ديگلن ياپيغمبر قسم ياد اتميوك» يالان يره «گوزل اطاعت افضلدر» يالان قسم اتمكدن يااينكه سيزدن ايسته‌نيلان اخلاصله معروف اولان اطاعتدر «بدرستيكه الله تعالى خبرداردر اوزاده‌كه سيز ايدرسگز ۵۴) ديگلن اطاعت ايدون اللهه واطاعت ايدوك پيغمبره واگر اطاعتدن اعراض ايده‌سگز حقيقتده پيغمبره لازمدر اوشيئى عمله گتورمك كه اوگا تكليف اولوبدر» كه خلقه احكامى يتوره «وسيزه لازمدر اوشيئى عمله گتورمك كه سيزه يوكله‌نوب» اللهه وپيغمبره تابع اولاسگز «واگر پيغمبره اطاعت ايده‌سگز دوغرى يوله هدايت تاپارسگز يوخدر پيغمبره مگر آشكارا يتورمك» اللهك حكمنى ۵۵) «الله تعالى وعده ويروبدر سيزلردن اوكسلره‌كه ايمان گتورديلر وصالح عمللر ايتديلر بونيكه البته الله تعالى اونلرى خليفه ووارث ايدر كفارك يرينه‌نجه كه خليفه ايتدى

الَّا الْبَلاغُ الْمُبِينُ ۞ ۵۵) وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

۵۶) وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

۵۷) لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْاَرْضِ وَمَاْوٰيهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ

۵۸) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لِيَسْتَاْذِنْكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ

اوکسلری که اونلردن قباق واریدیلر البته ظاهر ایدر اونلره اونلرنگ اودینی که الله اودینی اونلردن اوتری پسند ایدوب» عبارتدر دین اسلامدن «والبته خاطر جمع لیکی عوض ویره ریك اونلره مکه ده دشمندن قورخاندن صوگره» اسلام قوت تابوب دشمنلری ضعیف اولار. ایلکه مهاجرلر مکه دن مدینه گلدیلر اونلره اوکونه نورخی عمله گلمشدیکه گیجه وگونوز سلاحلرینی تقاره قویا یاموردیلر بربرینه دیوردیلرکه آیا بر وقت اولاجاقدرکه بز اللهدن باشقه برکسدن قورخمیاق اووقتده بوآیه نازل اولدی الله تعالی ایتدیکی. وعده لرنگ هاموسنه وفا ایتدی حضرتنگ حال حیاتنده اطراف مکه ومدینه مسلمانلرنگ اختیارنه یتشوب حضرتدن صوگره آسیا وآفریقانگ چرخی ویوروپادن برحصه مسلمانلرنگ اختیارنه یتشدی نقدر خلفای اسلام ومسلمانلر الله حکمنه تابع ایدیلر همیشه غالب وعزیز حالده قلوب ایلکه خلفا ومسلمانلر دائرهٔ شرعدن کنار اولدیلر گون بکون ذلته دوچار اولوب بوگونکی حالَه یتشدیلر «مؤمنلر آنجق بگا عبادت ایدرلر وبرشیئی بگا شریك قرار ویرمزلر وهرکسکه بونعمتلردن صوگره کافر اولا اونلر فاسق آدملردر» کفردن صوگره فسقنگ ذکر اولماقی بوسببه در که اونلر کافرلرنگ فاسقاریدرنه ایمکه مسلمانلرنگ ۵۶) «نماز قیلنوز وزکوه ویرینگ واطاعت ایدینگ پیغمبره بلکه سیزه رحم اولونا» که اوعبادتلرنگ جزا ومزدنی آلاسگز
۵۷) «یاپیغمبر البته بیله حساب اتمه که کافرلر یریوزینده اللهی عاجز ایده بیلرلر» که قاچوب اللهنگ الندن خلاص اولارلار «واونلارنگ قایتمق یری اوددر والبته پیس قایداجاق یردر» رحمتنگ وعذابنگ زیادتی جهتنه ۵۸) «ای اوکسلرکه ایمان گتوروبسگز گرگدر سیزدن اذن ورخصت حاصل ایتسونلر اوکسلرکه سیزنگ اللرگز مالك اولوبدر» قوللارگز وگنیزلرگز هروقت که سیزنگ خلوت ایولرگزه داخل اولماق ایستیه لر «واوکسلرده اذن ایسته سونلر سزنگ آزادلرگزدن که حدبلوغه یتشمیوبلر» اما اووقتلره یاخون اولمقه گوره عورتلره مایل اولارلر بواشخاص گرگ اذن ایسته سونلر کیجه

مِنْكُمْ ثَلٰثَ مَرّٰاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَاءِ ثَلٰثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى بَعْضٍ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۵۹) وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَاْذِنُوا كَمَا اسْتَاْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۶۰) وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الّٰتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَاَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۶۱) لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلٰى اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَاْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ

وگونوزده «اوچ دفعه: صباح نمازندن قباق» اووقتده چوخ ممکندر که انسان عریان یانمش اولا «واووقتده‌که سیز لباسنگزی ظهرزماننده اکنگزدن چیخاردوب یره قویارسگز» قیلوله یوخسندن اوتری «وخفتن نمازندن صوگره» بووقتلرده احتمال وارکه انسان لباسنی سویونوب اهل عیالیله صحبته مشغول اولالار «بواوچ وقت سیزدن اوتری گزلین وقتدر. هیچ گناه یوخدر سیزه ونه اونلاره‌که بواوچ وقتدن صوگره چوخ گلوب گیده‌لر سیزگ یانگزه»خدمتدن وسائر امرلردن اوتری «وداخل اولا بعضی‌گزگ یانته هابیله الله‌تعالی بیان‌ایدر سیزه احکامی والله بیلندر» سزگ مصلحتگزی «حکم ایدندر» بیلندیکی قرارله ۵۹) «ایلکه سزگ اوشاقلارگز حدبلوغه یتشدیلر پس گرکدر اذن ایسته‌سونلر جمیع وقتارده نجه‌که اذن ایستدی‌لر اوکسلرکه اونلردن سابق‌در» واونلارا امر اولونمشدی داخل اولانده اذن ایسته‌مکه هروقت‌ده اما اوشاقلار قول‌لر اوچ وقتده «الله‌تعالی احکامنی سیزه بیان‌ایدر والله‌تعالی بیلن وحکم ایدندر

۶۰) ایوده اکلشن قوجه عورتلرکه اره کتمکه امیدوار اولمازلر اونلارا هیچ گناه یوخدرکه اوز پالتارلارنی یره قویالار» یعنی چادرشب اورتمیه‌لر ویوزلری و الری آچیق نامحرم آراسنده گزه‌لر «اوحالتده قصداتمیه‌لر زینت‌لرینی خلقه‌گوسترمکی» بلکه قصدلری یونکول گزمك‌اولا «واگر عفت طلب‌ایده‌لر» چادرشب اورتمك ایله «یخشی‌در اونلارا» چادرشب‌سیز گزمکدن «والله ایشیدندر سزگ سوزلرگزی و بیلندر سیزگ قلبلرگزه ۶۱) گناه یوخدر گور آدمه ونه آخساقه ونه ناخوش آدمه ونه اوزنفسلرگزه که ییه‌سگز اوز ایوگزدن» عیالنگز اوگزگ واولادگز کیمی «یااینکه آتالارگزگ ایولریندن یا آناگزگ ایولرندن یا قرداشلارگزگ ایولریندن یا باجیلارگزگ ایولریندن یا عمولرگزگ ایولریندن یا بیبی‌لرگزگ ایولرندن یا دایی‌لارگزگ ایولریندن

اَوْ بُيُوتِ اٰبَائِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اُمَّهَاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اِخْوَانِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اَخَوَاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ اَوْ مَا مَلَكْتُمْ مَفَاتِحَهُ اَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَاْكُلُوا جَمِيعًا اَوْ اَشْتَاتًا فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰى اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

٦٢) اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَاِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلٰى اَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتّٰى يَسْتَاْذِنُوهُ اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَاْذِنُونَكَ اُولٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ فَاِذَا اسْتَاْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَاْنِهِمْ فَاْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٦٣) لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا

یاخاله‌لرگزگ ایولریندن یااوکسلرگ‌ایولریندن که‌سیز مالك اولوبسگز اوننگ آچارلرینه» (کلید) قول، کنیز، وگیل وناظر کیمی «یادوستگزگ ایوندن سیزه گناه یوخدر هامگز بریرده ییه‌سگز یا اینکه آیری آیری ایلکه داخل اولدگز» ذکر اولان ایولره «پس سلام ویروگ اوزنفسگزه» یعنی بربرگزه‌سلام‌ویروگ‌هامگز برنفس‌حکمنده سگز «تحیه اولان حالده الله طرفندن که برگتلو وپاگیزه‌در» سلام ویرمك باعث اولار دنیا و آخرت آفتلرندن خلاص اولمقه نجه‌که الله سیزه‌بیان ایدیر احکام وآدابی «هابیله الله بیان‌ایدر سیزه آیتلرنی شایدکه سیز عقلله رفتار ایده‌سگز ٦٢) بودر وبوندن غیری دگلدر مؤمنلر اوکسلردرکه ایمان گتوردیلر اللهه واوننگ پیغمبرینه ایلکه پیغمبرگ یاننه یغیلالر برایشدن اوتریکه جمع ایدندر مؤمنلری بریره» جهاد وعمومی مصلحت ونماز جمعه‌کیمی «گتمزلر پیغمبرگ یانندن تااینکه اذن ایسترلر» داغلوب گتمکه«او کسلرکه سندن اذن ایسترلر یا پیغمبر اولالار اوکسلردرکه حقیقتده ایمان گتوررلر اللهه واوننگ پیغمبرینه» نه‌اینکه سندن اذن آلمامش گیدرلر «ایلکه سندن اذن ایسترلر بعض ایشلریندن اوتری اولاردن هرکسه‌که ایسترسن اذن‌ویر» مختارسن اذن‌ویرمکه هاموسنه یابعضی‌سنه.«وطلب مغفرت‌ایت اولاراللهدن بدرستیکه‌الله‌تعالی باغشلیاندر»سن استغفار ایتدیکگ آدملری «ورحم ایدندر ٦٣) پیغمبر سیزی چاغرماقی اوز آراگزده سزگ بعضگز بعضی‌سنی چاغرمق کیمی حساب‌اتمیون» سیز پیغمبری چاغرانده آدیله چاغرمیوگ کنیه ولقبله چاغروگ یااینکه پیغمبرگ دعاسی سیزگ دعاگز کیمی‌دگلدر بلکه یقین قبول اولولمشدر اوننگ بددعاسندن قورخوگ یا اینکه سزی چاغران کیمی سوزلنی‌قبول ایدوب اطاعت ایدگ «بتحقیق الله‌بیلر اوگسیکه خارج اولارلار یواش

فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۶۴) أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

يو اش سيزگ يانتگزدن باشقه آدمگ دالنده گزله‌نن حالده» منافقلره پيغمبرگ خطبه‌سی خوش گلمیوب اگاشنلرگ دالیله گزلین قاچوردیلر «پس گرگدر قورخسونلر او گسلرکه مخالفت ایدرلر پیغمبرگ امرندن که اونلاره اللّٰه طرفندن بلا یتشه یا اینکه اونلارا دردناك اولان عذاب یتشه ۶۴) خبردار اول بدرستیکه اللّٰه ایچوندر او زادکه گوگلرده ویرده‌در بتحقیق بیلور اوشیئی‌که سیز اونگ اوزرینده سیز» یخشی ویس ایشلردن «واللّٰه بیلور اوگونیکه مخلوقات اونگ طرفنه قاییدارلر پس خبر ویرر اونلارا اونلارگ عمللرنی» خیردن وشردن وطاعتدن ومعصیتدن «واللّٰه هر شیئه خبرداردر

سورة الفرقان (۷۷) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ۲) الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا ۳) وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

۱) خیر وبرگتی زیاده وشانی اوجادر اواللّٰه که نازل ایتدی حقله باطل آراسنده فرق ویرن قرآنی اوز بنده‌سی محمدص‌ه تا اینکه محمد۴ قرآن واسطه‌سیله عالم اهللرینی قورخوده» جن وانسدن
۲) ایله اللّٰهدرکه‌اونگ ایچوندر گوگلرگ ویرگ پادشاهلقی‌واوزیندن‌اوتری اولاد اخذاتمدی» نجه‌که یهودیلر ونصاری‌لر گمان‌ایدیرلر «واونگ‌ایچون اوزپادشاهلقنده شریك‌یوخدر» که اونیله شریك‌اولوب اوزمقصودنی عمله گتورمگه‌مانع‌اولا «وخلق ایتدی هرشیئی‌واوگاانداز‌ه‌قرارقویدی‌برنوع‌اندازه» اوزونلقنی گودکلکنی لونی‌وسائر صفاتنی معین‌اتمکله ۳) «کافرلر اللّٰهدن غیری‌اوگونه اللّٰهلار اخذایتدیلر که‌برشیئی خلق ایده‌بلمزلر «اونلار اوزلری خلق اولوبلار» حقیقی اللّٰه اونلاری خلق ایدیدر

وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتاً وَلَا حَيٰوةً وَلَا نُشُوراً ﴿٤﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هٰذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرٰيهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاؤُ ظُلْماً وَزُوراً ﴿٥﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً ﴿٦﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُوراً رَحِيماً ﴿٧﴾ وَقَالُوا مَالِ هٰذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيراً ﴿٨﴾ أَوْ يُلْقٰى إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلاً مَسْحُوراً ﴿٩﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلاً ﴿١٠﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْراً مِنْ ذٰلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

«اونلر اوزلرندن ضرری دفع ایتمگه ونفع چکمگه قادراولمازلر واوالله‌لارنگ اؤلدورمگه ونه دیریلتمگه ونه حشره گتورمگه قدرتلری یوخدر» پس بونوع الله‌ه اونلار نه سببه عبادت ایدیرلر ٤) «اوکسلرکه کافراولدیلر دیدیلر دگلدر بوقرآن مگر یالان سوزدر که اونی محمدص اوزندن توخویوبدر وبوافترا‌ده باشقه قوم اوگا کومک لیك ایدبدر پس بوسوزی دینلرظلم وبهتان گتوردیلر» ودیدیلرکه قرآن الله طرفندن دگلدر ٥) «ودیدیلر قرآن کچمش قرننگ آدملرننگ افسانه‌لاریدر که محمدص اونلارنگ کتابلارننگ اوزیندن اونی یازدیروب صباح وآخشام وقتلری اوسوزلری پیغمبره دیرلر» اودخی یازدیرار ٦) «دیگل یاپیغمبر قرآنی الله نازل ایدبدرکه گوگلرده ویرده اولان گزلین ایشلری بیلر» اگربهتان دیمکدن الچکوب ایمانه داخل اولسا‌گز «حقیقتده الله باغشلیان ورحم ایدن‌در» چونکه عذاب گوندرمیوب منی سیزه پیغمبر گونده‌روب هدایت اتمکدن اوتری ٧) «کافرلر دیدیلر نه اولوبدر بوپیغمبره طعام ییر» نجه‌که بیز ییـروك «بازارلرده گزر» نجه‌که بیز گزیروك دنیه اوننگ طرفنه ملك گونده‌ریلمدی‌که اوملك اونیله بریرده خلقی قورخوزه» که ملك ایله بریرده اولان وقتده خلق اوننگ پیغمبر اولماقنی قبول ایدر ٨) «یااینکه اوننگ طرفنه خزینه توکوله» گوك طرفندن روزی طلب اتمکدن وفقیرلکدن خلاص اولا «یااینکه اوننگ ایچون بستان اولا که اوننگ میوه‌سندن ییه واوزنفسلرینه ظلم ایدن مشرکلر مؤمنلره دیدیلرکه سیز تابع اولمازسگز مگر بر کشیه‌که اوگا سحر اولونوب» وعقلی جنونلیك سببنه زائل اولوب ٩) «باخگل یاپیغبر سگا نیجه مثللر اوردیلر» گاه دیدیلر سحراولونوب گاه دیدیلر محتاج‌در گاه سندن اوتری خزینه گاه بوستان ایستدیلر «پس ضلالته دوشدیلر دوغری یولدن پس یول تاپابلمزلر» سننگ پیغمبرلقگی باطل اتمکه ١٠) «واوجادر اوالله که اگرایستیه سننگ ایچون اوندن

الانهار ويجعل لك قصوراً ۱۱) بل كذبوا بالساعة واعتدنا لمن كذب بالساعة سعيراً

۱۲) اذا رأتهم من مكان بعيد سمعوا لها تغيظاً وزفيراً ۱۳) واذا القوا منها مكاناً ضيقاً

مقرنين دعوا هنالك ثبوراً ۱۴) لا تدعوا اليوم ثبوراً واحداً وادعوا ثبوراً كثيراً

۱۵) قل اذلك خير ام جنة الخلد التي وعد المتقون كانت لهم جزاءً ومصيراً

۱۶) لهم فيها ما يشاؤن خالدين كان على ربك وعداً مسئولاً ۱۷) ويوم يحشرهم

وما يعبدون من دون الله فيقول ءانتم اضللتم عبادي هؤلاء ام هم ضلوا السبيل ۱۸) قالوا

سبحانك ما كان ينبغي لنا ان نتخذ من دونك من اولياء ولكن متعتهم وآبائهم حتى نسوا

يخشيسني ويرر»كه كافر ايستيورلر «سڭاايله باغچەلر ويرر كه اونڭ آلتندن آرخلر جاري اولار وهر باغچەده نچەقصرلر بناايدر» آخرتده يادنياده ۱۱) كافرلر سني تكذيب اينمكدن باشقه «بلكه قيامت كوننه دخي اينانماديلر» وبعثني قبول اتمديلر «وقيامتي تكذيب ايدن كسلره جهنمده يانديران اوده حاضر ايتديك» ۱۲) ايلكه كافرلر جهنمي اوزاق يردن» كوررلر يوزييلليك يول مسافەسندن «جهنمڭ قايناهق وشدت اضطرابدن پارچەلنملك وغيظ ايله سلنملك سسني ايشيدرلر» قالماز نبي مرسل ونەملك مقرب مگر اينكه اونڭ قورخوسندن يوزلري اوسته دوشرلر ۱۳) «ايلكه كافرلري جهنمده داريره آتارلار» مسماري ديواره داخل ايدن كيمي «بربرينه باغلو» زنجيرايله اللري بويونلارينه باغلانان حالده «اويرده اوزلرينه هلاك اولمق چاغيرارلر»

۱۴) پس ملائكەلر اونلارا جواب ويررلر «چاغرميوگ بوگون بردفعه هلاك اولماق بلكه چاغروگ چوخ هلاك ارلماق» كه سيزه نفعي اولماز ۱۵) ديگلن ياپيغمبر بو» دنيا ياجهنم «يخشيدر يااينكه هميشەليك بهشتكه پرهيزكارلره وعده اولونوبدر اونلارڭ عمللرينڭ جزاسي وقايدەجاق يرلريدر ۱۶) اونلارايچون واردر بهشتده جميع اوشيئلر كه ايستيورلر» لذت ونعمتلردن «هميشەليكدرلر بهشتده اونلارڭ آرزوسي سنڭ اللهڭا سؤال اولونمش وعدەدر» اللهدن بندەلر بواجري ايستييوب والله دخي وعدەويروب لازمدركه الله اوزوعدەسنه وفايده ۱۷) «ويادايت اوگونيكه الله حشره گتوررر مشركلري واوالله لاريكه اونلار عبادت ايديرديلر اللهدن باشقه پس الله ديورار (اي يالانچي الهلار) آياسيز ضلالته سالدڭز منم بو بندەلريمي يااينكه اونلار اوزلري حق يولي ايتر ديلر ۱۸) اونلارديرلر پاكسن سن شريكدن سزاواردگلدر بزەكه بزسندن سوادوستلر اخذايدك» سنسن بزيم وليمز «اماسن اونلاري واونلارڭ

الذكر وكانوا قوماً بوراً ١٩) فقد كذبوكم بما تقولون فما تستطيعون صرفاً ولا نصراً
ومن يظلم منكم نذقه عذاباً كبيراً ٢٠) وما ارسلنا قبلك من المرسلين الا انهم ليأكلون
الطعام ويمشون في الاسواق وجعلنا بعضكم لبعض فتنة اتصبرون وكان ربك بصيراً
٢١) وقال الذين لا يرجون لقاءنا لولا انزل علينا الملئكة او نرى ربنا لقد استكبروا
في انفسهم وعتوا عتواً كبيراً ٢٢) يوم يرون الملئكة لا بشرى يومئذ للمجرمين
ويقولون حجراً محجوراً ٢٣) وقدمنا الى ما عملوا من عمل فجعلناه هباءً منثوراً
٢٤) اصحاب الجنة يومئذ خير مستقراً واحسن مقيلاً ٢٥) ويوم تشقق السماء بالغمام

آتالارنی منتفع ایتدیك» عمرلرڭ اوزونلقی ومال واولادله «تااینکه یادلرندن چخارتدیلر پیغمبرلرڭ نصیحتنی وهلاك اولمش قوملر اولدیلر» ١٩) خداوندعالم مشرکلره بیورار که «سیزڭ یالانچی اللهلارڭز سزڭ دیدیگڭز سوزی تکذیب ایتدیلر» پس نوع سیزدیوردڭز اونلاربزیم اللهمزدر «پس سیزباجارا بلمزسڭز اوللردن عذابی دفع اتمگی ای ناحق اللهلار ونه اونلارا کومك اتمگی وهرکسکه سیزمخلوقاتدن اوزنفسلرینه ظلم ایده اللهه شریك قرار ویرمك ایله بزاوڭا آخرتده بیوك عذاب دادیزدیراریق
٢٠) وبزسندن قباق ای پیغمبر هیچ پیغمبر گوندرمدیك مگر اینکه اونلار البته طعام ییردیلر وبازارلرده گزیردیلر» اوسوزلرکه کافرلر سنڭ حقنده دیورلر واولدن تعجب ایدیرلر هیچ تعجبلو ایش دگلدر «وسیزڭ بعضی گزی بعضی گزه امتحان اتمشیك» فقیری غنی ایله کوری گوزلو ایله فقیر ویا کوردیر که اگرالله ایستهسیدی منیده دولتلو ویا گوزلو ایدردی «آیا سیز صبر ایدرسڭز» ای فقیرلر استهزایه وشکر ایدرسڭز ای دولتلولر اللهڭ نعمتنه «وسنڭ اللهڭ گورندر» هرکسڭ مصلحتنی ومصلحته مطابق رفتار ایدر ٢١) «اوکسلر که امیدوار اولمازلار بزیم رحمتمزه ملاقات اتمگه» وحشری انکار ایدرلر «دیدیلر نهسببه بزه ملائکه نازل اولماز» تااینکه شهادت ویره پیغمبرڭ دوغریلقنه «یااینکه بزگورك اللهمزی» وبزه خبرویره محمد٤ه تابع اولمقه «البته اونلار تکبرلیك ایتدیلر اوزنفسلرنڭ حقنده وطغیان ایتدیلر بیوك طغیان» اللهڭ امرنی رداتمکده
٢٢) «اوگونکه گوررلر ملائکهلی» یعنی قیامتده «بشارت یوخدر اوگونده گناهکارلره بهشتله وملائکهلر اونلاره دیرلر حرامدر سیزه چرام اولمشدر بشارت ایشتمك
٢٣) وبز قصدایتدیك اوعمل خیرڭ طرفنه گه اونلار عمل ایتدیلر» صله رحم وسائر عمل خیرگیمی «صوگره اونلارڭ عملنی هوایه داغیلمش ذره وتوز گیمی ایتدیك» قوتلو

وَنُزِّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْزِيلًا ٢٦) اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ٢٧) وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ٢٨) يَا وَيْلَتٰى لَيْتَنِي لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ٢٩) لَقَدْ اَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَآءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْاِنْسَانِ خَذُولًا ٣٠) وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُورًا ٣١) وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا

پادشاه دشمنلرنگ ایولرینی داغیدوب توزینی هوایه ساوران گیمی چونکه اوخیر عمللر اللهدن اوتری اولمامشدی ٢٤) «بهشتنگ یولداشلاری قیامت گونی یخشیدر منزل جهتنه وگوزلدر مکان جهتنه ٢٥) یادایت اوگونیکه گوکلر اونده اولان بولودلار سببیایله یاریلوب ملائکهلر نازل اولار ٢٦) پادشاهلق بوگونده سزاواردر اللهه» اوندن سوا هامو عاجز وذلیل اولار «واوگون کافرلره چتیندر» ومؤمنلره آسان ٢٧) «یادایت اوگونکه ظالم اوزاللرینی دیشلار» ندامت جهتنه «دیر ایقوم آرزو ایدیرمکه منپیغمبرله بریولتاپایدیم» واوگا تابع اولایدیم ٢٨) «آرزوم ایدیرمکه فلان آدمی» یاشیطانی «اوزیمه دوست اخذ اتمییدیم» بوآیه شریفه نازل اولوبدر عقبهبن ابی معطوابی بنخلفنگ شاننده عقبه چورکلو آدمیدی هروقت سفردن کلسیدی طعام ویردی واشراف قومی طعامه دعوت ایدردیوحضرت پیغمبرله چوخ نشست بر خواست ایدردی برگون سفردن گلمشدی طعام ویروردی حاضرلر جملهسندن بریسیده پیغمبرصایدی ایلکه طعام گلدی حضرت طعامهیل بیورمیوب دیدیمن سنگ طعامندن ییمرم اللهنگ وحدانیتنه ومنم نبوتمه اقرار اتمینجه عقبه کلمۀشهادت دیدی ایلکه بو خیرابیه یتشدی عقبهنی مذمت ایدوب عقبه دیدیکه محمد منم طعاممی ییمدی تامن کلمۀشهادت دیمنجه ومن ایستهمدیکه طعام یمهمش منمایویمدن چیخایدی اوگا گوره من لمۀشهادت دیدیم ابی دیدیکه مندن سندن راضی اولمارام تااینکه سنکیدوب محمدنگ یوزینه توپورهسن عقبه اوعمل قبیحی عمله گتوروب ودرهبچه دانتی حضرتنگ ایکی چگنیلنگ آراسنه آتدی حضرت بیوردی سن خارج مکهدن چخمازسن مکراینکه سننگ باشون نیزهیه اورولار پسبدر گونی اونگ بوینی اورولدی وابی بنخلف احد دعواسنده قتله یتشدی بوآیه شریفه اوگا اشارهایدیرکه ظالم کس اللنی دیشلرکه کاش پیغمبری دوست دوتایدیم وفلانکس ایله کهابی بنخلفدر دوست اولمیایدیم ابن عباس دیر هرچند بوآیه عقبهنگ حقنده نازل اولوب اما شاملدر جمیع اوکسلرهکه ظالملری دوست دوتا ٢٩) «البتهمنی قرآندن گمراهایتدی اوندن صوکرهکه بگا کلمشدی» قرآن یاپیغمبر واللهنگ حکمنی بیان اتمشدی «شیطان انسانی ذلیل ایدندر

لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ۳۲) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ۳۳) وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۳۴ الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۳۵) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ۳۶) فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا

۳۰) «محمد پیغمبرص دیدی ای منم اللهیم بدرستیکه منم قومیم بو قرآنی ترك ایتدیلر» ومنی هذیانچی حساب ایدوب تکذیب ایتدیلر ۳۱) اللّٰه تعالی پیغمبرگ تسلی خاطرندن اوتری بیورور نجه که سنی تکذیب ایتدیلر «هابیله جمیع پیغمبرلره گناهکارلر آدملردن دشمنلر قرار ویردیك» هرپیغمبر قومنه امر ایدوبدر آتا بابا دیننی ترك و پیغمبرگ دینینی قبول اتمکه بوجهته هر امت اوز پیغمبرنه دشمن اولوب «کفایت ایدر سکا سنگ اللهگ هدایت وکومك ایدن حالده ۳۲) کافرلر دیدیلر که نه سببه قرآن پیغمبره بردفعه لیکده نازل اولمادی» نجه که تورات بردفعه نازل اولدی اللّٰه تعالی بیورور «بیله در نازل ایتدیك قرآنی تااینکه ثابت ایدك اونیله سنگ قلبگی» هرحادثه وواقعه ده اوگا شامل اولان آیه نازل اولسا قلبه قوتی وقومه تاثیری آرتق اولار «وسگا قرآنی اوخودوق بربریسنگ دالنجه اوخومق قراریله» که حفظ اتمك سگا آسان اولا ۳۳) «وسگا مشرکلر هیچ مثل گتورمزلر» سنگ نبوت امرگی باطل اتمکده «مگر اینکه بزسگا حق جواب وگوزل تفسیر گتوره ریك» که او نلارگ باطل مثالرنی دفع وزائل ایدر ۳۴) «اوکسلرکه یوزلاری اوسته سورونن حالده حشره گلرلر جهنم طرفنه اونلار نه پیسدر منزل ومکان جهتنه وگمراه اولاندر یول جهتنه ۳۵) حقیقتده بیز موسی یه تورات کتابنی ویردیك واونیله اونگ قرداشی هرونی وزیر ایتدیك ۳۶) پس دیدیك هرایکگز گیدیگ اوقومگ طرفنه که تکذیب ایتدیلر بزیم آیه لریمزی» پس فرعونگ وقومنگ طرفنه گیدوب اونلاری اللّٰه طرفنه دعوت ایتدیلر واونلار قبول اتمدیلر «صوگره اونلری هلاك ایتدیك برنوع هلاك اتمك» که نشانه لری قالمادی ۳۷) «وغرق ایتدیك نوح قومنی ایلکه پیغمبرلری تکذیب ایتدیلر» برپیغمبری تکذیب اتمك جمیع پیغمبری تکذیب اتمك حکمنده در «واونلاری عبرت وموعظه علامتی ایدوب ظالملره دردناك عذاب حاضرلادیق ۳۸) وعاد وثمود قومنی ورس اصحابنی هلاك ایتدیگ» رس عبارتدر قافقاسده اولان ارس چایندن که خزر دریاسنه توکولر پیغمبرگ آدی حنظله در اونی اولدوروب چایگ ایچنده دفن ایتدیلر اوقوم هاموسی صنوبر آغاجنه

٣٧) وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ اٰيَةً وَاَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَاباً اَلِيماً ٣٨) وَعَاداً وَثَمُودَ وَاَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُوناً بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيراً ٣٩) وَكُلّاً ضَرَبْنَا لَهُ الْاَمْثَالَ وَكُلّاً تَبَّرْنَا تَتْبِيراً ٤٠) وَلَقَدْ اَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ اَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُوراً ٤١) وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُواً اَهٰذَا الَّذِي بَعَثَ اللّٰهُ رَسُولاً ٤٢) اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْلَا اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ اَضَلُّ سَبِيلاً ٤٣) اَرَاَيْتَ

ستایش ایدیردیلر «وهلاك ایتدیك چوخ طائفه‌لری عاد واصحاب رس قوملرك آراسنده ٣٩) هلاك اولان قومك هاموسنه مثل‌اوردیق» ودیدیك كه اگر ایمان گتورمه‌سگز ساتر قوملر كیمی سیزه عذاب نازل اولاجقدر «وهاموسنی یوخ ایتدیك برنوع یوخ اتمك» كه‌اثرلری قالمادی ٤٠) كفار مكه سفرلرینده البته گلدیلر «اوقریه‌یه كه‌اونلاره پیس یاغیش یاغمشدی» عبارتدر لوطقومنك گندندن «آیا اونلار اونی گورمیردیلر» سفرلرنده كه‌عبرت گوتوریدیلر «بلكه اونلار امید دوتموردیلر مبعوث اولماقی» اگر بعثه اینانسیدیلر عبرت گوتوروب ایمان گتورردیلر ٤١) «ایلكه سنی گوررلر سنی اوزلرینه استهزا یری قرار ویروب دیرلر آیا بودر اوآدمكه الله اونی بزه پیغمبر گونده‌روبدر ٤٢) یاخون ایدیكه محمد هرآینه بزی گمراه ایلیدی بزیم اللهلاریمزدن اگر بز صبراتمه‌سیدیك بتلره ستایش اتمكه» وآتا بابا یولمزله گتمكه هرآینه زائل ایدردی بزی اویولدن الله‌تعالی بیورور «اوزمانكه اونلر عذابی گوررلر تزلیك‌ایله بیلرلر كه‌كیم یولدن چیخوب‌ضلالته دوشوب» اونلارضلالتده‌در یامؤمنلر ٤٣) «آیاسن گوردون اوكسی‌كه خواهش ایتدیكنی اوزینه الله اخذایدبدر» نچه‌گون بربته عبادت ایدیر نچه‌گوندن صوكره باشقه بتی خوش دوتوب اولمجی‌دن ال چكوب اوكا عبادت ایدیر «آیاسن یاپیغمبر اوكا وكیل وضامن اولارسن» اوزی كرك حقی آختاروب تاپوب حقه تابع‌اولا ٤٤) «یااینكه گمان ایدیرسن یاپیغمبر كه اوللارك چوخی ایشیدرلر سن دین‌سوزی‌یاعقل‌لرینه گتوررلر» سن‌گوسترن دلائلی ومعجزه‌لری «دگلدراونلارمگر چارپا حیوانلر كیمی» كه‌ایشیدرلر اما آنلامازلار «بلكه اونلاردن آرتق گمراه‌درلر» چارپادن چارپالر اوز منفعت وضررلرنی قانوب ضرردالنجه گتمیوب همیشه نفعلرینه سعی‌ایدرلر اما بونلار نه‌نفع بیلورلر وله‌ضرر ٤٥) «آیا گورمرسن اللهنك قدرتنی نجه چكدی ظلی» كه‌عبارتدر صبح طلوع ایدن وقتدن گون طلوع ایدن وقته‌دیك

مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهُ هَوٰيهُ اَفَاَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلاً ﴿٤٤﴾ اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ اَوْ يَعْقِلُونَ اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيلاً ﴿٤٥﴾ اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِناً ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلاً ﴿٤٦﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ اِلَيْنَا قَبْضاً يَسِيراً ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِى جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاساً وَالنَّوْمَ سُبَاتاً وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُوراً ﴿٤٨﴾ وَهُوَ الَّذِى اَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْراً بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُوراً ﴿٤٩﴾ لِنُحْيِىَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتاً وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا اَنْعَاماً وَاَنَاسِىَّ كَثِيراً ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ

نەاوقدر ظلمتدر كەقلبلر تنكە دوشە ونەاوقدر ايستىدر وايشيقدركە گوزە ضررى اولا «واگر الله ايستەسيدى هرآينە اونى ساكن وهميشەليك ايدردى» وگون طاوع اتمزدى «صوكرە بيز گونى ظلى تانمقە دليل ايتديك» گون اولماسيدى گولكە قانيلماز ايدى گون اوجالدقجە كولكەآزالار يااينكە ظل عبارتدر گولكەدن يعنى آياسن گورموس گولكەنى كە اول يوخيدى صوكرە حادث اولدى وگونك باتماقيلە گولكە دخى برطرف اولوب عالم قرانلق اولدى

٣٤) «صوكرە بيز گولەنى يواش يواش اوزطرفمزەآپاروب آسان طريقلەگوتورديك» اگر كولكەنى يرەبردن سالوب بردن گوتورسيديك همىانسانلر قورخارديلر هميدە گولكەدن گورديكارى منفعت ضايع اولاردى ٤٧) «اللهايلە اللهدركە گيجەنى سيزە اورتوك ايتدى» تا كە اوندەراحتاولاسگز «ويوخونى راحتليك ايتدى»سيزگ بدنلرگزە «وگونوزى شغلدالنجە پراكندەليك ايتدى» يااينكەياتمق اولمگ نشانەسى وبيدار اولماق حشر نشانەسيدر ٤٨) «اللهايلە اللهدركە ييللرى بشارت ويرملدن اوترى‌گوندردى اوزرحمت ياغشنگ قباقنجە» بوكلماتنگ تفسيرى اعراف سورەسنگ ٥٦مجى‌آيەسندە ذكر اولدى «گوگدن پاك‌اولان يااياك ايدن ياغيش گونورديك ٤٩) تااينكە اونيلە اولمش شهرى ديريلدك» كە اوت وعلف وزراعتى سوسوزلق جهتنە ياتوب «وياراتديقمز دورت اياقلو حيوانلرى وانسانلرگ چوخنى سيراب ايدگ» حيوان ساخليان آدملرگ ياغشە احتياجى سائر آدملردن چوخ اولمقە گورە اولنلرگ‌آدلارى ذكر اولوندى ٥٠) «ياغيشى خلقگ آراسندە دولانديرديق» هميشەبريرەياغديرميوب هريرە ياغديرديق اگر برطرفە ياغسا يرخراب اولار ياغيشى دولانديرمق بوسببەدر «تااينكە فكرايدەلر بزيم قدرتمزگ چوخلغنە پس خلقگ چوخى بونعمتەشكر اتميوب‌عملە گتورمديلر مگر كفران نعمت‌اتمگى ٥١) واگر بز ايستەسيديك البتە هركنددە بر

بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ٥١) وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا
٥٢) فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ٥٣) وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا
عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ٥٤) وَهُوَ الَّذِي
خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ٥٥) وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ٥٦) وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا
وَنَذِيرًا ٥٧) قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا

نفر قورخودان پيغمبر گوندرررديك» اماسنى جميع يرڭ يوزينه پيغمبر ايتديك سنڭ
شرافتڭ وتعظيمندن اوترى ٥٢) «اطاعت اتمه كافرلره» سنى دعوت ايديرلرسهل
انكارلقه «وجهاد ايت اونلارله» قرآن واسطه‌سيله «بيوك جهاد» مبطللرڭ سوزلرينى
دليل ايله باطل اتمك افضلدر قليج ايله جهاد اتمكدن ٥٣) «الله ايله اللهدركه ايكى
دريانى جارى وبر برينه ياخون ايتدى بو ايكى دريانڭ بريسى شيرين وكوارا
سودر» شط، فرات، جيحون، عديل، رس ، كور وسائر يريوزينده اولان
شيرين چايلاركيمى «وبريسى شور وآجى‌در» هيچ بريسى بربرينه قاريشمز بو ايكى
نوع سو بربريسنه قاريشمامقدن اوترى «ايكى نوع سويڭ آراسنده مانع وحائل خلق
ايتدى» اگر بوسولارڭ آراسنده يروداغلر مانع اولماسيدى بربرينه قاريشوب
خلق نفع بردار اولابيلمز ايديلر. شايد مقصود بواولا كه اگر سويڭ شيرين وآجيلقى
سويڭ يايرڭ طبيعتندن حاصل اولورسه لازم ايديكه هرايكيسى برقسم اولايدى:
آجى ياشيرين پس ايكى قسم اولماقى دلالت ايدير قادراولان اللهڭ وجودنه
٥٤) «الله ايله اللهدركه نطفه‌نڭ سويندن انسان خلق ايتدى واونى بربرى ايله اصلى
قوم وصوكره‌دن پيوند اولان قوم ايتدى» اولمجى اودركه آتا آنادن قوم اولا ٢مجى
قزڭ ارى باجنڭ ارى اولماق كيمى. جمله تفسيرلردن معلوم اولوركه اميرالمؤمنين٤
پيغمبريمزص ايله هم نسب وهم قوملق فضيلتنى جميع ايدبدر امانسب جهتنه هرايكيسى
عبدالمطلب نوه‌لريدروقوملق جهتنه پيغمبريمزڭ گريمه‌سى فاطمه٤مى ترويج ايدبدر
٥٥) «مشركلر اللهدن باشقه اونوع بتلره عبادت ايدرلركه اونلاره نه نفع ويررونه
ضرر واونلار اوزلرنڭ حق اللهنه دال چوگورنلردر ٥٦) بزگوندرمديك سنى
مكرمژده ويرن وقورخوزان سن ٥٧) ياپيغمبر ديگان من پيغمبرليكيمه سزدن اجرومزد
ايستمرم» اوزيمدن اوترى «مگرانكه ايمان گتورن كس ايستيه‌كه » مالنى الله يولنده
صدقه واحسان ايتمك ايله «اوز اللهى طرفنه يول تاپا» اوڭا دخى مانع دگلم

٥٨) وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيراً
٥٩) الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمٰنُ
فَاسْئَلْ بِهِ خَبِيراً ٦٠) وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمٰنُ أَنَسْجُدُ لِمَا
تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُوراً ٦١) تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجاً وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجاً
وَقَمَراً مُنِيراً ٦٢) وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُوراً
٦٣) وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْناً وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ
قَالُوا سَلَاماً ٦٤) وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّداً وَقِيَاماً ٦٥) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا

---

٥٨) «توكل ایت دیری اولان اللهه‌که هرگز اؤلمز» ونوقت ایستیه‌سنگ انتقامنی آلار
«وتسبیح ایت اللهنگ حمدنه والله‌تعالی اوز بنده‌لرنك گناهنه خبردار اولماقه کفایت
ایدر» باشقه شاهده احتیاج یوخدر حسابلرینی چکوب مزدلرینی ویرر ٥٩) «الله
ایله اللهدر که خلق ایتدی گوگلری ویری واونلارك آراسنده اولان مخلوقاتی آلتی
گون لیك مدتده صوگره مهربان اولان الله عرشه غلبه ایتدی پس بوقدر مخلوقاتنگ
خلق اولماقنی هرشیئدن خبردار اولان اللهدن خبرآل ٦٠) ایلکه مشرکلره
دییلدیکه مهربان اولان اللهه سجده ایدوك دیدیلر نه‌شیئدر رحمن» بز رحمانی تنمروق
«آیابز سجده ایدك هرشیئه‌که سن بزی امر ایدیرسن» وحال انکه بزاونی بلمروك
«اللهه سجده اتمکه امر ایتمك» نفع ویرمیوب «اوللرك نفرتنی آرتیروب» دخی ده ایماندن
اوزاق اولدیلر ٦١) «اوجاندر اوالله‌که گوگلرده اون ایکی برجلر خلق ایتدی» حمل
ثور، جوزاء، سرطان، اسد، سنبله، میزان، عقرب، قوس، جدی، دلو، حوت یدی
یولدوزنگ سیرلدن اوتری زحل، مشتری، مریخ، گون، زهره، عطارد، قمر «الله گوگده
چراغ (گون) ونورانی آی خلق ایتدی ٦٢) اودر اوالله‌که گیجه وگونوزی بربریله
مخالف ایتدی» یااینکه بری بریسنك دالنجه گلوب اوگا خلیفه اولار «اوکس ایچونکه
اللهنگ توحید وقدرتنی یادینه گتورمك ایستیه یااینکه اللهنگ نعمتارینه شکر ایتمك
ایستیه ٦٣) مهربان اولان اللهنگ بنده‌لری اوکسلردرکه یریوزینده تواضع ایله گیدرلر
ایلکه اونلازی نادانلار خطاب ایدرلر» آغر سوزلر ایله «اونلارنگ جوابنده سلامت
جواب ویررلر» (همین آیه‌نگ مثلی وتفسیری ٥امجی سوره‌نگ ٥امجی آیه‌سنده‌در)
٦٤) واوکسلرکه گیجه‌نی یاتمیوب گونوز ایدرلر اللهنگ رضاسندن اوتری سجده
ایدن حالده وقیام ایدن حالده ٦٥) واوکسلرکه دیرلر پروردکارا بزدن جهنم

اصرف عنا عذاب جهنم ان عذابها كان غراماً ٦٦) انها ساءت مستقراً ومقاماً ٦٧) والذين اذا انفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا وكان بين ذلك قواماً ٦٨) والذين لا يدعون مع الله الهاً آخر ولا يقتلون النفس التى حرم الله الا بالحق ولا يزنون ومن يفعل ذلك يلق اثاماً ٦٩) يضاعف له العذاب يوم القيمة ويخلد فيه مهاناً ٧٠) الا من تاب وامن وعمل عملاً صالحاً فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفوراً رحيماً ٧١) ومن تاب وعمل صالحاً فانه يتوب الى الله متاباً ٧٢) والذين لا يشهدون الزور واذا مروا باللغو مروا كراماً ٧٣) والذين اذا ذكروا بايات ربهم لم يخروا عليها صماً

عذابنی قایتار بدرستیکه جهنمک اودی همیشه‌لیك‌در ٦٦) بدرستیکه جهنم قرارگاه ومقام جهتنه چوخ پیس‌در ٦٧) واوکسلرکه خرج مصرف ایدن وقتده اسراف ایتمزلر» یااینکه معصیته صرف ایتمزلر وخیریره یااهل عیالنه خرج ایتمکده «تنك دوتمزلر وبخل ایتمزلر واونلارك خرج ایتمکی اسراف ایله برکلیك آراسنده دایانماق اولار ٦٨) واوکسلرکه اللهیله باشقه اللهه عبادت ایتمزلر واولدورمزلر اونفسی که الله حرام ایدبدر مگر حقله» قصاص یاحدیولیله» وزنا ایتمزلر ،هرکسکه بوایشلری عمله گتوره اوز جزاسنه یتشر ٦٩) قیامت گوننده اونك عذابی آرتق اولار وعذابده همیشه‌لیك اولار ذلیل اولان حالده ٧٠) مگر اوکسکه توبه ایتدی» کفردن «وایمان گتوردی وصالح عمللر ایتدی پس بوطایفه‌نك پیس عمللرینك عوضنه الله تعالی یخشی جزاویرر والله باغشلیان ورحم ایدندر ٧١) هرکسکه توبه‌ایده ویخشی عمللر عمله گتوره حقیقتده اوکس الله طرفنه قایدار گوزل قایتماق ٧٢) واوکسلرکه پیس یرلره حاضر اولمازلر» یالان وغنا وفحش مجلسلرینه یااینکه محکمه‌لرده یالان شهادت ایتمزلر «ومعصیت ایدن آدملرك» یااونلره فحش ویرنلرك «یاننده گیچرلر کریم آدملرکیمی گیچرلر» اونلره ملتفت اولمیوب پیس عمللریندن گوز اورترلر
٧٣) واوکسلرکه اللهك آیه‌لری‌ایله اونلری قورخوزان وقتده فکر ایدوب اوآیتلره کروگور اولان حالده دوشمزلر» یعنی کروکور کیمی آیه‌یه قولاق آسمازلر بلکه قولاقلو وگوزلو آدم کیمی ایشیدوب مضموننه عمل ایدرلر
٧٤) «واوکسلر که‌دیرلر ای بزیم اللهمز باغشلا ومرحمت ایت بزه بزیم عورتلریمزدن واولادمزدن اوکسی‌که بزیم گوزلریمزك ایشیقی اولا» اللهه اطاعت اتمك ایله «وبزی پرهیزکارلره پیشوا ایت» اهل صلاح اولمقله ٧٥) «اوطائفه‌یه بهشتك غرفه‌سنی جزا

وَعُمْيَاناً ٧٤) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَاماً ٧٥) أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَاماً ٧٦) خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرّاً وَمُقَاماً ٧٧) قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَاماً

ويريلر اونڭ مقابلنده كه صبر ايتديلر» اللهڭ امرينه و پيغمبرڭ اطاعتنه ودشمنلرڭ اذيتنه «وملاقات اولمش اولارلار» ملائكه‌لر اونلارى استقبال ايدرلر بهشتده «شادايدن سوزله وعمل ايله وآفتلردن سلامت اولمقله ٧٦) بهشتده هميشه ايلك اولارلار نه‌گوزلدر اوغرفه قراركاه ودايانماق يرى جهتنه ٧٧) ديگلن ياپيغمبر نه‌قدروقيمت قويارسيزه منم اللهيم اگرسيزى دعوت اتميبدى» دين اسلامه ياعبادته يااينكه الله تعالى اعتنااتمزوقدر وقيمت قويماز سيزه اگرسيزڭ اللهه عبادتڭز اوليه، واراقڭزدن هانسى نفع ويوخلقڭزدن هانسى ضرر واركه سيزه قدروقيمت ويريله «پس بتحقيق سيزاى مشركين مكه پيغمبرڭزى تكذيب ايتدڭز پس تيزليك ايله» تكذيب اتمك مقابلنده سيزه عذاب اتمك «اللهه لازم اولار»

﴿ سورة الشعراء (٢٢٧) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب ﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حزب

١) طسٓمٓ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ٢) لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ٣) إِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ ٤) وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ

١) منم او الله كه طاهرم (پاك) جميع عيبلردن (وساترم) اورتنم جميع عيبلرى (ومجيدم) بويوگم بوسوره معجزه اولماقى آشكار اولان كتابڭ آيتلريدر ٢) شايدكه سن هلاك ايدنسن اوزنفسڭى اوندن اوتريكه كافرلر مؤمن اولمورلر» بوندن هرگز غمگين اولمه ٣) «اگر بيز ايسته‌سك اونلاره گوگدن اوگونه علامت گونده‌ريك كه» اونلارى لابدايدر ايمانه داخل اولماقه و«اونلارڭ بويونلارى اوآيه‌يه آلچاقلق ايدر ٤) اونلارا تازه موعظه ونصيحت الله طرفندن گلمز مگراينكه اوندن اعراض ايدرلر ٥) پس بتحقيق تكذيب ايتديلر» اللهڭ آيه‌لرينى «پس تيز گلر اونلارا» وفات وقتنده «اوخبرلر كه اوڭا استهزا ايدرديلر» اوّلن وقتده گوررلركه استهزا ايتديگلرى پيغمبرڭ

ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ اِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ٥) فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ اَنْبٰٓؤُا مَا كَانُوا

بِهٖ يَسْتَهْزِؤُنَ ٦) اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ كَمْ اَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ٧) اِنَّ فِي ذٰلِكَ

لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ٨) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٩) وَاِذْ نَادٰى رَبُّكَ

مُوسٰٓى اَنِ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ١٠) قَوْمَ فِرْعَوْنَ اَلَا يَتَّقُونَ ١١) قَالَ رَبِّ اِنِّي اَخَافُ

اَنْ يُكَذِّبُونِ ١٢) وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَاَرْسِلْ اِلٰى هٰرُونَ

١٣) وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَقْتُلُونِ ١٤) قَالَ كَلَّا فَاذْهَبَا بِاٰيَاتِنَا اِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ

١٥) فَاْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا اِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١٦) اَنْ اَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي اِسْرَائِيلَ ١٧) قَالَ اَلَمْ

وقرآننگ خبرلری حق ایمش ٦) حشری انکار ایدنلر «آیا یری گورمورلرکه یرنگ
یوزینده هرنوع اوتنگ گوزل لرندن گوگرتدیك ٧) البته بونده علامت وار» بزنگ برلگمزه
وقدرتمزه «واونلارنگ چوخی ایمان گتورن دگلدر ٨) وبدرستیکه سننگ اللهنگ
هرابنه غلبه ایدن ورحم ایدندر» بو ایکی آیه بوسوره ده ذکر اولونان یدی نفر پیغمبرلرنگ
احوالاتنی ذکر ایدندن صونگره تکرار اولماقنه گوره اونلرنگ ترجمه سی صونگره ذکر
اولمیوب بوآیه لره اشاره اولاجاقدر اماسبب تکراری رحمن سوره سنده عرض اولونار
٩) «یادایت یا پیغمبر اوزمانکه سننگ اللهنگ موسی نی چاغروب دیدیکه گیت او
قومنگ طرفنه که ظالملردر ١٠) که عبارتدر فرعوننگ قومندن آیا الله قورخمورلر»
اللهدن اونگا معصیت وبنی اسرائیله اذیت ایدیرلر ١١) «موسی دیدی ای منم اللهیم من
قورخورام که منی تکذیب ایده لر» ومنم پیغمبرلگمه اینانمیالار ١٢) «تنگ اولار
منم سینم» اونلارمنی تکذیب اتمك جهتنه «وآچیلماز منم دلیم» لکنتدن «پس هروله
پیغمبرلیك گوندر» که بگا کومك ایده «فرعوننگ قومندن (قبطی) منم بوینمده گناه وار»
اونلارنگ آدمنی اؤلدورملك جهتنه «من قورخورامکه منی اؤلدوره لر» اوقاننگ قصاصنه
١٤) «الله تعالی بیوردی ایله دگلدر» نجه که سن گمان ایدیرسن سنی اؤلدوره بلمزلر «هر
ایکیگز منم معجزه لریم ایله گیدینگ من سیز ایله ایشیدنلرم» سیزنگ دانشقگزی سیزی
اوننگ شرندن ساخلارام ١٥) «گلونگ فرعونه ودیونگ بز پروردگار عالمیاننگ
گوندرلمیشیلك سننگ طرفنگا ١٦) «لله تعالی امرایدیر» که بنی اسرائیلی منله گوندر»
واونلاری ذلیل لیك قیدندن خلاص ایت ایدکه اونلار فرعوننگ یاننه گلدیلر واللهنگ
حکمنی یتوردیلر ١٧) «فرعون دیدی ای موسی آیا بیز سنی بسله مدیك اوحالتده که سنی
اوزیمزه اولادلقه گوتورمشدیك وسن اوزعمرندن نچه ییللر بزیم یانمزده دایاندینگ»

رَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ١٨) وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ١٩) قَالَ فَعَلْتُهَا إِذًا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ٢٠) فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ٢١) وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدْتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ٢٢) قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ٢٣) قَالَ رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ٢٤) قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ ٢٥) قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ٢٦) قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ٢٧) قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ٢٨) قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلٰهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ٢٩) قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ

اون سکزئیل بزده قالدین» ١٨) «واینديك اوايشگی که اینديك» قبطی نی اؤلدوردیگ «اوحالده» که کفران نعمت ایدنلردن ایدیك ١٩) موسی دیدی من قبطی نی قتل ایتدیم اووقتده که» بلمیردیم که بریومورق اورمقله اؤله جکدر و «من یول آزمشلاردن ایدیم» قصدیم اویول ایله گتمك دگلیدی ٢٠) «ایلکه سیزدن قورخدیم قاچدیم صوگره منم اللهیم بگا نبوت وپیغمبرلیك حکمی ویروب منی پیغمبرلر زمره سندن ایلدی

٢١) وبوتربیت برنعمت در اونیله منت قویورسان منم بوینمه اوسببه که سن قول ایتدیگ اوزگا بنی اسرائیلی» واونلارگ اولادنی اؤلدوردیگ اگر اونلاری اؤلدورمه سیدیگ منم آنام محتاج اولمازدی منی نیله آنمقه اوصورتده نه آنام منی نیله آتاردی نه سن منی آلوب ترتیب ایدردیگ ونه بوگون منم بوینمه منت قویاردیگ ٢٢) «فرعون دیدی نه جنسدندر رب العالمین» که منی اونگ طرفنه دعوت ایدیرسن موسی ؑ گوردیکه الله هیچ جنسدن دگلدر که اونی فرعونه بیان ایده باشلادی اللهگ افعالیله جواب ویرمکه ٢٣) «دیدی گوگلرگ ویرلرگ واونلارگ آراسنده اولان مخلوقاتگ پروردگاری در اگر سیز یقین ایدنلر اولاسگز اللهگ وارلقنه ٢٤) فرعون اوکسلره که اونگ یاننده ایدیلر دیدی آیا ایشتمرسگز» موسی نگ دانشقنی واونگ معرفتنی من اللهگ جنسندن خبر آلورم اوفعلندن جواب ویرور جناب موسی اونگ ایرادنه محل گذار اولمیوب اتمام حجت ایچون ٢٥) «دیدی الله سیزگ اللهگز وسزگ کیچمش آتالارگزگ اللهیدر ٢٦) فرعون دیدی بدرستیکه سیزگ بوپیغمبرگز» که سزگ طرفگزه گونده ریلوب «هرآینه دیوانه در» من حقیقتدن خبرآلورم اومتصل فعلدن وصفتدن خبر ویرور موسی گنه سوزنگ اتمامندن اوتری ٢٧) «دیدی گون چیخالگ وگون باتاتگ واونلارگ آراسنده اولانلارگ اللهی در اگرسیز آنلیه سگز» فرعون گوردیکه موسی احتجاجدن

۳۰) قال فأت به ان كنت من الصادقين ۳۱) فالقى عصاه فاذا هى ثعبان مبين ۳۲) ونزع
يده فاذا هى بيضاء للناظرين ۳۳) قال للملاء حوله ان هذا لساحر عليم ۳۴) يريد
ان يخرجكم من ارضكم بسحره فماذا تامرون ۳۵) قالوا ارجه واخاه وابعث فى المدائن
حاشرين ۳۶) ياتوك بكل سحار عليم ۳۷) فجمع السحرة لميقات يوم معلوم
۳۸) وقيل للناس هل انتم مجتمعون ۳۹) لعلنا نتبع السحرة ان كانوا هم الغالبين
۴۰) فلما جاء السحرة قالوا لفرعون ائن لنا لاجرا ان كنا نحن الغالبين ۴۱) قال

ال چكمیه جك باشلادی اونی قورخوتمقه ۲۸) «دیدی اگر اوزڭا مندن غیری الله
اخذایده سن من البته سنی زندانه سالوب دوستاقلردن ایده رم ۲۹) موسی دیدی اگر
من سڭا معجزه گتورم آشكار شیئله» كه دلالت ایده منم پیغمبرلكمه گنه ده منی دوستاق
ایدرسن ۳۰) «فرعون دیدی گتور اومعجزه نی» كه ادعا ایدیرسن «اگر سن دوغری دیئلردن ایسن
۳۱) موسی عصاسنی آتدی عصابردن آشكارا اژدها اولدی ۳۲) والنی ینكندن
چخاردی اووقت موسی نڭ الی ایشیقلو ایدی باخانلار ایچون» گون گیمی یرق ویریردی
۳۳) «فرعون اشراف قومنه دیدیكه بوهرآینه سحر ایدندروبیلندر ساحرلقڭ جمیع
یوللارنی ۳۴) ایستیوركه سیزی خارج ایده سیزڭ یرڭزدن اوز سحری ایله پس
نه شیئه منی امر ایدیرسڭز» اولدورمك یاحبس اتمك، اوگون فرعونڭ الله اولماقی
خلقه معلوم اولدیكه الله محتاج اولماز مصلحت اتمكه ۳۵) «دیدیلر تاخیر ایت اونڭ
وقرداشنڭ ایشنی ومصرڭ جمیع شهرلرینه آدم گوندر ساحرلری جمیع ایتسونلر
۳۶) جمیع بیلیجی اولان چوخ سحراتمش كسلر» كه تجربه لو اولالر «سنڭ یانڭا
گلسونلر ۳۷) سحرایدنلرڭ هاموسی معلوم گونده معین وقتده جمع اولدی» كه
اونلارڭ بایرام گونی ایدی ۳۸) «مصر اهلنه» فرعون طرفندن «دییلدیكه آیاسیز
جمع اولارسڭز» ساحرلرڭ یانته البته جمع اولون ۳۹) «شایدكه بز تابع اولاق سحر
ایدنلره اگر اونلار غلبه ایدنلر اولالر» موسی یه وقرداشنه، بوسوزدن فرعونڭ قصدی
اوایدیكه ساحرلر موسی یه تابع اولمیه نه اینكه خلقی ساحرلره تابع اتمك ایدی ایستیوردی
ساحرلری طمعه گتوره كه خلق اونلاره تابع اولاجاقلار اگر غالب اولسالار
۴۰) «ایلكه ساحرلر گلدیلر» وفرعونڭ یانته حاضر اولدیلر «فرعونه دیدیلر آیا
بزیم ایچون هرآینه اجرومزدوار اگر بز غلبه ایدنلردن اولاق ۴۱) فرعون دیدی
بلی سیز اووقت هرآینه بڭا یاخون اولانلاردن سڭز ۴۲) موسی ع ساحرلره دیدی

نعم وانكم اذا لمن المقربين ۴۲) قال لهم موسى القوا ما انتم ملقون ۴۳) فالقوا حبالهم
وعصيهم وقالوا بعزة فرعون انا لنحن الغالبون ۴۴) فالقى موسى عصاه فاذا هى تلقف ما يافكون
۴۵) فالقى السحرة ساجدين ۴۶) قالوا امنا برب العالمين ۴۷) رب موسى وهرون
۴۸) قال امنتم له قبل ان اذن لكم انه لكبيركم الذى علمكم السحر فلسوف تعلمون
۴۹) لاقطعن ايديكم وارجلكم من خلاف ولاصلبنكم اجمعين ۵۰) قالوا لاضير انا
الى ربنا منقلبون ۵۱) انا نطمع ان يغفر لنا ربنا خطايانا ان كنا اول المؤمنين
۵۲) واوحينا الى موسى ان اسر بعبادى انكم متبعون ۵۳) فارسل فرعون

آتون اوزادیکه سیز آتمالوسگز» اوز آلات سحرگزدن ۴۳) «پس ساحرلر ایپلرینی
وعصالرینی آتدیلر» که ایچنی جیوه ایله دولدورمشدیلر گون دوشنده باخان آدملر
گمان ایدیردیلرکه گویا حرکت ایدیر «ودیدیلر آنداولسون فرعونگ عزیزلگنه البته
بزغلبه ایدنلردن اولاریق ۴۴) پس موسی عصاسنی آتدی اوساعت اژدها اولوب
ساحرلر حیله بازلق ایله قایردیقلری شیئلری اودوب یوخ ایتدی» ایلکه ساحرلر بو
احوالی گوردیلر بیلدیلرکه موسی آتان سحر دگادر بلکه معجزه‌در ۴۵) «پس
ساحرلر یوزی اوسته دوشدیلر سجده ایدن حالده» اواللهه‌که موسی‌یه بومعجزه‌نی
گرامت ایدوب ۴۶) «دیدیلر بزایمان گتوردیك عالملرگ اهلنه ترتیب ویرن اللهه
۴۷) گه‌موسی وهرونگ اللهی‌در» فرعون اونلاری قورخودوب ۴۸) «دیدی
سیز اوگا ایمان گتوردگز اوندن قباق‌گه‌سیزه اذن ویریله» نه‌اینکه‌من تصدیق اتمه‌مش
«موسی هرآینه سیزگ بیوگگز واستادگز وعالمگزدر سحر علمنی سیزه اوگره‌دوب
پس تیزلیك ایله سیز بیلرسگز»گه سیزه نه‌عذاب ایده‌جکم ۴۹) هرآینه منگسرم‌سیزگ
اللرگزی وآیاقلارگزی بربرنگ خلافنه» ساغ الگزله صول آیاقگزی «هرآینه‌داره
چگرم سیزگ هامگزی ۵۰) دیدیلر هیچ ضرر یوخدر بزه» سنگ عذابندن «بز
اوز اللهمزگ ثوابی طرفنه قایدانلاریق ۵۱) بدرستیکه بیزطمع ایدیریك‌گه بزیم
اللهمز بزیم خطالریمزی باغشلیه» سحر عمله گتورمکده «بوجهته گه‌بز موسی‌یه
ایمان گتورنلرگ اولمجی‌سی اولدق» پس فرعونگ امرایله اونلاری اولدوردیلر
۵۲) «وبز وحی ایتدیك موسی‌یه‌که گیجه‌وقتی منم بنده‌لریمی»که‌بنی‌اسرائیلدر «مصردن
آپار سیزگ دالگزه دوشرلر» فرعون لشکری ایله سزگ دالگزجه گله‌جکدر ایلکه
موسی معین گیجه‌ده بنی‌اسرائیلی گوتوروب مصردن چیخدی ۵۳) «فرعون مصر

فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ٥٤) اِنَّ هٰؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ٥٥) وَاِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ٥٦) وَاِنَّا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ ٥٧) فَاَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ٥٨) وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ٥٩) كَذٰلِكَ وَاَوْرَثْنَاهَا بَنِي اِسْرَائِيلَ ٦٠) فَاَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ٦١) فَلَمَّا تَرَاءَ الْجَمْعَانِ قَالَ اَصْحَابُ مُوسٰى اِنَّا لَمُدْرَكُونَ ٦٢) قَالَ كَلَّا اِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ٦٣) فَاَوْحَيْنَا اِلٰى مُوسٰى اَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ٦٤) وَاَزْلَفْنَا ثَمَّ الْاٰخَرِينَ ٦٥) وَاَنْجَيْنَا مُوسٰى وَمَنْ مَعَهُ اَجْمَعِينَ ٦٦) ثُمَّ اَغْرَقْنَا

شهرلرینده قوشون ییغمه‌آدملر گوندردی» که‌موسی‌نک دالنجه گیدوب اونلاری دوتسون ایلکه جمع‌اولدیلر ٥٤) «فرعون دیدی بو بنی‌اسرائیل طائفه‌سی آزجماعتلردر» هرچندکه اونلارک عددی آلتی یوزمین‌دن آزدکل‌ایدی امافرعونک آدملرینه نسبت آزایدیلر ٥٥) «واونلار بزی غضبه گتورنلردر» نه‌بزه اطاعت‌ایدیردیلر نه‌منم اللهلقمه ایناندیلر ایندیده بزدن بی‌اذن قاچولر ٥٦) «بزهمیشه احتیاط ایتمك جهتنه قورخان جماعتك» یاسلاح وقوت صاحبیوك احتیاطلو اولمشوك اونلاری قورخوتمقه ٥٧) «بیز خارج‌ایتدیك فرعونی‌لری بوستانلاردن وجاری‌چشمه‌لردن ٥٨) قزیل‌گومش ایله دولواولان خزینه‌لردن وگوزل منزل‌لردن» یاامرایه تعلق مجلسلردن ومنزل‌لردن ٥٩) نجه‌که اونلارک احوالنی خبرویردیك «هابیله‌ارث ویردیك ذکراولان‌مقاملری بنی‌اسرائیله ٦٠) پس فرعونیلر بنی‌اسرائیلیك دالنجه گلدیلر اوحالتده که مشرق سمتندن گلوردیلر» یااینکه گون چخان زمانی گلدیلر ٦١) «ایلکه ایکی جمعیت بر برینی گوردیلر «اصحاب موسی قورخوب دیدیلر بیز هرآینه درك اولونمشلاریك» فرعونیلر بزی دوتوب هلاك‌ایده‌جکلر واونلارله مقابله اتمکه بزیم‌طاقتمز یوخدر ٦٢) «موسی‌دیدی بیله دگلدر نجه‌که گمان ایدیرسگز منم‌الاهیم‌منله‌در تیزلیك‌ایله منی هدایت‌ایدر نجات یولنه ٦٣) بیز وحی‌ایتدیك موسی‌یه‌که اورعصانی دریایه» ایلکه موسی عصانی سویه‌اوردی «دریا یاریلدی واون‌ایکی یول آچیلدی‌سوینك هرپارچه‌سی بیوك داغ کیمی اولوب بربرینك اوستنه یغیلدی» ٦٤) موسی‌نک قومی دریادن گناره چیخاندن «صوکره فرعونك آدملرینی همان یره داخل‌ایتدیك ٦٥) وبیز نجات ویردیك موسی‌یه واوکسلره‌که اونیله واریدی ٦٦) صوکره غرق ایتدیك فرعونیلری ٦٧) بدرستیکه بوقصه‌ده هرآینه علامت واردر» اللهك وحدانیتنه وقدرتنه آخار سوده برطائفه‌نی غرق‌ایدیر واوبریسنه نجات ویریر «واونلارک چوخی ایمان گتورنلر

الْأٰخِرِينَ ٦٧) اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ٦٨) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٦٩) وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ اِبْرٰهِيمَ ٧٠) اِذْ قَالَ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ٧١) قَالُوا نَعْبُدُ اَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ ٧٢) قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ اِذْ تَدْعُونَ ٧٣) اَوْ يَنْفَعُونَكُمْ اَوْ يَضُرُّونَ ٧٤) قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا اٰبَاءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُونَ ٧٥) قَالَ اَفَرَاَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ٧٦) اَنْتُمْ وَاٰبَاؤُكُمُ الْاَقْدَمُونَ ٧٧) فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِى اِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ٧٨) اَلَّذِى خَلَقَنِى فَهُوَ يَهْدِينِ ٧٩) وَالَّذِى هُوَ يُطْعِمُنِى وَيَسْقِينِ ٨٠) وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ٨١) وَالَّذِى يُمِيتُنِى ثُمَّ يُحْيِينِ ٨٢) وَالَّذِى اَطْمَعُ اَنْ يَغْفِرَ لِى خَطِيئَتِى يَوْمَ الدِّينِ ٨٣) رَبِّ هَبْ لِى حُكْمًا وَاَلْحِقْنِى بِالصَّالِحِينَ ٨٤) وَاجْعَلْ لِى لِسَانَ صِدْقٍ

دگلدر» بوقدر معجزاتی گورمك ایله برابر قلبلری زیاده برك اولور وهیچ شیئدن عبرت گوتورمورلر ٦٨) «وبدرستیکه سنگ اللهگ هرآینه اودر غلبه ایدن ورحم ایدن ٦٩) واوخی یامحمد ص اونلاره ابراهیم ع ك خیرینی ٧٠) زمانیکه دیدی عموسنه و قومنه نه شیئه سیز عبادت ایدیرسگز ٧١) دیدیلر بیز بتلره عبادت ایدیریك وهمیشه اوگا عبادت ایدنلر ومجاورلریگ ٧٢) ابراهیم دیدی ایلکه اونلاری چاغرارسگز آیا اونلار ایشیدرلر ٧٣) یا اینکه سیزه نفع یا ضرر ویره بیلرلر ٧٤) دیدیلر ایله دگلدر بلکه بیز گوردیك که اوز آتالاریمزی ها بیله ایدردیلر» بزده آتا بابامز گیدن یولیله گیدوب اونلره عبادت ایدیریك ٧٥) «ابراهیم ع دیدی آیاسیز گوردگز وبیلدگز اوبتلری که اوگا عبادت ایدیرسگز ٧٦) سیز وها بیله سیزگ آتالارگز که بوندن اول واریدیلر» آتالرگز بته عبادت اتمك لری اونگ حقلقنه دلالت ایتمز آیا اوبتلردن ایله برشیئی گوروسگز که حق اولما قلرنه دلالت ایده ٧٧) «حقیقتده جمع معبودلر منه دشمندر مکر عالملره تربیت ویرن الله ٧٨) اوالله که منی خلق ایتدی اومنی هدایت ایدر» حق یوله ٧٩) واوکسکه بگا طعام ویرر ومنی سیراب ایدر» آجلقدن وسوسوزلقدن ساخلار ٨٠) «ایلکه من ناخوش اولدیم او بگا شفاویرر ٨١) واومنی اولدورر صوگره دیریلدر ٨٢) اوالله ایله اللهدر که من طمع ایده رم که باغشلیه بگا منم گناهمی قیامت گوننده ٨٣) پروردکارا مرحمت ایت بگا حکم اتمك» یا هرشیئی حکمت ایله عمله گتورمك یا علم یا نبوت «ومنی ملحق ایت صالح کسلره» که مندن سابق واریدی پیغمبرلردن ٨٤) «مندن اوتری دوغری دیل مرحمت ایت» که منم گوزل ذکریمی دیللرینه گتوره لر «آخره جی

فِي الْاٰخِرِينَ ۸۵) وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ۸۶) وَاغْفِرْ لِاَبِي اِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ۸۷) وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۸۸) يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۸۹) اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۹۰) وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ۹۱) وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ۹۲) وَقِيلَ لَهُمْ اَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۹۳) مِنْ دُونِ اللّٰهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ اَوْ يَنْتَصِرُونَ ۹۴) فَكُبْكِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ۹۵) وَجُنُودُ اِبْلِيسَ اَجْمَعُونَ ۹۶) قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ۹۷) تَاللّٰهِ اِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۹۸) اِذْ نُسَوِّيكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۹۹) وَمَا اَضَلَّنَا اِلَّا الْمُجْرِمُونَ ۱۰۰) فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ۱۰۱) وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ۱۰۲) فَلَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۱۰۳) اِنَّ فِي ذٰلِكَ

امتلرده» بوڭا گوره جميع امتلر جناب ابراهيمڭ آدينى خيرايله چكرلر ۸۵) «ومنى نعمتله دولو اولان بهشتڭ وارثلرندن ايت ۸۶) وباغشله منم آتامى بدرستيكه او كمراهلردن اولوبدر» وحق يولى ايتروب. ابراهمڭ آذره دعا اتمكى سورهٔ توبه‌لڭ ۱۱۴مجى آيه‌سنده ذكراولوبدر ۸۷) «ومنى رسوا اتمه اوگونده‌كه خلق مبعوث اولارلار ۸۸) «اوگونده‌كه مال ونه اولاد نفع ويرمز ۸۹) مكر اوكسكه الله حضورنه سلامت قلب ايله گله» خالص اولا كفر وشك‌دن ۹۰) اوگونده‌كه بهشت پرهيزكارلره ياخون اولار ۹۱) وجهنم گمراهلره ظاهر اولار» اوستنڭ اورتوكنى گوتورمك ايله ۹۲) «وگمراهلره ديرلركه هانسى يرده‌در اوبتلركه سيز اوڭا عبادت ايديردڭز ۹۳) اللهدن غيرى آيا اوبتلر هيچ گومك ليك ويررلرسيزه» وسيزدن عذابى دفع ايدرلر «ياانصرت ويررلر سيزه» عذاب ايدنلردن انتقام آلمق ايله ۹۴) «بتلر واونلاره عبادت ايدنلر بربريسنڭ دالنجه تپه‌لرى اوستنده جهنمه آتيلارلر ۹۵) وشيطانڭ قوشو- نلارنڭ هاموسى جهنمه توگولرلر ۹۶) ديرلر اونلاره اوحالتده كه اونلار جهنمده بربريله دشمن ليك ايدرلره بونى ديرلركه ۹۷) آند اولسون اللهه بدرستيكه بيز هرآينه آشكار گمراهلقده ايديك ۹۸) اوزمانكه بزعبادتده سيزى برابر ايديرديك اى بتلر عالملره تربيت ويرن اللهله ۹۹) وبزى گمراه ايتمدى مكر گناه‌كارلر» كه اونلاره اقتدا ومعصيت ايتديك ۱۰۰) «بزه هيچ شفاعت ايدنلر يوخدر ۱۰۱) ونه مهربان دوست ۱۰۲) كاش بزه دنيايه قايتماق اولايدى كه بزده مؤمنلردن اولارديق» كه بزه اووقت شفاعت ايدن اولاردى ۱۰۳ ۱۰۴)مجى آيه‌لر ۷ـ۸مجى آيه‌لرده ترجمه اولدى ۱۰۵) نوح قومى پيغمبرلرى تكذيب ايتدى‌لر» بزپيغمبرى تكذيب ايدن جميع پيغمبرلرى تكذيب اتمك حكمنده‌در ۱۰۶) «ايلكه اونلارڭ قرداشى نوح اونلاره ديديكه آيا قورخمزسڭز اللهدن» منى تكذيب

لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ١٠٤) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ١٠٥) كَذَّبَتْ قَوْمُ
نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ١٠٦) اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ نُوحٌ اَلَا تَتَّقُونَ ١٠٧) اِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ اَمِينٌ
١٠٨) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ١٠٩) وَمَا اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَمِينَ
١١٠) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ١١١) قَالُوا اَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْاَرْذَلُونَ ١١٢) قَالَ وَمَا عِلْمِي
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١١٣) اِنْ حِسَابُهُمْ اِلَّا عَلٰى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ١١٤) وَمَا اَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ
١١٥) اِنْ اَنَا اِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ١١٦) قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ١١٧) قَالَ
رَبِّ اِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ١١٨) فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
١١٩) فَاَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ١٢٠) ثُمَّ اَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ١٢١) اِنَّ

نصف

ایدیرسکز ١٠٧) «من سیزک ایچون امین پیغمبرم» رسالته وامالته خیانت اتمرم
١٠٧) «اللهدن قورخوک وبکا اطاعت ایدیک» اوامر ونهیده که الله طرفندن گتورمشم
١٠٩) «ومن پیغمبرلیکیمه سیزدن اجر ومزد ایستمرم منم اجریم دکلدر مگر عالملره
ترتیب ایدن اللهه ١١٠) قورخون اللهک عذابندن وبکا اطاعت ایدیک ١١١) دیدیلر
آیا بیز ایمان گتورک سکا وحال انکه سکا تابع اولوبدر اسکیك آدملر» کوهاوسی
فقرادر نه ماللری وار نه دولتلری اکر بزده سکا تابع اولساق اونلار کیمی فقیر
اولاریق ١١٢) «نوح؈ دیدی منم علمیم یوخدر اوزاده که اونلار عمله گتوررلر» من
اونلارک ایشلرنی وعمللرنی بلمرم من مکلّفم اونلاری دینه دعوت اتمکه اونلار دخی
منم سوزیمی قبول ایدوب بکا ایمان گتوروبلر ١١٣) «دگلدر اونلارک حسابی مگر
منم اللهمه اکر سیز آنلیاسکز» اونلارا عیب اتمرسکز ١١٤) «ومن مؤمنلری قووان
دگلم» ایمان گتورمك ایستینی منع اتمرم ١١٥) «من دگلم مگر آشکار قورخودان» اللهه
معصیت اتمکدن ١١٦) ایلکه بوسوزلری نوحدن ایشیتدیلر «دیدیلر یانوح اکر بو
سوزلردن ال چکمیه سن هرآینه سن سنگکسار اولمشلاردن اولارسن» داش یافحش ایله
١١٧) «نوح؈ دیدی پروردکارا منم قومیم منی تکذیب ایتدیلر ١١٨) منله اونلارک آراسنی
آچ برنوع آچمق» که اونلاری عذاب احاطه ایده «ونجات ویر بکا ومنله اولان مؤمنلره
١١٩) پس بیز نجات ویردیك اوکا واوکسه که اونیله ایدی کمیده که دولوایدی» آدم اراپله
١٢٠) «صوکره غرق ایتدیك نوحک نجاتندن صوکره یرده قالانلاری» که کمیه داخل
اولمامشدیلر ١٢١ـ١٢٢) بوآیه‌لر ٧ ـ ٨مجی آیه‌لرده ترجمه اولدی ١٢٣) «عاد قومی
پیغمبرلری تکذیب ایتدی. ١٢٤) اوزمانکه اونلارا اونلارک قرداشی هود دیدی آیا

فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۱۲۲) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۱۲۳) كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ۱۲۴) اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ هُودٌ اَلَا تَتَّقُونَ ۱۲۵) اِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ اَمِينٌ ۱۲۶) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ۱۲۷) وَمَا اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۱۲۸) اَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ اٰيَةً تَعْبَثُونَ ۱۲۹) وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ۱۳۰) وَاِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ۱۳۱) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ۱۳۲) وَاتَّقُوا الَّذِي اَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ۱۳۳) اَمَدَّكُمْ بِاَنْعَامٍ وَبَنِينَ ۱۳۴) وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۱۳۵) اِنِّي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۱۳۶) قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا اَوَعَظْتَ اَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ

قورخمورسگز اللهڭ عذابندن» واوڭا معصيت ايديرسگز ۱۲۵) «من سيزڭ ايچون امين پيغمبرم (اوّل آيه‌دن رب العالمين كلمه‌سنه‌ديك نوح قصه‌سنده ترجمه اولدى) ۱۲۸) آيا هراوجا يرده ايولر تيكوب وعبث عمل ايديرسگز» چونكه هراوجا يرده ايولر بنا ايدوب اكلشوب گلوب گيدنلره استهزا ايدرديلر ۱۲۹) «وسيز محكم سوحوضلرى بنا ايديرسگز» ياقلعه‌لر وايولر «كويا كه سيز هميشه‌ليك قالاجاقسگز ۱۳۰) ايلكه بر مظلوم وفقيره اذيت ايتديگز ظالملر كيمى اذيت ايدرسگز» دوكرسگز وزورگز چاتانده ناحق يره اولدوررسگز ۱۳۱) «اللهڭ عذابندن قورخوڭ وبڭا اطاعت ايدوڭ ۱۳۲) وقورخوڭ اواللهدن كه سيزه گومك‌ليك ايتدى اوشيئله‌كه بيلورسگز» نعمت ودولتدن ۱۳۳) «گومك ايتدى سيزه چارپالر واوغلانلار ايله ۱۳۴) وبوستانلر وچشمه‌لر ايله» پى‌درپى سزڭ حقگزده احسان ايتدى ۱۳۵) «من قورخورم سيزه» اگر بڭا معصيت اتسه‌گز «بيوك گونڭ عذابندن ۱۳۶) ديديلر برابردر بزه اگر سن موعظه ايده‌سن ياانيكه سن موعظه ايدنلردن اولمياسن» سنڭ سوزڭى قبول اتمروك ۱۳۷) «دگلدر بوبت پرستليك مگر كيچمشلرڭ عادتلرى ۱۳۸) وبزعذاب اولمشلار دگوليك» نه‌دنياده بزه عذاب اولار نه‌آخرتده ۱۳۹) «پس تكذيب ايتديلر هودى بيزده هلاك ايتديك اونلارى حقيقتده بوهلاك ايتمكده هرآينه علامتلر وار واونلارڭ چوخى مؤمن دگلدر ۱۴۰) وبدرستيكه سنڭ اللهڭ هرآينه غالب ومهربان‌در ۱۴۱) ثمود قومى پيغمبرلرى تكذيب ايتديلر ۱۴۲) ايلكه اونلارا اونلارڭ قرداشى صالح ديديكه نه‌سببه اللهدن قورخمرسگز ۱۴۳ ـ ۱۴۵) آيه‌لر ۱۲۵ـ۱۲۷مجى آيه‌ده‌ترجمه اولوندى ۱۴۶) آياسيز بوحالده اولدقگز لذتده قالاجاقسگز دنياده خاطرجمع حالتده ۱۴۷ ساكن اولوبسگز باغچه‌لرده وچشمه‌لرده

۱۳۷) اِنْ هٰذَآ اِلَّا خُلُقُ الْاَوَّلِينَ ۱۳۸) وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ۱۳۹) فَكَذَّبُوهُ فَاَهْلَكْنَاهُمْ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۱۴۰) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۱۴۱) كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ۱۴۲) اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ صَالِحٌ اَلَا تَتَّقُونَ ۱۴۳) اِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ اَمِينٌ ۱۴۴) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ۱۴۵) وَمَآ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۱۴٦) اَتُتْرَكُونَ فِى مَا هٰهُنَآ اٰمِنِينَ ۱۴۷) فِى جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۱۴۸) وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ۱۴۹) وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ ۱۵۰) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ۱۵۱) وَلَا تُطِيعُوٓا اَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ۱۵۲) اَلَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِى الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ۱۵۳) قَالُوٓا اِنَّمَآ اَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۱۵۴) مَآ اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِاٰيَةٍ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

۱۴۸) زراعتلرده وخرمالقده که اونڭ چیچکی لطیفدر ۱۴۹) اوزگزه داغلاردن ایولر یونوب تیکرسگز اوحالده که شاد اولانلارسگز» که همیشه دنیاده قالاجاقسگز ۱۵۰) «قورخوڭ اللهدن وبگا اطاعت ایدیڭ ۱۵۱) واطاعت اتمیوڭ کفارڭ امرنه که اونلار اسراف ایدنلردر» اوز نفسلرینه ظلم اتمکده ۱۵۲) «اوکسلردر که فساد ایدرلر یرده واصلاحه گتورمزلر اوز ایشلرینی ۱۵۳) دیدیلر بوندن غیری دگلدر کهسن سحراولمش مجنونلردنسن» یااینکه سنده بزیم کیمی ایچی بوش یمکه ایچمکه محتاجسن هانسی شرافتله پیغمبر اولدیڭ ۱۵۴) «دگلسن سنمگر بزیم مثلمز بشرسن بزه برمعجزه گتور اگرسن دوغری دانشانلاردنسن ۱۵۵) صالح دیدی بو بردوهدر» که الله اونی داشدن چیخاردوب. قویدن «سوایچملك برگون اونڭدر وسیزڭ ایچون واردر معلوم گونده سوایچملك» ۱۵٦) «ودگمیوڭ بودویه پیس لیك ایله سیزی بیوك گونڭ عذابی دوتار ۱۵۷) پس پیلدیلر اودوهنی صوڭره پشیمان اولدیلر

۱۵۸) واونلاری عذاب دوتدی بو و ۱۵۹ مجی آیهلر ۷ـ۸مجی آیهده ترجمه اولدی ۱٦۰) «لوط قومی پیغمبرلری تکذیب ایتدی ۱٦۱) ایلکه اونلارا اونلارڭ قرداشی لوط دیدیکه نهسببه اللهدن قورخمیرسگز ۱٦۲ـ۱٦۴ آیهلر ۱۰۷ـ ۱۰۹ اده ترجمه اولوندی ۱٦۵) آیاعالمده اولان عورتلری قویوب کشیلره گلورسگز» عورتلره کلن کیمی ۱٦٦) «وترك ایدیرسگز اوزادیکه الله تعالی خاق ایدبدر سیزه سیزڭ عورتلرگزدن بلکه سیز حدندن تجاوز ایدن قومسگز ۱٦۷) دیدیلر اگربو سوزلردن گرو دورمیهسن ای لوط البته بزیم آرامزدن خارج اولانلاردن اولارسن ۱٦۸) لوطدیدی من سزڭ عملگزی دشمن دوتانلاردنم ۱٦۹) پروردگارا نجات

۱۵۵) قَالَ هٰذِهٖ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ۱۵۶) وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۱۵۷) فَعَقَرُوهَا فَاَصْبَحُوا نَادِمِينَ ۱۵۸) فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۱۵۹) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۱۶۰) كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ۱۶۱) اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ لُوطٌ اَلَا تَتَّقُونَ ۱۶۲) اِنِّى لَكُمْ رَسُولٌ اَمِينٌ ۱۶۳) فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُونِ ۱۶۴) وَمَا اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۱۶۵) اَتَاْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ۱۶۶) وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ۱۶۷) قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ۱۶۸) قَالَ اِنِّى لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ۱۶۹) رَبِّ نَجِّنِى وَاَهْلِى مِمَّا يَعْمَلُونَ ۱۷۰) فَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهُ اَجْمَعِينَ ۱۷۱) اِلَّا

ویربگا ومنم اهلمه اوعملدن کهمنم قومیم عمله گتوررلر ۱۷۰) پس بز نجات ویردیك اوگا واونگ اهلنگ هاموسنه ۱۷۱) مگر لوطنگ عورتی قوجه قاریه که اوعذابده قالانلردن اولدی ۱۷۲) صوگره هلاك ایتدیك اوبریسیلری ۱۷۳) وياغديرديك اونلاره داشدن اولان یاغش ونه پیس اولدی قورخودولمشلارگ یاغشی» اونلاری اوّل قورخوتدوق ایلکه قورخمادیلر صوگره اونلارا داش یاغدیردیق ۱۷۴ـ۱۷۵) بوایکی آیه ۷ـ۸ده ترجمه اولدی ۱۷۶) مدین صاحبلری پیغمبرلری تکذیب ایتدیلر ۱۷۷) ایلکه شعیب اونلره دیدی که نهسببه اللهدن قورخمرسگز ۱۷۸ـ۱۸۰) ۷ـ۸ده ترجمه اولدی ۱۸۱) تمام اولچون اولچنی وآز اولچنلردن اولمیون ۱۸۲) ووزن ایدیگ دوز ترازوایله ۱۸۳) وآز ایتمیوگ خلقگ حقندن اونلارگ شیئلرینی وسعی اتمیوگ یرده اوحالده کهفساد ایدنلر اولاسگز ۱۸۴) وقورخون اواللهدن که خلق ایتدی سیزی وسیزدن سابق طائفهلری ۱۸۵) دیدیلر بوندن غیری دگلدر کهسن جادو اولمشلردنسن ۱۸۶) ودگلسن سن مگر بزیم کیمی بشرسن وبیز سنیهرآینه یالانچی کمان ایدیریك ۱۸۷) بزیم باشمزه گوگدن برپارچه سال اگر سن دوغری دانشانلاردنسن» ادعای نبوتده ۱۸۸) «دیدی منم اللهیم بیلجیراقدر اوزادهکه سیز ایدیرسگز» هرنوع مصلحت بیلسه اونوع ایدر ۱۸۹) «اونی تکذیب ایتدیلر صوگره اونلاری اوددن عمله کلمش گولکهنگ عذابی دوتدی» یدی گون اونلارا حرارت یتشوب شدت حرارتدن بیل وگولك تمنا ایدیردیلر اونلارا اود یاغوب هاموسنی یاندیردی «بدرستیکه اوگونگ عذابی بیوك ایدی» واونوع عذاب کونی هیچکس ایچون گورونمهمشدی

عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ١٧٢) ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ١٧٣) وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ
الْمُنْذَرِينَ ١٧٤) إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ١٧٥) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ
الرَّحِيمُ ١٧٦) كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ١٧٧) إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ
١٧٨) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ١٧٩) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ١٨٠) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ
أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١٨١) أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ
١٨٢) وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ١٨٣) وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ١٨٤) وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ١٨٥) قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ
١٨٦) وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ١٨٧) فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ١٨٨) قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٨٩) فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ

١٩٠ـ١٩١) بو آيەلر ٧ـ٨مجی آيەلردە ترجمه اولدی
١٩٢) حقيقتده بوقرآن عالملره تربيت ويرن الله طرفندن كلوبدر
١٩٣) «بوقرآنی جبرئيل گتوروبدر كەامين‌در» هركز تغيير وتبديل‌اتمز ١٩٤) «سنگ
قلبگا ياپيغمبر تااينكه سن بوآيەلرايله خلقی قورخودان پيغمبرلردن اولاسان
١٩٥) عرب ديليلەدر كەمقصودی آسان وجهله ظاهرايدندر ١٩٦) حقيقتده بوقرآنده
اولان خبرلر كيچمش پيغمبرلرگ كتابلرينده ذكر اولوبدر» نەسببه
مشركلر بو قرآندن اعراض ايديرلر ١٩٧) «بنی اسرائيل عالملری
بوقرآنی بيلملك‌لری» واونگ دوغريلقنه شهادت ايتمگاری «آيا مكەاهلنه دليل اولماز
بو قرآنگ حق‌اولمقنه» چونكه مشركلرگ سؤالنه گوره يهودی عالملری ديورديلر
كەمحمدگ واوگا نازل اولان قرآنگ حق‌اولمقی توراتده يازيلوب اوپيغمبر تشريف
گتورن وقتده عربلری قتل‌ايدەجكدر بوسببه اوس ايله خزرج طائفەلری اسلامه
گلديلر نجەكه سؤره بقرەنگ ٨٩مجی آيەسنده بيان‌اولدی ١٩٨) «واگر بز قرآنی
عجملرگ بعضی‌سنه گوندرسيديك» عربدن غيری هامويه عجم ديولر «وعجم اولان
آدم اوقرآنی عربلره اوخوسيدی اوگا ايمان گتورمزديلر» كه بو گلام عربی دگلدر
كەبيز بيليديك وهميده فصيح دگلدر امابز اونی عرب لغتيله عرب دودماننگ اشرفندن
عمله‌گلن عرب پيغمبره گوندرديك كەدخی عذريری قالميه ٢٠٠) نجەكه قرآنی
عربجه گوندرديك «هابيله اونی كناه‌كارلرگ قلبلرينه داخل ايدەريك ٢٠١) اونلر

يَوْمِ الظُّلَّةِ اِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ١٩٠) اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ
١٩١) وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ١٩٢) وَاِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١٩٣) نَزَلَ بِهِ
الرُّوحُ الْاَمِينُ ١٩٤) عَلٰى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ١٩٥) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ
١٩٦) وَاِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْاَوَّلِينَ ١٩٧) اَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ اٰيَةً اَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمٰٓؤُا بَنِي اِسْرَآئِيلَ ١٩٨) وَلَوْ
نَزَّلْنَاهُ عَلٰى بَعْضِ الْاَعْجَمِينَ ١٩٩) فَقَرَاَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ٢٠٠) كَذٰلِكَ سَلَكْنَاهُ
فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ٢٠١) لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيمَ ٢٠٢) فَيَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ٢٠٣) فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ٢٠٤) اَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ
٢٠٥) اَفَرَاَيْتَ اِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ٢٠٦) ثُمَّ جَآءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ٢٠٧) مَا اَغْنٰى

قرآنه ایمان گتورمزلر دردناك عذابی گورن وقته‌دیك ٢٠٢) صوگره اونلره عذاب
غفله‌كلر واونلار آڭلامازلر عذابڭ گلمه‌كنی ٢٠٣) دیرلر آیابز مهلت ویریلمشلردن
اولابیله‌ریك» كه‌دنیایه قایدوب ایمان گتورگ اونلرڭ جوابنده دیرلر ٢٠٤) «سیز
دلیاده تله‌سردگز» عذاب نازل اولمقه ایندیكه عذاب یتشدی دخی مهلت اولماز
٢٠٥) «آیابگا دیكوروم اكر بز اونلاری لذت‌آپاران آدملر ایدك نچه‌ییللر ٢٠٦) صوگره
اونلاره وعده‌اولونان عذاب‌گله ٢٠٧) بی‌احتیاج اتمدی اونلاردن كچمشده ایتدیگاری
لذتلر» اووقت بوگونلرڭ فكرنی اتمدیلر اكر اونلاره مهلت ویریله زمان مهلتده
دخیده آرتق معصیت ایدرلر ٢٠٨) «وبز هلاك اتمدیك هیچ قریه‌نی مگركه اوقریه
ایچون قورخودان پیغمبر واریدی» تاپیغمبر گوندرمیوب اتمام حجت اتمینجه عذاب
نازل اتمه‌ریك ٢٠٩) «پیغمبر گوندرمشوك نصیحتدن اوتری وبز دگولیك ظلم‌ایدنلر»
كه‌هدایته امراتمه‌مش هلاك ایدك ٢١٠) «وقرآنی شیطانلر نازل‌اتمدی ٢١١) اونلرڭ
لیاقتی یوخدر واونلار باجارابلمزلر» قرآنی گتورمكی ٢١٢) «بدرستیكه شیطانلر
ملائكه‌لرنڭ سوزلرینی یااللهڭ وحینی ایشتمكدن هرآینه گنار اولمشلاردر»
٢١٣) «پس چاغرما اللهیله باشقه اللهلار كه‌سن عذاب اولمشلاردن اولارسن» خطاب
حضرته‌در اماحكمی خلقه‌در ٢١٤) وقورخوت اوزڭڭ یاخوں قوملریگی
٢١٥) «وشكسته ایت قنادیگی» یعنی شكسته نفس‌لیك ایت «سگا تابع‌اولان مؤمنلره
٢١٦) اكر سگامعصیت ایده‌لر دیكلن بدرستیكه من‌بیزارم اوعمللردن كه‌سیز ایدیرسگز»
ایلكه بوآیه شریفه نازل‌اولدی حضرت صفاداغنه چخوب بیوردی (یاصباحاه) بوسوزی

عنهم ما كانوا يمتعون ٢٠٨) وما اهلكنا من قرية الا لها منذرون ٢٠٩) ذكرى وما كنا
ظالمين ٢١٠) وما تنزلت به الشياطين ٢١١) وما ينبغي لهم وما يستطيعون
٢١٢) انهم عن السمع لمعزولون ٢١٣) فلا تدع مع الله الها آخر فتكون من المعذبين
٢١٤) وانذر عشيرتك الاقربين ٢١٥) واخفض جناحك لمن اتبعك من المؤمنين
٢١٦) فان عصوك فقل اني بريء مما تعملون ٢١٧) وتوكل على العزيز الرحيم
٢١٨) الذي يريك حين تقوم ٢١٩) وتقلبك في الساجدين ٢٢٠) انه هو السميع العليم

عرب آراسنده اووقت دیردیلر که برغریبه امرواقع اولا قریش حضرتنگ یانه جمع
اولوب دیدیلر نه خبروار حضرت بیوردی آیا منی نجه بیلورسگز اکر سیزه خبر
ویرمکه بوداغنگ دالنده سیزنگ دشمنلرگز وار بوکیجه یا صباح سیزنگ اوستنگزه کله جکلر
آیامنم سوزیمی قبول ایدرسگز یانه دیدیلر بلی بیز سنی دوغری دانشان آدم بیلوریك
حضرت بیوردی من اللهنگ پیغمبریبیم الله منی گوندروب که سیزی عذابله قورخودام
ابولهب دیدی اللرنگ کسیلسون آیا بوندن اوتری بزی بویره جمع ایدوبسن پس متفرق
اولوب داغیلدیلر بعض روایته گوره بو آیهٔ شریفه نازل اولانده حضرت رسول ص
عبدالمطلب اولادنی که حضرتنگ یاخون قوملری ایدی جمع ایتدی که هاموسی قرخ نفر
ایدی وحضرت علیه بیوردیکه برقویون کسوب اونی آبگوشت پشیره حضرت بیوردیکه
اون نفر بریره جمع اولسون وبسم الله دیوب یسونلر پس اون نفر ییوب دویدیلر وبرکاسه
سوددن ایچوب هاموسی سیراب اولدیلر اوندن صوگره اوبریسی دسته بو منوالله
ییوب ایچدیلر نه آت تمام اولدی ونه سود وحال آنکه اونلارنگ هربریسی برقویونی
تك ییردیلر ابولهب دیدی عجب محمد بوگون سحرایتدی حضرت بوسوزدن غمگین
اولوب برسوز بیورمادی صباحی گون همان منوال ایله ضیافت ایدوب ییوب ایچندن صوگره
بیوردی ای عبدالمطلب اولادی من اللهنگ پیغمبریبیم بگا ایمان گتورون واطاعت ایدون
اکر بگا اطاعت اتسه گز یریوزنگ آقالاری اولارسگز وهرکسکه اول بگا ایمان گتوره
منم قرداشم ووزیرم ووصیم اولاجاقدر هیچکسدن جواب گلمدی مگر علی؏ دن ایکمجی
دفعه اوچونجی دفعه گنه هیچکس جواب ویرمسدی بغیر ازعلی؏ حضرت بیوردی
یاعلی یاخون کل پس اونگ آغزنی آچوب آغزنگ سویندن اونگ آغزنه وکتفنه داخل
ایتدی ابولهب دیدی عجب مزدویردون اوکسه که هامودن اول سگا ایمان گتوردی
پس هامودن زیاده ابولهب باشلادی اوحضرته اذیت ایتمکه . قایداق آیه لنگ ترجمه سنه

٢٢١) هَلْ اُنَبِّئُكُمْ عَلٰى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ٢٢٢) تَنَزَّلُ عَلٰى كُلِّ اَفَّاكٍ اَثِيمٍ

٢٢٣) يُلْقُونَ السَّمْعَ وَاَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ ٢٢٤) وَالشُّعَرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُنَ

٢٢٥) اَلَمْ تَرَ اَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ٢٢٦) وَاَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ٢٢٧) اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللّٰهَ كَثِيراً وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا اَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ

٢١٧) «وتوكل ايت هامويه غالبه‌ايدن» ودشمنلردن انتقام آلان ودوستلرینه «رحم‌ایدن اللهه ٢١٨) ایله الله‌که سنی گورر کەسن دورارسن» اوزفراشندن یالقوز نمازجماعته کتمکه یاانکه یالقوز نمازه دررماقکی وهاییله گورر ٢١٩) «سنک دولانماقکی سجده ایدنلرک آراسنده»اونلارک احوالندن خبرداراولماق ایچون ٢٢٠) «الله‌ایشیدن‌وبیلندر ٢٢١) آیامن خبرویروم سیزه‌که‌شیطانلر گیمه‌نازل‌اولار ٢٢٢) نازل‌اولار هریالان‌دانشانه که‌کناه‌کار و معصیت‌ایدندر»آدلارنی‌کاهن قویوب خلقی‌آلدادیرلر ٢٢٣) «قولاقنی‌شیطانلرک سوزنه آتارلر» ویالاندن دیرلرکه شیطانلر بزه خبرویریر «واونلارک چوخی یالان دانشانلاردر» یدی‌نفر مکه‌نک مشرکلریندن بریره جمع‌اولوب شعرلر ترتیب ایتدیلر حضرتک هجونه وبعض احوالە شامل وديدیلرکه بزده محمدکیمی سوزلر دانشوروق الله‌تعالی اونلارک ردینده بیورور ٢٢٤) «وشاعرلر لغو دانشانلاردر زیان‌کارلر اونلاه‌تابع‌اولار ٢٢٥) آیاسن‌گورمرسنکه اونلار هرچولده متحیردیلر» یالانک هرفننی عمله کتوررلر کیمینی تعریف کیمینی ذم‌ایدرلر ٢٢٦) «اونلار دیرلر اوزادی که‌عمله کتورمزلر» خلقی ترغیب‌ایدرسخاوته‌وبخشی‌ایشه اما اوزلری‌اتمزلر ٢٢٧) «مکراوکسلرکه ایمان کتوردیلر وصالح ایشلر ایتدیلر» که‌عبارتدر مؤمن شاعرلردن عبدالله بن‌رواحه وکعب بن‌مالك وحسان بن‌ثابت کیمی‌که حضرتی مدح‌ایدردیلر «وذکر ایدرلر اللهی چوخ وقت» وشعردیمك اونلاری واجبی عبادتدن منع‌اتمز «وانتقام آلدیلار مشرك‌لردن اوندن صوکره که‌مظلوم اولدیلر وتیزدر که‌ظالملر بیلرلر هانسی مکانه قایدا جاقلار» جهنمه داخل اولانده بیلرلر ظلمک شدتلو عذابه‌سبب اولمقنی

سورة النمل (۹۳) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

حزب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) طسٓ تلك ایات القرآن وکتاب مبین ۲) هدی وبشری للمؤمنین ۳) الذین یقیمون الصلوة ویؤتون الزکاة وهم بالاخرة هم یوقنون ۴) ان الذین لا یؤمنون بالاخرة زینا لهم اعمالهم فهم یعمهون ۵) اولئك الذین لهم سوء العذاب وهم فی الاخرة هم الاخسرون ۶) وانك لتلقی القرآن من لدن حکیم علیم ۷) اذ قال موسی لاهله انی انست نارا سآتیکم منها بخبر او اتیکم بشهاب قبس لعلکم تصطلون ۸) فلما جاءها نودی ان بورك من فی النار ومن حولها وسبحان الله رب العالمین ۹) یاموسی انه انا الله العزیز الحکیم ۱۰) والق

۱) بوسوره‌ده ذکر اولان سوزلر جمیع احکامی بیان ایدن کتابنگ وقرآننگ آیه‌لری‌در» قرآننگ آیه‌لری قرآننگ عینی‌در قرآن وکتاب برمعنایه‌در معنی بیله اولور بودر آشکار اولان قرآن ۲) «یول گوسترن وبشارت ویرندر مؤمنلره» ثواب وبهشت ایله ۲) «ایله مؤمنلار که نماز قیلالار روز کوة ویررلر واونلار آخرته یقین ایدرلر واونك وقوعنده هرگز شك ایتمزلر ۴) آخرته ایمان گتورمینلرگ عمللرینی اونلره زینتلو ایده‌ریك» ایمانه گلملك لرندن ناامیدلیك حاصل اولاندن صوگره «پس اونلار حیران اولارلر ۵) اونلار اوکسارد رکه اونلار ایچون عذابنگ پیسی وار واونلار آخرتده محض اونلاردرلر چوخ زیانکارلر ۶) هرآینه یامحمد ؑ یتشمش اولارسن قرآنه» یعنی قرآن سگا ویریلوب «حکمت‌له ایش گورن وچوخ بیلن اللهنگ طرفندن ۷) یادگا گتور اوزمانی که موسی ؑ اوز عورتنه» که شعیب ؑ گ قزی ایدی «دیدی من اوزاقدن اودگوردیم تیزلیك ایله سیزه اوندن برخبر گتوره‌رم» یولنگ هانسی طرفده اولماقندن نجه‌که سورهٔ طه‌ده ذکر اولوندی «یااینکه سیزه براود شعله‌سی گتوره‌رم شایدکه سیز ایسنه‌سگز» و سویوغون شدتندن خلاص اولاسگز ۸) «ایلـکه موسی اودگ طرفنه گلدی ندا اولوندی که برکتلو اولدی اوکسکه اودده‌در واوکس که اودگ اطرافنده‌در». اودده اولان عبارتدر ملائکه‌دن اطرافنده اولان موسی‌دن یااینـکه مبارك اولدی اوکسکه اود طلب ایتمکده‌در عبارتدر موسی‌دن اطرافنده اولان عبارتدر ملائکه‌دن «وپاکدر خداوند عالم» جمیع عیبلردن «که عالملره تربیت ویرلدر ۹) یاموسی بدرستیکه منم اوالله که غلبه وحکمتله

عَصَاكَ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَانٌّ وَلّٰى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسٰى لَا تَخَفْ اِنّ۪ي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ ١١) اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوٓءٍ فَاِنّ۪ي غَفُورٌ رَح۪يمٌ ١٢) وَاَدْخِلْ يَدَكَ ف۪ي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَٓاءَ مِنْ غَيْرِ سُوٓءٍ ف۪ي تِسْعِ اٰيَاتٍ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِه۪ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِق۪ينَ ١٣) فَلَمَّا جَٓاءَتْهُمْ اٰيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُب۪ينٌ ١٤) وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَٓا اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِد۪ينَ ١٥) وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي فَضَّلَنَا عَلٰى كَث۪يرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِن۪ينَ ١٦) وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوُدَ وَقَالَ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ

رفتار ایدنم ۱۰) وآت عصاگی» ابلکه عساسنی آتدی اژدها اولدی «ایلکه گوردی عصا حرکت ایدور گویا که اوکوچك ابلاندر» کنایه‌در سرعتاه حرکتندن وحال آنکه عصا بیوك اژدها اولموشدی «قورخوب دالی طرفه قایتدی وقاچدی وقایتمدی» وملتفت اولمادی اللهبیوردی «یاموسی قورخمه بدرستیکه منم یانمده پیغمبرلر قوخمازلر» بوسوز موسی‌یه تسکین قلب ویرمك ایچوندر که پیغمبرلر پیس ایش گورمزلرکه قورخالار ۱۱) «مگر او کس قورخارکه ظلم ایده اوز نفسنه» گناه ایتمك ایله «صوگره عوض ایده گوزل عملی پیسلكدن صوگره» توبه ایتمك ایله «پس بدرستیکه من باغشلیان ورحم ایده‌نم ۱۲) وداخل ایت الگی اوز قولتقگا تااینکه خارج اولا ایشیقلو اولان حالده پیسلیك وناخوشاق عمله گلمه‌مش دوققوز علامت ومعجزه ایله گیت گلن فرعونگ واونگ قومنگ طرفنه حقیقتده اونلر فاسق قوملردر» اللهگ اطاعتندن چیخوب کفری اختیار ایدوبلر ۱۳) »ایلکه بزیم علامتلریمز ومعجزه‌لریمز ایله فرعونگ قومنه گلدی دیدیلر بوگورونن امرلر آشکارا سحردر ۱۴) واومعجزه‌نی داگدیلر وحال آنکه اونلارگ قلبلری یقین ایتمشدی» اونگ دوغریلقنه امادیللری ایله انکار ایتدیلر بنی اسرائیله «ظلم ایتمك و مؤمنلره تکبرلك واوجالیق ایتمك ایچون پس باخگلن نجه اولدی فساد ایدنلرگ آخری ۱۵) بتحقیق بزداوده واونگ اوغلی سلیمانه خلق آراسنده حکم ایتمك علمی وبردیك دیدیلر حمد اولسون اواللهه‌که بزی آرتیق ایتدی اوزنگ صالح بنده‌لرینگ چوخندن» بزی خلق آراسندن برگزیده ایدوب پیغمبر ایتدی وبزه‌دمیری یوموشاق ایدوب جن وانسی بزیم اطاعتمزه ماموراتیدی ۱۶) «وسلیمان داوده وارث اولدی» خواه امور دنیاده امواله وارث اولماقله وخواه امور آخرتده نبوته وارث اولماق ایله «وسلیمان دیدی (مقام شکرده) ای مخلوقات بگا تعلیم اولوندی قوشلارگ دانشقی» واونلارگ سسلرندن کلاملرینی آنلامق، نبوت وسلطنته لازم اولان علملردن «بگا هرشیئی ویریلوب بدرستیکه

عُلِّمْنَا مَنطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِن كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ١٧) وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ
مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ١٨) حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ
ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ١٩) فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا
مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ٢٠) وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَالِيَ لَا أَرَى الْهُدْهُدَ أَمْ كَانَ
مِنَ الْغَائِبِينَ ٢١) لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَنَّهُ أَوْ لَيَأْتِيَنِّي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ٢٢) فَمَكَثَ

بوعطا هرآینه آشکار مرحمتدر اللهنگ طرفندن ١٧) سلیمانگ قوشونلاری جن، انس و قوشلاردن هاموسی جمع اولدیلر پس اونلار حبس اولونار دیلر» که بر برینه قاریشمیوب و متفرق اولمیه‌لر هر وقت سلیمان سفر ایتسیدی ذکر اولان طائفه‌لر بساط اوستنده اگلشوب اونلاری ییل گوتوروب هانسی طرفه خواهش ایتسیدی او طرفه آپاراردی ١٨) «برگون سلیمان و قوشونلاری» سفر اثناسنده «گلدیلر قارنجه‌لر چولنه» یا طائفدر یا شام اللهنگ امری ایله «بر قارنجه دیدی ای قارنجه‌لر داخل اولون اوزیرلریگزه تااینکه سیزی سلیمان و اونگ قوشونلاری ازمیه‌لر اوحالتده که اونلار بیلمزلر» و سهواً سیزی ازرلر نه اینکه قصداً بو سوزی ییل سلیمانگ قولاقنه گتوروب سلیمان دایاندی ١٩) «پس سلیمان تبسم ایتدی اوحالتده که گولوردی اونگ سوزندن» دیدی او قارنجه‌نی منم یانمه گتورونگ ایلکه گتوردیلر دیدی ای قارنجه آیا سن بیلمورسنکه من اللهنگ پیغمبری‌یم و من هیچکسه ظلم ایتمرم قارنجه دیدی بلی بیله‌در دیدی بس نیه منم ظلممدن قورخدون و او سوزی دیدیگ قارنجه دیدی من قورخدومکه قارنجه‌لر سننگ جلالتگی گوروب آلدانالار و اللهنگ عبادتندن اعراض ایده‌لر قارنجه دیدی سن بیوکسن یا سننگ آتاگ سلیمان، بیوری بلکه منم آتام داود مندن بیوکدر دیدی بس نیه سننگ آدگنگ حرفلری آتاگ داودگ حرفلرندن زیاده‌در سلیمان دیدی بیلمرم قارنجه دیدی اوندن اوتریکه سننگ آتاگ دوا ایتدی اوزیراسنه اللهنگ دوستلقیله یعنی اصل آدی (داوی بود) ایدی صوگره مخفف اولوب داود اولدی «سلیمان دیدی پروردگارا مگا قوت و یر یا الهام ایت‌که من شکر ایدم سننگ نعمتگا که بگا، آتامه و آنامه ویروبسن و بوگا که من اوگونه صالح عمل ایدم‌که سن اوگا راضی اولاسن و منی داخل ایت اوز رحمتنگ ایله صالح بنده‌لرگ عددنه» ٢٠) جناب سلیمان عمان قرارله گیدنده گوردیکه باشنه گون دوشدی چونکه قوشلار قنادقناده ویروب اونگ باشنه کولگه سالاردیلر یا اینکه سو لازم اولدی و هدهد قوشنگ گوزی اوگادر ایشیقنودر

غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ اَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍ بِنَبَاٍ يَقِينٍ ۲۳) اِنِّي وَجَدْتُ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ
وَاُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ۲۴) وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ۲۵) اَلَّا يَسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِي
يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۲۶) اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ۲۷) قَالَ سَنَنْظُرُ اَصَدَقْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۲۸) اِذْهَبْ بِكِتَابِي هٰذَا فَاَلْقِهْ

که‌یرگ آلتنده سویی‌گورر «هدهدی آختاردی تاپمادی دیدی‌نه‌اولوبدر بکاکه‌من
هدهدی گورمرم‌آیاغائب‌لردن‌در» وبویرده‌یوخدربرشغل دالنجه گیدوب‌یامخالفت‌ایدوب
۲۱) «هرآینه‌من عذاب ایدرم‌اوکا شدتلوعذاب» اوزجنسی اولمیان برقوشله یادشمنیله
بریرده یولداش‌ایدرم یااونگ باشنی‌کسه‌رم «یااینکه بکاآشکارادلیل وعذرگتورر»غیبتی
خصوصنده ۲۲) «سلیمان آززمان دایاندی» یاانکه هدهددایاندی اوزاق اولمیان‌مدت
وقایتدی «دیدی من‌مطلع اولدیم وگوزومله گوردیم اوشیئکه سن‌گورمیوبسن اونی»
یااینکه گورمیوبدر اونی‌سنگ اشگرگ «ومن‌گتوردیم سکاسباشهرلدن» که‌یمن‌ناحیه‌سنده‌در
«یقین‌خبر» که‌اونده شبهه‌یوخدر ۲۳) «بدرستیکه من‌تاپدیم برنفرعورتی‌که اونلاره
پادشاهلق‌ایدر واوکا ویریلوبدر هرشیئدن» که‌پادشاهلاره لازمدر زینت دنیادن که
عبارتدر بلقیس‌بن شراحیل‌دن «واونگ بیوك‌تختی‌وار» سنگ تختندن بیوکدر
قزیلدن عمله‌گلوبدر وقرمزی‌یاقوت ویاشیل زمردایله نقش‌اولوبدر ۲۴) «من‌تاپدیم
اوعورتی واونگ‌قومنی اللهدن‌باشقه گونه سجده‌ایدرلر شیطان اونلرگ عمللرینی
اونلره‌زینتلو ایدوبدر واونلاری حق‌یولدن ساخلیوب پس‌اونلار هدایت تاپمازلاره
اللهی‌ترك‌ایدوب گونه‌سجده‌ایتمك‌ایله ۲۵) شیطان‌اونلاری یولدان‌چیخاروبدرکه«سجده
ایتمیه‌لر اواللهه‌که نارین وگزلین یاغشی گوك طرفندن گونده‌روب یرده نارین
علفلری گوگردر وبیلراوز ادیکه سیز گزلین ساخلارسکز واوزادیکه‌آشکارایدرسکز
۲۶) اللّٰه‌ایله اللهدرکه معبود بحق یوخدر مگر اوکه بیوك عرشگ اللهیدر» اونگ
عرشی بلقیسگ عرشندن بیوکدر ایلکه‌هدهد اوز عذرنی تمام‌ایتدی ۲۷) «سیلمان
دیدی تیزلیك ایله بزباخاروق که‌آیاسن دوغرو دیدیگ یااینکه‌سن یالان دینلردن‌سن»
پس‌سلیمان کاغذیازوب مهری‌ایله مهرلیوب دیدی ۲۸) «آپارمنم بوکاغذیمی واونی
آت‌سبا اهلنگ طرفنه صوگره‌مخفی اول اونلاردن پس‌باخگلن که‌نه‌شیئی‌ایله قایدارلار»
منم کاغذیمگ جوابنه پس هدهد کاغذی آپاروب اونلاره آتدی روایت اولونوب
بلقیس یاتان حالده اونگ سینه‌سنه قویدی ایلکه بلقیس اونی گوردی ۲۹) «دیدی

اليهم ثم تول عنهم فانظر ماذا يرجعون ٢٩) قالت يا ايها الملا اني القي الى كتاب كريم ٣٠) انه من سليمان وانه بسم الله الرحمن الرحيم ٣١) الا تعلوا علي واتوني مسلمين ٣٢) قالت يا ايها الملؤا افتوني في امري ما كنت قاطعة امرا حتى تشهدون ٣٢) قالوا نحن اولوا قوة واولوا بأس شديد والامر اليك فانظري ماذا تامرين ٣٣) قالت ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة وكذلك يفعلون ٣٤) واني مرسلة اليهم بهدية فناظرة بم يرجع المرسلون ٣٥) فلما جاء سليمن قال اتمدونن بمال فما اتينى الله خير مما اتيكم بل انتم

اوز قومنه ای اشراف قوم بدرستیکه بگا بیوك وگرامی کاغذ آتیلوبدر» باشی باغلو ومهرلودر یااینکه خطنگ وعبارەسنگ حسلی جهتنه ٣٠) «بدرستیکه اوکاغذ سلیماندندر»که مهراونگ آدینەدر ایلکه کاغذی آچدی گوردی یازیلوب «بسم الله الرحمن الرحیم ٣٠) اوجالق وکبر ایتمیوگ بگا ومنم یانمه گلون مسلمان وامریمه تسلیم اولان حالتده» ایلکه بلقیس کاغذگ مضمونندن خبردار اولدی ٣١) «دیدی ای اشراف قوم منم بو امریمده بگا فتوا ویریگ سیز حاضر اولمینجه من هیچ ایشه حکم ایتمرم» گرك جمع اولوب مصلحت ومشورت ایدەسیگز ٣٢) «اشراف قوم دیدیلر بز قوت و قدرت صاحبیوك» لشکریمز حددن زیادەدر «و اوزیمز شدتلو هیبت صاحبیوق اما حکم سنگدر پس باخگان وفکر ایتگلن که بزەنه امر ایدیرسن» دعوایه یامصالحەیه ٣٣) «بلقیس دیدی ایلکه پادشاهلار برشهره زور وغلبه ایله داخل اولدیلر شهری خراب واوشهرگ عزیزلرینی ذلیل ایدرلر» ایستدیکلرینی آسانلقله عمله گتورمك ایچون سلیمان اگر بزیم شهریمزه داخل اولسا اهالنی قتل وغارت واشرافی اسیر ایدرلر خداوند عالم بلقیسگ اوسوزنی تصدیق ایدوب بیورور نجه که بلقیس دیور «ها بیله ایدرلر» پادشاهلار غلبه ایله شهره داخل اولانده ٣٣) «من سلیمانه تحفه وهدیه گوندررم تاباخوب گوروم که ایچیلر نجه قایدارلر» اگر تحفەنی قبول ایتسه یقین درکه پادشاهدر هدیەیه طمع ایدوبدر واگر پیغمبر ایسه هرگز هدیەیه میل اتمز پس ایکی یوز غلام کنیز لباسیله وایکی یوز کنیز کشی لباسیله هاموسنگ لباسی فاخر، قزیل وگومش کرپیچلر عددی بشیوزەقدر یازیلوب وبرحقەنگ ایچنده دیشیلمەمش در وبرعدد کج دیشیلمش در گوندەروب برطفری عریضه یازوب مضمونی بوایدیکه اگرسن پیغمبرسن ایسه غلامله کنیز آراسنه فرق قویوب بربریندن آییر وحقەنگ ایچندەاولان شیئدن خبرویر کەندر واونی دیش دنیا آلتلرندن غیریسی ایله ودوز دیشلمەمش حقەیه ساپ داخل ایت ٣٥) «ایلکه ایلچیلر سلیمانگ یانمه گلدیلر» اونلاردن قباق

بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ٣٦) ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً

هدهد گلوب احوالاتدن حضرته خبر ویردی حضرت امرایتدی قزیل وگوموش
کرپیچلر دوشه‌سونلر سلیمان دایانان یردن نچه‌فرسخ مسافه قدرنجه واوز مجلسنی
مزین‌ایدوب دورت‌مین کرسی ساغدن وصولدن دوزوب نچه‌فرسخ انسانلر نچه‌فرسخ
وحشی ویرتجی حیوانلر صف چکوب قوشلار قنادقناده ویروب سلیمانگ قباقنده
دوردیلر ایلکه بلقیسگ ایلچی‌لری میدانه یتشدیلر ویولده توکولن قزیل‌لاری‌گوردیلر
اوزلرینگ قزیل هدیه‌لرینی حقیر حساب ایدوب آتدیلر ایلکه حضرتگ حضورنه
یتشدیلر سلیمان ٤ چوخ مهربانلق‌ایله آچیق یوز ایله اونلارله دانشوب اونلار یقین
ایتدیلرکه پیغمبردر چونکه بلقیس اونلاره دیمشدی که اگر سلیمان سزی گورنده
سیزه آجیقلو وکبرله باخسا اوندن قورخمیوگ یقین‌پادشاهدر وبزیم قوتمزاونلاردن
چوخدر واگر مهربانلوقله سزله رفتارایتسه یقین ایدونکه پیغمبردر هرنه فرمایش
ایتسه قبول ایدون سلیمان٤ بلقیسگ قومنگ بیوگنه دیدی هانی اوحقه‌که‌گتوروبسن
ایلکه‌حقه‌نی ویردی جبرئیل نازل‌اولوب خبرویردیکه حقه‌ده دیشیلمه‌مش دروار
سلیمان ٤ ارضه قورده امر ایتدیکه بوطرفدن دلوب اوبری طرفه گیچدی وبرآغ
قورده امرایتدیکه آغزینه ساپ آلوب اگری دیشیلمش درگ بوطرفندن داخل و
اوبری طرفندن خارج اولدی وغلام‌ایله کنیزی بربرندن آیردی بوقرارله‌که‌هاموسنه
بیوردی اللرینی ویوزلرینی وقوللارینی یوسونلار ذکور طائفه‌سی قوللارینی
یووان وقت سویی قوللارینگ چول طرفندن وعورت طائفه‌لری ایچ طرفندن
توکدیلر پس‌سلیمان ٤ دیدی «آیامال‌ایله مگاکومك‌لیك ایدیرسگز» منم‌مالمی‌چوخ
ایتمك‌ایستیورسگز» اوزادیکه‌الله بگاویروبدر» نبوت‌وسلطنتدن «یخشی‌راقدر اوزادن
که‌الله‌سیزه ویروب یالقوز دنیا وسلطنت‌دن بلکه‌سز اوزهدیه‌گزایله شاداولارسگز»
که‌هانسگز اوبریسنه هدیه‌ویرسه شاداولار ٣٦) «قایت اونلارگ طرفنه» گتوردیگگ
هدیه‌ایله ودیگان مسلمان اولسونلر والا «اونلارگ طرفنه اوقدر قوشون گتوره‌رم
که اونلار برابرلیك ایده‌بلمزلر وهرآینه بزاونلاری اوشهردن ذلیل‌لیك‌ایله خارج
ایده‌ریك واوحالتده‌که‌اونلار کوچك اولارلر» بزیم‌مقابلمزده. ایلکه ایلچیلر بلقیسگ
یاننه قایتدیلر بلقیس بیلدیکه اوپیغمبردر ودعوا وقتی اونیله برابرلیك ایده بیلمز
تدارك گوردی سلیمانگ یاننه گلمگه جبرئیل بواحوالاتی سلیمان٤ه خبرویردی

٣٧) سلیمان‌دیدی ای‌منم‌قوممگ شریفلاری سیزگ‌هانسگز بلقیسگ تختنی‌بگا گتورر بلقیس
واونگ آدملاری بگا تسلیم اولان‌حالده منم یانیمه گلندن سابق چونکه بلقیس سیادن
چیخان وقتده تختنی محکم ایوه قویوب محکم ومعتبر قراوللر قویمشدی حضرت

وَهُمْ صَاغِرُونَ ۳۷) قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَؤُا أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ

۳۸) قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ

۳۹) قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا

عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ

فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ۴۰) قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ

ایستیوردیکه بلقیسنگ تختنگ حاضراولماقی دلیل اولا اونگ نبوتنه ۳۸) «جن طائفه‌سندن برنفر قوتلو شخص دیدیکه من او تختی سگا گتوره‌رم اوندن ئباقکه سن دوراسن اوزیرندن» که مرافعه‌دن اوتری اکلشوبسن زمان مرافعه‌نگ تمامنه‌دیك «وبدرستیکه من تختی گتورمکه قوتلو وامینم» اونده اولان قزیل وجواهراته هرگز خیانت اتمرم سلیمان؏ ایستدیکه اومدتدن تیزاونگ مقصودی عمله‌گله یاانیکه ایستدی آصف بن برخیانگ که‌اونگ وصی وخلیفه‌سی‌ایدی فضیلتنی خلقه بیلدیره ۳۹) «اوکسکه اونگ یاننده اللهگ کتابنده یازیلان علملردن برقدر علم‌واریدی» عبارتدر آصف‌دن که اللهگ‌خصوصی علملرندن اوگا برحصه ویریلمشدی «دیدیکه من‌اونگ تختنی گتوره‌رم سنگ گوزون برشیه باخوب سنگ طرفگا قایداندن قباق» کنایه‌در تیز زمانده گذرمکدن پس‌آصف بن‌برخیا سجده‌یه دوشوب بیلدیکی دعاایله اللهه دعاایدوب همان ساعت تخت سلیمانگ یاننده حاضراولدی «ایلکه گوردیکه بلقیسگ تختی اونگ یاننده قرار دوتوب» واوزاق مسافه‌دن برطرفة العین‌ده اونگ یاننه حاضراولوب «دیدی بومنم اللهمگ فضلندن‌در» که‌بدون استحقاق‌بگا کرامت ایدوب تاانیکه دلالت‌ایده منم‌اللهمگ قدرتنه ومنم اللّٰه یاننده اولان جلالت ومنزلتمه «تاانیکه منی امتحان‌ایده که‌آیا من‌شکر ایدیرم» اللهگ بگاویردیکی نعمتنه «یاانیکه من‌گفران ایدرم وهرکسکه شکر نعمت‌ایده بوندن غیری دگدر که‌اوز نفسنه شکرایدر» شکرگ نفعی اوزینه قایدار شکرایتدکجه اللّٰه احساننی آرتورار «وهرکسکه گفران نعمت‌ایده پس‌بدرستیکه منم اللهیم بی‌احتیاج‌در» بنده‌لرنگ شکرندن «وکریمدر» بنده‌لرینگ هاموسنه، شکرنعمت ایدنلره اتمینلره کافرینه عاصی‌سنه مؤمننه دنیاده زندگانلقه لازم اولان گذران وروزی‌ویرر

(بیان) بلقیسگ تختی یمندن شامه آز زمانده حاضر اولمقی علمای اسلام قبول ایدوبلریسه‌ده علمای طبیعت انکارایدوب دیوبلر که‌برجسمگ بریردن باشقه براوزاق یره نقل‌اولماقی محتاجدر اوزاق زمانه وآز زمانده نقل‌اولماقی محالدر. بوسوزی دین عالم بیان اتمیوبدر که‌عادتا محالدر یاعقلاء عادتده محال‌اولماقنی بزدخی قبول

مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ

ایدیریك ودیوریك معجزه عبارتدر عادتده گورولمین ایشلری عمله گتورمکدن اما عقلا محال‌اولماقنی ادعا ایده‌بیلمریك اوجهته‌که اکرنیجه یوز ئیللر بوندن سابق‌اولان آدملرگ یاننده دییلیدی که‌آلتی آیلق مسافتی آلتی گونده طی‌اتمك مه‌گندر اوزمانگ آدملری شبهه‌سیزدرکه‌اومطلبی قبول اتمزدیلر نیجه‌که بزبرقرن بوندن سابق ایناناماز دیق که‌اوزاق مسافه‌ده ایکی نفرآدم بربریله دانشا بیلر وحال‌انکه بوساعتده بز بومطلبی گوزیمزایله گوروروك بوسوزلاردن مقصود اودرکه برجسم بریردن بریره تیززمانده نقل‌اولماق عقلا محال دکلدر ایلکه محال اولمامقی ثابت‌اولدی اوصورتده ممکن قبیلندن اولاجاقدر ایلکه ممکن اولدی شبهه آنجق بواولاجقدرکه آیابیله کیفیت واقع اولوب یانه بومطلب صراحت‌ایله آیهٔ‌شریفه‌دن معلوم اولور بوصورتده بومطلبی قبول اتمه مکه‌عذر یری قالمیوب هیچکونه احتیاج یوخدر برپاره بیممنی تاویل‌لره مرتکب اولوب دیمك‌که بلقیسگ تختندن عبارت اونگ سلطنتی‌در بوندن علاوه بلقیسگ سلطنتده اولان تسلطی واقتدارنی ونظام وقانوننی‌که چوخ ساده امرلرگ جمله‌سندن ایدی سلیمان اوز مملکتنه گتورمکی نه‌بویوك ایش ایدی‌که سلیمان کیمی مقتدر پیغمبر اوزیندن اوتری بیوك شرافت وفضیلت حساب ایدوب اونگ مقابلنده شکر ایده وحال‌انکه بلقیسگ اقتدار وتسلطی سلیماندن آرتق اولمقنی برمورخ نقل‌اتمیوبدر بوندن علاوه اکر بوتاویله قائل‌اولساق لازم‌گلور که‌الله‌تعالی نعوذبالله خلقی آلداده بوگونه ساده امری قرآن شریفده یازیلان (تخت)سوزیله وکلامگ سبکی دلالت‌ایدن قاعده‌ایله بیان بویوروب عرب گلامندن خبردار اولان کسلر آیه‌شریفه‌لی اوخویان وقتده بیله فهم‌ایده‌لر که‌حقیقتده بلقیسگ تختی سلیمانگ یاننه حاضر اولدی وهرکز بوکلامدن فهم‌اولمیه که‌تختدن عبارت اونگ سلطنتی واقتداری‌ایمش صوگره برشخص گلوب دیه‌که بوسوزدن مقصود لفظاردن معلوم‌اولان سوز دکلدر باشقه معنی‌در بو صورتده برشخص ایرادایده که‌بس نه‌سببه الله‌تعالی وپیغمبر خلقی آلدادوب اوشخصه نه‌جواب ویرمك ممکندر یادیمك‌که نعوذبالله قرآن یالان وآدم آلدادان برکتاب‌در یااینکه صحتنه اعتقادایدوب اولده یازیلانی قبول‌ایتمك بوندن صوگره هانسی طرفی قبول‌اتمك قاریلره محوّل اولور ٤٠) «سلیمان دیدی تانیناماز ایدوگ بلقیسه‌اونگ تختنی» عرشگ بعض کیفیتنه تغییر ویردیلر قرمزی رنکی‌یاشیل ویاشیل رنکی قرمزی ایتدیلر بعض شیئی آرتوروب بعضی‌سنی آزالتدیلر اولدن اوتریکه «بیز باخوب

۴۳) قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ
۴۴) قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۴۵) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ۴۶) قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ
بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۴۷) قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ

گورك تختنه باخوب تانیار یااینکه تانماز» وبونیله اونگ صاحب‌عقل وشعور اولماقندن
خبردار اولاق یااینکه یمنده قویوب گلدیکی تختی بزیم یانمزده گورلك سببه‌اللهڭ
قدرتنه ایناناوب ایمان‌گتورر یااینکه شرکده قالوب هدایت تاپمیانلاردن‌اولار ۴۱) ایلکه
بلقیس سلیمانڭ یاننه گلدی اوڭا دییلدیکه «آیاایله‌در سنگ تختڭ» یااینکه بودرسنڭ
تختڭ بلقیس خیال‌ایتدیکه تخت اوز تختی‌دراما اوزاق یردن‌تیز گلمگنه شبهه‌لندی بو
سببه یوق‌دیمدی وبرطرفدن فکرایتدیکه تخت اونڭ تختی‌در اما تغییر وتبدیل چوق
اولوب بوسببه‌بلی دیمدی کمال عقل وشعورله جواب ویردیکه «کویا اودر» بعض
اهل تفسیر بیوروبلار بلقیس چوق یخشی بیلدی ویقین ایتدیکه تخت اوزتختی‌در
اما سؤلده اونی شبهه‌یه سالدیلار بیله‌خبر آلدیلرکه سنڭ دخی‌تختڭ بیله‌در اوڭا
گوره‌دیدی که‌کویا اومنم‌تختیم‌در اگرخبر آلسیدیلر که‌سنڭ تختنیڭ‌در بوتخت بدون
شبهه دیردیکه بلی‌منم تختمدر «وبزه علم‌ویریبلدی بویره گلندن قباق» بزیم قاصدیمز
گلندن صوگره «سلیمانڭ پیغمبرلکنه عالم وتسلیم اولانلردن اولدیق» اللهڭ قدرتنه و
سلیمانڭ پیغمبرلکنه ۴۲) «ومنع ایتدی سلیمان بلقیسه اوزاده عبادت اتمکدن که
بلقیس عبادت ایدردی اللهدن غیریسنه حقیقتده بلقیس اسلامدن قباق کافر قوملرڭ
زمره‌سندن ایدی» شیاطین وجنلر قورخدیلر که‌سلیمان اونی ترویج‌ایده ایکی پادشاهدن
عمله‌گلن اولادڭ الندن سلیماندن صوگره خلاص اولابلمیه‌لر بوجهته بلقیسڭ دالنجه
پیس خبرلر سلیمانه دیدیلر اوجمله‌دن دیدیلرکه عقلی آزدر واایاقلاری حمار ایاقی
گیمیدر پس‌عقلنی امتحان ایتدی تخت مسئله‌سیله وایاقنی امتحان اتمکدن اوتری امر
اتمشدیکه براوطاق تیکوب ایچنه سو دولدوروب وسویڭ ایچنه رنگ‌برنگ بالقلار
قویوب اوستنی شیشه‌ایله فرش‌ایتمشدیلر ۴۳) «بلقیسه دییلدیکه داخل اول بواوطاقه
ایلکه اوطاقی گوردی اونی دریاچه گمان ایتدی ولباسنی اوز ساقارندن آچوب»
یوخارو دوتدی «سلیمان دیدی سودگلدر بلکه «بواوطاق دوز وصاف‌در عمله گلوب
بلوروشیشه‌دن ۴۴) بلقیس دیدی بدرستیکه من‌ظلم ایتدیم اوز نفسمه» بوایوی گورنده
خیال ایتدیم که‌سلیمان ایستیور منی سوده غرق‌اتسون واونڭ حقنده بدگمان اولدیم

مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ۴۸) وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ۴۹) قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ۵۰) وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۵۱) فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ۵۲) فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ

وبو گیفیتلری گورندن صوڭره «ایمان گتوردیم سلیمان ایله اواللهه که عالملره ترتیب ویرندر» اما سلیمان۴ گوردیکه بلقیسڭ قیچلاری توگلودر جناره دیدی برعلاج ایستیورمکه توك زائل اولا اما انسان الی اوگاد کمیه جنار نوره‌لی ایجاد ایتدیلر بوجهته مستحب‌در که انسان تنویر ایدن وقتده‌دیه (اللهم ارحم لسلیمان بن داود کما امرنا بالنوره) ۴۵) «وبزگوندردیك ثمود طائفه‌سنه اونلارڭ قرداشی صالحی» که نسبده قرداشیدیلر «که‌عبادت ایدوڭ اواللهه که‌شریکی یوخدر پس‌ناگاه اونلار ایکی فرقه‌اولدیلر بربریله دشمن چیلیك ایدردیلر» برطائفه مؤمن بریسی کافر هرطائفه‌اوزینی حق واوبریسنی ناحق حساب ایدردی ۴۶) «صالح دیدی ای‌منم قومیم نه‌سببه‌سیز پسلیکه یخشی‌لقدن قباق تلسرسگز» عذابی رحمتدن قباق ایستیورسگز» نه‌سببه اللهدن گناهلارڭزڭ باغشلانمقنی‌ایستمورسگز شایدکه سیز رحم اولوناسیگز» ودنیاده سیزه عذاب اولونمیا گفردن توبه ایدوب اسلامه داخل اولماقله ۴۷) «صالحڭ قومی‌دیدیلر بز پیس‌فال اوردوق سڭا واوکسه‌که سنله‌در» برئیل قحطلیك اولمشدی ایمان گتورمینلر دیدیلرکه بوقحطلیك صالحڭ و اونڭ تابعلرڭ شوملقی جهتنه‌در «صالح‌دیدی بلکه سیزڭ بدفالگز سزڭ‌در» سیزڭ جهتڭزه قحطلیك عمله گلوب «اللهڭ طرفندن، بلکه سیز برقومسگز که امتحان اولونورسگز» اللهه اطاعت ویامعصیت اتمك‌ایله ۴۸) «همان شهرده دوقوز نفر اشراف قومدن واریدی که‌فساد ایدردیلر» صالحڭ دوه‌سنی پی‌لملك‌ایله « واصلاح اتمزدیلر» اوزلرینی وقومنی اللهه اطاعت اتمك‌ایله ۴۹) «اونلار بربرینه دیدیلر اوحالده‌که اونلار آند ایچمشدیلر .اللهه که‌هرآینه بزشبخون ایده‌ریك صالحه واونڭ اهلنه» واونی عیالیله‌اولدوره‌ریك صوڭره اونڭ ولی‌سنه وقانڭ ادعاسنی‌ایده‌نه‌دیه‌ریك که بیز اونی اولدورن یره حاضر اولمامشدیق وبیلمدیك» که‌اونلاری گیملر اؤلدوردی «وبیز هرآینه دوغری دانشانلاریق بوسوزده ۵۰) اونلار حیله‌ایتدیلر برنوع حیله اتمك» صالحی اولدورمکده «وجزا ویردیك اونلارڭ حیله‌سنه برنوع جزاویرمك» اونلار متفق اولدیلر صالحی اولدورمکه الله‌تعالی ملائکه‌لر گوندروب هربریسی برداش آندری اونلارڭ هربریسنه «واونلار آنلامازلر» که‌اللهڭ عذابی هاردن‌گلدی

خاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۵۲) وَاَنْجَيْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۵۳) وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اَتَاْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ۵۴) اَئِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ۵۵) فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا اَخْرِجُوا اٰلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ۵۶) فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهُ اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ۵۷) وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ۵۸) قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلٰى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفٰى اٰللّٰهُ خَيْرٌ اَمَّا يُشْرِكُونَ ۵۹) اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ

جزو ۲۰

۵۱) «پس باخگل یا پیغمبر نجه اولدی اونلارنگ حیله‌لرننگ آخری بدرستیکه بیز او دوقوز نفری واونلرنگ قبیله‌لرننگ هاموسنی هلاك ایتدیك ۵۲) بودر اونلارنگ ایولری آدمدن خالی وویراندر اوسببه‌که اونلار ظلم ایتدیلر بونده هرآینه علامت وار اوقومه‌که بلرلر» که‌ظلمنگ جزاسی هلاکتدر واوندن عبرت گوتوروب ظلم‌اتمزلر ۵۳) «ونجات‌ویردیك اوکسلره کـه ایمان گتوردیلر اللهه وپیغمبره وپرهیزکارلق ایدرلر» اونلارعبارتدر صالحه‌ایمان گتورنلردن که دورت‌مین نفرایدیلر اونیاه مدیندن چخوب حضرموته سفرایتدیلر ۵۴) «لوطی اوزقومنه گوندردیك ایلکه لوط اوزقومنه‌دیدی آیاپیس‌عمل عمله گتورسگز یعنی‌لواط وحال‌انکه سیزگورورسگز که اوپیس‌عملدر» یااینکه‌سیز بربرگزنگ گوزنگ قباقنده اوایشی‌ایله گورورسگزکه اوبریسی اوعملی گوزیله گورور ۵۵) «آیا سیز هراینه گلورسگز کیشی جنسنه شهوتدن‌اوتری عورتلردن غیری» که الله اونلاری دفع شهوتدن‌اوتری خلق‌ایدوب نه‌اینکه دکورلری «بلکه‌سیز آنلامیان قومسگز» جاهل‌عملی ایدیرسگز یااینکه اوگناهنگ عذابندن خبردار دگلسگز ۵۶) «لوطنگ بوموعظه‌سننگ مقابلنده قومنگ‌جوابی اولمادی مگر اینکه دیدیلر لوطاولادنی اوز کنتدگزدن چیخاردیگ اونلار برطائفه‌در که بزیم عملمزدن پاکدامنلیك ایدرلر» وبزله شراکت‌اتمورلر لواطاتمگه ۵۷) «پس بیزنجات ویردیك لوطه واونگ‌اهلنه مگراونگ عورتنه مقدرایتدیك که اوعورت قالانلردن اولاجاقدر» اللهنگ عذابنده سائر قوملرایله ۵۸) «اونلارا داش‌دن یاغیش یاغدیردیق نه‌پیس اولدی قورخولمشلارنگ یاغیشی» که لوط اونلاری عذابله قورخوتمشدی ۵۹) «دیگل یاپیغمبر حمد اللهایچوندر واللهنگ رحمتی اونگ اوبنده‌لرینه‌درکه اونلاری برگزیده‌ایدوب آیاالله یخشی‌در »ای‌اهل‌مکه‌عبادت‌اتمگه«یااوبتلرکه‌اونلاری اللهه شریك‌ایدیرلر ۶۰) «یااینکه اوالله‌یخشیدر که خلق‌ایتدی گوگلری ویری‌وسیزه گوگدن یاغش‌سویی گوندردی اونیله‌باغچه‌لر وبستانلر گوگرتدیك که شادلق‌صاحبیدر»

مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا ءَ إِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ٦١) أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ءَ إِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٦٢) أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ءَ إِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

٦٣) أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ءَ إِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ٦٤) أَمَّنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ءَ إِلَٰهٌ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٦٥) قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ

اونلارا تماشا ایدن کسلری شاد ایدیر «یوخدر سیزک ایچون اوقدرت وقوت که سیز گوگردەسکز باغچەلارک آغاجلارنی آیا مستحق عبادت اولان الاهله باشقه اللهلروار»که بوقدرتلرده اللهه کومکلیك ایتسونلر «بلکه کفار قریش برطائفەدرلر که حقدن دونرلر ٦١) آیابتلر یاخشیدر یااوکسکه یری سیزدن اوتری قرارگاه، ویرک آرالرینده آرخلار ویرک محکم لگندن اوتری یردەداغلار خلق ایتدی وایکی دریانک آراسنده مانع قرار ایتدی»که سو هربری دوتمیه وشیرین ایله آجی سو بربرینه قاریشمیه «آیاالله واردر حق اللهیله بلکه مشرکلرک چوخسی بلمزلر» اللهک قدرتنی ٦٢) «آیا بتلر یخشیدر یااوکسکه چارەسیز قالمش آدمک هریردن الی کسیلوب اللهی چاغران وقتده اونک دعاسنی قبول ایده وپیسلیکی اوندن گوتوره» شدتی دفع ایده «وسیزی یرک خلیفەسی وکچمیشلرک وارثلری «ایده آیااللهلر واردر حق اللهیله آزدر اوکسکه نصیحت قبول ایدر ٦٣) آیابتلر یخشیدر یااوکسکه هدایت ایدر سیزی دریانک وصحرانک قرانلقنده واوکسکه گوندەرر ییللری اوحالتده که مژدەویرندر اللهک رحمت یاغشنک قباقیجه آیااللهلر واردر حق اللهله اوجادر الله اوزادن که اوکا شریك قرار ویرورلر

٦٤) بتلریخشیدر یااوکسکه خلقی یوخدن وجوده گتوردی صوکره اونی اوّلندن صوکره دوبارەدیریلدر وکیمدر اوکسکه سیزه روزی ویرر گوئدن» یاغش گوندروب «ویردن»بتورملك ایله «آیااللهلر واردر دوغری الله ایلەدیگلن یاپیغمبر گتورون اوزدلیلگزی» سوزلرک دوغریلقنه «اگردوغری دینلرسکز ٦٥) دیگلن یاپیغمبر غیبی بیلمز اوکسلر که گوگلرده ویردەدر» ملائکەلردن، انسدن وجندن «مگرالله بیلر واونلار بیلمزلر که نەوقت مبعوث اولارلار» حشره گلمکدن اوتری ٦٦) «بلکه مشرکلر آخرتی کامل وجهله بیلورلر» که آخرت عمله گلملودر یااینکه چوخ یخشی بیلرلر آخرتده» اوشیئی

وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ وَمَا يَشْعُرُونَ اَيَّانَ يُبْعَثُونَ ٦٦) بَلِ ادّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ بَلْ هُمْ
فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ٦٧) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا ءَاِذَا كُنَّا تُرَابًا وَاٰبَاؤُنَا اَئِنَّا لَمُخْرَجُونَ
٦٨) لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ٦٩) قُلْ سِيرُوا
فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ٧٠) وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي
ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ٧١) وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٧٢) قُلْ عَسٰى
اَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ٧٣) وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ
لَا يَشْكُرُونَ ٧٤) وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ٧٥) وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي
السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ٧٦) اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ عَلٰى بَنِي اِسْرَائِيلَ اَكْثَرَ

که دنیاده ایناننوردیلر «بلکه اونلار شك حالتنده دیلر» آخرت مسئله سندن «بلکه اونلار
آخرتدن گوزدیلر» گوروب فکر وعقللریله درك اتمورلر ٦٧) «کافرلر دیدیلر آیا ایلکه
بز اؤلوب توپراق اولدوق وبزیم آتالاریمزده» بو قرارله وفات ایدندن صوکره «آیا
بز برده قبردن چخاریق» برده دیریلوب مبعوث اولاریق ٦٨) «بو دیریلمگه بیز وبیزیم
آتالاریمز بولدن سابق وعده ویریلوبدر» اما بو حاله کیمی اثری عمله گلمدی «دگلدر
محمد‌ک بو وعده سی مگر کیچمشلرک افسانه لری ٦٩) دیگلن یا محمد سیر ایدوک
یرده پس باخوک گوزون نجه اولدی گنه کارلرک آخری» نجه الله اونلاری هلاك
وشهرلرینی خراب ایتدی ٧٠) «محزون اولما یا پیغمبر اونلارا» که سنی تکذیب ایتدیلر
«تنگدل اولما اوزادن که حیله ایدیرلر» سنی هلاك اتمکده الله سنک کومگک
وحافظک در ٧١) «ودیرلر نوقت اولاجاقدر او وعده» که وعده ویروبسن عذابک
نازل اولماقنه «اگر سیز دوغری دینلر سکز ٧٢) دیگلن امیدواردر که سزك داالگزجه
گله او عذابک بعضی سی که سیز تله سیرسکز» عبارتدر بدر گونک دعواسنده قتل واسیرلکدن
٧٣) «سنک اللهک هر آینه مرحمت صاحبیدر مخلوقاته اما خلقک چوخی شکر اتمزلر»
اللهک نعمتلرینه ٧٤) «حقیقتده سنک اللهک البته بیلر اوزادیکه اونلارک قلبی گزلین
ساخلار واوزادیکه ظاهر ایدرلر ٧٥) هیچ غائب واورتلو مطلب گوگده ویرده یوخدر
مگر اینکه آشکارا کتابده ثبت اولوبدر» عبارتدر لوح محفوظدن ٧٦) «حقیقتده بو قرآن
اوخویار بنی اسرائیله اومطلبلرک چوخنی که اونده اختلاف ایدرلر» مریم وعیسی
خصوصینده یا سائر احکام بارەسنده ٧٧) «وحقیقتده بو قرآن البته یول گوسترن

الَّذِی هُمْ فِیهِ یَخْتَلِفُونَ ۷۷) وَاِنَّهُ لَهُدًی وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِینَ ۷۸) اِنَّ رَبَّكَ یَقْضِی بَیْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِیزُ الْعَلِیمُ ۷۹) فَتَوَكَّلْ عَلَی اللّٰهِ اِنَّكَ عَلَی الْحَقِّ الْمُبِینِ ۸۰) اِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰی وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِینَ ۸۱) وَمَا اَنْتَ بِهَادِی الْعُمْیِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ یُؤْمِنُ بِاٰیَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ۸۲) وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَیْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْاَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ اَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِاٰیَاتِنَا لَا یُوقِنُونَ ۸۳) وَیَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ یُكَذِّبُ بِاٰیَاتِنَا فَهُمْ یُوزَعُونَ ۸۴) حَتّٰی اِذَا جَاؤُ قَالَ اَكَذَّبْتُمْ بِاٰیَاتِی وَلَمْ تُحِیطُوا بِهَا عِلْمًا اَمَّا ذَا كُنْتُمْ

ورحمت‌در مؤمنلره ۷۸) سنگ اللهگ حکم‌ایدر اونلارگ آراسنده اوز حکمی‌ایله» هرچند که‌دینلری مختلف‌اولا حکم‌اوگونده منحصردر اللهه عدالتله حکم‌ایدر واودر غلبه‌ایدن وهرشیئی بیلن» هیچکس مانع‌اولا بیلمز اونگ‌حکمنه ۷۹) «پس توکل‌ایت اللهه»واوزیگی اوگاتسلیم‌ایت «بدرستیکه سن‌آشکاراحقده‌سن» مدعی‌لرگ باطل‌لکده‌در ۸۰) «سن اوّلیلره ایشتدیره بیلمزسن» کافرلری اللّٰه‌تعالیٰ اوخشادوب میته نجه‌که میته‌ایشیتدیرملك اولماز اونلارگ قلبلری میت حکمنده‌درلر اونلارسنگ حق‌سوزگی ایشتمزلر «وایشتدیره بیلمزسن کارلره قرآن اوخـوماق .سسنی خصوصا اوزمانکه قایدالار دال چوگورن حالده» ایشتمگلری هیچ‌وجهله ممکن‌اولماز ۸۱)«کوراولان کافرلره سن‌یول‌گوسترن دگلسن‌که گمراهلقدن قایدالار وسن ایشتدیره بیلمزسن مگر اوکسه‌که ایمان‌گتورملك ایستیه بزیم آیت‌لریمزه پس اونلار بویون قویانلاردر بزیم امریمزه ۸۲) وایلکه اونلاره ویردیگم زسوز واقع اولدی» عذاب نازل‌اولمقده یاقیامت قائم‌اولمقده «خارج ایده‌ریك یردن اونلاره برنفر حرکت‌ایدن که‌اونلارایله دانشار» دابةالارض خصوصنده اختلاف چوخدر هامودن مشهوری بودرکه برنفر خارج اولار صفاایله مروه آراسندن اونگ اللنده اولارموسی‌نگ‌عصاسی وسلیمانگ اوزگی اوزك‌ایله اشاره‌ایدر مؤمنگ آلنه‌یازیلار (بودردوغری‌مؤمن) وعصاایله کافرگ آلنندن اشاره‌ایدنده یازیلار (بودر کافرحقیقده) اماجمیع علمای اثناعشری‌نگ اعتقادی بودرکه عبارتدر حضرت‌علی۴دن ودابه‌نگ خروجی قیامتگ قائم‌اولمق علامتی‌در اوندن صـوگره توبه قبول اولماز وهمان دابه‌خلقه دیرکه «حقیقتده مخلوقات‌بزیم آیت‌لریمزه یقین ایتمزدیلر» ایندی نجه‌اولدی اوسوزلر دوغریدریانه ۸۳) «یادایت اوگونکه بزیم آیه‌لریمزی تکذیب‌ایدن هرامتدن بردسته‌نی حشره گتوروب ساخلاریق که‌هاموسی بریره جمـع‌اولالر ۸۴) ایلـکه‌حساب یرینه گلدیلر اللّٰه‌تعالی بیورارآیا منم‌آیه‌لریمی تکذیب‌ایتدگز وسزگ‌علمگز احاطه‌ایتمدی اونگ‌دوغریلقنه» واونی بیلمك

تَعْمَلُونَ ۸۵) وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ۸۶) أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِراً إِنَّ فِي ذَالِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۸۷) وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللّٰهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دَاخِرِينَ ۸۸) وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ۸۹) مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ۹۰) وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۹۱) إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ

ایستمدگز ودالنجه دوشوب آختارمادگز «آیانه‌عمله مشغول اولدگز ۸۵) «وواقع اولدی اونلارا اللهڭ عذابی اوسببه‌که اونلارظلم ایتدیلر اوزلرینه پس اونلار دانشمازلار» اونلاره واقع اولان عذابڭ شدتدن ۸۶) «آیا گورمورلر که‌بز گیجه‌لی خلق ایتدیك تااینکه اونده آرام وساکن اولالار گولوزی ایشیقلو ایتدیك روزی کسب ایده‌لر بونده هرآینه علامتلر وار اوقومه‌که ایمان گتوررلر ۸۷) واوگونده‌که صور چالنار گوگلرده ویرده اولان مخلوقاتڭ هاموسی قورخارلر» قورخونڭ شدتندن اولرلر «مگر اوکسکه اللّٰه ایستر» اونلارڭ قلبلرینی محکم ایدر که قوخمازلر عبارتدر انبیا واولیاء وشهدادن وکل اوکسلردنکه خیرعمل صاحبیدر «وجمیع مخلوقات گلرلر عرصات محشره ذلیل اولان حالده ۸۸) وسن گوررسن داغلاری گمان ایدرسن اوزیرنده دوروبلر وحال آنکه داغلار گیدرلر بولوتلارڭ گیتمگی کیمی» نجه‌که بولوتلار داغیلار هابیله داغلار داغیلار «اللّٰه عمله گتورر اوز قدرتنی که محکم ایتدی هرشیئی بدرستیکه اوخبردار در اوشیئه‌که سیز عمل ایدیرسگز». یرڭ حرکتنه قائل اولانلر بوآیه ایله استدلال ایدرلرکه اللّٰه تعالی پیغمبرینه بیورورکه سن داغلاری ثابت گوررسن وحال آنکه حرکت ایدیر بولوتلر حرکت ایدن کمی. اللّٰه تعالی خبرویرور هرایکی طائفه‌لڭ حالتندن وبیورور ۸۹) «هرکسکه یخشی عمل ایله گله» کلمهٔ توحید یا ایمان یاعمل صالح ایله «پس اوشخص ایچون گتوردیگی عملدن یخشیلق وار» که اوگاایتشر یااینکه گتوردیگی برحسنه‌دن یخشیراقی وار که‌اون حسنه‌مزدی ویریلر «واونلار قورخودن اوگونکی گونده خاطرجمع اولارلار» سائر کسلر قورخان حالده ۹۰) «وهرکسکه پیس عمل ایله گله» کفروشرك کیمی «اونلارڭ باشلاری اشاغه یوزلری جهنمده اولار» یعنی یوزی اوسته جهنمه دوشرلر «اونلره دیرلر آیاسیزه جزاویریلر مگراوعملڭ جزاسی که‌سیز دنیاده عمل ایدیردیگز» نه‌اینکه سیزه ظلم اولونار ۹۱) «دیگلن یاپیغمبر بوندن غیری دگلدر که من امر اولونمشم اللّٰه طرفندن که‌عبادت ایدم بوایوڭ وشهرڭ اللهنه

هٰذِهِ الْبَلْدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ٩٢) وَأَنْ أَتْلُوَ الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنْذِرِينَ ٩٣) وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

ایله‌شهرکه الله اونی حرمتلو ایدوب» یااینکه باشقه یرده حلال اولان شیئلری اونده حرام ایدوب تفصیلی سابقده ذکر اولونوب عبارتدر حرم‌مکه‌دن «والله‌ایچوندر هر شیئی» هانسنی ایسته‌سه حلال هانسنی ایستیه حرام‌ایدر «ومن امر اولونمشام که که اللهگ امرینه تسلیم اولان پیغمبرلردن اولام ٩٢) «وامر اولونمشام که قرآنی اوخویام» سیزاهل‌مکه‌یه واونادعوت ایدم «پس هرکسکه هدایت تاپا پس‌بودر وبوندن غیری دگلدر هدایت تاپار اوزنفسگ خیرلدن اوتری وهرکسکه گمراه‌اولا پس‌دیگلن یاپیغمبر بوندن غیری دگلدرکه من‌قوخودانلردنم» سیزی اللهگ‌عذابندن وزورله‌سیزی ایمانه‌گتورن دگلم ٩٣) «ودیگلن حمدالله‌ایچوندر تیزلیک‌ایله سیزه گوسترر اوزقدرتنه دلالت‌ایدن دلیل‌لری پس‌سیزتانرسگزاونی» اوزمان‌که گوررسگز «وسنگ اللهگ‌غافل دگلدر اوعمللردن‌که سیزکافرلر عمله‌گتوررسگز» .

سورة‌القصص (٨٨) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) طسٓمٓ ٢) تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ٣) نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَإِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ٤) إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضْعِفُ طَائِفَةً

١) طسم سابقده تفیسر اولوبدر ٢) بوسوز آشکار اولان کتابگ آیتلری‌در ٣) بیزاوخوروق سگاموسی وفرعونگ خبرندن حق ودوغریلق‌ایله سن‌ده خبرویر اوکسلره‌که ایناناریلار الله‌ه ٤) بدرستیکه فرعون اوجالق وتکبرلیک‌ایتدی یریوزنده ومصرگ اهلنی داغنیق طائفه‌لرایتدی» قبطی‌طائفه‌سنه حرمت‌ایدردی «وضعیف‌ایدردی اونلاردان برطائفه‌نی» که بنی‌اسرائیل‌اولا «اونلارگ کیشی‌اولادنی اؤلدورردی وعورت اولادنی دیری ساخلاردی» چونکه منجملر خبرویرمشدیلرکه بنی‌اسرائیلدن برنفر

منهم يذبح ابناءهم ويستحيي نساءهم انه كان من المفسدين ٥) ونريد ان نمن
على الذين استضعفوا في الارض ونجعلهم ائمة ونجعلهم الوارثين ٦) ونمكن لهم
في الارض ونري فرعون وهامان وجنودهما منهم ما كانوا يحذرون ٧) واوحينا الى ام
موسى ان ارضعيه فاذا خفت عليه فالقيه في اليم ولا تخافي ولا تحزني انا رادوه اليك وجاعلوه
من المرسلين ٨) فالتقطه آل فرعون ليكون لهم عدوا وحزنا ان فرعون وهامان
وجنودهما كانوا خاطئين ٩) وقالت امرات فرعون قرت عين لي ولك لا تقتلوه عسى

حزب

اوغلان عمله گله جك فرعوننگ هلاكتی اوننگ الندە اولاجاق «وحقیقتده فرعون فساد
ایدنلردن اولدی» هم اوزینی الله‌شریك قرارویردی وهمی بوقدر قتل نفوس ایدردی
هرچند فرعون بیله ایستردی ٥) «وبزده ایسته دیك که منت قویاق اوکسلره که مصر یرلده
ضعیف اولوبلار واونلاری پیشوالر ایدك» خاقدن اوتری که بنی‌اسرائیل نسلندن پادشاه
انتخاب ایدك «واونلاری وارثلر ایدك» فرعوننگ اوزننگ وقومننگ ملك واموالنه
٦) وایسته دیك که اونلری مصرده قدرت صاحبی ایدك» جمیع خواهشلرینی عمله گتورك
«فرعونه واوننگ قوشونلار نه گوسترك بنی‌اسرائیل طائفه‌سننگ الندن اوشیئی که
اونلر قورخاردیلر» عبارتدر فرعوننگ سلطنتنی برنفر بنی‌اسرائیل کشی‌سننگ الیله گیتمکدن
٧) «بز بیلدیردیك موسی‌ننگ آناسنه» قلبنه سالدیق له «سودویر موسی‌یه» نه قدرکه اوننگ
تلف اولماقندن قورخمرسن ایلکه «سن اوثا قورخدیگ» که فرعون خبردار اولوب
اؤلدوره‌لر پس اونی صندوقه قوی «واونی آت دریایه (نیل چاینه) وقورخما ومحزون اولما
اوننگ ضایع اولماقندن بیز اونی سگا صحیح وسلامت قایتاروب اولی اوزطرفمزدن
گوندەریلن پیغمبرلردن ایده‌ریك» موسی‌ننگ آناسی دوغان وقتده برنفر قابله خبردار
اولوب موسی‌ننگ آناسی قورخدیکه قابله (ماما) فرعونه خبر ویروب اوغلنی اؤلدره‌لر
پس برتابوت آلوب موسی‌نی تابوته قویوب آندی نیله. فرعون عورتی ایله غرفه‌ده
اوتوروب نیله تماشا ایدیردیلر گوردیلرکه سویننگ یوزیله برتابوت گلور امرایتدیکه اونی
دوتسونلر ٨) «پس اونی فرعون اولادی دوتدی یعنی اوننگ آدملری تااینکه عاقبتده
اونلارا دشمن وغمگین لیك سببی اولا» واوننگ الیله هلاك اولالار وحال آنکه اونلر
موسی‌نی اوغوللقه گوتوروب اوندن خوشحاللق گوزلیوردیلر «بدرستیکه فرعون
وهامان واونلارنگ قوشونلاری خطاایدنلر ایدیلر» ایلکه تابوتنگ قاپاغنی آچدیلر گوزی
موسی‌یه دوشدی خشمناك اولدی که نجه اتفاق اولوبکه بونی اؤلدورمیوبلر وحال آنکه

أَنْ يَنفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَداً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ١٠) وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغاً إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ١١) وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ١٢) وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ١٣) فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ١٤) وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْماً وَعِلْماً

من امر ایتمشدیم اوغلان اوشاقنی اولدرمگه فرعونڭ عورتی آسیه که پیغمبر نسلندن وصالحه عورت ایدی دیدی‌سن بوئیل امر ایدوبسن ا‌ُلدورمگه بو اوغلان برئیل بولدن مقدم تولدایدو بدر الله‌تعالی فرعونڭ گوزنه پرده سالوب ملتفت اولمادی ٩) «فرعونڭ عورتی دیدیکه بو او شاق منم وسنڭ گوزلریمزڭ ایشیقی‌در» اولادیمز یوخدر اونی اولدورمیوڭ «شایدکه بزه نفع ویره یااینکه اونی اوزیمزه اوغوللقه گوتورك واونلر بیلمزدیلر» اونلارڭ هلاکتی اواوشاقڭ النده‌در یااینکه آختاردیقلاری اوشاق همان اوشاقدر ١٠) «موسی‌نڭ آناسنڭ یورگی خالی اولدی صبردن یاخون اولدی که‌ظاهرایده موسی‌نی» اونی ذکرایتملت وآیریلقنده آه وناله ایتملت ایله «اگر بز باغلاماسیدیق اونڭ قلبنی» صبرویا الهام ایله هرآینه بوسری آشکار ایدردی وبزاوڭا صبر ویردبك «تااینکه ایناناتلاردن اولا» بزیم وعده‌لریمزه‌که وعده‌ویرمشدیك که‌اونی آناسنه‌قایتاراجاقدر ١١) «موسی‌نڭ آناسی موسی‌نڭ باجیسنه دیدی‌که‌قرداشڭڭ دالنجه گیدوب اونڭ احوالندن خبردار اول پس موسی‌نڭ باجی‌سی گیدوب هرطرفی آختاروب کوردیکه فرعونڭ اولادی تابوتی نیلدن چیخاردوب «وموسی‌نی اوزاقدن گوردی وفرعونیلر بیلموردیلر» که‌اوعورت موسی‌نڭ باجی‌سیدر ١٢) «وبیز حرام ایتدیك موسی‌یه دایه‌لرڭ سودنی آناسنه گلندن سابق» هانسی عورت گلدی موسی‌یه سودویرمگه موسی هیچ بریسنڭ پستانینی قبول ایتمدی باجی‌سی بواحوالی گورنده «دیدی آیاسیزی دلالت ایدیم وگوستریم براهلبیته‌که اواوشاقه سیزدن اوتری کفیل اولالار» بواوشاقه لازمنجه یاخوب بسلیه‌لر «واو اهل بیت اوشاقه خیرخواهلردن اولا» که‌مهربانلقله رفتار ایده‌لر بواوشاقله فرعونیلر خواهش ایتدیلر موسی‌نڭ باجی‌سندن‌که بلکه‌برایله‌عورت تاپاکه‌موسی‌اونڭ سودنی قبول‌ایده پس موسی‌نڭ باجی‌سی گلوب آناسنی آپاردی فرعونڭ ایوینه اینکه موسی‌اونڭ پستانینی (ممه) قبول ایتدی فرعونیلر شاداولوب موسی‌نی ویردیلر اوڭا که‌آپاروب ساخلاسون الله‌تعالی بیورور:

١٣) «پس بزموسی‌نی آناسنه قایتاردیق تااینکه اونڭ گوزی ایشقلانا» موسی‌نی گورمك

وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۱۵) وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلٰى حِينِ غَفْلَةٍ مِنْ اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ ۔ وَهٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ ۱۶) قَالَ رَبِّ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۱۷) قَالَ رَبِّ بِمَا اَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ اَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ۱۸) فَاَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَاِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْاَمْسِ

ایله «وغمکین اولمیه اوغلنگ تلف اولمقنه تااینکه بیله‌که اللهنگ وعده‌سی حقدر واما آدملرگ چوخی بلمزلر» بوکیفیتنگ وقوعنی لجه‌که موسی‌نگ آناسی بیلر ۱۴) «ایلکه موسی قوت وکمال عقله یتشدی» اوتوز اوچ یاقرخ سننده «واونگ قدی دوزاولدی» پیغمبرلك خلعتنه «بز اوگا نبوت حکمی وعلم ویردیك وهابیله جزا ویره‌ریك احسان ایدناره» ویخشی عمل صاحب‌لرینه» ۱۵) مصرگ ایکی فرسخلقنده واقع اولان «شهره موسی داخل اولدی اوشهرگ اهلی غافل اولان وقتده» اوگون هامو گتمشدی عیدگاهه شهردن خبرلری یوخیدی «موسی‌گوردیکه اوشهرده ایکی‌نفر بر بریله دعوا ایدردیلر» آرالرینده عمله گلن پول‌حسابی بارەسنده «اونلارگ بریسی موسی‌نگ تابعی اولان بنی اسرائیلدن وبریسی اونگ دشمنندن ایدی (قبطی) موسی‌نگ تابعی اولان کیشی موسی‌نی فریادنه چاغیردی که‌دشمننگ شرنی دفع‌ایده» موسی یاخونه گیدوب دشمنی دفع ایتدی» الیله یااینکه عصاایله اونی اوردی «اولدوردی موسی دیدی بوقتل شیطان عملندندر» که منی غضبه‌گتوردی هرچند اونلارى قتل‌اتمك جائز ایدی لکن حالاوقتی دگلیدی وقت یتشمه‌مش مندن بوعمله ظهوره گلدی «بدرستیکه شیطان دشمندر» بنی آدمله «وآشکارا ضلالته سالاندر ۱۶) موسی دیدی پروردکارا بدرستیکه من‌ظلم ایتدیم اوزنفسمه» قبطی‌نی اولدورمك‌ایله اگربیلسه‌لر که‌اونی من اولدورمشم هرآینه منی‌اونگ عوضنه اولدوررلر «منی باغشلا پس الله موسی‌نی باغشلادی الله باغشلیان ورحم ایدن‌در ۱۷) موسی دیدی پروردکارا اونعمتگ مقابلنده که‌بگا مرحمت ایتدیك» کناهمی باغشلامق وبلانی مندن ردائمك‌ایله «بوندن صوگره من‌البته گناکارلره گومك وآرخا اولمارام» واونلارا گومك‌اتمرم ۱۸) «پس صباح ایتدی موسی همان شهرده قورخان حالده» انتظار چکوردی که‌آیا فرعون خبردار اولوبدر که قبطنی موسی اولدوروب «پس غفلة موسی‌دن گومك‌لیك ایستدی اوکسکه دونن موسی‌نی فریادنه چاغرمشدی» بوگون گوردیکه دوننکی اسرائیلی گنه برنفر قبطی‌ایله دعوا ایدیر «موسی دیدی که‌سن البته آشکارا گمراه‌سن» دونن

يَستَصْرِخُهُ قالَ لَهُ مُوسى اِنَّكَ لَغَوِىٌّ مُبِينٌ ۱۹) فَلَمّا اَنْ اَرادَ اَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِى هُوَ عَدُوٌّ لَهُما قالَ يامُوسى اَتُرِيدُ اَنْ تَقْتُلَنى كَما قَتَلْتَ نَفْساً بِالْاَمْسِ اِنْ تُرِيدُ اِلّا اَنْ تَكُونَ جَبّاراً فِى الْاَرْضِ وَما تُرِيدُ اَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ۲۰) وَجاءَ رَجُلٌ مِنْ اَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعى قالَ يامُوسى اِنَّ الْمَلَاَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ اِنّى لَكَ مِنَ النّاصِحِينَ ۲۱) فَخَرَجَ مِنْها خائِفاً يَتَرَقَّبُ قالَ رَبِّ نَجِّنى مِنَ الْقَوْمِ الظّالِمِينَ ۲۲) وَلَمّا تَوَجَّهَ تِلْقاءَ مَدْيَنَ قالَ عَسى رَبّى اَنْ يَهْدِيَنى سَواءَ السَّبِيلِ ۲۳) وَلَمّا وَرَدَ ماءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ اُمَّةً مِنَ النّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ

بريسى ايله دعوا ايديرديگ وبوگون بريسيله ۱۹) «ايلكه موسى ايستدى دفع ايده اوكسى كه اونلارگ هرايكيسنه دشمن ايدى» هم موسى .وهم اسرائيليه «اوشخص ديدى ياموسى آيا ايستيورسنكه منى اولدورەسن نجەكه دونن برلفرى اولدوردون سن ايستەمرسن مگر بوليكه سن ظلم ايدنلردن اولاسن يريوزينده» قتل نفسله «وسن ايستەمرسنكه مصلحلردن اولاسن» قبطى گيدوب فرعونه خبرويرديكه دونن قبطى نى اولدورن يقين اولديكه موسى در ۲۰) «مصر شهرنگ آخرينده اولان بركيشى سرعتله گلوب» ايلكه موسى يه يتشدى «ديدى اى موسى فرعونگ وزيرلرى مصلحت ومشورت ايدوب بيله قرار ايتديلر كەسنى اولدورەلر پس لخارج اول مصر توپراقندن من حقيقتده سگا نصيحت ايدنلردنم» وسگا خيرخواهم خبر گتوردیمکه اوزگا برچاره ايدەسن ايلكه موسى احوالاتدن خبردار اولدى ۲۱) «مصرشهرندن قورخان حالده چيخدى ومنتظر ايدى» كه اونى دوتوب اولدورەلر «ديدى اى منم اللهيم بگا ظالم قومدن نجات وير» موسى بيلميوردى نەيره گتسون شهردن چخوب يول تداركى گورمەمش يوله دوشدى ۲۲) «ايلكه يوز چوگوردى مدين سمتنه» كه مصرگ اوچ گونلكندەدر ويولى تانموردى كه هانسى طرفدن گتسون «ديدى اميدواركه منم اللهيم بگا يول گوستره دوز يولى» كه منى مدينه يتوره الله تعالى موسى نگ دعاسنى قبول ايدوب اونى سلامت مدينه يتوردى ۲۳) «ايلكه موسى مدين سوينه يتشدى» اويرگ اهلى قويدن سوگوتورورديلر «سويگ اوستنده برجماعت تاپدى» چوبان خلقتدن «اوز چارپالرنى قوى سويندن سيراب ايدرديلر «وگورديكه اونلارگ يانده ايكى نفر عورت وار قويونلارنى منع ايدرلر» سوايچمكدن ياباشقه كسلرگ قويونلارنه قاتشمقدن «موسى اونلارا ديديكه سيزگ احوالگز ندر» نسبه سيز قويونلارگزى قويمورسگز سوايچمكه «ديديلر بز قويونلاريمزى سيراب اتمروك تااينكه چوبانلر قايدالار» قويونلارنى سيراب اتمكدن اونلار گيدندن صونره سويگ يرده قالانى ايله قويونمزى سيراب ايدەريك «وآتامز

دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ

۲۴) فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

۲۵) فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۲۶) قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ۲۷) قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ

بیوك قوجه کشیدر» بوجهته اوزی گله بلمیوب ۲۴) موسی اوقومه دیدیکه لازم در گومك ایدوب اوّل بوعورتلرڭ قویونلارنی سیراب ایده‌سگز صوڭره اوز قویونلارڭزی بوسوز اونلارا ناخوش گلوب دلوی ویردیلر که آل سن سیراب ایت موسی دلوی آلوب قویدن سو چکوب «اونلارڭ قویونلارنی سیراب ایتدی» وحال انکه همان دلوی اون نفر آدم قویدن چکردی عورتلر اوز ایوینه گیدوب موسی گتمگه یر تاپمیوب «صوڭره قایتدی گولکیه» ایستینڭ شدتندن خرما آغاجڭ آلتنه گیدوب آجندن اوز اندی «دیدی پروردگارا بدرستیکه من محتاجم اوزاده که بڭا نازل ایده‌سن» بر پارچه چورکدن که‌ییوب اولمکدن نجات تاپم ایلکه قزلار آتاسنڭ یاننه همیشه‌کی وقتدن قباق گلدیلر شعیب۴ خبر آلدی تیز گلمه‌ڭڭ سرنی قزلار احوالاتی آتاسنه خبر ویردیلر شعیب بیوك قزنی گوندردیکه که گیدوب اوشخصی دعوت ایده ۲۵) «قزلارڭ بریسی حیا ایدن حالده گلدی موسی‌نڭ یاننه» که یوزنی یڭیله دوتمشدی «دیدی منم آتام سنی چاغ‌یرور تااینکه سنڭ اوعملڭڭ مزدنی ویره که سن سیراب ایتدیڭ بزیم قویونلاریمزی» قز قباقجه وموسی۴ دالجه گیدوردیلر یولڭ اثناسنده ییل حرکت ایدوب قزڭ لباسنی کنار ایدوب بدنڭڭ بعضی یری گورونوردی موسی دیدی ای اللهڭ کنیزی سن دالجه گل ویولی بڭا نشان ویر ایلکه موسی گلوب شعیبه یتشدی اکاشوب طعام صرف ایدوب موسی اوز قصه‌سنی اوڭا نقل ایتدی قبطی نی مصرده اولدورمکدن وفرعون اونی طلب اتمکدن «شعیب دیدی قورخماسن ظالم قوملردن نجات تاپدون» بویره فرعونڭ تسلّطی یوخدر وبویر اونڭ مملکتی دگلدر ۲۶) «قزلارڭ بریسی دیدی ای آتا اونی اجیر دوت بدرستیکه اوکسڭ یخشی‌سیدر که سن اونی اجیر دوتاسن وقوتلو وامانت صاحبیدر» شعیب خبر آلدیکه اونڭ قوتی وامانتی سڭاندن معلوم اولدی قزدیدی اودلوکه اونی آنجق اون نفر آدم یرندن حرکت ایدردی تك اوزی گوتوردی اما امانتی اوندن معلوم‌در که ایستمدی منم بدنمی گوره منی دال طرفه سالدی شعیب۴ موسی‌یه مائل اولوب ۲۷) «دیدی من ایستیورم که بوایکی نفر قزلاریمڭ بریسنی سڭا نکاح ایدم اوصداق

هاتين على ان تاجرني ثماني حجج فان اتممت عشرا فمن عندك وما اريد ان اشق عليك ستجدني
ان شاء الله من الصالحين ۲۸) قال ذلك بيني وبينك ايما الاجلين قضيت فلا عدوان علي والله
على ما نقول وكيل ۲۹) فلما قضى موسى الاجل وسار باهله انس من جانب الطور نارا
قال لاهله امكثوا اني انست نارا لعلي اتيكم منها بخبر او جذوة من النار لعلكم تصطلون
۳۰) فلما اتيها نودي من شاطئ الواد الايمن في البقعة المباركة من الشجرة ان يا موسى اني
انا الله رب العالمين ۳۱) وان الق عصاك فلما راها تهتز كانها جان ولى مدبرا ولم يعقب

مقابلندهکه نفسکی بکا اجیر ایدهسن سکز ییل مدتی اکر سن اون ییلی تمام ایده سن
پس سندن تفضل واحساندر» واجب دگلدر اون ییلی تمام اتمك «ومن ایستهمیرم کهسنی
مشقته سالام» بو اون ییلده «تیز لیك ایله منی صالح آدم تاپارسن اکر الله ایستیه» سنله
سلوك ورفتار اتمکده: هانسی قویون که بررنکده بالادوغدی شعیبنگ اولا هانسی
قویونکه آلا اولا موسی نڭ اولسونگ ۲۸) «موسی دیدی بو شرط منله سننگ آرامزده در
بو ایکی مدتنگ هانسنی من تمام ایتدیم بکا هیچ گونه تعدی سننگ طرفندن اولماز» اکر
سکز یا اون ییل اجیر اولام سننگ حقنگ یوخدر بکا چوخ مدتی تکلیف اتمکه «والله
بزیم دانشقمزه شاهددر ۲۹) ایلکه موسی معین مدتی تمام ایتدی» شعیبنگ قویونلارنی
اوزیه ویروب اوز حصهسنی گوتوروب شام طرفه توجه ایتدی یا اینکه مصر طرفنه
باجیسنی آناسنی قرداشنی زیارت اتمکه «وسیر ایتدی اوز عورتیله گوردی که طور داغی
طرفندن اود یانور اوز عورتنه دیدیکه سیز بویرده دایانونگ من اوزاقدن اود گوردیم
شایدکه من سیزه اوددن برخبر گتورم» یا اود سببیله یولدن خبر گتورم کههانسی یولیله
گتسنگ دوز یولا چخاروق «یا اینکه بر پارچه اوددن گتورم شایدکه سیز اونیله ایسینهسکز
۳۰) ایلکه اودگ یاننه یتشدی او صحراده موسی نڭ ساغ طرفنده مبارك یرده اولان
آقاجدن سس گلدیکه یا موسی منم حقیقتده عالملره تربیت ویرن الله ۳۱) الله امر
ایتدیکه آت عصاکی» ایلکه آتدی اللهنگ اذنیله اژدها اولدی «ایلکه موسی گوردیکه
عصا حرکت ایدیر گویاکه بالاجه ایلاندر» بالاجه ییلانه تشبیه اتمك نمل سورهسنده ذکر
اولوندی «موسی دال چوگوردی قاچمقه وقایتمادی اولمجی یره پس ندا اولوندی
یا موسی گل اژدها طرفنه وقورخمه بدرستیکه سن خاطرجمع اولانلاردنسن» اژدهانگ
ضررندن ۳۲) «داخل ایت النگی یاخاکا تا اینکه خارج اولا آغ وایشیقلو پس علامت
اولماش» برص کیمی «وجمع ایت اوز طرفکا قنادکی قورخودن» سکا قورخی یوخدر

يَامُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ٣٢) اُسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ٣٣) قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ٣٤) وَأَخِي هَرُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ٣٥) قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ٣٦) فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ٣٧) وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ

هیچ شیئدن «بوایکی علامت ایکی نوع دلیلدر سنگ اللهڭدن» سنگ پیغمبرلقڭا وبز سنی مبعوث ایتدیك «فرعونه واونڭ اشراف قومنه حقیقتده اونلر فاسق قوملردر ٣٣) موسی دیدی ای‌منم اللهیم من اونلاردن برنفر اولدورمشم من قورخورامکه منی اونڭ عوضنده اولدوره‌لر ٣٤) ومنم قرداشم هرون مندن یخشی دانشالدر اونی منله گوندر که بڭا گومکچی اولا ومنی تصدیق‌ایده لبوتده من‌قورخورامکه منی تکذیب ایده‌لر ٣٥) الله‌تعالی بیوردی تیزلیك‌ایله بیز محکم ایده‌ریك سنڭ قولڭی قرداشڭ سببی‌ایله وسیزڭ هرایکڭزه قوت وقدرت ویره‌ریك دشمنه ال تاپماقه وفرعونڭ اوزی وآدملری سیزه پیسلیك اتمکه یتشه‌بلمزلر بزیم معجزلریمز سببیله سزڭ هرایکڭز وسیزه تابع اولانلر غلبه ایدرسگز» فرعونه وقومنه ٣٦) «ایلکه موسی فرعونڭ وقومنڭ یاننه گلدی بزیم آشکار دلیل‌لریمز وآیدین معجزه‌لرایله» واونلری ایمانه دعوت ایتدی اونلر «دیدیلر دگلدر بومعجزه‌لر مگر یالانچی سحرو جادودر وبیز ایشتمه‌دیك موسی‌ایدن ادعانی اولمجی آتالاریمزڭ عهدنده» بوسوزی یالان یره‌عذر گتوربردیلر وحال‌انکه نوح وهود وصالحڭ ادعالرنی ومعجزه‌لرنی ایشتمشدیلر ٣٧) «موسی اونلاره جواب ویروب دیدی‌منم اللهیم اعلمدر اوکسه‌که اونڭ طرفندن هدایت گتوردی» والله اعلمدر که‌من بومعجزه‌ایله الله‌طرفندن گلمشم «وبیاورکه گیمڭ ایچون اولاجاقدر یخشی سرانجام آخرتده بدرستیکه نجات تاپماز ظلم‌ایدنلر» اوزنفسلرینه کافراولمق ومعصیت اتمکله ٣٥) «فرعون دیدی ای‌اشراف قوم من سیزدن اوتری اوزیمدن باشقه برالله بیلمرم مندن اوتری ای‌هامان پالچقی یاندیر» تااوذیله پالچقدن عمله گلن کرپیچ پشسون «ومندن اوتری اوجا اوتاق تعمیر ایت شایدکه من‌موسی‌نڭ اللهنه خبردار اولام» اواوطاقڭ اوستنه چخماق‌ایله «من

تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۳۸﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۳۹﴾ وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿۴۰﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿۴۱﴾ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنْصَرُونَ ﴿۴۲﴾ وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿۴۳﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ

موسی‌نی البته یالانچی کمان ایدیرم» دیورکه مندن سوا باشقه اللّٰه‌وار ۳۹) «فرعون واونڭ قوشونی مصریرینده تکبرلیك ایتدیلر» ناحق یره عاجزمخلوق اولدیقی حالده خالق‌لق ادعاسی ایتدی «وکمان ایتدیلر که‌اونلار بزیم طرفمزه قایتمیجاقلار» ومبعوث اولمیاجاقلار ۴۰) «پس‌بیز اخذ ایتدیك فرعونی واونڭ قوشونی واونلاری دریایه آتدیق» وغرق ایتدیك «پس باخکلن که‌نجه اولدی ظلم‌ایدنلرڭ آخری
۴۱) اونلاری»اوز عمللری‌جهتنه «اونوع پیشوالر ایتدیك که‌خلقی جهنم اودی‌طرفنه دعوت ایدرلر وقیامت گوننده نصرت وگومك‌لیك ویریلمزلر» نه‌بری بریسنه ونه‌ده باشقه کسلر اونلاره گومك‌لیك ایدر ۴۲) «واونلاری تابع ایتدیردیك لعنته بودنیاده» هرکس آدلارنی ذکر ایدنده اونلره‌لعنت‌ایدر«وقیامت‌گوننده‌اونلار قبیح یوزلولردندرلر» یوزلاری قرا گوزلری گوك حشره‌گلرلر ۴۳) «موسی‌یه تورات کتابنی ویردیك اوندن صوڭره‌که بزاولمجی عصرلرنڭ اهلنی هلاك ایتدیك» نوح وثمود یافرعون قومندن صوڭره «اوحالتده‌که توراة کتابی خلقی بصیرتلو وهدایت ایدن ایدی» دوغری یوله «ورحمت‌ایدی» ایمان گتورنلره «شایدکه اونلار نصیحت قبول‌ایده‌لر ۴۴) وسن حاضر دگل‌ایدیڭ یاپیغمبر گون باتان سمتده» اوداغده‌که اللّٰه موسی‌ایله تکلم ایتدی «او زمانکه بزموسی‌یه امرنبوت وبردیك وسن شاهد وحاضر دگولیدیك» که گوروب احوالی قومڭا خبرویره‌سن بلکه بواحوالاتی وحی‌ایله سڭا بیلدیردیك ۴۵) «امابیز چوخ قرنلر یاراتدیق» بریسنی اوبریسندن صوڭره «پس اوزون اولدی اونلارڭ عمرلری وسن مدین اهلنڭ آراسنده دگلیدیك که‌اللهڭ حکمنی اونلارا اوخیاسن» یااینکه سن مدینده .یوخیدڭ که‌اونلارڭ احوالنی بیلوب مکه‌اهلنه دیه‌سن «واما بز سنی‌گوندردیك» مکه‌اهلنه واونلارڭ احوالنی وحی‌ایله بیلدیردیك که قومڭا خبرویره‌سن ۴۶) «وسن یوخ‌ایدڭ طورداغی‌طرفنده اوزمانکه‌بزموسی‌نی چاغیردیق» واوڭاتورات

بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۴۴) وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا
إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۴۵) وَلَٰكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ
۴۶) وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ
مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۴۷) وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا
أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۴۸) فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا
قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا

کتابی ویردیك اماموسی‌نگ احوالنی سنگا خبرویردیك «سنگ اللهنگ طرفندن رحمت وفضل جهتنه تااینکه سن قورخوداسن اوقومیکه اونلاره هیچ قورخودان پیغمبر گلمیوب» عیسی‌دن صوگره «سندن قباق شایدکه اونلار نصیحت قبول ایده‌لر» سنگ سوزلرگی ایشتمك ایاله ۴۷) «واگراونلارا عذاب یتشیدی اوعمل مقابلنده‌که اونلارگ اللری اوزلریندن قباق گوندروبدر» گناه عمللردن «دیردیلر ای‌بزیم اللهمز نیه بزه پیغمبر گوندرمدیك» اگرپیغمبر گوندرسیدیك «البته‌سنگ آیه‌لرگا تابع‌اولوب‌ایمان‌گتورنلاردن اولاردیق» اونلارگ بونوع سوزلرنی قطع‌ایتمك ایچون سنی گوندردیك اونلارگ طرفنه ۴۸) «ایلکه‌اونلاراحق‌اولان‌قرآن» یاپیغمبر «گلدی‌دیدیلرکه نیه‌موسی‌یه‌ویریلن معجزه‌نگ مثلی‌اوگا ویریلمدی» عصانی‌آتوب اژدهاایتمك ویدبیضاودریانی یارمق‌کیمی «آیااونلار کافر اولمادیلر اومعجزه‌لزه‌که موسی‌یه ویریلمشدی بوندن سابق» نجه‌که سگاکافر اولدیلر اوگادخی کافر اولوب «دیدیلرتوراة وقرآن» یاموسی وهارون «هر ایکیسی ساحرلردر آرخه آرخیه ویروبلر ودیدیلر که بز توراة وقرآنگ هاموسنه اینانمیاللاروق» توراته اینانمادیلر ارجهته‌که پیغمبرگ جمیع اوصاف ونعتنی توراتده اوخیوب عمل‌ایتمه‌مگه گوره‌کافر اولدیلروقرآنه ظاهراً وباطناًایمان گتورمه‌مك‌جهتنه کفر حالتنده قالدیلر ۴۹) یاپیغمبر اوکسلره‌که بوقرآن الله طرفندن اولمقه شك ایدیر «دیگل‌که الله طرفندن برکتاب گتوریگ‌که قرآن وتوراتدن آرتق هدایت ایدن اولا اوصورتده من‌اوکتابه تابع‌اولارام اگرسیز دوغری دینلرسیگز» که قرآنله‌تورات هرایکیسی سحردر ۵۰) «اگرسنگ سوزگی قبول ایتمیه‌لر اوصورتده‌بیلگل‌که اونلار اوزخواهشلرینه تابع‌اولارلار» اللرینده هیچ دلیل اولمامیش گیفلری ایستیه‌نی عمله گتوررلر «وکیمدر چوخ گمراه اوکسدن‌که تابع‌اولاوز هوای‌نفسنه اللهدن

نصف

وَقَالُوا اِنَّا بِكُلٍّ كَافِرُونَ ٤٩) قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى مِنْهُمَا اَتَّبِعْهُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٥٠) فَاِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ اَنَّمَا يَتَّبِعُونَ اَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوٰيهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٥١) وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ٥٢) اَلَّذِينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ٥٣) وَاِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ قَالُوا اٰمَنَّا بِهِ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ٥٤) اُولٰئِكَ يُؤْتَوْنَ اَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ٥٥) وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ اَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ٥٦) اِنَّكَ لَا تَهْدِي

هدایت اولونمامش حقیقتده اللّٰه تعالی ظالم قوملری هدایت ایتمز» بهشت طرفنه ٥١) «بتحقیق بز قرآنی اونلره بیان ایتدیك شاید که اونلار نصیحت قبول ایده‌لر ٥٢) اوکسلر که بز اونلره تورات کتابی ویردیك بوندان قباق (محمددن)» یا قرآندن قباق «اونلار محمد ص ه یا قرآنه ایمان گتورورلر» توراتده اونلارڭ نعتنی گورمك ایله اماسز مکه اهلی اوڭا ایمان گتورمرسگز ٥٣) «ایلکه اونلره قرآن اوخونار دیدیلر (دیرلر) بیز اوڭا ایمان گتوردیك بدرستیکه اوحقدر بزیم اللهمز طرفندندر بدرستیکه قرآن نازل اولاندن قباق بز تسلیم اولانلاردن ایدیك» بو طائفه سابقی اعتقادلرنده قالوب حضرت ظهورایدن وقت ایمان گتوردیلر ٥٤) «بوکساره اونلارڭ اجری ایکی دفعه ویریلر اوننڭ مقابلنده که صبرایتدیلر» اوزدینلرنده قالوب دشمنلرڭ اذیتنه وهمیده اونڭ مقابلنده که محمد ص ه ایمان گتوردیلر «ودفع ایدرلر یخشی عمل ایله» ایمان «پیس عملی» کفری یا اذیتی حلم ایله «واونلره ویردیگمز روزی‌لردن صرف ایدرلر» اللّٰه یولنده فقرایه ٥٥) «ایلکه بیهوده وعبث سوز ایشیدرلر اوندان اعراض ایتدیلر ودیدیلر بزیم ایچوندر بزیم عملمزڭ مزدی وسیزڭ ایچوندر سیزڭ عمللرڭ جزاسی» هیچکسدن هیچکسڭ عملی سؤال اولمیاجاقدر «سلام اولسون سیزه بزدن ال چکوڭ بز ایسته‌مریك جاهللرڭ صحبتنی» بیز ایستیوریك همیشه اهل معرفت ایله مجالست ایدك ٥٦) «بدرستیکه سن یا پیغمبر (جبرایله) ایمانه وهدایته گتوره بیلمزسن اوکسیکه ایستیوسن (اونڭ ایمانه گلمگنی) واما اللّٰه هدایت ایدر اوزلطفی ایله اوکسی‌که ایستیر واللّٰه اعلمدر هدایت تاپمشلره» ٥٧) حرث بن نوفل بن عبدمناف وسائر اهل مکه پیغمبره دیدیلر بز بیلوریك که سن حق پیغمبرسن «اما اگر بز سنله حق وهدایته تابع اولاق قورخوروق که اوز یرلریمزدن اخراج اولوناق» آزلقمزه گوره مکه‌دن بزی چیخاردالار اللّٰه تعالی بیورور «آیا مکه‌نڭ

مَنْ اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِى مَنْ يَشَٓاءُ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ٥٧) وَقَالُوا اِنْ نَتَّبِعِ الْهُدٰى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ اَرْضِنَا اَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا اٰمِنًا يُجْبٰٓى اِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٥٨) وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ اِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ٥٩) وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى حَتّٰى يَبْعَثَ فِىٓ اُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِى الْقُرٰٓى اِلَّا وَاَهْلُهَا ظَالِمُونَ ٦٠) وَمَآ اُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَاَبْقٰى اَفَلَا تَعْقِلُونَ ٦١) اَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ

حرمنی اونلره خاطرجمعلیك وامان یری ایتمدیك» هریرده دعوا اولسا مکه اهلی اوندن خاطر جمعدرلر پس نه سببه ایمان گتوروندن صوگره مکه‌دن اخراج اولمقدن قورخورلر «وهربرگ میوه‌لری چکیلوب اونلره گتوریلر بزیم طرفمزدن روزی اولان حالده اما اوللرگ چوخی بیلمزلر» بزیم نعمتلرگ قدرنی ٥٨) «چوخ قریه وشهرلرگ اهلنی هلاك ایتدیك که گذرانلرنده طغیان ایتدیلر بودر اونلارگ ساکن اولان یرلری که سکونت اولونمادی اونلاردن صوگره مگر آز مدت» آیا سفریمن وشامده عاده لوط وثمود قومنگ مکانلارینی گورمدیلر «وبز ایدیك اوللارگ وارثلری» اونلار هلاك اولاندن صوگره اونلارگ یرلرینی باشقه کسلره ویردیك ٥٩) «سنگ اللهگ قریه‌لرگ اهلنی عذاب ایله هلاك ایدن دگلدر اوقریه وشهرلرگ آناسنده وبیوگنده بر پیغمبر مبعوث ایده‌نه‌دیك که او پیغمبر بزیم آیه ودلیللریمزی اونلره اوخویه وهیچ قریه‌نگ اهلنی هلاك ایتمریك مگر اوقریه‌نگ اهلی ظالملر اولالر» اوز نفسلرینه کفر ومعصیت جهتنه ٦٠) «هر هرشیئی که سیزه ویریلوب، دنیاده زلده‌گانلق ایتمك وحقیر شیئیدر ودنیانگ زینتیدر» نچه‌گون اونیله لذت آپارارسیگز «اما اوشیئی که الله یاننده‌در» ثواب وجنتدن «چوخ یخشی وهمیشه‌لكدر آیا نه سببه سیز عاقل اولمورسگز» وفکر ایتمورسگز که تیز فانی اولان ایله همیشه لیك نعمت آراسنه فرق قویاسگز ٦١) «آیا اوکسکه بز اوگا گوزل وعده ویرمشیك» که دنیاده یخشی عمل ایتسه» اوشخص اوگا یتشه‌جکدر اوکس کیمیدر اوگا دنیاده دیری قالوب دنیا نعمتیله لذت چکمك ویرمشیك صوگره او آدم قیامت گوننده جهنم اودینه حاضر اولانلردن اولا» بو ایکی طائفه‌نگ احوالی برابردر یا ایکه آراسنده فرق وار البته اوّلمجی‌نگ احوالی یخشی وایکنجی‌نگ احوالی پیسدر ٦٢) «واوگونده که الله اونلاری چاغرار ودیر هانی منم شریکلریم که سیز گمان ایدیردگز» اونلاری بگا شریك اولمقه ٦٣) «اوکسلر که الله تعالی وعده ایتدیگی عذاب سوزی اونلره واجب اولدی

وَعْداً حَسَناً فَهُوَ لاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْناهُ مَتاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ

٦٢) وَيَوْمَ يُنادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ٦٣) قالَ الَّذِينَ

حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنا هٰؤُلاۤءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنا أَغْوَيْناهُمْ كَما غَوَيْنا تَبَرَّأْنا إِلَيْكَ ما كانُوا إِيّانا

يَعْبُدُونَ ٦٤) وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكاۤءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذابَ

لَوْ أَنَّهُمْ كانُوا يَهْتَدُونَ ٦٥) وَيَوْمَ يُنادِيهِمْ فَيَقُولُ ماذا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ٦٦) فَعَمِيَتْ

عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاۤءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لا يَتَسَاۤءَلُونَ ٦٧) فَأَمّا مَنْ تابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صالِحاً فَعَسٰى أَنْ

يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ٦٨) وَرَبُّكَ يَخْلُقُ ما يَشاۤءُ وَيَخْتارُ ما كانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحانَ اللّٰهِ

عبارتدر رئیسلردن‌دیدیلر ای بزیم اللهمز بو نلاردر اوکسلرکه اونلاری بزگمراه‌ایتدیك، اونلاری بزگمراه ایتدیك‌نجه‌که‌بز اوزیمز گمراه‌اولدوق بزاوزاقلق ایتدیك‌اونلردن و اونلر عبادت ایتدیکلری الله‌لردن وگلدیك سننگ طرفنگا واونلار بزه‌عبادت ایدن‌دکل ایدیلر» دنیاده زورله بلکه‌آنجق بزوسوسه ایتدیك، بز اونلاری چاغردوق اونلارده قبول ایتدیلر ٦٤) «قیامتده تابعلره دییلر که چاغرینگ اوزشریکلرگزی»که اونلارله معصیته شریك‌ایدگز تااینکه گلوب سیزه نصرت ویرسونلر «پس چاغردیلار (یعنی قیامتده چاغرارلار) شریکلر جواب ویرمزلر اونلاره» وباجارمازلر عذابی اونلردن دفع ایتمگه «وگوررلر عذابی» که اونلاره کومك ایدوب عذابدن دفع‌ایدن یوخدر «اگراونلار هدایت تاپانلار اولسیدیلر» هرآینه‌اونلاره تابع اولمازایدیلر ٦٥) «واو گونده که الله چاغرار کافرلری وبیورار سیزنه‌جواب ویرردیگز پیغمبرلره» اووقت که‌سیزی الله‌طرفنه دعوت‌ایتدیلر ٦٦) «جمیع خبرلر اونلره قیامتده اورتولو اولار» کورآدمه اورتولو اولان کیمی اوگونگ هولندن «واونلارسؤال ایتمزلر» بربریسندن بربرینگ حالنی وهرکس اوزدردنه گرفتار ومشغول اولار ٦٧) «اما اوکسلرکه‌توبه ایتدیلر وصالح عمل عمله گتوردیلر امیدوارکه اونلار نجات تاپانلردن اولالر

٦٨) وسنگ اللهنگ خلق ایدر اوزادیکه ایستر واختیارایدر» پیغمبرلگه هرکسی‌که ایستر «اونلارنگ اختیاری یوخدر» اللهنگ اراده‌سنی دفع ایتمگه «پاکدر الله واوجادر اوزادن که اونلار شریك قرار ویریرلر انلمه ٦٩) وسنگ اللهنگ بیلراوزادیکه اونلارنگ سینه‌لری گزلین ساخلار واوزادیکه اونلار ظاهر ایدرلر ٧٠) واودر اللهیکه اوندن باشقه حق‌الله‌یوخدر وحمدثنا ایتمك اوگامخصوصدر دنیاده وآخرتده واونگ ایچوندر حکم ایتمك وسیز اونگ طرفنه قایدارسگز ٧١) دیگل یاپیغبرآیا

وتعالى عما يشركون ٦٩) وربك يعلم ما تكن صدورهم وما يعلنون ٧٠) وهو الله
لا اله الا هو له الحمد في الاولى والآخرة وله الحكم واليه ترجعون ٧١) قل ارايتم ان جعل الله
عليكم الليل سرمداً الى يوم القيمة من اله غير الله يأتيكم بضياء افلا تسمعون ٧٢) قل ارايتم
ان جعل الله عليكم النهار سرمداً الى يوم القيمة من اله غير الله يأتيكم بليل تسكنون فيه افلا
تبصرون ٧٣) ومن رحمته جعل لكم الليل والنهار لتسكنوا فيه ولتبتغوا من فضله ولعلكم
تشكرون ٧٤) ويوم يناديهم فيقول اين شركائي الذين كنتم تزعمون
٧٥) ونزعنا من كل امة شهيداً فقلنا هاتوا برهانكم فعلموا ان الحق لله وضل عنهم

سیزگورمورسگز اگر الله تعالی سیزه گیجه‌نی همیشه‌لیك ایده قیامت گوننه‌دیك» گونوز
اولمیه «کیمدر الله‌لر حق اللهدن غیری‌که سیزه گونوزی گتوره» وکیم بوگا قادراولار
«آیا نه سببه سیز ایشیتمرسگز» سیزه دییلان موعظه‌ونصیحت‌لری ٧٢) «دیگان یاپیغمبر
آیا گورمورسگز اگر الله ایستیه سیزه گونوزی همیشه‌لیك ایده قیامت گوننه‌دیك» گجه
اولمیه «کیمدر الله حق‌لر اللهدن غیری که‌سیزه گیجه‌نی گتوره تااینکه راحت اولاسیگز
گیجه‌زماننده آیا گورمورسگز» اللهنگ قدرت علامتلرینی ٧٣) «الله تعالی اوز رحم
واحسانندن سیزه گیجه‌وگونوزی خلق ایتدی تااینکه‌راحت اولاسگز» گیجه‌وقتی «وروزی
طلب ایده‌سگز» گونوززمانی «تااینکه شاید سیز شکرایده‌سیگز» اللهنگ نعمتنه
٧٤) «یادگا گتور یاپیغمبر اوگونی‌که الله چاغرار کافرلری پس بیورار هارادادرمنم
شریك‌لریم‌که سیزگمان ایدیردگز اونلار مگاشریك‌درلر ٧٥) بزهر امتدن برشاهد
چیغاردا ریق»اونی پیغمبرایدوب اونگ واسطه‌سیله‌حکمه‌زی یتوره‌ریك خلقه‌قیامت‌گونی
پیغمبرلر شهادت ایدرلر اللهنگ حکمنی خلقه یتورمگه «بزدیدیك (قیامتده‌دیه‌ریك)
گتوریگ اوزدینگزگ حق اولماق دلیلنی «پس انلار» دلیلدن‌متحیر قالوب «بیلدیلر»
علم‌یقین ایله‌که «حق الله ایچوندر» واونگ پیغمبرلری دوغری دیوبلر «واونلردن
ضایع وغایب اولدی اللهه افترا باغلادیلاری سوزلر» که دیوردیلر اللهنگ شریکی
وار ٧٦) «بدرستیکه قارون موسی‌نگ قومندن ایدی» بنی‌اسرائیل اسلندن موسی‌نگ
عموسی اوغلی‌ایدی گوزل صوتی وصورتی وارایدی توراتی اوندن یخشی‌اوخیان
یوخ‌ایدی «پس ظلم‌ایتدی بنی‌اسرائیله» اوزلی اونلاردن بیوك حساب ایتدی‌اووقت
که فرعون طرفندن بنی‌اسرائیلگ اوستنده عامل‌ایدی «وبز اوگااوقدر قزیل‌وگوموش
ویردیك‌که اونگ کلیدارینی گوتورمك‌قوتلو (عصبه) یه آغیر اولوردی» عصبه اون‌ایله

مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ٧٦) اِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْ وَاٰتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا اِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ اُولِى الْقُوَّةِ اِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ٧٧) وَابْتَغِ فِيمَا اٰتٰيكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَا اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِى الْاَرْضِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ٧٨) قَالَ اِنَّمَا اُوتِيتُهُ عَلٰى عِلْمٍ عِنْدِى اَوَلَمْ يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَاَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ٧٩) فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهِ فِى زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا اُوتِىَ قَارُونُ اِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ٨٠) وَقَالَ الَّذِينَ اُوتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللّٰهِ خَيْرٌ

اون بش یااون ایله قرخ آراسنده اولان قوتلو آدمه ودویه دیورلر یعنی قارونڭ خزینه‌لرڭ کلیدلری اوقدر آدمڭ یوکی ایدی «اوزمانکه اونڭ قومی بنی اسرائیل اوڭادیدیلر که شاد اولما» وتکبرلیك ایتمه دنیا مالی جهتنه‌که سڭا ویریلوب «بدرستیکه اللّٰه شاد اولانلاری دوست دوتماز ٧٧) واللّٰه تعالی سڭا ویردیگی مال ایله آخرت کسب ایت» اویولی اللّٰه یولنده صرف ایتمك ایله «ویادندن چخارتما اوز نصیبڭی دنیادن» که اونی ویروب آخرتی آلاسن «واحسان ایت فقرایه نجه‌که اللّٰه سڭا احسان ایدوبدر وفساد سالماق ایستمه یریوزبنده» معصیت ایتمك ایله» بدرستیکه اللّٰه معصیت ایدلری دوست دوتماز ٧٨) «قارون دیدی بوقدر دولت منم علمیم جهتنه ویریلوب» علم وفضیلتم جهتنه بوقدر مال کسب ایتمشم تجارت وزراعتی هامودن یخشی بیلورم اللّٰه تعالی بیوروور «ایابیلمور که اللّٰه هلاك ایتدی اوندن قباق اولان جماعتدن» کفران نعمت جهتنه «اوکسلرکه اونلار قاروندن شدتلو ایدی قوت جهتنه وچوخ ایدیلر جمیعت جهتنه وقیامتده گناه‌کار اولان مشرکلرڭ گناهلرندن سؤال اولونماز اللّٰه هر شیئه عالمدر سؤاله احتیاجی یوخدر ٧٩) «برگون قارون اوز زینتلری ایله قومڭ یاننه چیخدی» دورت‌مین آتلو ایله آتلارڭ یهر اسبابی قزیل ایلـه‌که اونی جماعت بوحال ایله گورنده «دنیامالی ایستینلر» ومؤمنلرڭ ضعیف الاعتقادلری «دیدیلر که‌کاش قارونه ویریلن دولتڭ مثلی بزه‌ده ویریلیدی حقیقتده قارون البته بیوك قسمت صاحبی در

٨٠) واوکسلرکه اونلره علم ویریلمشدی» بیلوردیلر دنیانڭ زوالنی «دیدیلر وای اولـون سیزه اللهڭ ثوابی آخرتده یخشی در اوکسه‌که ایمان گتوره وصالح عمل ایده» قارونه ویریلن مال دنیادن «وملاقات ایتمز بوثوابه مگر صابرلر» که دنیاده چکدیگی زحمته صبر ایدوب منتظر اولا اللّٰه ویرن مزده. برگون قارون برفر فاحشه

لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحاً وَلَا يُلَقّٰيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ۸۱) فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ
مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ ۸۲) وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ
بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ

عورتی چاغروب دیدیکه من ایلی مین قزیل سکا ویره رم که صباح گلوب بنی اسرائیل بر
یرده جمع اولان وقتده دیه سنکه موسی من ایله زنا ایدوبدر عورت بو مطلبه راضی اولوب
ایکی مین قزیلی ایکی کیسه ده قارونک مهر ایله مهرلنمش آلوب ابوینه گتوروب ایوه
یتشنده پشیمان اولدی که نیچه مدتدر عمریم اللهک امرینه اطاعت. ایتمه مکله گیچوب
آخرنده اللهک پیغمبرینه بهتان دییم صباح همان کیسه لری گوتوروب بنی اسرائیل جمع
اولان یره گلوب گوردیکه جناب موسی مشغولدر موعظه یه اثنای موعظه ده قارون
ایاقه دوروب دیدی یاموسی بنی اسرائیل بیله گمان ایدیرکه سن فلان فاحشه ایله زنا
ایدوبسن وبودر همان عورت تصدیق ایدیر خلقک دیدیگی سوزی موسی ۴ یوزینی
عورته دوتوب دیدی ای عورت سنی آندویرورم اواللهه که دریانی یاروب بنی اسرائیلی
سلامت دریادن گیچوردی دوغری سویلیه سن عورت دیدی معاذالله موسی اوایشه
مرتکب اولا قارون بکا ایکی من قزیل ویروبدرکه موسی یه تهمت ایدم وبودر اونک
پولی اوز مهر ایله ایلکه کیسه لره باخدیلر گوردیلر حقیقتده قارونک مهر ایله مهرلنوب
بوکیفیتدن جناب موسی غضبناک اولوب الله طرفنه یوز چوگوروب خطاب گلدیکه
یاموسی یرک اختیارینی سکا ویردیم موسی دیدی ای یر قارونی اود پس یر قارونی
قدمنه کیمی کامنه چکدی قارون موسی نی آندویردی قوملقه موسی دیدی دانشمه ای لاوینک
اوغلی گنه یره خطاب ایتدی که قارونی کامنه چکه هردفعه قارون موسی یه یالواروب
قوملقه آند ویروردی موسی شدت غضبندن هردفعه یره امر ایدیردی اونی کامنه چکمگه
تاآینکه قارون گوزدن غائب اولدی بنی اسرائیل دیدیلر موسی قارونی یره باتوردی
اونک مالنه صاحب اولماق ایچون پس موسی نک دعاسی ایله اونک جمیع مالی
یره باتدی اودرکه خداوند عالم بیورور ۸۱) «پس بز یره باتیردیق قارونی واونک
ایوینی» وجمیع مالنی «واونک ایچون هیچ طائفه اولمادی که اوکا کومک لیک ایده لر»
وحال آنکه نیچه مین لر کومگی وحاشیه نشین لری وارایدی کومک ایدن اولماز «اللهدن
سوا اوقارونک اوقدرتی یوخیدیکه اوکا کومک اولونا» وغذابی اوندن دفع ایده لر
یاموسی دن انتقام آلالار ۸۲) «دوننکی گون اونک مرتبه سنی آرزو ایدنلر صباح
ایتدیلر اوحالتده دیردیلر بربرینه وای ارلسون بزه بدرستیکه الله آچار روزینی
اوکسه که ایستر اوز بنده لرینه وتنک دوتار» هرکسه که ایستر «اگر الله بزه منت قویوب

بنا ويكأنه لا يفلح الكافرون ٨٣) تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون علواً في الأرض ولا فساداً والعاقبة للمتقين ٨٤) من جاء بالحسنة فله خير منها ومن جاء بالسيئة فلا يجزى الذين عملوا السيئات إلا ما كانوا يعملون ٨٥) ان الذى فرض عليك القرآن لرادك الى معاد قل ربى اعلم من جاء بالهدى ومن هو فى ضلال مبين ٨٦) وما كنت ترجوا ان يلقى اليك الكتاب الا رحمة من ربك فلا تكونن ظهيراً للكافرين ٨٧) ولا يصدنك عن ايات الله بعد اذ انزلت اليك وادع الى ربك ولا تكونن من المشركين ٨٨) ولا تدع مع الله الهاً آخر لا اله الا هو كل شيئ هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون

رحمت ايتمه‌سيدی بزيم آرزومز مقابلنده «هرآينه بزی يره باتوراردی ای‌وای بدرستيكه اللهنگ نعمتنه كافر اولانلار رستگار اولماز ٨٣) بوآخرت ايوينی بزخلق ايتديك اوكسلردن اوتری كه‌ير يوزينده اوجالق وتكبر ايتمك وفساد سالماق ايسته‌مزلر» اللهه معصيت ايتمك ايله «ويخشی سرانجام پرهيزكارلر ايچوندر» اللهدن قورخوب شرك و معصيت ايتمه‌مك ايله ٨٤) «هركسكه بريخشی عمل ظهوره گتوره پس اونگ ايچون وار اوندن يخشی‌سی وار تفسيری نمل سوره‌نگ ٨٩ مجی آيه‌سنده ذكر اولدی وهركسكه پيس عمل عمله گتوره پس جزا ويريلمز اوكسلره» كه‌پيس عمل‌لر عمللر ايتديلر مگر او اوانداز ه‌ده كه اونلار عمل ايدرديلر» نه‌آرتق ونه‌اسكيك ٨٥) «او اللهيكه واجب ايتدی سگا قرآنی» مضموننه عمل ايتمك ياخلقه تبليغ ايتمك يااوخوماقی «هرآينه سنی قايتاراندر اوزقايداجاق يرگا» يعنی مكه اهلی سنی مكدن اخراج ايتسه‌لرده اللّه‌سنی دوباره مكه‌يه قايتاروب اويری سنگ اختيارينده ايده‌جكدر «ديگان ياپيغمبر منم اللهم اعلمدر او كسه‌كه اللّه‌طرفندن هدايت گتوردی» خلقی اللّه‌يولنه دعوت ايتمگه واوزی دخی هدايتده اولوب اونگ جهتنه مستحق اولار ثوابه «واللّه‌عالمدر اوكسه كه آشكار اضلالتده‌در» سيز مشركلركيمی ٨٦) نبوتدن قباق «سن اميدوار دگل ايدگ كه بوقرآن سگا گونده‌ريله اماسنگ اللهنگ طرفندن اولان مرحمت جهتنه بوقرآن سگا نازل اولدی» كه‌گيچمش قرنلرگ احوالندن وحی واسطه‌سيله خبردار اولوب خلقه بيان ايدرسن «پس البته‌سن كافرلره آرخه اولما» بوآيه‌ده هرچند خطاب پغمبره‌در امامقصود جماعته‌در

٨٧) «مشركلر سنی اللهنگ آيتلرينه تابع اولماقدن ساخلاماسون بوقرآن سگانازل اولاندن صوگره» سنگ شأن ومرتبه‌گگ آرتقلقندن اوتری «وخلقی اللهنگ طرفنه وتوحيدنه چاغر والبته مشركلردن اولما» اونلارگ عمللرينه راضی اولما واونلاری دعوت

ايتمكده مساهله ايتمه ٨٨) «وعبادت ايتمه وچاغرمه اللهيله باشقه الهه يوخدر الله مگر حق الله هرشيئى هلاك ويوخ اولاندر مگر اللهنگ ذات پاكى اوننگ ايچوندر حكم» وفرمان ايتمك خلق آراسنده قيامت گونى «واوننگ طرفنه قايدارسگز» جزا آلماق ايچون

سورة العنكبوت (٦٩) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

حزب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) الٓمّٓ ٢) اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُتْرَكُوا اَنْ يَقُولُوا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ٣) وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ٤) اَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّاٰتِ اَنْ يَسْبِقُونَا سَاۤءَ مَا يَحْكُمُونَ ٥) مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاۤءَ اللّٰهِ فَاِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ لَاٰتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٦) وَمَنْ جَاهَدَ فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ اِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ٧) وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَحْسَنَ الَّذِى كَانُوا يَعْمَلُونَ

١) منم اوالله‌كه گورودم وبيلورم ٢) آيا خلائق بيله گمان ايديرلركه محض ديللرينده ايمان گتورديك ديمك كفايت ايدوب اونلار اوزباشلارينه قويولارلار واونلار امتحان اولونمازلار» شريعتده اولان بعض تكليفلرى عمله گتورمك‌ايله ياآينكه ماللرينه وجانلارله واولادلرينه صدمه يتشمك‌ايله ٣) «وهرآينه بيز امتحان ايتديك اوكسلرى كه‌اونلاردن قباق‌ايدى» بنى اسرائيل قومى كيمى‌كه فرعوندن نقدر اذيت چكديلر «هرآينه الله بيلر دوغريچى ويالانچى اولانلرى» وايمانده ثابت اولانلرايله اولميانلرى ٤) «آيا اوكسلركه پيس عمللر ايدرلر بيله گمان‌ايدرلر كه‌بزدن قباقه گچرلر» يعنى قاچوب بزيم المزدن خلاص اولارلر «نه‌پيس‌در اوشيئى‌كه‌اونلار حكم‌ايدرلر» كه‌بزيم انتقاممزدن خلاص اولاجاقلار ٥) «هركسكه اميدوار اولا اللهنگ ثوابنه يتشمكه بدرستيكه اللهنگ مدتى» كه‌اونلردن اوترى معين اولوبدر «هرآينه گلملودر والله ايشدن وبيلندر» سزنگ سوزگزى وقلبگزده اولان نيتلرى ٦) «وهركسكه جهادايده» شيطانله واوننگ وسوسه‌سنى دفع‌ايده ياجهاد ايده دين دشمنلرى‌ايله «پس بوندن غيرى دگلدر جهاد ايدوبدر اوزنفسندن اوترى» عملنگ ثوابى اوزينه قايداجاقدر «الله بى‌احتياج‌در عالملرنگ اهلندن» نه‌عبادتلرنگ اللهه نفعى‌وار ونه‌معصيتلرنگ ضررى

٨) ووصينا الانسان بوالديه حسنا وان جاهداك لتشرك بي ما ليس لك به علم فلا تطعهما
الى مرجعكم فانبئكم بما كنتم تعملون ٩) والذين امنوا وعملوا الصالحات لندخلنهم
في الصالحين ١٠) ومن الناس من يقول امنا بالله فاذا اوذي في الله جعل فتنة الناس
كعذاب الله ولئن جاء نصر من ربك ليقولن انا كنا معكم اوليس الله باعلم بما في صدور العالمين
١١) وليعلمن الله الذين امنوا وليعلمن المنافقين ١٢) وقال الذين كفروا للذين امنوا
اتبعوا سبيلنا ولنحمل خطاياكم وما هم بحاملين من خطاياهم من شيئ انهم لكاذبون

---

٧) «واوكسلركه ایمان گتوردیلر اللهه وشایسته عمل‌ایتدیلر هرآینه بیز یوخ‌ایده‌ریك ویوزاروق‌اوئلارڭ نامهٔ اعمالندن گناه‌لرینی اوئلارڭ یخشی عمللری جهتنه دنیاده‌عمله گتوردیکلری عملدن یخشی وگوزل جزاویره‌ریك ٨) وبز امرایتدیك انسانه آتا وآناسنه یخشی‌لیك ایتمکی واکر آتا آناڭز سیزله جهاد وسعی‌ایده‌لر که‌سن بڭاشریك ویره‌سن اوشیئی‌که سنڭ علمڭ یوخدر» اولڭ الله اولمقنه «پس اوصورتده آتا وآنایه اطاعت اتمیوڭ» نفی علم گنایه‌در که‌الله‌دن باشقه‌سنڭ الله‌لقنه هیچکونه دلیل یوخدر «منم‌طرفمه‌در سیزڭ قایتماڭز» یاقایداجاق یرڭز «پس من‌خبرویره‌رم سیزه اوزادیکه سیز عمل ایدیردڭز» پیسدن ویخشی‌دن ٩) «واوکسلرکه ایمان گتوردیلر وشایسته عمللر ایتدیلر هرآینه بیز داخل ایده‌ریك اوئلاری صالحلرڭ زمره‌سنه ١٠) آدملردن واردر اوکسکه دیرلر بزایمان گتوردیك اللهه ایلکه اوئلارا الله‌یولنده اذیت اواوندی» ایمانه گلمك‌جهتنه «خلقڭ‌عذابنی اللهڭ‌عذابی کیمی‌خیال‌ایدر» خلقڭ عذابنڭ قورخسندن دیندن چخار واللهڭ عذابندن قورخماز «واکر سنڭ اللهڭڭ طرفندن نصرت گله البته دیرلرکه بزسزله واروق» حاضروق دشمنلریڭزی دفع‌اتمکه «آیا الله‌بیلن دگلدر اوشیئه که عالملر اهلنڭ سینه‌سنده‌در ١١) وهرآینه الله بیلر اوکسلری‌که ایمان گتوردیلر وهرآینه‌بیلر منافقلری» وهرکسه عملنڭ مقابلنده جزاویرر ١٢) کافرلر مؤمنلره‌دیدیلرکه بزیم یولیمزه تابع اولوڭ» اوزڭزی‌بوقدر زحمته سالوب عبادت اتمیون اکر بوجهته قیامتده سیزه عذاب اتسه‌لر «البته سیزڭ گناهڭزی بیز گوتوره‌ریك» الله‌تعالی اوئلرڭ ردینده بیورور یالان دیورلر «اوئلر باشقه شخصلرڭ گناهلرندن برشیئی گوتورن دگلدرلر» وممکن دگلدر که اوئلرڭ گناهلرندن گوتوره‌لر هرکس اوز عملنڭ جزاسنه یتشر «بدرستیکه اوئلار هرآینه یالان دانشانلاردر»سزڭ گناهڭزه ضامن اولمقده ١٣) «وهرآینه اوئلار گوتوررلر اوزلرنڭ آغیر یوکلو اولان

١٣) وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالاً مَعَ اَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ
١٤) وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحاً اِلٰى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمْسِينَ عَاماً فَاَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ١٥) فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا اٰيَةً لِلْعَالَمِينَ
١٦) وَاِبْرٰهِيمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوهُ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
١٧) اِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَاناً وَتَخْلُقُونَ اِفْكاً اِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقاً فَابْتَغُوا عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ١٨) وَاِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ اُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ١٩) اَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ

گناهلارنی» اوز عمللری جهتنه» وباشقه کسلری ضلالته سالماق مقابلنده اولان یوکیده‌گوتوررلراوز یوکلریله واللهه بهتان وافترا دیدیکلری‌سوزلر خصوصنده قیامتده اونلردن سؤل اولونار»که نه‌جهته بونوع یالان سوزلری الله حقنده دانیشدگز ١٤) «بتحقیق بزگوندردیك نوحی اوز قومنه» که‌اونلاری اللّٰه‌طرفنه دعوت‌ایده «اونلارك ایچنده مین ئیل‌دن اللی‌ئیل‌اسگیك قالدی» بومدتده هامو کافرلك حالنده قالوب ۸۰نفردن باشقه هیچکس ایمان گتورمدی «صوگره اونلری طوفان دوتدی اوحالده‌که اونلار ظلم‌ایدنلر ایدیلر» اوزنفسلرینه کفرجهتنه ١٥) «پس بیزنجات ویردیك نوحه وکمی یولداشلارنه» که‌اونیله کمیده واریدیلر «وکمی‌نی عالملرك اهلنه علامت ایتدیك»که اونیله غبرت‌گوتوروب گفردن پرهیز ایتسونلر ١٦) «ابراهیمی اوزقومنه‌گوندردیك ایلکه اوز قومنه دیدیکه اللهه عبادت ایدیگ، اونگ عذابندن قورخون بوقورخمق یخشی‌راقدر سیزه اکرسیزبیلسه‌گز» خیرك وشرك عاقبتنی ١٧) «بودر وبوندن غیری دکلدر که‌سیز عبادت ایدرسگز اللهدن سوا اوبت‌لره» که‌سیزه نفع وضرر ویره‌بلمز «ویالان ایش گوروورسگز» الگزایله مخلوق قایروب آدنی اللّٰه قویورسگز «بدرستیکه اوبتلرکه‌سیزاوگّاعبادت‌ایدیرسگز اللهدن غیری‌مالك‌اولمازلرسیزه روزی‌ویرمکه»پس‌اوکسکه سیزه‌روزی‌ویرمکه قادر دگلدر اللهاقه لایق‌دگلدر «پس اللّٰه‌یاننددن روزینی ایستیون» نه‌اینکه اوندن غیریسندن «واوگّا عبادت وشکر ایدیگ» سیزه ویردیکی روزی مقابلنده «اونگ طرفنه سیز قایتمش‌اولارسگز ١٨) یاپیغمبر اکر سنی تکذیب ایده‌لر حقیقتده سندن سابق اولان امتلر تکذیب ایتدیلر» اوز پیغمبرلرینی اوندن غمکین اولما «و یوخدر پیغمبره مگر آشکارا یتورمك» سندن یتورمك، ایستنوب اونلردن قبول‌اتمك ١٩) «آیاگورمورلر که‌نیجه اللّٰه خلایقی اوّل یوخدن خلق ایتدی صوگره اونلاری دوباره

يَبْدَءُ اللّٰهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ۲۰) قُلْ سِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ بَدَءَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ النَّشْاَةَ الْاٰخِرَةَ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۲۱) يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَاِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ۲۲) وَمَا اَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۲۳) وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَلِقَائِهِ اُولٰئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَاُولٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ۲۴) فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ اَوْ حَرِّقُوهُ فَاَنْجٰيهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۲۵) وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَاْوٰيكُمُ النَّارُ

گتورر» حشردن اوتری «بدرستیکه اولدورلدن صوڭره دوباره گتورمك اللهه آسالدر ۱۹) دیگان یاپیغمبر سیر ایدیڭ یرڭ یوزینده وباخوڭ گوروڭ الله‌تعالی خلقی نیجه یاراتدی» ایلکه اونی بیلدڭز بیارسڭز که «صوڭره الله علاوه عالم ظهوره گتورر ودوباره سیزی دیریلدر «الله هرشیئه قادردر ۲۰) عذاب ایدر هرکسه‌که ایستر» عذابه مستحق اولانلردن «ورحم ایدر هرکسه‌که ایستر» کناهنی باغشلامقله «واونڭ طرفنه سیز قایتمش اولارسڭز ۲۱) سیز اللهی عاجز ایدن دگلسڭز نه‌یره ونه‌گوکه قاچماقله ویوخدر سیزڭ ایچون اللهدن سواهیچ دوست ونه‌گومك ایدن» که‌اللهڭ عذابنی سیزدن دفع‌ایده ۲۲) «واوکسلرکه کافر اولدیلر اللهڭ آیت‌لرینه وقرآنی انکار ایتدیلر واینانمادیلر اللهه‌یتشمکه» اولدن‌صوڭره مبعوث اولمقه «اونلار نا‌امید اولدیلر منم‌رحمتمدن واونلار اوکسلردرکه اونلار ایچون دردناك عذاب‌وار» گنه الله‌تعالی ابراهم ؑ ڭ حکایتنه قایدوب بیورور ۲۳) «پس اولمادی اونڭ قومنڭ جوابی» اووقت‌که ابراهیم ؑ اونلاری الله طرفنه چاغروردی «مگراینکه دیدیلرکه اولدوروڭ اونی یایاندیریڭ» تااینکه اونڭ الندن خلاص اولاسڭز «پس الله‌ابراهیمه اوددن نجات ویردی بدرستیکه بونده هرآینه علامتلر وار اوقومه‌که ایمان گتوررلر» بیلرلرکه اللهڭ وعده‌سی دوغریدر ۲۴) «وابراهیم ؑ اوز قومنه دیدیکه سیز اللهدن باشقه بتلری اوزڭزه الله ایدوبسڭز اوز آراڭزده بودنیاده دوستلیك اولماق ایچون «هرچند ایندی بربرڭزی دوست دوتارسڭز «صوڭره قیامت گونی بعضڭز دانارسڭز بعضی‌ڭزی» اونلردن تبرا ایدرسڭز «ولعن ایدر بعضڭز بعضڭزه» عابدلر معبودلره «وسیزڭ قایداجاق یرڭز جهنم اودیدر ویوخدر سیزڭ ایچون هیچ گومك ایدنلر» که‌سیزی جهنمدن خلاص ایده‌لر ۲۵) «ابراهیمه لوط ایمان‌گتوروب‌دیدیکه من ابراهیم ایله اللهڭ طرفنه هجرت ایدنم

وما لكم من ناصرين ۲٦) فآمن له لوط وقال اني مهاجر الى ربي انه هو العزيز الحكيم

۲۷) ووهبنا له اسحق ويعقوب وجعلنا في ذريته النبوة والكتاب وآتيناه اجره في الدنيا وانه

في الآخرة لمن الصالحين ۲۸) ولوطا اذ قال لقومه انكم لتأتون الفاحشة ما سبقكم بها من احد

من العالمين ۲۹) ائنكم لتأتون الرجال وتقطعون السبيل وتأتون في ناديكم المنكر فما

كان جواب قومه الا ان قالوا ائتنا بعذاب الله ان كنت من الصادقين ۳۰) قال رب

انصرني على القوم المفسدين ۳۱) ولما جاءت رسلنا ابراهيم بالبشرى قالوا انا مهلكوا اهل

هذه القرية ان اهلها كانوا ظالمين ۳۲) قال ان فيها لوطا قالوا نحن اعلم بمن فيها لننجينه

واهله الا امرأته كانت من الغابرين ۳۳) ولما ان جاءت رسلنا لوطا سيئ بهم

بدرستيكه الله غلبه وحكم ايدندر عدالتله ۲۷) وبز باغشلاديق ابراهيمه» اسماعيلدن
صوڭره «اسحق ع مى ويعقوبى و اونلارڭ اولادينده پيغمبرلك والله طرفندن كتاب
ويريلمك قرار ايتديك» جميع پيغمبرلر ابراهيمڭ نسلندن عمله گلوب وكتابلر اونلارا
نازل اولوب «وبز اونڭ مزدنى دنياده ويرديك» كه جميع دينلر ابراهيمڭ وصفنه
آچيلار نه اينكه ذمنه «واو آخرتده البته صالح كسلردندر ۲۸) يادگا گتور لوطى ايلكه
اوز قومنه ديديكه سيز ايله عمللر ايديرسڭز «كه سيزدن قباق اوعملى برنفر عالملرڭ
اهلندن عمله گتورميوبدر ۲۹) بدرستيكه سيز كشيلره گلرسڭز» عورتلره گلن كيمى
«وخلقڭ يولى كسرسڭز» يولدن گيده نى دوتوب اونلارله لواط عملى ايدرسڭز يا اينكه
يوللارى كسورسڭز اوغورلقدن اوترى «واوز مجلسلرڭزده پيس ايشلر عمله گتوررسڭز»
مجلس ده بربرڭزدن اوتانميوب اخراج ريح ايدرديلر لواطه وسائر فسق عملر عمله
گتورر ديلر «اونڭ قومنڭ جوابى اولمادى مگر اينكه ديديلر گتور بزه اللهڭ عذابنى
اگر سن دوغرى دانشانلردن سن ۳۰) لوط ع ديدى پروردگارا بڭا گومكليك وير
فساد ايدن قوملره عذاب گوندر ۳۱) ايلكه بزيم ايلچلريمز ابراهيمه بشارت گتورديلر»
كه الله اوڭا اوغول ونوه كرامت ايده جكدر «ديديلر بدرستيكه بيز بو قريه نڭ اهلنى»
ولوطڭ قومنى «هلاك ايدنلريك بدرستيكه اوقريه نڭ اهلى ظلم ايدنلر ايديلر» اوز
نفسلرينه لوطه ايمان گتورميوب آشكارا پيس عملر عمله گتورملك سببنه
۳۲) «ابراهيم ديدى كه اوقريه ده لوط پيغمبر وار» سيز اوقريه نڭ اهلنى نجه هلاك
ايدرسڭز «ديديلر بز چوخ يخشى بيلوريك اوكسيكه اوقريه ده واردر هرآينه بز
نجات ويره ريك لوطه واونڭ اهلنه مگر اونڭ عورتنه كه اوعورت قريه ده قالوب هلاك

وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعاً وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ اِنَّا مُنَجُّوكَ وَاَهْلَكَ اِلَّا امْرَاَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ
٣٤) اِنَّا مُنْزِلُونَ عَلٰى اَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزاً مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ
٣٥) وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا اٰيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٣٦) وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْباً فَقَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ٣٧) فَكَذَّبُوهُ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ
فَاَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ٣٨) وَعَاداً وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِنِهِمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ٣٩) وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ
وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسٰى بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ٤٠) فَكُلّاً

اولانلردندر ٣٣) ایلکه‌بزیم ایلچیلریمز لوطنگ یانته‌گلدیلر» ولوط اونلاری‌گوزل جوان صورتنده گوروب‌قورخدیکه قومدن‌اونلاره پیسلیك‌یتشه غمگین اولدی «وبوایش اوڭاپیس‌گورندی واونلار جهتنه سینه‌سی تنك‌اولدی» که اونلاری‌حفظ ایتمگه قدرتی یوخدر «دیدیلر قورخمه بزیم جهتمزه وغمگین‌اولما بدرستیکه بزسڭاوسنگ اهلڭا نجات ویره‌ریك مگرسنگ عورتڭا که قریه‌ده‌قالانلردندر ٣٤) بدرستیکه بزبوقریه‌نگ اهلنه گوك‌طرفندن عذاب گوندره‌ریك اوعملگ مقابلنده که اونلار گناه‌ایدردیلر ٣٥) وهراینه بتحقیق بز اوقریه‌دن» وخرابه یرلرندن «آشکارا علامت قویدیق» عبرت اولماق ایچون «اوقومه‌که عاقل اولارلر» وعقلله فکرایدوب پیس عملدن کنار اولارلار ٣٦) «ومدین طائفه‌سنه اونلارگ قرداشی شعیبی گوندردیك دیدی‌ای منم‌قومیم عبادت ایدیگ اللهه وامیدوار اولوگ قیامت گوننه» دنیاده عبادت ایتمك ایله «وسعی ایتمیوگ که‌یرده فساد ایدنلردن اولاسگز ٣٧) پس تکذیب‌ایتدیلر اونی صوڭره اونلاری زلزله دوتدی وصباح‌ایتدیلر 'وزایوینده اوحالتده‌که دیزلری اوسته یخیلانلردن ایدیلر ٣٨) ویادڭا گتور عاد وثمود قومنی» که عملری جهتنه هلاك اولدیلر وحال آنکه «سیزه اونلار ساکن اولان یرلر درست معلوم‌و آشکار اولدی» ای‌اهل مکه حجرویمنه سفرایدن‌وقتده اونلارگ خرابه‌لرینی گوردگز «وشیطان اونلرگ عمللرینی اونلره زینت‌لوگوستردی واونلاری حق‌یولدن ساخلادی وحال‌آنکه اونلر بصیرت‌اهللری‌ایدیلر» حق‌ایله باطله فرق ویرمك قوتلری‌وارایدی ٣٩) «ویادایت قارونی، فرعون وهامانی موسی اونلاره معجزه‌لر گتوردی اونلر یریوزینده تکبرلك ایتدیلر» وایمان گتورمدیر «وسبقت‌ایدنلار اولمادیلر» که‌قاچوب خلاص اولالار ٤٠) «پس‌اونلارگ هاموسنی بزاخذ ایتدیك اونلارگ گناهی سببیله

اَخَذْنَا بِذَنْبِهٖ فَمِنْهُمْ مَنْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا ﴿۴۱﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ اَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْاَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ اَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۴۲﴾ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَاِنَّ اَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهٖ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۴۴﴾ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا اِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿۴۵﴾ خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۶﴾ اُتْلُ مَا اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿۴۷﴾ وَلَا تُجَادِلُوا اَهْلَ

جزو ۲۱

واونلاردن واردراوكسلركه بزاونلاره داش گوندرديك» واونيله هلاك ايتديك لوط قومی كيمی ۴۱) «واونلاردن واردر اوكسكه اولی جبرئيلك سسی دوتدی» عادقومی كيمی «وانلردن ووار در اوكسكه بز اونی يره باتورديق» قارون كيمی «واوللردن واردر اوكسكه بز غرق ايتديك» نوح قومی كيمی «الله اونلاره ظلم ايتمزاما اونلراوزلرينه ظلم ايدرديلر» كفری وپيغمبری تكذيب ايتمك جهتنه ۴۲) اوكسلرك مثلی كه اللهدن سواسنی اوزلرينه دوستلر إخذايتديلر اورومچك مثلی كيميدركه اوزيندن اوتری ايواخذايدر» نجه كه اورومچك تيكن ايوك اعتباری يوخدر اونلراخذايدن دوستكده اعتباری يوخدر «وبدرستيكه ايولرك سست اولانی هرآينه اورومجگك ايوی در اگر بيلهلر» بز ويرديگمز خبرك صحتنی ودين اسلامك محكمليك وعافيتی واورومچك ايوی كيمی ضعيف اولان معبودلرك باطل اولماقنی ۴۲) حقيقتده مشركار اللهدن باشقه چاغروب عبادت ايتديكلری بتلری اللهبيلور وغلبه ايدن وحكيمدر ۴۳) وبومثللری خلقه ذكر ايدرهريك» تاايفكه اونلاری حق يوله دعوت ايدك وبتلره عبادت ايتمگك قبحنی اونلاره بيلديرهريك «واونده فكرايتمز مگربيلنلر» كه اونلار فكرايدوب حقی تاپالارلار ۴۴) الله تعالی خلق ايتدی گوگلری ويری حقله» نه اينكه عبث وباطل فكرله «بدرستيكه بونده هرآينه علامت وعبرت وار مؤمنلردن اوتری ۴۵) ياپيغمبرص قرآندن سگاوحی اولونان آيهلری اوخی وحكمنی» خلقه يتور «ونماز قيل بدرستيكه نماز نهی ايدر وساخلار نماز قيلانی پيس وخوشه گلمين عمللردن» نماز قيلان شخص ايستيه كه ايكی ركعت صحيح نماز قيلا اوّل سعی ايدر نمازه لازم اولان واجباتی تحصيل ايتمگه جميع حرام واوزگه مالندن اجتناب وسعی ايدركه لباسی نجس وغصبی اولميه نمازه خلاف اولان عمللراوندن صادراولميه پس ايكی ركعت نمازانسانی جميع پيس عملدن ساخلاراونمازكه پيس عملدن ساخلاميه حقيقتده نماز دگلدره وهر

الكتاب الا بالتي هي احسن الا الذين ظلموا منهم وقولوا امنا بالذي انزل الينا وانزل اليكم والهنا
والهكم واحد ونحن له مسلمون ۴۸) وكذلك انزلنا اليك الكتاب فالذين اتيناهم
الكتاب يؤمنون به ومن هؤلاء من يؤمن به وما يجحد باياتنا الا الكافرون ۴۹) وما كنت
تتلوا من قبله من كتاب ولا تخطه بيمينك اذا لارتاب المبطلون ۵۰) بل هو ايات بينات
في صدور الذين اوتوا العلم وما يجحد باياتنا الا الظالمون ۵۱) وقالوا لولا انزل عليه ايات
من ربه قل انما الايات عند الله وانما انا نذير مبين ۵۲) اولم يكفهم انا انزلنا عليك الكتاب

آينه اللهنگ ذكرى بيوكدر» يعنى الله سيزى رحمتله يادايتمك بيوكراقدر سيز اللهى اطاعتله ذكر ايتمكدن يااينكه اللهى ذكر ايتمك جميع عمللردن ثواب جهتنه بيوكدر ذكرلرنگ دخى افضلى نمازدر «والله بيلر اوزاديكه سيز ايديرسگز ۴۷) دعوا وقيل قال ايتميوگ اهل كتابله مگر گوزل خصلتله» حسن رفتار وحلم واوطريقيله كه قلبلر نفرت ايتميه «مگر اهل كتابنگ ظالملرينه واوكسلره كه جزيه ويرميوب دعوا ايتمك ايسته ديلر اوللارله شدتله رفتار ايتمك جائزدر جدال ايدن وقتده «ديوڭ بز. ايمان گتورديك اوكتابه كه بزه نازل اولوب (قرآن) واو كتابه كه سيزه گوندريلوب (توراة) وبزيم اللهمز و سيزنگ اللهگز بردر وشريكى يوخدر وبز اوالله تسليم اولانلاريق» ۴۸) نجه كه موسى وعيسى يه كتاب نازل ايتديك «هابيله قرآنى سگا نازل ايتديك واوكسلركه اونلاره كتاب ويرديك قرآنه ايمان گتوررلر وبونلردن» عربلردن وكفار مكه دن يا يهودونصارى دن «واردر اوكسكه ايمان گتورر قرآنه وانكار ايتمز بزيم آيتلريمزى مگر كافرلر ۴۹) ياپيغمبر قرآن سگا نازل اولاندن قباق سن كتاب اوخويان وساغ الگ ايله يازى يازان دگل ايدگ» اگرسن يازى يازان اولسيدگ «اووقت هرآينه سنگ امرگى باطل ايدنلر شبهه ايدرديلر» قرآن اللهطرفندن اولمقه وديرديلر كه محمد ص اوزگه كتابلردن اوخوديقنى جمع ايدوب آدينى قرآن قويوب پس اوصورتده كه سن هيچ كتاب اوخوميوبسن وهيچ برشيئى يازميوبسن مدعى لرگنگ شبهه ايتمكه يوللارى يوخدر ۵۰) «بلكه قرآن آشكار وآيدين آيتلردر اوكسلرنگ سينه لرينده كه اونلره علم ويريلوب در» عبارتدر پيغمبرلردن واوندن ايشيدوب تعليم تاپان مؤمنلردن «وبزيم آيتلريمزى انكار ايتمزلر مگر ظالملر ۵۱) كفار مكه ديدبلرنيه محمد ص» اللهطرفندن معجزه گلمدى» سائر پيغمبرلره ويريلن معجزه لردن موسى وعيسى كيمى «ديگلن ياپيغمبر بودر وبوندن غيرى دگلدر معجزه لرنگ هاموسى اللهيانندهدر» اوز مصلحتنه مطابق ظاهر ايدر «وبوندن غيرى دگلدر كه من آشكارا قورخودانم

يُتْلٰى عَلَيْهِمْ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرٰى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۵۳) قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ شَهِيداً يَعْلَمُ مَافِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۵۴) وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا اَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَاْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۵۵) يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ۵٦) يَوْمَ يَغْشٰيهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۵۷) يَا عِبَادِىَ الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنَّ اَرْضِى وَاسِعَةٌ فَاِيَّاىَ فَاعْبُدُونِ ۵۸) كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ۵۹) وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفاً تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ

---

۵۲) اونلره بو كفايت ايتمز كه بزسڭا قرآن گوندرديك كه اونلره اوخويار حقيقتده قرآنده رحمت واللهڭ عذابنى ياده سالمق وار اوقومه كه ايمان گتوررلر» قرآنله ايمانه گلمين كس هر نوع معجزه گورسه ايمان گتورمز نجه كه سابقى پيغمبرلر گتور-ديكارى معجزى گورنلر ايمان گتورمديلر ۵۳) «ديگل يا پيغمبر اللّٰه كفايت ايدر سزله منم آرامزده شاهد اولمقه» كه بو قرآنى اللّٰه نازل ايدوب نه اينكه من افترا ايديرم «الله بيلر اوز اديكه گوگلرده ويرده‌در» بيلوركه من هدايتده‌ام وسيز ضلالتده «واوكسلركه باطله ايمان گتوروب اوڭا ايناندلير» واللهدن غيرى سنى اوزلرينه الله اخذ ايديلر و كافر اولديلر حق اللهه «اونلاردر زيان ايدنلر» معصيته مرتكب اولماقه گوره ثوابى الدن ويرديلر ۵۴) «سنى تلسديريرلر عذاب نازل اولمقه» ديورلر اگر حق پيغمبرسن ايسه دعا ايت اللّٰه بزه گوگدن عذاب گوندرسون «وا گر معين مدت اولميايدى» كه الله هركسه بر وقت معين ايدوب «هرآينه اونلاره عذاب گلردى وهرآينه اونلاره عذاب غفلة گلر اوحالده كه اونلار بيلمزلر» عذابڭ نازل اولماقنى ۵۵) «سنى تلسديررلر عذاب گلمگه بدرستيكه جهنم هرآينه كافرلرى احاطه ايدندر ۵٦) اوگونده كه عذاب اونلرى اوترلر باشلارنڭ اوستندن واياقلارنڭ آلتندن» وهر يردن جهنم احاطه ايدر اللّٰه تعالى بيورار «دادڭ اوعملڭ جزاسنى كه سيز ايدردگز دنياده

۵۷) اى منم اوبنده‌لريم كه ايمان گتوروبسگز بدرستيكه منم يريم وسعتلودر» اگر بريرده ايمان جهتنه سيزه اذيت ايتسه‌لر گيديڭ باشقه يره يا اينكه منم بهشتم چوخ وسيعدر «پس بڭا عبادت ايديڭ» اويرده كه ممكن‌در وسيزه اذيت ايدن وقتده مندن روگردان اولوب باشقه شيئه عبادت ايتميوڭ بو نيجه آيه نازل اولوبدر اومسلمانلرڭ حقنده كه كفار مكه اونلره اذيت ايتمگه گوره مأمور اولديلر حبشه‌يه هجرت ايتمگه ۵۸) «جميع

فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٦٠﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٦١﴾ وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٢﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦٣﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾ وَمَا هَٰذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ فَإِذَا

نفس اؤلمك زحمتنی داداجاقدر صوکره بزیم طرفمزه قایدارسکز» خیال ایتمیونکه اوزوطنکزدن چیخماق جهتنه اؤلوم سیزی تیز درکایدر ۵۹) «واوکسلرکه ایمان گتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر هرآینه‌اونلاره یرویره‌ریك بهشتگ منزل‌وغرفه‌لرینده که‌اونگ آلتندن نهرلر جاری اولار اونلار اویرده همیشه‌لیك قالانلاردر نه‌یخشیدر بهشت دنیاده یخشی عمل‌ایدنلرگ اجری ومزدی اولماقه ۵۰) ایله‌مؤمنلر که‌صبر ایتدیلر» اوزدینلارینده قالدیلر واونلارا یتشن ازیت جهتنه دیندن چیخمادیلر واونلر «اوزلرنگ اللهنه توکل ایدرلر» جمیع ایشلرینده‌یاوطن‌لرندن هجرت ایتمکده ۶۱) «یریوزینده چوخ حرکت ایدنلروارکه اوزروزیسنی گورتوره بیلمز»ضعیفلك جهتنه یااینکه مالك‌دگلدر اوقدر روزیه «الله روزی ویرراونلارا وسیزه واوالله ایشیدن وبیلندر ۶۲) واگرسن سؤال‌ایده‌سن کیم‌خلق ایتدی گوگلری ومسخرایتدی گونی وآیی البته دیرلر که الله‌خلق ایدبدر پس‌کفار مکه‌نه‌یره قایدارلار» اللهی‌ترك وجانسیز شیئه عبادت‌ایدرلر ۶۳) «الله روزینی وسعت ویرر اوکسه‌که ایستر اوز بنده‌لرندن‌وتنك‌دوتاراوگا» اوزحکمت‌وارادهسیله «والله تعالی هرشیئه عالمدر»اوزعلمیله‌رفتارایدر ۶۴) واگر سن‌سؤل ایده‌سن مشرکلردن که‌گوك طرفندن یاغشگ سوینی کیم نازل ایتدی صوکره اونیله یری دیریلتدی واویرلردن زراعت عمله گلدی» وزراعتی وآقاجلاری قورومق حالتنه یتشدن و«اولندن صوکره دیرلر البته الله عمله گتوردی دیگلن یاپیغمبر حمدالله ایچوندر بلکه اونلارگ چوخی آنلامازلار اللهگ قدرتنی ۶۵) ودگلدر بودنیانگ دیریلکی مگر امرباطل واوشاق اویونی» نجه‌که اوشاقلار اوینامقدن اوتری داشدن توپراقدن ایو تیکوب قویوب گیدرلر هابیله دنیا ایولری‌ده بوقرارله‌در «وبدرستیکه آخرت ایوی اولان بهشت هرآینه اودر دیریلیك ایوی اگر اونلار بیلدیلر» فانی ایله باقی‌نگ فرقنی ۶۶) «ایلکه گمیه مندیلر اللهی چاغرارلر اوحالتده‌که دینلرینی اللهه خالص ایدرلر» وبیلرلرکه دین حقیقی اللهه ایناناقدر «ایلکه

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

بیز اونلارا نجات ویردیك غرق اولماقدن دریادن چخوب گیدرلر قوری طرفنه ناگاه اونلار اللهه شریك قرار ویررلر» ٦٧) آیا بز اونلاری غرق اولمقدن خلاص ایتدیك «تااینکه بز ویردیکمز نعمتلره کافر اولالر وتااینکه منفعت بردار اولالار دنیاده عمرلرک باقیسیله پس تیزلیك ایله بلرلر» گفران نعمت اتمکک ثمره سنی

٦٨) «آیا مشرگلر گورمیورلرکه بز مکه نی حرمتلو وخاطرجمع لیك یری ایتدیک وحال انکه مخلوقات بربرنی قاپار وبربریله دعوا ایدر اونلارک اطرافنده» واهل مکه خاطرجمع اوتورارلر «آیا اونلار باطل اللهه وبتلره ایمان گتوررلر واللهک نعمتنه کافر اولارلار ٦٩) وکیمدر ظلم ایدنراق اوکسدن که افترا وبهتان باغلادی اللهه یالانی» الله طرفندن اوامیالی اللهه نسبت ویردی «یااینکه حق اولان قرآن وپیغمبر اونلره گلدیکده اونی تکذیب ایتدی آیا کافرلره جهنمده قرارگاه یوخدر» البته واردر

٧٠) «واوکسلرکه نزیم یولیمزده جهاد ایتدیلر» مشرکلر ویانفسلریله یااینکه جدوجهد ایتدیلر مالله وجانله عبادت اتمکه «البته اونلاری هدایت ایده‌ریك اوز یولاریمزه» اونلاری یتوره‌ریك بهشته «وبدرستیکه الله هرآینه احسان ایدنلر ایله‌در» اونلاره نصرت ویرر دشمنلرینه دنیاده وبهشته داخل ایدر آخرتده

سورة الروم (٦٠) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) الٓمٓ ٢) غُلِبَتِ الرُّومُ ٣) فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ

٤) فِي بِضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ٥) بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ

مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٦) وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

---

١) «منم اوالله‌كه گورورم» ٢) روم‌ايله فارسلر شامده دعوا ايدن حالده «روم جماعتی باسيلدی عربستانڭ ياخونلقنده وروملر باسيلاندن صوڭره تيزليك ايله غلبه ايدرلر آزئيل مدتی كيچندن صوڭره ٣) الله ايچوندر حكم ايتمك فارس غلبه ايدندن سابق وروم غلبه ايدندن صوڭره وروم غلبه‌ايدن گون مؤمنلر شاداولارلر

٥) اللهڭ گومك اتمكيله هركسه‌كه ايستر گومك‌ايدر والله غالبه‌ايدن ورحم ايدندر» (شان نزول) روم پادشاهيله فارس پادشاهی شامڭ ياخونلقنده بربريله دعوا ايديرديلر مشركين مكه ايستيورديلركه فارسلر غالب اولالار اوجهته‌كه فارسلر مشركلر گيمی قديمی دين اوزره اولوب واهل كتاب دكل‌ايديلر ومؤمنلر ايستيورديلركه روملر غلبه ايده‌لر اوجهته‌كه روملر اهل كتاب‌ايديلر مسلمانلار گيمی اولدن علاوه بيت‌المقدس روميلرڭ ياننده كعبه گيمی‌ايدن مسلمانلارڭ ياننده ومكه‌ده مؤمنلر بيت‌المقدسه نماز قيلارديلر روميلر گيمی ايلكه خبريتشدی‌كه فارسلر روم‌لره غلبه ايدوبلر كفار شاد ومسلمانلار غمكين اولديلر وكفار ديديلر بزده فارسلار گيمی سيزه غالب اولاروق ايلكه بوآيه نازل اولديكه تيزليك‌ايله روم فارسه غلبه ايده‌جكدر مؤمنلر شاداولديلر ابوبكرايله ابی‌بن خلف آراسنده بوخصوصده مباحثه عمله گلوب بربريله رهينه باغلاديلر ابوبكر ديدی اكر اوچ ئيله‌ديك روم فارسه غلبه اتمه‌سه منسڭا اون دوه ويررم ابی‌ديدی اكر غلبه‌اتسه من‌اوقدر سڭا دوه ويررم ابوبكر بواحوالاتی حضرته‌خبرويردی حضرت بيوردی‌كه كيت‌دوه‌لڭ عددنی وئيلڭ‌مدتنی آرتوراوندن اوتريكه (بضع) اوچ‌ايله دوقوز آراسنده اطلاق اولونار ابوبكر گلوب ابی‌ايله دوقوز ئيلڭ مدتنه يوز دوه‌يه قرار قويديلر ايلكه ابوبكر مكه‌يه‌گلوب‌ايستدی مدينيه گتسون ابی اوڭا مانع اولوب اوغلی عبداللهی ضامن آلدی ايلكه ابی‌احد دعواسنه گتمك

۷) يَعْلَمُونَ ظَاهِراً مِنَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْاٰخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ۸) اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي اَنْفُسِهِمْ مَاخَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّى وَاِنَّ كَثِيراً مِنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ۹) اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاَثَارُوا الْاَرْضَ وَعَمَرُوهَا اَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَاكَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۱۰) ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ اَسَاؤُا السُّوآٰى اَنْ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِؤُنَ ۱۱) اَللّٰهُ يَبْدَؤُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ اِلَيْهِ

ایستدی عبدالله مانع اولوب اونڭ اوغلنی گفیل آلدی ابی‌احد دعواسنده حضرت رسولڭ الیله مجروح اولوب مکه‌یه قایداندن صوڭره هلاك اولدی یدمجی یادوقوزمجی ییلڭ اثناسنده حدیبیه دعواسنده اولان وقتده روم فارسه غلبه ایدوب آتلارنی مداینه داخل ایتدیلر وحضرت دخی مشرکین مکه‌یه غلبه ایتدی پس ابوبکر دوه‌لری ابی بن خلفڭ وارثلرندن آلوب گتوروب حضرتڭ یاننده تصدق ایتدی بوکیفیت قمار حرام اولمق آیه‌سی نازل اولاندن قباق عمله کلمشدی بواحوالی الله تعالی خبرویروب بیورور ۶) «الله وعده ایتدی» رومڭ فارسه غلبه اتمکنی «الله اوز وعده‌سنه خلاف اتمز اماخلقڭ چوخی بلمزلر» بزویردیکمز وعده‌نڭ دوغریلقنی ۷) «اونلار بیلرلر دنیانڭ زندکانلقندن آنجق ظاهرده اولان ایشلری» ییوب ایچوب لذت آپارمقی اما هانسی شیئی اونلره ضررایسه اونی بیلمزلر «واونلار آخرتدن بیخبرلردر» بیلمورلر معصیت مقابلنده نکونه عذاب وار ۸) «آیا اوز یورگلرینده فکراتمورلر» تاکه بیله‌لر «که الله تعالی خلق اتمدی گوگلری ویری واونلارڭ آراسنده اولان مخلوقی مگرحقله» اوز قدرتنی بیلدیرمك ایچون «ومعین وقت ایچون» وقتی یتشنده هامو هلاك اولمالیدر «چوخ کس مخلوقاتدن اوزلرنڭ اللهنه ملاقات اتمکه هرآینه کافراولارلر» بیلمیورلر که مبعوث اولوب عمللرینڭ مزدنی تاپاجاقلار ۹) «آیایرڭ یوزینده سیراتمورلر گوره‌لر که نیجه اولدی اوکسلرڭ آخری که اونلاردن سابق واریدیلر واونلاردن قوتلو وعدد جهتنه چوخ ایدیلر واونلار یری» قازوب زراعت «وتعمیر ایتدیلر مکه اهلی تعمیر ایدندن چوخ مقدارده واونلاره اونلارڭ پیغمبرلری معجزه‌لر گتوردی» اونلار تکذیب ایتدیلر پیغمبرلرنی والله اونلاری هلاك ایتدی «پس دگلدر الله که اونلاره ظلم ایده واما اونلار اوز نفسلرینه ظلم ایدردیلر ۱۰) صوڭره اوکسلرکه اوز نفسلرینه پیسلیك ایتدیلر» کافر اولماق جهتنه «اونلارڭ آخری پیس اولدی اوسببه که اللهڭ آیتلرینی تکذیب ایتدیلر واوڭا استهزا ایدیردیلر ۱۱) «الله تعالی یوخدن وجوده گتورر خلقی

تُرْجَعُونَ ١٢) وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ١٣) وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعٰؤُا وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ١٤) وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ ١٥) فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ١٦) وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ١٧) فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ١٨) وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوٰاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ١٩) يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ٢٠) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ٢١) وَمِنْ

صوگره اونلاری اؤلندن صوگره دوباره دیریلدر، صوگره الله طرفنه قایدارلار ١٢) واوگونده‌که قیامت برپا اولار گناه کارلر ساکت اولارلر» عذرلری اولماق سببنه ١٣) «واللهه شریك قرار ویردیکلری الله‌لردن‌اونلره شفاعت ایدن اولماز و همان الله‌لره کافر اولارلر واونلردن تبرا ایدرلر ١٤) واوگونده‌که قیامت قائم‌اولار خلق پراکنده اولارلار» مؤمنلر ساغ طرف اهلی‌اولوب بهشته وکافرلر صول‌طرف اهلی اولوب جهنمه داخل اولارلار ١٥) «واوکسلرکه‌ایمان گتوردیلر وصالح عمللر ایتدیلر اونلار بهشتك باغچه‌لرینده شادلیك ایدرلر ١٦) واما اوکسلرکه کافراولدیلر وبزیم آیت‌لریمزه وآخرته ملاقات ایتمکه اینانمادیلر پس اونلار جهنم عذابنده حاضر اولمشلاردر ١٧) پس تسبیح ایدیگ اللهه» واولی اوزاق وپاك بیلوگ لایق‌اولمیان صفتلردن یانماز قیلون «اوزمانکه کیجه‌یه داخل اولارسگز واوزمانکه صبحه داخل اولارسگز ١٨) والله ایچوندر حمد گوگلرده ویرده» ونماز قیلوگ «گونگ آخرلده واو زمانکه ظهره داخل اولارسگز ١٩) الله‌تعالی خارج‌ایدر دیرینی اولیدن وخارج ایدر اولونی دیریدن (بوآیه‌نگ تفسیری آل‌عمرانده ذکر اولوندی) والله دیریلدر یری اونگ محصولاتی اؤلوب تالف مقامنه یتشندن صوگره» لجه‌که الله یرگ اولوسنی دیریلدر «هابیله سیز خارج اولارسگز» قبردن اولندن صوگره ٢٠) «واللهگ قدرتنگ نشانه‌لرندن اودرکه سیزی توپراقدن خلق ایتدی صوگره اوزمان سیز هربرگز بر انسان اولوب یرگ یوزینه داغیلارسگز» وخواهش ایتدگگز ایشی عمله گتوررسگز ٢١) «اونگ علامتارندن بودرکه سیزه اوز جنسگزدن جفتلر (عورتلر) یاراتدی تاآینکه اونلره میل ایده‌سگز» جنس جنسه میل‌ایدن گیمی وسیزگ آراگزده دوستلق‌و مهربانلق یوخ‌ایدی «بدرستیکه بونده‌هرآینه علامت‌لروار اوقومه فکرایدرلر» که‌اجنبی

ءاياته ان خلق لكم من انفسكم ازواجا لتسكنوا اليها وجعل بينكم مودة ورحمة ان في ذلك
لآيات لقوم يتفكرون ۲۲) ومن آياته خلق السموات والارض واختلاف السنتكم
والوانكم ان في ذلك لآيات للعالمين ۲۳) ومن آياته منامكم بالليل والنهار وابتغاؤكم
من فضله ان في ذلك لآيات لقوم يسمعون ۲۴) ومن آياته يريكم البرق خوفا وطمعا وينزل
من السماء ماء فيحيي به الارض بعد موتها ان في ذلك لآيات لقوم يعقلون ۲۵) ومن آياته
ان تقوم السماء والارض بامره ثم اذا دعاكم دعوة من الارض اذا انتم تخرجون
۲۶) وله من في السموات والارض كل له قانتون ۲۷) وهو الذي يبدؤ الخلق
ثم يعيده وهو اهون عليه وله المثل الاعلى في السموات والارض وهو العزيز الحكيم

آدملرى الله بربرينه ايله مهربان ايتديكه هرگز بربرندن آيريلمق ايستمزلر
۲۲) «والله‌نگ قدرت علامتلرندندر گوگلرى ويرى خلق اتمك» خلقنگ ايشنگ نظامندن
اوترى «وسيزنگ ديللرگزنگ ورنكلرگزنگ مختلف اولماقى» ايكى لغت يا ايكى صفت
بربرينه اوخشاماز «بدرستيكه بونده علامتلروار عالم شخصلر ايچون ۲۳) والله‌نگ
قدرت علامتلرندندر سيزنگ گيجه‌لر وگونوزلرده ياتماقگز وروزى طلب اتمكگز الله‌نگ
فضلندن» كيجه وكونوزنگ هربرينده ياتماق وروزى طلب اتمك خلقه ممكندر «بدرستيكه
بونده هرآينه علامتلروار اوقومه‌كه ايشيدرلر» وفكرايدرلر ۲۴) «والله‌نگ قدرت
علامتلرندندر كه‌سيزه ايلديريمى گوسترر قورخوتمقدن اوترى» كه‌اوديله هلاك اولاسگز
«وطمع جهتنه»كه دالنجه ياغش گله «گوكدن ياغشى گوندررر واونيله يرى يراۋلندن
صوگره ديريلدر حقيقتده بوامرلرده الله‌نگ قدرت وقوتنه بيوك علامتلروار عقل
وفكر صاحبلرينه ۲۵) «والله‌نگ قدرت علامتلريندن اودركه گوك وير ستونسيز
الله‌نگ امريله دوروب صوگره زمانيكه الله سيزى چاغرار برنوع چاغرماق» اسرافيلگ
صورى واسطه‌سيله «اووقت سيز يردن خارج اولارسگز» قبرلردن دوروب محشره
جمع اولاسگز ۲۶) «والله ايچوندر اوكسلركه گوكلرده ويرده‌در» انساناتدن وملائكه‌دن
وجندن« اونلارنگ هاموسى الله‌نگ امرينه اطاعت ايدنلردر ۲۷) اودر اوالله‌كه خلقى
يوخدن ياراتدى» وفانى اولاندن «صوگره دوباره خلقى ديريلدر وبواعاده اتمك الله‌ه
آساندر» الله ايچوندر اوجا وصف گوگلرده ويرده» اونگ مثلى يوخدر «واودر غلبه
ايدن وحكمتله رفتارايدن ۲۸) اى مشركلر الله‌تعالى سيزه اوزگزدن مثللر اوردى

۲۸) ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ اَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَاَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۲۹) بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا اَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ۳۰) فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ذٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۳۱) مُنِيبِينَ اِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۳۲) مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ۳۳) وَاِذَا مَسَّ

حزب

سیزنگ حالنگزه مطابق» آیا سیزنگ اللرنگز مالك اولدیقی قول وکنیزلردن سیزنگ او نوع شریكلرنگز وارکه سیزه روزی ویردیكمز ماللره شریك اولالار وبونگا راضی اولارسگزکه اونلر سیزله اوماللره شریك اولوب برابر اولاسگز» وبرابر خرج ومصرف ایدهسگز «سیز اونلاردن قورخارسگز» کهسیزله شراکت ایدهلر «سیزنگ قورخماقگز کیمی اوزنفسلرگزدن» یعنی آزاد کیشنگ شراکتندن قورخان کیمی نجهکه سیز راضی اولمازسگزکه سیزنگ عبدلرگز سیزنگ مالگزده سزله شراکت ایده پس نجه راضی اولارسگز الله اوزی خالق ایتدیکی مخلوق اونیله شریك اولا «هابیله بیز تفصیل ویرهریك آیهلری اوقومهکه عقل ایله رفتار ایدرلر ۲۹) بلکهمشرکلر علم سیزلیك سببنه نفسلری خواهش ایدن امره تابع اولدیلر واللهه شریك قرار ویردیلر پس کیم هدایت ایدر اوکسیکه الله اونی ضلالته سالا» واوزاختیاریله کفرده قالا «اونلار ایچون گومك ایدنلر یوخدر ۳۰) پس دوزایت یوزیگی دین اسلام طرفنه باطلدن حقهمیل ایدن حالده اللهنگ اونوع خلق اتمکنهکه جمیع خلقی اونگ اوزرینده یوخدن یارادوب» وجمیع خلقی اوّل خلقتده مسلمان خلقتی اوزرینه خلق ایدوب صوکره اونلارنگ آتا وآنالاری اونلاری یهودی یانصرانی یامجوسیایدر «تبدیل وتغییر ویرملك یوخدر اللهنگ دیننه» کهامر ایدبدر اوندا ثابت قدم اولماقه «بوفطرت دوز دیندر» واجبدر اونگا تابع اولماق «اما خلقنگ چوخی بلمزلر» بوسوزنگ حقیقتنی ۳۱) سن وسنگا تابع اولانلر یوزگزی الله طرفه ایدونگ «اللهه توبه وانابه ایدن حالده واللهدن قورخون ونماز قیلون ومشرکلردن اولمیون ۳۲) اوکسلرنگ جملهسندن اولمیون کهاوز دینلارینی بربرلندن آیردیلر طائفه طائفه اولدیلر» بعضیسی بته بعضیسی گونهـآیه عبادت ایتدیلر بوآیهنگ تفسیری انعام سورهسنگ ۵۹مجی آیهسنده شرح اولوندی هرطائفه اختیار ایتدیکی دینه شاداولوب» اوز دیننده راضیدر ۳۳) «ایلکه مخلوقاته ضرر یتشدی» فقر وناخوشلق گیمی «اوزلرنگ الاهنی چاغرارلر پیسلیکدن قایدان

النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا اَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿۳۳﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۳۴﴾ اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ ﴿۳۵﴾ وَاِذَا اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ اِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿۳۶﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۷﴾ فَآتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللّٰهِ وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۳۸﴾ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رِبًا لِيَرْبُوَا فِي اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوا عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكٰوةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿۳۹﴾ اَللّٰهُ

حالده الله طرفنه صوگره ایلکه اونلارا اوز یانندن اولان رحمتنی داددیرار» مرضدن شفا وفقردن وسعت ویرمك ایله «اووقت برطائفه اونلاردن اوزلرنگ اللهنه شریك قرار ویررلر» واللهنگ برلیکنه ایناتمیوب کنه قایدارلر مشركلیك دینه

۳۴) آیابوزحمتلری اونلاردن گوتوردیك «تااینکه بزاونلره ویردیگمز نعمتاره شکرایتمك عوضنه کفران نعمت ایده لر پس نچه گون لذت آپاریك تیزلیك ایله بیلرسگز» کفرگ ضررنی ۳۵) «یا اینکه بز کافرلره دلیل وحجت گوندردیك» اونلارگ ادعالرنگ دوغریلقنه «واودلیل دانشر ودلالت ایدر اوشیئنگ صحتنه که اونگ سببنه اللهه شریك قرار ویردیار» استفهام انکاری دریعنی بویله دلیل اونلاره بیزگوندرمه مشوك واونلارگ شریك قرارویرمگه هیچگونه دلیللری یوخدر ۳۶) «ایلکه بزخلائقه رحمت دادیرداق» صحت بدن ووسعتدن «اوشاد اولارلار واگر اونلاره پیسلیك یتشه» فقروبلا کیمی «اونگ مقابلنده که اونلارگ اللری مقدم ایدوبدر» گناه ومعصیتدن «اوزمان اونلار ناامیداولارلر» اللهنگ رحمتندن ۳۷) «آیا گورمدیلر که الله روزی یوللارینی آچار اوکسه که ایستر وتنك دوتار هرکسه که ایستر بدرستیکه هرآینه بونده علامتلر وار اوقومه که ایمان گتوررلر ۳۸) یاخون قومگ ومسکینگ ویولده خرجی تمام اولان کسلرگ حقنی ویربونلرگ حقنی ویرمك یخشی در اوکسلره که محض اللهنگ رضاسنی ایسترلر» نه اینکه ریاوسمعه نی «واونلاردر رستگارلر» بوآیۀشریفه نگ شأن نزولی بنی اسرائل سوره سنگ ۲۶ مجی آیه سنده شرح اولوندی ۳۹) «واوزادکه بورج ویردگز ربا طریقیله تااینکه خلقگ مالنده آرتق اولا اومال الله یانندە آرتماز امااوصدقه که اللهنگ رضاسندن اوتری ویره سگز پس اوطائفه اوکسلردر که آرتوراناردر» مالارنی الله نچه اوقدر برکت ویروب ماللری آرتیق اولار ۴۰) «اللهدر اوکسه که سزی خلق ایتدی صوگره

الذی خلقکم ثم رزقکم ثم یمیتکم ثم یحییکم هل من شرکائکم من یفعل من ذلکم من شیئ سبحانه وتعالی عما یشرکون ۴۱) ظهر الفساد فی البر والبحر بما کسبت ایدی الناس لیذیقهم بعض الذی عملوا لعلهم یرجعون ۴۲) قل سیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة الذین من قبل کان اکثرهم مشرکین ۴۳) فاقم وجهک للدین القیم من قبل ان یاتی یوم لامرد له من الله یومئذ یصدعون ۴۴) من کفر فعلیه کفره ومن عمل صالحاً فلانفسهم یمهدون ۴۵) لیجزی الذین امنوا وعملوا الصالحات من فضله انه لایحب الکافرین ۴۶) ومن ایاته

سیزه روزی ویردی» هرقسم روزیدن «صوگره سیزی اولدورر صوگره سیزی گنه دیریلدر» عملگزك جراسنی ویرمگه «آیا واردر سیزك شریكلرگزدن» که بگا شریك قرار ویروبسگز «اوکسکه بونلردن برشیئی عمله گتوره الله پاکدر واوجادر اوندن که اوگا شریك قرار ویریرلر ۴۱) فساد ظاهر اولدی قوریده ودریاده» یاغشك آزلقی ونباتاتك اولمامقی جهتنه قحط عمله گلدی «اوعمل سببنه که خلقك اللری کسب ایتدی» اللهده بخل یوخدر هرپیسایك که خلقه یوزویرر محض اوزلرنك پیس عمللری جهتنه‌در «تااینکه الله دادديره اونلارا اوزادگ بعضیسنی که عمل ایتدیلر» کناهلارنك بعضیسنك عذابنی بودنیاده الله اونلارا یتورر «شاید که اونلار قایدارلار» الله طرفنه ومعصیتی ترك ایده‌لر ۴۲) «دیگلن یامحمد سیرایدگ یره باخوگ گوروگ نیجه اولدی اوکسلرك آخری که اونلاردن قباق ایدیلر» نیجه اونلارك اوزلری هلاك وشهرلری خراب اولدی اونلارك اوزعمللری جهتنه که «اونلارك چوخی مشرکلرایدیلر ۴۳) پس یوزگی چوگور دوز اولان دینه» که راه راست بهشته آپارار «اوندن قباق که برگون گلرکه اللهدن گلن عذابی هیچکس قایتارا بیلمز واوگونده خلق آیریلارلار» برطائفه بهشته وبرطائفه جهنمه گیدر ۴۴) «هرکسکه کافر اولدی پس اونك اوزینه‌در کفرك گناهی وهرکسکه یخشی عمل ایده پس اوزنفسلرندن اوتری حاضر ایدرلر گوزل منزللر ٤٥) تااینکه الله جزاویره اوکسلره که ایمان گتوردیلر وصالح عمللرایتدیلر» هم اونلارك عمللرینك مقابلنده وهمی «اوزفضلندن بدرستیکه الله دوست دوتماز کافرلری» که اونلار کافر اولالار والله اونلارك عملنك مقابلنده اونلاری جهنمه آپارا ۴۶) «واللهك قدرت علامتلرندن‌در که ییللری گوندررمژده ویرن حالده» یاغش ایله «وتااینکه سیزه اوزرحمتندن دادیزدیره «یاغیش واسطه‌سیله یردن عمله گلن روزیلردن یمك ایله «وتااینکه گمی جاری اولا اللهك امری ایله

ان يرسل الرياح مبشرات وليذيقكم من رحمته ولتجري الفلك بامره ولتبتغوا من فضله
ولعلكم تشكرون ٤٧) ولقد ارسلنا من قبلك رسلا الى قومهم فجاؤهم بالبينات فانتقمنا
من الذين اجرموا وكان حقا علينا نصر المؤمنين ٤٨) الله الذي يرسل الرياح فتثير سحابا
فيبسطه في السماء كيف يشاء ويجعله كسفا فترى الودق يخرج من خلاله فاذا اصاب به
من يشاء من عباده اذا هم يستبشرون ٤٩) وان كانوا من قبل ان ينزل عليهم من قبله
لمبلسين ٥٠) فانظر الى اثار رحمت الله كيف يحيي الارض بعد موتها ان ذلك لمحيي
الموتى وهو على كل شيء قدير ٥١) ولئن ارسلنا ريحا فرأوه مصفرا لظلوا من بعده
يكفرون ٥٢) فانك لا تسمع الموتى ولا تسمع الصم الدعاء اذا ولوا مدبرين ٥٣) وما

وتااینکه سیزروزی طلب ایده‌سکز» گمیلره مینوب ییل سببیله یول گتمك واسطه‌سیله
«وتااینکه شاید سیز شکر ایده‌سکز» اللهك نعمتلرینه ٤٧) «یاپیغمبر سندن قباق پیغمبرلر
گوندردیك اونلارك قومنه پس گلدی اونلاره معجزه‌لر ایله» قوم تکذیب ایتدیلر
اوز پیغمبرلرینی ومستحق عذاب اولدیلر «صوڭره بز انتقام آلدیق اوکسلردن که کافر
اولدیلر ولازمدر بزه مؤمنلره کومك‌لیك ایتمك» قویمیاق که کافرلر اونلاره غلبه ایده
٤٨) «الله ایله اللهدر که ییللری گوندررو بولوده حرکت ویرر برطرفدن اوبری
طرفه آپارار وبولودی گوك طرفنده آچوب دوشیر» هانسی شهره ایستیه گونده‌رر
«والله بولودی قطعه قطعه ایدر» یااینکه بربرینك اوستنه یغار «پس سن یاغیشك دانه‌لرنی
گوررسن که بولودك آراسندن چیخار ایدکه یاغیشك قطره‌لرینی ایستدیکی بنده‌لرینه یتوره
اوزمان اونلار بربرینه بشارت ویررلر ٤٩) هرچندکه اونلره یاغش گوندرندن
قباق اللهك رحمتندن ناامید ایدیلر» که اونلره یاغیش گامیه‌جك ٥٠) باخون اللهك
رحمت یاغیشنك علامتلرینه که یری نجه دیریلدر» اوتلاری گوگردر «اولندن صوڭره
بدرستیکه اوتی اؤلندن صوڭره دیریلدن الله انسانلاری دخی دیریلدر والله هرشیئه
قادردر ٥١) واگر بیز اوگونه ییل گونده‌ریدیك» سویوخ اولیدی اوتلاری یاندیرایدی
«وبناتاتی سارالمش گورسیدیلر البته اوندن صوڭره کافر اولاردیلر» اللهك نعمتلرینه
٥٢) بو آیه‌نك تفسیری نمل سوره‌سنك ٨٠ آیه‌سنده ذکر اولوندی ٥٣) سن کور
آدمی ضلالتدن دوغری یوله هدایت ایده‌بیلمزسن» کافرلر کورکیمیدر هدایت علامتلرینی
گورمزلر «وسن ایشتدیره بلیمزسن مگر اوکسه‌که ایمان گتورر بزیم آیتلریمزه پس
اونلار اللهك امرینه تسیم اولانلاردر ٥٤) الله ایله اللهدرکه خلق ایتدی سیزی ضعیف

اَنْتَ بِهَادِ الْعُمْيِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُوْنَ ٥٤) اَللّٰهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ٥٥) وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذٰلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ٥٦) وَقَالَ الَّذِينَ اُوتُوا الْعِلْمَ وَالْاِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللّٰهِ اِلٰى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهٰذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ٥٧) فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ٥٨) وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِاٰيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُبْطِلُونَ ٥٩) كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ٦٠) فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ

سودن وضعیف لیکدن صوگره قوتلاوایدی» جواتاق حالتندن صوگره الله ضعیف وقوجه‌لق حالتنه گتوردی «الله خلق ایدر اوزادیکه ایستر» ضعف وقوتدن صوگره «والله عالم‌در هرشیئه وقادردر ایستدیگنی خلق ایتمگه ٥٥) واوگونکه قیامت قائم اولار مشرکلر آندایچرلر بوگا که دنیاده برساعتدن باشقه آرتوق دایالمادیلر اوللر همیشه بیله‌یالان سوزلر دانشارلار» نیجه‌که دنیاده یالان‌دانشاردیلر وپیغمبری تکذیب ایدردیلر هابیله آخرتده‌ده یالان دانشارلار که دنیاده بر ساعت‌قالوبلار ٥٦) «اوکسلرکه اونلاره‌علم وایمان ویریلوب دیدیلر» ای‌کافرلر سیز یالان دانشورسگز «اللهگ کتابنده (علم الهی) یازیلان قدر سیز دنیاده قالوبسگز اجلگز یتشنده وفات ایدوب بعث گوننه‌دیك دایانوبسگز بودرمبعوث اولماق گونی اماسیز بیلموردگزکه بوگونده‌مبعوث اولاجاقسگز ٥٧) بوگونکی گونده عذر گتورملك ظالملره نفع ویرمز واونلاره زحمت‌ویریلمیه جکدر که اللهدن رضامندلیك ایستیه‌لر ٥٨) وهرآینه مخلوقات ایچون بوقرآن‌ده جمیع مثل‌لری ذکر ایتدیك»دلالت ایدرتوحیده واگراونلارایستیدیکلری معجزه‌لری گتوره‌سن هرآینه کافرلر دیرلر که دگلسگز سیز مگر باطل ایدنلر وباطل صاحبلری» ٥٩) نیجه‌که الله کافرلرگ قلبنی مهرلیوب «هابیله مهر اورار اوکسلرگ قلبلرینه که بیلمزلر» اللهگ برلگنگ‌ووارلقی‌نگ دلیل‌لرینی ٦٠) «پس صبرایت یامحمد کفارگ اذیتنه‌بدرستیکه اللهگ وعده‌سی حقدر» سگا ویردیگی‌نصرت وعده‌سنده«وسنی یونلدول ایدوب یرندن حرکت ویرمه‌سون اوکسلرکه یقین ایتمزلر» مبعوث اولمقه وحساب وکتابه یاایننکه واوار ایتمه‌سون سنی تیزعذاب نازل اولمقه تلسمگه .

سورةالقمان (٣۴) آيەدر مكەدە نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) الم ٢) تلك آيات الكتاب الحكيم ٣) هدى ورحمة للمحسنين ۴) الذين يقيمون الصلوة ويؤتون الزكوة وهم بالآخرة هم يوقنون ٥) اولئك على هدى من ربهم واولئك هم المفلحون ٦) ومن الناس من يشترى لهو الحديث ليضل عن سبيل الله بغير علم ويتخذها هزواً اولئك لهم عذاب مهين ٧) واذا تتلى عليه آياتنا ولى مستكبراً كان لم يسمعها كان فى اذنيه وقراً فبشره بعذاب اليم ٨) ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات النعيم ٩) خالدين فيها وعد الله حقاً وهو العزيز الحكيم ١٠) خلق السموات

١) منم اوالله كه بيلورم ٢) بودرحقله حكم ايدن قرآننگ آيتلرى ٣)هدايت ورحمتدر احسان ايدنلره ۴-٥) آيەلرى بقره سورەسنگ اولنده تفسير اولوندى ٦) آدملردن واردراوكسكه ساتون‌آلار يالان‌سوزى» وعجم حكايەلرنى‌كه «خلقى‌الله يولندن گمراه ايده وقرآنه استهزا ايدر اونلار ايچون دردناك عذاب‌وار ٧) ايلكه‌اونلره بزيم‌آيەلريمز اوخونار دال‌دوندەررلر تكبرليك حالتنده گوياّاوننگ قولاقلارنده آغيرلق وار» كردر سوزايشتمز «پس‌بشارت وير اونلارا دردناك‌عذابله ٨) اوكسلر كه ايمان گتورديلر ويخشى عمللر ايتديلر اونلار ايچون واردرنعمتله دولو اولان بوستانلر ٩) اونلار هميشەليك قالانلاردر بهشتده الله‌ايتديگى وعده حقدر خلافى يوخدر والله‌غلبه ايدلدر وحكيمدر» جميع ايشلرى‌حكمت ايله مطابقدر ١٠) «الله گوگلرى ستونسز خلق ايتدى نجه كه گوورورسگز» اگر ستون اولسيدى گوورردگز «يرەمحكم داغلار آتدى تااينكەسيز قورخميەسگزكه يرحركت ايدوب سيزه دخى‌حركت ويره وحيواناتنگ هرقسمندن يرەآچوب براخديق وگوگدن‌سونازل ايتديك يرده. هرصنفدن نباتاتنگ يخشى‌سنى گوگرتديك ١١) بوذكراولان‌لار اللهگ مخلوقيدر بونلارى الله خالق ايدوبدر پس بگا گوستروگ گوروم اللهدن باشقه الهلر نەشيئى خلق‌ايدوبدر بلكه ظالملر آشكارا ضلالتدەدرلر

بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ۱۱) هَٰذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۱۲) وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ۱۳) وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ۱۴) وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ ۱۵) وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ

۱۲) بز لقمانه حکمت ویردیك» حکمت عبارتدر بیلوب عمل اتمکدن وهر ایشده حقیقتنه یتشمکدن لقمان حبشی قرا ودوداقلاری یوغون برکیشی ایدی برگون لقمان ظهر زمانی یاتمشدی سس گلدیکه یالقمان آیا ایستیورسن که الله سنی پیغمبر ایده تااینکه حکم ایدهسن خلق آراسنده لقمان جواب ویردیکه اکر اللهڭ حکمی حتمیدر اطاعت ایدهرم اکر بندهنی مخیراتسه عافیتی اختیار ایدهرم بلانی ایستمرم ندا ایتشدیکه یالقمن پس نهسببه بونوع جواب ویردیڭ لقمن دیدی که دنیاده ذلیل اولوب آخرتده عزیز اولمق یخشیدر دنیاده عزیز اولوب آخرتده ذلیل اولمقدن ملائکهلر اونڭ بوگفتارندن تعجب ایتدیلر پس الله تعالی لقمانه حکمت کرامت ایتدی وبیوردی «شکرایت اللهه وهرکسکه شکر ایده پس بودر وبوندن غیری دگلدرکه شکر ایدر اوزنفسنه» که ثوابی ونعمتڭ زیادتی اوزینهدر «وهرکسکه اللهه کافر اولا پس الله بی احتیاجدر» شکر ایدنلرڭ شکرندن «وبکنلمشدر» جمیع فعللرینده ۱۳) «اوزمانکه لقمن اوز اوغلنه موعظه ایدن حالتده دیدی ای منم بالاجه اوغلوم هیچکسی اللهه شریك اتمه بدرستیکه شرك بیوك گناهدر ۱۴) وبز وصیت ایتدیك انسانه که آتا وآنالرینه احسان ایتسونلر آناسی گوتوردی اوشاقی اوز بطننه سستلیك سستلیك اوستندن» آتانڭ ضعیف نطفهسی آنانڭ ضعیف نطفهسی اوستنه توگولوب یااینکه آنا ضعیف الخلقت اولدیقی حالده اوشاقه حامله اولماقله دخیده ضعیف اولدی «واوشاقڭ سوددن آیریلمقی ایکی ئیل مدتندهدر وانسانه وصیت ایتدیك که شکرایت بگا وآتا گا وآنا گا منم طرفمهدر قایداجاق یر» من جزا ویرهرم سیزڭ عملگزه مطابق ۱۵) واکر آتا آناگز سعی ایدهلر سگا که سن شریك ایدهسن بگا اوکسیکه سنڭ اوگا علمڭ یوخدر» هرشیئی که حق اولمیه اونڭ صحتی معلوم اولماز «بوتکلیفده آتا آناگزه اطاعت اتمیون اما بوندن باشقه ایشلرده اونلرایله بولداشلق ایدیڭ دنیاده گوزل قاعدهایله ای آدم اولادی تابع اول اوکسڭ یولنه که منم طرفمه قایتدی صوڭره منم طرفمهدر سیزڭ قایداجاق یرگز پس من خبر

لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٦) يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمٰوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ١٧) يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلٰوةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلٰى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ١٨) وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ١٩) وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ٢٠) أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ

ویره‌رم سیزه اوزاده‌که سیز عمل‌ایدردگز» دنیاده واوگا مطابق سیزه جزا ویره‌رم ۱۶) «ای‌منم اوغلوم ا کرسن اولاسن داری‌نک بردانه‌سی آغریلقنده» یااینکه عملگ اووزنده اولا «وسن داشگ ایچنده یاگوگلرده یایرده اولاسن الله اونی گتورر»و اونگ مقابلنده جزا ویرر «بدرستیکه الله نازیك شیئلری گورن وهرشیئدن خبردار اولاندر ۱۷) ای‌منم اوغلوم نمازی‌عمله گتور ویخشی ایشلره امرایت وعرفده پیس اولان شیئدن نهی‌ایت وصبرایت اوشدتلره که‌سگاخلقدن یتشه بدرستیکه بوذکر اولانلار ایشلرگ واجبلریندن‌در ۱۸) واوطرف بوطرف اتمیه اوز یوزنگی خلقدن اوتری» وسنله‌دانشان آدمدن تکبرلیك جهته یوزنگی دوندرمه «ویول گتمه یرگ‌یوزنده غروردن شاد اولان حالده بدرستیکه جمیع تکبرایدن وفخرایدن کسلری الله دوست دوتماز ۱۹) ومیانه رو اول‌یریشده» نه‌تندکیت ونه‌آرام» وآزایت اوز سسندن» اوجا سسلنمه «بدرستیکه سسلرگ پیسی ایشکگ سسی‌در» که‌اوجادن سسلنمك جهتنه خلقه اذیتی یتشر ۲۰) «آیا گورموردسگز که الله‌تعالی رام ایتدی سیزه اوزادلری‌که گوگلارده‌در» گون، آی، یولدوز «واوزادکه یرده‌در» حیوانات ونباتات اونلری تنوع ایستیورسگز تصرف‌ایدیرسگز«وتمام ایتدی سیزه‌اوز نعمت‌لرینی که‌بعضی‌سی ظاهر وبعضی‌سی کزلیندر ومخلوقاتدن واردر اوکسه دعواایدر اللهگ کتابنده علم‌سیز ودلیل‌سیز وآشکار کتاب‌سیز» بوآیه‌نگ تفسیری حج سوره‌سنده ۸ مجی آیه‌ده ذکراولدی ۲۱) ایلکه اونلره دیلدیکه الله نازل ایدن قرآنه تابع‌اولوگ دیدیلر بلکه بیز تابع اوللوق اوشیئی که‌آتالریمزی اودینده تاپمشیق» الله‌تعالی اونلارگ سوزگ جوابنده بیورورکه «آیا اکر شیطان اونلاری یالدیران اودنگ عذابی طرفنه چاغیره» (جواب شرطدر) که گنه‌ده اونلارا تابع اولاجاقلار ۲۲) «واوکسه اوزینی اللهه تسلیم‌ایده» واوگا توکل

فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ۲۱) وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ۲۲) وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَإِلَى اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۲۳) وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنْكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۲۴) نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَى عَذَابٍ غَلِيظٍ ۲۵) وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۲۶) لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۲۷) وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ

نصف

ایده یاابنکه عبادتنی محض اللهدن اوتری ایده ده‌ریااباه «حقیقتده چنك اوروبدر محکم اولان دست‌آویزه والله طرفنه‌در ایشلرڭ آخر سرانجامی ۲۳) وهرکسکه کافراولا پس‌سنی محزون اتمه‌سوڭ اونلارڭ کافراولماقی بزیم طرفمزه‌در اونلارڭ قایتماقی پس بیز خبر ویره‌رڭ اونلارا اوزادیکه عمل ایتدیلر دنیاده بدرستیکه الله بیلندر اوشیئی‌لری‌که سینه‌لرده‌در ۲۴) آزمدت اونلاری منفعت بردارایده‌ریك» و دنیا مالندن اونلارا ویره‌ریك «صوڭره اونلاری زورله گوندره‌ریك قوتلو عذاب طرفنه ۲۵) واکر سن سؤال ایده‌سن گفاردن که‌گوگلری ویری گیم خلق‌ایتدی البته دیرلرکه الله خلق‌ایدبدر دیگلن یاپیغمبر حمدالله ایچوندر» که دشمن اقرار ایدیر اللهڭ قدرتنه «بلکه اونلارڭ چوخی بلمزلر حقی ۲٦) الله ایچوندر گوگلرده ویرده اولان مخلوق بدرستیکه الله بی‌احتیاج وبکنامش‌در ۲۷) واکر یر یوزینده اولان آقاجلار قلم اولایدی وبیوك دریالر مرکب واوتمام اولاندن صوڭره علاوه «یدی دریا» اوبری‌دریایه گومك ایدیدیلر قاملر ودریالرڭ سویی تمام‌اولاردی اما «اللهڭ کلمه‌لری تمام اولمازدی» ویازمقله اللهڭ معلوماتی تمام اولمازدی «بدرستیکه الله غلبه ایدن وحکیمدر ۲۸) سیزی خلق‌اتمك واۋلندن صوڭره دیریلدوب حشره گتورمك برنفسی خلق‌ایدن کیمی‌در» اللهه چتین‌لیکی هرگز یوخدر «بدرستیکه الله‌تعالی ایشیدن وگورندر ۲۹) آیاسن گورمدیڭ‌که الله داخل‌ایدر گجه‌نی گونوزه وداخل ایدر گونوزی گجه‌یه ورام ایتدی سیزه گونی وآیی هاموسی جاری اولار» بربرنڭ دالنجه گلر «معین مدته‌دیك وبدرستیکه الله خبردارد اوشیئه‌که سیز عمل ایدیرسڭز ۳۰) بوآیه شریفه سورهٔ حجڭ ٦۱مجی آیه‌سنده ترجمه اولدی ۳۱) آیا سن گورمدیڭ ای انسان بونیکه کمی جاری اولار دریاده اللهڭ نعمتیله»

سَبْعَةُ اَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٢٨) مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ
وَاحِدَةٍ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ٢٩) اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي اِلَى اَجَلٍ مُسَمًّى وَاَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ٣٠) ذٰلِكَ
بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ٣١) اَلَمْ تَرَ اَنَّ الْفُلْكَ
تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ اٰيَاتِهِ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ٣٢) وَاِذَا
غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجّٰيهُمْ اِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ
بِاٰيَاتِنَا اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ٣٣) يَا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ
عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ
بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ٣٤) اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْاَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِاَيِّ اَرْضٍ تَمُوتُ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

كەسیزه ویروبدر «تااینكه گوستره سیزه اوز علامتلرندن بدرستیكه بونده هرآینه چوخ
علامتلر وار» اوز قدرتنه وتوحیدنه «هراوكسه‌كه چوخ صبر ایدندر مشقتلره وشكر
ایدندر نعمتلره ٣٢) دریاده گمیه سوار اولانلری اگرگولگه سالان بیوك‌داغلارگیمی
لپه‌لر اورته» ولپه‌لر بربرینك اوستنه جمع‌اولوب گمینی تلاطمه گتوره اووقتده
«اللهی‌چاغرارلر دینلرینی اللهه خالص ایدن حالده» واخلاصله اللهه دعا ایدرلر«ایكه
اونلاره. نجات ویردیك، قوریه چخارتدیك اونلارك بعضی‌سی عدالت ایدندر»عهدنه
وفا اتمكده «وانكاراتمز بزیم آیتلریمزی مگر چوخ حیله وناشكرلیك ایدن كسلر
٣٣) ای مخلوقات قورخوك اللهكزك عذابندن وقورخوك اوگوندن كه‌مزد ویرمز»
یاساخلاماز عذابی «آتا اوز اولادندن ونه اولاد ساخلیا بیلندر آتاسننك عذابندن بر
شیئی بدرستیكه اللهك وعده‌سی دوغریدر، البته سیزی مغرور اتمه‌سوك دنیانك
زلده‌كانلقی» كه‌اونده سیزه مهلت ویرمشیك واللهك عفونه«مغرورایدن»شیطان «سیزی
مغرور اتمه‌سوك ٣٤) بدرستیكه اللهك یانندەدر قیامت گوننك واقع اولماقنی
بلملك واللّٰه یاغش گوندەرر هروقت مصلحت گورسه وبیلر اوشیئی‌كه. رحملردەدر»
قزدر یااوغلان «وبلمز هیچ نفس‌كه صباح نەشیئی كسب‌ایدر وهیچ نفس بیلمزكه
هانسی یرده اؤلر» بوبش شیئی تفصیلا اللهدن سوا هیچكس‌بلمز «بدرستیكه اللّٰه
بلندر جمیع شیئلری وخبرداردر» بوآیه‌نك تحقیقی ٧٢مجی سورەنك ٢٩ مجی
آیه‌سنده اختصاراً شرح اولونار .

سورة السجده (٣٠) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) الٓمٓ ٢) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٣) اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَا اَتٰيهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ٤) اَللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ٥) يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ اِلَى الْاَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ اِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ اَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ٦) ذٰلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

٧) اَلَّذِي اَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَاَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ٨) ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ٩) ثُمَّ سَوّٰيهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ قَلِيلًا

---

١) سابقده ترجمه اولدی ٢) بوقرآن عالملره ترتیب ویرن الله طرفندن نازل اولماقنده شك یوخدر ٣) آیا مشركلر دیرلركه محمدص بوقرآنی یالان یره دیوبركه الله گونده‌روب» واوزندن آرتروب ایله دگلدر «بلكه قرآن حقدر سننگ اللهنگ طرفندن‌در تااینكه سن قورخوداسن اوقومی كه اونلاره هیچ قورخودان پیغمبر سندن قباق گلمیوب» عیسی‌دن صوگره «شایدكه اونلار هدایت تاپالار

٤) بوآیه اعراف سوره‌سننگ ٥٣مجی آیه‌سنده ترجمه اولدی سزگ ایچون اوندن غیری نه‌دوست ونه‌شفاعت ایدن‌وار آیاسیز فكر اتمزسگز» بزیم سوزیمزه‌كه اوندن عبرت گوتوره‌سگز ٥) «تدبیرایدر جمیع ایشلره» وگونده‌رر ملائكه‌نی «گوگدن‌یره» نتوعلمه‌كه اراده‌ایدر «صوگره گوك طرفنه قالخار» ملائكه‌لر یاسیزگ عمل‌لرگز «اوگونده‌كه اوننگ قدری مین‌ئیلدر اوئیللردن‌كه سیز سایرسگز» عبارت‌در قیامت گوننده

٦) یوتدبیر ایدن الله غیبی وآشكاری بیلن وغلبه ورحم ایدندر ٧) ایله اللهدركه گوزل خلق ایتدی هرشیئی‌كه یاراتدی وانسان یارتماقی توپراقدن باشلادی» اوّل خلقگ باباسی آدمی یاراتدی وگوزل انسانی قراتوپراقدن خلق ایتمك دلالت ایدیر اللهنگ قدرتنه ٨) «صوگره اوننگ اولادنی نطفه‌ننگ خالصندن ایلدی»كه‌حقیر وضعیف ومردار سودن عمله گلوبدر ٩) «صوگره نطفه‌نی قالب صورتنده دوزه‌لدوب

ما تشكرون ١٠) وقالوا ءاذا ضللنا في الارض ءانا لفي خلق جديد بل هم بلقاء
ربهم كافرون ١١) قل يتوفيكم ملك الموت الذي وكل بكم ثم الى ربكم ترجعون
١٢) ولو ترى اذ المجرمون ناكسوا رؤسهم عند ربهم ربنا ابصرنا وسمعنا فارجعنا
نعمل صالحا انا موقنون ١٣) ولو شئنا لاتينا كل نفس هديها ولكن حق القول مني
لاملان جهنم من الجنة والناس اجمعين ١٤) فذوقوا بما نسيتم لقاء يومكم هذا
انا نسيناكم وذوقوا عذاب الخلد بما كنتم تعملون ١٥) انما يؤمن باياتنا الذين اذا ذكروا
بها خروا سجدا وسبحوا بحمد ربهم وهم لا يستكبرون ١٦) تتجافى جنوبهم عن

سجدهٔ واجبه

اوڭا اوز روحندن اوفوروب سيزه قولاق وگوزلر واورگلر ياراتدى اما سيز مخلوقات آز شکر ايدرسڭز» اللهه يانعمتڭ آزينه شکر ايدرسڭز ١٠) بعثنى انكار ايدنلر «ديرلر آيا ايلكه بيز غائب اولديق يرده» وتوپراق اولديق «آيا بيز تازه مخلوق اولاريق» بو امر چوخ چتين دگلدر «بلکه اللهڭ وعده‌سنه ملاقات اتمكى انكار ايدنلردر ١١) ديگلن سيزى قبض روح ايدر اولدورمك ملائكه‌لرى كه موكل اولوبدر سيزى قبض روح اتمكه» اللهڭ امريله «صوڭره سيز اللهڭزڭ طرفنه قايدارسڭز ١٢) واكر سن گوره‌سن اوزمانكه مشركلر باشلارنى اشاقه سالارلر اوزلرنڭ اللهنڭ حضورنده» اونلاردن حساب آلان وقتده شدت خجالتدن ديللر «پروردكارا بز گورديك سنڭ وعده‌گى وايشتديك» سندن پيغمبرلرڭ دوغريلقنى «پس بيزى قايتار دنيايه تااينكه صالح عمللر ايده‌ڭ بدرستيكه بيز يقين ايدنلريڭ قيامتڭ دوغريلقنه» (اكر) سوزنڭ جوابى: اووقتده اونلرى چوخ پيس حالده گوررسن ١٣) «واكر بز ايسته‌سيديك هر آينه ويررديك هر نفسه اونڭ هدايتنى» ايله ايش ايدرديك كه وادار اولارديلر هدايت تاپمقه «اما ثابت اولدى مندن بو سوز» كه هركس ثوابه وعذابه گرگدر اوز اختيارى وعملى ايله مستحق اولا «هر آينه دولدوره‌رم جهنمه جنڭ وانسڭ كافرلرنڭ هاموسنى اونلارا ديرلر: ١٤) دادڭ عذابى اوسببه كه بوگونكى گونده اللهڭ عذابنه يتشمكى يادكردن چخارتدڭز بزده سيزى ياديمزدن چيخارداريق» وسيزى رحمتدن نااميد ايده‌ريك «ودادڭ هميشه‌ليك عذابى» كه اوندن خلاص اولماق يوخدر «اوعملڭ مقابلنده كه سيز عمل ايدردڭز دنياده» كفردن ومعصيتدن ١٥) «بولدن غيرى دگلدركه ايمان گتوررر بزيم آيه‌لريمزه اوكسلركه ايلكه اونلاره نصيحت ويريلدى يخيلارلر سجده ايدنلر اولارلار وتسبيح ايدرلر اللهڭ حمدينه» وياد ايدرلر اللهى بيوكليك ايله «واونلار

الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفاً وَطَمَعاً وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ١٧) فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٨) أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِناً كَمَنْ كَانَ فَاسِقاً لَا يَسْتَوُونَ ١٩) أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلاً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٢٠) وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ٢١) وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ٢٢) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ

تکبرلیك اتمزلر» اللهه ذلیل‌لیك اتمكدن ١٦) «مؤمنلر اوکسلردرکه اوزاق اولار اونلارڭ بوگورلری یاتماق یرلرلدن» رخت‌خوابدن دوروب گیجه نمازی قیلارلار «دعا ایدرلر اللهه اونڭ عذابندن قورخماق ورحمتنه طمع اتمك جهتنه واونلره روزی ویردیكمز نعمتلردن الله یولنده صرف ایدرلر ١٧) ذكر اولان مؤمنلرڭ گوزلرینی ایشیقلاندران نعمتلرکه الله‌تعالی اونلره ویرمکی کزلین ساخلیوب»واونڭ قدرنی هیچکس بیلمز «همان نعمتلر مؤمنلرڭ عمللرنڭ جزاسیدر» آنجق اوثوابه یتشنده معلوم اولاجاقدر. پیغمبرص بیوروب هرعبادتڭ ثوابنی خداوند عالم بیان بیوروب اما گیجه نمازنڭ ثوابنی مخفی ساخلیوب نجه‌که آیه‌ده بیوردی اوندن اوتریکه هرشیئی‌که بیوك‌اولا اونڭ وصفی ذکرایله معلوم اولوب تمام اولماز بلکه اقدر بیان اولسه گنده مخفی حساب اولار ١٨) «آیا اوکسکه مؤمن اولدی اوکس گیمیدرکه فاسق‌اولا» که خارجدر اللهڭ اطاعتندن خداوند عالم اوزی جواب بیورورکه «اونلار برابر اولمازلار» مؤمنلر بهشتڭ درجه‌لرینده کافرلر جهنمڭ درکه‌لرینده اولارلار ١٩) «اما اوکسلرکه ایمان گتوردیلر وصالح عمللر ایتدیلر پس اونلار ایچوندر پناه آپارمق یری اولان بهشت‌که عطا وپیشکش‌در الله‌طرفندن» یااینکه قوناقدن اوتری حاضرلنمش یردر «اونڭ مقابلنده‌که مؤمنلر عمل ایدیردیلر» دنیاده ٢٠) «واما اوکسلرکه فاسق اولدیلر اونلارڭ یری اوددر هروقت‌که اوددن چیخماق ایسترلر دوباره قایتاریلارلار اوده بوآیه‌دخی حج‌سوره‌سنڭ ٢٢مجی آیه‌سنده‌ترجمه اولوندی اونلاره دیولرکه‌دادڭ اودوڭ‌عذابنی‌که سزاونی تکذیب‌ایدیردگز ٢١) وهر آینه‌بز اونلارا یاخون عذابدن دادیزدیره‌ریق» دنیاده مصیبت ومحنت چکرلراوز نفسلرینده وجاللرینده یابدرگوننده یاعذاب قبرده «آخرتده اونلاره یتشه‌سی بیوك‌عذابدن غیری شایدکه اونلار قایدالار» حقه‌وکفردن توبه ایده‌لر ٢٢) «وکیمدر ظالمراق

الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ٢٣) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ
هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ٢٤) وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا
يُوقِنُونَ ٢٥) إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
٢٦) أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
أَفَلَا يَسْمَعُونَ ٢٧) أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ
مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ٢٨) وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
٢٩) قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ٣٠) فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَانْتَظِرْ إِنَّهُمْ مُنْتَظِرُونَ

اوكسدن كه اوكا نصيحت ويريله اللهڭ آيتلرى ايله ونصيحتدن صوڭره اوندن اعراض
ايده بدرستيكه بز گناهكارلردن انتقام آلانلريز ٢٣) موسى يه توراة كتابى ويرديك سن
بو قرآنه يتشمكده شبهه ايتمه» لجه كه موسى يه توراة كتابى ويرديك سكا ده قرآن گوندرديك
«وبز موسى نى يعقوب اولادنه هدايت ايدن ايتديك ٢٤) واونلاردن پيشوالر قرار
ايتديك ايلكه صبر ايلديلر قومڭ اذيتنه» اونلرى پيغمبر ايتديك «خلقى بزيم امريمز ايله
هدايت ايديرديلر واونلار بزيم آيتلريمزه يقين ايدرديلركه الله طرفندندر
٢٥) بدرستيكه سنڭ اللهڭ حكم ايدر قيامت گونى مؤمن، كافر وفاسق آراسنده
اوزادده كه اونلار اونده اختلاف ايدرديلر ٢٦) آيا الله اونلاره يول گوسترمدى» و
بيان ايتمدى كه «نه قدر هلاك ايتديك اونلاردن قباق اولان قرنلردن» وطائفه لردن
غفلتيتشن عذابله «كه مكه اهللرى سفر ايدنده اونلرڭ اولكه لرندن گيچوب گيديرلر
بو لدى هرآينه علامت واردر حقى تانيمقه آيا ايشتمورلر» اونلاره ديلن موعظه لرى
٢٧) «آيا گورمورلر كه بز ياغيشڭ سويننى اوتدن خالى اولان يره سوره ريك وسو
ايله زرعتى خارج ايده ريك اوندن هم اوزلرى هم دورت اياقلو حيوانلرى ييرلر نه سببه
گورميرلر» اللهڭ اونلاره ويرديگى نعمتلرينى ٢٨) «ديرلر بو فتح نه وقت اوجالاجاقدر
اگر دوغرى دينلرسكز ٢٩) ديگلن فتح گوننده نفع ويرمز كافرلره اونلارڭ تازه دن
ايمان گتورمگى واونلاره مهلت ويريلمز ٣٠) پس اعراض ايت اونلاردن» يا محمد ص
اونلاره موعظه فائده ويرمز «ومنتظر اول» منم وعدهٔ نصرتمه «بدرستيكه اونلار
انتظار چكنلردر» گوزليورلر سنڭ وفاتڭى ياسن ويرن وعده لڭ گلمگنى

حزب

سورة الاحزاب (۷۳) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) يا ايها النبي اتق الله ولا تطع الكافرين والمنافقين ان الله كان عليما حكيما ۲) واتبع ما يوحى اليك من ربك ان الله كان بما تعملون خبيرا ۳) وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا ۴) ما جعل الله لرجل من قلبين في جوفه وما جعل ازواجكم اللائي تظاهرون منهن امهاتكم وما جعل ادعياءكم ابناءكم ذلكم قولكم بافواهكم والله يقول الحق وهو

۱) ای پیغمبر الله‌دن قورخ وکافرلره‌و منافقلره اطاعت ایتمه بدرستیکه الله‌بیلن وحکمت‌له رفتار ایدن‌در ۲) وتابع اول اوحکمار‌ه‌که سنگا سنگ الله‌ک طرفندن وحی اولونوب حقیقتده الله‌سیز ایدن ایشلره خبردار‌در» (شان نزول) ابو سفیان، عکرمه، ابوجهل وابی‌اعور سلمی مدینه‌یه گلوب عبدالله‌بن ابیه قوناق اولدیلر احددعواسندن صوگره وپیغمبرص‌دن امان آلدیلرکه حضرتله مکالمه ایده‌لر پس مدینه اهلندن اوچ نفر ایله حضرتگ خدمتنه گلوب عرض ایتدیلر بزیم الله‌لاریمزدن ال‌چك ودیگان که اونلارده قیامتده شفاعت ایده‌جکدر نجه‌که سنگ الله‌گ شفاعت ایده‌جك بزده سندن ال گوتورگ عمربن خطاب رض دیدی یارسول‌الله اذن ویر اونلاری اولدوروم حضرت بیوردیکه‌من اونلاره امان ویرمشم اؤلدرمك جائز دگل‌در ۳) «وتوکل ایت اللهه وبسدر الله سگا کفیل اولمقه ۴) الله‌تعالی برکشیدن اوتری اونگ ایچنده ایکی قلب یاراتمیوب» اگر انسانگ ایکی قلبی اولا برقلب اوبریسنگ ضدنی خواهش ایتسه اگرهر ایکیسی عمله گلسه ایکی ضد بریره جمع اولماز بریسنگ خواهشی عمله گلوب اوبریسی عمله گلمه‌سه ضعیف قلبگ قلب لگه قابلیتی اولماز بوقرارله‌در ایکی الله‌گ ممکن اولماقی «وسیز ظهار ایتدیگز عورتلریگزی سیزگ آنا گز ایتمیوب» ظهار اودرکه برشخص عورتنه دیه‌که سنگ دالگ منم آنامگ دالی کیمی‌در بومسئله‌نگ حکمی مجادله سوره‌سنده ذکر اولونار «والله‌تعالی اوغول چاغردقگز اوشاقلاری سزگ اوغلگز ایتمدی بو ذکر اولانلار سیزگ سوزگزدر آغزلارگزله دیورسگز» حقیقتی یوخدر «والله دوغری سوز دیه‌ر» اوگا اعتقاد ایتمك لازمدر «والله هدایت ایدر دوغری یوله». خدیجه‌نگ قرداشی بنی‌کلیب قبیله‌سندن زیدابن حارثه‌نی اوشاق وقتنده اسیرایدوب مکه‌یه گتوروب باجیسی خدیجه‌یه ساتمشدی خدیجه حضرته ترویج اولان وقتده زیدی حضرته

يَهْدِي السَّبِيلَ ٥) اُدْعُوهُمْ لِاٰبَائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ فَاِنْ لَمْ تَعْلَمُوا اٰبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ
وَمَوَالِيكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا اَخْطَاْتُمْ بِهِ وَلٰكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا
٦) اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهُ اُمَّهَاتُهُمْ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ
فِي كِتَابِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ اِلَّا اَنْ تَفْعَلُوا اِلٰى اَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذٰلِكَ
فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ٧) وَاِذْ اَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَاِبْرَاهِيمَ وَمُوسٰى
وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ٨) لِيَسْئَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَاَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ

باغشلادی زیدنگ آتاسی گلوب ایستدیکه زیدی آپارا حضرت اونی مخیر ایتدی گیتمک ایله قالماق آراسنده زید حضرتنگ یاننده قالماقی اختیار ایلدی حارثه دیدیکه جماعت سیز شاهد اولونکه من زیدی اوغوللقدن کنار ایتدیم حضرت گوردیکه زید بو سوزدن غمگین اولدی بیوردیکه جماعت سیز شاهد اولونکه من زیدی اوغوللقه گوتوردیم بوسببه جماعت اوگا زیدبن محمد دیردیلر اودرکه خداوندعالم بیورور:
٥) «اوزیگزه اوغوللیقه گوتوردیگز آدملری آتالارینگ آدیله چاغریگ بوقرارله چاغرمق اللّٰه یاننده دوز وعدالتلودر» کههیچکسنگ نسبی ضایع اولماز «اگر اونلارنگ آتالارینی بیلمیهسگز» که کیمنگ اولادیدر اوصورتد «اونلر دینده سیزنگ قرداشلارگز ودوستلرگزدر وخطا ایتدگز شیئدهسیزه گناه یوخدر» بیلهگمان ایتدگزکه اوفلان شخصنگ اوغلیدر صوگره معلوم اولدیکه باشقه شخصنگ اوغلیدر ظاهراً اوسوزی دیدگز «اماقصدایتمدی سیزنگ قلبگز واللّٰهتعالی باغشلیان ورحم ایدیدر ٦) پیغمبر مؤمنلره اونلرنگ اوزلرندن اولیدر» پیغمبر برامری ارادهایده مؤمنلر باشقه امری پیغمبرنگ حکمی گرك عملهگله «واونگ عورتلری مؤمنلرنگ آنالاریدر» ترویج ایتمك حرام اولمقده نهاینکه باشقهامرلردهکه قزلاری مؤمنلرنگ باجیسی وباجلاری مؤمنلرنگ خالهسی ویاقرداشلاری مؤمنلرنگ داییسی اولا نجهکه بعضیبیله گمان ایدیرلر «ورحم صاحبی اولان قوملرنگ بعضیسی اولیدر ومقدمدر بعضیسنه» ارث آپارمقده نجهکه انفال سورهسنگ آخرنده بیان اولدی «بیلهدر حکم الهی اللهنگ کتابنده (من بعض متعلقدر اولیه) یعنی قومنگ قومدن ارث آپارمقی مقدمدر «مؤمنلردن ومکهدن مدینهیه هجرت ایدنلردن مگراینکه اوزدوستلرگزه منفعت یتورمگی وصیت ایدهسگز» کهمطابق شرع اولا چونکه ارث آیهسندن سابق صیغه قارداش اولماق یابریرده هجرت ایتمك ایله ارث آپارماق جائزایدی پس اوعادت نسخ اولوب. وصیت ایله ارث آپارمق مباح اولدی «بوذکر اولونان سوز لوحده یازیلوبدر ٧) ویادگا گتور اوزمانکه بز پیغمبرلردن عهد

عَذاباً اَليماً ۹) يا اَيُّهَا الَّذينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَاَرْسَلْنا عَلَيْهِمْ رِيحاً وَجُنُوداً لَمْ تَرَوْها وَكانَ اللّٰهُ بِما تَعْمَلُونَ بَصيراً ۱۰) اِذْ جاؤُكُمْ

آلدیق» بربرینی تصدیق ایده‌لر یااینکه خلقی اللّٰه طرفنه چاغرالار «وعهد آلدیق سندن، نوحدن، ابراهیمدن، موسیٰ، عیسی‌بن‌مریمدن واونلاردن محکم عهدآلدیق ۸) تااینکه دوغری دینارک دوغری‌دیمگندن سؤال‌ایده» پیغمبرلردن سؤال‌اولونار که‌ملتنگ نه‌عمل گتوروب یااینکه پیغمبرلردن سوال اولونارکه منم احکامیمی امتگزه یتوردیگز یانه «والله‌تعالی کافرلره دردناك عذاب حاضر ایدبدر ۹) ای‌مؤمنلر یادگزه گتوروگ اللهنگ سیزگ حقگرده اولان نعمتنی اوزمانکه سزگ‌اوستگزه قوشونلار گلدی پس بیز اونلاره ییل وملائکه‌لردن قوشونلار گوندردیك‌که سیزاونی‌گورمودگز اللّٰه‌سیز مؤمنلرگ ایتدگگز عملی گورر». اینکه حضرت پیغمبر نبی‌نضیر جهودارینی مدینه‌دن اخراج ایتدی اونلار هربری برطرفه گیدوب ایستدیلر جمعیت یغوب گلوب حضرتی قتل‌ایده‌لر اوجمله‌دن حی‌بی‌اخطب ایگرمی نفرله مکه‌یه گلوب‌ابوسفیانله تمهید مقدمه ایتدیلر قریشدن اللی نفر انتخاب اولوب مکه‌نگ ایوینده بربریله عهد وپیمان ایتدیلر هرایکی طائفه مکه‌نگ دیوارینه سینه‌لرینی یاپشدیروب آند ایچدیلر که تا سر که سانج‌دیلر محمددن ال‌گوتورمه‌سونلر خلاصه جهودلر قریشله عهدلرینی محکم ایدوب غطفان قبیله‌سنگ آراسنه گدوب خیبر خرمالقنگ یاریسنی اونلارا ویرمگه متعهد اولدیلرکه‌محمدله دعواتمگه کومك‌ایلك ایده‌لرعینیه‌که غطفان‌قبیله‌سنگ رئیسی ایدی راضی اولوب بنی‌اسد قبیله‌سیده غطفان‌ایله همقسم اولمقه گوره‌اونلاره ملحق اولدی خلاصه ابوسفیان دورت مین‌نفر'ه مکه‌دن چیخوب اونلارگ لشگرینده مین‌دوه اوچ‌یوز آت‌وارایدی یولیله سینیه گلنجه سائر قبیله‌لرگ آدملری اونلاره‌ملحق اولدیلر اینکه بوخبر پیغمبرص‌ه یتشدی مهاجر انصاری‌جمع ایدوب بوخصوصده مصلحت ایلدیلر که مدینه‌ده قالسونلر یااینکه خارجه چیخسونلار بعضی مصلحت گوردیلرکه هروقت‌مدینه اهلی خارجه چیخوب دشمنله دعوا ایدنده مغلوب‌اولوبلار مدینه‌ده‌قالانداد‌شمنه‌غلبه‌ایده‌بیلمیو بارسامان علیه‌الرحمه مصلحت‌گوریکه‌مدینه‌ده‌قالوب‌شهرگ اطرافنه خندق قازسونلر ایله‌دیدیکه هروقت بزلم ولایتده دشمن چوخ وکومکمیز آزاولانده دورت طرفمزه خندق قازاروق حضرت بومصلحتی بگنوب احد داغی طرفندن خندق قازمقه شروع ایدوب هراون‌نفره قرخ‌زرع قسمت‌ایدوب وبنی‌قریظه جهودلرندن بیل وکلنك عاریت آلوب ایشه شروع ایتدیلر چونکه سلمان قوتلو وایش گورن وخندقه ماهر ایدی‌هرطرف ایستیوردیکه سلمان اونلارایله یولداش‌اولا

مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَاِذْ زَاغَتِ الْاَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللّٰهِ الظُّنُونَا ۱۱) هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ۱۲) وَاِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ

حضرت بوسوزی ایشیدوب بیوردی سلمان بزاهل‌بیتدندر وهوا اووقت‌سویوخ‌ومدینه بهالق ایدی پیغمبر اوزلـدن اوتری حصه گوتوروب قازوردی وعلی۴ توپراقنی گوتوروردی‌حضرت‌دیوردی (اللهم‌ان‌العیش‌عیش‌الاخرةفاغفرالانصار والمهاجره) یعنی پروردگارا اصل‌شادلق آخرت شادلقیدر باغشلا انصاری ومهاجرلری خلاصه‌مسلمانلر خندقی قازوب تمام‌ایدوب سگزقاپی درست ایتدیلر برنفرمهاجردن وبرنفر انصاردن نچه‌نفر کومك‌ایله قراول‌قویدیلر اوطرفدن ابوسفیان حی‌بن‌اخطبی جاغروب دیدیکه بنی‌قریظه جـهودلرینی گرکدر محمددن دونـدرمسن حی‌بن اخطب بنی قریظه‌نگ رئیسی کعب‌بن اسدگ حصارینگ قپوسنه گلوب قپونی دوگدی کعب بیلدیکه قاپونی دوگن‌حی‌در ولیه‌گلوب دیدی حی‌منم‌یانمه گلمگی نامبارك وشومدرگلوبدرکه محمدایله اولان عهدی سندیرام حی‌دوباره قاپونی دوگدی ودیدی ای‌کعب قاپونی آچ کعب دیدی سن‌برشوم آدمسن بنی‌نضیری هلاکته‌ویروب ایندی‌ایستیورسن بنی‌قریظه‌نی هلاك‌ایده‌سن بزمحمدگ همسایه‌لـگندن یخشی‌لقدن غیری‌بر شیئی گورمه‌مشیك و سبب‌سیز بزاونگ عهدنی سندیرا بیلمه‌ریك خلاصه اونلارگ آراسنده سؤال‌وجواب چوخ اولوب آخرده اونی یولدان چیخاروب پیغمبرگ عهدنامـه‌سنی کعبدن آلوب یرتدی ایلکه‌خاطرجمع اولدی اویردن گیدوب ابوسفیانگ لشکرگاهنه ملحق اولدی ایلکه بوخبرحضرته یتشدی بیوردی‌که‌کیمدر گیدوب بواحوالاتدن درست خبرگتوره زبیربن‌عوام یاسعدبن‌عباد نچه‌نفرایله بنی‌قریظه طرفنه روانه اولوب حضرت‌بیوردی که‌قایدان وقتده اونلارگ عهدی سندیرماق خبرینی لشگرگ آراسنده منتشرایتمیوب رمزایله اشاره ایدیگ اونلار گیدوب کعب‌بن‌اسدی گوروب هرقدر نصیحت ایتدیلر فائده ویرمیوب حضرتگ حقنده ناسزا سوزلر دیدیلر اونلار قایدوب حقیقتده او طائفه‌نگ عهدی‌سندیرمقی‌رمزایله حضرته‌خبرویردیلر پس‌بنی‌قریظه‌نگ بووقتده‌عهدی سندیرماقلاری بیوك ضعف‌لگه باعث‌اولوب مسلمانلار بولدن‌غمگین اولدیلر حضرت اونلارا تسلی ووعدهٔ نصرت ویردی. خلاصه کفارلشگری بربرینگ دالنجه یتشوب غطفان. فرازه وبنی‌اسد مدینه‌نگ شرق سمتندن وابوسفیان قریشله غرب سمتندن گلوب خندقگ دالنده لشگرگاه ایتدیلر ۱۰) «یادگزه گتوروگ اوزمانیکه قوشـونلر ودشمنلر گلدیلر سیزگ اوستگزه مدینه‌نگ اوستندن» مشرق طرفندن بنی‌قریظه و غطفان «ومدینه‌نگ آشاقه‌سندن» مغرب طرفدن ابوسفیان قریشله «واو زمان گوزلر

١٧) قل من ذا الذي يعصمكم من الله ان اراد بكم سوءا او اراد بكم رحمة ولا يجدون لهم من
دون الله وليا ولا نصيرا ١٨) قد يعلم الله المعوقين منكم والقائلين لاخوانهم هلم الينا
ولا ياتون البأس الا قليلا ١٩) اشحة عليكم فاذا جاء الخوف رأيتهم ينظرون اليك تدور
اعينهم كالذي يغشى عليه من الموت فاذا ذهب الخوف سلقوكم بالسنة حداد اشحة
على الخير اولئك لم يؤمنوا فاحبط الله اعمالهم وكان ذلك على الله يسيرا ٢٠) يحسبون
الاحزاب لم يذهبوا وان يات الاحزاب يودوا لو انهم بادون في الاعراب يسئلون عن انبائكم

قتلدن سزی ساخلاماز هرنفس ازایکی نوع اؤلمکنک برینه وفات ایده‌جکدر واگر
سیزنی اجلکز تمام‌اولمیوب بو واقعه‌دن سلامت‌قالتسانکز «اوزمان نفع گوتورمز مگر
دنیاده ساغ قالماق‌ایله مگر آززمان ١٧) دیگل یاپیغمبر کیمدر اوکسکه سیزی
ساخلار اللهدن» والله گوندرن تقدیری سیزدن منع‌ایدر «اگرالله اراده ایده سیزه
پیسلگی یاارادهایده‌سزه‌یاخشیلقی‌واونلاراوزلرینه‌دن‌اوتری اللهدن‌سوا دوست ونه‌کومك
تاپمزلر ١٨) بتحقیق الله‌تعالی‌بیلور سیزدن‌اوکسلرکه دعوایه گیتمکدن یولداشلارینی
ساخلیورلر» ونوع‌بنوع بهانه‌لرایله قویمیورلار دعوایه‌گتمگی «وگنه‌الله‌بیلور یهودیلردن
اوکسلری‌که دیرلر اوز قرداشلارینه (منافقلره) که گلوك بزیم یانمزه» وترك ایتك
محمدی یااینکه‌دیرلر مسلمانلرك ضعیف‌لرینه‌که دعوا ایتمیوك ومحمددن ال‌چکك
«وحاضر اولمازلار دعوایه مگر آزآدملر»
١٩) «اوحالتده که سیزه‌بخیل‌لیك ایدنلردر» سیزله‌دعوا ایدوب جانلارنی‌یاملرینی
صرف‌اتمکده «ایلکه قورخی‌گلدی» دشمندن قورخدیلر «سن گوررسن اونلاری سکا
یاپیغمبر باخارلر اونلارك گوزلری‌دولانار اوکسك گوزنك دولانمقی‌کیمی که‌اؤلوم
اونی‌اورته» اؤلومك مقدماتی گلمش‌اولا نجه که اوآدمك گوزی‌دولانار وکلّه‌یه‌چخار
بونلارك گوزی اوقراریله‌ایدی کنایه‌در قورخی‌جهتنه بیحس وحرکت‌اولماقدن «ایلکه
قورخی گیتدی وامن‌امان وغنیمت وقتی گلدی «انجیدرلر سیزی» اوز سوزلری‌ایله
ودشمنلیك‌ایدرلر «تند دیللرایله» دیرلر: ویر ویر سیز بزدن‌سزاوار دگلسکز «اوحالتده
که بخیل‌درلر غنیمته، اونلارالتهه ایمان گتورمیوبلر پس الله‌تعالی اونلارك عملارنی
هیچ‌ایتدی» اونلارك‌ایمانی اولمامقه گوره «واونلارك عملنی‌هیچ‌اتمك اللهه‌آسان‌در
٢٠) منافقلر گمان‌ایدرلر که پیغمبرك دعواسنه گلن مشرك‌ویهود طائفه‌لری‌قایدوب
گتمزلروباسیلمازلر واگراوطائفه‌لر بردەقایدوب‌دعوایه گله‌لراوصورتده‌منافقلر دوست
دوتارلر که کاش‌صحراده اگلشن‌چؤل عربلرنك آراسنده‌اولوب گلوب گیدنلردن

وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ٢١) لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ٢٢) وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَٰذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ٢٣) مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ٢٤) لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ

سیزڭ احوالڭزی خبرآلایدیلر» وسیزی غافل گوروب اوستڭزه توکولیدیلر «واگر منافقلر سیزڭ یانڭزده اولایدیلر» واوریولرینه گتمیدیلر «دعوا اتمزدیلر مگرآزنفرلر ٢١) سیزڭ ایچون اللهڭ پیغمبرینه گوزل اقتدا اتمك وار» گرکدر اوڭا تابع اولوب اونیلد دعوایه صبرایدهسڭز نجه که احد دعواسنده او حضرت صبرایتدی «بو تابع اولمق اوکسه ایچوندرکه امیدوار اولا اللهه وقیامت گوننه واللهی چوخ ذکرایده ٢٢) ایلکه مؤمنلر لشکر کفاری گوردیلر دیدیلر بودر اوشیئی که الله و پیغمبر بزه وعده ویردی ودوغری دیدی الله واونڭ پیغمبری وآرتمادی اونلاره مگرایمان گتورمك وبویون قویماق» چونکه اللهڭ امریله پیغمبر نوع خبرویرمشدی کفارڭ گلمهگنی همان نوعله گلدیلر ووعده ویرمشدیکه نصرت بزایلهدر ارکادخی اعتقادایتدیلر ٢٣) «مؤمنلردن اونوع کشیلر واردر که الله ایله ایتدیگلری عهدلرینده دوغری اولدیلر» بیعت اتمشدیلر دعوادن قاچمیوب دشمنه ملاقات ایدهلر «پس اونلاردن اوکسلر واردر که وفاایتدی عهدله» ودعوایه گیدوب درجهٔ شهادته یتشدی احد دعواسنده «واونلاردن اوکس واردر که انتظار چکر» شهادتی «وعهدلرینی هیچ نوعله دگیشدیرمدیلر وسوزلرندن دونمدیلر

٢٤) تااینکه الله دوغریلاره دوغریلقنڭ مقابلنده بخششی مزدویره وعذاب ایده کافرلره» عهدی سندیرمق جهتنه «اگر ایستیه» اونلارا عذاب اتمگی یااینکه قبول ایده اونلارڭ توبهسنی «بدرستیکه الله باغشلیان ورحم ایدندر ٢٥) «والله تعالی کافرلری» ابوسفیانی وقوشوننی ویهودیلری سائر قبیلهلر ایله «آجیقلو وهیچ خیره یتشمین حالده قایتاردی» امیدوتمشدیلر که نصرت تاپوب غنیمت ایدهجگلر «وکفایت ویردی الله مؤمنلره دعوانی» مشرکلره ییل گوندرمگله که دایانابلمدیلر یااینکه علی بن ابی طالب جهتنه که اونلارڭ رئیسی عمرو بن عبدودی که بیوك پهلوان ایدی اولدرمك سببنه «والله قوتلو وغلبه ایدندر» قهر وانتقام جهتنه

القصه ایلکه حضرت خندقدن فارغ اولدیلر لشکر کفاریتشوب جمع اولدیلر حضرتڭ لشکرینڭ عددی اوچ مین نفرایدی ایگرمی ونچه گجه ایکی قوشون بربرلنڭ

مقابلندەدوروب بربرینه اوخ آتمقدن سوا دعواعمله گلمدی مگراینکه عمروبن عبدود دوقوز نفرایله حضرتنگ لشکرگاهنگ یاخوننه گلوب خندقی گوروب دیدیلر بو برحیله‌در که عربلر بونی بیلموردیلر بونی عجم کیشی‌سی تعلیم ایدوب پس خندقنگ داریرینی تاپوب آتلارنی اویردن سچرلادوب باشلادیلر آت اویناتمقه عمرو قریش آراسنده عمده پهلوان ایدی بدردعواسنده حاضراولوب بیوك شجاعت گوسترلدن صوگره یارەدگوب احد دعواسنه حاضراولمامشدی خندق دعواسنده گلمشدی که احد دعواسی عوضنه مشرکلره کومك ایده اوملعون سسلنوردی که کیمدر منم دعوامه گله هیچکسدن جواب گلمدی علی۴ دیدی یارسول‌الله من اوگا جواب ویره‌رم حضرت بیوردی یاعلی بو عمرودر صبر ایت بلکه باشقه کس جواب ویره عمرو دوباره مبارز ایستدی گنه هیچکس جواب ویرمدی عمرو دیدی هانی سیزنگ اوبهشتنگز که گمان ایدیرسگز هرکس سیزدن قتله یتشه اوگا داخل اولار حضرت علی عرض ایتدی یارسول‌الله من اوگا جواب ویره‌رم اوچومجی دفعه عمرو سسلندی.

ولقدبحجت من النداء بجمعکم هل من مبارز ووقفت اذجبن الشجاع بموقف البطل المناجز

وکذلك لم ازل متسرعا نحوالحزائز ان السماحه والشجاعة فی الفتی خیر الغرائز

بتحقیق من یورولدوم سسلنمکدن سیزنگ آدملرگزەکه آیابر نفروار در گلوب منمله دعوا ایده ودرمشم بریرده که قوتلو جوان اویرده‌دورار وشجاعتلو آدم اویرده دورمقدن قورخار وهابیله‌وارام سرعت ایدن حالده دعواطرفنه بدرستیکه سخاوت وشجاعت جوانده عزیزایدن شیئلرنگ بخشی‌سیدر حضرت علی۴ گنه‌ایاقه دوروب اذن ایستدی حضرت بیوردی یاعلی بوآدم عمرودر علی۴ عرض ایلدی منده علی‌ام حضرت اووزرهنی اونگ اگننه گیدیروب عمامۀ سحابی باشنه قویوب قلجی ذوالفقاری اوگا ویردی بیوردی یاعلی گیت بوملعونگ دعواسنه پروردکارا بونی ساخلا ساغدن صولدن قباقدن دالدن یوخاریدن آشاقەدن حضرت اونگ مقابلنه گیدوب اونگ شعرنگ قافیه‌سنه مطابق بیوردی

لاتعجلن فقداتاك مجیب صوتك غیرعاجز ذونیة وبصیرة والصدق منجی کل فائز

انی لارجوا ان اقیم علیك نائحة الجنائز من ضربة نجلاء یبقی ذکرها عندالهزاهز

البته تلسمه بتحقیق گلدی سگا سنگ سسگا جواب ویرن که عاجزدگلدر عقل وبصیرت صاحبی‌در ودوغری دانشمق نجات ویرلدر هرخوش بخت آدمه. من امیدوار اولورمکه جنازه‌لر اوستنده آغلیان عورتی سنگ اوستگا دورقوزام برقلجدن که اونگ ذکری هردعوا وقتنده قالار واونگ سوزی سویله‌نر. عمروخبرآلدی سن کیمسن که بوجرئتله منم مقابلمده دانشورسن حضرت بیوردی علی ابن ابی طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف عمرو دیدی قرداش اوغلی سندن سوا باشقه کس یوخیدی که منم دعوامه گلیدی سن جوان اوشاقسن من سن جهته سندن بیوگم من ایستمرم سنگ قانگی توکم حضرت

بیوردی من‌ایستیورم سنگ قانگنی‌توکم عمرو بوسوزدن آجیقلانوب آتندن‌دوشوب
اودشعله‌سی‌کیمی حضرته حمله‌ایدوب برقلج حضرتنگ باشندن‌اوروب قلخانی‌بولوب
مبارک‌باشنه یتشدی حضرت قاجی‌اوروب اونگ قیچلارنی کسوب دالی‌اوسته اوملعون
یخیلدی بودعواده توزقالخوب قاتل‌ومقتول معلوم‌اولمادی خضرت‌مبارک‌باشنگ‌یراسنی
باغلیوب عمرونگ‌باشنی کسوب پیغمبرنگ‌حضورنه گتوردی عمردیدی یاعلی نه‌سببه
عمرونگ زرهنی‌سویمادنگ آنداولسون اللهه عربده اونگ‌زرهنگ مقابلی‌یوخدر
حضرت‌بیوردی عمرومندن التماس‌ایتدیکه اونگ‌بدننی‌سویمیام مننده حیاایتدیم اونگ
زرهنی‌سویماقدن ایلکه عمرو مقتول‌اولدی اونگ یولداشلاری قاچوب نوفل‌بن
عبدالعزی‌خندقدن سچریان‌وقتده خندقه‌دوشوب‌علی؏ اونی لیزه‌ایله اوروب‌اولدوردی
مشرکلر اون‌مین درهم‌پول گوندردیلر که عمرونگ‌بدننی اونلاره‌ویره حضرت
بیوردی بیزاؤلی پولی‌یمرونگ گلسونلر آپارسونلر هیچ‌ایوقالمادی مؤمنلردن مگراینکه
عمرونگ قتلی‌جهتنه شاداولدیلر وهیچ ایوقالمادی کافرلردن مگراینکه غمگین‌اولدیلر
جبرئیل‌نازل‌اولوب‌عرض‌ایتدی‌یارسول‌الله (ضربةعلی‌یوم‌الخندق‌افضل من‌عبادةالثقلین)
علی‌نگ‌اوردیقی ضربت‌آرتوقدر جن‌وانسنگ عبادتندن بوندن‌صوگره قدرعبادت یر
یوزینده‌عمله گله‌بوضربتنگ‌ثمره‌سیدر. نعیم‌بن‌مسعودحضرتنگ‌خدمتنه گلوب‌عرض ایتدی
یارسول‌الله من دین‌اسلامه‌داخل‌اولمشم وهیچکس منم‌مسلمان اولماقیمی‌بیلمور‌بگااذن‌ویر
گیدوب‌قریش‌ایله بنی‌قریظه‌آراسنه آیریلق‌سالوم حضرت‌اوگا اذن‌ویردی پس‌نعیم‌بنی‌قریظه
قبیله‌سنگ یاننه گلوب دیدی من سزله دوستم والله سیز وقریش وغطفان قبیله‌سی
محمدنگ یاننده برابر دکلسگز بدرستیکه شهر سیزنگ شهرگزدر مالنگز، اولادگز
وعورتلرگز بویرده‌در قریشله غطفان گلوبلر دعوایه اکر فرصت تاپدیلر غنیمت
ایدرلر واکر مغلوب اولسالار قایدوب گیدرلر اوز شهرلرینه، قالارسگز سیز ومحمد
وسیزنگ طاقتنگز یوخدر اونیله دعوا ایتمکه من‌مصلحت گورورمکه سیز دعوااتمیه‌سگز
اونلارنگ بیوکلرندن رهن آلمینجه که‌گلوب قلعه‌ده قالسونلار تااینکه اونلار سیزی
قویوب قاچمیه‌لر پس ایکی طرفدن دعوا باشلیوب محمدی آرادن گوتورونگ دیدیلر
بوکیشی چوخ یخشی دیور صوگره گلدی ابوسفیاننگ یاننه دیدی ای‌اشراف قریش
سیز یخشی بیلورسگزکه من‌سیزی دوست دوتارام ایستیورم سیزه برمخفی سوزدیم
بوشرطله‌که اونی آشکار اتمیه‌سگز دیدیلار البته پس نعیم دیدی‌که بنی قریظه پشیمان
اولوبلار محمدنگ عهدنی سندیرمقه محمدده اونلارا آدم گوندروبدرکه اونلاردن
راضی اولماز مگراینکه قریشنگ اشرافندن رهن آلماق‌ایله که‌بر بهانه‌ایله آلوب ویرسون
اونلاره که‌قتله یتورسونلر اکر سیزنگ یاننگزه آدم گوندروب رهن ایسته‌سه‌لر البته
ویرمیونگ واونلردن قورخونگ قریش دیدی عجب سوز دیدینگ صوگره غطفان

كَانَ غَفُوراً رَحِيماً ٢٥) وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْراً وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيّاً عَزِيزاً ٢٦) وَاَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ

قبیله‌سنگ یاننه گلوب دیدی سیز بیلورسگزکه منده سیزدنم وقریشه دیدیکی سوزلری اونلاره دخی دیدی ایلکه صباح اولدی ابوسفیان عکرمه بن ابی‌جهلی نچه نفرایله بنی قریظه طائفه‌سنگ یاننه گوندردیکه گسونلر دعوایه شروع ایدگ که بویرده قالماقدن تنکه گلوب اوزیمزگ وحیوانلاریمزگ آزوقه‌سی تمام اولدی یهودیلر دیدیلر بوگون شنبه گونیدر بیزبرایش گورمروك ونعیم اونلارا دیدیکی سوزی دیدیلر ایلکه بوخبری ابوسفیانه دیدیلر ابوسفیان دیدی‌که نعیم بزه بوسوزی نه‌یخشی خبر ویردی ابوسفیان اونلاراخبر گوندردیکه برنفر سیزگ یانگزه ردن گوندره‌ریك ایستیورسگز بزایله گلوب دعوا ایدیگ ایستمرسگز اتمیوگ. حذیفهٔ یمانی دیر برکیجه خندق دعواسنده اوقدر آجلق وسوه‌خ وقورخی بزه زور اتمشدی که‌اونگ درجه‌سنی اللهدن سوا هیچکس‌بلمز حضرت پیغمبر اوگیجه نمازه مشغول‌ایدی برقدر نمازدن صوگره سسلندی گیمدر گیدوب قریشدن بگا برخبر گترسوگ اوآدم قیامتده منم یولداشم اولار بهشتده حذیفه دیر والله قورخدن وزحمتدن هیچکس سسنی چخارتمادی ایلکه هیچکس‌گلمدی اوچ دفعه بوقرارله چاغیروب‌جواب گلمیوب‌حضرت منی چاغردی عرض ایتدیم‌بلی‌یارسول‌الله حضرت بیوردی یاحذیفه گیت بوقومدن برخبرگتور اماهیچ برشیئی عمه گتورمه قایدان زمانه‌دیك ایلکه قریشگ لشکرگاهنه گلدیم گوردیم تند ییل برنوعله اسیرکه نه‌خیمه‌لری یرینده دایانور ونه‌طعاملری اودگ اوستونده طبخ‌اولور ابوسفیان خیمه‌سندن چیخوب دیدی ای‌قریش طائفه‌سی دقت ایدیگ محمدگ جاسوسی سیزگ یانگزده اولماسوگ حذیفه دیرهمان ساعت یولداشمه دیدیم: کیمسن سن دیدی من فلانم ابوسفیان دیدی قالمقدن تنکه گلدیك بنو قریظه بزه مخالفت ایتدی وییلده برطرفدن بزه مجال ویرمور ابوسفیان دوه‌سنه منوب امرایتدی گوچمکه منده اوخی گمانه قویدیم‌که اوملعونی اولدورم یادیمه دوشدیکه حضرت بیورروب قایدانه‌دیك بر شیئی عمله گتورمه ایلکه قایدوب حضرتگ خدمتنه یتشدیم گوردیم گنه حضرت نماز قیلور ایلکه نمازدن فارغ اولدی احوالاتی حضرته خبر ویردیم حضرت بیوردی بوندن صوگره اونلار دخی بزیم اوستمزه گلمزلر بز اونلارگ اوسته گیده‌ریك ایلکه صباح‌اولدی گوچوب مدینیه‌گتدیلر ٣٦) «مشرکلرگومك‌ایدن اهل کتابی (بنی‌قریظه‌نی) الله‌تعالی اوز قلعه‌لرندن نازل ایتدی واونلرگ قلبلرینه قورخی سالدی» قورخودیلر پیغمبردن واونگ اصحابندن «برفرقه‌سنی اولدوررسنگز (کشیلرنی) ٣٧) و بر

مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقاً تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقاً (۲۷) وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضاً لَمْ تَطَؤُهَا وَكَانَ اللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْئٍ قَدِيراً

فرقه‌سنی اسیر ایدرسگز (اولادنی وعورتلرینی) والله ارث ویردی سیزه اونلارنگ یرینی واولکه‌لرینی ومال‌لرینی واویری‌که سیز اونی آیاقلامامشدگز» ایاقگز اویرلره دگمه‌مشدی «والله هرشیئه قادردر» اویردن عبارت خیبردرکه‌تیزلیک‌ایله اویری فتح ایدرسگز. (القصه) ایلکه حضرت رسول خندق دعواسندن مدینیه مراجعت ایتدی لباسنی سویونوب غسل ایدیردی که‌جبرئیل نازل اولوب باشنده استبرقدن عمامه وآته سوار اولوب عرض ایتدی یارسول‌الله سن سلاحی بدنندن آچوبسن وحال‌الکه ملائکه‌لر سلاحلرنی آچمیوبلر الله بیورورکه بنی‌قریظه دعواسنه حاضر اولسون من گیدیرم اونلارنگ قلعه‌لرینه زلزله سالمقه حضرت بیوردی بلال اصحابه خبر ویرسون‌که عصر نمازی بنی‌قریظه‌ده ادا اولاجاق حضرت علمی علی‌ع‌مه ویروب اوزی اسباب جنگ اگننه گیوب روانه اولدی ظاهر مدینه‌ده اوچ مین قوشون جمع‌اولوب بنی‌نجار قبیله‌سندن گیچن وقتده کوردیکه اوجماعت سلاح‌گیوب یولنگ اوستنده صف‌چکوبلر حضرت بیوردی سیزه کیم امرایتدی دعوایه حاضر اولمقه دیدیلر دحیهٔ کلبی حضرت بیوردی دحیهٔ کلبی دگلدر جبرائیلدر که‌بنی قریظه قلعه‌سنی خراب اتمکه گیتدی ایلکه حضرت علی قلعه‌نگ ایاقنه یتشوب علمی یرده محکم ایدوب یهودیلر خبردار اولوب دیدیلر عمرونگ قاتلی گلدی حضرت بیوردی حمداولسون اواللهه‌که اسلامی ظاهر وشرگی برطرف ایتدی یهودیلر حضرت پیغمبره ناسزا سوزلر دیدیلر علی‌ع بوسوزلری ایشیدوب حضرتنگ قباقنه گلوب عرض ایتدی‌که لازم دگلدر سیز یهودیلرنگ قلعه‌سننگ یاننه تشریف گتوره‌سگز پیغمبر بیلدیکه اونلار حضرته نالایق سوز دیوبلر علی‌ایستمور پیغمبرنگ ایشتمکنی حضرت قلعه‌نگ ایاقنه گلوب بیوردی ای دوقوز و میمونلرنگ قرداشلاری گلونگ اللهنگ حکمنه یهودیلر دیدیلر یااباالقاسم سنکه فحش‌ایدن دگل‌ایدینگ پیغمبرص ازبسکه چوخ حیااو ایدی بوسوزدن حیا ایدوب نیزه‌سی الندن ورداسی چکنندن دوشدی یهودیلر حضرتنگ یاننه آدم گوندردیلرکه بزله رفتارایده اوقرارله‌که بنی‌نضیرایله ایدبدر عورت واوشاقمزی گوتوروب گیدگ وجمیع مال ودیاریمزی سیزه ویرک حضرت راضی اولمیوب بیوردی اوشرطله‌که هرنه ایستیم سیزنگ خصوصگزده عمله گتورم کعب بن‌اسد دیدی ای‌جماعت یهود من‌سیزه اوچ سوز دیرم برینی قبول ایدینگ ۱) پیغمبره ایمان گتورونگ بیلورسگزکه اوحق پیغمبردر وعناد وعداوتی آتونگ دیدیلر هرگز بز اوز دینمزدن باشقه غیری دینی قبول اتمروک

٢٨) يا ايها النبي قل لازواجك ان كنتن تردن الحيوة الدنيا وزينتها فتعالين امتعكن واسرحكن سراحا جميلا ٢٩) وان كنتن تردن الله ورسوله والدار الاخرة

٢) عورت واوشاقلاری اولدوروك وقلعه‌دن چخوب دعوا ایدیك اكر نصرت تاپساڭز عورت واوشاق ڭنه اله ڭتورمك اولار واكر مغلوب اولساڭز باری اونلار اسیر اولماسونلار دیدیلر ڭیم تاب ایدركه اوز الیله عورت واوشاقنی قتل ایده ٣) صباح شنبه‌در ومسلمانلار بیلورلركه شنبه ڭونی بز دعوا اتمروك جمعیت ایله چخوب دعوا ایدیك شایدكه غالب اولاق دیدیلر بز هرڭز شنبه ڭوننك احترامنی باطل ایده بلمه‌ریك چوخ سؤال وجوابدن صوڭره پیغمبرك یاننه آدم ڭوندردیلركه ابولبابه‌نی كه اونلارك هم قسمی‌در اونلارك یاننه ڭوندره كه اونیله مصلحت ایده‌لر ایلكه ابولبابه اونلارك یاننه ڭلدی عورتلر واوشاقلار محاصره‌نك تنك لكندن آغلادیلر ابولبابه الینی بوغازنه قویوب اشاره ایتدیكه باشنڭزی كسه‌جكلر بو سوزی دیوب دیدیكنه پشیمان اولوب اوردن چخوب برباش مسجده ڭیدوب اوزینی مسجدك ستوننه باغلادی بو احوال توبه سوره‌نك ١٠٢ امجی آیه‌سنده ذكر اولدی جناب علی٤ بیوردیكه بوڭون یا حمزه ڭیمی ڭرك شهید اولام یا قلعه‌نی فتح ایدم وقلعه طرفنه حمله ایتدی اهل قلعه واهمیه دوشوب حضرتنك یاننه آدم ڭوندردیلركه نجه‌كه بنی قینقاع آدملرینی خزرج اهلنه باغشلادون بنی قریظه‌نی دخی اوس قبیله‌سنه باغشلیه‌سن حضرت بیوردیكه برنفر آدم انتخاب ایدیك كه بزله سزك آراڭزده حكم اولسون اونلار سعدبن معاذی انتخاب ایتدیلر ایلكه سعدبن معاذی مدینه‌دن ڭتوردیلر اوس قبیله‌سی دیدیلر یاسعد بنی قریظه‌نك حكمی سنك اختیارنده‌در امیدواروق كه سنده اونلارك جانینی مراعات ایده‌سن سعد جواب ویرموردی ایلكه سعد حضرتنك یاننه یتشدی پیغمبر اوس قبیله‌سنه بیوردی دوروك اوز سیدڭزه احترام ایدیك پس سعدی احترامله ڭتوروب سعد دیدی ای قوم آیا راضی‌سڭزكه من سیزك آراڭزده حكم ایدم هرایكی طرف راضی اولدیلر سعد دیدی منم حكمیم اودركه بنی قریظه‌نك كشیلرنی اولدوروب عورت واوشاقلارنی اسیر وماللرنی مسلمانلاره قسمت ایده‌سڭز حضرت بیوردی یاسعد اونوع حكم ایتدیك كه الله تعالی یدمجی ڭوڭك اوستنده اونوع حكم اتمشدی بوڭا ڭوره حضرت بیوردیكه بنی قریظه طائفه‌سنك قوللارنی باغلیوب مدینیه ڭتورسونلر تا اینكه مسلمانلارك ضعیفلری دین اسلامك قوه‌تنی ملاحظه ایده‌لر پس كنار مدینه‌ده خندق قازوب اونلاری بربر اولدوروب خندقه آتدیلر جملهٔ مقتولین دوقوز یوز نفر ایدیلر مین بش یوز قلیچ اوچ یوز زره ایكی مین نیزه بشیوز قالخان وچارپا وسائر

فان الله اعد للمحسنات منكن اجراً عظيماً ٣٠) يا نساء النبي من يأت منكن بفاحشة مبينة
يضاعف لها العذاب ضعفين وكان ذلك على الله يسيراً ٣١) ومن يقنت منكن لله
ورسوله وتعمل صالحاً نؤتها اجرها مرتين واعتدنا لها رزقاً كريماً ٣٢) يا نساء النبي
لستن كاحد من النساء ان اتقيتن فلا تخضعن بالقول فيطمع الذي في قلبه مرض وقلن قولاً
معروفاً ٣٣) وقرن في بيوتكن ولا تبرجن تبرج الجاهلية الاولى واقمن الصلوة وآتين
الزكوة واطعن الله ورسوله انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيراً

شيئلر واريدى ويدى يوز اللى اسير دوتوب ماللارى واسيرلرى اصحابه قسمت ايتدى
٢٨) «اى پيغمبر ديكلن عورتلرگا اگر دنيانگ زندهگانلقنى وزينتنى» وروزىلرگ
ياخشيسنى ايستيورسگزيسه گلوگ سيزى منفعت بردارايديم» طلاقگزى ويرمك ايله
وطلاقگزىويروب «سيزى بوراخيم گوزلنوعله بوراخماق» كه آراده خصومت
اولميه ٢٩) «واگر سيز اللهى واونگ پيغمبرنى وآخرت ايوينى» وبهشته داخل اولماقى
واللهدن اوترى بگاياخوتليك وتنكلگه صبراتمكى «ايستيه سگز الله تعالى سيز
عورتلردن احسان ايدوب اطاعت ايدنلره بيوك اجرويرر» بو آيه شريفه ده الله تعالى مخير ايتدى
پيغمبرگ عورتلرينى قالمق ايله طلاق آلماق آراسنده ٣٠) «اى پيغمبرگ عورتلرى
هركسكه سيزدن آشكارا گناه ايده باشقه معصيت ايدنلره ويريلن عذابگ ايكى مثلى اوگا
ويريلر» اوندن اوتريكه قرآن اونلارگ ايوينه نازل اولوب واللهگ عمده نعمتى كه پيغمبرگ
عورتليگىدر اونلاره قسمت اولوبدر «وبوگونه عذاب اتمك اللهه آسان در»
٣١) «وهركسكه سيز عورتلردن اللهه واونگ پيغمبرينه اطاعت ويخشى عملرايده
اونلارگ مزدنى ايكى دفعه ويرهريك» باشقه مؤمنلره ويريلن مزدگ ايكى مثلنى پيغمبرگ
احترامى جهتنه «وبزمهيا ايتديك اوعورتلره يخشى وگوزل روزى» هم دنياده وهم آخرتده
٣٢) «اى پيغمبرگ عورتلرى سزسائر عورتلرگ بريسى كيمى دگلسگز» قدرومنزلتده
«اگر سيز تقوى ايده سگز» ومعصيتدن پرهيز ايده سگز وپيغمبرگ عورتلگنه خاطرجمع
اولمياسگز «پس يوموشاقلق اتميگ دانشقگزى» ياد كشى لرايله دانشان وقتده كه سيزه
طمع اتمه سونلر اگر اجنبى ايله صحبت ايدن وقتده تراكتله دانشاگز «قلبنده معصيت
ناخوشلقى اولان آدملر طمع ايدرلر ودانشان وقتده گوزل سوز دانشون» يا اينكه عرف
وعادته موافق سوز دانشون ٣٣) «اى پيغمبرگ عورتلرى ايولرگزده اوتورون وايودن
چخميوگ جاهليت زمانده اولان عورتلرگ عادتى كيمى» كه زينتلرينى اورتوب ايودن
چخوب خلقه نشان ويروردىلر «ونمازى» شرطلرى ايله «عمله گتوروگ وزكواة

٣٤) وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا
٣٥) إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ
وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ
أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ٣٦) وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ

ویریڭ واطاعت ایدڭ اللهه واونڭ پیغمبرینه بدرستیکه الله تعالی ایستیور که پیس لیگی
سیز اهل بیت دن آپارا وسیزی پاك ایده برنوع پاك اتمك» که باطنی وظاهری عیب وعلت
سیزده قالمیه. اختلاف واردر که بوآیه شریفه کیمڭ حقنده در علمای اسلامڭ بعضی سی
نقل ایدوبلر که بوآیه حضرتڭ عورتلرڭ حقنده نازل اولوبدر واستدلال ایدوبلر بونیله
که آیه نڭ اولی وصوڭره سی هاموسی عورتلرڭ حقنده در وممکن وسلیقه ایله مطابق
دگلدر که اولی وآخری عورتلر حقنده واورتاسی باشقه اشخاص حقنده اولا علمای اسلامڭ
چوخی نقل ایدبدر که بوفقرات حضرت علی وفاطمه وحسنین علیهم السلامڭ حقنده در
واستدلال ایدوبلر (عنکم) کلمه سیله که خطاب در ذکوره اگر عورتلر حقنده اولسا گرك
(عنکن) اولایدی فخررازی تفسیرینده نقل ایدبدر که اهل بیت کیملر اولمقده اختلاف
واردر اولی بودر که عبارتدر حضرتڭ اولادندن وعورتلریندن وحسن وحسین وعلی
علیهم السلامدن وبوخصوصده علمای اسلامڭ چوخی قائل در که بوآیه علی ؑ وحسنین
وفاطمه ؑ حقنده نازل اولوبدر. برگون حضرت رسول ام سلمه نڭ ایوینده یافاطمه زهرا ؑ نڭ
ایوینده یاتوب اوستنه عباسنی سالمشدی اوّل امام حسین صوڭره امام حسن اوندن صوڭره
علی ؑ پس فاطمه ؑ عبانڭ آلتنه داخل اولوب حضرت عرض ایتدی پروردکارا هر پیغمبرڭ
اهلبیتی وار بونلرده منم اهلبیتم در بونلردن جمیع پیسلیگی آپارگلن پس بوآیه شریفه
نازل اولدی ورجسدن عبارت بوآیه ده گناه اتمك در بوآیه دن آشکار امعلوم اولور که بواشخاص
هاموسی معصوم وظاهری وباطنی رجسدن پاك در ٣٤) «ای پیغمبرڭ عورتلری سیزڭ
ایوڭزه نازل اولان اللهڭ آیتلر وحکمتلرینی یادکزه گتورون بدرستیکه الله اوز بنده لرینه
لطف ایدن وهر ایشدن خبردار در ٣٥) بدرستیکه مسلمان کشیلر ومسلمان عورتلر» که
تسلیم اولوبلار اللهڭ امرینه «واللهه وپیغمبره اینانان کشیلر وعورتلر وهمیشه
اللهه اطاعت ایدن کشیلر وعورتلر ودوغری دانشان وبلا ومصیبتلره صبر ایدن کشیلر
وعورتلر وتواضع ایدن کشیلر وعورتلر وصدقه ویرن واوروج دوتان کشیلر وعورتلر
وهرجلرلی زناو حرامه مرتکب اولماقدن حفظ ایدن کشیلر وعورتلر واللهی چوخ ذکر ایدن کشیلر

اَمْراً اَنْ يَّكُوْنَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالاً مُّبِيْناً

٣٧) وَاِذْ تَقُوْلُ لِلَّذِىْ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْفِى فِىْ نَفْسِكَ مَا اللّٰهُ مُبْدِيْهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰيهُ فَلَمَّا قَضٰى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَراً زَوَّجْنٰكَهَا لِكَىْ لَا يَكُوْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ حَرَجٌ فِىْ اَزْوَاجِ اَدْعِيَآئِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَراً وَكَانَ

وعورتلر اللّٰهتعالى ذكراولان صفتلرله متصف اولان كسلره كناهلرينى باغشلامق وبيوك اجر حاضر ايدبدر» آخرتده. چوخ ذكرى علما تفسير ايدوبلر فاطمهٔ زهرا عليهاسلامك تسبيحنى ياتان وقتده ذكر اتمكه

٣٦) «ايلكه اللّٰهتعالى واونك پيغمبرى برايشده حكم ايتديلر مؤمن كشى وعورتنك اختيارى يوخدر واونلره جايزدگادركه اوگامخالفت ايدهلر وهركسكه نافرمانلق ايده اللهه واونك پيغمبرينه» اونلرك امرونهينه باخميوب اوزى ايستديگنى عمله گتوره «حقيقتده آشكارا ضلالت يولنه دوشدى ٣٧) ويادگا گتور اوزمالكه سن ديرسن اوكسه‌كه اللّٰه نعمت ويروبدور اوگا» هدايت ايله «وسنده نعمت ويروبسن» اوگا پرورش وآزاد ايتمك ايله عبارتدر زيدبن حارثه‌دن كه حضرت اونى اوغوللقه قبول ايتمشدى اوگا ديوردكه «ساخلا اوز عورتكى» زينب بنت جحشى كه طلاقنى ويرمه (شأن نزول) زينب بنت جحش حضرت رسولك بيبيسى قزى ايدى حضرت اونى خواستكارلق ايتدى زيدبن حارثه‌يه زينب بيله گمان ايتدى كه پيغمبر اوزينه خواستكارلق ايدير راضى اولدى ايلكه بيلديكه زيددن اوتريدر انكار مقامنه گلديكه من پيغمبرنك بيبى‌سى قزى اولام امابرنفر آتاسى نامعلوم كسه عورت اولام ابداً بوايش اولماز ايلكه ذكر اولان آيه نازل اولديكه اللّٰهو پيغمبر برامرى واجب ايدن وقتده هيچكسك اختيارى يوخدر راضى اولمامقه زينب راضى اولوب پيغمبر صلى اوزطرفندن وكيل ايتدى ايلكه زيده منكوحه اولدى حضرت اون دينار آتمش درهم مهرقرار ويروب اللى مدطعام اوتوزصاع خرما ضيافت ايچون اوزمالندن ويردى زمان جاهليتده رسم بوايدى كه هركس بركسه اوغول ديوب اونى اوغوللقه قبول ايتسيدى اونك عورتنى ترويج ايتمك حرام ايدى صلبى اوغلنك عورتنى ترويج ايتمك كيمى اللّٰهتعالى ايستدى كه بوعادتى باطل ونسخ ايده وبوزحمتى وعارى هيچكس قبول ايتمزدى مگر پيغمبر اوگا گوره اللّٰهتعالى بيلدير مشديكه زينب بنت جحش اونك عورتلرى زمره‌سندندر برگون زيدايله زينب آراسنده قيل وقال عمله گلوب هر ايكى‌سى پيغمبرك حصورنه گلوب ايستدى عورتنه طلاق ويرسون پيغمبر بيورديكه عورتكى ساخلا طلاقنى ويرمه «وقورخ اللّٰهدن» عورتگا طلاق ويرمك جهتنه اوگا يدشن ضرردن اللّٰهتعالى بيورور پيغمبره كه «سن گيزله‌دورسن

اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولاً ۞ ۳۸) مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهُ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ قَدَراً مَقْدُوراً ۞ ۳۹) اَلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَداً اِلَّا اللّٰهَ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيباً ۞ ۴۰) مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَا اَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً ۞ ۴۱) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ

اوزیورگنده اومطلبیکه اللّٰه تعالی اونی آشکار ایدلدر وقورخورسن خلقدن» ا گرزیده دیه‌سنکه عورتنگ طلاقنی ویره صوگره سن ترویج ایده‌سن خلق دیه‌که محمد امر ایتدی اوغوللقنه عورتنی بوشیبه‌تا اینکه اونی ترویج ایده «وسز اوردرکه اللهدن قورخاسن» فعل حرام ایتمکدن نه اینکه بنده‌دن قورخاسن واونلارگ تهمتندن قورخوب زینبی ترویج ایتمك ایستمیه‌سن «ایلکه زید اوزعورتندن احتیاجنی تمام ایتدی» نکاح ایدندن صوگره طلاقنی ویردی وعده‌سی تمام اولدی «بز اونی سگا ترویج ایتدیك تا اینکه مؤمنلره اوغول چاغردیقلاری آدملرگ عورتینی ترویج ایتمکده برگناه اولمیه ایلکه اوغول چاغریلمشلر عورتلردن حاجتلرینی تمام ایده‌لر» طلاقلرینی ویرمك ایله وتزیج‌دن غرض او بدعتی خلق آراسندن گتورمك اولا «اللهگ امری اولمالو شکسزسك سیزدر».

زینب فخر ایدردیکه پیغمبرگ اوبری عوتلرندن افضلدر بوجهته‌که اونگ ترویجی اللهگ امری ایله عمله‌گلوبدر بعض حدیثلرده وارد اولوبدر که گویا پیغمبر زینبی غسل ایدن وقتده گوروب اوگا میل ایتدی بوسوزی زینب زیده خبر ویروب اوجهته مطلّقه ایتدی بوسوز اصلسز ومحض بهتاندر ۳۸) «اللّٰه تعالی اوز پیغمبرینه واجب ایتدیگی امرلری عمله گتورمکده هیچگونه گناه وضرر یوخـدر» خواه بدعملی گوتورمك یا جاهلیت قانونی باطل ایتمك ایچون اولا. پیغمبره ایرادایدیردیلر که بوقدرعورتی نیه آلور پیغمبر گرك هیچ عـورت آلمیه اللّٰه تعالی اونلارگ سـوزلرینی رد ایدوب بیورور اللّٰه تعالی عادت قرار ایدوبدر سگا «اوعادت وسنت کیمی‌که سندن قباق گیچوب گیدوبلر» نجه‌که سلیمان بن داود واونگ آتاسی نقدرعورت ترویج ایتدی «واللهگ امری قدر وحساب ایله حکم اولونمش وعمله گلملودر ۳۹) پیغمبرلرگ بوصفتلری وارکه اللهگ ایلچی لیك لرینی خلقه یتوررلر وقورخارلر اللّٰه‌دن» واجبی امری ترك ایتمکله «وقوخمازلر براحددن اللهدن سوا وکفایت ایدر اللّٰه حساب چکمگه» وجزا ویرمگه. زمانیکه حضرت پیغمبرص زینبی ترویج ایتدی خلق تهمت ایدوب دیدیلر که محمد اوغلنگ عورتنی آلدی بوسببه بوآیه نازل اولدی ۴۰) «دگلدر محمدص سیزگ کیشی لرگزدن برینگ آتاسی» اوغول اودرکه کشینگ بیلندن گله سیزگ کشی لریگز باشقه آدملرگ

ذِكْراً كَثِيراً ۴۲) وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً ۴۳) هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلٰٓئِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيماً ۴۴) تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْراً كَرِيماً ۴۵) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِداً وَمُبَشِّراً وَنَذِيراً ۴۶) وَدَاعِياً إِلَى اللهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجاً مُنِيراً ۴۷) وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللهِ فَضْلاً كَبِيراً ۴۸) وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذٰيهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ وَكَفٰى بِاللهِ وَكِيلاً ۴۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ

اولادی‌در «واما اللهنگ پیغمبری‌در وپیغمبرلرنگ آخرمجی‌سیدر» اونگ شریعتی قیامته‌دیك قالاجاقدر «والله‌تعالی هر شیئه خبرداردر» بنده‌لرنگ صلاحی نه‌دراونی عمله‌گتورر ۴۱) «ای‌مؤمنلر اللهی چوخ ذکر ایدینگ» واولی یاددن چیخارتمیونگ (وسبحان‌الله والحمدلله ولااله الاالله والله‌اکبر) دیونگ ۴۲) «وتسبیح ایدینگ اللهه صبح وقتی وگیجه‌وقتی» یااینکه صبح، ظهر، عصر، مغرب وعشانمازنی‌قیلونگ ۴۳) «الله‌ایله الله‌درکه رحمت گونده‌رسیزه» سزنگ گناهگزی باغشلامق‌ایله«واونگ ملائکه‌لریده» رحمت گوندرر اونلاره دعا ایتمك ورحمت نازل ایتمك‌ایله «تااینکه سیزی قرانلقدن ایشیقله چیخارده» جهلنگ یاکفرنگ قرانلقندن معرفت ویاایماننگ ایشقلقنه یااینکه جهنمدن بهشته «والله‌تعالی مؤمنلره رحم ایدندر» آخرتده.
۴۴) «مؤمنلر اللهنگ رحمتنه‌یتشن‌گونده‌الله‌طرفندن‌یتشن‌تحفه‌سلام‌در»یاسلامتلیك‌درجمیع آفتلردن «والله تعالی اونلارا بیوك‌اجر حاضر ایدبدر ۴۵) ای پیغمبر بدرستیکه‌بز گوندردیك سنی‌شاهد اولاسان» اوزامتنگا که دنیاده نه‌عمل ایدوبلر گناهدن‌وخیردن وسننگ شهادتنگا مطابق اونلاره اجرویریله «وبشارت ویرن‌سن» بهشله اوکسه که سنگا اطاعت‌ایده«وقورخولانسن ۴۶) وچاغرانسن‌الله طرفنه‌وایشیقلوچراغ‌سن»نیجه‌که‌چراغله قرانلق گیجه‌ده یول تاپماق اولار هکذا سنله ضلالتدن هدایته یتشمك اولار
۴۷) «ومژده ویر مؤمنلره‌که اونلاره الله طرفندن بیوك بخشش‌وار ۴۸) کافرلره ومنافقلره اطاعت‌ایتمه» نیجه‌که اوّل‌سوره‌ده شرح اولوندی «واعراض ایت اونلارنگ اذیتندن» الله‌تعالی سنی اونلارنگ شرندن خفظایدر «وتوکل ایت اللهه اوکفایت ایدر وکیل‌لگه ۴۹) ای‌مؤمنلر ایلکه مؤمنه‌عورتلری‌نکاح ایتدگز صوگره طلاق ویردگز اونلاره الووراالدن قباق» کنایه‌در دخولدن«پس‌یوخدر سیزنگ نفعگزه واونلارنگ ضررنه عده‌ساخلامق» نه‌وقت خواهش ایتسه‌لر تازه‌ار اختیارایده‌بیلرلر «پس‌اونلاری نفع‌بردار ایدینگ» الی بوش یولاسالمیونگ اگرمهر معین اولمیه «وطلاق ویرنگ

عليهن من عدة تعتدونها فمتعوهن وسرحوهن سراحاً جميلا ﴿٥٠﴾ يا ايها النبي انا احللنا لك ازواجك التي آتيت اجورهن وما ملكت يمينك مما افاء الله عليك وبنات عمك وبنات عماتك وبنات خالك وبنات خالاتك التي هاجرن معك وامرأة مؤمنة ان وهبت نفسها للنبي ان اراد النبي ان يستنكحها خالصة لك من دون المؤمنين قد علمنا ما فرضنا عليهم في ازواجهم وما ملكت ايمانهم لكيلا يكون عليك حرج وكان الله غفوراً رحيماً ﴿٥١﴾ ترجي من تشاء منهن وتؤوي اليك من تشاء ومن ابتغيت ممن عزلت فلا جناح عليك ذلك ادنى ان تقر اعينهن ولا يحزن ويرضين بما آتيتهن كلهن والله يعلم ما في قلوبكم وكان الله عليماً حليماً

اونلاره گوزل طلاق ويرمك ايله» اونلارك حقنده ظلم ايتميوك دست خالی يولا سالماق ايله ﴿٥٠﴾ «ای پيغمبر بدرستيكه بز حلال ايتديك سكا سنك اوعورتلركی كه اونلارك مهرلرينی ويروبسن وحلال ايتديك اوكنيزلری كه سنك الارك اونلارا مالك اولوب اومالدن كه الله غنيمتدن سكا قايتاروب در» ابراهيمك آناسی ماريۀ قبطيه، صفيه و جويريه كيمی كه دعوا وقتنده اسير اولونمشدی وحلال ايتديك سكا «سنك عمون قزلارينی وبی بيك قزلارينی، دايك قزلارينی، خالاك قزلارينی، اوعورتلريكه كه هجرت ايتديلر سن ايله» مكه دن مدينه يه وحلال ايتديك سكا او«مؤمنه عورتی كه اگر اوزينی پيغمبره مهرسز باغشايه» محض سنله ترويج جهتنه شرافت كسب ايتمك ايچون «وپيغمبر دخی اونی ترويج ايتمك ايستيه» جائزدر نه اينكه واجب واگر مؤمنه اولميان عورت اوزينی هبه ايده پيغمبره جائز دگلدر اونی ترويج ايتمك. بوترويج مختصدر سكا ياپيغبر «نه اينكه سائر مؤمنلره» اونلار هبه ايله ترويج ايده بيلمزلر «بتحقيق بيز بيلديك او حكملری كه اونلره فرض ايتديك اونلارك عورتلری واللری مالك اولدقلری كنيزلرك خصوصنده» وسنك امتكا واجب ايتديك كه دورتدن زياده عورت آلميالار ومهر مقابلنده ترويج ايده لر اماسائر خلق كنيزی ساتون آلسونلار بوتحديدی سندن گوتورديك «تااينكه سنك ايچون تنك ليك اولميه الله باغشليان ورحم ايدن در» پيغمبرك عورتلرنك بعضی سی پيغمبره اذيت ايدوب زياده نفقه كسوه ايستيوب شدته صبر ايتميوديلر تااينكه ايش اومقامه گلديكه برآی پيغمبر اونلارك هيچ بريسی ايله صحبت ايتمدی اوكا گوره الله تعالی اوحضرته اختيار ويرديكه عورتلرك هانسنی ايستيه ساخليه هانسنی ايستيه اوندن كنار اولا. هركسك دورت عورتی اولسا گركدر هرگيجه بريسنك يانده ياتا پيغمبرك عورتلريده ايستيورديلر كه اوجناب دخی اوقرار له رفتار ايده اماالله تعالی

۵۲) لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا ۵۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ

نوبه قرار ایتمگی واجب ایتمدی معهذا اوجناب عورتلرنگ آراسنده عدالتله رفتار ایدوب هرگیجه عورتلرینگ بریسنگ یاننده قالوردی‌نجه که خداوند عالم بیورور ۵۱) «اختیارگ‌وارکه اوزوندن اوزاق‌ایده‌سن اوزعورتلرندن اوعورتیکه ایستیورسن واوزیگا یاخون ایده‌سن اوعورتیکه ایستیورسن». هانسنی‌ایستیورسن فراشگا چاغور وهانسنی ایسته‌میرسن‌چاغرما یااینکه‌هانسنی خواهش‌ایدیرسن‌ساخلا هانسنی ایستمیرسن اولدن آیریل «واوزاقلق ایتدیگگ عورتلرگ هانسنی ایستیه‌سن‌سگا گناه‌یوخدر» اونی دوباره قبول ایتمگه ایلکه‌عورتلر بیله‌لر که‌سنگ اختیارگ‌وار اونلاری رد ودوباره قبول‌ایتمگه «سگابواختیاری ویرمك عورتلریگگ گوزلری ایشیق اولماقنه یاخوندر» ایلکه بیلدیلر که سنگ اختیارگ وار اونلرگ یاننه گلمگه‌ویا گلمه‌مگه امما ونلارگ آراسنده نوبه قرارایدوب مساوی رفتار ایده‌جکسن «محزون اولمزلر» که اونلردن قطع علاقه ایده‌جکسن «وراضی اولارلر اوشیئه که اونلارگ هاموسنه‌ویروبسن» رد ویاقبول خصوصنده یااینکه پیغمبر قویدیقی قراره راضی اولوب دیمزلرکه نیه‌بگا آز ویروب فلان گونیمه چوخ ویردیگ» الله تعالی سزگ قلبگزده اولان سری بیاور والله‌تعالی بیلن ویومشاقلقله رفتار ایدندر ۵۲) بوعورتلردن صوگره سگاباشقه عورتلر حلال‌اولماز وگنه جائزدگلدرکه عورتلری عوض ایده‌سن» بریسنگ‌طلاقنی ویروب عوضنه باشقه‌عورت آلاسن هرچندکه اونلارگ گوزل‌لگی سنی تعجبه‌گتوره مگرجائزدر اوکنیزلرکه سنگ اللرگ اوگا مالك اولوبلر» اونلرسگاحلال‌در اللههرشیئه باخور» هامگزگ‌عملنی بیلور اونگ‌امرلدن‌چیخانلره‌عذاب ایده‌جکدر. زمان جاهلیتده‌عورت آلماقگ حدی یوخ‌ایدی وعورتلر حیوان منزله‌سنده ایدی هرکس له‌قدر ایسته‌سیدی آلابیلردی حضرتگ بعثتندن صوگره بوایشی بردفعه‌لیك قدغن ایتمك ممکن اولمامقه گوره الله‌تعالی‌دورت‌عورت آلمقی حلال ایتدی بوشرطله‌که کشیلر عورتلرله‌عدالت‌ایله رفتارایده‌لرا گرعدالت ایتمه‌سه‌لر بریندن‌آرتیق جائزدگلدر. ۵۳) «ای‌اوکسلرکه ایمان گتوروبسگز داخل اولمیوگ پیغمبرگ ایولرینه مگراینکه سیزه اذن ویریله وچاغریلا طعام یمگه» پس اووقت داخل اولوگ پیغمبرگ ایوینه «اوحالده منتظر اولمیوگ طعامگ وقتنه» وطعام حاضر اولمامش داخل اولمیوگ که‌سیزگ دایانماقگز طول

وَاِذَا سَاَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعاً فَسْئَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللّٰهِ وَلَا اَنْ تَنْكِحُوا اَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ اَبَداً اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيماً ٥٣) اِنْ تُبْدُوا شَيْئاً اَوْ تُخْفُوهُ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْئٍ عَلِيماً ٥٤) لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ

چکه «ایلکه چاغریلدگز پس داخل اولوڭ وزمانکه یدگز داغلوڭ» طعامدن صوڭره «صبحت ایتمك ایچون بر برگزه مانوش اولمیوڭ حقیقتده پیغمبره سزڭ بو عمللرگز اذیت ایدر وحیا ایدر سیزدن» که سیزی امر ایده منزلدن چیخماقه «والله حیا ایتمز حقی دیمکدن ایلکه پیغمبرڭ عورتلریندن برشیئی ایستدگز» که اونی ایستمکه محتاج اولاسگز «پرده دالندن سؤال ایدیڭ بونوع سؤاع ایتمگز پاکیزه راقدر هم سزڭ قلبلرگزه وهمی عورتلرڭ قلبلرینه» که نظر ریبه دن (پیس گوزله باخماقدن) حفظ ایدر وکشیلر عورتلره وعورتلر کشیلره میل ایتمزلر «وجائز دگلدر سزه که پیغمبری اینجده سگز» اونڭ امرنه مخالفت ایتمك ایله «وجائز دگلدر که نکاح ایده سگز اونڭ عورتلرینی اونڭ وفاتندن صوڭره همیشه لیگدر بو حرام اولماق بدرستیکه سزڭ پیغمبره اذیت ایتمگز اللهیاننده بیوکدر گناه وعقوبت جهتنه ٥٣) اگر سیز آشکار ایده سگز برشیئی یا اینکه گزلین ساخلیه سگز الله هرشیئه عالمدر» طالحه دیدی سببنه در پیغمبر بزیم عورتلریمزڭ یاچه سی آراسنه داخل اولورار ارینڭ وفاتندن صوڭره اما بزه اونڭ عورتلری حرام اولور اگر پیغمبر وفات ایتسه من ام سلمه نی اما تفسیر کبیرڭ یازماقنه گوره عایشه نی ترویج ایده جکم بو آیه اشاره در اونڭ ذمنه

(بیان) حجاب باره سنده اولان آیه هرچندکه حضرت پیغمبر صڭ عورتلری خصوصنده وارد اولوب اما حکمی جمیع مسلمان عورتلرینه شاملدر بو سببه که (حجاب دالسندن دانشون) سوزی نیچه مطلبه شاملدر ١) یوزی وبدنڭ سائر یرلری آچیق اولدیقی حالده ضرورتسیز دانشمق ٢) مطلق نامحرملر ایله دانشمق ٣) احتیاج و ضرورت وقتنده دانشمق. اسلام علمالرڭ چوخی بو آیه ایله فتوا ویروبلر که نامحرم عورتله دانشمق حرامدر حتی عورت کشیه سلام ویرسه اگر عورت قوجه ایسه اوڭا باخماق جائز اولان گیمی سلامنڭ جوابنی دخی اوجادن قایتارمق واجبدر واگر عورت جوان ایسه گرگدر اونڭ سلامنڭ جوابنی آهسته رد ایتمك که عورت ایشتمیه اما اوصورتده که دانشماق لازم اولا مثلا آلیش ویریش یا شهادت وسائر احتیاج وقتی اوصورتده دانشماقڭ جائز اولماقنده اشکال یری یوخدر اما ضرورت اولمیان وقتده عورتڭ اوزی نامحرم اولان گیمی سسی دخی نامحرمدر حتی نماز وقتنده عورتڭ اوجادن نماز قیلماقنی دخی جائز گورمیوبلر واگر عورت اوجادن نماز قیلا واونڭ سسنی نامحرم ایشیده اونمازڭ باطل اولماقنه فتوا ویروبلر وبو بارده

فِي اٰبَـآئِهِنَّ وَلَآ اَبْنَـآئِهِنَّ وَلَآ اِخْوَانِهِـنَّ وَلَآ اَبْنَـآءِ اِخْوَانِهِنَّ وَلَآ اَبْنَـآءِ اَخَوَاتِهِـنَّ وَلَا نِسَـآئِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ وَاتَّقِـينَ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَـهِيداً

٥٦) اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَـلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا اَيُّهَـا الَّذِينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَـلِّمُوا تَسْـلِيماً

علمالرنڭ چوخنڭ بومسئلەده اونلرایله همرای اولمقلرینی ادعا ایدوبلر حتی بعض علمالر دیو بلرکه عورت اوجادن نماز قیلا هرچند نامحرم اونڭ سسنی ایشتمیه گنەده نماز باطلدر بوذکر اولان سوزنڭ خلاصەسی اودرکه علمالرنڭ اکثری بوڭا قائل اولوبلرکه عورتنڭ اوزی نامحرم اولان گیمی سسلری دخی نامحرمدر بعض علما سسی نامحرم بیلمیوبلر اوشرطلەکه فتنیه وفساده سبب اولمیه. عورتلرنڭ یوزلری وتوکلری اورتلو اولمق، نامحرملرایله اوتوروب دانشمامقی اول دفعه لازم گورن امورسیاسیەیه جمله اصحاب رسول اللّٰهدن اعلم اولان ایکمجی خلیفه عمر رض حضرتلری ایدی نیچه دفعه حضرت پیغمبرنڭ یاننده گوروردیکه اصحاب وباشقه شخصلر حضرتنڭ ایوینه گلوب گیدن وقتده اوجنابنڭ عورتلرینی گوروب کشـیلرنڭ الی عورتلرنڭ بدننه غفلة دگوردی عمر حضرتلری آرزو ایدیردیکه کاش عورتلر کشیلردن گزلەنوب بر بریله گفتگو ایتمییدیلر تااینکه آیة حجاب نازل اولدی حضرت بیوردی ای خطابنڭ اوغلی اللّٰهتعالی سننڭ ایستدیگنڭ مطلبی عمله گتوروب حجاب آیەسی نازل اولدی. عورتلرنڭ کشیلرایله بریرده اوتوروب دوروب صحبت ومعاشرت ومشاورت اتمکینی اسباب ترقی حساب ایدنلرنڭ دلیلنی بوحالەدیك بندۀحقیر فهم ایتمیوبدر، بزیم بو سـوزیمزدن هرگز معلوم اولمور کەنسوان طائفەسـنڭ تعلیم وتربیەسـنی جائز گورمیوریك بلکه عورتلرنڭ تکلیفی کشیلرنڭ تکلیفندن زیاده اولمقه گوره اگر کشیلره تحصیل اتمك سنت ایسه عورتلره واجب اولار وحال انکه کیشیلره تحصیل علم ایتمك واجبدر بوصورتده عورتلره بطریق اولی واجب اولار. فرض ایدكکه ناخوش عورتلریمزنڭ یاننه طبیب گتورمك لازم اولا کشی طبیبی گتورمکدن عورت طبیبەسی گتورمك اولی در علی الخصوص اوطبیبه مسلمه اولا بومطلب یعنی عورتلرنڭ تحصیلی ولوازمانی، عورتلرایله کشیلر بریرده اوتوروب عبث یره بیفایده صحبت ایتمکنی، باشقه برمطلبدر بوایکی مطلبنڭ فرقنه دقت اتمکی قاریلریمزدن کمال احترامله توقع ایدیریك .

٥٥) «گناه یوخدر عورتلره» یوزلرنی گوسترمکه «آتالارینه ونه اوشاقلارنه واولادنه ونه قرداشلارنه ونه قارداشی اوغلانلرنه ونه باجیلاری اوغلانلارینه ونه اوز جنسلری ویا هم مذهبلری اولان عورتلره» بومطلبنڭ تفسیری سورۀ نورنڭ ۳۲مجی آیەسنده شرح اولوندی «ونه اوکسلرەکه اونلارنڭ اللری مالك اولوبدر» قول وکنیز «وکرکدر

٥٧) اِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا

٥٨ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُبِينًا

٥٩) يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ

حزب

ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ٦٠) لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ

وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا اِلَّا قَلِيلًا

٦١) مَلْعُونِينَ اَيْنَمَا ثُقِفُوا اُخِذُوا وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا ٦٢) سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ

عورتلر اللهدن قورخسونلر» معصیت اتمکدن یااینکه اوزلرنی نامحرمه گوسترمکدن که فتنیه سبب اولمیه «بدرستیکه اللّٰه هرشیئه شاهد وحاضردر ٥٦) بدرستیکه اللّٰه واونگ ملائکه‌لری ثنا وصلوات گوندرر محمد پیغمبره ای‌اوکسلرکه ایمان گتوروبسگز سیز دخی رحمت گولدریگ پیغمبره وسلام ویروگ کامل سلام ویرملك» یعنی آدی ذکر اولانده دیون (اللهم صل علی محمدوال‌محمد) وسلام ویروب دیوگ (السلام علیك ایهاالنبی‌ورحمه‌اللّٰه وبرکاته) بعضی دیو بدرکه صلواة‌گوندرملك نمازده وآدی ذکر اولانده واجبدر بوگا قائلدر امامیه وشافعیه بعضی واجب بیلمیوبدر بوگا قائلدر حنفیه ٥٧) «بدرستیکه اوکسلرکه اذیت ایدرلر اللهه واونگ پیغمبرینه» واوگا مخالفت ایده «اللّٰه اونلاری دنیاده وآخرتده رحمتندن اوزاق‌ایدر واونلاره آخرتده دردناك عذاب حاضر ایدر ٥٨) واوکسلرکه اذیت ایدرلر مؤمن کشیلره ومؤمن عورتلره اونسیزکه اونلار کسب ایدوبلر» اونوع عمل‌که اونگ سببنه مستحق اذیت اولالار «پس بتحقیق اوستلرینه بهتان وبیوك گناه گوتوردیلر ٥٩) ای‌پیغمبر دیکلن اوز عورتلرگا وقزلارگا ومؤمنلرگ عورتلرینه که‌ایودن چخان وقت اوزلرینه چادرشب‌لرینی یاخون اتسونلر» اما گنیزلره واجب دگلدر «بوگونه اورتمك یاخونراقدر بوگاکه اونلار تانینالار» که‌اونلار آزادرلر وکنیز دگللر «پس اونلارا اذیت اتمزلر» ظرافت اتمك‌ایله اونوع اذیت‌ایله که‌کنیزلره ایدرلر یااینکه اونلار معروفه اولارلار عفت‌ایله هیچکس اونلارا متعرض اولماز وخیانت‌ایله باخماقله اذیت‌ایتمز « واللّٰه‌تعالی باغشلیان‌در» بوندن سابق چادرسیز گیدوب گزدیکلری گناهلری «ورحم ایدندر»

٦٠) «اگر منافقلر واوکسلرکه اونلارگ قلب‌لرینده ناخوشاق واردر» معصیتدن یاضعف ایماندن «ومدینه‌ده آراجیف وباطل سوزلر دانشان‌لر » جهاده گیدن مسلمانلرگ باسیلماق خبرلی خلق‌آراسنده یالان‌یره‌دانشرلر ضعیف الایمانلری گمراه‌اتمك ایچون

وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيلًا ٦٣) يَسْئَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ٦٤) اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ٦٥) خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ٦٦) يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا اَطَعْنَا اللّٰهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُولَا ٦٧) وَقَالُوا رَبَّنَا اِنَّا اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَاَضَلُّونَا السَّبِيلَا ٦٨) رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ٦٩) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللّٰهِ وَجِيهًا ٧٠) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

اگر «بوعمللردن كرو دورميه‌لر هرآينه، بزسنى اونلارا مسلط ايده‌ريك» تااينكه اونلارى اولدوروب مدينه‌نى پاك ايده‌سن «صوڭره سنله همسايه اولمازلار مدينه‌ده مگر آز زمان» كه‌عبارتدر بوامر زمانيله قتل زمانى آراسنده ٦١) «اونلار اوزاق اولانلاردر اللهڭ رحمتندن» مؤمنلرڭ ديللرينده «نه‌يرده‌كه اونلار تاپيلديلر اخذ اولونارلر واولدش اولارلار برنوع اولمك» ايله‌كه ذلتى هامويه معلوم اولار ٦٢) بو آيه ٣٨مجى آيه‌ده شرح اولدى ٦٣) «مخلوقات سندن قيامت ساعتندن سؤال ايدرلر كه‌نه‌وقت اولاجاق ديكلن حقيقتده اونى بلمك الله يانندە‌در» اوندن سواهيچكس اونى بلمز «ونه شيئى سڭا بيلديردى كه‌قيامت نوقت قائم اولار اميدكه قيامت ياخون اولا ٦٤) بدرستيكه الله لعنت ايتدى كافرلره واونلاره يانمش اودى حاضر ايتدى ٦٥) هميشه‌ليك‌درلر اونده تاپمازلار اوزلرينه نه‌دوست ونه‌گومك ايدن» كه‌عذابى اونلردن دفع ايده ٦٦) «اوگونده‌كه اونلارڭ يوزلرى اودده دولانار» اوز اصلى رنكندن وسارى وقرا اولار تاسف ايله «ديللر اى‌كاش بز اطاعت ايديديك اللهڭ امر ونهينه واطاعت ايديديك پيغمبره» بزى دعوت ايتديكى امرلره ٦٧) «وديللر اى‌بزيم اللهمز بدرستيكه بز اطاعت ايتديك اوز آقالاريمزه وبيوكلريمزه» كه‌شهرلرده وقريه‌لرده آقااق وبيوكليك ايدرديلر «پس‌بزى گمراه ايتديلر حق‌يولدن» بزى‌ضلالته سالديلر ٦٨) «اى‌بزيم اللهمز اونلارا ايكى قات عذاب‌ايت» بريسى اوزلرنڭ شقاوتى وبريسى بزلرى ضلالته سالماق جهتنه «اونلارى اوز رحمتندن اوزاق‌ايت بيوك اوزاق‌اتمك ٦٩) اى مؤمنلر اوكسلر كيمى اولميون كه‌موسى‌يه اذيت ايتديلر» سيزده اونڭ كيمى محمد ص‌ه اذيت ايتميوڭ. موسى‌يه اذيت اولوناماق خصوصنده نچه روايت وارد اولوب مشهور بونلردركه موسى‌نى متهم ايتديلر كه‌هرونى داغه آپاروب اولدوروب يااينكه قارون متهم ايتديله موسى زنا ايدوب يااينكه موسى

اتّقوا اللّه وقولوا قولاً سديداً ۷۱) يصلح لكم أعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع اللّه ورسوله فقد فاز فوزاً عظيماً ۷۲) انّا عرضنا الأمانة على السّموات والأرض والجبال فأبين أن يحملنها وأشفقن منها وحملها الإنسن انّه كان ظلوماً جهولاً ۷۳) ليعذّب اللّه المنافقين والمنافقات والمشركين والمشركات ويتوب اللّه على المؤمنين والمؤمنات وكان اللّه غفوراً رحيماً

چوخ حیالی ایدی هروقت غسل اتسیدی هامودن خلوت ایدردی بنی اسرائیل دیدیلرکه موسی خلوت غسل اتمور مگراوندن اوتریکه بدننده عیب‌وار بردفعه موسی گیدوب چایگ یاننده غسل ایدیردی والباسنی برداشگ اوستنه قویمشدی بنی اسرائیل خلوت گیدوب موسی‌یه سودان چیخانده باخدیلر گوردیلرکه موسی‌نک بدنی جمیع عیوباتدن سلامتدر اودرکه خداوند عالم بیورور «اللّه‌تعالی موسی‌نی اونلر دیدیکلری تهمتدن اوزاق ایتدی وموسی اللّه یاننده گوزل وقدر ومنزلتی اوجا ایدی ۷۰) ای مؤمنلر قورخوگ اللهدن حق ومحکم سوز دانشون» ایچنده خلافی اولماسوگ ۷۱) اگر بیله اتسه‌گز اللّه‌اصلاح ایدر سیزه سزگ عملگزی» توفیقنی سیزه یولداش ایدر «وسیزگ گناهگزی باغشلار وهرکسکه اطاعت‌ایده اللهه واونگ پیغمبرینه پس رستکار اولا بیوك رستکار اولماق ۷۲) بدرستیکه بز اوستردیك وتکلیف ایتدیك امانتی» که‌عبارتدر احکام وشرایعدن یاعهده وفااتمکدن یانبوت وامانتی «گوگلره ویره وداغلاره پس قبول اتمدیلرکه امانتی حمل ایده‌لر وقورخدیلر اونی گوتورمکدن اما اونی انسان گوتوردی حقیقتده انسان اوز نفسنه ظلم ایدندر» گناهه مرتکب اولماق‌ایله یااینکه امانتی انسان کامل (انبیا واولیا) قبول ایدوب مظلوم اولدی‌امت طرفندن «وانسان جاهل‌در» امانته خیانت‌اتمك مقابلنده اولان عذابدن یااینکه مجهول القدردر ۷۳) «عاقبت امربودرکه اللّه‌عذاب‌ایدر منافق کشیلره وعورتلره ومشرك کشیلره ومشرکه عورتلره» امانتی ضایع اتمك جهتنه «واللّه‌تعالی قایدار رحمتی‌ایله مؤمن کشیلره ومؤمنه عورتلره» اونلرگ گناهنی‌باغشلار «واللّه‌تعالی باغشلیان ورحم ایدندر»

سورة السبا (۵۴) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) الحمد لله الذی له ما فی السموات وما فی الارض وله الحمد فی الآخرة وهو الحکیم الخبیر ۲) یعلم ما یلج فی الارض وما یخرج منها وما ینزل من السماء وما یعرج فیها وهو الرحیم الغفور ۳) وقال الذین کفروا لا تأتینا الساعة قل بلی وربی لتأتینکم عالم الغیب لا یعزب عنه مثقال ذرة فی السموات ولا فی الارض ولا اصغر من ذلک ولا اکبر الا فی کتاب مبین ۴) لیجزی الذین آمنوا وعملوا الصالحات اولئک لهم مغفرة ورزق کریم ۵) والذین

۱) « حمد او الله ایچوندر که اوڭا مخصوصدر » واونڭ تصرفنده‌در « اومخلوقاتکه کوگلرده ویرده‌در واونڭ ایچوندر حمد آخرتده » مؤمن بنده‌لرینه ویریلن نعمتلر مقابلنده « والله حکمت طریقیله رفتارایدن وجمع معلوماته خبردار اولاندر ۲) بیلر اوزادیکه داخل اولار یره» یاغش، خزینه ومیت گیمی «واوزادیکه خارج‌اولار یردن» اوت، نباتات، معدنیات، حیوانات گیمی «والله بیلر اوزادیکه گوگدن نازل اولار» یاغش، روزی، ملك گیمی «واوزادیکه گوکه چخار» ملائکه یابنده‌لرڭ عملیری یابخارات ارضیه واعمال عباددن «والله رحم‌ایدن وباغشلیاندر» گناهکارلرڭ گناهنی ۳) «مشرکلر دیدیلرکه نزه قیامت گلمیه‌جکدر دیگلن یامحمد بلی آند اولسون منم اللهمه قیامت‌حقدر، سیزه قیامت هرآینه گلر الله غیبی بیلندر (لایعزب گلمه‌سندن آیه‌لڭ آخرینه‌دیك یونس ۱۰مجی سوره‌نڭ ۶۲مجی آیه‌سنده شرح‌اولدی) ۴) تاالینکه الله جزا ومزد ویره اوکسلره‌که ایمان گتوردیلر وصالح عمللر ایتدیلر اوطائفه ایچون گناهلارنڭ باغشلانمقی وگوارا روزی‌وار» عبارتدر بهشتدن ۵) «واوکسلرکه سعی ایتدیلر بزیم آیت‌لریمزی باطل ایتمکه اللهی عاجزایدن حالده اونلار ایچون دردناك عذاب واردر ۶) سنڭ اللهڭڭ طرفندن سڭا نازل اولان قرآنی علم صاحبلری اولان مؤمنلر گوروب بیلرلرکه اوقرآن حقدر» والله طرفندن نازل اولوبدر «واوقرآن خلقی هدایت ایدر جمیع خلقه غلبه‌ایدن وجمیع ایشلرینده بکنیلمش وحمد وثنایه لایق‌اولدی الله‌ه ۷) وکافرلر بربرینه» تعجب یولیله «دیدیلر

سَعَوْ فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ أَلِيمٌ ٦) وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقَّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ٧) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ٨) أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ٩) أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنْ نَشَأْ نَخْسِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ١٠) وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ مِنَّا فَضْلًا يَا جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيدَ ١١) أَنِ اعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ

که آیاسیزی بزهدایت ایدك اوکسه‌که سیزه خبر ویرر وگمان‌ایدر ایلکه پارچه پارچه اولدگز تمام پارچه پارچه اولاندن صوگره سیز هرآینه تازه‌دن خلق اولارسگز» وحشره گلرسگز بوسوزدن اونلارگ قصدی پیغمبر ص ه استهزا اتمك‌ایدی
۸) «محمد یالان یره اللهه بهتان دیدی یااینکه اونگ جنونی‌وار» الله‌تعالی بیورور ایش بیله‌دگلدر که‌اونلار دیورلر «بلکه اوکسلرکه آخرته ایمان گتورمیورلر عذابده وحقدن اوزاق ضلالتده‌درلر ۹) آیا اونلار باخمیورلر وگورمیورلر اونلارگ‌قباق دال، ساغ، صول، طرفلرینده اولان گوگلره ویره» هرطرفدن اونلری احاطه‌ایدوب اودایره‌دن چخوب قاچمقه قدرتلری یوخدر اگر بیز ایسته‌سگ اونلری یره باتیره‌ریق» قارونی یره باتیران گیمی «یااینکه گوك طرفندن برپارچه اودگونده‌ریك حقیقتده بونده هرآینه علامت‌وار جمیع بنده‌لره که‌الله طرفنه رجوع ایدنلردر»
۱۰) «داوده اوز طرفمزدن مرحمت ایتدیك» اونی پیغمبر ایدوب زبور کتابی ویردیك «وداغلره وقوشلره‌دیدیك‌که داودایله تسبیح ایدون سسنه سس ویریگ» واللهه عبادت ایدیگ «وبز اونا دمیری یومشاق ایتدیك» موم گیمی اودسیز اوندن زره درست ایدردی بعضی بیله دیوبدرکه گویا دمیرگ موم گیمی اولماقی داوده معجزه اولاییلمز اوسببه‌که معجزه قومی دعوت اتمك مقابلنده بردفعه یاایکی دفعه اولار نه‌اینکه مدت عمرینده بلکه دمیری اریدوب اصلاح اتمك علمنی الله‌تعالی ویربدر.... بوسوز قرآنگ خلافیدر بوسببه که الله‌تعالی بیورور «بیز دمیری اوگا یوموشاق ایتدیك» نه‌اینکه یوموشاق اتمك علمنی اوگرتدیك اگر مراد بوایسه، بو زمانلرده اولان استادلر که‌نوع بنوع صنعتلر وغریبه ماشینلر ایجاد ایدوبلر الله اونلره نیچه درجه‌لر داوددن آرتق فضیلت ویربدر بوصورتده الله‌تعالی بیوردیقی

وَاعْمَلُوا صَالِحًا اِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ١٢) وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَاَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِاِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ اَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ١٣) يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِيبَ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ

«بیز داوده اوزطرفمزدن فضیلت ویردیك» سوزنگ معنی‌سی نه‌ایمش همان فضیلتی بوزمانه‌نگ آدملرینه دخی ویروب‌که دمیری علم قوسیله صاف ایدوب قزیل قیمتنه بلکه قزیلدن زیاده قیمته ساتورلر بوسوزه بزیم جوابمز اولابیلمز مگراینکه دیمك: داود زماننگ اهلی، علم وصنعت‌دن بیخبر اولماقنه گوره دمیری اریدوب صاف اتمك و اوندن زره قایرمق اوزمانه گوره بیوك فضیلت ایمش اما بزیم بوزمانمزده اولان اهل صنعت واختراعلرگ فضلی داوددن آرتقدر بوایکی سوزی عقل ودیانت میزانیله چکمك قاری‌لرگ اوزلرنگ انصافنه حواله اولونور. ١١) «امر ایتدیك داوده‌که دمیردن کامل زره‌لر درست ایت» والکگ کسبیله عمله گلن روزی‌ایله گذران‌ایت «واندازه‌لی ساخلا اولی توخومقده» گیجه وگونوزگ هاموسنی کسبه صرف‌اتمه یااینکه زره‌له‌ایله داراولا که‌بربرینه یاپشه وله‌ایله وسعتلو اولاکه اوخ داخل اولمقدن ساخلامیه ودیدیك‌که «یخشی عمللر ایدیگ» والله ویردیکی نعمته شکرایدیگ «حقیقتده سیز ایتدگگز عمللری من گورورم ١٢) ییلی سلیمانه مسخر ایتدیك» هانسی طرفه اسمك ایسته‌سیدی او طرفه اسوب اونگ بساطنی آپاراردی «صبح وقتی وگیجه وقتی برآیلق یول مسافتی آپاراردی» یعنی برگونده ایکی آیلق یول گیدردی «واوندن اوتری مس‌چشمه‌سی جاری ایتدیك»که سوگیمی آخوردی ومسخر ایتدیك اوگا «جندن اوکسکه اونگ یانده اللهگ اذنیله ایش گورردی» نجه‌که فعله صاحب‌کاره عمل‌ایدر وسلیمان هرگونه بیوك ایشلر وایولر تعمیر اتمکه امرایستدی اطاعت ایدردیلر «سلیمانه مسخر لولان جنلردن عدول ایدوب اطاعت ایتمنلره جهنمگ یاندیران اودلدن دادیزدیره‌ریق ١٣) سلیمانه ایستدیکی شیئلری قایراردیلر محرابلردن» مسجددن چونکه بیت‌المقدسگ مسجدنگ بناسنی داود۴ عمله گتوروب برقدر تعمیردن صوگره طاعون ناخوشلقی عمله گلمکه گوره مسجد ناتمام قالمشدی نوبت سلیمانه یتش وقت امرایتدی انس وجنه که‌مسجدی تعمیر اتمکه شروع اتسونلر پس جنلری گوندردیکه گیدوب معدنلردن مرمر داشلار گتوروب مسجده صرف ومعدنلردن قزیل وگوموش وسائر جواهرات گتوروب مسجدی مزین ایتسونلر بوقرارله مسجد مزین ومنقش تعمیر اولوب بخت‌نصر بیت‌المقدسه مسلطاولان زمانه‌دیك همان حالده قالوردی اونگ تسلط زمانی هاموسی غارت اولدی خلاصه جنلر سلیماندن اوتری «صورتلر وتمثال‌لر» مسدن حیوانات

رَاسِيَاتٍ اِعْمَلُوٓا اٰلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ ١٤) فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ
عَلٰى مَوْتِهٖٓ اِلَّا دَآبَّةُ الْاَرْضِ تَاْكُلُ مِنْسَاَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ اَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ
مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ١٥) لَقَدْ كَانَ لِسَبَاٍ فِي مَسْكَنِهِمْ اٰيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ١٦) فَاَعْرَضُوا فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ اُكُلٍ خَمْطٍ وَاَثْلٍ وَشَيْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ

صورتی درست ایدردیلر سلیمانڭ تختنڭ یاننه قویماقه خلقڭ نظرینده هیبتلو اولماقدن اوتری. «بیوك حوضلر گیمی کاسه‌لر» قوشوله وقوناقلاره طعام ویرمکدن اوتری «ویرده محکم اولان قازانلار» که‌اونده قوشونلاره طعام طبخ ایدردیلر اللّٰه‌تعالی بیوردی «ای داود اولادی شکر ایدیڭ» یااینکه یخشی عمل ایدیڭ وشکر ایدیڭ اللهڭ سیزه ویردیکی نعمته «منم بنده‌لریمدن شکرایدنلر آزدر» چوخی کفران نعمت‌ایدر. ایلکه سلیمان بیت‌المقدسی تعمیر ایتدی چوخ اعتکاف ایدردی چوخ وقت اولوردیکه نچه آیلار مسجدده اعتکافه اگلشوردی برگون مسجده داخل اولوب عصاسنه تکیه ایدوب جنلره باخوردی‌که مسجدڭ نقصانی عمله گتوروب ایشدن غفلت اتمیه‌لر همان حالتده قبض‌روح اولونوب عصایه تکیه‌ایدن حالده برمدت قالدی وجنلراونی اوحالتده گوروب‌اوز عمللرینه مشغول‌اولوردیلر ١٤) «ایلکه‌بزحکم‌ایتدیك اوڭا اولومی» اونی اولدوردوك «جنلری سلیمانڭ اولمکنه دلالت اتمدی مگر یرڭ خورده حیوانی‌که اونڭ عصاسنی ییدی» وعصا سنوب سلیمان یخلدی «ایلکه سلیمان یخیلدی» برئیل اوحالتده قالاندن صوڭره «جنلر آنلاردیلر که‌اگر اونلر غیبی بلسیدیلر اوقدر مدت دایانماز ایدیلر درناك عذابده» مشقتلو عمللرده ایشلمکده وبیله خیال اتمزدیلر که‌سلیمان دیری‌در ١٥) «سبا طائفه‌سی ایچون» صنعانڭ یاخونلقنده بریردر اونلارڭ یرلرینده بیوك علامت واریدی» اللهڭ وحدانیتنه «ایکی باغچه ساغ وصول طرفدن» کنایه‌در اوندن‌که مسکنلرڭ هرطرفی بستان وباغ ایدی اون‌اوچ قریه‌ایدی هرقریه‌ده برپیغمبر واریدی اونلارا دیدیلر «ییون اللهنگزڭ رزقندن وشکر ایدیڭ اللهه» اونڭ نعمتلرینه «بوشهر پاك شهردر» نه‌بتی وار نه‌برهسی نه‌ایله ایستیدرکه ایستیسندن زحمت ونه‌ایله سویوخدرکه مشقت چکه‌سڭز «واللهده باغشلیاندر
١٦) پس‌یوز دوندردیلر» بزدن وشکراتمدیلر اللهڭ نعمتلرینه وپیغمبرلرڭ سوزلرینی قبول اتمدیلر «پس بزگوندردیك اونلارا انبارڭ سوینی» که ایکی داغڭ آراسنی کسوب محکم دیوار تیکوب مرتبه مرتبه سوراخلر قویمشدیلرکه سوآزلدیقجه آشاقه‌ده

١٧) ذٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ١٨) وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ ١٩) فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ٢٠) وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ٢١) وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ

اولان سوراخی آچوب سویندن باغلارنی سیراب اتسونلر «وبدل عوض ایتدیك اونلارا اونلارنڭ هرایکی باغچەلرینه کەمیوەایله دولوایدی علیحده ایکی باغچه کەبدطعم وتیکانلو میوەلر صاحبی ایدی وآزشیئی واریدی سدر آغاجندن ١٧) بوعذابی مزد ویردیك اونلارا اونڭ مقابلندەکه کفران نعمت ایتدیلر وآیا بزجزا ویرەریك بونوع جزانی مگر کفران نعمت ایدنلره» ١٨) الله‌تعالی بوآیەده گنەده شروع ایدوب اونلارنڭ شهرلرنی واونلاره وبریلان نعمتلری تعریف اتمکه وبیورور «سبا جماعتیله او قریەلرنڭ آراسنده کەبز اونی برکتلو ایتمشدیك» عبارتدر شام یرندن «اونوع قریەلر یاراتمشدیق که بریسندن باخانده اوبریسی گورونوردی» هرگون برگندن چخوب اوبری گنده گیدوب گجه اویرده قالاردیلر ویول آزوقەسی گوتورمکه محتاج‌اولمازـ ایدیلر «شامه تجارت‌ایچون اوقریەلردن «خلقڭ گتمکنی آسانلقله تقدیرایتدیك واونلارا دیدیك‌که سیر ایدیڭ قریەده گجەلر وگوندزلر» ونوقت ایستسەڭز «خاطرجمع اولان حالده» آجلق‌سوسوزلق ویرتجی حیوانلرڭ شرندن ١٩) «صوڭره دیدیلر ای‌بزیم اللهمز اوزاق‌ایت بزیم سفرلریمزڭ آراسنی» کفران نعمت ایتدیلر «وظلم ایتدیلر اوز نفسلرینه» کفر ومعصیت‌ایله «پس بیز اونلاری خلقه حدیثلر ایتدیك» کەاونلارڭ ناشکرلیك سوزلرینی دانشوردیلر «وپارچه پارچه ایتدیك اونلاری تمام پارچه پارچەاتمك» هربریسی برقریەیه وبرطرفه داغیلدیلر «بدرستیکه بونده هرآینه علامتلر واردر» اللهڭ قدرتندن اوتری «هرکسەکه چوخ صبرایده وشکرایده

٢٠) حقیقتده سبا اهلنه شیطان اوز ظننی تصدیق ایتدیردی» گمان ایدوردیکه جمیع خلقی ایماندن اخراج‌ایده «پس تابع‌اولدی شیطانه مگر برطائفه مؤمنلردن

٢١) شیطانڭ اونلاره هیچ سلطنتی یوخدر» وزورایله خلقی معصیته وادار اتمدی آنجق وسوسه ایدردی «مگر اوکسەکه بز بیلك وتمیز ویرك‌که کیم ایمان گتورر آخرته اوکسدن‌که آخرتده شك ایدر وسنڭ اللهڭ هرشیئی حفظ ایدندر «مؤمنڭ فاسقڭ وکافرڭ عمللرینی ساخلیوب مقابلنده مزد ویرر

كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ٢٢) قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوَاتِ
وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ٢٣) وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا
لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتّٰى إِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ
٢٤) قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللّٰهُ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ٢٥) قُلْ لَا تُسْئَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْئَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ٢٦) قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا
ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ٢٧) قُلْ أَرُونِيَ الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا
بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٨) وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلٰكِنَّ أَكْثَرَ

نصف

---

٢٢) «دیگلن یامحمدص مشرکلرهچ اغروک اوکسلریکه سیز گمان ایتدگزکه اللهدن
باشقهاونلار اللهه شریکدرلر اونلارمالك اولمازلارذرهلنگ آغرلقی قدرندهگوگلرده
ویرده» نهخیره ونهشره «گوگلرده ویرده هیچ شرکتلری وحصهلری یوخدر» که
اوللارنگ خلقتنه شراکتایدهلر «واللهه اومعبودلردنهیچگونه آرخایوخدر»کهاللهه
کوملکلیکایدهلر ٢٣) «ونفعویرمز برکسنگ شفاعتیاللّٰهیاننده مگراوکسهکهاللّٰهاذنویرهاوکا
شفاعت ایتمگه»پیغمبرلر واولیا کیمی «ایلکه اللّٰهقورخونی اوللارنگ قلبندن گوتوره»
جان ویرن وقتده یاقیامت کونی شفاعت مژدهسی یتشن وقتده ملائکهلر گناهکارلره
یاگناهکارلر ملائکهلره «دیرلرسزنگ اللهنگز نهدیدی»بوسؤالنگجوابنده «دیرلر اللهنگ
جمیع سوزلریدوغریدر» هرنهبیوروبهاموسی دوغریدر «والله اوجا وبیوكاللهدر»
کههرشیئه قادردر ٢٤) «دیگلن یاپیغمبرص کیمروزیویررسزه گوگلردنویردن»
یقیناونلر دیهبیلمزلرکه اونلارنگ اللّٰهلاری روزی ویرر «دیگلن اللّٰهروزی ویرر و
بدرستیکه بزیاسیز هرآینههدایتده یاآشکارا ضلالتده واروق» بوفرمایشی اللّٰهپیغبرینه
ازرویانصافاحتجاجایتمكجهتنهبیوردیکهدیگلنیابز هدایتدهایلكسزضلالتدهیابز ضلالتده
ایلكسزهدایتده ٢٥) «دیگلن یامحمدص بوکفارهکه سزسؤال اولونمارسگز بزایتدیگمز
گناهومعصیتدن وبزسؤال اولولماروق سزایتدیگگز عمللردن» هرکسنگ سؤالی اوزندن
اولار وهرکس اوز عملنگ مزدنهیتشر ٢٦) «دیگلن یاپیغمبر بزیم اللهمز قیامت
گوننده بزیمآرامزی جمعایدرصوگره آرامزده حقلهحکمایدر واللّٰههرشیئی آچانوبیلندر
٢٧) دیگلنیاپیغمبرص بگا گوسترگ اوکسلریکه بگا آرتروب شریکلر قرارایدوبسگز
بیلدگلدرکه اونلار گمانایدیرلر بلکهاواللّٰهغالب ودرستکاردر ٢٨) بیزگوندرمدیك
سنی مگرجمیع مخلوقاتایچون مژدهویدن وقورخودان حالده امامخلوقاتنگ چوخی

النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۹﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۰﴾ قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿۳۱﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرٰى اِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا اَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۲﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا اَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدٰى بَعْدَ اِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿۳۳﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ اِذْ تَأْمُرُونَنَا اَنْ نَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهُ اَنْدَادًا وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْاَغْلَالَ فِي اَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا

بیلمزلر» سنڭ ایلچیلقڭ حق اولماقی ۲۹) «ودیرلر نه‌وقت اولاجاقدر بو وعده» که‌بزه ویرورسن «اگرسز دوغری‌دیلرسڭز ۳۰) دیگلن یامحمد سزڭ ایچون برگون وعده یری‌وار سزمؤخر اولمازسڭز اوندن برساعت ومقدم دخی اولمازسڭز» بوآیه تکرار ایله تفسیر اولوبدر ۳۱) «اوکسلرکه کافر اولدیلر» یهودیلردن یامشرکین عربدن «دیدیلر بزایمان گتورمروك بو قرآنه» واونڭ الله طرفندن اولماقنه «ونه‌او کسلره‌که اونڭ قباقنده‌در» یعنی نه‌توراته‌که قرآندن قباق[1] نازل اولوب یااوکسنه‌که توراتده محمدڭ اوصافنی گوروب خبر ویرور «یامحمد اگر ظالملری گوره‌سن‌که اوزلرینڭ اللهنڭ یاننده» قیامت گونی حسابدن اوتری «ساخلانوبلر اونلارڭ بعضیسی بعضی‌سنه‌سوز قایتارار» مجادله‌ومباحثه جهتنه «وضعیفلردیرلراوکسلره که‌تکبرلیك ایتدیلر» عبارتدر قومڭ بیوكلریندن «اگرسز اولماسیدڭز» وبزی کفره دعوت ایتمه‌سیدڭز «هرآینه بزمؤمنلر اولاردیق» واللهه ایمان گتورریك اماسیز بزی ضلالته سالدڭز (اگرڭ جوابی) یامحمد بواحوالاتی گورنده‌چوخ تعجبلو وتماشالو امرگورورسن ۳۲) «رئیسلر وقوتلولر ضعیفلره وتابعلره دیرلرکه آیابزسیزی هدایتدن منع ایتدیك اوندن صوگره کسزه هدایت گلدی بلکه‌سز گناه‌کارلر ایدیڭز» اوزخواهشڭز ایله کفری قبول ایتدڭز ۳۳) «ضعیفلر وتابعلر بیوكلره دیرلرکه» ایله‌دگدر که‌سز خیال ایدبرسڭز «بلکه گیجه‌وگوندوزده ایتدیگڭز حیله‌لر» بزه‌مانع اولدی هدایتی قبول ایتمگه «اوزمانکه سیزامر ایدردڭز بزه‌که‌اللهه کافر اولاق واللهدن اوتری ضدلر قرار ایدك» ایلکه‌قیامتده عمللرینڭ جزاسنی وعذابی گوردیلر پشیمان اولمقی گزله‌درلر «خلقڭ مذمتنڭ قورخوسندن «واونلرڭ دنیاده کفری سببنه آخرتده بویونلرینه زنجیرلر اوراریق آیااونار جزاویریلمش اولارلار» بونوع جزا ایله» مگر عمللرڭ جزاسنی اونلارا یتشر

هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۳۴) وَمَا اَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا اِنَّا
بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ۳۵) وَقَالُوا نَحْنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَاَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ
۳۶) قُلْ اِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
۴۷) وَمَا اَمْوَالُكُمْ وَلَا اَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفٰى اِلَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُولٰئِكَ
لَهُمْ جَزَاءُ الضِّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ اٰمِنُونَ ۳۸) وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي اٰيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ
اُولٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ۳۹) قُلْ اِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ
وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۴۰) وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ
لِلْمَلٰئِكَةِ اَهٰؤُلَاءِ اِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ۴۱) قَالُوا سُبْحَانَكَ اَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُونِهِمْ

---

۳۴) «هیچ قریه‌وشهره قورخودان پیغمبر گوندرمدیك مگر اینکه اویرك اغنیالری
ورئیسلری دیدیلرکه سیزگتوردیگگز حکملره بز ایناتمریق» بلکه بو سوزلری اوزیاندن
درست ایدوب دیورسنکه الله طرفندندر یا محمد سن دخی مکه اهلنگ سوزلرندن دل‌تنك
اولما ۳۵) «دیدیلر بزیم مال واولادیمز سندن چوخدر» بو جهته بز سیزدن اشرفیك
نجه‌که دنیاده عزیزیك هابیله آخرتده «بز عذاب اولمشلار دگولیك ۳۶) دیگلن
منم اللهیم روزینی آچار اوکسه‌که ایستر وتنك ایدر» اوکسه‌که ایستر «واما خلقنگ چوخی
بیلمزلر» که بونلار اللهٔ النده‌در ۳۷) «سیزگ مالگز ونه اولادگز اونوع شیئلر دگلدر
سیزی بزه یاخون ایتمك سببنه عزیز ایده» بزه یاخون اولماز «مگر اوکسنکه ایمان گتوره
ویخشی عمل ایده پس اونلار ایچون ایکی مقابل اجروار اونلارگ عملی مقابلنده و
اونلار بهشتنگ غرفه‌لرنده امین اولارلر ۳۸) بو آیه ۲۲ مجی سوره‌نگ ۵ مجی
آیه‌سنده ذکر اولوندی ۳۹) بو آیه همین سوره‌نگ ۳۶ مجی آیه‌سنده تفسیر اولدی
«اوشیئکه سیز الله یولنده صرف ایتدیگز الله اوگا عوض ویرر» دنیاده وآخرتده
«والله روزی ویرنلرگ یخشی‌سیدر» اوندن اوتریکه الله روزی ویرر محض خلقنگ
نفعندن اوتری نه اینکه اوزینه برخیری چکمك واوزندن شری دفع ایتمك ایچون
نیجه‌که سائر روزی ویرنلرگ قاعده‌سیدر ۴۰) «اوگونده که الله تعالی اونلاری
محشور ایدر صوگره ملائکه‌لره دیه‌ریك آیا بو طائفه‌لر سیزه عبادت ایدردیلر» وحال
آنکه‌سز اوزگز بگا عبادت ایدیرسگز ۴۱) «اونلار دیرلر پروردگارا سن پاکسن
اواسنادلردن‌که سگا ویریردیلر سنسن بزیم اولی بتصرفمز» سنی همیشه دوست دوتمشیق

بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ اَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ۴۲) فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعاً وَلَا ضَرّاً وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۴۳) وَاِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هٰذَا اِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ اَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هٰذَا اِلَّا اِفْكٌ مُفْتَرًى وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ اِنْ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۴۴) وَمَا اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا اَرْسَلْنَا اِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ۴۵) وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا اٰتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ۴۶) قُلْ اِنَّمَا اَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ اَنْ تَقُومُوا لِلّٰهِ مَثْنَى وَفُرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ اِنْ هُوَ

نه‌اینکه اونلری «بلکه‌اونلر جن‌وشیاطینه عبادت ایدردیلر» چونکه اونلارڭ سوزینه باخوردیلر «واونلارڭ چوخی‌جنلره‌ایمان‌گتورنلرایدیلر ۴۲) بوگونکی گون‌اونلارڭ بعضی‌سی بعضیسنه» عابدومعبود «نفع‌وضرر یتوره‌بیلمز وبیز‌اوزنفسلرینه ظلم‌ایدنلره دیه‌ریك که‌دادیڭ جهنمڭ اودینی که سز دنیاده اونی تکذیب ایدردڭز» ایندی گوزڭزله گورون ۴۳) «ایلکه اونلره بزیم آشکار وآیدین آیه‌لریمز اوخونار‌دیرلر که‌بومحمد برکشیدر ایستیورکه سیزی آتابابا‌ڭز عبادت ایدن‌اللهدن ساخلیه‌دیدیلر دگلدر بوقرآن مگر یالان وافترادر وحق اولان قرآن گلن‌وقتده دیدیلر دگلدر بو مگرآشکارا سحردر ۴۴) مکه‌اهلنه کتاب گوندرمدیك که‌اونی‌اوخیوب‌اوزلرینڭ حق؛ سنڭ ناحق اولماقنی‌بیلدیلر وسندن قباق‌اونلره‌قورخوزان پیغمبر گوندرمدیك» که‌اونلارڭ سوزلری سنڭ سوزڭ‌ایله دوزگلمیه واوسببه سنی تکذیب ایده‌لر ۴۵) اونلردن قباق‌گلن‌کسلر اوزپیغبمرلرینی تکذیب‌ایتدیلر ومکه‌اهلی‌گیچن طائفه‌لره ویردیگمز نعمتلرڭ اوندن برحصه‌سنه یتشمیوبلر» قوت، کثرت‌مال، طول عمردن «پس تکذیب‌ایتدیلر منم پیغمبرلریمی پس‌نیجه‌اولدی منم‌عذابیم» که عذاب‌ایله اونلاری هلاك‌ایتدیم ۴۶) «دیگلن یاپیغمبر بودروبوندن غیری دگلدرکه من نصیحت ایدیرم سیزه برجه کلمه‌ایله اوبودرکه سیز اللهه‌ایمان گتورمکدن اوتری دورارسڭز ایکی‌ایکی بربر سوگره فکر ایدیك» سوزیمڭ دوغریلقنه وبربریڭزدن خبرآلون «که‌سیزڭ یولداشڭز پیغمبرده دلی‌لیك یوخدر» وعقل‌شعورینده نقصان اولمیوب گوزل‌صفلتلرڭ هاموسی اونده جمعدر «ودگلدر اومگر دنیاده کفر ومعصیت جهتنه، قیامت گوننده شدتلو عذاب‌یاننه‌سیزی‌حاضراولمقدن قورخوزان پیغمبردر ۴۷) دیگلن‌یاپیغمبر من سیزدن‌هیچ‌مزد ایسته‌مدیم» مزدڭزسزڭ اولسون «دگلدر منم‌اجریم مگراللهه» اوندن

الا نذير لكم بين يدى عذاب شديد ۴۷) قل ما سألتكم من اجر فهو لكم ان اجرى
الا على الله وهو على كل شيئ شهيد ۴۸) قل ان ربى يقذف بالحق علام الغيوب
۴۹) قل جاء الحق وما يبدئ الباطل وما يعيد ۵۰) قل ان ضللت فانما اضل على نفسى
وان اهتديت فبما يوحى الى ربى انه سميع قريب ۵۱) ولو ترى اذ فزعوا فلا فوت
واخذوا من مكان قريب ۵۲) وقالوا امنا به وانى لهم التناوش من مكان بعيد
۵۳) وقد كفروا به من قبل ويقذفون بالغيب من مكان بعيد ۵۴) وحيل بينهم
وبين ما يشتهون كما فعل باشياعهم من قبل انهم كانوا فى شك مريب

ثواب ایسترم «والله هرشیئه قادردر ۴۸) دیگل یامحمد ص بدرستیکه منم اللهیم» حقله دانشار
«حق سوزی پیغمبزلرینه گوندەرر وغیبلری بیلندر» هیچ ایش اوگا گزلین قالماز
۴۹) «دیگل یامحمد ص حق گلدی» عبارتدردین اسلامدن یاجهاددن «وباطل ظاهر
اولماز وگیدلدن صوگره بردەقایتماز «عبارتدرشرکدن ۵۰) «دیگل اگرمن گمراه
اولدیم» حقدن نیجه که سیز گمان ایدیرسگز «حقیقتدەاوزنفسمه گمراه اولدیم» گناهیم اوزیمه
قایدار هیچکسه ضرری یوخدر «واگر من دوغری یولیله گیدیرم پس اوسببەدرکه
منم اللهیم وحی ایدربگا» اوزفضلی ایله سائرخلقدن ممتاز ایدوب «بدرستیکه الله ایشیدندر»
بزیم سوزیمزی «ویاخوندر» حقی باطلدن تمیزویرمگه ۵۱) «واگرسن گورەسن یاپیغمبر
کفاری اوزمانکه قورخارلر» قیامتگ نوع نوع قورخنولری ایله اوگونده «هیچکس
مندن فوت اولماز» هیچ ظالم نجات تاپماز «ویاخون یردن دوتولارلر» وجهنمه داخل
اولارلر (اگرگ جوابی) یاپیغمبر اوصورتده سن بیوك امرگوررسن (مکان قریب)
عبارتدرقبردن یعنی اونلاری قبردن چیخاردارلار یااینکه عبارتدرقبض روحدن بویرلره
یقشن کیمی عذابەواصل اولارلر ۵۲) «اونلار اووقتده دیرلرکه بزایمان گتوردیك
محمدە» اونلارا آسانلقله ایمانه گلمك اوزاق یردن نیجه ممکن اولار» کەاونلار ایستیورلر
دنیایه قایتماقی اوزاق یردر دنیاآخرتله ۵۳) «وحال آنکه بوندن مقدم اوگا کافر
اولمشدیلر واوزاق یردن غیبه داش آتوردیلر» دیوردیلر نه بهشت وار نه جهنم، نه
مبعوث اولماق نه عذاب، کیم گوردی کیم گیتدی، گلوب خبر گتوردی ۵۴) «اونلر
ایله ایستدیکلری توبه وایمان آراسنده حائل واقع اولدی» عذاب گلوب اونلاری دوتدی
نیجه که بوندن سابقده اونلرگ دوستلری مشرکلرەده بوگونه عذاب گلدی حقیقتده
اونلر اوزلری شکده ایدیلر باشقه لریده شکه سالوردیلر» که بوپیغمبرگ خیالی ریاست ایتمکدر

سورة الملائكه (۴۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا اُولِٓي اَجْنِحَةٍ مَثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَٓاءُ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۲) مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ

۱) «حمد الله ایچولدرکه یوخدن وجوده گتورلدر گوگلری ویری، ملائکه‌لری ایلچیلر ایدر» پیغمبرلره رسالت ووحی ایله «قنادلر صاحبی‌در بعضی‌سی ایکی قنادلودر بعضی‌سی اوچ ودورت قنادلودر والله آرتورار اونلارڭ قنادلرنی. اوقدرکه ایستر حقیقتده الله تعالی هرشیئه قادرد» .

(بیان) ملائکه‌نڭ حقیقتی بارەسنده نیچه‌قول ذکر ایدوبلر اونلارڭ مختصری ذکر اولونماق فائده‌دن خالی دگلدر ۱) ملائکه جنسی یااوزاوزینه قائم وحرکت ایدندر مثلاانسان ویاحیوان اوزاوزینه دورماق، اوتورمق وحرکته قادردر یالله

براحد خواه فلاسفه‌دن وخواه متکلمین وخواه اخباریین‌دن قائل اولان یوخدرکه ملائکه جنسی اوزاوزینه قائم اولمقه قادر اولمیه آنجق اختلاف بونده‌درکه ملائکه بریرده قرار تاپاندر یانه اوّلمجی قوله قائل اولانلر نیچه‌قسمدر ۱) ملائکه‌جنسی لطیف جسمدر هرصورته داخل اولمقه قدرتاری وار واونلارڭ مسکنلری گوك عالمیدر مسلمانلرڭ چوخی بوقولی قبول ایدوبلر ۲) ملائکه عبارتدر همین گورونن یولدوزلردن بعضی نحس بعضی‌سی سعدیولدوزلردر واونلرڭ هاموسی دیری ودانشان مخلوقدر سعد یولدوزلار عبارتدر رحمت ملائکه‌لرندن نحس یولدوزلر عذاب ملائکه‌لرندن بت پرستلر بوقوله قائل اولوبلر وبعض قوللر وار که ذکر ایتمگه قابل دگلدر

ایکنجی قوله قائل اولانلر یعنی ملائکه‌لر بریرده قرار دوتمامقه قائل اولانلر دخی ایکی قسمدر ۱) نصاری طائفه‌سی دیوبلرکه ملائکه عبارتدر انسانده اولان نفس ناطقه‌دن نه‌قدرکه انسان ساغدر اونده موجودر اوْلن وقتده اوندن آیریلار اگر بونفس ناطقه صاف وخالص اولسا اوگا ملائکه دیبلر واگر خبیث ایسه اوگا شیطان دیبلر ۲) فلاسفه‌لر دیوبلرکه ملائکه برجوهردر اوزاوزینه قائم اولار امامکانی یوخدر وانسانڭ نفس ناطقه‌سنڭ نوعیله ماهیتده مختلفدر واوندن قوّتلودر انسانڭ نفسندم گون‌کیی‌در.

نیجه‌که گونـنگ ایشیقی دنیانك هرطرفنه دوشر هابیاه اوجوهرك اثری انسانك بدننك
هر یرینده ظهور ایدر فلاسفه طائفه‌سنك بعضی‌سی بو سوزلری دیندن صوگره
ملائكه‌نی ایكی نوعه قسمت ایدوبلر بریسی دیوبكه گوگلرك ویولدوزلرك جرملرینه
ویرعالمنده اولان مخلوقاتك نفس ناطقه‌لرینه متعلقدر وبر قسمی اللهك معرفت‌و
محبتنه غرق اولوب اللهك اطاعتنه‌مشغول‌در بوآخرمجی قسمك آدینه ملائكهٔ‌مقربین
دیرلر وفلاسفه طائفه‌سی ذكراولان ایكی‌قسم ملائكه‌نی اثبات‌ایتمكده چوخ‌دلیل‌لر
ذكر ایدوبلركه بویرده ذكرایتمك مناسب دگلدر فلاسفه‌نك بعضی‌سی بوایكی
قسمدن‌سوا اوچومجی‌قسم دخی‌ذكر ایدوبارکه برقسم‌دخی‌ملائكه‌واركه یرملائكه‌لریدر
ویریوزینده اشاقه عالمك احوالنك مدبرلریدر اگرخیر امرلرك تدبیرینی ایتسه‌لر
اونلره ملائكه دیرلر واگر شرایشلره تدبیرایتسه‌لر اونلره شیطان دیرلر بوندن
صوگره اختلاف بونده‌در كه آیاملائكه‌نك وجودنی عقل ایله اثبات ایتمك ممكندریا
اینكه‌اثباته یول‌یوخدر مگردلیل نقل‌ایله. فلاسفه طائفه‌سی قائلدر كه البته‌دلیل‌عقل‌ایله
ثابت ایتمك ممكندر ونیچه دلیل ذكر ایدوبلر بنده‌دخی ایكیسنی عرض‌ایده‌رم
۱) عقل‌صحیح بیله حكم‌ایدیركه جمله‌دیری اولان مخلوق اوچ نوع‌دن باشقه‌اوله‌بیلمز
بریسی اودیریدركه دانشان اولا وصوگره اؤله بو قسمك آدینه انسان‌دیرلر برقسمی
اودیریدركه دانشمیه امااؤله بوقسمك آدینه حیوان دیرلر برقسم‌بودركه هم‌دانشا
وهمیده‌اؤلمیه بوگا ملك‌دیرلر وشك‌یوخدربونده كه‌بواوچ قسمك هاموسندن آلچاقی
دانشمیان واؤلندر ومیانه‌قسمی دانشان واؤلندر وهاموسندن‌اشرفی دانشان‌واؤلمیندر
ایلكه حكمت الله آشاقه ومیانه قسمی خـلق ایتمكه علاقه باغـلادی همان حكمت
بطـریق اولـی خـواهش ایـدر اعـلی قسـمی دخـی خـلق ایتمكه ۲)
اهل ریاضت ومجاهدت‌لرك بعضی‌سی وحاجت وضرورت صاحبلری ادعا ایدوبلر
كه‌اونار بعضی عجیبه‌وغریبه امرلره هدایت تاپوبلر وغریبه‌معالجه‌لر ومعجونلر درست
ایتمگه‌دلالت‌اولوبلار بونلاری عمله گتورن دگلدر مگرملك اقسامی‌اوجمله‌دندر دوغری‌یوخولرك
بعضی‌سی‌كه بوقدر زمانده واقعه‌ده گورونن ایشلرك سرنی تاپاپیلمیوبلر وبوباره‌ده
چوخ‌غریبه نقل‌لر وحكایت‌لر ذكرایدوبلركه بومحلك‌ذكره اقتضاسی‌یوخدر بودر
ملك‌خصوصنده‌اولان قوللرك مختصری‌اما پیغمبرلره‌ملك نازل اولماق ووحی گتورمك
خصوصنده ایكی‌قول ذكر ایدوبلر بریسی حكما اصطلاحیله‌در بریسی شرع‌دلیله
حكمالرك قولنی نقل‌ایتدكده بعض‌چتین‌لفظاری چاره‌سیز ذكرایتمكده قاری‌لردن
عذرایستیورم حكمالر دیوبلركه نفس‌ناطقه‌ده (انسانك دانشماق قوسی) ایكی نوع‌قوه
واربریسی درك‌ایتمك بریسی حركت‌ایتمك قوه‌سیدر درك‌ایتمك قوه‌سی ایكی قسمدر بریسی عقلله‌و

بریسی حس ایله درك ایتمكدر (گوزله گورمك، قولاقله ایشتمك، بورونله یخشی و پیس عطری قانماق، دیل ایله آجیلیق و شرینلگی قانماق و الیله برشیئنگ ایستی ویاسویوغ وبرلكو بوشلیقلنی بیلمك) عقلله درك ایتمك قوه‌سننگ كمالی اودركه باشقه كسلر چوخ زمانده اوخومق وفكر ایتمك ایله بیلدیكی علملر چوخ آز زمانده اوزگه‌دن تعلیم تاپماسدن كمالنجه اونده حاصل اولا واونگ قوهٔ متخیله‌سی (خیال ایدن قوه) اواندازه‌ده قوتلی وقوهٔ عاقله‌یه اطاعت ایده‌ركه عقله گلن صورتلر نفس ناطقه‌یه نقش اولان وقتده همان دقیقه اونی قوهٔ عقلیه‌یه یتوره اگرخیاله گلن شیئی مجردات قبیلندن اولسا محسوسات (انسان)انواعنگ افضلی صورتنده گورونر واگر معانی واحكام قبیلندن ایسه اوخونان لفظلر صورتنده گمان فصاحت وبلاغت ایله اوخونار ایلكه قوهٔ متخیله‌ده بوشیئلر نقش باغلادی همان دقیقه اونی هواسه‌یتوروب اودخی قوهٔ عاقله‌یه ویرر وبیله حس ایدركه گوزل برشخص اونگ برابرنده دوروب فصیح سوزلر اوقاالقاایدر اوگورونن شخص عبارتدر ملكدن (جبرئیل) وایشیدیلن سس عبارتدر كلام الهی‌دن بودرحكمانگ سوزلرنگ خلاصه‌سی. اگر پیغمبرلره اللهطرفندن ایلچیلیك ایدوب خبر گتورن ملك ویاجبرئیل بوایسه ساده عبارتله بردفعه‌لیك دیمك اولار كه پیغمبرلیك عمله گلور محض خیالاتدن وخیالنه گلن شیئلری میدانه چیخاردوب آدنی وحی ویا كلام اللهی قویوب خلقه تبلیغ ایدر بوصورتده بس نه‌سببه مشركین مكه‌لی مذمت ایدوب دیوریلكه اونلار حضرت پیغمبرص‌ه مجنون دیوردیلر وحال آنكه بعضی مجنونلردن غیبدن خبرویرمگه‌دائر اونوع سوزلر صادر اولوركه چوخ عاقل، كامل، عقلی وشعوری صحیح آدملردن صادراولمور بوسوزنگ عیبی اوقدر بیوكدركه یواش یواش ایش اومقامه یتشوركه گویاقرآن شریف حضرت پیغمبرنگ اوز خیالاتندن عمله گلماو برشیئی اولاوبونیله حضرت رسول ص اوز خیالاتنگ اثرینی اللهه اسناد ویروب اللهطرفندن نازل اولماقی ادعاایده وحال انكه بوفرضه گوره ممكندركه باشقه برعقلی وخیالاتی تنداولان آدمده تاپیلدیدی اوزندن بربیله قرآن گتورمگه قادر اولایدی بس نه‌سببه حضرتنگ زمان بعثتنده حجاز [illegible] اولان فصیح وبلیغ كسلر بوگونه قرآن گتوره بیلمیوب جانلرنگ مال لرینگ بلكه عرضلرینگ تلف اولماقنه راضی اولدیلر. بوسوزنگ باقیسی قمرسوره‌سنده عرض اولونار

ملائكه‌لر سكز صنفدر ۱) عرشی گوتورن ملكلر حاقه سوره‌سننگ ۲۱مجی آیه‌سی ۲) عرشنگ اطرافنده دولانان ملكلر مؤمن سوره‌سننگ ۷ مجی آیه‌سی ۳) ملائكه‌نگ بیوكلریدر اوجمله‌دن جبرئیل ومیكائیل بقره سوره‌سننگ ۹۸ مجی آیه‌سی ۴) بهشتده موكل اولان ملكلر رعدسوره‌سننگ ۲۳-۲۴ مجی آیه‌لری ۵) جهنم ملكلری مدثر سوره‌سننگ ۳۰مجی آیه‌سی ۶) آدم اولادنه موكل اولان ملكلر رعدسوره‌سننگ ۱۲ مجی وق سوره‌سننگ ۱۹مجی آیه‌سی ۷) آدم اولادینگ نامهٔ اعمالنی یازان ملكلر انفطار

فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ۴) وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۵) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ۶) إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ۷) اَلَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۸) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۹) أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ

سورەسنىڭ «امجى آيەسى ۸) بوعالمنىڭ احوال واموراتنه‌يتشنلر والصافات، والذاريات، والنازعات سورەلرينىڭ اوللرى. ۲) «اوزاديكه اللّٰه تعالى مخـلوقاتنه اوزرحمتندن آچار» ياغيش، روزى، شرافت، كرامت وسائر نعمتلر كيمى «پس اللّٰهى ساخليان يوخدر» وبر احدڭ قدرتى يوخدر اللّٰه گوندرديكى نعمته مانع اولمقه «واوزادكه اللّٰه اونى ساخلار بندەلرينه ويرمكدن پس اللّٰه اونى منع ايدندن صوڭره اونى گوندرەن اولماز» وبركس باجارابلمز اللّٰهه مانع اولوب گوندەره «واللّٰه تعالى غلبه وحكم ايدندر ۳) اى جماعت ذكرايدينڭ اللّٰهڭ سيزەويرديگى نعمتنى» كه سيزى خلق ايدوب وجميع ظاهرى وباطنى نعمتلرنى سيزڭ حقڭزده تمام ايدوب «آيابر اللّٰهدن سـوا خلق ايدن واردركه سـيزەروزى ويره گوكلردن ويردن» ياغش گوندروب ميوه وطعام يتوره «يوخدر اللّٰه مگر حق اللّٰه پس هارايه گيديرسڭز حق يولدن ۴) واگر سـنى تكذيب ايدەلر» اوندن غمگين اولما «سندن قاباق اولان پيغمبرلر تكذيب اولديلر وجميع ايشلر اللّٰه طرفنه قايدار» تكذيب ايدنلره عذاب وتكذيب اولمشلره نصرت ويرر ۵) «اى مخلوقات اللّٰهڭ وعدەسى حقدر» مبعوث اولماق، بهشت، جهنم، جزاء، حساب هاموسى اولمالودر «پس سيزى مغروراتمەسون دنيانڭ ديريلگى» وحب رياست وچوخ عمراتمك «ومغرور اتمەسوڭ سيزى اللّٰهه مغرورايدن» خواه اللّٰهڭ كرمى ياشيطان ۶) «بدرستيكه شيطان سيزڭ دشمنڭزدر» هميشه سعى ايدير سـيزى ضلالته سالمقه «پس اونى دشمن اخذايدينڭ اوندن اوتريكه شيطان اوزتابعلرنى» كه اوڭا تابعيت ايدوبلر «چاغرير» گناهه مرتكب اولماقه« كه بوجهته جهنم يولداشلارندن اولالر ۷) اوكسلركه كافراولديلر اونلار ايچون شدتلو عذاب وار» كفرلرنڭ مقابلنده ۸) «واوكسلركه ايمان گتوروبلر ويخشى عمللرايدوبلر اونلارايچون باغشلانمق وبيوك اجر وثواب وار قيامتده ۹) اوكسكه اوڭا اونڭ پيس عملى زينتلو گوستريلوبدر واوآدم هـڭان پيس عملى گوزل گورر» شيطانڭ اغواسيله بيله خيال ايدر كه اونڭ پيس عملى جميع

سوء عمله فراه حسناً فان الله يضل من يشاء ويهدى من يشاء فلا تذهب نفسك عليهم
حسرات ان الله عليم بما يصنعون ۱۰) والله الذى ارسل الرياح فتثير سحاباً فسقناه الى بلد
ميت فاحيينا به الارض بعد موتها كذلك النشور ۱۱) من كان يريد العزة فلله العزة
جميعاً اليه يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه والذين يمكرون السيات لهم عذاب شديد
ومكر اولئك هو يبور ۱۲) والله خلقكم من تراب ثم من نطفة ثم جعلكم ازواجاً وما
تحمل من انثى ولا تضع الا بعلمه وما يعمر من معمر ولا ينقص من عمره الا فى كتاب ان

يخشى عمللردن گوزلدر آيا بو آدم اوكس كيميدركه يخشى عمل ايده وهدايت تاپا يقيناً
كه برابر دگلدر «حقيقتده الله گمراه ايدر اوكسيكه ايستر وهدايت ايدر اوكسيكه ايستر
واونلرنگ ايمانه گلمه‌ملرينه سننگ نفسنگ حسرت چكمه‌سون» كه نيه ايمان گتورمديلر
«بدرستيكه الله تعالى اونلر ايتدگلرى ايشلرى بيلندر» وعمللرينه گوره جزا ويرر
۱۰) «وحقيقى الله اودر كه ييللر گونده‌روب بولوده حركت ويروب بريره جمع ايدر
وبولودى اؤلمش شهره سوره‌ريك» كه علفى وزراعتى قورويوب تلف اولوب
«ويا غشله‌يرى اؤلندن صوگره ديريلتديك هابيله‌در خلائقى دورقوزمق» وفات ايندن
صوگره ۱۱) «هركسكه عزت ايستيه پس الله ايچوندر عزتنگ هاموسى» غلبه الله ايچوندر
اللهدن عزت ايستمك لازمدر نه بنده‌لردن «الله طرفنه چيخار پاك كلمه‌لر» توحيد ونبوته
قائل اولمق والله اونى قبول ايدر «وصالح عمل گوزل كلمه‌لرى الله طرفنه آپارار» هرچند
اللهه وپيغمبره اينانماماق اصول ديندر اما فروع دين حساب اولان نماز واوروج واحسان
عمله گلمسه اونگ اوقدر فائده‌سى اولماز ايلكه مؤمندن صالح عمللر عمله گلدى
اونگ توحيد ونبوته قائل اولماقنى اوجالدوب مقام قبوله يتورر «واوكسلركه حيله ايدرلر
پيس امرلرى عمله گتورمك ايله» اللهى تكذيب اتمگه يا پيغمبرى اؤلدورمگه «اونلار
ايچون شدتلو عذاب وار واوطائفه‌نگ مكرى فاسد وهلاك اولار» واوندن مكر ايده‌نه
فائده يتشمز ۱۲) «والله سيزى توپراقدن خلق ايتدى» يعنى سزنگ باباگز آدمى
«صوگره» اونگ اولادنى «نطفه‌دن» كه كشينگ وعورتنگ نچه قطره سويى‌در «صوگره
سيزى جفتلر ايتدى» ذكور واناثدر وهيچ عورت ايكى جانلو اولماز ويوكينى يره قويماز
مگر اللهنگ علميله وعمر اتمز برعمرايدن» كه اونگ عمرى اوزون اولا «وناقص
اولماز اونلارنگ عمريندن مگر اينكه بونلارنگ هاموسى يازيلوبدر لوح محفوظده (اللهنگ
علمى) بدرستيكه عمرى اوزادوب گودلتمك اللهه آساندر ۱۳) وبرابر اولماز ايكى

ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ۱۳) وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ وَمِنْ كُلٍّ تَاْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۱۴) يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِاَجَلٍ مُسَمًّى ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ۱۵) اِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ ۱۶) يَا اَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ اِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۱۷) اِنْ يَشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ۱۸) وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيزٍ ۱۹) وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰى وَاِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ اِلٰى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ

حزب

دریا بریسی گوارا وشیرین که اونی ایچمك گواردر وبو بریسی دوزلو وآجی‌در وبو آیه‌نك مابعدی نحل سوره‌سنڭ ۱۴ مجی آیه‌سنده شرح اولولدی

۱۴) «الله گیجه‌نی گونوزه داخل ایدر وگونوزی گیجه‌یه و مسخر ایتدی گونی وآیی هاموسی معین وقته وقیامته‌دیك برقرارله جاری اولار بودر سزڭ اللهڭز اونڭ ایچوندر پادشاهلق» دیلیاده وآخرتده «واوکسلرکه سیز چاغرورسڭز اللهدن باشقه واوکاعبادت ایدیرسڭز خرمانڭ دانه‌سنڭ پرده‌سنه مالك اولماز ۱۵) اگر سیز اونلاری چاغراسڭز» ضرری دفع اتمك ایچون «سزڭ چاغرماقڭزی ایشتمزلر» چونکه محض جماددرلر واگر ایشیده‌لر» فرض محال طریقیله «سیزڭ خواهشڭزی قبول اتمزلر» قدرتلری اولمامقه گوره «سیز اونلاری اللهه شریك قرارویرمگڭزی قیامتده انکار ایدرلر وخبردار اولان شخص کیمی سکا خبرویرمزلر» سزڭ نفعڭزدن وضررڭزدن خبردار اولان آدم کیمی

۱۶) «ای آدملر سیز اللهه محتاج سڭز والله غنی‌در» سزڭ عبادتڭزدن «وبگنلمش‌در» اوز عملنده وفعلنده پیس شیئی اوندن صادر اولماز ۱۷) «اگر ایستیه سیزی آپارار وفانی ایدروتازه مخلوقات گتورر ۱۸) وبو ایش اللهه چتین دگلدر» هرایش اونڭ النده آساندر

۱۹) «وگوتورمز هیچ گوتورن باشقه کسڭ گناهنی» هیچکسه باشقه شخصڭ گناهی عوضنه تنبیه اولماز هرچند یاخون قوم اولالار وهرکس اوز گناهنڭ مزدنی آلار «واگر قیامتده گناه سببنه یوکی آغر اولان آدم باشقه کسی فریادینه چاغیرا» که گلوب اونڭ یوکنه کومك لیك ایده «اونڭ یوکوندن برشیئی گوتورولمز وهیچکس فریادنه یتشمز هرچند که یاخون قوم اولا» کومکه چاغران آدم، آتا اوغولدن واوغول آتادن قاچار «بتحقیق سن قورخودارسان اوکسلری که اللهڭ عذابنی گورمه‌مش اوندن قورخارلر ونمازی برپا

ذاقربى انما تنذر الذين يخشون ربهم بالغيب واقاموا الصلوة ومن تزكى فانما يتزكى لنفسه
والى الله المصير ۲۰) وما يستوى الاعمى والبصير ۲۱) ولا الظلمات ولا النور
۲۲) ولا الظل ولا الحرور ۲۳) وما يستوى الاحياء ولا الاموات ان الله يسمع من يشاء
وما انت بمسمع من فى القبور ۲۴) ان انت الا نذير ۲۵) انا ارسلناك بالحق بشيرا
ونذيرا وان من امة الا خلا فيها نذير ۲۶) وان يكذبوك فقد كذب الذين من قبلهم
جاءتهم رسلهم بالبينات وبالزبر وبالكتاب المنير ۲۷) ثم اخذت الذين كفروا فكيف
كان نكير ۲۸) الم تر ان الله انزل من السماء ماء فاخرجنا به ثمرات مختلفا الوانها
ومن الجبال جدد بيض وحمر مختلف الوانها وغرابيب سود ۲۹) ومن الناس والدواب

ایتدیلر» مخصوص وقتلرده «وهرکسکه پاكلیك ایتدی» وحلالی عمله گتوروب حرامدن
اجتناب ایتدی «بدرستیکه پاکیزه‌لیك ایدوب اوزیندن ار[illegible]ی» فائده‌سی اوزینه یتشر
«والله طرفنه‌در هامونك قایتمق یری ۲۰) برابر اولماز کور وگوزلو» عالم..جاهل مشرك
ومومن ۲۱) «ونه ظلمات» مشرك وباطل «ونه نور» ایمان وحق ۲۲) «ونه بهشتنك کولکه‌سی
ونه جهنمنك ایستیسی ۲۳) وبرابر اولماز دیریلر ونه اؤلولر» اسلامه داخل اولان
واولمیان «بدرستیکه الله ایشتدیرر هرکسه که ایستر» اوز سوزلنی توفیقنی اوگا یولداش
اتمك ایله «وسن ایشتدیرن دگلسن اوکسه که قبرلرده‌در» ها بیله ایشتدیره بلمزسن
اللهنك حکمنی اوکسه که حقیقتده کفر جهتنه اؤلی حکمنده‌در ۲۴) «سن دگلسن مگر اونلاری
اللهنك عذابی ایله قورخوزان ۲۵) بدرستیکه بز گوندردیك سنی حقله ودین صحیح
ایله بشارت ویرن وقورخودان حالده ویوخدر برامت» کچمش امتلردن «مگر اینکه
کچوب گیدوب اوامتده قورخودان پیغمبر» اول پیغمبر اونلاری الله طرفنه تکلیف ایدوب
صوگره اطاعت اتمه‌مك جهتنه اونلاره عذاب نازل اولوب ۲۶) «واگر سنی تکذیب ایده‌لر
یامحمد» اوندن غمگین اولما «پس بتحقیق اونلاردن قباق امتلر اوز پیغمبرلرنی تکذیب
ایتدیلر اونلارنك پیغمبرلری معجزه‌لر ایله وگوگدن گلن کاغذلر ایله وآیدین کتاب ایله
گلدی ۲۷) ایمانه گلمیندن صوگره کافرلری عذابیله هلاك ایتدیك پس نجه اولدی
منم اونلاری انکار اتمکیم» وعذابیله هامو سننك تلف اولماقی ۲۸) «آیا گورمرسن که الله
گوگدن یاغش سوئی گوندردی وسوایله یردن میوه‌لر چیخاردیق که مختلف‌در اونك
رنگلری وطعملری وداغلاردن آغ یوللار وقرمزی یوللار که مختلف‌در اونك

والانعام مختلف الوانه كذلك انما يخشى الله من عباده العلمؤا ان الله عزيز غفور

۳۰) ان الذين يتلون كتاب الله واقاموا الصلوة وانفقوا مما رزقناهم سرا وعلانية يرجون

تجارة لن تبور ۳۱) ليوفيهم اجورهم ويزيدهم من فضله انه غفور شكور ۳۲) والذى

اوحينا اليك من الكتاب هو الحق مصدقا لما بين يديه ان الله بعباده لخبير بصير

۳۳) ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم

سابق بالخيرات باذن الله ذلك هو الفضل الكبير ۳۴) جنات عدن يدخلونها يحلون فيها

رنگلری وچوخ قرا یوللر خلق ایتدیك ۲۹) وخلق ایتدی مخلوقاتدن ودورت ایاقلولردن ویریوزینده گزنلردن رنگلری مختلف اولانلر» هربرینڭ رنگی برنوعدر هاموسی دلالت ایدیر اللهڭ قدرتنه «بدرستیکه اللهدن قورخار اللهڭ بندهلرندن اوکسلرکه علمالردر» که بیلورلر وتانیورلر اللهی، نقدر معصیته مائل اولسالار گنه اللهدن قورخوب معصیت اتمزلر «بدرستیکه الله تعالی غالب وباغشلیاندر.

۳۰) بدرستیکه اوکسلرکه اوخویارلار اللهڭ کتابنی، فکر وعمل ایتمك قصدیله «ونماز قیلارلار ومصرف ایدرلر فقرایه اوزادن که بز اونلاره روزی ویرمشوك آشکارا وگزلین وامید دوتارلار اوگونه تجارت که کساد اولمیه» بوعمللری عمله گتورهرلرکه ۳۱) الله تعالی اونلاره عمللرینڭ مزدنی ویره وقدر استحقاقدن آرتورا اوز فضلیله بدرستیکه الله باغشلیاندر» اونلارڭ گناهنی «وشکر ایدندر» اونلارڭ احسانته اجر ویرمك ایله ۳۲) «یاپیغمبر ص او قرآنکه اونی سڭا وحی ایتدیك حقدر وصحیحدر تصدیق ایدن حالده اوزادیکه اونڭ قباقندهدر» توراة. انجیل «بدرستیکه الله تعالی اوز بندهلرینه هرآینه خبردار وبیلندر ۳۳) صوڭره بزارث ویردیك قرآنی اوکسلرهکه بز برگزیده ایتدیك اوز بندهلریمزدن» که عبارتدر انبیادن واولیادن یاعلمادن «پس بندهلردن واردر» اوچ قسم خلق بریسی «نفسنه ظلم ایدندر» کفر یامعصیت جهتنه «و اونلاردن واردر میانهرو» ودرجهٔ وسطدهدر نهاوّلمجی کیمی معصتکار ونه اوچومجی قسم کیمی عادلدر ۳ «اونلاردن وار اللهڭ اذنیله یخشیلقه سبقت ایدن» یااینکه ظالم عبارتدر امامنی تانمیان مقتصد امامی تانیوب اطاعت ایدن سابق بخیرات امامڭ اوزیندن یااینکه ضمیرقایدار برگزیده اولمشلرهکه اونلارڭ برقسمی ظالمدر معصیت ایدر برقسمی میانهرو برقسمی امامدر سابقیلر سبقت ایدر بهشته مقتصد نجات تاپار ظالملرڭ گناهی عفو اولار «وبوارث ویرمك اللهڭ بیوك فضلی ورحمتیدر

مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ۳۵) وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ۳۶) الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ۳۷) وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ ۳۸) وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ۳۹) إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

۳۴) اونلارنڭ جزاسی همیشه‌لیك بهشت‌در اوڭا داخل اولارلار وبزه‌نرلراونده بلرزیك‌له كه عـه‌ـله گلوب قزیلدن ولؤلؤدن واونلارنڭ لباسی بهشتده ایپكدندر» ایلكه‌اونلار بهشته‌داخل اولدیلر ۳۵) «دیدیلرحمداوالله ایچوندركه بزدن غمگین اولماقی آپاردی» كه بهشته‌داخل اولاندن قباق غمگین ایدیك «بدرستیكه بزیم‌اللهمز هرآینه باغشلیان وآزی قبول ایدندر ۳۶) ایله‌الله‌كه بزی داخل ایتدی همیشه‌لیك ایوینه» كه اولدن خارج اولماق واؤلمك یوخدر «اللهڭ فضلندن،بزه بهشتده مشقت وروزی قازانماق‌زحمتی یتشمز ۳۷) واوكسلركه كافر اولدیلر اونلارایچون‌جهنم اودی‌واردرحكم اولونماز اونلارا» كه‌اؤله‌لرراحت اولالار «وجهنمڭ‌عذابندن برحصه اونلاردن یونگول اولماز» كه برقدر راحت اولالار «بوعذاب كیمی عذابله بزجزا ویره‌ریك جمیع كفران نعمت‌ایدنلره» كه‌پیغمبرلرڭ سوزلرینی قبول ایتمدیلر

۳۸) «اونلار داد فریاد ایدرلر جهنمده ودیرلر ای‌بزیم‌اللهمز بزی‌جهنمدن‌خارج ایت تااینكه یخشی عـملر ایدك اوعمللردن غیری كه بز عمل‌ایدردیك» دنیاده الله تعالی اونلاره جواب‌ویرر «آیابزسیزه اوقدر عمرویرمدیك كه نصیحت قبول ایتمك ایستین آدم اوقدر عمرده نصیحت قبول ایدردی» عبارتدر آ تمش ئیل‌ایله اون‌سكز ئیلڭ‌آراسندن «وگلدی سیزه قورخودان» پیغمبر یاعبارتدر قرآندن یاسقالڭ‌آغارماقندن وبوقدرعمرده اصلااللهڭ‌عذابنی یادگزوسالمادگز«پس‌دادڭ‌عذابی وظالمره‌گومك ایدن‌اولماز ۳۹) حقیقتده الله بیلندر گوگلرڭ ویرڭ مخفی احوالنی. والله بیلندر سینه‌لرده اولان گزلین خبرلری ۴۰) الله ایله اللهدر كه‌سیزی خلیفه‌لر ایتدی گیچمشلرڭ یرنده» برطائفه هلاك اولار اوبری طائفه اوڭا جانشین اولار «هركـسكه كافر اولا اوڭادر اونڭ كفرنڭ ضرری وكافرلرڭ كفری الله یاننده هیچ شیئی آرترماز مگر ناامید اولماقی» اللهڭ رحمتندن «وكافرلرڭ كفری آرترماز مگر هلاك اولماقی ۴۱) دیگنن یامحمد آیا گوردگز اوشریك‌لرگزی كه‌چاغرورسگز اللهدن سوا» واونلارا عبادت

۴۰) هو الذی جعلکم خلائف فی الارض فمن کفر فعلیه کفره ولا یزید الکافرین
کفرهم عند ربهم الا مقتا ولا یزید الکافرین کفرهم الا خسارا ۴۱) قل ارایتم
شرکاءکم الذین تدعون من دون الله ارونی ماذا خلقوا من الارض ام لهم شرک فی
السموات ام آتیناهم کتابا فهم علی بینة منه بل ان یعد الظالمون بعضهم بعضا الا غرورا
۴۲) ان الله یمسك السموات والارض ان تزولا ولئن زالتا ان امسکهما من احد من
بعده انه کان حلیما غفورا ۴۳) واقسموا بالله جهد ایمانهم لئن جاءهم نذیر لیکونن
اهدی من احدی الامم فلما جاءهم نذیر ما زادهم الا نفورا استکبارا فی الارض
ومکر السیئ ولا یحیق المکر السیئ الا باهله فهل ینظرون الا سنت الاولین فلن تجد لسنت

ایدیرسگز دیوگ اونلارا. «که گوسترسوللر بگا که نه شیئی خلق ایتدیلر یردن» وسائر
شیئلردن که اونگ جهتنه مستحق عبادت اولدیلر «یا اینکه اونلارگ شراکتلری وار
گوگلرده» واونلاری خلق اتمکده «یا اینکه بز اونلارا کتاب ویردیك» که تصدیق ایده
اونلارگ حق الله اولماقنی « واونلار کتاب ایله اولان دلیل ایله ثابتدرلر اللهـلقه»
ایله دگلدرکه خیال ایدیرلر «بلکه وعده ویرمز ظالملرگ بعضی‌سی بعضی‌سنه مگر
مغرور اولماقی» وبی‌اصل سوزلری وعده‌ویررلر ۴۲) «حقیقتده گوگلری ویری
زوال وفنادن ساخلیان اِللهدر» نه‌اینکه اونلرگ بتلری «واگر گوگلر ویر دورمیوب
توگوله‌لر اللهدن سوا اونلری هیچکس ساخلیه بیلمز بدرستیکه الله حلم ایدوب تیز
عذاب اتمین وباغشلیاندر ۴۳) کفار مکه آند ایچدیلر اللهه غلیظ آندلر» پیغمبر ظهور
ایدندن قباق «که‌اگر اونلارا قورخوزان پیغمبر گلسه گچن امتلرگ هر بریسندن»
یهودی، نصاری، صابئین‌دن «آرتق ایمان گتوروب هدایت تاپان اولارلر ایلکه اونلره
قورخوزان پیغمبر (محمدص) گلدی آرتورمادی اونلاره» پیغمبرگ کلمگی مگر
نفرت. اتمگی» وهد ایتدن قاچماقی «تکبرلیك جهتنه» بوخیالله‌که باشقه‌لر اونلارا تابع
اولالار «یرگ یوزینده» نه‌اینکه اونلر پیغمبره،«وپیس حیله اتمکدن اوتری» پیغمبرگ
قتلنه «پیس مکرگ جزاسی احاطه اتمز مگر حیله‌لگ اهلنه و صاحبنه آیا اونلار
منتظر اولارلار اللهگ عادتنه که‌عمله گلوبدر گچمش امتلرده» پیغمبرلری تکذیب
ایدنلره عذاب اولوب «پس سن یا محمد اللهگ عادتنه تغییر وتبدیل تاپمزسن واللهگ
عادتنی دکیشه‌بیلمزسن» نجه‌که گچمشلره عذاب نازل اولوب سنی تکذیب ایدنلره‌ده
عذاب نازل اولاجاق ۴۴) «آیا مشرکلر سیر اتمیورلر یرگ یوزینده که‌باخوب گوره‌لر

اللّٰهِ تَبْديلاً وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْويلاً ۴۴) اَوَلَمْ يَسيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عاقِبَةُ الَّذينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكانُوا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَما كانَ اللّٰهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْئٍ فِي السَّمٰواتِ وَلا فِي الْاَرْضِ اِنَّهُ كانَ عَليماً قَديراً ۴۵) وَلَوْ يُؤاخِذُ اللّٰهُ النّاسَ بِما كَسَبُوا ما تَرَكَ عَلى ظَهْرِها مِنْ دابَّةٍ وَلٰكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ اِلى اَجَلٍ مُسَمّىً فَاِذا جاءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كانَ بِعِبادِهِ بَصيراً

كه‌نجه اولدی اوكسلرگ آخری‌كه اونلاردن قباق واریدی» لوط، عاد، ثمود قومندن واونلردن عبرت گوتوره‌لر «وحال‌انكه اوطائفه‌لر بونلردن شدتلوایدیلر قوت جهتنه والله اونوع الله دگلدر كه‌گوگ‌لرده ویرده برشیئی اونی عاجزایده حقیقتده الله بیلن وقدرت صاحبی‌در ۴۵) بوآیه نحل ۱۶مجی سوره‌نگ ۲۶مجی آیه‌سنده ترجمه اولوندی پس زمانیكه اونلارگ مدتی گلوب یتشدی وقیامت قائم اولدی حقیقتده الله اوز بنده‌لرلی گورندر» واونلارگ عمللرینه مطابق جزا ویره‌جگدر

سورهٔ یس (۸۳) آیه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحيمِ

۱) يس ۲) وَالْقُرْاٰنِ الْحَكيمِ ۳) اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلينَ ۴) عَلى صِراطٍ مُسْتَقيمٍ ۵) تَنْزيلَ الْعَزيزِ الرَّحيمِ ۶) لِتُنْذِرَ قَوْماً ما اُنْذِرَ اٰباؤُهُمْ فَهُمْ غافِلُونَ ۷) لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلى اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لا يُؤْمِنُونَ ۸) اِنّا جَعَلْنا فِي اَعْناقِهِمْ اَغْلالاً فَهِيَ اِلَى الْاَذْقانِ فَهُمْ

۱) ای اوّلین وآخرینگ سیدی اولان پیغمبر ۲) آند اولسون اوقرآنه كه‌حكم ایدندر» حقله باطل آراسنده ۳) «حقیقتده سن البته گوندریلمشلردن سن» الله طرفندن پیغمبرلكه ۴) «دوز یولده‌سن» كه‌او یول ایله گیدن حق‌ودوغریه یتشر ۵) قرآنه‌ایناننمیانلره «غلبه ایدن» وانتقام آلان ومؤمنلره وقرآنه اعتقاد ایدنلره «رحم‌ایدن اللهگ گوندردیگی‌در ۶) تااینكه سن‌قورخوداسان اوز قومگی اوعذابله كه اونلارگ آتالری اونیله قورخودیلمیوب» وعیسی‌دن صوگره پیغمبر گلمیوب « پس‌اونلار غافللردر» قرآنده یازیلان مطالبدن ۷) «هرآینه بتحقیق واجب اولدی بزیم سوزیمز اونلارگ چوخنه» عذاب‌گوندرمكه «پس اونلار ایمان گتورمزلر» وكفر حالنده اؤلرلر ۸) «بز اونلارگ بوینلارنه زنجیر اوردیق پس زنجیرلر اونلارگ چنه‌لرینه گیمنی یتشوبدر واونلار

مُقْمَحُونَ ٩) وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

١٠) وَسَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ١١) اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ

وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَاَجْرٍ كَرِيمٍ ١٢) اِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ

مَاقَدَّمُوا وَاٰثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ فِي اِمَامٍ مُبِينٍ ١٣) وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا اَصْحَابَ

باشلارنی یوخارویه ایدنلردر» زنجیرگ زوری جهتنه کنایه‌در بوندن‌که مشرکلر اعراض ایدرلر قرآندن اوکس گیمی‌که اللری بویننه زنجیرلنوب ممکن دگلدر که‌ایاقنگ آلتنه باخوب برخیر عمل گوره ٩) «اونلارگ قباقندن ودال طرفندن سد چگوب گوزلرینی اورتدیك پس اونلار گورمزلر» بوآیه یاشاملدر آخرته‌که عبارتدر اهل جهنمگ‌یرلرینگ‌تنك‌لكندن ویااینکه‌شاملدر دنیایه کنایه‌درحقه میل اتمه‌مکدن یااینکه اوکسلرکه حضرت پیممبری اولدورملك ایستیوردیلر اونلارگ شاننده‌در نجه‌که وارد اولوب ٨ـ٩مجی آیه‌لر ابوجهلگ وسائر مشرکین مکه‌نگ حقنده‌در ابوجهل آند ایچدیکه اگر محمدی نماز قیلان وقتده گورسه باشنه داش سالوب اولدوره برگون حضرتی نماز اوسته گوروب برداش گوتوردیکه حضرتگ باشنه سالا اللری بوغازنه زنجیرلنوب داش یره دوشدی پس گلوب یولداشلارنه خبر ویردی بنی مخزوم قبیله‌سندن بر نفر دیدیکه بوداشله من اونی اولدوره‌رم داشی گوتوروب حضرتگ یانه گلنده الله اونگ گوزلگ قباقنه پرده سالوب حضرتگ سسنی ایشیدیردی اما اوزینی گورموردی پس یولداشلارنگ یانه قایـدوب اونلارا احوالی خبر ویردی اودرکه اللّٰه‌تعالی بیوروور اونلارگ قباقنه ودالنه سد چکدیك وگوزلرینه پرده‌سالدیق ١٠) «بوآیه سورهٔ بقره‌نگ ٦مجی آیه‌سنده ترجمه‌اولدی ١١) «حقیقتده سن قورخودارسن» هامونی اما قورخوزمق نفع‌ویرر «اوکسه‌که قرآنه تابع اولار واللهی گورمه‌مش رحم‌ایدن اللهدن قورخار بوصفتده اولان بنده‌یه بشارت ویر باغشلانمق وبیوك اجرله ١٢) حقیقتده بز اؤلینی دیریلده‌ریك» قیامتده مبعوث اتمك‌ایله یاجاهللری هدایت اتمك‌ایله دنیاده «وبز یازاروق اونلار اوزلرندن قباق گوندردیگاری عمللری» طاعتدن ومعصیتدن «واونلارگ علامتلرنی» که‌دنیاده اونلاردن قالوبدر خواه یخشی اثرلر وخواه پیس. بنی سلمه قبیله‌سی شکایت ایتدیلر اونلارگ ایولرنگ مسجددن اوزاقلقنی اللّٰه‌بیوردیکه قدر یول گلسه‌گز ایاقلارگزگ ایزی نامهٔاعمالگزده ثابت اولاجاقدر «وهرشیئی بز حساب ایدوب یازمشیق لوح محفوظده» یا نامهٔاعمالده یاامامگ زمانگ یاننده ١٣) «یاپیغمبر مثل‌اور اونلاره انطاکیه قریه‌سـنگ اهلنـی اوزمانکه» اللّٰه یاعیسی

الْقَرْيَةِ اِذْجَاۤءَهَا الْمُرْسَلُوْنَ ۱۴) اِذْاَرْسَلْنَا اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوْهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْا اِنَّا اِلَيْكُمْ مُرْسَلُوْنَ ۱۵) قَالُوْا مَا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ۱٦) قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّا اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ ۱۷) وَمَا عَلَيْنَا اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِيْنُ ۱۸) قَالُوْا اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوْا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۱۹) قَالُوْا طَاۤئِرُكُمْ مَعَكُمْ اَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُوْنَ ۲۰) وَجَاۤءَ مِنْ اَقْصَا

طرفندن «گوندەریلن شخصلر گلدیلر ۱۴) اوزمانکه بز اونلارا ایکی نفر ایلچی گوندردیك اما قوم اونلاری تکذیب ایتدیلر پس غالب ایتدیك اونلاری اوچومجی ایلچی‌ایله» کەعبارتدر شمعون‌دن پس اوّل ایکی نفر اونلارە گلوب برمدت اویردە قالوب برگون پادشاه کەبت‌پرست ایدی شکارە گیدن وقتده اونلار اوجادن تکبیر دیدیلر پادشاه اونلارا غضبناك اولوب امر ایتدی کەاونلری حبس ایدەلر برمدتدن صوکرە عیسی؏ رئیس حواریین شمعون صفانی اونلارگ دالنجه گوندردیکه اونلارا گومك‌لیك ایده شمعون غیری معروف لباسده داخل‌اولوب پادشاهگ حاشیه‌نشینلری ایله علاقه ایدوب هامو اوگا مونس اولدیلر واولگ وصفنی پادشاهگ یاننده دیدیلر شمعون برگون دیدی ای‌پادشاه ایشیتمشم سن ایکی نفری محبوس ایدوبسن آیاهیچ خبردارسگز کەاونلار نەدیورلر پادشاه دیدی من اوگونه غضبناك اولدیمکه خیالیمه بومطلب گلمدی شمعون دیدی اگر صلاح گورسەگز بیوروگ اونلاری چاغرسونلار گورك ادعالری ندر پادشـاه اونلاری حاضر ایدوب اونلاردن خبرآلدی کەسیز گیملرسگز «اونلار دیدیلرکه بزالله طرفندن سزگ طرفگزه گوندریلمشلریك
۱۵) دیدیلر دگلسگز سیز مگر بزیم‌گیمی بشرسگز » نەامتیازله سیز پیغمبر اولدگز «والله نازل اتمدی بزه برشیئی» وحی ویا کتابدن کەبزی اوزگ طرفنه چاغراسگز «دگلسگز سیز مگراینکه یالان دانشورسگز» کەسیز مرسل‌لرسگز ۱٦) «اونلار دیدیلر بزیم اللهمز بیلورکه حقیقتده بز سیزگ طرفگزه البته گوندریلمشلریك» اونلار اللهی شاهد گوستردیلر اللریندە اولان معجزەایله ۱۷) «ودیدیلرکه یوخدر بزه» وهیچ شیئی واجب دگلدر بزه «مگراللهگ حکمنی آشکار یتورمك ۱۸) کفار دیدیلر بدرستیکه بز پیس فال اوردوق سیزلە» قورخوروق سزگ گلمەگزدن کەبوگونه غریبه سوز دانشانده آند ایچدگز یالان آند ایچمك سببه بزیم شهرمز خراب اولاجاقدر «اگر سیزال گوتورمیەسگز»ایتدگگز ادعادن «هرآینه بز سیزی سنگسارایدەریك» داشله یافحشله «وهرآینه سیزه بزدن دردناك عذاب یتشر ۱۹) ایلچیلر دیدیلر سزگ بد فالگز

الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ۲۱) اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ
مُهْتَدُونَ ۲۲) وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۲۳) ءَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً
إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَٰنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ۲۴) إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

سزلەدرە گفردە قالساگز سیزە عذاب یتشەجك گفر جهتنه نەاینکه بز سیزگ قریەگزه
کلمگ جهتنه «اگر سیز نصیحت ویریلمش اولاسگز «وبز اوز سوزیمزه دلیل
گتورگ واللهگ حکمنی دییك آیا اوصورلده گنه بزی سنگسار ایدرسگز «بلکه سیز اسراف
ایدن قوملرسگز» حدندن تجاوز ایدرسگز. شمعون اوىلارا دیدیکه سیزی بویره گیم
گولدروب دیدیلر اوالله که هرشیئی یارادوب شمعون دیدی آیا ادعاگزه دلیلگز
واردر دیدیلر هرنه خواهش ایدیرسگز دیوگ عمله گتورگ پادشاه امر ایتدی بر
نفر اوغلان گتوردیلر هرایکی گوزی دوغولان وقتده گورایدی دیدیلر اگر دوغری
دیورسگز بونلارگ گوزنه شفاویر واونلار دعا ایتدیلر الله تعالی اونگ گوزنه شفاویردی
پادشاه تعجب ایتدی شمعون دیدی منده بونگ مثلنی عمله گتورەرم امرایتدی بر
نفر گور گتوردیلر شمعون دعاایدوب الله اوگا دخی شفا ویردی شمعون رسوللره
دیدی اگر سزگ اللهگز قادر اولا اولینی دیربلتمکه هرآینه بز ایمان گتورەریك
دیدیلر بزیم اللهمز بوگا قادردر پادشاه دیدی برنفر آدم یدی ییل بوندن مقدم
وفات ایدوب بزاونی دفن اتمەمشوك آتاسی غائب اولمقه گوره اوگا حیات ویریگ
پس امر ایتدی همان میتی گتوردیلر اوایکی نفر آشکار وشمعون مخفی اللهه دعا
ایتدیلر اللهگ اذنیایله میت دوروب دیدی یدی ییلدر من اؤلمشم وجهنمگ اودینده
یانیرم ومن سیزی قورخودورم او اودگ شدتندن پس ایمان گتوریگ حق االهه
جماعت خبر آلدی اونگ دیریلمك گیفیتنی دیدی اوچ نفر آدم دعا ایتدیلر اللهه
اونگ دعاسی سببنه الله منی دیریلتدی پادشاه دیدی اگر اوىلاری گورسن تانورسن
دیدی بلی پس امر ایتدی جمیع مخلوقات صحرایه چیخوب بربر اونگ قباقندن
کیچسونلر چوخ جمعیت گیچندن صوگره برنفره دیدیکه اودعا ایدەنگ بریسی بودر
صوگره همین قرارله ایکمجی‌نی واوچومجی نشان ویروب معلوم اولدیکه همان‌ایکی
نفر ایلچی وشمعون باعث اولوبدرلر اونگ حیاتنه چوخ آدم عیسی۴مه ایمان
گتوروب پادشاه امر ایتدی اونلاری اولدورمکه ۲۰) «بوحالده شهرگ آخرلدن بر
گیشی سرعتله گلوب دیدی ای منم قومیم تابع اولون ایلچی‌لره» بوشخص حبیب
نجاردر کەرسوللر اوشهره گللده ایمان گتورمشدی ۲۱) «دیدی ای جماعت تابع
اولوگ اوکسەگه سیزدن مزد ایستمور» ایلچی‌لکنه «واونلار هدایت اولونمشلردر»

۲۵) اِنّی اٰمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُوْنِ ۲۶) قِیْلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ یٰلَیْتَ قَوْمِیْ یَعْلَمُوْنَ ۲۷) بِمَا غَفَرَلِیْ رَبِّیْ وَجَعَلَنِیْ مِنَ الْمُكْرَمِیْنَ ۲۸) وَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰی قَوْمِهٖ مِنْ بَعْدِهٖ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِیْنَ ۲۹) اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَیْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ خٰمِدُوْنَ ۳۰) یٰحَسْرَةً عَلَی الْعِبَادِ مَا یَاْتِیْهِمْ مِنْ رَسُوْلٍ اِلَّا كَانُوْا بِهٖ یَسْتَهْزِءُوْنَ ۳۱) اَلَمْ یَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُوْنِ اَنَّهُمْ اِلَیْهِمْ لَا یَرْجِعُوْنَ ۳۲) وَاِنْ كُلٌّ لَمَّا جَمِیْعٌ لَدَیْنَا مُحْضَرُوْنَ ۳۳) وَاٰیَةٌ لَهُمُ الْاَرْضُ الْمَیْتَةُ اَحْیَیْنٰهَا وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ یَاْكُلُوْنَ ۳۴) وَجَعَلْنَا

جزو ۲۳

ایلکه حبیب بوسوزی دیدی اونی دوتوب پادشاهڭ یاننه گتوردیلر پادشاه خبرآلدی آیاسن بونلارا تابع اولدیڭ دیدی ۲۲) «بڭا نه اولوبدر که عبادت اتمیم اواللهه که منی خلق ایتدی واونڭ طرفنه سیز قایدارسڭز» وجزا ویرر سیزه گفرڭز جهتنه ۲۳) «آیا من اوزیمه اللهدن غیری اللهلار اخذ ایدیم» واونلارا عبادت ایدیم «اگر رحم ایدن الله ایستیه که بڭا ضرر ویره» منی هلاك ایده «منی بی احتیاج اتمز واونلرڭ شفاعتی منه فایده ویرمز» که عذابی وضرری مندن دفع ایده «اونلار منی خلاص ایده بلمز» اللهڭ عذابندن ۲۴) «من اووقت هرآینه آشکارا گمراهلقده اولارم ۲۵) بدرستیکه من ایمان گتوردیم سیزڭ اللهڭزه ای ایلچیلر پس سیز ایشیدیڭ» والله خصورنده شهادت ایدیڭ. ایلکه الطاکیه اهلی بوسوزی حبیبدن ایشتدیلر اونی اولدوردیلر ۲۶) «اوڭا دییلدی که داخل اول بهشته دیدی کاش منم قومیم بیلیدیلر ۲۷) که الله منی باغشلادی ومنی بهشتده بیوك وعزیز آدملردن ایتدی ۲۸) حبیبی قتل ایدلدن صوڭره اونڭ قومنه گوگدن قوشون گوندرمدیك» اوقومی هلاك وپیغمبرلره کومك اتمگه «وبیز ملائکه گوندرن دگلیك» بونوع جزئی امردن اوتری اما اونلاری هلاك ایتدیك باشقه نوع عذابله ۲۹) «دگلدر اونلارڭ عقوبتی مگر برجه سس» حبیبڭ شهادتندن صوڭره اونلری سس دوتوب اودشعله سی کیمی یانارکن «اونلر بردن سوندیلر ۳۰) ای قوم حسرت وندامت اولسون بنده لره اوسببه که اونلارا هیچ پیغمبر گلمز مگر اینکه اوڭا استهزا ایدرلر» وبوجهته عذابه مستحق اولارلار ۳۱) «آیا کفار بیلمورلر که اونلردن قباق اولان طائفه لردن چوخ هلاك ایتدیك وگورمورلر که هلاك اولوب گیدنلر برده قایدوب گلمیرلر» بونلاردخی اونلارکیمی اولمقدن عبرت گوتورمورلر ۳۲) «دگلدر اونلارڭ هاموسی مگر اینکه هاموسی بزیم یانمزه حاضر اولمش اولارلار» حساب وجزادن اوتری ۳۳) «وبزیم قدرتمزه علامتدر اونلاردن اوتری اولمش یر که بز اویری دیریلده ریك» یاغش سیبیله «واوندن

فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ٣٥) لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ٣٦) سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ٣٧) وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ٣٨) وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ٣٩) وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ٤٠) لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ٤١) وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ

دانه‌لر خارج ایده‌ریك» بوغدا، آرپا، دوگی، وسائرحبوبات کیمی «پس اوندن ییرلر ٣٤) ویرده بستانلر خلق ایتدیك خرمادن واوزوملردن ویرده چشمه‌لر جاری ایتدیك» یردن وآقاجلاردن اوتری ٣٥) «تااینکه ییه‌لر اونگ میوه‌سندن‌که اونلارگ اللری عمل‌اتمیوب» وزحمت‌چکمیوب‌سولری‌ومیوه‌لری یاراتمقه‌یااینکه‌ییه‌لر اوشیئلردن که اونلارگ‌اللری اومیوه‌لردن عمله گتوروب هرچنداصل‌خلقتی اللهدن عمله گلوب اما اونلرده‌اکمك بسله‌مك سووارمقده زحمت‌چکوبلر «آیاته‌سببه شکراتمورلر اللهگ نعمتلرینه ٣٦) پاکدر جمیع‌عیبلردن اوالله که خلق‌ایتدی جفتلرگ وصنفلرگ هاموسنی» انسان وحیوانگ ذکوروانائی بربرینه شبیه‌در هابیله میوه‌جاتدن خرما واوزوم بربرینه‌شبیه‌در «ویر گوگردن‌شیئلردن» نباتات کیمی «ومخلوقاتگ اوزلرندن» ایرکك‌دیشی «وجمله اومخلوقاتدن‌که اونی‌بیلمزلر» قوری ودریالرده‌اولان‌حیوانلردن که‌سایینی اللهدن‌سوا هیچکس‌بیلمز ٣٧) «وباشقه‌علامت اونلاردن‌اوتری اللهگ قدرتنه گجه‌درکه بز اوندن گونوزی‌سویاروق» ایشیقنی‌آپارمقله «پس اوزمان اونلار قراناقه داخل اولانلاردر ٣٨) برعلامت دخی گوندر جاری‌اولار اونگ‌ایچون‌معین‌اولان قرارگاهه» یای، پایز، قیش‌وبهار وفتلرینده اوگامعین یردن تجاوزاتمز «بولوع‌حرکت، بیان وغلبه‌ایدن اللهگ تقدیری‌در ٣٩) وآیه‌منزللر مقدر اتمشیك» ایگرمی‌سکز گونگ‌مدتنده فلکی‌سیرایلر «تااینکه» آیگ‌آخرینده «قایدوب خرمانگ برئیللیك‌شاخه‌سی کیمی» نازك‌اولار وجه‌شباهت اودرکه خرمانگ ٦-١٢ آیلق‌شاخه‌سی قورویوب هلال کیمی گج‌اولار ٤٠) «گونه‌سزاواردگلدر که آیی درك‌ایده» سرعت‌سیرده بوجهته‌که آی برآی‌مدتی قطع‌ایتدیگی مسافتی گون برئیلگ مدتنده سیرایدر «ونه‌گجه گونوزه سبقت‌ایدر» بلکه‌بری اوبریسنگ دالینجه‌گلر وآیگ‌وگونگ ویولدوزلارگ «هاموسی گوگده اوزرلر» سوده‌انسان اوزون‌کیمی ٤١) «خلقدن‌اوتری اللهگ قدرتنه دلالت ایدن علامتلرگ برینفیده بودرکه اونلارگ‌اولادنی دولوکمیلره گوتوردیك» وصحیح

الْمَشْحُونِ ۴۲) وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ۴۳) وَاِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ۴۴) اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعاً اِلَى حِينٍ ۴۵) وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ اَيْدِيكُمْ
وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۴۶) وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ
۴۷) وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ
يَشَاءُ اللّٰهُ اَطْعَمَهُ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۴۸) وَيَقُولُونَ مَتَى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ۴۹) مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ۵۰) فَلَا يَسْتَطِيعُونَ

سلامت قصدایتدیگکری یره آپاردیق یاانیکه اوآتالاری وبابالاری که بونلار اونلارڭ
اولادیدر دولمش گمیه‌گوتوردیك نوحڭ گمیسنه‌که دولمشدی بونلارڭ بابالری ایله واونلاره
لازم اولان مأکولات ومشروباتله ۴۲) «وبز اونلردن اوتری قوریده گمی کیمی سوار
اولماق وسفره گتمك ایچون حیوانلر خلق ایتدیك ۴۳) واگر بز ایستیك اونلری
غرق ایده‌ریك اووقتده نه اونلرڭ فریادنه‌یتشن ونه اونلری غرقدن خلاص ایدن اولار
۴۴) مگر اینکه» اونلاری غرق اتمك ایستمیك «بزیم طرفمزدن اولان رحمت وتفضل
جهته وبر وقته‌دیك لذت آپارمق ویرڭ» اونلارڭ اجلی تمام اولان زمانه‌دیك
۴۵) «ایلکه مشرکلره دییله که قورخوڭ اوکوندن که سیزڭ قباقگزده‌در» امر
آخرتدن واوندن اوتری عمل ایدیڭ وقورخوڭ اوندن که «دالگزده‌در» امر دنیادن
انسان یوزلی آخرت طرفنه دونده‌رلده دالی دنیایه‌دوشر «شایدکه سیز رحم اولوناسگز»
توبه سببیله ۴۶) «واونلارا اونلارڭ اللهنڭ علامتلرندن بر علامت گلمز مگر اینکه
مشرکلر اوندن اعراض ایدرلر» هرگونه معجزه گتوره‌سن اوڭا ایراد ایدرلر
۴۷) «زمانیکه اونلارا دییله‌که الله‌سیزه‌ویردیگی روزیلردن مصرف ایدیڭ» وواجبی
حقلری فقرایه‌ویرڭ «کافرلر دیرلر مؤمنلره آیابز طعام ویرڭ اوکسه که اگر الله
ایسته‌سیدی اوڭا طعام ویردی» چونکه الله اونلاری فقیر ایدوب گورونورکه اونلارڭ
فقیر اولماقنی ایستیوب الله‌تعالی بیورور که «دگلسگز سیز مگر آشکارا ضلالتده» الله
کیمینی فقیر کمینی غنی ایدوب امتحاندن اوتری فقرانی صبره واغنیانی سخایه امر ایدوب
۴۸) «دیرلر نوقت اولاجاقدر بووعده» که سن ویرورسن عذاب نازل اولمقه «اگر
سیز دوغری دیئلرسگز ۴۹) اونلار منتظر اولمازلر مگر برجه صیحه» که اسرافیلڭ
صورندن عمله گلر «وهمان سس اونلری دوتار اوحالده که اونلار بربریله نزاع ومجادله
ایدرلر» بازارلرده وکوچه‌لرده ۵۰) «پس باجارمازلر وصیت اتمگه» [illegible]

تَوصِيَةً وَلَا اِلٰى اَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥١﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَاِذَا هُمْ مِنَ الْاَجْدَاثِ اِلٰى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٣﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾ اِنَّ اَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٦﴾ هُمْ وَاَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْاَرَائِكِ مُتَّكِؤُنَ ﴿٥٧﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٥٨﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ ﴿٥٩﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٦٠﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يَا بَنِي اٰدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦١﴾ وَاَنِ اعْبُدُونِي هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

جواب ویرمگه «واونلار اوز اهل عیالی طرفنه قایتمازلار» نه یرده‌سسی ایشتسه‌لر او یرده میت قالارلار ۵۱) «ونفخ اولونار» ۲ مجی دفعه «پس اوزمان اونلار قبرلردن دوروب اوزلرنگ اللهی طرفنه سرعتله گیدرلر» قیامت گوننگ قورخی سندن

۵۲) «دیرلر ای قوم وای اولسون بزه کیم دورقوزدی بزی بزیم قبرلریمزدن» صوکره کافرلر اوزلری اوزلرینه دیرلر «بودر اوزادیکه الله وعده ایتمشدی» و پیغمبرلر خبرویرمشدی بز اوکا اینان‌مزدیق «ودرغری دیدی پیغمبرلر» اوزخبرلرینده

۵۳) «خلقنگ دیریلمك مدتی اولمادی‌مگر بردفعه فریادایتمك مدتی پس اوزمان اونلار بزیم یانمزده حاضراولمشلردر ۵۴) پس بوگون برنفسه برشیئی ظلم اولماز» نه‌مخسنگ اجرندن آزالار ونه گناهکارلرگ عملنگ مقابلنده ویریلن مزددن آرتار «وسیزجزا ویریلمزسگز مگر دنیاده‌ایتدگگز عملنگ مقابلنده ۵۵) بدرستیکه بهشت صاحبلری بوگون اوزشغللرینده‌شاد اولانلاردر» جوارح اعضالرینگ هربری برنوع لذته مشغول‌در ۵۶) «اونلار واونلارگ عورتلری» دنیا عورتلرندن یاحوری‌لردن «کولکه‌لرده متکالره تکیه‌ایدنلردر» پادشاهلارتکیه ایدن‌کیمی ۵۷) «اونلار ایچون بهشتده میوه‌لروار واونلارایچون واردر اوزادلارکه اونلار خواهش‌ایدرلر» جمیع یملی وایچملی وسائرلذت آپارمالی شیئلردن یااینکه هرشیئی که چاغرارلر اونلارگ یانته گلر ۵۸) «رحم‌ایدن اللهٔ‌طرفندن اونلره‌سلام دیولر» یااینکه جمیع‌بلالردن اونلار ایچون سلامتلیك‌وار بوسلامی اهل‌بهشت ایشیدوب خاطرجمع اولارلار اونعمتدن آیریلمق واهمه‌سندن. ایلکه بهشت‌احوالی تمام‌اولدی خداوندعالم ابتدا ایدوب جهنم اهلنگ احوالنه ویبورور ۵۹) «آیریلوگ وسچیلوگ بوگون ای‌گناه‌کارلر مؤمنلردن» واونلاردن اوزاق‌اولوگ ۶۰) «آیامن عهدانمدیم» وامرانمدیم «سیزه ای‌آدمگ

٦٢) وَلَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا اَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ٦٣) هٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ٦٤) اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ٦٥) اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلٰى اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا اَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ اَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ٦٦) وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلٰى اَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَاَنّٰى يُبْصِرُونَ ٦٧) وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلٰى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ٦٨) وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ اَفَلَا يَعْقِلُونَ ٦٩) وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْاٰنٌ مُبِينٌ ٧٠) لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى

اوشاقلارى كه شيطانه عبادت اتميوڭ» اوڭا اطاعت اتمگيله «بدرستيكه او سزه آشكار دشمندر» ٦١) وامر ايتمديم سيزه كه «بڭا عبادت ايديڭ بودوز يولدر» سيزى آپارار بهشته ٦٢) «حقيقتده سيزڭ چوخوڭزى شيطان ضلالته سالدى نه سببه عقلڭز ايله فكر ايمدڭز» دنياده كه شيطان هميشه سيزى ضلالته سالماق فكرنده در ٦٣) «بودر اوجهنم كه اونيله قورخو وعده سى ويريلمشدڭز» و پيغمبرلر اونيله سيزى قورخوزمشديلر ٦٤) «واصل اولوڭ جهنمه بوگون اوسببه كه سيزكافر اولمشدڭز اللهه ٦٥) بوگون بز مهر اوره ريق اونلارڭ آغزلارنه» كه دانشمقه قادر اولمازلار «وبزه دانشار اونلارڭ اللرى ايتديكلرى عمله «وشهادت ويرر اونلارڭ اياقلارى اوعمله كه اونلار كسب ايدوديلر» ودنياده ايتديكلرى عمللرى بر برخبر ويررلر ٦٦) «واگر بيز ايستيك هرآينه اونلارڭ گوزلرنى يوخ (گور) ايده ريك بر برينه سبقت ايدرلر» كه بريسى او بر يسندن قباقه دوشه عادت ايتديكلرى «يول ايله گيتمگه بوصورتده نجه گوررلر» گيتديكلرى يولى وحال آنكه گوزلرى كورندر ٦٧) «واگر بز ايستيك البته اونلرى مسخ ايده ريك اوتوردقلارى يرده پس باجارمازلار برطرفه گيتمگه وگيتديكلرى يردن قايتماقه» امادنياده اونلره رحم ايدوب عذابلرينى آخرته تأخير ايتمشيك ٦٨) «وهركسه كه چوخ عمرو يره ريك اونى خلقتدن گيرو قايتاراريق» بدن قوى اولاندن صوكره ضعيف حالنه دوشر عقلدن بى عقللقه يتشر «آيا انيه عاقل اولمورلار» بيلمورلركه الله هرشيئه قادردر ٦٩) «وبز پيغمبره شعرديمگى تعليم ايتمديك وسزاوار دگلدر اوڭا» كه شعر دييه اوزطرفندن «دگلدر اوڭا نازل اولان مگر نصيحت وآشكار قرآن» كه الله طرفندن نازل اولوب ٧٠) «تااينكه اوقرآنله ديرى اولان آدملرى قورخوزه» واوآدم عاقل وفكر اهلى اولا اۋلى اولميه كافر كيمى كه اۋلمشى قورخوزمقڭ برفائده سى اولماز «وكافرلره عذاب ايتمك وعده سى وسوزى سزاواردر» دنياده اونلره وعده ويريلمشديكه ايمانه داخل اولماسالر اونلره عذاب اولاجاق چونكه ايمان گتورمديلر اوسببه وعده ويرديگمز عذاب گرك اونلارڭ حقنده عملهگله

الكافرين ٧١) اولم يروا انّا خلقنا لهم مما عملت ايدينا انعاما فهم لها مالكون ٧٢) وذللناها لهم فمنها ركوبهم ومنها يأكلون ٧٣) ولهم فيها منافع ومشارب افلا يشكرون ٧۴) واتخذوا من دون الله الهة لعلهم ينصرون ٧۵) لا يستطيعون نصرهم وهم لهم جند محضرون ٧٦) فلا يحزنك قولهم انّا نعلم ما يسرون وما يعلنون ٧٧) اولم ير الانسان انّا خلقناه من نطفة فاذا هو خصيم مبين ٧٨) وضرب لنا مثلا ونسى خلقه قال من يحيى العظام وهى رميم ٧٩) قل يحييها الذى انشاها اوّل مرة

٧١) «آیا مخلوقات گورمورلرکه حقیقتده اونلرنگ نفعندن اوتری اونوع دورت ایاقلو حیوانلر» دوه، اوکوز، کیچی وقویون «خلق ایتمشیك که بزیم قدرتاللریمز اونلری خلق ایتمکده ایش گوروب» هیچکسدن کومك ایستهمهمشیك «ومخلوقات اوحیوانلره مالك اولوبلر» گویا اوزلری یارادوبلر ٧٢) «اوحیوانلری مخلوقاته برنوع ذلیل ایتدیك کههمی اونلره منرلر» وایستدیکلری یرهگیدرلر وهمیده «اونلارنگ اتندن ییرلر»
٧٣) «واونلر ایچون اوحیواناتده باشقه منفعتلر وار» یونندن، توکندن، دیفهدیگندن لباس توخونار «وسودندن ایچملك وار آیانیه شکر ایتمیورلر» اللهنگ نعمتلرینه ٧۴) «اللهدن غیری اللهلار اخذ ایتدیلر اوامید ایلهکه اونلاره نصرت ویرهجکلر ٧۵) اواللهلار باجارمازلر اونلارا نصرت ویرمگه وحال آنکه کفار بتلر ایچون حاضر اولمش قوشولدر» جمع اولورلر اوبتلره خدمت ایتمگه یااینکه هرایکسی عابد ومعبود جهنمده حاضر اولارلر هیچ بریسی اوبریسندن عذابی دفع ایدهبیلمز ٧٦) «پس سنی اونلارنگ سوزی محزون ایتمهسون» سنی تکذیب ایتمکده «بدرستیکه بز بیلوریك اوسرلریکه مخفی ساخیلورلر قلبلرینده واوزادیکه آشکار ایدرلر ٧٧) آیا انسان بیلمیورکه حقیقتده بز اونی نطفهدن یاراتدیق» وبرحالتدن اوبریسی حالته تغییر ویروب انسان کامل ایتدیك «پس انسان آشکارا جدال ومخاصمه ایدندر» بعثتنگ ممکن اولماقنه ٧٨) ابی ابن کعب وابوجهل نیچه نفر مشرکین مکه ایله چورومش سومولكلردن اللزینه ییغوب گتوردیلر پیغمبرنگ یاننهکه بوسوموکلرنجه دوباره دیریلر الله تعالی بیورور «مثل اوردی بزه چورومش سوموگی واوز خلقتنی یاددن چخارتدی» که یوخدن وجوده گلوبلر «ودیدی که کیم دیریلدر سوموکلری اوحالدهکه اوچورومشدر ٧٩) دیگان یا محمد ص اونی اوالله دیریلدر که اوّل امرده یوخدن عمله گتوروبدر» اوّل دفعه یوخدن وجوده گتورمك چتیندر دوباره دنیایه گتورمکدن «والله تعالی هرشیئی یاراتمقه» وجمیع مخلوقاتنگ جزئلرینه «عالمدر ٨٠) ایله الله که سیزنگ نفعنگز ایچون یاشیل ویاش آغاجدن اود

وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ٨٠) اَلَّذِى جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَا اَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ ٨١) اَوَلَيْسَ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِقَادِرٍ عَلٰى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلٰى وَهُوَ

خلق ایتدی» وحال آنکه رطوبتله اودڭ حرارتی ضددر ایکی ضدی بریره جمع ایتدی «وسیز اووقت آقاجدن یاندیرارسکز» وطعام پیشیرمکه و باشقه احتیاجلرده مصرف ایدرسکز (بیان) تفسیر کتابلارینڭ بعضیسنده نقل ایدوبلرکه عربستانده برآقاج وار اونڭ خاصیتی اودر که ایکی شاخه نی بربرینه سورتن وقتده اولدن اودعمله گلر وبوآیهٔ شریفه اوڭا اشاره در حقیر مترجم بوخصوصده چوخ تتبع ایدوب معتبر کتابلرده بوخصوصده برشیئی تاپمیوب بعضی اشخاص کیمی اوسوز صاحبنی سفاهت وحماقته نسبت ویرمیوب (کلما قرع سمعك ولم یقم دلیل علی امکانه فذره فی بقعة الامکان) کلام بلاغت اثره بناء تتبع تمحص ده ایدیم یعنی هرسوز که ایشتدیك ودلیل عقلی اوسوزڭ ممتنع اولماقنه دلالت ایتمدی اوسوزی ممکن حساب ایت تاآینکه محیط المعارف کتابنده (علوم وادبیاته، فنون وصنایعه واسماء خاصه یه شامل لغت کتابیدر) آتش ماده سنده ذیلده یازیلان مطلب نظر عاجزانه مه یتشوب اختصار طریقیله ذکری فائده لی اولدیقندن عرض اولونور: قدیم زمانلرده اولان قوملر اودون پارچه لرینی بربرینه سورتوب اوندن اودتحصیل ایدردیلر. قدیم هندلیلر، یونانیلر، روماليلر برپارچه آقاجی برتختهیه برکبرك سورتوب اودتحصیل ایدردیلر.. چول عربلری ایکی پارچه اودونی بربرینه سورتردیلر بوپارچه لرڭ برینه زند وبریسنه زنده دیردیلر روایت اولوندیغنه گوره چول عربلری زندی یعنی بوآغاج چاقماغنی مرخ وعفار دیدیکلری آغاجلر پارچه لرندن اخذایدردیلر که مرخ چاخمق دمیری، عفار داش منزلنده در. قاموس ترجمه سنده دیلو بدر که مرخ میمڭ فتحی وراءڭ سکونیله برآقاجدرکه چاخماق کیمی چاقلدقده همان اود چیخار عربستانده عفار آغاجی آدنده برآقاج وار که بو ایکیسندن اودعمله گلر بوڭا اشاره در اوآیه (الذی جعل لکم من الشجر الاخضر نارا) بو عادت عربستانده ترك اولان کیمی باشقه یرلرڭ دخی نوع نوع عادتلری آتش تحصیل ایتمك کیفیتی آسان اولدیقجه ترك اولوب بعض یرلرده اوجمله آوسترالیا جزیره لرینده، آغ دریالڭ بعضی جزیره لری وآسیای جنوبی ایله آفریقای شمالی چوللرینده بوحاله دیك کهنه عادتلر جاری اولوب تازه قاعده لر ایله آتش تحصیل ایتمیورلر بوکیفیتلر تاریخ کتابلرینده مرقومدر. بو قدره کفایت اولوب بوندن زیاده شرح ایتمگه وقتڭ مساعدتی یوخدر ٨١)» اوالله که گوگلری ویری خلق ایتدی آیاقادردگلدرکه اوسوزلری دانشان آدملر کیمی ضعیف وعاجز مخلوقڭ مثلنی خلق ایده بلی الله قادردر وچوخ خلق ایدن وبیلندر ٨٢) حقیقتده

اَلْخَلّٰاقُ الْعَلِيمُ ٨٢) اِنَّمٰا اَمْرُهُ اِذٰا اَرٰادَ شَيْئاً اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ٨٣) فَسُبْحٰانَ الَّذِى بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْئٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

اللهنگ امری وشانی بودر که برشیئی خاق ایتمگه ارادهسی علاقهباغلیه وحکمت خواهش ایده اوشیئنگ عمله گلمگنی اوشیئه بیورار که (اول) وجوده گل همان وقتده تأخیرسیز وجوده گلر (اولار) ٨٣) پس پاک ومنزهدر» جمیع نقصاندن» اوالله که اونگ النده در هرشیئنگ پادشاهلقی» واوتمامسلط وغالب اولماقی «واونگ طرفنه سیز قایدارسکز».

سورة الصافات (١٨٢) آیهدر مکهده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) وَالصّٰافّٰاتِ صَفّاً ٢) فَالزّٰاجِرٰاتِ زَجْراً ٣) فَالتّٰالِيٰاتِ ذِكْراً ٤) اِنَّ اِلٰهَكُمْ لَوٰاحِدٌ ٥) رَبُّ السَّمٰوٰاتِ وَالْاَرْضِ وَمٰا بَيْنَهُمٰا وَرَبُّ الْمَشٰارِقِ ٦) اِنّٰا زَيَّنَّا السَّمٰاءَ الدُّنْيٰا بِزِينَةٍ الْكَوٰاكِبِ ٧) وَحِفْظاً مِنْ كُلِّ شَيْطٰانٍ مٰارِدٍ ٨) لٰا يَسَّمَّعُونَ اِلَى الْمَلَاِ الْاَعْلٰى وَيُقْذَفُونَ

١) «آنداولسون صف صف دوراللره» عبارتدر ملائکهلرنگ صفندن گوگدهیاهوادهیامؤمنلرنگ صف چکمگندن نمازجماعتده ٢) «وآند اولسونگ اوزلرینی انجیدنلره» اوملکلره که شیطانلری انجیدر مؤمنلری اغوا اتمکدن یااینکه اوز نفسلرینی معصیتهمرتکب اولماقدن ساخلیان وهوای نفسه میل اتمکدن ساخلامق سببنه اوزلرنی اینجیدن انسانلره ٣) «آند اولسون اللهنگ ذکرنی» یا کتابلرنی «اوخویانلره» عبارت اولا ملکلردن یااومؤمنلره آنداولسونکه قرآن اوخیارلار نمازده وعمل ایدرلر ٤) «بدرستیکه سیزنگ اللهگز هرآینهبردر» شریکی یوخدر ٥)« گوگلرنگ ویرنگ واونلارنگ آراسنده اولان مخلوقاتنگ اللهیدر ومشرقلرنگ اللهیدر» مشرقلر ومغربلرنگ تفسیری ٧١مجی سورهنگ ١٧مجی آیهسنده تفسیراولار ٦) «بدرستیکه بز زینتلندیردیك آشاقهده اولان گوگی یولدوزلارینگ زینتی ایله» نجهکه چراغ ایوگ زینتی در ٧) «واطاعت اتمیس شیطانلرلحاموسندن ساخلادیق» وقویمادیگ اونلاری گوك طرفنه قالخوب ملائکهلرنگ سسنی ایشیدوب واونلاردن حاصل اولان خبرلرایله ضعفای مؤمینی یولدن چخاردوب دیهلر که بزده پیغمبرلرکیمی غیبی بیلوریك ٨) «تااینکه قولاغ آسمیهلر» وایشتمیهلر «یوخاری

مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۹) دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۱۰) اِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ۱۱) فَاسْتَفْتِهِمْ اَهُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمْ مَنْ خَلَقْنَا اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ۱۲) بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ۱۳) وَاِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ۱۴) وَاِذَا رَاَوْا اٰيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ۱۵) وَقَالُوا اِنْ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۱۶) ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۱۷) اَوَاٰبَاؤُنَا الْاَوَّلُونَ ۱۸) قُلْ نَعَمْ وَاَنْتُمْ دَاخِرُونَ ۱۹) فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَاِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ۲۰) وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هٰذَا يَوْمُ الدِّينِ ۲۱) هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۲۲) اُحْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَاَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ

حزب

عالمده‌اولان ملائکه‌لره ویاندیران اوخ‌ایله گوگه چیخان وقتده هرطرفدن اونلری آتارلر ذلیل‌اولان حالده «اونلاری قوومقدن‌اوتری ۹) واونلارایچون همیشه‌لیك عذاب‌وار» ۱۰) هیچ‌جن گوك طرفنه گتمز «مگراینکه اونلردن برکس ملائکه‌لردن برسوز قاریوب اوگرنسه اونی‌ایشیقلانان ویاندیران اود دوتوب یاندیرار ۱۱) پس سوروشون مشرکلردن آیا اونلارشدتلو وقوتلودرلر یااوکسلرکه بزخلق‌ایتدیك» اونلردن قباق‌اولان امتلردن یاملائکه‌لردن «بدرستیکه بز خلق‌ایتدیك اونلاری‌یاپشان پالچقدن» اصلی هرشیئدن اسکیك‌اولان آدمی اومرتبه‌یه‌یتوره‌ریك که اوندن غریبه وعجیبه‌ایشلر عمله گلر آیا بوکیفیتلر اللهڭ‌قدرتنه دلالت‌ایتمز ۱۲) «بلکه سن‌تعجب ایدرسن» یامحمدص اونلارسنی تکذیب‌اتمکدن «واونلار سڭا استهزا ایدرلر ۱۳) «ایلکه اونلاره‌موعظه ونصیحت‌اولونار اونلار قورخمازلار» وایشتدیك‌لرندن نصیحت گوتورمزلر ۱۴) «ایلکه‌سندن‌برمعجزه» ویاقرآن آیه‌سی «گورسه‌لر استهزا ایدرلر ۱۵) ودیدیلردگلدربوآیه‌مگر آشکارا سحردر ۱۶) ایلکه‌بزاؤله‌ریك‌وتوپراق وسوموك اولاریق‌آیابزقبردن‌دورانلار اوله‌زیق ۱۷) آیابزیم اوّلمجی آتالاریمزمبعوث اولارلار ۱۸) یامحمد اونلارا دیگلن‌بلی» آتالارکز مبعوث اولارلار «وسیزدخی مبعوث اولاجاقسکز ذلیل‌اولان حالده ۱۹) حقیقتده خلقڭ مبعوث‌اولماقی عمله گلر برجه‌دفعه سس گلمك‌ایله «که اسرافیلڭ‌صورندن‌عمله گلر «پس‌اوزمان‌اونلارباخارلر» اللهڭ عذابنه ۲۰) «دیدیلر (دیرلر) وای‌اولسون بزه بوگون‌جزا گونیدر ۲۱) الله بیورار بودر حکم‌گونی» اهل‌بهشت بهشته واهل‌جهنم جهنمه گتمگه‌که «سیزای‌کافرلر اونی تکذیب‌ایدردگز» ۲۲) الله‌تعالی‌ملائکه‌لره‌بیورار «محشورایدیڭ‌اوکسلری‌که ظلم ایتدیلر»اوزنفسلرینه ومعصیته مرتکب‌اولدیلر «واونلارڭ جفتلرینی‌ده محشور ایدیڭ»

۲۳) مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاهْدُوهُمْ اِلٰى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ۲۴) وَقِفُوهُمْ اِنَّهُمْ مَسْؤُلُونَ
۲۵) مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ۲۶) بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ۲۷) وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ
يَتَسَاۤءَلُونَ ۲۸) قَالُوا اِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَاْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ۲۹) قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ
۳۰) وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ ۳۱) فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا اِنَّا
لَذَاۤئِقُونَ ۳۲) فَاَغْوَيْنَاكُمْ اِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ۳۳) فَاِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
۳۴) اِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ۳۵) اِنَّهُمْ كَانُوا اِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يَسْتَكْبِرُونَ

زناصاحبلری اهل زنا ایله خمر صاحبلری اهل خمر ایله وجمیع گناه صاحبلری اوگونه گناهه
مرتکب اولانلر ایله محشور اولارلر «وحشره گتورنگ اوکسلاری که عبادت ایدرلر
۲۳) «اللهدن غیریسنه وجهنمگ یولنی اونلره گوسترهریگ» بهشته یول گوسترمك
عوضنه ۲۴) «وساخلیون اونلاری بدرستیکه اونلار سؤال اولمشلاردر» اونلاردن
سؤال وجواب اولاجاقدر گناهلارندن ۲۵) اونلارا مذمت یولیله دیرلر «نه اولوبدر
سیزه بربرگزه کومك لیك اتمزسگز» وبربرگزدن عذابی گوتورمزسگز الله تعالی اونلارگ
احوالندن خبرویروب بیورورکه ۲۶) «بلکه اونلار اوگونکی گونده تسلیم اولانلردر»
عابد ومعبود هرایکیسی چاره وعذر یولی تاپمیوب تسلیم اولارلر ۲۷) «اونلارگ
بعضیسی بعضیسنه یوز دوندروب بربرلدن سؤال ایدرلر» که نه سببه منی یولدن
چخاردگ ۲۸) گمراه اولمشلار گمراه ایدنلره دیرلرکه حقیقتده سیز بزیم یانمزه گلردگز
مبارك لیك وبرکت ویرمگدن اوتری» واوزگزی حق گمان ایدیردگگز یااینکه سیز بزیم
یانمزه ساغ طرفدن گلوردگز عربده ساغ طرفدن گلن آدمی برکتلو حساب ایدردیلر
یااینکه زورله بزی ضلالته سالدگز ۲۹) «گمراه ایدنلر دیرلر» بز مقصر دگولوق «بلکه سیز
اوزگز مؤمنلر دگلیدگز» هیچ ایمانگز یوخیدی که بز سیزی ایماندن چخاردیدیق
۳۰) «وبزیم سیزه هیچ تسلطمز یوخیدی» که زورله سیزی یولدن چخارداق «بلکه سیز
طغیان ایدنلر ایدگز» وحقدن خارج اولمقی هدایته اختیار اتمشدگز ۳۱) «پس سزاوار
اولدی بزه اللهمزگ سوزی» که وعده ویرمشدیکه ایمانه گلمینلره عذاب ایدهجك «بز
گرك اللهگ عذابنی داداق» اوز عملمزه گوره صوگره اقرار ایدرلر که حقیقتده اغوا
ایدوبلر دیرلر ۳۲) «بز سیزی گمراه ایتدیك بدرستیکه بز اوزیمزده گمراه و زیانکار
اولدیق ۳۳) اونلار بوگونده عذابده شریك اولارلر» بریرده جمع اولارلر
۳۴) «بدرستیکه بز» بونلاره ایتدیگمز عذاب کیمی «هابیله عذاب ایدهریك گناهکارلره
۳۵) بوجهته که اونلار اونوع آدملر ایدلر ایلکه اونلارا دییلدی که یوخدر حقیقی

٣٦) وَيَقُولُونَ اَئِنَّا لَتَارِكُوا اٰلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ ٣٧) بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ

٣٨) اِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْاَلِيمِ ٣٩) وَمَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

٤٠) اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِينَ ٤١) اُولٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ٤٢) فَوَاكِهُ وَهُمْ مُكْرَمُونَ

٤٣) فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ٤٤) عَلٰى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ٤٥) يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَاْسٍ مِنْ مَعِينٍ

٤٦) بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ٤٧) لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ٤٨) وَعِنْدَهُمْ

قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ ٤٩) كَاَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ٥٠) فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ

٥١) قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ اِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ٥٢) يَقُولُ اَئِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ٥٣) اَئِذَا مِتْنَا

اللهدن باشقه الله اونلار تكبرليك ايدرلر ٣٦) وديرلر آيا بز اوز اللهلاريمزي برنفر دلي شاعردن اوترى ترك ايده جيوك» الله تعالى اونلارڭ سوزلرني رد ايدوب بيورور ٣٧) «بلكه محمدص گلدي حقله» نه شاعردر نه ديوانه «وتصديق ايتدي پيغمبرلري» كه اوندن قباق گلمشديلر ٣٨) «بدرستيكه سيز اي مشركلر هراينه دردلك اولان عذابي دادانلارسڭز» اوگونه نسبتي پيغمبره ويرملك جهتنه ٣٩) «وسيز جزا ويريلمش اولمازسڭز مگر اوزادي كه دنياده ايديردگز ٤٠) مگر اللهڭ خالص بنده لري» كه اونلاره عذاب اولماز ٤١) «اوطائفه ايچون معين روزي وار ٤٢) عبارتدر هرقسم ميوه لردن واونلار حرمت اولنمشلاردر ٤٣) بهشتده كه نعمتله دولودر ٤٤) تختلرڭ اوستنده اوحالتده كه بربريله روبرو اولارلار ٤٥) الله تعالى خلق ايدن وكيف گتورمين خمرايله دولوكاسه لري ملائكه اونلره دولانديرر لار

٤٦) آغ خمره ياآغ كاسه كنايه در صافلقدن «لذتلودر ايچنلره ٤٧) اونده فساد يوخدر» كه عقلي زائل ايده «واونلار همان خمري ايچمك ايله مست اولمازلر» كه عقللري زائل اولا ياانيكه باشلاري آغريه ٤٨) «واونلارڭ يانلده واردر گودك گوزلولر» نامحرمه باخماقدن ياانيكه گوزلريني آچمازلار ناز وغمزه جهتنه «وگوزلري بيوكدر» يا گوزلرنڭ آغي بيوكدر ٤٩) «گويا كه اونلار يومورته درلر كه اورتولمشدر» توز وتوپراقه بولاشمقدن وهوانڭ تاثيرندن ٥٠) «وبعضيسي بعضيسنه يوز چوگوررلر وبربريله سؤل ايدرلر» بربرنڭ احوالني ٥١) «بهشت اهلندن برنفر دين ديديكه منم برنفر يولداشم واريدي دنياده ٥٢) ديرديكه آيا سن تصديق ايدنلردن سن» قيامت وبعثت وحسابي ٥٣) «ايلكه بز اؤلديك وتوپراق وسوموك اولدوق آيا بز هرآينه مبعوث اولوب جزا ويريلمش اولاجيوك» ٥٤) بومؤمن اوزنڭ مؤمن واهل

وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَدِينُونَ ۵۴) قَالَ هَلْ اَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ ۵۵) فَاطَّلَعَ فَرَاٰهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۵٦) قَالَ تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينِ ۵۷) وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ۵۸) اَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ۵۹) اِلَّا مَوْتَتَنَا الْاُولٰى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ٦۰) اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ٦۱) لِمِثْلِ هٰذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ٦۲) اَذٰلِكَ خَيْرٌ نُزُلًا اَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ٦۳) اِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ٦۴) اِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي اَصْلِ الْجَحِيمِ ٦۵) طَلْعُهَا كَاَنَّهُ رُؤُسُ الشَّيَاطِينِ ٦٦) فَاِنَّهُمْ لَاٰكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِؤُنَ مِنْهَا الْبُطُونَ ٦۷) ثُمَّ اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا

بهشت یولداشنه «دیدیکه کهآیا سیز خبردارسکز» که بهشتك برایله یری اولا که اویردن اوسوزی دنیاده بکا دین آدمه باخاق گورك نه‌حالده‌در ۵۵) «پس اوبنده خبردار اولار» وبهشتك باجاسندن باخار «واونی جهنمك اورتاسنده گورر ۵٦) مؤمن دیر آنداولسون اللهه بدرستیکه سن یاخون ایدیك‌که منی هلاك ایدیدیك وجهنمه یومالییدین ۵۷) واگر اللهك عطا وبخششی اولماسیدی هرآینه من جهنمه حاضر اولانلردن اولاردیم» ۵۸) آیاسن دنیاده دیموردك‌که «بز اولمیه‌جیوك ۵۹) مگر اوّلمجی دفعه‌اولملك» ایلکه اولدیك قورتولدیق. برجه دفعه اولمکیمزوار برده دیریلملك‌عذاب گورملك‌یالاندر اوندن صوکره دخی اولملك اولماز «وبز عذابده اولانلردگولیك» یااینکه بو ایکی آیه بهشت اهلنك بربریله صحبتی‌در دیورلر: آیا بز دخی اولمیوب همیشه‌لیك بهشتده قالالاریق اوندن صوکره بهشتده همیشه‌لیك قالمقه یقین ایدوب دیرلر بزیم اولمه‌گیمز بردفعه ایدی‌که دنیاده اوّلدیك دخی بوندن صوکره بزه عذاب اولمیاجاقدر ٦۰) اللّٰه‌تعالی بیورار یااهل بهشت بربرینه دیر «بدرستیکه بوبهشت هرآینه بیوك رستکارلق‌در ٦۱) بونك گیمی مزد وبهشتدن اوتری لازمدر عمل ایتسوب عمل‌ایدنلر» دنیاده ٦۲) «آیا بوبهشت یخشی‌در منزل جهتنه» که‌جمع لذتلر مهیادر یاجهنمده اولان «زقوم آقاجی» آجی آقاجدر جهنمده اونك اهلنك خوراکیدر ٦۳) «بدرستیکه بیز اونی ظالملردن اوتری امتحان قرار ایتدیك» که‌دنیاده آدنی ایشیدنده استهزا ایدردیلر ودیردیلرکه جهنمده آقاج اولارمی نه‌سببه اود آقاجی یاندورمور ٦۴) «حقیقتده اوبر آقاجدر خارج اولار جهنمك تکنده» وبوداقلاری جمیع درکلره گیدوب ٦۵) «اونك میوه‌سی گویا که شیطانلرك باشلاریدر» قبیح‌لیك وواهمه جهتنه بوکا عربده تشبیه خیالی‌دیرلر ٦٦) «جهنم اهلی البته اوآقاجك میوه‌سندن ییرلر وقارینلارلی اوندن دولدورارلر» زورله ییرلریا آجلقك شدتندن ٦۷) «صوکره اونلار ایچون اونك اوستندن قاینار سوایله قاریشمش چرکاوار»

لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ٦٨) ثُمَّ اِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَاِلَى الْجَحِيمِ ٦٩) اِنَّهُمْ اَلْفَوْا اٰبَاۤءَهُمْ ضَاۤلِّينَ ٧٠) فَهُمْ عَلٰى اٰثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ ٧١) وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ اَكْثَرُ الْاَوَّلِينَ ٧٢) وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ٧٣) فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ٧٤) اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِينَ ٧٥) وَلَقَدْ نَادٰينَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ٧٦) وَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ٧٧) وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ٧٨) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِينَ ٧٩) سَلَامٌ عَلٰى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ٨٠) اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ٨١) اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ٨٢) ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِينَ ٨٣) وَاِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَاِبْرٰهِيمَ ٨٤) اِذْ جَاۤءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ٨٥) اِذْ قَالَ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا

سوسوزلقگ شدتندن ایچرلر ٦٨) «صوگره اونلارگ قایتماق یری هرآینه جهنم طرفنه‌در ٦٩) بوعذاب اوجهته‌درکه آتالرینه تقلیداً تابع اولدیلر آتالری گمراه اولان حالده ٧٠) پس اونلار آتالرینگ طریقه‌لریله سرعت ایدرلر» واونلارگ عمللری گیمی عمل ایدرلر ٧١) «حقیقتده اونلاردن قباق سابقی طائفه‌لرگ چوخی گمراه اولدیلر ٧٢) اونلاره قورخوزان پیغمبرلر گوندردیك» واونلاری قورخوتدیلر اللهگ عذابیله ٧٣) «پس باخ یاپیغمبر نجه‌اولدی قورخولمشلرگ آخری» نجه اونلارا عذاب نازل اولدی وهلاك اولدیلر ٧٤) «مگر اللهگ اوبنده‌لری که‌خالص ایدیلر» محض اللهه عبادت ایدردیلر ٧٥) «نوح پیغمبر بزی چاغردی» قومگ ایمان گتورمکندن مایوس اولاندن صوگره قومه عذاب گوندرمکه «پس بیز نه‌یخشی جواب ویرنلریگ» بزه دعا ایدنلره پس قومی هلاك ایتدیك غرق ایله ٧٦) «ونجات ویردیك نوحه واونگ اهلنه» که‌ایمان گتورمشدیلر «بیوك غمدن» که‌قومدن اونلارا یتشردی ٧٧) «واونگ اولادنی قالانلار ایتدیك» غرقدن صوگره عمله گلن اولاد هاموسی نوح اولادندندر عرب، فارس، روم، سام اولادیدر. ترك، صقالیه، خزر، یاجوج و ماجوج یافث اولادی وسودان حام اولادی‌در ٧٨) «واوندن اوتری آخرمجی امتگ یاننده» ذکر خیر «قویدیق ٧٩) سلام اولسون نوحه عالم اهلنگ آراسنده ٨٠) حقیقتده بز بیله جزا ویره‌ریك احسان ایدنلره ٨١) نوح بزیم مؤمن بنده‌لریمزدندر» بوآیه دلالت ایدریر مؤمنلرگ شانگ اوجالقنه که‌اونلارگ آراسندن نوح گیمی آدم چخار ٨٢) «صوگره بزغرق ایتدیك یرده قالانلری ٨٣) بدرستیکه ابراهیم نوحگ پیرویارندن واونگ یولیله گیدنلردندر ٨٤) اوزمانکه اللهگ رحمت حضورنه سلامت قلبله گلدی» وایمان گتوردی اخلاصله ٨٥) «اوزمانکه دیدی اوز آتالقنه وقومنه نه‌شیئه عبادت

تَعْبُدُونَ ٨٦) أَئِفْكًا آلِهَةً دُونَ اللّٰهِ تُرِيدُونَ ٨٧) فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ٨٨) فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ٨٩) فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ٩٠) فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ٩١) فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهَتِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ٩٢) مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ٩٣) فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ٩٤) فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزِفُّونَ ٩٥) قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ٩٦) وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ٩٧) قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ٩٨) فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ٩٩) وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ

ایدیرسکز ٨٦) آیا بهتان طریقیله اللهدن غیری باطل اللهلار ایستیورسکز» واونلاره اطاعت ایدیرسکز ٨٧) «پس ندر سیزڭ گمانڭز عالملره تربیت ویرن اللهه» روزیسنی یورسکز واوزینه معصیت ایدرسکز یااینکه منم الهیم سزڭ الهڭز گیمی عاجزدر سیزه نفع ویا زیان یتورمکدن پس قوم اوز عادتارینه مطابق عیدگاهه گتمك ایستیوب تکلیف ایتدیلر ابراهیمه اونلارله گتمکی ٨٨) «ابراهیم باخدی یولدوزه بر نوع باخماق ٨٩) ودیدیکه من ناخوشم» بعض بیله روایت ایدبدرکه جناب ابراهیمڭ تبلرز (قیزدیرما) ناخوشلقی واریدی یولدوزه باخوب بیلدیکه قیزدیرمق وقتی یتشور دیدیکه من گیده بیلمرم که من منم قیزدیرمق وقتیم یتشور یااینکه ناخوشلقی قومڭ بتلره عبادت اتمك جهتنه اولا که قلباً ناخوشدر نه ظاهراً یااینکه گوگده مخصوصی یولدوز واریدی او طلوع ایدنده حضرت ابراهیم ناخوش اولاردی ایلکه اویولدوزه باخدی گوردیکه طلوع ایدبدر بیوردیکه من ناخوشم یعنی تیزلیك ایله ناخوش اولارم نیچه که شخص دیرمن مسافرم یعنی تیزلیك ایله سفره گیده رم بهرحال جماعت اونی ناخوش حساب ایدوب اوندن ال چکدیلر ٩٠) «پس اعراض ایتدیلر ابراهیمدن یوز دوندرنلر اولان حالده ٩١) پس میل ایتدی اونلارڭ اللهلاری طرفنه ودیدی آیا سیز خوراك ییرسکز» یااینکه نیه قباقڭزده اولان طعامی یمورسکز» ٩٢) اونلاردن جواب گلمیوب دوباره دیدی «نه اولوبدر سیزه نیه دانشمورسکز ٩٣) صوڭره اونلری ساغ الیله اورمقه میل ایتدی» باشلادی اونلاری ازوب سندیرمقه اوقرارله که انبیا ۲۱مجی سوره سنڭ ٥٩مجی آیه سنده بیان اولدی ٩٤) ایلکه قوم عبادت وعیدگاهدن قایتدیلر وبتلری اوحالده گوردیلر «ابراهیمڭ طرفنه گلدیلر اوحالده که گلمکده سرعت ایدردیلر» و خبرآلدیلر که آیا بتلری بوحالته سن سالوبسن ٩٥) «ابراهیم ؏ دیدی آیا سیز عبادت ایدیرسکز اوشیئه که سیز اونی الڭزایله یونوبسکز ٩٦) والله سیزی خلق ایتدی وهمی اوشیئلری که سیز اونی عمله گتوروبسکز» واوڭا عبادت ایدرسکز پس نجه اوڭا عبادت ایدیرسکز ٩٧) «دیدیلر بنا ایدڭ ابراهیمدن اوتری بربنا» طولی اوتوز ذراع و

اِلٰى رَبّى سَيَهْدِينِ ١٠٠) رَبِّ هَبْ لى مِنَ الصّالِحينَ ١٠١) فَبَشَّرْناهُ بِغُلامٍ حَليمٍ ١٠٢) فَلَمّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْىَ قالَ يا بُنَىَّ اِنّى اَرٰى فِى الْمَنامِ اَنّى اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ ماذا تَرٰى قالَ يا اَبَتِ افْعَلْ ما تُؤْمَرُ سَتَجِدُنى اِنْ شاءَ اللّٰهُ مِنَ الصّابِرينَ ١٠٣) فَلَمّا اَسْلَما وَتَلَّهُ لِلْجَبينِ ١٠٤) وَنادَيْناهُ اَنْ يا اِبْرٰهيمُ ١٠٥) قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيا اِنّا كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنينَ ١٠٦) اِنَّ هٰذا لَهُوَ

عرضی ایکرمی ذراع وآراسنی اودون ایله دولدوروب اود اورون «پس اونی آتوک اوته ٩٨) پس اوگا حیله اتمك ایستدیلر» واودایله یاندیرمقی «پس بز اولنلاری ذلیل ایتدیك» ابراهیمه نجات ویرمك ایله ٩٩) «ابراهیم دیدی بدرستیکه من هجرت ایدنم اللهیم طرفنه تیزلیك ایله منی هدایت ایدر» اویره‌که ماموریم اونده مسکن اتمکه ایلکه شام یرینه یتشدی ابراهیم اللهدن اولاد ایستیوب دیدی ١٠٠) «ای منم اللهیم بگا صالح اولاد مرحمت ایت ١٠١) بز مژده ویردیك اوگا حوصله‌لو اوغلان ایله» که عبارت‌در اسماعیلدن ١٠٢) «ایلکه ابراهیم‌له اسماعیل سعی مقامنه چاتدی» نجه‌که حاجیلر سعی ایدرلر یااینکه اسماعیل اوسننه یتشدی‌که آتاسی ابراهیم گیمی یوروب قاچان وآتاسنه گومك ایدن اولدی که اون اوچ سننده ایدی برگیجه ابراهیم واقعه‌ده گوردیکه اوگا امراولدی اوغلنی گسمکه پس فکر ایتدی‌که اویوخی الله طرفندن یانه آخشامه دیك فکرده قالدی اوگون ذی‌حجه‌نك سکزمجی گونی ایدی بوجهته اوگونك آدینه یوم ترویه دیدیلر یعنی فکر گونی اوبریسی گون گنه ابراهیم واقعه‌سنده همان واقعه‌لی گوردی وتانیدیکه الله طرفندن‌در اوجهته اوگوله عرفه دیرلر پس اسماعیلك آتاسی هاجره دیدیکه اوغلومی دوست قوناقلقنه آپارورم اونی چیمدیر وباشنی وزلفنی یویوب تازه لباسنی اکننه گیگدیر ایلکه هاجر بونلاری عمله گتوردی اسماعیلی گوتوروب گیدن وقتده اوزیله ایپ وپچاق دخی گوتوردی ایلکه مکه‌دن چیخوب صفا ایله مروه آراسنه یتشدی «دیدی ای منم بالاجه اوغلوم بدرستیکه من واقعه‌ده گوردیم که سنی ذبح ایدورم» الله یولنده قربان کسن گیمی «پس باخ وفکر ایت بوایشده که نه گورورسن» آیا راضی‌سن یانه «اسماعیل دیدی ای منم آتام عمله گتور اوامری که سن اوگا امر اولونوبسان تیزدر که اگر الله ایستیه منی صبر ایدنلردن تاپارسن ١٠٣) ایلکه هرایکیسی تسلیم اولدیلر اللهك امرینه» وابراهیم اسماعیلی منا داغنه آپاروب «یوزی اوسته یره ییخدی» باشنی کسمکه بوجهته‌که یوزنی گورسه آتالق محبتی حرکته کلوب اللهك امرینی یرینه کتوره بیلمز وپیچاقی نچه دفعه اونك بوغازنه چکدی کسمدی ابراهیم غضبندن پچاقی آتوب دگدی داشه وداشی کسدی ابراهیم دیدی ای پیچاق آیا اسماعیلك بوغازی بوداشدن برك ایدی پیچاقدن سس گلدی‌که

الْبَلٰٓؤُا الْمُبِينُ ﴿۱۰۷﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ﴿۱۰۸﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِينَ ﴿۱۰۹﴾ سَلَامٌ عَلٰٓى اِبْرٰهِيمَ ﴿۱۱۰﴾ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱۱﴾ اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۲﴾ وَبَشَّرْنَاهُ بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۳﴾ وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلٰٓى اِسْحٰقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۱۱۴﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلٰى مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿۱۱۵﴾ وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۱۱۶﴾ وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿۱۱۷﴾ وَاٰتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿۱۱۸﴾ وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿۱۱۹﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْاٰخِرِينَ ﴿۱۲۰﴾ سَلَامٌ عَلٰى مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿۱۲۱﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۲۲﴾ اِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِنَّ اِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۴﴾ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اَلَا تَتَّقُونَ

خليل امر ایدیر کسمکه اما جلیل القدر اولان الله امرایدیر گسمه‌مکه ۱۰۴) «وبز چاغردوك ابراهیمی كه یاابراهیم ۱۰۵) بتحقیق سن واقعه‌ده امراولدیغکی عمله گتوردوك» نجه‌که اوغلکی ذبح اتمکدن عفوایتدیك «هاییله جزا ویرمریك احسان‌ایدنلره» اللهڭ امرینه تسلیم‌اولماق‌ایله ۱۰۶) «بدرستیکه بوذبح هرآینه بیوك وآشکارا امتحاندر» کەسن امتحاندن چخدیڭ ۱۰۷) «وبز عوض و یردوك اوڭا بیوك ذبح‌ایله» الله‌تعالی‌نڭ امری‌ایله جبرئیل هابیل قربان ایتدیکی قویونی گتوروب دیـدی ای ابراهیم بونی اسماعیل‌عوضنه الله یولنده‌قربان‌کس ۱۰۸ـ۱۱۱) بوآیه‌لر ۷۸ـ۸۱مجی آیه‌لرده ترجمه اولدی ۱۱۲) «وبیز ابراهیمه مژده ویردیك اسحق‌ایله» کەبوندن صوڭره دوغولاجاق« وپیغمبر وصالح کسلردن اولاجاق ۱۱۳) برکت ویردیك ابراهیمه واسحاقه» اولادڭ چوخلقی ایله «واونلارڭ اولادنڭ بعضی‌سندن» ایمان‌واطاعت سبیلیه اوز نفسنه «احسان‌ایدن» وهاییله کفر ومعصیت‌جهتنه اوزنفسنه «آشکارظالم ایدن‌وار» ۱۱۴) بزمنت قویدوق موسـی وهرونه» اونلاری پیغمبرایتدیك ۱۱۵) «ونجات ویردیك اونلارا وقوملرینه بیوك‌غمدن» كه اونلاره‌چوخ اذیت ایدیردیلر ۱۱۶) «ونصرت ویردیك‌اونلارا» فرعونڭ اوزینه وقومنه «پس اونلار غلبه‌ایدنلر اولدیلر» دشمنلرینه مغلوب‌اولاندن صوڭره ۱۱۷) «وویردیك اونلارا آیدین‌توراة کتابنی» که خلقی دعوت‌ایدن ایدی اوزینده اولان‌بیانه ۱۱۸) «وهدایت ایتدیك اونلاری دوزیوله» که چکردی بهشت طرفنه (۱۱۹ ـ ۱۲۲) بودورت آیه (۷۸ ـ ۸۱) آیه‌لرده ترجمه‌اولدی

۱۲۳) «وبدرستیکه الیاس هرآینه مرسل پیغمبرلردندر» که حزقیلدن صوڭره مبعوث

١٢٥) أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ١٢٦) اللَّهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ
١٢٧) فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ١٢٨) إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ١٢٩) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ
فِي الْآخِرِينَ ١٣٠) سَلَامٌ عَلَىٰ إِلْ يَاسِينَ ١٣١) إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ١٣٢) إِنَّهُ
مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ١٣٣) وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ١٣٤) إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ
١٣٥) إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ١٣٦) ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ١٣٧) وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ
مُصْبِحِينَ ١٣٨) وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ١٣٩) وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ١٤٠) إِذْ أَبَقَ إِلَى
الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ١٤١) فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ١٤٢) فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ

اولدی بعلبك‌ده ١٢٤) «ایلكه اوز قومنه دیدیكه آیا اللهڭ عذابندن قورقمورسڭز
١٢٥) آیا بعل آدلو بتی چاغریرسڭز» اوزڭز اونی قزیلدن قایروب اوڭا عبادت ایدیرسڭز
(بعل) یمن لغتیله الله معنی‌سنه‌در «وخاق ایدنلرڭ گوزه‌لینی ترك ایدرسڭز ١٣٦) ایله
اللهیكه سیزی وسیزڭ اوّلمجی وكیچمش آتالارڭزی خلق ایدندر ١٢٧) پس اونی
تكذیب ایتدیلر وایمان گتورمدیلر حقیقتده اونلر البته بزیم یانمزه حاضر اولمشلردر»
حساب ایچون ١٢٨) «مگر اللهڭ مخلص بنده‌لری (١٢٩ـ١٣٢) آیه‌لر ٧٨ ـ ٨١ آیه‌ده
ترجمه اولدی ١٣٣) «وبدرستیكه لوط هرآینه الله طرفندن گوندریلمش پیغمبرلر
جمله‌سندندر ١٣٤) یاد ایت اوڭا یامحمد اوزمانكه عذابدن نجات ویردیك اوڭا واهلنڭ
هاموسنه ١٣٥) مگر قوجا قاریه كه عذابده قالانلاردن اولدی ١٣٦) صوڭره هلاك
ایتدیك یرده قالانلاری ١٣٧) «بدرستیكه سیز» مشركلر شامه گیدن وقتده «اونلارڭ»
منزل ومسكنلرینه «صباح وقتی» گوندز ایشیقنده ١٣٨) «وگیجه وقتی اونلارڭ یانندن
كیچوب گیدیرسڭز نه‌سببه عاقل اولمازسڭز» اونلاری گورمك ایله ١٣٩) «بدرستیكه
یونس هرآینه الله طرفندن گوندریلمش پیغمبرلردندر ١٤٠) اوزمانكه قاچدی اوگمی‌نڭ
طرفنه كه دولمش ایدی» یوك وآدملر ایله نجه‌كه یونس سوره‌سنده ذكر اولدی
١٤١) «پس قرعه آتدیلر» یونس ایله اوبری آدملر آراسنده ایلكه قرعه یونسڭ آدینه
چیقدی «یونس مغلوب اولدی» سوز تاپمادی جواب ویرمگه كمیچیلر دیدیلركه گمینڭ
عادتی بیله‌در كه آقاسندن قاچان قول گمیه سوار اولسه گمی غرق اولار اوصورتده
قرعه آتاریق هركسڭ آدینه چقسه سویه آتاریق قرعه یونسڭ آدینه چقماقه گوره اونی
سویه آتدیلر ١٤٢) «پس بالق اونی اوددی» اللهڭ امری ایله اوحالده‌كه «یونس اوزینی
مذمت ایدیردی» قومك ایچندن چقماقه ١٤٣) اگر یونس تسبیح ایدنلردن اولمیایدی»
بالقڭ قارننده ١٤٤) «هرآینه بالقڭ قارننده قالاردی اوگونه‌دیك كه خلق مبعوث

نصف

۱۴۳) فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ۱۴۴) لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۱۴۵) فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ۱۴٦) وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ۱۴۷) وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ۱۴۸) فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ ۱۴۹) فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ۱۵۰) أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ۱۵۱) أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ۱۵۲) وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۱۵۳) أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ۱۵۴) مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ۱۵۵) أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۱۵٦) أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُبِينٌ ۱۵۷) فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۱۵۸) وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ

اولارلر» حساب‌دن اوتری ۱۴۵) «صوگره‌اونی بالقنگ قارنندن آندیق اوت وعلف وآقاجدن‌خالی‌یره اوحالده‌که یونس ناخوش‌ایدی» یومورتادن تازه‌چیخان جوجه‌کیمی ۱۴٦) «بزاونگ اوستنه گدو (قاباخ) آقاجی گوگرتدیك» که اونگ‌وسیع ورقلری آلتنده گونگ حرارتندن ساخلانا وگدونگ طبیعتنه گوره پشه‌اونگا اذیت‌اتمیه ایلکه برقدرقوته گلدی ۱۴۷) «اونی گوندردیك اوقومه‌که یوزمین‌نفر یازیاده‌ایدی» که یونس اونلارنگ آراسندن گیدندن‌صوگره پشیمان‌اولوب توبه‌اتمشدیلر واونگ یولنی گوزلیوردیلر ایلکه یونسنگ گلمه‌گندن خبرداراولدیلر جمعیت تمام‌ایله اونی استقبال ایدوب ۱۴۸) «یونسه ایمان گتوردیلر بزمهلت ولذت آپارمق ویردیك اونلارا بر مدته‌دیك» که‌الله اراده‌ایدر ۱۴۹) «پس خبرآل مشرکلردن آیاسنگ‌اللهنگ‌حصه‌سنه قزلاردوشه واونلارنگ حصه‌سنه اوغلانلار ۱۵۰) یااینکه الله ملائکه‌لری قزلار خلق ایدوب واومشرکلر حاضرایدیلر» گوردیلر که ملائکه‌لر قزصورتنده خلق‌اولونوبلار ۱۵۱) «خبرداراول بدرستیکه اونلار اوزبهتانلرندن هرآینه‌دیرلر» اوزیانلارندن ۱۵۲)» که اللهاولاد گتوروب وبدرستیکه اونلار هراینه‌یالان دانشارلار ۱۵۳) آیاالله اختیارایتدی قزلاری اوغلانلاره ۱۵۴) نه‌اولوبدر بیزه نجه‌حکم ایدرسگز» اللهه‌قز ویروب اوزگز اوغلانلاری قبول‌ایدرسگز ۱۵۵) «آیاسیز فکراتمزسگز» بوسوزلری دیمکده ۱۵٦) «یااینکه‌سزنگ آشکاردلیلگزوار دیدگگز سوزه

۱۵۷) پس گتورینگ اوکتابگزی که اونده‌سیزنگ‌ادعاگزنگ دلیلی‌یازیلوب «اگرسیز دوغری دینلرسگز» ۱۵۸) «مشرکلر اللهله جنلرآراسنده نسب قرارایتدیلر» دیدیلر که‌اللهایله شیطان قرداشدر اللهنوری ویخشی‌ایشی خلق‌ایدوب شیطان‌ظلمتی وشری. بعضی‌جنی ملائکه معنی‌سنه تفسیرایدوب دیوبلرکه کافرلر اللهله ملائکه آراسنده نسب

١٥٩) سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُونَ ١٦٠) اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِينَ ١٦١) فَاِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ
١٦٢) مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ ١٦٣) اِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ١٦٤) وَمَا مِنَّا اِلَّا لَهُ مَقَامٌ
مَعْلُومٌ ١٦٥) وَاِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ ١٦٦) وَاِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ١٦٧) وَاِنْ كَانُوا
لَيَقُولُونَ ١٦٨) لَوْ اَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْاَوَّلِينَ ١٦٩) لَكُنَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِينَ
١٧٠) فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ١٧١) وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ
١٧٢) اِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ١٧٣) وَاِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ١٧٤) فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حِينٍ

قرار ویردیلر که ملائکه اللهڭ قزلاریدر وبوضمنده براشاره دخی ایدیدر «جندن مراد
ملائکه اولدقده بز قوۀ خیالیه ایله تراشیده ایتدیگمز جنلرڭ دخی حقیقتی اولمیه جگدر».
بو سوز ضعیفدر اوسببه که ملائکه لر اللهڭ قزلاری اولمقه قائل اولانلاری
خدا بیلندعالم بوسوره نڭ ١٥٠ مجی آیه سنده باطل وصوکره بو آیه نی اوڭا عطف ایدیدر بو جهته
لازمدر بو ایکی آیه نڭ معنی سی (مغایر) آیری اولا نجه که نحو علمنده معلومدر «حقیقتده
جنلر بیلورلر که اونلر البته حاضر اولاجقلار» قیامت گوننده عذاب ایچون ١٥٩) «الله
پاکدر مشرکلر دین صفتلردن ١٦٠) «مگر اللهڭ مخلص بنده لری» جنلردن که اونلره
عذاب یتشمز ١٦١) «سیز واو بتلر که اوڭا عبادت ایدرسکز ١٦٢) هیچکسی یولدن
چیخاردوب فتنیه سالا بیلمزسکز ١٦٣) مگر اوکسیکه جهنمه یتشندر» یعنی اوآدمی
یولدن چیخاردا بیلرسکز که اوز اختیاریله جهنملیك اولار ١٦٤) «ملائکه لر دیرلر که
یوخدر بزدن براحد مگر اینکه اونڭ ایچون معلوم یرووار» گوگده عبادت ایتمگه
١٦٥) «وبز البته صف صف دورار یق اللهڭ حضورنده ١٦٦) وبز البته اللهه تسبیح
ایدریك ١٦٧) هرچند مکه اهلی دیردیلر «سن مبعوث اولاندن سابق که ١٦٨) «اگر کیچمش
زمانه نڭ کتابلریندن بزیم یانمزده ده اولایدی» یهود ونصارایه توریة وانجیل نازل
اولان کیمی بزه ده کتاب نازل اولایدی ١٦٩) «البته بزده اللهڭ مخلص بنده لریندن
اولاردیق» ١٧٠) ایلکه اونلره قرآن نازل ویا پیغمبر سن اونلره پیغمبر گولدردیلدیك مکه اهلی
«اوقرآنه کافر اولدیلر وتیز بیلرلر» که بونوع کفر مقابلنده اونلره نه نوع عذاب
اولاجاقدر ١٧١) «بوندن قباق اوزطرفمزدن پیغمبرلگه گوندردیگمز بنده لریمزه دیمشوك
١٧٢) که حقیقتده اونلر البته نصرت تاپمشلردر» غلبه ایده جگلر اوزدشمنلرینه دنیاده
حجت وقهر ایله وآخرتده جهنم ایله ١٧٣) «وبدرستیکه بزیم قوشونلاریمز» یااینکه
مؤمنلر که بزیم قوشونلریمزدر «اونلار غلبه ایدنلردر کفاره ١٧٤) پس سن اعراض

۱۷۵) وَاَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ۱۷٦) اَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۱۷۷) فَاِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاۤءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ۱۷۸) وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حِينٍ ۱۷۹) وَاَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ۱۸۰) سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۱۸۱) وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۱۸۲) وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

ايت اونلردن برزمانه‌ديك» كه بزامر ايده‌ريك اونلارنگ دعواسنه ۱۷۵) «وگوستر اونلارا» اللهنگ امرينى «پس تيزدر كه گوررلر» سننگ نصرت تاپماقنگى ۱۷٦) «آيا بزيم عذابمزى ايسته‌مگه تلسرلر ۱۷۷) ايلكه ايستديگلرى عذاب اونلارنگ منزللرينه يتشدى پس نه پيســدر قورخودولمشلرنگ صباحى» كه بالكليه ايولرى خراب واهلى هلاك اولارلار (۱۷۸ - ۱۷۹) بوايكى آيه‌نگ ترجمه‌سى ۱۷۴-۱۷۵ ده شرح اولوندى ۱۸۰) «سننگ اللهنگ كه غلبه ايدن اللهدر پاكدر اوصفتدن كه اونى مشركلر وصف ايدرلر ۱۸۱) اللهنگ رحمتى گوندريلمش پيغمبرلره‌در ۱۸۲) وحمد اوالله ايچوندركه جميع عالملره تربيت ويرندر».

سورة ص (۸۸) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) صٓ ۲) وَالْقُرْاٰنِ ذِي الذِّكْرِ ۳) بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ۴) كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَلَاتَ حِينَ مَنَاصٍ ۵) وَعَجِبُوا اَنْ جَاۤءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هٰذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ٦) اَجَعَلَ الْاٰلِهَةَ اِلٰهًا وَاحِدًا اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۷) وَانْطَلَقَ الْمَلَاُ

۱) اى صادق پيغمبر ۲) آند اولسون قرآنه كه «شرافت صاحبيدر» شريف ايدر اوڭا عمل ايده‌نى يااينكه جميع محتاج اولان احكامى ذكر وبيان ايدر هرآينه حق ظاهر اولدى ۳) «بلكه اوكسلر كه كافر اولديلر اهل مكه‌دن تكبرليك ومعصيت وسركشلقده‌در ۴) چوخ هلاك ايتديك اونلاردن قباق طائفه‌لردن» بزيم پيغمبرلريمزى تكذيب اتمگه گوره، ايلكه بزيم عذابمز گلدى «پس بزى چاغرديلر وپناه ايستديلر «واووقتده قاچماق يرى يوخدر ۵) وتعجب ايتديلر بوندن كه اونلارا قورخوذان پيغمبر گلدى» اونلارنگ جنسندن «وكافرلرديديلركه بوكشى سحر ايدن ويالان دانشاندر» اوننگ سوزنه ايناماموگ

مِنْهُمْ اَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلٰٓى اٰلِهَتِكُمْ اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ۸) مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِي الْمِلَّةِ الْاٰخِرَةِ اِنْ هٰذَٓا اِلَّا اخْتِلَاقٌ ۹) ءَاُنْزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَذُوقُوا عَذَابِ ۱۰) اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَٓائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ۱۱) اَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْاَسْبَابِ ۱۲) جُنْدٌ مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِنَ الْاَحْزَابِ ۱۳) كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْاَوْتَادِ ۱۴) وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ

---

۶) «آیا چوخ اللهلاری بر الله ایتدی حقیقتده بو چوخ تعجبلو امردر» که اوچیوز آتمش اللهی ترك ایدوب بر تك الٰهه اعتقاداتمك بو سوزی دینلر ۲۵ نفر مکه رئیسلرلدن ایدی حضرتنگ یاننه گلوب خواهش ایتدیلر که اوجناب اونلرنگ بتلرندن ال چکوب اونلره پیس سوز دیمیه حضرت دخی اونلری لااله الا الله دیمه دعوت ایتدی که اگر بو بر کلمه سوزی دییه‌سگز عرب وعجمه صاحب اولارسگز بو سوزی حضرتدن ایشیدن کیمی قاچوب داغیلدیلر بو احوالاتی خداوند عالم خبرویروب بیورور ۷) «مکه‌لنگ اشرافی حضرتنگ واونگ یانده اولان آدملرنگ یاننددن چخوب گتدیلر» وبر برینه دیدیلر «گیدیگ وصبر ایدیگ اوز اللهلارگزه» واونگا عبادت اتمکده ثابت اولوگ «بدرستیکه بو» یعنی محمدگ اصحابنگ گون بگون آرتماقی «هر آینه بر شیئی درکه اراده اولونوبدر» محمد چوخ ایستیور اصحابنی آرتورمقی که بزیم اوزیمزی اؤلدوروب مالیمزی غارت واولادیمزی اسیر ایده اما تیزلیك بزیم بتلریمز اونلاری هلاك ایدر ۸) «بز ایشتمدوك بوئی» که محمدص دیور که الله بردر «باشقه ملتده» نصرانیلرده وصأبئینده « دگلدر بو محمد دین سوز مگر یالان وافترا ۹) آیا بزیم آرامزده قرآن محمده نازل اولدی» نه جهته باشقه کسه نازل اولمادی اوندن سن وشرافت جهتنه آرتق آدم چوخدر «یا پیغمبر بلکه اونلار شکده درلر منم قرآنمدن حالا دادمیوبلر منم عذابمی» ایلکه داددیلر اونده پشیمان اولارلار ۱۰) «آیا اونلارنگ یاننده سنگ غلبه وچوخ هبه وبذل ایدن اللهگنگ رحمت خزینه‌لری وار» تااینکه اونلر ایستدیکلری آدمه پیغمبرلیك ویره‌لر ۱۱) «یااینکه اونلار ایچوندر گوگلرگ ویرگ واونلارگ آراسنده اولان مخلوقگ پادشاهلقی» دیکان اونلارا که «پس چیخسونلار نردبانلارا» که اونیله گوگه چیخسونلار» اوکسه که ایستیورلر وحی گتورسونلر ۱۲) اونلار نجه گوگه چیخا بلرلر وحال انکه اونلار «مشرك طائفه‌لرندن عماه گلن قوشوندر بویرده مغلوب اولاجاقلار» نجه که ایندی یغیلوب گلوبلر سنله مباحثه ایتمکه هابیله بر وقت گله‌جکلر دعوا ایتمکه و باسیلاجاقلر بو خبر دلالت ایدیر پیغمبرگ حقیقتده پیغمبر اولماقنه که مکه‌ده خبر

وَاَصْحَابُ الْاَيْكَةِ اُولٰئِكَ الْاَحْزَابُ ١٥) اِنْ كُلٌّ اِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ
١٦) وَمَا يَنْظُرُ هٰؤُلَاءِ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ١٧) وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطَّنَا
قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ١٨) اِصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْاَيْدِ اِنَّهُ اَوَّابٌ
١٩) اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِشْرَاقِ ٢٠) وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ
اَوَّابٌ ٢١) وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَاٰتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ٢٢) وَهَلْ اَتٰيكَ نَبَؤُا الْخَصْمِ

ویردی مشرك قوشونلرینگ مغلوب اولماقنه بدر دعواسنده. یافتح مکه‌ده مغلوب اولدیلر ١٣) «اونلاردن سابق قوملر اوز پیغمبرلرنی تکذیب ایتدیلر: نوح قومی نوحی وعاد قومی هودی وفرعون که میخلر صاحبی ایدی» هرکسه آجیقی دوتسه یدی اونگ اللرنی آیاقلارنی وباشنی یره میخلاردی موسی‌نی تکذیب ایتدی ١٤) «وتکذیب ایتدی ثمود جماعتی ولوط قومی واصحاب ایکه» که شعیبنگ قومیدر «اونلاردندر قریش قومی» یااینکه ذکر اولان جماعت قوت وشوکت صاحبی دسته‌لر ایدیلر ١٥) «دگل ایدی اونلارگ هاموسی مگر اینکه تکذیب ایتدیلر پیغمبرلری پس سزاوار اولدی منم عذابم» اونلارگ کفری جهتنه ١٦) «ومنتظر اولماز کفارمگه مگر برجه صیحه‌یه» که نفخ صوردر «اونگ ایچون هیچ گونه دایانماق فرصتی یوخدر» چالنان کیمی خلق هلاك اولار ١٧) «کفارمکه دیدیلر ای بزیم اللهمز تلس وتیز گوندر بیزه بزیم بهشت حصه‌مزی قیامت گوننده قباق» بوسوزی استهزا ایله دیوردیلر ١٨) «صبرایت یاپیغمبر اوسوزه که دیورلر» وسگا اذیت ویریللر «ویادگا سال بزیم بنده‌مز داودی که قوت صاحبی ایدی» عبادته گونوز اوروج دوتاردی وکیجه‌لر عبادت ایدردی یااینکه ایله قوت صاحبی ایدی که سایانت ایله داشی آتاردی که هرکسنگ سینه‌سنه دکسیدی دلنندن چیخاردی بونوع پیغمبره اذیت ایتدیلر «حقیقتده الله طرفنه قایدان ایدی ١٩) بدرستیکه بزداغلاری اوگا مسخر ایتدیك اللهه عبادت ایدردیلر» هروقت داودگ تسبیح‌سسی اوجالاردی « صباح وآخشام ٢٠) ومسخر ایتدیك داوده قوشلاری جمع اولان حالده» دسته دسته تسبیح ایدردیلر «قوشلارگ وداغلارگ هاموسی رجوع ایدنلر ایدیلر اللهه ٢١) وبز شدتلو ایتدیك اونگ پادشاهلقنی» قوشون وهیبت ایله «و اوگا نبوت وهرشیئنگ حکمتنی بیلمك وحقله باطل آراسنده عدالتله حکم ایتمك علمنی ویردیك ٢٢) آیا سگا یتشوبدر. ایکی نفر مدعی ومدعی علیهگ خبری زمانیکه داودگ یاننه گلدیلر محرابگ دیوارنگ اوستندن ٢٣) زمانیکه داخل اولدیلر داودگ یاننه» اووقتده که مرافعه وقتی دگل ایدی واذن‌سیز داخل اولدیلر «پس داود اونلاردن

اذتسوّروا المحراب ٢٣) اذدخلوا على داود ففزع منهم قالوا لا تخف خصمان بغى بعضنا على بعض فاحكم بيننا بالحق ولا تشطط واهدنا الى سواء الصراط ٢٤) ان هذا اخى له تسع وتسعون نعجة ولى نعجة واحدة فقال اكفلنيها وعزنى فى الخطاب ٢٥) قال لقد ظلمك بسؤال نعجتك الى نعاجه وان كثيرا من الخلطاء ليبغى بعضهم على بعض الا الذين امنوا وعملوا الصالحات وقليل ما هم وظن داود انما فتناه فاستغفر ربه وخر راكعا واناب

قورخدی دیدیلر قورخمه ایکی نفر خصومت ایدنلروك بریمز بریمزه ظلم ایدوب گلمشولك كه بزیم آرامزده حكم ایده‌سن پس حكم ایت بزیم آرامزده حقله وجبر اتمه وبزی هدایت ایت دوزیوله» ظالمی ظلمدن قایتارمق ایله
٢٤) «پس مدعی طرف دیدی‌كه منم بوقرداشمڭ دوقسان دوقوز قویونی وار و منم برجه قویونیم وار» اوقدر قویونه كفایت ایتمیوب بڭا دیدی‌كه «منی اوڭا صاحب وكفیل ایت» اونیده بڭا ویر «وبودانشقده بڭا غلبه ایتدی» دانشانده سوز ایله بڭا غلبه ایدیر و زورلق ایله عمل ایدنده بڭا زورآور اولور جناب داود مدعی علیهدن جواب خبر آلامش ٢٥) «دیدی هرآینه سڭا ظلم ایتدی سنڭ قوینڭی اوز قویونلارینڭ اوستنه قوشق ایسته‌مك سببه وبدرستیكه شریكلرڭ چوخی ظلم ایدر بعضی‌سی بعضی‌سنه مگر اوكسلركه ایمان گتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر وبونوع آدملر اونلاردن آزدر» پس ایكی مدعی بر برنڭ یوزینه باخوب گولدیلر «پس داود گمان ایتدیكه بز اونی امتحان ایتدیك پس اللهه استغفار ایتدی ركوع ایدنحالده یخیلوب الله طرفنه قایتدی» بوآیه دخی چتین آیه‌لرڭ جمله‌سندندر كه داودڭ استغفارنه سبب هانسی معصیت اولدی بعضی روایتلرده وارد اولوبدركه گویا داودڭ ٩٩ عورتی واریدی واوریا ابن حنانڭ عورتنی گوروب اونی تزویج اتمك فكرایله اوریانی دعوایه گوندردی واوریا شهید اولاندن صوڭره اونڭ عورتنی تزویج ایتدی بوسببه محل خطاب اولدی حضرت امیرالمؤمنین٤ بیورروب هركس اسناد ویره كه داود٤ اوریانڭ عورتنی تزویج ایدوب اوڭا ایكی دفعه حد اورارم بریسنی مسلمانه بریسنی پیغمبره افترا دیمك ایچون. آیه شریفه‌دن اوریانڭ عورتنی آلمقه اشاره یوخدر وداود٤ می خداوند عالم بونیچه آیه‌لرڭ اوّلنده وآخرینده مدح واونڭ صبرینی پیغمبریمزه تسلی‌دن اوتری ذكر ایدوب اگر بوآیه اونڭ معصیت ایتمكنه دلالت ایتسه اوصورتده بویله اولوركه فلانكس چوخ مؤمن، مقدس، اللهه اطاعت ایدن، زنا واوغورلق ایدن آدمیدی الله تعالی اولی یریوزینده خلیفه وجماعتی اوڭا تابع اولمقه امر ایتدی. بوگونه تعریفی

۲٦) فغفرنا له ذلك وان له عندنا لزلفى وحسن مآب ۲۷) ياداود انا جعلناك خليفة في الارض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله ان الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب ۲۸) وما خلقنا السماء والارض وما بينهما باطلا ذلك ظن الذين كفروا فويل للذين كفروا من النار ۲۹) ام نجعل الذين آمنوا وعملوا الصالحات كالمفسدين في الارض ام نجعل المتقين كالفجار ۳۰) كتاب انزلناه اليك مبارك ليدبروا آياته وليتذكر اولوا الالباب ۳۱) ووهبنا لداود سليمن نعم العبد انه اواب

هیچکس هیچکسه ایتمز خصوصاً خداوندعالم داود گیمی پیغمبره ۲٦) «پس بز باغشلادیق اوڭا بوترك اولانی واونڭ ایچون بزیم یانمزده هرآینه بزیم رحمتمزه یاخون اولماق وقایـداجاق یرڭ گوزللکی وار» بهشتده . پس الله تعالی اوڭا خطاب ظاهری وجمیع خلقه بالکنایه بیوردی: ۲۷) «ای داود بیز سنی یریوزینده خلیفه ایتدیك» اوز طرفمزدن یااینکه سندن سابق پیغمبرلردن «پس خلق آراسنده حقله حکمایت» نجه‌که الله بیوروب «ونفسڭڭ خواهشنه تابع اولماسنی الله یولندن گمراه ایدر حقیقتده اوکسلرکه اللهڭ یولندن گمراه اولالر اولره قیامتده‌شدتلو عذاب‌وار اونڭ مقابلنده که‌قیامت گوننی یادلریندن چیخارتدیلر ۲۸) بیز گوگلری ویری واونلرڭ آراسنده‌اولان مخلوقی باطل وغرض‌سیز عبث‌خلق ایتمدیك پس‌وای اولسون جهنم اودیندن اوکسلره‌که کافر اولدیلر ۲۹) آیا ایمان گتوروب یخشی عمل ایدنلری یر یوزینده فساد ایـدنلر گیمی ایده‌ریك یااینکه پرهیزکار آدملری گناه‌کار وفاسق آدملر گیمی ایده‌ریك» یعنی اکر بومخلوقاتی خلق ایتمك عبث ولغوایسـه گرك مؤمنلرڭ دنیاده چکدیکاری زحمتلر وفاسقلر گوردیکلری راحتلیك‌لر عوض‌سیز قالا. دنیاده چوخ‌مؤمن ومتقی کسلری گوروریك که‌عبادت واطاعت زحمتته متحمل اولوب مدت عمرلرینده راحتلك گورمورلر وچوخ کافر وفاسقلری گوروریك که چوخ راحتلیك‌ایله عمرایدیرلر اگر مؤمنلرڭ بوزحمتلرینڭ مقابلنده اونلره جنت وجزای خیر وفاسقلرڭ معصیتلرینڭ مقابلنده عذاب اولمیه اوصورتده فاسـقلرڭ احوالی مؤمنلردن یخشی اولار وبودنیانی وآخرتی وبهشتی وجهنمی خلق ایتمك عبث بر شیئی‌اولار بوگونه عبث امرسفیه آدملردن ناشی اولار نه‌اینکه حکیمدن پس یقین‌در که‌مؤمنلر مشرکلر وگناه‌کارلر برقرارله دگلدر برطائفه جهنمه وبرطائفه‌بهشته گتملودر ۳۰) «بوقرآن برکتابدرکه اولی سڭا نازل ایتدیك‌منفعتلودر تااینکه اللهڭ آیتلرنه‌فکر ایده‌لر وعقل صاحبلری نصیحت قبول ایده‌لر ۳۱) بز سـلیمانی داوده اوغول مرحمت

٣٢) اذعرض عليه بالعشي الصافنات الجياد ٣٣) فقال اني احببت حب الخير عن ذكر ربي حتى توارت بالحجاب ٣٤) ردوها علي فطفق مسحاً بالسوق والاعناق ٣٥) ولقد فتنا سليمن والقينا على كرسيه جسداً ثم اناب ٣٦) قال رب اغفرلي وهب لي ملكاً لا ينبغي لاحد من بعدي انك انت الوهاب ٣٧) فسخرنا له الريح تجري بامره رخاء حيث اصاب

ایتدیك نه‌گوزل بنده‌در حقیقتده سلیمان الله‌طرفنه رجوع ایدندر ٣٢) ایلکه سرعتله یول گیدن ودوران وقتده اوچ ال وایاقنی یره قویوب ساغ النگ اوجنی یره‌قویان نجیب آتلاری آخشام وقتی سلیمانه نشان ویردیلر» که‌جمله‌سی مین آت ایدی وبعضی‌سی دریا آتیله چول آتندن عمله گلمشدی وسلیمان۴ اونلری چاپدیروب دعوادن اوتری تملیم وحاضر ایدیردی ٣٣) ایلکه سلیمان۴ بو آتلری گوردی «دیدیکه حقیقتده بونوع آتلاری دوست دوتماق بگا خوش گلور» نه‌اینکه نفسمگ خواهشی سببنه «بلکه بومحبت اللهگ ذکری‌وامرندن‌اوتری حاصل اولدی» آتلارگ تماشاسی بگااونوع خوش گلدی واوقدر اونلره تماشا ایتدیم که«آتلر منم گوزیمگ قباقندن گیدوب پرده‌دالسنده گیزلندی» یااینکه اوقدر اونلره باخدیمکه گون باتدی ونماز قیلمادیم ٣٤) پس نوکرلرینه دیدیکه «قایتاروگ آتلاری بگا ایلکه‌آتلاری قایتاردیلر اونلرگ قیچلرنه وبویوللره ال‌چکمگه ابتداایتدی» وهاموسنی الله‌یولنده باغشلادی‌فقرایه بعضی‌بیوروبدر (ردوها)نگ ضمیری گونه قایدار یعنی‌الهه دعا ایدوب ملائکه‌لره دیدیکه گونی‌بگا قایتاروگ پس شروع‌ایتدی دستمازآلوب نمازقیلمقه ٣٥) «وهرآینه بز امتحان‌ایتدیك سلیمانی اونگ‌تختنه روحسیز جسدآتدیق صوگره‌سلیمان توبه‌ایتدی» برگون سلیمان خیال‌ایتدیکه اوگجه‌عورتلرنگ هاموسیله یاخونلق‌ایده هربرندن برنفر اولاداولا که الله یولنده جهادایده‌لر اما انشاالله‌دیمدی پس‌عورتلارگ‌هیچ‌برندن اولاد اولمیوب آنجق برندن برنفراولادعمله گلدی‌که‌او اوشاقگ‌برطرفی ناقص‌ایدی اواوشاقی گتوروب سلیمانگ تختنگ‌اوستنه قویدیلر سلیمان۴ بواحوالاتی گوروب بیلدیکه اوندن‌ترك اولی صادراولوب پس استغفارایتدی بوترك‌اولی‌دن ٣٦) «دیدی ای‌منم‌اللهیم منی باغشلابگا اونوع‌ملك وپادشاهلق ویرکه اونوع‌ساطنت مندن‌صوگره برکسه سزاوار اولمیه حقیقتده سن چوخ‌چوخ باغشلیان وتفضل ایدن‌سن» بوخصوصده گمانه گلور که سلیمان بخل‌ایده باشقه‌کسه سلطنت‌ویریلمکدن وبوبابده چوخ جوابلر ویریلوب اشهری بودرکه ایله‌کرامت ایستدیکه اوگامخصوص‌اولا نجه‌که سائرپیغمبره بعض‌کرامتلر مختص‌درنوحه‌غرق‌اتمك‌جناب‌ابراهیمه اودگلستان‌اولماق موسی‌یه‌عصاآتوب‌اژدهااتمك کیمی‌الله‌تعالی‌اونگ‌دعاسنی قبول‌ایدوب‌اوگامخصوصی معجزه‌کرامت‌ایتدی‌نجه‌که‌بیورور:

۳۸) وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّآءٍ وَغَوَّاصٍ ۳۹) وَآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ

۴۰) هَٰذَا عَطَآؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۴۱) وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ

۴۲) وَاذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ

---

۳۷) «ييلنى اوكا مسخر ايتديك سليمانڭ امرى ايله راحت ويومو شاق اسوب هر يره كه قصد ايتسيدى اونڭ بساطنى آپارار دى نجه كه نمل سوره سنده ۱۷ مجى آيه سنده ذكر اولدى ۳۷) ومسخر ايتديك اوكا شيطانلردن جميع بنانى» كه قوروده تعميرات بنا ايدردى «وسوده اوزن كسى» كه سويه باتوب جواهرات خارج ايدردى ۳۹) «ومسخر ايتديك اوكا باشقه شياطينى زنجيرلره باغشلانمشديلر» هانسى ايمان كتورسه آزاد ايدردى هانسى ايمان كتورمسيدى زنجيرده باغلو قالاردى واوكا دييلدى كه ۴۰) «بو نلار بزيم احسانمزدر سكا ويبر» هر كسه كه ايسترسن «يا اينكه ويرمه» اوكسه كه لايق بيلميورسن. بو نعمتڭ «حسابى يوخدر» قيامتده يا اينكه هر كسه حسابسيز احسان ايده بيلرسن ۴۱) «بدرستيكه اونڭ ايچون بزيم يانمزده هر آينه قرب ومنزلت وقايدا چاقى يرڭ گوزل ليگى وار ۴۲) وذكر ايت بزيم بنده مز ايوبى زمانيكه چاقردى اللهنى وديدى كه شيطان بكا ال اوروب بدن زحمتى وعذاب يتشوب» بو ناخوشلقدن زحمت چكيرم. اووقت كه جناب ايوبى الله امتحان ايدوب جميع اولادنى وچهارپاسنى هلاك، ايوبنى خراب وبدننى ناخوش ايدوب شيطان اوشهرڭ آدملرنى اغوا ايتديكه ايوبڭ ناخوشلقى سرايدر بوجهته جماعت اوحضرتنى ليا بنت يعقوب ۴ ايله شهردن چيقارتديلر حضرت بو بلالرڭ هاموسنه صبر ايتدى برگون شيطان ايوبڭ يانته گلوب ديديكه سنڭ ناخوشلقڭ اوزاندى اما اللهڭ سكا رحم ايتمدى ومالنگى ودولتنگى واولادنگى الندن آلدى حضرت بيوردىكه اللهڭ تقديرنه صبر ايدەرم برگون ايوبڭ عورتى عادت سابقه اوزره گيتمشدى ياخون همسايه يه كه بر پارچه چورك آلوب حضرته گتوره ازقضا برنفر قيزى اره ويرورديلر اما كيچل ايدى ساچى يوخ ايدى وليانڭ قرا واوزون ساچى وار ايدى اوكا ديديلركه اگر ساچنگى كسوب ويرەسنكه بوقزه ساچ ايدك سكا طعام ويره ريك ليا لابد قالوب راضى اولدى شيطان فرصت تاپوب گلدى ايوبڭ يانته وديديكه سنڭ عورتڭ فعل قبيحه مشغول اولوب اوجهته اونڭ ساچنيى كسديلر ايلكه عورت ايوه گلدى ايوب گورديكه حقيقتده اونڭ ساچى كسيلوب احوالاتنى خبر آلوب عورت قصه نى نقل ايتدى ايوب ديديكه اگر بو ناخوشلقدن يخشى اولسام سكا يوز تازيانه اورارم بوجهته ايوبڭ صبرى تمام اولوب عرض ايتدى پروردگارا ناموسمه سوز ديلمگه صبريم يوخدر الله تعالى اونڭ دعاسنى قبول ايدوب بويوردى:

۴۳) ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ۴۴) وَوَهَبْنَا لَهُ اَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرٰى لِاُولِي الْاَلْبَابِ ۴۵) وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنَثْ اِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعْمَ الْعَبْدُ اِنَّهُ اَوَّابٌ ۴۶) وَاذْكُرْ عِبَادَنَا اِبْرَاهِيمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ اُولِي الْاَيْدِي وَالْاَبْصَارِ ۴۷) اِنَّا اَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ۴۸) وَاِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْاَخْيَارِ ۴۹) وَاذْكُرْ اِسْمٰعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْاَخْيَارِ ۵۰) هٰذَا ذِكْرٌ وَاِنَّ

۴۳) «اور اياقڭى يره پس اياقنى يره» اوردى ايكى چشمه ظاهر اولدى الله‌تعالى بيوردى «بو چشمه‌نڭ بريسى «غسل ايتمك يريدر». اونده غسل ايت واوبريسى «سويوق وايچملودر» پس ايوب غسل ايدوب بدنى سلامت اولدى. انبيايه كرامت ويرمگه بخل ايدن كسلر آيه‌نڭ ترجمه‌سنده بيله ديوبلر: اى ايوب اياقلارڭا حركت ويرفلان يرده سووار اونڭ طرفنه گيت اوندن ايچ وبدنڭى يويارسن وناخوشلقندن شفاتاپارسن. وحال آنكه بوسوز آيه ايله ضـددر الله‌تعالى (هذا) لفظيله اشاره ايدوب بيورور بوسو سندن اوترى غسل ايتمك يريدر اوزيده سويوقدر نه اينكه فلان يرده سووار اگر باشقه يرده اولان سوئى نشان ويرسيدى (هو) لفظيله (او) بيورارديى نه هذا (بو) ۴۴) «وويرديك اوڭا اونڭ اهلنى واونلارڭ مثلنى اونلارايله برابر (نجه‌كه انبياسوره‌نڭ ۸۴ مجى آيه‌سنده ذكر اولدى) بزيم طرفمزدن رحمت اولان حالده ويادآورليك ايچون عقل صاحبلرينه» كه ايشيدوب عبرت گوتوره‌لر امّا ديديكى سوزنڭ كفاره‌سى بواولديكه الله بيوردى ۴۵) «آل اليڭ ايله آقاج دسته‌سى» اوسايده‌كه آندايچوبسن يعنى آندايچوبسن كه عورتڭا يوز تازيانه اوراسن يوزآقاجى بريره باغليوب «اونى بردفعه اور» اگر بيله ايتسن آندڭى سنديرمقدن چيخارسن «وآندڭى سنديرما بدرستيكه بزاونى صبرايدن تاپديق» اوامتحانه كه بزاونيله رفتار ايتديك «ايوب نه يخشى بنده‌در بدرستيكه اوالله طرفنه قايداندر ۴۶) ذكرايت» يامحمدص اوزقومڭا وامتڭا «بزيم بنده‌لريمز ابراهيم واسحق ويعقوب پيغمبرلرى‌كه قوت صاحبلرى ايدى عبادتده وبصيرت صاحبلرى ايديلر» دين امرلرينده ۴۷) «بزاونلارى خالص بنده‌لر ايتديك جميع عيبلردن اونلرده اولان خالص صفت وخاصيت جهتنه كه آخرتى يادلارنده ساخـلارديلر» دنيايه هرگز ميل ايتمه‌مك ايله نجه‌كه پيغمبرلرڭ عادتيدر ۴۸) «بدرستيكه اونلاربزيم يانمزده هرآينه برگزيده اولمشلردندر» نبوت يوكنى گوتورمگه وهميده «نيكو كارلردر ۴۹) وذكرايت امتڭا اسماعيل واليسع وذاالكفى وبونلارڭ هاموسى برگزيده وچوخ خير ايشلرايدنلردر ۵۰) بوسوزلر اونلارڭ شرافتنى يادده گتورمكدر» وخلق آراسنده يخشى آدله سويلنمك

لِلْمُتَّقِينَ وَحُسْنَ مَآبٍ ۵۱) جَنَّاتِ عَدْنٍ مُفَتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ ۵۲) مُتَّكِئِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ۵۳) وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتْرَابٌ ۵۴) هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ۵۵) إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ ۵۶) هَذَا وَإِنَّ لِلطَّاغِينَ لَشَرَّ مَآبٍ ۵۷) جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمِهَادُ ۵۸) هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَغَسَّاقٌ ۵۹) وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ۶۰) هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ۶۱) قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ ۶۲) قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ

حزب

فضیلتنی کسب ایتمکدر دنیاده «وبدرستیکه پرهیزکارلر ایچون قایداجاق یرگ گوزلیکی واردر ۵۱) عبارتدر همیشه‌لیك بهشتدن که بوباغلارگ قاپولاری اونلره آچیقدر» هانسی قاپودن ایستیه‌لر بهشته داخل اولارلار ۵۲) «بهشتده تکیه‌ایدنلردر» متکالره پادشاهلر تکیه‌ایدن کیمی تختنگ اوستنده چوخ میوه‌لری وایچملولری چاغیرارلر» هر شیئی ایسته‌سه‌لر یانلرینده حاضر اولار ۵۳) «واونلارگ یانندەاوزگه‌شخصه باخمیان عورتلر وار هاموسی برسنده» بریسنگ عورتنگ سنی اوبرندن زیاده اولماز ۵۴) «بو ذکر اولونان نعمتلر اوزادر که وعده ویریلوبدر مؤمنلره قیامت وحساب گوننده ۵۵) بدرستیکه بوهرآینه بزیم روزیمزدر» که اونلره متصل‌یتشر «اونعمتلرگ تمام اولماقی یوخدر»، ایلکه‌بهشت اهلنگ احوالی ذکراولدی خداوندعالم خبرویریر جهنم اهلنگ احوالندن وبیورور ۵۶) «بوذکر اولانلر اهل بهشت ایچوندر وبدرستیکه طغیان ایدنلره» وپیغمبلری‌تکذیب ایدنلره «هرآینه قایداجاق‌یرگ پیسلگی‌وار ۵۷) جهنمه داخل وواصل اولارلار نه‌پیس مسکن وحاضر اولمش‌یردر ۵۸) بو جهنمی‌کرك‌دادالرکه قایناروبدنلردن‌آخان چرك‌وبد بودر ۵۹) وباشقه قسم‌عذاب‌واردر بوعذابگ جنسندن صنف صنف عذابلردر» ۶۰) ایلکه‌دنیا رئیسلری جهنمه داخل اولوب اونلارگ دالنجه تابعلر جهنمه داخل اولارلار خزینه‌دار جهنم دیر «بوبر دسته‌در که زحمتله داخل اولدی جهنمه سیزایله. داخل اولوگ مرحبا اولماسوگ اونلاره» یااینکه اونلارگ یرلری جهنده وسعتلو اولماز «بدرستیکه اوللار داخل اولانلاردر جهنمگ اودینه» یااینکه بیولك‌لر بوسوزی اوز تابعارنگ دالنجه دیرلر که‌اونلارده جهنمه داخل اولوب بزیم کیمی یاندیلر بوندن‌بزه فرح حاصل اولدی ۶۱) تابعلر رئیسلرینه دیدیلر «بلکه‌سزه مرحبا اولماسوگ سیز بوعذابی‌بزدن‌اوتری گوندردگز»وبزی‌گمراه‌ایتدگز «جهنم‌نه پیس‌قرارگاهدر ۶۲) دیدیلر ای‌بزیم‌اللهمز هرکسکه بوعذابگ سببنی بزه گوندردیلر» وسبب اولدیلر بزیم‌جهنمه داخل‌اولماقمزه

عَذَاباً ضِعْفاً فِي النَّارِ ٦٣) وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالاً كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ
٦٤) أَتَّخَذْنَاهُمْ سِخْرِيّاً أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ ٦٥) إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ
٦٦) قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ٦٧) رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ٦٨) قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ٦٩) مَا كَانَ لِيَ
مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَإِ الْأَعْلَىٰ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ٧٠) إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ٧١) إِذْ قَالَ
رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَراً مِنْ طِينٍ ٧٢) فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ
سَاجِدِينَ ٧٣) فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ٧٤) إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ

«اونك عذابنى آرتور اودده قالمقده ٦٣) اهل جهنم ديرلر نه اولوبدر بزه كه بز
گورمروك اوشخصلرى كه بز اونلارى شريرلردن حساب ايديرديك» بو آيه نازل اولوبدر
ابوجهل له وليد بن مغيره نك حقنده قيامتده ديرلر كه انه سببه عمار، صهيب و
بلالى جهنمده گورمروك ٦٤) «بز اونلاره استهزا ايدرديك» دنياده بز خطا ايتمشوك
«يا اينكه بزيم گوزيمز اونلاردن غفلت ايسوب» واونلارى گورمروك بزله جهنمده درلر
٦٥) «يا پيغمبر ص جنهم اهلنك بربريله دعوا ايتمكلرى حقدر ٦٦) ديگلن يا پيغمبر
بودر وبولدن غيرى دگلدر كه من قورخودانم» خلقى معصيتدن «ويوخدر هيچ الله
كه مستحق عبادت اولا مگر جبر وقهر ايدن الله» هركسه عقوبت ايتمك ايستيه اونى دفع
ايدن اولماز ٦٧) «ايله الله كه گوگلرنك ويرنك واونلارنك آراسنده اولانلرنك اللهيدر
غلبه ايدن وباغشياندر ٦٨) ديگلن يا پيغمبر ص بو قرآن بيوك خبردر» كه گله جك و
گيچمشنك احوالى اونده جمع در «سيز اوندن اعراض ايدنلرسيگز ٦٩) منم خبردار لقيم
يوخدر يوخارى عالمه وملائكه لره اوزمانكه مخاصمه ايدرديلر الله ايله» انسانى خلق
ايدن وقتده وديرديلر كه آيا يريوزينده خلق ايديرسن اوكسلرى فساد ايدرلر نجه كه
سورهٔ بقره نك ٣٠مجى آيه سنده ذكر اولدى ٧٠) بو خبرلر بگا وحى اولونماز
مگر اوندن اوتريكه من آشكارا قورخودانم ٧١) اوخبرلر بودر زمانيكه سنك اللهنك
ملائكه لره ديديكه من پالچيقدن انسان خلق ايده جگم ٧٢) ايلكه من اونى خلق ايتديم
واعضا وصورتى تمام اولدى «واوز روحمدن اوگا اوفوردم او وقت هامو گز اوگا سجده ايديگ»
ايلكه الله تعالى آدمى خلق ايتدى واوگا روح داخل اولدى ٧٣) «ملائكه نك هاموسى
اوگا سجده ايتديلر ٧٤) مگر ابليس سجده ايتمدى وكافرلردن اولدى ٨٥) الله تعالى
بيوردى اى ابليس نه شيئى سنى منع ايتدى كه سن سجده ايده سن اوكسه كه من اونى اوز

الْكَافِرِينَ ۷۵) قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ

۷۶) قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ۷۷) قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

۷۸) وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ۷۹) قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

۸۰) قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۸۱) إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۸۲) قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ

أَجْمَعِينَ ۸۳) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ۸۴) قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ۸۵) لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ

مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ۸۶) قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ

۸۷) إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۸۸) وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ

اليم ایله خلق ایتدیم آیاسن تکبر ایلك ایتدیگ یااینکه سن اوجا مرتبلولردن اولدیگ ۷۶) شیطان دیدی من اوندن یخشی‌یم منی اوددن خلق ایتدیگ واونی توپراقدن» نورظلمتدن اشرفدر ۷۷) «الله تعالی بیوردی چیغ بهشتدن سن قاوولمش‌سن منم درگاهمدن ۷۸) منم لعنتیم سکا اولسون قیامت گوننه‌دیك ۷۹) شیطان دیدی مکا مهلت ویراوگونه‌دیك که خلق مبعوث اولارلار حسابه ۸۰) الله تعالی بیوردی سن مهلت ویریلمشلردن‌سن ۸۱) معلوم اولان قیامتك گوننه‌دیك ۸۲) ابلیس دیدی آنداولسون سنگ عزتکا آدم اولادنگ هاموسنی یولدان چیخاردارام ۸۳) مگرسنگ اوبنده‌لریگی که خالص لردر ۸۴) الله تعالی بیوردیکه من حق اللهم وحق دیورم ۸۵) هرآینه جهنمی سن وسکا تابع اولانلرگ هاموسیله دولدورارم ۸۶) دیگلن یامحمد ص کفار مکه‌یه من تبلیغ وحیه هیچ اجرایسته‌مرم واوزطرفمدن تکلیف ایدنلردن دگلم» بوقرآنی هر نه‌که دیورم الله طرفندندر ۸۷) «دگلدر بوقرآن مگر یادآورلیك‌در عالملر اهلنگ هاموسنه ۸۸) البته اونگ خبرنی بروقتدن صوگره بیلرسگز» ایلکه اولدگز بیلرسگز سیزه دییلن سوزلرگ دوغریلقنی .

سورة الزمر (۷۵) آیه‌در مکده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۲) اِنَّا اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ
اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۳) اَلَا لِلّٰهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ اِلَّا
لِيُقَرِّبُونَا اِلَى اللّٰهِ زُلْفٰى اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۴) اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
كَاذِبٌ كَفَّارٌ ۵) لَوْ اَرَادَ اللّٰهُ اَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفٰى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللّٰهُ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۶) خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى

۱) بو قرآن جمیع مخلوقاته غلبه ایدن وحکمتله رفتار ایدن الله طرفندن نازل اولوبدر
۲) بدرستیکه بز سکا قرآنی حقله نازل ایتدیك پس عبادت ایت اللهه دینکی اوکا خالص
ایدن حالده ۳) خبردار اول الله ایچوندر خالص دین» ریادن وسمعه‌دن «واوکسلر
که الله‌دن غیری دوستلر اخذ ایتدیلر دیردیلر بز عبادت ایتمریك بتلره مگر اوندن
اوتریکه بزی اللهه یاخون ایده‌لر قدر ومنزلت جهتنه» وبزه شفاعت ایده‌لر الله یاننده
«بدرستیکه الله حکم ایدر اونلارڭ آراسنده اوزادده‌که کافرلر اونده اختلاف ایدرلر»
دین امرلرنده هرکسه عملنه مطابق جزا ویرر ۳) «بدرستیکه الله بهشته هدایت ایتمز
اوکسیکه یالان دانشان وچوخ کفران نعمت ایدندر ۵) اگر الله اوزینه اوغول اخذ
ایتمك ایسته‌سیدی» نجه‌که نصاری دیر مسیح یا عزیر الله‌ڭ اوغلیدر «اوزی
خلق ایتدیگی مخلوقاتدن هرکسی ایسته‌سیدی اونی اوزینه اولاد ایدردی» وهیچکسڭ
اوڭا مانع اولماق قدرتی یوخدر «پاك ومنزه‌در الله بو صفتدن اودر او الله که بردر
وشریکی یوخدر وقهر ایدندر» سائر خلقه اونلاری اولدرمك ایله ۶) «خلق ایتدی
گوگلری ویری حقله» نه اینکه عبث یره «داخل ایدر گیجه‌نی گونوزه وگونوزی داخل
ایدر گیجه‌یه» بریسنی آرتوروب اوبریسنی اسکیلتمك ایله «ورام ایتدی گونی وآیی
هاموسی جاری اولار معین وقته‌دیك خبردار اول الله غلبه وحکمت ایله رفتار ایدندر
۷) بز خلق ایتدیك سیزی بر نفسدن» آدمدن که خلقڭ هاموسنڭ ماده‌سیدر «صوڭره
خلق ایتدی اونڭ جنسندن اونڭ جفتنی (حوا) ونازل ایتدی سیزه چارپالردن سکز

الليل وسخر الشمس والقمر كل يجري لاجل مسمى الاهو العزيز الغفار ٧) خلقكم من
نفس واحدة ثم جعل منها زوجها وانزل لكم من الانعام ثمانية ازواج يخلقكم في بطون امهاتكم
خلقا من بعد خلق في ظلمات ثلث ذلكم الله ربكم له الملك لا اله الا هو فاني تصرفون ٠
٨) ان تكفروا فان الله غني عنكم ولا يرضى لعباده الكفر وان تشكروا يرضه لكم ولا تزر
وازرة وزر اخرى ثم الى ربكم مرجعكم فينبئكم بما كنتم تعملون انه عليم بذات الصدور
٩) واذا مس الانسان ضر دعا ربه منيبا اليه ثم اذا خوله نعمة منه نسي ما كان يدعوا اليه
من قبل وجعل لله اندادا ليضل عن سبيله قل تمتع بكفرك قليلا انك من اصحاب النار

جفتی» اوکوز، قویون. کیچی، دوه هم‌دیشی وهم ایرکگی نجه‌که سورهٔ انعامده‌ذکر
اولدی»وسیزی آنالارگزنگ قارلنده برنوع خلق‌ایتدی برنوع خاق ایتمکدن صوگره»
نطفه‌دن‌صوگره علقه مضغه تااینکه انسان کامل‌اولدی «اوچ قراللقده» قارننگ قراناقی
رحمنگ قرانلقی وبچه‌داننگ قرانلقی «سیزنگ‌اللهگز بوگونه قدرت صاحبی‌در واوننگ
ایچوندر پادشاهلق جمیع مخلوقاته الله یوخدر مگراو پس نه‌یره سیز دولورسگز»
حقی‌بیلندن صوگره ٨)«اگر سیز کافر اولاسیگز» واللهنگ نعمتنه کفران ایده‌سگز
«بدرستیکه اللّٰه‌غنی‌در سیزدن» وسیزنگ شکرگزدن «واللّٰه‌راضی اولماز بنده‌لرنگ کفرنه
واگرسیز شکرنعمت ایده‌سگز اللّٰه‌اونی سیزدن پسندایدر» وعوضنی ویرر ونعمتنی
آرتورار «ویوك گوتورمز یوك گوتورن باشقه کسنگ‌یوکنی» هرکسنگ‌گناه یوکی اوزینه
یوکله‌نر «صوگره اللهنگ طرفنه‌در سزنگ‌قایداجاق یرگز پس خبرویرر سیزه اوزادیکه
سیز عمل‌ایدردگز دنیاده بدرستیکه الله‌تعالی خبرداردر سینه‌ده اولان ایشلره
٩) ایلکه انسانه ضرریتشه» فقردن وقحطدن «اللهی چاغرار اوننگ طرفنه‌قایدان
حالده صوگره ایلکه اوگا اوز طرفندن نعمت ویردی بوندن قباق اللهه ایتدیگی
دعانی یادندن چیخاردار والله ایچون شریك‌لر قرار ایدر تااینکه خلقی اللّهنگ
یولندن وحق دیندن ضلالته سالا یاپیغمبر اونلره دیگل که آزوقت لذت آپارینگ
کفرنگ سببنه بدرستیکه سن جهنم اصحابندن‌سن ١٠) آیاذکراولان کس‌یاخشی‌در
«یااوکسکه عبادت ایدلدر» واللّٰه‌طرفنه مایل‌اولاندر «گیجه‌نگ ساعت‌لرینده سجده‌ایدن
وایاق اوستهٔ دوران حالده که قورخار آخرت حسابندن وامیدوار اولار اللّهنگ
رحمتنه دیگل یاپیغمبر آیابیلن آدملرایله بیلمینلر برابردر بودر وبوندن غیری‌دگلدر
که‌عقل‌صاحبلری نصیحت قبول ایدر ١١) یامحمد دیگل خلقه ای‌منم مؤمن بنده‌لریم

١٠) اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ اٰنَاۤءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَقَاۤئِمًا يَحْذَرُ الْاٰخِرَةَ وَيَرْجُوْا رَحْمَةَ رَبِّهٖ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الَّذِيْنَ يَعْلَمُوْنَ وَالَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ ١١) قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوْا رَبَّكُمْ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِىْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَاَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةٌ اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُوْنَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ١٢) قُلْ اِنِّىْٓ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّيْنَ ١٣) وَاُمِرْتُ لِاَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ الْمُسْلِمِيْنَ ١٤) قُلْ اِنِّىْٓ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّىْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ١٥) قُلِ اللّٰهَ اَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِيْنِىْ فَاعْبُدُوْا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُوْنِهٖ قُلْ اِنَّ الْخَاسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِيْنُ ١٦) لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذٰلِكَ يُخَوِّفُ اللّٰهُ بِهٖ عِبَادَهٗ يَا عِبَادِ فَاتَّقُوْنِ ١٧) وَالَّذِيْنَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوْتَ

اللّٰهدن قورخوڭ» اوڭا معصيت ايتميوڭ «ويخشى عمل ايدنلاره بو دنياده يخشى مزدوار» بو دنياده آدلارى يخشى ليك ايله چكيلر وآخرتده بهشت ويريلر «واللّٰهنڭ يرى وسعتلودر» اگر مكه‌ده اونلاره اذيت ايديرلر گيتسونلر [باشقه شهره «بدرستيكه صبر ايدنلاره حسابسز وحددن زياده گوزل اجر ويريلر ١٢) ديگل يا پيغمبر من امر اولونمشم كه عبادت ايدم اللّٰهه دينمزى اوڭا خالص ايدن حالده وباشقه كسى شريك ايتميم ١٣) ومن امر اولونمشم كه مسلمانلرڭ اوّلى جيسى اولام ١٤) ديگل يا پيغمبر بدرستيكه اگر من اللّٰهه معصيت ايدم بيوك گوننڭ عذابندن قورخورام كه اوگونده بڭا عذاب اولا ١٥) ديگل اونلاره كه محض اللّٰهه عبادت ايده‌رم دينمى اوڭا خالص ايدن حالده پس سيز عبادت ايدڭ اى كافرلر نه شيئه كه ايستيورسڭز اللّٰهدن غيرى» بو سوز چوخ قورخمالو سوزدر «ديگل اونلارا حقيقتده زيانكار اولانلار اوكسلردركه زيانكار ايتديلر اوزنفسلرينى واهللرينى قيامت گوننده» بهشت كيمى نعمتدن ناامید اولارلار «خبردار اول كه بو نوع زيانكاراق آشكار زيانكارلقدر ١٦) اونلار ايچون واردر اونلارڭ باشلارينڭ اوستندن وآلتندن اوددن عمله گلن كولكه‌لر» وطبقه‌لر وهر طرفدن اود اونلرى احاطه ايدر «بو نوع عذابله اللّٰه اوز بنده‌لرينى قورخوزور اى منم بنده‌لريم پس قورخوڭ مندن ومنم عذابمدن ١٧) واو كسلركه بتلره عبادت ايتمكدن اجتناب وتوبه ايدوب اللّٰه طرفنه قايتديلر اونلار ايچون بشارت وشاد اولماق وار ١٨) پس مژده وير يا پيغمبر منم اوبنده‌لريمه كه حق سوزلرى ايشيدرلر وسوزلرڭ گوزه‌لينه تابع اولارلار اونلر اوكسلردركه اللّٰه اونلرى حق يوله هدايت ايدوب واوطائفه عقل صاحب لريدر ١٩) آيا اوكس كه عذاب نازل اولمق بارەسنده اللّٰهنڭ سوزى اوڭا لايق اولوب

ان يعبدوها وانابوا الى الله لهم البشرى فبشر عباد ﴿۱۸﴾ الذين يستمعون القول فيتبعون احسنه اولئك الذين هديهم الله واولئك هم اولوا الالباب ﴿۱۹﴾ افمن حق عليه كلمة العذاب افانت تنقذ من في النار ﴿۲۰﴾ لكن الذين اتقوا ربهم لهم غرف من فوقها غرف مبنية تجري من تحتها الانهار وعد الله لا يخلف الله الميعاد ﴿۲۱﴾ الم تر ان الله انزل من السماء ماء فسلكه ينابيع في الارض ثم يخرج به زرعا مختلفا الوانه ثم يهيج فتريه مصفرا ثم يجعله حطاما ان في ذلك لذكرى لاولي الالباب ﴿۲۲﴾ افمن شرح الله صدره للاسلام فهو على نور من ربه فويل للقاسية قلوبهم من ذكر الله اولئك في ضلال مبين ﴿۲۳﴾ الله نزل احسن الحديث كتابا متشابها مثاني تقشعر منه جلود الذين يخشون ربهم ثم تلين جلودهم

وهرگز ایمانه گلمزلر آیاسن جهنمده اولان شخصی خلاص ایدوب عذابدن خارج ایده‌بیلرسن» واولنلرڭ ایمانه گلمه‌مکلریڭڭ سڭا ضرری یوخدر ۲۰) «اما اوکسلر که اوزلریڭ اللّٰهندن قورخدیلر اونلر ایچون بهشتده غرفه‌لر وار اوغرفه اوستنده علاوه‌غرفه‌لر بنااولوب (لیچه مرتبه اوطاق) اوڭ آلتندن نهرلر جاری اولار بونی الله وعده ویروب واوز وعده‌سنه خلاف ایتمز ۲۱) آیا گورمورسنکه الله گوگدن یاغیش گوندردی وسویی یره داخل ایدوب چشمه‌لر ایدندن صوگره سو سببی ایله رنگلری مختلف زراعت ومحصولات خارج ایدر» بوغدا، آرپا، دوگی وباشقه حبوبات که رنگلری بربرینه اوخشاماز «ویاشیل‌لقدن‌صوگر قورییوب اونڭ رنگلرنی سارالمش گوررسن اوندن صوگره اونی پارچه پارچه وازیلمش گوررسن حقیقتده بوایشلرده اللهڭ عذابنی یاده گتورمك وار عقل صاحبلرندن اوتری» فکر ایدرلر که اولنلرڭ خالقی ایله صاحب قدرتدر که قورینی گوگردوب آغاج ایدن وآغاج وزراعتی یوخ ایدن الله بنده‌لری اؤلندن صوگره دیریلتمگه قادردر

۲۲) آیا اوکسکه الله اونڭ سینه‌سنی دین اسلامی قبول ایتمکدن آچاه اسلامڭ دوغریلقنه ذلالت ایدن دلیل‌لرڭ قوه‌تیله یااوزالطافیله «اوکس الله طرفندن ویریلن هدایتده‌درکه» قرآنله هدایت‌اولونوب‌آیابوآدم اوکس‌کیمی‌درکه قابی برك‌اولوب موعظه اوڭا فایده ویرمیه «وای اولسون اوکسلره که‌اونلارڭ قلبلری برك‌اولا اللهڭ‌ذکرنی قبول ایتمگه اوللار آشکارا گمراهلقده‌درلر .

۲۳) اللّٰه‌تعالی سوزلرڭ گوزه‌لی‌اولان قرآنی نازل‌ایتدی‌که بعضی‌سی بعضی‌سنه اوخشیان کتابدر» بربرینی تصدیق‌ایدر آرالرینده اختلاف یوخدر «قصه‌لری تکرار

وقلوبهم الى ذكر الله ذلك هدى الله يهدى به من يشاء ومن يضلل الله فماله من هاد

٢٤) افمن يتقى بوجهه سوء العذاب يوم القيمة وقيل للظالمين ذوقوا ما كنتم تكسبون

٢٥) كذب الذين من قبلهم فاتيهم العذاب من حيث لا يشعرون ٢٦) فاذاقهم الله الخزى

في الحيوة الدنيا ولعذاب الاخرة اكبر لو كانوا يعلمون ٢٧) ولقد ضربنا للناس في

هذا القران من كل مثل لعلهم يتذكرون ٢٨) قرانا عربيا غير ذي عوج لعلهم يتقون

٢٩) ضرب الله مثلا رجلا فيه شركاء متشاكسون ورجلا سلما لرجل هل يستويان مثلا

اولوبدر» دانشیرلان مطلبه شاهد «وقلبلره قوّت اولماق ایچون «اوزاللهندن قورخان آدملرگ دری لری او قرآنگ سوزلرندن تترر» «وتوکلری اینه کیمی اولار «واللهگ رحمت سوزلی ایشیدندن صوگره اونلارگ دری لری وقلبلری یوموشالار اللهگ ذکرینه» اوگا مداومت ایدوب امیدوار اولارلر اللهگ ثوابنه «بوقرآن اللهگ یول گوسترمگیدر هدایت ایدر اونیله هرکسی که ایستر» بهشته «واوکسکه اللّه اونی گمراه ایده اوگا هیچ یول گوسترن یوخدر ٢٤) آیا اوکسکه قیامت گوننده اوگا یتشن پیس عذابی یوزیله دفع ایده» بوکسگ حالی اوکسگ حالی کمیدرکه قیامتده خاطر جمع اولارکه اوداوگا مس اتمیه جك، انسانه هربلا یتشسه اونی الیله دفع ایدر جهنم اهلنگ اللری زنجیرلو اولمقه گوره عذابی یوزلریله دفع ایدرلر کنایه در عذابگ شدتندن «وظالملره دییولرکه دادگ اوعملگ جزاسنی که سیزدنیاده کسب ایدردیگز ٢٥) اوکسلرکه اونلاردن قباق ایدی» تکذیب ایتدیلر اللهگ پیغمبرلرینی وآیتلرینی «اویردن اونلره عذاب گلدیکه اونلر بیلموردیلر» وخیال لرینه گلموردی که اوطرفدن عذاب گلر ٣٦) «پس اللّه اونلره دنیاده رسوا اولماقی دادیزدیردی وهرآینه آخرت عذابی بیوکدر دنیا عذابندن اگراونلار بیله لر» اللهگ قدرتنی ٣٧) «مخلوقات ایچون بوقرآنده هربرمثلی ذکرایتدیك» کیچمش امتلرگ احوالندن وجمیع مصالح وحکمتدن «شایدکه اونلار موعظه قبول ایده لر» ٢٨) «اوقرآن عرب لغتیله نازل اولدی اگری وحقدن باطله مایل دگلدر شایدکه اونلار قورخالار» معصیت اتمگدن ٢٩) «اللّه تعالی مثل اوردی ایکی نفری» مشرك ایله اللهی بربیلنه «بریسی برکشیدر (قول) که اونده بربریله مخالفت ایدن آدملر شریك اولا» هربری برنوع خیال ایدر بری امرایدر بری نهی ایدر اوقول دخی حیران قالارکه اوآقالرگ هانسنه اطاعت ایده واولدن نفع گوزلیه سیزمشرکلرگ وبتلره عبادت ایدنلرگ احوالی بیله در «وبریسی برکشیدرکه تسلیم اولوبدر آنجق برکشیه» عبادت ایدر برمالکه باشقه کسگ اوگا امراتمگه اختیاری یوخدر عبارتدر مؤمندن که عبادت ایدر تك اللهه

الحمد لله بل اكثرهم لا يعلمون ٣٠) انك ميت وانهم ميتون ٣١) ثم انكم يوم القيمة عند ربكم تختصمون ٣٢) فمن اظلم ممن كذب على الله وكذب بالصدق اذ جاءه اليس في جهنم مثوى للكافرين ٣٣) والذى جاء بالصدق وصدق به اولئك هم المتقون ٣٤) لهم مايشاؤن عند ربهم ذلك جزؤ المحسنين ٣٥) ليكفر الله عنهم اسوء الذى عملوا ويجزيهم اجرهم باحسن الذى كانوا يعملون ٣٦) اليس الله بكاف عبده ويخوفونك بالذين من دونه ومن يضلل الله فماله من هاد ٣٧) ومن يهدى الله فماله من مضل اليس الله بعزيز ذى انتقام ٣٨) ولئن سالتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله قل افرايتم

«آیا بوایکی نفر بربریله برابردیلر مثل جهتنه حمد اللّٰه ایچوندر» که توفیق ویردی تلك اللّٰهه اطاعت اتمکه «بلکه اونلارڭ چوخی بلمزلر» بو سوزڭ حقیقتنی ٣٠) «بدرستیکه یا پیغمبر سن اؤلملوسن واونلار دخی اؤلملودرلر ٣١) صوڭره سیز قیامت گوننده اللّٰهڭزڭ یاننده مجادله ایدرسڭز» حق ایله باطل ظالم ایله مظلوم اونده بربرندن آیریلار وهرکس اوز جزاسنه یتشر ٣٢) «پس کیمدر ظالمراق اوکسدن که تکذیب ایده اللّٰهی» اوڭا شریك قرار ویره «وحق قرآن اوڭا گلوب یتشنده اونی تکذیب ایده آیا جهنمده کافرلردن اوتری پناه یری یوخدر» البته اونلارڭ یری جهنمدر ٣٣) «واوکسکه دوغریلق ایله گلدی» عبارتدر پیغمبر ص دن که قرآن گتوردی «واوکسکه تصدیق ایتدی قرآنی (مؤمنلر) اوطائفه لر اللّٰهدن قورخانلاردر» هیچ وقتده اللّٰهڭ امرینه مخالفت ایتمزلر.

٣٤) «اونلار ایچون هر اوزادکه ایسترلر اونلارڭ اللّٰهڭ یاننده موجوددر» اوڭا یتشرلر «بودر پرهیزکارلرڭ واحسان ایدنلرڭ جزاسی ٣٥) تا اینکه اللّٰه تعالی پرده چکه اونلارڭ ایتدگلری پیس عمللرڭ اوستنه واحسان ایده اونلارڭ مزدلرینی اونلار ایتدیکلری یخشی عمله ویریله سی جزادن گوزل جزا» ٣٦) «آیا اللّٰه بس دگلدر اوز بنده سینه» اونیله عداوت ایدنه اللّٰهڭ اوزی کفایت ایدر «وسنی قورخوزارلار یا محمد اوکسلردنکه اللّٰهدن غیری در» ودیلمرکه بز قورخوروق که بزیم اللّٰهمز سنی اولدوره «وهرکسی که اللّٰه ضلالته سالا اونڭ ایچون هدایت ایدن یوخدر

٣٧) وهرکسی که اللّٰه هدایت ایده اونی ضلالته سالان یوخدر آیا اللّٰه تعالی غلبه ایدن وانتقام آلان دگلدر» اوز دشمنلرندن ٣٨) «یا پیغمبر اگر سن اونلاردن سؤال ایده سن که کیم خلق ایتدی گوگلری ویری هرآینه دیرلر اللّٰه خالق ایتدی ودیکلن اونلارا آیا سیز گوردڭز اوکسیکه چاغرارلار اللّٰهدن غیری اللّٰهی اگر اللّٰه بڭا ضرر ویرمك

مَاتَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِیَ اللّٰهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهٖٓ اَوْ اَرَادَنِی بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهٖ قُلْ حَسْبِیَ اللّٰهُ عَلَیْهِ یَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ۳۹) قُلْ یَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰی مَكَانَتِكُمْ اِنِّی عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۴۰) مَنْ یَاْتِیهِ عَذَابٌ یُخْزِیهِ وَیَحِلُّ عَلَیْهِ عَذَابٌ مُقِیمٌ ۴۱) اِنَّا اَنْزَلْنَا عَلَیْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدٰی فَلِنَفْسِهٖ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا یَضِلُّ عَلَیْهَا وَمَا اَنْتَ عَلَیْهِمْ بِوَكِیلٍ ۴۲) اَللّٰهُ یَتَوَفَّی الْاَنْفُسَ حِینَ مَوْتِهَا وَالَّتِی لَمْ تَمُتْ فِی مَنَامِهَا فَیُمْسِكُ الَّتِی قَضٰی عَلَیْهَا الْمَوْتَ وَیُرْسِلُ الْاُخْرٰی اِلٰی اَجَلٍ مُسَمًّی اِنَّ فِی ذٰلِكَ لَاٰیَاتٍ لِقَوْمٍ یَتَفَكَّرُونَ

ایستیه» ناخوشلق فقر وبلاایله «آیا اوبتلر ضرری گوتورنلردر» باجابلرلر ضرری دفع اتمکه «یااینکه اکر الله بڭا رحمت ویرمك ایستیه آیا او نلار ساخلیانلاردر اللهڭ رحمتنی» وباجار ابلرلر که اللهڭ رحمتنی قویمیالار بڭا گلمکه «دیگلن یامحمد بسدر بڭا الله» منی دشمنلرڭ شرندن ساخلامقه «توکل .ایدنلر آنجق اللهه توکل ایدر» نهاینکه بتلره ۳۹) «یامحمد اونلارا دیگلن ای‌منم قومیم عمل ایدیڭ اوز قدرتڭز اندازه‌سیله» لقدرکه باجاررسڭز منم امریمی ضعیف اتمکه چالشوڭ «بدرستیکه منده عمل ایده‌نم» اوز طاقتم قدری «پس تیزلیك‌ایله بلرسڭز ۴۰) هرکسه‌که عذاب گله اونی رسوا ایدر واوڭا دردناك عذاب داخل اولار ۴۱) بدرستیکه بزنازل ایتدیك سڭاقرآنی» تااینکه یتوره‌سن اونڭ احکامنی «مخلوقاته حقله پس هرکسکه هدایت تاپا پس‌اوزینه‌در نفعی وهرکسکه گمراه اولا، گمراه اولار اوز نفسنه» گناهی اوزینه یتشه‌جك «وسن اونلاره قراول دگلسن» حقی اونلارڭ قلبنه داخل اتمکه ۴۲) «الله‌تعالی قبض‌ایدر جانلاری اولمك وقتی» اولدورمك الله الندەدر «واوکسلرڭ جاننی قبض ایدرکه یوخوده‌در اما اولمیوبدر» روح علاقه‌سنی بالمره بدندن کسمیوب «او نفسی که‌اوڭا اولمك حکم اولوبدر اونی اولمك حالنده ساخلار» واونڭ روحی دوباره بدنه قایتماز «وگونده‌رر اوبری نفسی» که‌اولمکه حکم اولمیوبدر روحی‌اونڭ بدننه قایتارار واوشخص ساغ قالار «معین مدته‌دیك بدرستیکه بولده هرآینه علامتلر وار اوقومه که‌فکر ایدرلر» اوجهتەکه اولوم‌ایله یاتماق‌ایله جان آلمقه اللهدن سوا هیچکس قادر اولماز ۴۳) «یااینکه مشرکلر اوزلرینه اللهدن غیری شفاعت ایدنلر اخذایتدیلر دیگلن یامحمدص آیااکر اونلار اونوع اللهلار اولالار که‌مالك‌اولمیالار برشیئه وهیچ شیئی. قانمیالار» گنده بوصفتده اولان اللهلاری اوزلرینه الله اخذایده‌جکلر ۴۴) «دیگلن الله ایچوندر شفاعت» هیچکس شفاعت ایده‌بلمز مگر اللهڭ اذنیله «الله ایچوندر گوگلرڭ ویرڭ پادشاهلقی صوڭره سیز اونڭ طرفنه قایدارسڭز

۴۳) اَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ شُفَعَاۤءَ قُلْ اَوَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَعْقِلُونَ ۴۴) قُلْ لِلّٰهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۴۵) وَاِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَحْدَهُ اشْمَاَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ وَاِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ۴۶) قُلِ اللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۴۷) وَلَوْ اَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوۤءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ۴۸) وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ۴۹) فَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ اِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ اِنَّمَا

۴۵) زمانیکه الله تك وشریك‌سیز ذکر اولونا، بریسی لااله‌الاالله دیه «نفرت‌ایدر اوکسلرڭ قلبلری که‌آخرته ایمان گتورمیوبلر ایلکه‌اونلاڭ یانلنده‌اللهدن غیریسی (بتلر) ذکر اولونا اوزمان اونلار شاد اولارلار» یابربرینه بشارت ویررلر ۴۶) «دیگلن یامحمد بودعانی ای‌منم اللهیم، ای گوگلری ویری یوخدن عمله گتورن، ای‌گزلینی‌و آشکارانی بیلن، سن‌حکم‌ایدنسن بنده‌لریڭ آراسنده اوشیئلرده اونده اختلاف ایدیردیلر» دنیاده دین امرلری خصوصنده ۴۷) «بوآیه‌نڭ تفسیری رعد ۱۳مجی سوره‌نڭ ۲۴مجی آیه‌سنده ذکر اولوندی «والله‌طرفندن ظاهر اولدی اونلارا» قیامت گونی اوگونه عذابکه اونلار گمان ایتمزدیلر» که‌اوگونه عذاب اونلاره یتشه ۴۸) «وظاهر اولدی اونلارا» قیامتده ظاهراولار، دنیاده «کسب ایتدیگلری پیس عمللرڭ جزاسی ونازل اولدی اونلارا اوزادکه اوڭا استهزا ایدردیلر» پیغمبرلر خبر ویردیکی وعده‌لره ۴۹) «ایلکه انسانه ضرر یتشه بزی چاغرار ویالوارار صوڭره ایلکه بزاونا بزطرفدن اولان نعمت ویردیك» صحت‌بدن ووسعت‌رزق گیبی «دیرکه منم‌علمیم جهتنه بڭاویریلوب» الله‌تعالی بیورور «بلکه اوامتحاندر اما آدملرڭ چوخی بلمزلر» اونلارا ویریلن نعمتلرڭ امتحان اولماقنی ۵۰) «بوسوزی اونلاردن قباق اولان طائفه‌لر دخی دیدیلر پس بی‌احتیاج اتمدی اونلاردن» ونفع ویرمدی اونلارا «اوزادیکه کسب ایدردیلر» دنیامالندن وعذابی اونلاردن دفع ایده‌بیلمدی ۵۱) «گیچمش طائفه‌لره ایتدکلری پیس عملڭ عذابی یتشدی وسنڭ قومندن ظلم‌ایدن کسلره‌ده تیزلیك‌ایله کسب ایتدیگلری پیس عملڭ جزاسی یتشر هم‌بودنیاده وهمی‌آخرتده «واونلار اللهی عاجز ایدنلر دگلدزلر ۵۲) آیا اونلار بلمورلر که‌الله وسعت روزی ویرر اوکسه‌که ایستر وتنك‌ایدر بدرستیکه بونده هرآینه آشکارا علامتلر وار اوقومه‌که اللهه ایمان

أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۵۰) قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۵۱) فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَٰؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ۵۲) أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۵۳) قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۵۴) وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ ۵۵) وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۵۶) أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَىٰ عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ ۵۷) أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ

گتوررلر ۵۳) دیگان» یامحمد بنده‌لریمه «ای‌منم اوبنده‌لریم که‌اوزنفسلرینه اسراف ایتدیلر» گناهلره مرتکب اولماقله «اللهنگ رحمتندن ناامید اولمیوگ» وتوبه ایدیگ «الله گناهلریگ هاموسنی باغشلار» اکر توبه اتسه‌گز «الله باغشلیان ورحم ایدندر» هرچند آیه‌شریفه حمزه‌نی شهیدایدن وحشی‌نگ حقنده نازل‌اولوب که‌ایمان گتورمك ایستیوردی اما امیدی یوخیدی که‌الله اونگ گناهنی باغشلیه بوآیه نازل اولدی اما مضمونی هامونگ حقنده شاملدر ۵۴) «وقایدیگ اللهگزگ طرفنه» شرگدن وگناهدن «وبویون قویون اونگ امرینه ومسلمان اولون اوندن قباقکه سیزه عذاب گله‌وگره سیزه گومك اولماز» وعذاب نازل اولان وقت اونی سیزدن هیچکس دفع‌ایتمز ۵۵) «سیزگ اللهگزدن سیزه نازل اولان گوزل سوزلره تابع اولون» حلالدن، حرامدن، امردن ونهی‌دن «اوندن قباق که‌سیزه غفلةعذاب‌گله اوحالده‌که سیز بیلمیه‌سگز» عذابگ گلمك وقتنی ۵۶) طاعتی عمله گتوروب معصیت‌دن اجتناب اتمکه امر اولونماقگ فائده‌سی اودرکه یخشی دگلدرکه «برکس دیه افسوس اولسون که‌من تقصیر ایتدیم اللهگ طاعتنده» اللهه یاخون اولمادیم «وبدرستیکه من‌استهزا ایدنلردن ایدیم» پیغمبره ومؤمنه وقرآنه ۵۷) «یااینکه برنفس دیه‌که‌اکر الله منی‌هدایت ایتسیدی هرآینه من پرهیزکارلردن اولاردیم ۵۸) یااینکه ایلکه گناه‌کار نفس عذابی گورر آرزوایدر دیرکاش منم ایچون دوباره دنیایه قایتماق اولیدی ومن احسان ایدنلردن ومؤمنلردن اولایدیم» الله‌تعالی بیورار بیاه دگلدرکه سیز دیرسگز ۵۹) «بلی‌سگا منم آیتلریم‌ودلیل‌لریم گلدی‌وسن‌اونی‌انکار واوزنگی بیوك حساب‌ایتدیك‌وسن‌کافرلردن‌اولدیگ ۶۰) وقیامت گونی گوررسن اوکسلری که اللهه یالان دیدیلر» وگمان ایتدیلرکه

مِنَ الْمُتَّقِينَ ۵۸) اَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِي كَرَّةً فَاَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ۵۹) بَلٰى قَدْ جَاءَتْكَ اٰيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۶۰) وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللّٰهِ وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ اَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْمُتَكَبِّرِينَ ۶۱) وَيُنَجِّي اللّٰهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۶۲) اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۶۳) لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ اُولٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۶۴) قُلْ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَاْمُرُونِّي اَعْبُدُ اَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ۶۵) وَلَقَدْ اُوحِيَ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ اَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

اللّٰهڭ شريكى واوغلى‌وار «اونلارڭ يوزلرى قرادر آياجهنمده تكبرليك ايدنلر ايچون يريوخدر ۶۱) والله نجات ويرر اوكسلره‌كه پرهيزكاراولديلر» وگناهه مرتكب اولماديلر «اونلار ايمانى‌جهتنه آخرتده مقصودلرينه يتشرلر واونار‌ه‌پيسليك دگمز واونلار محزون اولمازلر» دنياده اونلاردن فوت اولان لذتلره ۶۲) «هر شيئى خلق ايدن اللّٰه‌در وهر شيئه‌وكيل واونى‌حفظ‌ايدندر ۶۳) اونڭ ايچوندر گوگلرڭ ويرڭ آچارلارى» وخزينه‌لرى هركسه‌كه‌ايستر ويررورزوزى‌قاپوسنى‌باغلار هركسه‌كه ايستر «واوكسلركه اللّٰهڭ آيتلرينه كافر اولديلر اونلار زيانكارلردر» بهشتى تلف‌ايتمكله ۶۴) «ديگلن يامحمدص بونلاره آيابڭاامر ايديرسگز اللّٰهدن‌غيريسنه عبادت ايدم اى‌آنلاميانلر» اونلارا عبادت ايتمكدن نفع‌وايتمه‌مكدن ضرر يتشمز ۶۵) «وهرآينه وحى‌اولوندى سڭا يامحمدص واوكسلره‌كه سندن قباقدر» پيغمبرلردن «كه‌اگرسن اللّٰهه شريك قرار ويره‌سن البته سنڭ عملڭ هيچ اولار والبته‌سن زيانكارلردن اولاسن» هر«چند بوآيه‌نڭ ظاهرى عتاب‌در امامقصود شركڭ بيوك گناه‌اولماقنى بيلديرمكدر پيغمبرلردن شرك‌عمله گلمك اللّٰهڭ شريكى اولماق كيمى محالدر نجه‌كه اللّٰه‌تعالى بيورور اگراللّٰهدن باشقه اللّٰه‌اولسايروگوك فاسداولارالّٰهڭ شريكى اولماق‌محال‌اولان كيمى پيغمبرلرڭ دخى‌مشرك اولماقى محالدر ۶۶) «بلكه اللّٰهه عبادت‌ايت وشكر ايدنلردن‌اول ۶۷) بوآيه ۶۲مجى سوره‌نڭ ۹۱مجى آيه‌سنده بيان‌اولدى‌ويرڭ‌هاموسى‌اللّٰهڭ اختيارنده‌در قيامت‌گونى گوكلر بريرينه سارينمش‌اولار اللّٰهڭ قدرت‌اليله پاكدراللّٰه واوجادر اوندن كه شريك ويررلر اللّٰهه ۶۸) صوره اوفورولر گوگلرده ويرده اولان مخلوقاتڭ هاموسى اوسسى ايشتمكدن بيهوش‌اولوب اۋلرلر مگر اوشخصلركه اللّٰه‌ايستيه» اونلرڭ هلاك اولماقنى عبارتدر ملائكة‌مقربين

٦٦) بَلِ اللّٰهَ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ٦٧) وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْاَرْضُ جَمِيعاً قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ٦٨) وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَاءَ اللّٰهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ اُخْرٰى فَاِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ٦٩) وَاَشْرَقَتِ الْاَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ

یاالبیا یاشهدادن (بیان) صور سوزلی بعضی تفسیرایدوب صورتلره یعنی قیامتده مخلوقاتنگ صورتلرینه اجل اوفورولر صوگره دیریلك اوفورولر بومعنینگ درست ویاغاط اولماقی عقل صاحبلرینه معلومدر بوآیه آشکارا دلالت ایدیرکه صور چالنماق مقصوددر بوسببه که الله تعالی بیورور صوره اوفورولر وآدملر هلاك اولارلر صوگره اوصوره ایکمجی دفعه اوفورولر مخلوقات دیریلر اگرآیه‌نگ معنی‌سی روح داخل اولماق ایسه (نجه که اوقولگ صاحبی بوحاله‌دیك اوگونه ترجمه ایدوب) دیری صورتده روح واریدی تحصیل حاصل قبیحدر واگر اجل نفخی‌ایسه (نجه که اوقول صاحبی بویرده بیله ترجمه‌ایدیر بوسوزگ معنی‌سنی‌فهم ایده‌بیلمریك(اجل‌نفخی‌یعنی‌نه) اجلی(امرعدمی)دیری‌صورتلره‌اوفورمك‌اولمازروحی‌اولی صورتلره‌اوفورمك‌ممکن‌اولان کیمی وبوقدر زحمته‌دوشوب تأویلاته مرتکب اولماقدن اولی‌بودر که کلمه‌نگ اوزیندن معلوم اولان معنی‌یه قائل اولوب دیمك‌که جمله پادشاهلر دعواوقتنده قوشولگ جمع اولوب داغیلماقنه آلت معهوده‌ایله خبر ویرن کیمی پادشاهلر پادشاهی خلقگ هاموسنگ بردن‌اؤلمگنه وبردن دیریلمگنه اوزقدرت وقوت سلطنتنی اظهار ایتمك ایچون اسرافیل واسطه‌سیله صورده سس یارادوب خلقی بردن اولدوروب وبردن دیریلده دیری صورتلره اجلی، اؤلی صورتلره دیریلمگی نفخ‌ایدن الله قادردرکه صور واسطه‌سیله اؤلمك ودیریلمگی اونلره القا ایده. عرب کلامنه یوخ فارس وترك کلامنه عارف اولان وهر مطلبه انصاف‌ایله ملاحظه ودقت ایدن شخص اوز سلیقه‌سیله بیلرکه (صعق، فزع) سوزلری (بیهوش اولدی، قورخدی) اوزمان اولارکه قورخلو وهیبتلو ایش‌اولا یعنی‌گرك برامرآسمانی قورخلو سس‌اولا که یرده وگوگلرده اولانلار قورخوب بیهوش اولالار یااؤله‌لر نیجه‌که رعد، زلزله ویاامر دنیوی: توپ، تفنك، بومب آتیلان وقتده خلق واهمه ایدر بوندن صوگره بوخصوصده فکرایتمك اوخوجیلاریمزه محوّلدر قایدای‌آیه‌نگ ترجمه‌سنه «صوگره ۲مجی دفعه صوره اوفورولر» اؤلمجی‌ایله ۲مجی‌نگ آراسی قرخ ئیل چکر «اوزمان مخلوقات ایاق اوسته دوروب باخارلر» که‌اونلارگ‌حقنده

وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٧٠) وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ
٧١) وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُهَا فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ
خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا
بَلَى وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ٧٢) قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ٧٣) وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُهَا
وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ٧٤) وَقَالُوا الْحَمْدُ
لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ
٧٥) وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ
بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

نه‌نوع معامله اوناجاق ٦٩) «ویر نورالی اولدی (اولار) اللّهنگ نوری ایله» قیامت گونی آی وگون اولماز «ونامهٔ عمللر بنده‌لرنگ قباقنه قویولار» تااینکه اونلاری اوخویوب مضمونندن خبردار اولارلار «وگتوررلر پیغمبری وشهیدلری» تااینکه شاهداولالار خلقنگ عمللرینه یااینکه شهادت ایده‌لر که امت تکذیب ایتدیلر اوز پیغمبرلرینی «اونلارنگ آراسنده حکم اولونار واونلره ظلم اولماز ٧٠) هرنفسه ایتدیگی عملنگ جزاسی» کامل قاعده‌ایله «ویریلر ومخلوقات عمله گتوردیگی ایشلری اللّه چوخ بیلندر» شاهده‌ثبوته حاجت یوخدر ٧١) «کافرلر دسته‌دسته جهنمه سوررولرلر» حیوانی زورله سورن کیمی «ایلکه جهنمه یتشدیلر جهنمنگ قاپولری آچیلار جهنمه موکل اولان ملکلر اونلره دیرلر آیاسیزنگ جنسگزدن سزه پیغمبر گلمدی که سیزنگ اللّهگزنگ آیتلری اوخوردیلر وقورخوزاردیلر سیزی سیزنگ بوگونلره ملاقات ایتمکدن دیدیلر (دیرلر) بلی پیغمبرلر کلدیلر وبزی قورخوتدیلر اما بزیم اوزعملیمزه گوره اللهنگ عذاب نازل ایتمك سوزی بزکافرلره سزاوار اولدی ٧٢) اونلارا دیولر که داخل اولونگ جهنمنگ قاپولرندن همیشه‌لیك اولان حالده نه‌پیسدر تکبر ایدنلرنگ یری ٧٣) اللهنگ عذابندن قورخان مؤمنلر قیامتده دسته‌دسته بهشت طرفنه آپاریلار عزیز آدمی منزلنه آپاران کیمی «ایلکه بهشته یتشدیلر اوحالتده که بهشتنگ قاپولری» اونلار گلندن قباق «آچیلوب» اونلارنگ گلملرینه متنظر اولارلار «بهشتنگ موکلری» اونلارنگ قباقنه چیخوب «دیرلر سلام علیکم اللّهنگ رحمتی سیزه اولسون سیز پاك ایدگز» دنیاده صالح عمللر ایله «پس داخل اولونگ بهشته همیشه‌لیك اولان حالده» ایلکه

اهل بهشت بهشته داخل اولارلار ٧٤) «دیرلر حمدالله ایچوندر که بزه دنیاده ایتدیگی جنت وعده سنی دوغری ایتدی که پیغمبرلر واسطه سیله وعده ویرمشدی وبزه ارث ویردی بهشتنگ یرینی، بهشتنگ هر مقامنده ایسته سك منزل دوتاریق پس نه یخشی در یخشی عمل ایدنلرنگ اجری ٧٥) وسن گوررسن ملائکه لاری که قیامت گونی عرشنگ دورینی طواف ایدرلر تسبیح ایدرلر اوزلرینگ اللهنگ حمدینه» گاه لااله الاالله گاه سبحان الله دیرلر «ودیپلدی» یعنی اهل بهشت دیرلر «حمداوالله ایچولدر که عالملره تربیب ویرندر» وشکر اولسون اللهه که بزی بهشته داخل ایدوب عذابدن خلاص ایتدی .

سورة المؤمن (٨٥) آیه در مکه ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

حزب

١) حٰمٓ ٢) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ٣) غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اِلَيْهِ الْمَصِيرُ ٤) مَا يُجَادِلُ فِي اٰيَاتِ اللّٰهِ اِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ٥) كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْاَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ اُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَاْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَاَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ

١) آنداولسون اواللهه که حفظ ایدن ومجبددر» یااینکه (حی) دیری (یاحنان) باغشلیان (ومنان) منت قویان در که اللهنگ آدلاری اولا ٢) «بوقرآن جمیع مخلوقاته غلبه ایدن وهرشیئی بیلن الله طرفندن نازل اولوبدر ٣) ایله الله که گناهی باغشلایان وتوبه نی قبول ایدلدر عذابی شدتلودر» اوکسلره که اللهه شریك قرارویره واونگ امرندن چیخوب معصیت ایده «نعمت صاحبیدر حق اللهیوخدر مگراو، اونگ طرفنه در قایداجاق یر» جزادن اوتری ٤) «اللهنگ آیتلرینده قیل وقال وجدال اتمز مگراوکسلر که کافر اولدیلر پس سنی مغرور اتمه سون یامحمد اونلارنگ شهرلرده دولانمقی» مصره. یمنه. حجازه گیدوب تجارت ایتمگلری ٥) «تکذیب ایتدی اونلاردن قباق نوحنگ قومی» نوح پیغمبری «وتکذیب ایتدیلر اونلاردن صوگره اولان طائفه لر» اوز پیغمبرلرینی «هرامت اوز پیغمبرلرینه قصدایتدی که پیغمبری دوتالار» واولدوره لر وقیل قال ایتدیلر «باطل یول ایله» دیدیلر که بزیم کیمی مخلوقدر «تااینکه باطل ایله

٦) وكذلك حقت كلمت ربك على الذين كفروا انهم اصحاب النار ٧) الذين يحملون العرش ومن حوله يسبحون بحمد ربهم ويؤمنون به ويستغفرون للذين امنوا ربنا وسعت كل شيء رحمة وعلما فاغفر للذين تابوا واتبعوا سبيلك وقهم عذاب الجحيم

٨) ربنا وادخلهم جنات عدن التي وعدتهم ومن صلح من ابائهم وازواجهم وذرياتهم انك انت العزيز الحكيم ٩) وقهم السيئات ومن تق السيئات يومئذ فقد رحمته وذلك هو الفوز العظيم ١٠) ان الذين كفروا ينادون لمقت الله اكبر من مقتكم انفسكم اذ تدعون الى الايمان فتكفرون ١١) قالوا ربنا امتنا اثنتين واحييتنا اثنتين فاعترفنا بذنوبنا

حقی زائل ایده‌لر پس‌من اخذایتدیم» وعذاب گوندردیم «پس‌باخوش گورگ‌نجه‌اولدی منم عذابم» اونلاره یتشوب هاموسنی هلاك ایتدی ٦) نجه که گیچن امتلره عذاب گلدی «هابیله عذاب نازل اولماق سوزی اوکسلره سزاوار اولدی‌که کافراولدیلر» سنگ قومنده اوندن اوتریکه «اونلار اودگ یولداشلاریدر ٧) اوکسلرکه گوتوررلر عرشی» اللهگ امرینه اطاعت ایتمك جهتنه «واوکسلر که عرشگ اطرافنده‌در تسبیح ایدرلر اوزلرنگ اللهنگ حمدله واینانارلار اللهگ وحدانیتنه واستغفار ایدرلر او کسلردن اوتریکه ایمان گتوردیلر» یراهلندن ودعا وذکرلرینده دیرلر «ای‌بزیم اللهمزسن وسیع اولوبسن هرشیئه رحمت وعلم جهتنه» یعنی سنگ علمگ ورحمتگ هرشیئه احاطه ایدوبدر «پس‌باغشلا اوکسلری‌که‌توبه ایتدیلر» شرك ومعصیتدن «وتابع اولدیلر سنگ‌یولگا» که‌سن‌خلقی‌اویولەدعوت ایدوبسن «اونلاری جهنمگ‌عذابندن‌ساخلا ٨) ای بزیم اللهمز سن وعده ویرن نعمتله دولو اولان بهشته داخل ایت سنگ یولگاتابع اولانلری واونلارگ آتالارندن وعورتلرندن واولادلرندن صالح‌شخصلری» تااینکه اونلارگ شادلقی کامل اولا «بدرستیکه سن‌سن غلبه ایدن وحکمته رفتارایدن ٩) اونلاری پسلیکلردن ساخلا وهرکسیکه سن پسلیك‌لردن ساخلیاسن حقیقتده سن اوگا رحم ایدوبسن» ونعمتگی اونگ حقنده شامل ایدوبسن «وبوکوله نصرت ویرمك بیوك رستکارلیق‌در ١٠) اوکسلرکه کافر اولدیلر اونلار چاغریلارلر» ملائکه‌لر اونلاری قیامت گوننده چاغروب دیرلر سیزکه اوز نامهٔ‌اعمالگزه باخوب اوزگزی مستحق جهنم گوروب اللهگ رحمتندن ناامید اولدگز «هرآینه الله‌سیزی دشمن دوتماق» یااینکه الله سیزی اوز رحمتندن ناامید ائمك «بیوگدر سیز اوز اوزگزی دشمن دوتماقدن» یااوزگزگ ناامیدلکندن «اوزمانکه سیز چاغریلدگز ایمان

فهل الى خروج من سبيل ۱۲) ذلكم بانه اذا دعى الله وحده كفرتم وان يشرك به تؤمنوا فالحكم لله العلى الكبير ۱۳) هو الذى يريكم اياته وينزل لكم من السماء رزقا وما يتذكر الا من ينيب ۱۴) فادعوا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون ۱۵) رفيع الدرجات ذو العرش يلقى الروح من امره على من يشاء من عباده لينذر يوم التلاق ۱۶) يوم هم بارزون لا يخفى على الله منهم شيئ لمن الملك اليوم لله الواحد القهار ۱۷) اليوم تجزى كل نفس بما كسبت لا ظلم اليوم ان الله سريع الحساب ۱۸) وانذرهم

طرفنه سیز کافر اولدگز» وایمان گتورمدگز اگر دنیاده پیغمبرلر سیزی ایمانه دعوت ایدنده قبول ایتسیدگز بوگونده سیزه ناامیدلیك یوز ویرمزایدی ۱۱) «کافرلر دیدیلر ای بزیم اللهمز سن اولدوردوگ بزی ایکی دفعه» اولمجی اولمك عبارتدر دنیاده عمرایدندن صوگره اولمکدن ایکمجی اولمك قبرده دیریلندن صوگره اولمکدن اما اولمجی دیریلمك قبرده دیریلمکدن ۲مجی دیریلمك حشرده دیریلمکدن «پس بز اقرار ایتدیك اوز گناهلاریمزه آیا جهنمدن چیخمقه بزیم ایچون یول واردر» تااینکه جهنمدن چخوب دنیایه گیدوب عمل خیرایدگ ۱۲) اونلرگ جوابنده دیولر «بو عذاب سیزه اوسببه اولدی: ایلکه اللهتك چاغریلدی» لا اله الا الله دیبلدی بوسوزه «کافر اولدگز واگر اللهه شریك ویریله» باشقه بتلرایله «اوگا ایناناریسگز پس بوگونکی گونده حکم الله ایچوندر که اوجادر وبیوکدر» اوندن که اوگا شریك قرار ویریله
۱۳) «او الله ایله اللهدرکه سزه اوز قدرت علامتلرینی گوسترر وسیزه گوك طرفدن روزی گوندەرر» یاغش سببیله «وبوسوزلردن موعظه قبول اتمز مگر اوکسکه اللهطرفنه قایدار وتوبه ایدر ۱۴) پس چاغروگ اللهی دینگزی اوگا خالص ایدن حالده» وبرکسی اوگا شریك اتمیوگ «هرچندکه کافرلر ناخوش دوتا» سیزگ تك اللهه عبادت اتمەگگزی ۱۵) «اللهتعالی انبیا ومؤمنینگ درجەلرنی اوجالداندر بیوك عرشگ صاحبیدر وحیی آثار» یاملائکەنی گوندرر «اوز امری ایله هرکسەکه ایستر اوز بندەلرندن» اوگا وحی گوندرمك ایله «تااینکه خلائقی قورخوزه ملاقات گوننددن» تلاق قیامت آدلارگ بریسیدر یراهلی گوك اهلی ایله ملاقات ایدر یا اولین وآخرین بربریله یاهرکس اوز عملنه یاروح جسمله یاهرکس اوز عملنگ جزاسنه
۱۶) «اوگوندەکه اونلار آشکار اولارلار» قبردن چخارلر «اونلارگ هیچ برعملی اللهه گزلین قالماز» جمیع احوال اللهه معلومدر همین گونده اللهتعالی بیورار «گیمگ ایچون در پادشاهلق بوگونده» اللهتعالی اوزی جواب ویرر یاجمیع مخلوقات

يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاظِمِينَ ۱۹) مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ
۲۰) يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ۲۱) وَاللّٰهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۲۲) اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاٰثَارًا فِي الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَاقٍ ۲۳) ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانَتْ تَاْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَكَفَرُوا فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ اِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۲۴) وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ
۲۵) اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ۲۶) فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ

کافر ومؤمن اقرار ایدرلرکه «بوگونده پادشاهلق منحصردر اللهه‌که برو قهر ایدندر ۱۷) بوگونده هرنفسه کسب ایتدیکی عملنگ مزدی ویریلر» محسنه احسان وگناهکاره پیسلیك یتشر «بوگونده ظلم یوخدر» هیچکسه گناهندن آرتق مزد ویریلمز وهیچکسنگ خیر عملندن آزالماز «بدرستیکه الله‌تعالی تیز حساب چکندر ۱۸) یاپیغمبر قورخوت اونلاری یاخون گوندن» قیامت گوننگ برآدی دخی آزفه‌در : گناه‌کارلرنگ جهنمه داخل اولمقی یاخون اولار «اوزمانکه قنبلر یرندن حرکت ایدوب» قورخوننگ شدتندن «حلقومنگ یاننه گلر غمگین اولارلار» غصه‌ننگ چوحلقندن ۱۹) «ظالملره هیچ دوست اولماز» که اونلره گومك ایده «ونه شفاعت ایدن اولار» که اوننگ شفاعتی مقبول اولا ۲۰) «الله‌تعالی گوزلرنگ خیانت ایتمکنی» وگزلین نامحرمه باخماقی «وسینه‌لر گزلین ساخلیان سرلاری بیلر ۲۱) والله‌تعالی حکم ایدر حقله» وحق صاحبننگ حقنی اوزینه یتورر «واوکسلرکه اللهدن غیریسنی چاغرارلار (بتلر) حکم ایده‌بلمز برشیئه» چونکه جمادلرنگ حکم اتمکه قدرتلاری یوخدر «بدرستیکه الله ایشیدن وگورندر ۲۲) بوآیه تکراراً ترجمه اولونوب ۲۳) بوعذاب اوسببه‌درکه گیچن امتلره اونلارنگ پیغمبرلری معجزه‌لرایله گالدیلر واونلر اومعجزه‌لره کافر اولدیلر پس الله اونلاری هلاك ایتدی» کفرلری جهتنه «حقیقتده الله قوتلودر انتقامه وعذابی شدتلودر ۲۴) موسی‌نی گوندردیك اوزعلامتاریمز ومعجزه‌لریمز وآشکار تسلطایله» که‌عصاسنی آتوب دونده‌روب اژدها ایدردی ۲۵) «فرعون وهامان وقاروله پس‌اونلار دیدیلر بوکیشی آشکار سحرایدندر ویالانچی‌در» معجزه‌یه باورایتمدیلر ۲۶) «ایلکه موسی اونلاره حقله گلدی بزیم یانمزدن» وحقی اونلارا یتوردی «اونلار دیدیلر اولدوروگ اوکسلرنگ اولادنی که‌اوکا ایمان گتوردیلر ودیری ساخلیوگ اونلارنگ عورتلرینی»

عندنا قالوا اقتلوا ابناء الذين امنوا معه واستحيوا نساءهم وما كيد الكافرين الا في ضلال
۲۷) قال فرعون ذروني اقتل موسى وليدع ربه اني اخاف ان يبدل دينكم او ان يظهر
في الارض الفساد ۲۸) وقال موسى اني عذت بربي وربكم من كل متكبر لا يؤمن
بيوم الحساب ۲۹) وقال رجل مؤمن من ال فرعون يكتم ايمانه اتقتلون رجلا ان يقول
ربي الله وقد جاءكم بالبينات من ربكم وان يك كاذبا فعليه كذبه وان يك صادقا يصبكم
بعض الذي يعدكم ان الله لا يهدي من هو مسرف كذاب ۳۰) يا قوم لكم الملك اليوم

تااینکه موسی‌یه تابع اولانلار عدد جهته زیاده وقوتلو اولمیالار «ودگلدر کافرلرنگ
حیله‌سی مگر گمراه‌لقده» هرقدر حیله ایتدیلر موسی‌نی ضعیف اتمکه باجارمادیلر
آخرده موسی‌نگ الیله هلاك اولدیلر ۲۷) «فرعون دیدیکه قویون منی که‌من موسی‌نی
اولدوروم وموسی دعا ایتسون اللهنه» چونکه فرعونگ یاننده اولان کسلرنگ بعضی‌سی
دیوردیکه اگر موسی‌نی اولدورسن دعا ایدر اللهه اللّٰه‌سنی هلاك ایدر یااینکه من
موسی‌نی اولدوروم قوی اواللهنی چاغرسونگ گورك بگا نه‌ایده‌جك «بدرستیکه من
قورخورامکه اگر من اونی هلاك اتمه‌سم سیزنگ دینگزه تغییر ویره یااینکه یرده
فساد ظاهر ایده» واوگا تابع اولان چوخ اولا ۲۸) «موسی دیدی که‌من پناه
آپاردیم اوز اللهمه وسیزنگ اللهگزه جمیع تکبر ایدن کسدن که‌ایمان گتورمز
حساب گوننه» موسی‌نگ بوسوزلری فرعونه واونگ آدملرینه اثرایتمیوب قصد ایتدیلر
موسی‌نی اولدورمکه ۲۹) «برنفر مؤمن کشی فرعون اولادندن که‌ایماننی فرعوندن
گیزلردی» تقیه جهتنه آدی حبیب یاخربیل ایدی «دیدیکه آیاسیز اولدوروسگز بر
کشینی‌که» سیزه برسوز دیمور آنجق «دیورکه منم اللهیم‌تك وقدرت صاحبی اولان اللهدر»
بوجهتة هیچکسی اولدورملك جائز دگلدر «وحال‌انکه سیزنگ اللهگز طرفندن سیزه
دلیل گتوروبدر واگر یالانچی اولسا یالانچی‌لقی اوزینه قایدار» وگناهنگ مزدی
اوزنگ اولار «واگر دوغری دانشان ایسه وعده ایتدیکی عذابنگ بعضی‌سی سیزه
یتشر» اوگا ایمان گتورن‌لر دنیا وآخرتده نفع برداراولار «بدرستیکه اللّٰه‌تعالی هدایت
اتمز اوکسیکه اسراف ایدن ویالان دانشاندر» موسی اگر یالاندن پیغمبرلیك ادعاسی
ایدیرسه الله اوگا قوت ویرمز بوسوز یامؤمن آل فرعونگ سوزنگ تمامیدر یااینکه
اللهنگ فرمایشیدر ۳۰) گنه همان شخص دیدی «ای‌منم قومیم پادشاهلق بوگون
مصر شهرینده سیزنگ الگزده‌در» بنی‌اسرائیله بویرده غالب‌سگز «پس‌گیم نصرت ویرر
بزه اللهنگ عذابندن» اگر موسی‌نی اولدوره‌سگز « واوجهته بزه عذاب نازل اولا

ظاهرين في الارض فمن ينصرنا من بأس الله ان جاءنا قال فرعون ما اريكم الا ما ارى وما اهديكم الا سبيل الرشاد ٣١) وقال الذى امن يا قوم انى اخاف عليكم مثل يوم الاحزاب ٣٢) مثل دأب قوم نوح وعاد وثمود والذين من بعدهم وما الله يريد ظلما للعباد ٣٣) ويا قوم انى اخاف عليكم يوم التناد ٣٤) يوم تولون مدبرين مالكم من الله من عاصم ومن يضلل الله فماله من هاد ٣٥) ولقد جاءكم يوسف من قبل بالبينات فما زلتم فى شك مما جاءكم به حتى اذا هلك قلتم لن يبعث الله من بعده رسولا كذلك يضل الله من هو مسرف مرتاب ٣٦) الذين يجادلون فى آيات الله بغير سلطان اتيهم كبر مقتا عند الله وعند الذين آمنوا

پس فرعون دیدی من اشاره اتمرم سیزه مگر اوزادیکه من اونی سیزه صلاح گورورم ومن هدایت اتمرم سیزی مگر دوغری یولا» که عبارتدر موسی نی اولدورمکدن اونی اولدورمینجه اندن خلاص اولمازسگز ٣١) موسی یه ایمان گتورن شخص «دیدیکه ای منم قومیم. گیچمش طائفه‌لرگ هلاك اولماق گونی گیمی برگوندن سیزه قورخورام» نجه که اونلره عذاب گلدی سیزه‌ده برایله گونده عذاب گله «صوگره الله تعالی بو سوزی تفسیر ایدوب بیورور ٣٢) «من قورخورامکه نوح وعاد وثمود واونلردن صوگره گلن قومگ عادتی گیمی عمل ایده‌سگز» وبوجهته الله تعالی اونلارا عذاب گونده‌رن گیمی سیزه‌ده عذاب گونده‌ره «والله تعالی اوز بنده‌لرینه ظلم اتمك ایتمز ٣٣) ای منم قومیم من قورخورام سیزه نداء اتمك گوننَدن» تناد قیامتگ برآدیدر جمیع خلقی ندا ایدرلر حساب کتابه گلمکه یاکه جهنمه داخل اولانلار فریاد ایدرلر واویلا دیمك ایله ٣۴) «اوگونده که روگردان اولارسگز دال چوگورن حالده» جهنمدن قاچماق ایچون «سیزی اللهگ عذابندن ساخلیان یوخدر وهرکسیکه الله گمراه ایده» بهشت یولندن «اونی هدایت ایدن اولماز ٣٥) یوسف بن یعقوب بوندن قباق دلیللر ایله گلدی وسیزه گتوردیکی حکملردن همیشه شکده ایدیگز» اونگ سوزنه عمل ایتمه‌دگز «ایلکه یوسف وفات ایتدی دیدگزکه الله اوندن صوگره دخی پیغمبر گوندرمیه‌جك بوضلالت گیمی الله گمراه ایدر اوکسیکه اسراف. ایدندر» اوزنفسنه معصیت اتمك ایله «وشك ایدندر» پیغمبرلرگ نبوتنه ٣٦) «اوکسلرکه دعوا ایدرلر اللهگ آیتلرینده» واونی دفع اتمك ایسترلر «وحال انکه الله طرفندن اونلره دلیل گلمیوبدر» که اودلیل قوه‌تیله مباحثه ایده‌لر بونوع آدملرگ مباحثه‌سی «اللهگ ومؤمنلرگ یاننده بیوك دشمنچیلیك‌در» نیجه‌که الله تعالی اونلارا عذاب ایدر ونیجه‌که اونلارگ

كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ۳۷) وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَاهَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحاً لَعَلِّي اَبْلُغُ الْاَسْبَابَ ۳۸) اَسْبَابَ السَّمٰوَاتِ فَاَطَّلِعَ اِلٰى اِلٰهِ مُوسٰى وَاِنِّي لَاَظُنُّهُ كَاذِباً وَكَذٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِي تَبَابٍ ۳۹) وَقَالَ الَّذِي اٰمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ اَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ۴۰) يَا قَوْمِ اِنَّمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَاِنَّ الْاٰخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۴۱) مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزٰى اِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحاً مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ۴۲) وَيَا قَوْمِ مَالِي اَدْعُوكُمْ اِلَى النَّجٰوةِ وَتَدْعُونَنِي اِلَى النَّارِ ۴۳) تَدْعُونَنِي لِاَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَاُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ

نصف

قلبلری مهرلنوب «هابیله الله مهراورار جمیع قلبه‌که تکبرایدن وظلم ایدندر «ایلکه مؤمن آل فرعون نصیحت ویردی اوز قومنه وفرعونه ۳۷) «فرعون اوزوزیری هامانه دیدی ای‌هامان مندن اوتری اوجا ومحکم بنا تعمیرایت شایدکه من‌سببلره‌یتشم ۳۸) گوگلره یتشمك سببلرنه یتشوب» گوگلره چخام «پس خبردار اولام موسی‌نڭ اللهنه» بونیله ایستیوردی‌که خلقی اغوا ایده «هرآینه من اونی یالانچی گمان‌ایدیرم» اوسوزده‌که دیور اللهدن باشقه الله یوخدر. نیجه‌که گفارڭ عملی اونلاره زینتلو ایدی « هابیله فرعونه زینتلو اولدی اونڭ پیس عملی وساخلاندی حق یولدن» هامان قویمادی اونی‌ایمانه گلمکه«دگلدر فرعونڭ حیله‌سی» موسی‌نڭ‌دلیلنی باطل‌اتمکده «مگر هلاکت وخسارتده» هرنه حیله ایتدی اما مقصودی عمله گلمدی بوسوزلر جمله معترضه ایدی گنه شروع اولوندی مؤمن آل فرعونڭ نصیحتنه ۳۹) «اوکسکه ایمان گتورمشدی دیدی ای‌منم قومیم بڭا تابع اولوڭ من‌سیزی دوز یولا هدایت ایده‌رم» اللهه ایمان گتورمکه وموسی‌نڭ نبوتنه اقرار اتمکه ۴۰) «ای‌منم قومیم بودنیانڭ دیرلیکی آزشیئدر» تیز زائل اولار «وحقیقتده آخرت برقرار اولماق ایوی‌در» که هرگز فانی اولماز ۴۱) «هرکس پیس عمل ایده پس جزا ویریلمز مگراونڭ گیمی پیس جزا وهرکسکه یخشی عمل‌ایده خواه کشی‌اولا یاعورت اوحالده‌که اومؤمن‌در بهشته داخل اولارلار اونلارا حساب‌سیز روزی ویریلر» استحقاقدن آرتق
۴۲) « ای‌منم قومیم نه‌اولوبدر بڭا منچاغرورام سیزی اوددن نجات تاپماقه وسیز منی چاغرورسگز اوده ۴۳) سیز منی چاغرورسگز که‌من کافر اولام اللهه ومن شریك ایدم اوڭا اوشیئی‌که اونڭ حق‌اولماقنه بڭایقین یوخدر ومن سیزی چاغرورام غلبه ایدن وباغشلیان اللهڭ طرفنه

لي به علم وانا ادعوكم الى العزيز الغفار ٤٤) لا جرم انما تدعونني اليه ليس له دعوة في الدنيا ولا في الاخرة وان مردنا الى الله وان المسرفين هم اصحاب النار ٤٥) فستذكرون ما اقول لكم وافوض امري الى الله ان الله بصير بالعباد ٤٦) فوقيه الله سيئات ما مكروا وحاق بال فرعون سوء العذاب ٤٧) النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة ادخلوا ال فرعون اشد العذاب ٤٨) واذ يتحاجون في النار فيقول الضعفاء للذين استكبروا انا كنا لكم تبعا فهل انتم مغنون عنا نصيبا من النار ٤٩) قال الذين استكبروا انا كل فيها ان الله قد حكم بين العباد ٥٠) وقال الذين في النار لخزنة جهنم ادعوا ربكم يخفف

٤٤) حقيقتی بودر كه اوبتلر كه سيز منی اونك طرفنه چاغروررسكز اوبتلرك حقی يوخدر كه دنياده وآخرتده خلقی اوزارينه دعوت ايده‌لر» نه نفع ويره بيلرلر نه ضرر «حقيقتده بزيم قايداجاق يريمز الله طرفنه‌در» اوندن بزه نفع يتشر دنياو آخرتده «و بدرستيكه اسراف ايدنلر» شرك ياناحق قان توكمك ايله «جهنمنك يولداشلاری‌در ٤٥) «او مؤمن ديديكه تيزليك ايله من سيزه ديديكيم سوزلرك صحتنی يادكزه گتوررسكز» سيزه عذاب نازل اولان وقت «ومن اوز امريمی اللهه تاپشوروب واوكا توكل ايتديم «بدرستيكه الله گورندر بنده‌لرينی» واونلارك عمللرينی ٤٦) فرعونك اوزی و آدملری اومؤمنك حقنده ايتديكلری حيله‌نك پيسليكلرندن الله تعالی اونی ساخلادی» واوكا ضرر يتوره بيلمديلر وبنی اسرائيل دريادن گيچوب غرق اولماقدن خلاص اولدی «وفرعون اولادنی عذابنك پيسی احاطه ايدوب غرق اولديلر ٤٧) اود اونلاری احاطه ايتدی كه هر گيجه‌و گونوز اونلره گوستريلر واوگونده‌كه قيامت قائم اولار ديرلر داخل ايدوك فرعون اولادنی عذابنك شدتلوسنه ٤٨) ذكر ايت يامحمد ص اوز قومكا اوزمانكه جهنم اهلی مباحثه واحتجاج ايسرلر اوده (بوآيه‌نك تتمه‌سی ١٤مجی سوره‌نك ٢٣مجی سوره‌سنده ترجمه اولدی) ٤٩) او كسلار كه تكبرليك ايدوب» دنياده اوزلرنی بيوك حساب ايتديلر «ديرلركه هاموز جهنمده واروق بدرستيكه الله تعالی حكم ايتدی بنده‌لرك آراسنده» مؤمنلر بهشته وكافر جهنمه داخل اولمقه ايلكه اهل جهنم بوطرفدن نااميد اولديلر صوكره نه قرارله اولماقی الله خبر ويرير ٥٠) «جهنم اودينده اولانار» تابعدن ومتبوعدن «جهنمنك خزينه‌دارلرينه ديرلركه دعاايديك اللهكزه‌كه برجه گون عذابی بزدن يونكول ايده» اوقدر طاقتمز يوخدر كه بوگونه عذابه تحمل ايدك ياجهنمدن قاچاق باری برجه گون بزه عذاب

عنا يوماً من العذاب ٥١) قالوا اولم تك تاتيكم رسلكم بالبينات قالوا بلى قالوا فادعوا وما دعاء الكافرين الا في ضلال ٥٢) انا لننصر رسلنا والذين امنوا في الحيوة الدنيا ويوم يقوم الاشهاد ٥٣) يوم لا ينفع الظالمين معذرتهم ولهم اللعنة ولهم سوء الدار ٥٤) ولقد اتينا موسى الهدى واورثنا بني اسرائيل الكتاب ٥٥) هدى وذكرى لاولي الالباب ٥٦) فاصبر ان وعد الله حق واستغفر لذنبك وسبح بحمد ربك بالعشي والابكار ٥٧) ان الذين يجادلون في ايات الله بغير سلطان اتيهم ان في صدورهم الا كبر ما هم ببالغيه

اولماسون بلكه اوگونده راحت اولاق ٥١) اونلارك جوابنده خزینه‌دارلر «دیرلر آیاسیز دنیاده اوکسلر دکل ایدیکز که پیغمبرلرکز سیزه دلیللر ومعجزه گتوردی» وسیزی بوگونکی گوندن قورخوزدی اماسز اونلارك سوزینه ایناندکز وبو جهته عذابه مستحق اولدکز اونلار «دیرلر بلی» سزدین حقدر بز پیغمبرلرك سوزنه باخمادیق ملائکه‌لر «دیرلر پس اوزکز دعا ایدوك» بز اللهه سزك سوزکزی عرض ایده بیلمه‌ریك «ودگلدر کافرلرك دعاسی مگر گمراهلقده» که هیچ فائده‌سی اولماز ٥٢) الله تعالی ببورور «بدرستیکه بز نصرت ویره‌ریك اوزایچیاریمزه واوکسلره‌که ایمان گتوردیلر دنیاده» یاحجت ودلیل ایله یادعواده غلبه ایتمك یامؤمنلرك قلبلرینی قوتلو ایتمك ایله «واوگونده‌که شاهدلر دورار» شهادت ایدر آخرتده مؤمنك مؤمنلگنه وکافرك کافرلگنه عبارتدر انبیاواولیاوشهدا ومؤمنلردن ٥٣) «اوگونده‌که نفع ویرمز ظالملره اونلارك عذر گتورمگی» کفردن چونکه آخرت ایوی عذر گتورمك گونی دگلدر جزا گونیدر «واونلار ایچون اللهك رحمتندن اوزاق اولماق وجهنم ایوینك پیسلیگی وار ٥٤) موسی‌یه هدایت ایدن توراة کتابی ویروب اونی بزارث ویردیك بنی اسرائیله ٥٥) هدایت ایدن واللهك عذابنی یاده گتورن اولان حالده عقل صاحبلرینه ٥٦) پس صبر ایت» یامحمد قومك تکذیبنه واذیتنه «بدرستیکه اللهك وعده‌سی» سکا نصرت ویرمکده «حقدر واستغفار ایت اوزگناهکا» که امتك گناهنی اوزکا حساب ایدوبسن «وتسبیح ایت اللهك حمدنه ونماز قیل آخشام وصباح ٥٧) اوکسلر که اللهك آیتلرینده دعوا ایدرلر» واونلاری باطل ایتمگه سعی ایدرلر «اونلرك اللرینده اللهطرندن گلن دلیل اولماش، یوخدر اونلارك سینه‌سنده مگر بیوکلیك» که اوزلرینی یاپیغمبر سندن بیوك حساب ایدرلر «اونلار مقصودلرینه یتشن دگلدرلر» که خیاللری پیغمبرلیك درجه‌سنه یتشمك‌در «پس پناه‌آپار اللهه» اونلرك شرندن حقیقتده الله‌تعالی

فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۵۸) لَخَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۵۹) وَمَا يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ قَلِيلًا مَا تَتَذَكَّرُونَ ۶۰) اِنَّ السَّاعَةَ لَاٰتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ۶۱) وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ۶۲) اَللّٰهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا
اِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ۶۳) ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ
شَيْءٍ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ۶۴) كَذٰلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ

ایشیدندر اونلارنگ سوزینی «وگورندر» اونلارنگ عملنی ۵۸) «هر آینه گوکلری
ویری خلق ایتمك بیوکدر خلقی خلق ایتمکدن امامخلوقاتنگ چوخی بیلمزلر» اللّٰهنگ
قدرتنی ۵۹) «کوروگوزلو» مؤمن وکافر برابراولماز وهابیه «اوکسلرکه ایمان گتوردیلر
وصالح عمللر ایتدیلر» برابر اولمازلر گناه کارلرایله «آزدر اوکسلرکه نصیحت قبول
ایدرلر ۶۰) بدرستیکه قیامت هرآینه گلملودر اونده شك یوخدر وامامخلوقاتنگ
چوخی ایمان گتورمزلر» قیامتنگ واقع اولماقنه ۶۱) «وسزنگ اللّٰهکز بیوردی که
بگادعاایدیگ» منیچاغریگ «تااینکه من سزنگ دعاکزی قبول ایدیم بدرستیکه اوکسلر
که تکبرلیك ایدرلر بگاعبادت ودعاایتمکدن ترلیك ایله داخل اولارلار جهنمه ذلیل
اولان حالده» بوآیهٔ شریفه‌ده اللّٰه تعالی خبر ویرور دعاایدن شخصنگ دعاسنی قبول
ایتمگه امابعضی دعالرنگ قبول اولماقی بعضی حکمتلر جهتنه‌در که اللّٰه یانتده‌در
۶۲) «اللّٰه ایله اللّٰهدر که گجه‌نی خلق ایتدی سیز مخلوقاته تااینکه اونده ساکن
اولاسگز» استراحت ایده‌سگز «وگونوزی نورانی ایتدی» که کسب روزی ایده‌سگز
«بدرستیکه اللّٰه هرآینه مرحمت صاحبی‌در خلقه» بونعمتلری خالقه استحقاقسز ویروب
«واماخلقنگ چوخی اللّٰهه شکرایتمزلر» بونعمتلرنگ مقابلنده ۶۳) «بودر اواللّٰه که
سیزه تربیت ویروب هرشیئی خلق ایدندر ومستحق عبارتدر پس هانسی طرفه
قایتاریلارسگز» نه‌سببه اللّٰهی ترك وبتلره عبادت ایدیرسگز ۶۴) هرکسکه اللّٰهنگ آیه‌لرنی
انکار ایده واونگ دوغریلقنده فکرایتمیه وایشنگ آخرندن قورخمیه نجه‌که بونوع
آدم اللّٰهدن دونوب «هاییله اللّٰهنگ آیه‌لرنی انکارایدن مشرکلر دخی اللّٰهدن دونرلر»
واونلره عذاب یتشن‌کیمی بونلره‌ده عذاب یتشوب هلاك اولارلار ۶۵) «اللّٰه ایله
اللّٰهدر که یری سزه قرارگاه وگوگی اوجابنا ایتدی وسیزنگ صورتگزی چکدی

۶۵) اللّٰهُ الَّذِی جَعَلَ لَکُمُ الْاَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَآءَ بِنَآءً وَصَوَّرَکُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَکُمْ وَرَزَقَکُمْ مِنَ الطَّیِّبٰتِ ذٰلِکُمُ اللّٰهُ رَبُّکُمْ فَتَبٰرَکَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِینَ ۶۶) هُوَ الْحَیُّ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِینَ لَهُ الدِّینَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِینَ ۶۷) قُلْ اِنِّی نُهِیتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِینَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَمَّا جَآءَنِیَ الْبَیِّنٰتُ مِنْ رَبِّی وَاُمِرْتُ اَنْ اُسْلِمَ لِرَبِّ الْعٰلَمِینَ ۶۸) هُوَ الَّذِی خَلَقَکُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ یُخْرِجُکُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا اَشُدَّکُمْ ثُمَّ لِتَکُونُوا شُیُوخًا وَمِنْکُمْ مَنْ یُتَوَفّٰی مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا اَجَلًا مُسَمًّی وَلَعَلَّکُمْ تَعْقِلُونَ ۶۹) هُوَ الَّذِی یُحْیِی وَیُمِیتُ فَاِذَا قَضٰی اَمْرًا فَاِنَّمَا یَقُولُ لَهُ کُنْ فَیَکُونُ ۷۰) اَلَمْ تَرَ اِلَی الَّذِینَ یُجَادِلُونَ

وگوزل ایتدی سزنگ صورتگزنی» قامتگزنی دوز ایتدی محض ایکی ایاق ایله گزرسگز نه اینکه حیوانات کیمی ایکی ال وایکی ایاق ایله «وروزی ویردی سیزه پاکشیئلردن» ات، چورك، میوه جات وغیر لذتلردن نه اینکه حیوانات کیمی محض اوت یمکدن «اوکس که بونلری عمله گتوربدر اودر سزنگ اللهگز پس اوجادر اللّٰه که جمیع عالملره تربیت ویرندر ۶۶) اواللّٰه دیری در یوخدر عبادته مستحق اللّٰه مگر او چاغروگ اونی اوحالده که دینگزی اوگا خالص ایدنلر اولاسگز ودیوگ که حمد اواللّٰه ایچوندر که جمیع عالملره تربیت ویرندر ۶۷) دیگن یاپیغمبر بدرستیکه من نهی اولوندیم بوندن که عبادت ایدیم اوبتلره که سیز اللهدن باشقه اونلره عبادت ایدیرسگز اوزمانکه منم اللهیم طرفندن بگا دلیللر گلوب در» برطرفدن عقل واوبری طرفدن قرآن «ومن امر اولوندیم که عالملره تربیت ویرن اللهه تسلیم اولام واونگ امرنه اطاعت ایدم ۶۸) بوآیه شریفه ۲۲مجی سوره نگ ۵مجی آیه سنده ترجمه اولوندی ۶۹) اواللّٰه ایله اللهدر که دیریلدر» سیزی اولی نطفه دن «واولدورر» دیریلکدن صوگره «ایلکه اللّٰه برامره حکم ایتدی واوشیئنگ وجودنه حکمت علاقه باغلادی پس بودر وبوندن غیری دگلدر که دیر اوگا اول پس اولار ۷۰) آیا سن گورمورسن اوکسلری که دعوا ایدرلر اللهگ آیتلرینده» وسعی ایدرلر سننگ امرگی باطل اتمگده «پس نه یره گیدیرلر» ودوز یولدن نه سببه چخارلار ۷۱) «اوکسلر که تکذیب ایتدیلر قرآنی واوزادی که بز گوندردیك اونیله پیغمبرلری» عبارتدر کتابلردن وشریعتلردن «پس تیز بیلرلر» ایشلرننگ عاقبتنی واونلارا عذاب نازل اولمقی ۷۲) «اوزمانکه اونلارگ بویونلارینه زنجیر اورولوب زورله چکیلرلر جهنمه صوگره جهنمه آتیلارلر واود هرطرفدن اونلری احاطه ایدر» اووقتده بیلرلر پیغمبر وکتابلرگ دوغریلقنی ۷۳) «صوگره اونلارا مذمت یولیله دیولر هاردا قالوبلار

فِي اٰيَاتِ اللّٰهِ اَنّٰى يُصْرَفُونَ ﴿٧١﴾ اَلَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا اَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٢﴾ اِذِ الْاَغْلَالُ فِي اَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٤﴾ مِنْ دُونِ اللّٰهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٥﴾ ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٦﴾ اُدْخُلُوا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٧﴾ فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٧٨﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ اَنْ يَاْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ فَاِذَا جَاءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ

اوکسلر کەسیز اللهە شریك قرار ویروردیگز ٧٤) اللهدن غیریسنی اوللاردیرلر بزدن غایب ویوخ اولدیلر بلکه بوندن قباق برشیئی چاغرمیردیق که مستحق عبادت اولا» وضرری دفع وخیری جلب ایدە «هابیله اللّٰه تعالی گمراه ایدر کافرلری» بهشتنگ یولندن ٧٥) «بوعذاب سیزە یتشدی اوسببەکه سیز شاد اولاردگز یریوزینده حق میز» بتلرە عبادت اتمگە «واوسببەکه سیز خوشحاللق ایدیردگز» پیغمبرلرە یتشن مصیبتلرە ٧٦) «داخل اولوگ جهنمگ قاپولرینە هانسی قاپودن ایستیورسگز جهنمده همیشەلیك اولان حالده نەپیسدر تکبرلیك ایدنلرگ آرامگاهی» ٧٧) «پس صبرایت» قومگ اذیتنه «بدرستیکه اللهگ وعدەسی حقدر» سگا نصرت ویرەجگدر «یابیز گوسترەریك سگا اوزادگ بعضی سنی که سگا وعدەویردیك یااینکەسنی قبض روح ایدەریك» اونلارا نازل اولاسی عذاب نازل اولاندن قباق «پس بزیم طرفمزه قایدارلار» واونلارگ عمللرنگ جزاسنی ویرەریك وهیچ شیئی بزدن فوت اولماز ٧٨) «یاپیغمبر سندن قباق پیغمبرلر گوندردیك اونلردن بعضی سنی بیزسگا نقل ایتدیك اونلرگ بعضی سنی سگا نقل ایتمدیك» که ١٢٤ مین نفردر «هیچ پیغمبرە معجزه گتورمك ممکن دگلدر مگر اللهگ اذنیله ایلکه اللهگ امری گلدی» قیامت یابدر دعواسی یتشدی «حقله حکم اولونار» یخشی ایله پیس وکافر ایله مسلم آراسنده «اووقت باطل اهللری زیانکار اولارلر ٧٩) اللّٰه ایله اللهدر کەسیزه چارپالر خلق ایتمدی» دوه، قویون ومال «تااینکه اونلره سوار اولاسگز واوندن ییرسگز» وهاموسندن نفع گوتوررسگز بعضی سنه سوار بعضی سندن یملك ایله ٨٠) «سیزگ ایچون اونده منفعتلر وار» توکندن، یونندن، دیفدیگندن «تااینکه اونلره سوار اولماقله سینه ویورکلرگزده اولان احتیاجگزه یتشەسگز» وسفره یاسیاحته گیدەسگز «ودورت

۷۹) اللّٰهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۸۰) وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ۸۱) وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللّٰهِ تُنْكِرُونَ ۸۲) أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَاراً فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۸۳) فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ۸۴) فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ۸۵) فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سُنَّتَ اللّٰهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ

ایاقلو حیوانلره وگمیه گوتورولرسگز» صحراده چارپالره ودریاده گمیلره مینرسگز ۷۱) «الله‌تعالی سیزه اوز علامتلرینی گوسته‌رر اللهنگ هانسی آیه‌سنی انکار ایدیرسگز» آیا صحتنی یا اینکه بو آیه‌لر اللهنگ وحدانیتنه دلالت ایتمگنی یا اینکه هاموسنی بر یرده انکار ایدیرسگز ۸۲) بو آیه همین سوره‌نگ ۲۲مجی آیه‌سنده ترجمه اولدی «وکسب ایتدیگلری مال ودولتلر اونلاری بی‌احتیاج ایتمدی» واللهنگ عذابی اونلره یتشمگه مانع اولمادی ۸۳) «ایلکه اونلرنگ پیغمبرلری اونلره معجزه‌لر بیله گلدیلر» یا معجزه‌لر گتوردیلر کافرلر پیغمبرلری انکار ایتدیلر والله‌تعالی پیغمبرلره کومك ایتمگی وعده ویردی بو جهته «پیغمبرلر شاد اولدیلر اونلرنگ اوز یانلرینده اولان علم سببنه» بیلوردیلرکه آخرده دشمنلرینه غلبه ایده‌جکلر یا اینکه کافرلر شاد اولدیلر اونلارنگ یانینده اولان علم جهتنه‌که حضرتنگ نبوت علمی مقابلنده اوزلرینگ فلسفه ودهریه وطبیعی علملرینه مغرور اولوب پیغمبرلره استهزا ایتدیلر آخرده «استهزا ایتملك جزاسی اونلره یتشوب عذاب اونلری احاطه ایتدی ۸۴) «ایلکه بزیم عذابیمزی گوردیلر دیدیلرکه تنك اولان اللهه ایمان گتوردیك واللهه شریك قرار ویردیگمز یالانچی الهلاره کافر اولدیق ۸۵) ایلکه بزیم عذابمزی گوردیلر اونلرنگ ایمان گتورمگی اونلره نفع ویرمز» لازم ایدیکه عذابی گورندن قباق ایمان گتوریدیلر «الله‌تعالی‌نگ عادتی وطریقه‌سی اوز بنده‌لرنگ آراسنده بو قرار له کیچوب گیدوبدر» عذاب گورن وقتده ایمان گتورملك فائده ویرمیوب «بو یرده کافرلر زیانکار اولدیلر

سورة السجده (٥٤) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

حزب

١) حم ٢) تنزيل من الرحمن الرحيم ٣) كتاب فصلت اياته قرانا عربيا لقوم يعلمون ٤) بشيرا ونذيرا فاعرض اكثرهم فهم لا يسمعون ٥) وقالوا قلوبنا في اكنة مما تدعونا اليه وفي اذاننا وقر ومن بيننا وبينك حجاب فاعمل اننا عاملون ٦) قل انما انا بشر مثلكم يوحى الي انما الهكم اله واحد فاستقيموا اليه واستغفروه وويل للمشركين ٧) الذين لا يؤتون الزكوة وهم بالاخرة هم كافرون ٨) ان الذين امنوا وعملوا الصالحات لهم اجر غير ممنون ٩) قل ائنكم لتكفرون بالذي خلق الارض

---

١) آند اولسون حميد ومجيد الله‌ه ٢) بر قرآن شريفنگ نازل اولماقی باغشلیان ومهربان اللهدندر ٣) برکتابدر که تفصیل ویرولوبدر اونگ آیتلری» حلال وحرام وامر ونهیی بیان اتمك ایله «عربی لغتیله» قرائت اولونان حالده «اوقومه‌که بلرلر» عربی دیلنی ومثلنی گتورمکدن عاجز اولمقه گوره معجزه اولماقنی قانارلار ٤) «همین قرآن مؤمنلره بشارت ویرن وگنا کارلری قورخودان حالده نازل اولوبدر مگه‌اهلنگ چوخی قرآندن اعراض ایتدی اونلار ایشتمزلر» الاهنگ احکامنی باطنی قولاقله ٥) «دیدیلر بزیم قلبلریمز پرده‌لر ایچنده‌در اوزادن‌که بزی اونگ طرفنه چاغیریرسن» بز سن دین سوزی آنلامروق بوسوزی دیمکدن قصدلری ایمانه گلمکدن پیغمبری مایوس اتمك ایدی ودیردیلرکه « بزیم قولاقلاریمزده کارلق وآغرلق وار » قرآنی وسننگ سوزگی ایشتمیریك «وبز ایله سننگ آراگده پرده وار» سنی گورمریك «پس سن عمل ایت» اوزدینگا «بزده عمل ایدنلریگ اوز دینمزه» یااینکه سن سعی ایت بزیم هلاگتمزه بزده سننگ هلاکتگا ٦) «دیگل یاپیغمبر بدرستیکه من سزگ گیمی انسانم» آدم اولادندن ملك دگلم اما الله‌تعالی منی برگزیده ایدوب پیغمبرلکه «وحی اولار بگا که بودر وبوندن غیری دگلدر سیزگ اللهگز بر اللهدر وشریکی یوخدر اوگا دوز اولون» اطاعت ایتمکله اوگا توجه ایدیگ واوندن یوزدوندرمیوگ «واوندن باغشلانماق ایستیوگ وواى اولسون مشرکلره ٧) ایله مشرکلرکه زکوة

فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَاداً ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۱۰) وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِلسَّائِلِينَ ۱۱) ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعاً أَوْ كَرْهاً قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ۱۲) فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظاً ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۱۳) فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ۱۴) إِذْ جَاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ

ویرمزلر» یا اینکه اوزلرنی پاك اتمزلر شرك نجاستندن لااله‌الا الله دیمکله «واونلار آخرته کافر اولانلاردر ۸) اوکسلرکه ایمان گتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر اونلار ایچون اوگونه مزد وارکه منت قویولماز» اجر ویریلمك‌ایله یااینکه همیشه‌لیك وقطع اولمیان جزادر ۹) «دیگان باپیغمبر آیاسیز کافر اولارسگز اوکسه که خلق ایتدی یری ایکی گون مقدارده ونجه روا گوررسگزکه اوگا ضدلروشبیه‌لر قرار ایده‌سگز بودر عالملره تربیت ویرن الله»که بوقدر مخلوقاتی خلق ایدوب ۱۰) «والله‌تعالی یرده محکم داغلار یاراتدی ویری برکتلو ایتدی» برکتلو آغاجلر ومیوه‌لر وسائر ماکولات ومشروبات خلق اتمك‌ایله «ویرده یر اهلنگ روزی‌لرینی تقدیر ایتدی» حاجت اندازه‌سیله «دورت گونگ مدتنده» یرگ خلقتنه ابتدا ایدن گوندن الله‌تعالی‌نگ مرحمتی « برابردر جمیع سؤل ایدنلره » واللهدن روزی ایستینلره ۱۱) «صوگره الله‌تعالی غلبه ایتدی گوکه» یااینکه قصد ایتدی گوگی خلق اتمکه «اوحالده‌که توسدی ایدی پس الله‌تعالی گوکه ویره بیوردی‌که ایستر-ایستمز وجوده گلوگ او نلار دیدیلرکه بزوجوده گلدیك رغبت ایدنلر اولان حالده» محض اللهگ اوّل ارادەسیله وجوده گلدیلر ۱۲) «گوگلرگ یدی (طبقه) اولماقنه ایکی گون مقداری زماننده حکم ایتدی » پنجشنبه وجمعه گونی «هرگوگگ امرنی وحی ایتدی» وهرگوگگ اهلنه بیلدردی اونلارگ عبادت‌ایتمك طرحنی کیمی رگوعده کیمی سجده‌ده گیمی باشقه حالتده عبادت‌اتمکی یااینکه اونلارگ هربریسنده ایستدیکی خلقی ملکدن وغیریسندن خلق ایتدی «آشاقه‌ده اولان گوگی چراغلر ایله (یولدوزلار) زینتلو ایتدیك وحفظ ایدوب ساخلادیق بودر غلبه ایدن وعالم اولان اللهگ اندازه قرار اتمکی ۱۳) اگر اعراض ایده‌لر اللهدن» بوقدر دلائل گورندن صوگره «دیگلن اونلاره من قورخوتدیم سیزی عاد وثمود قومنه نازل اولان صاعقه‌نگ

مَلٰٓئِكَةً فَاِنَّا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ۱۵) فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ۱۶) فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي اَيَّامٍ نَحِسَاتٍ لِنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَخْزٰى وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ ۱۷) وَاَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى فَاَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۱۸) وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۱۹) وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَآءُ اللّٰهِ اِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ۲۰) حَتّٰى اِذَا مَا جَآؤُهَا شَهِدَ

مثلی ایله» نجه‌که اونلار هلاك اولدیلر سیزده هلاك اولارسگز ۱۴) «اوز مانکه‌اونلره بربرنگ دالنجه پیغمبر گلوب دیدیلرکه عبادت اتمیوگ مگر اللهه» واوگاشریك قرار ویرمیوگ مشرکلر «دیدیلر اگر بزیم‌اللهمز ایستیه ملائکه‌دن‌اولان پیغمبر گوندەرردی وانساندن مبعوث اتمزدی حقیقتده اوزاده‌که سیز پیغمبرلر اونیله گوندریلوبسگز بز اوگا اینانمیریق» دیورسگزکه سیزی الله اوز طرفندن گوندەروب یالان دیورسگز ۱۵) «اما عاد قومی کردن کشلیك ایتدیلر ناحق یره» نه‌اینکه دلیل وحجت‌ووسیله ایلنکه محض خواهش نفس جهتنه تکبرلیك ایتدیلر «ودیدیلر کیمدرکه شدتلو اولا بزدن قوت جهتنه» ایلکه هـود اونلاری عذاب ایله قورخوتدی اونلار قوتلرینه مغرور اولدیلر «آیا اونلار بیلمدیلرکه اونلاری خالق‌ایدن الله اونلردن قوت جهتنه شدتلو وزورلودر» اللهگ قدرتنگ آلتندن هیچ یره قاچا بیلمزلر «عاد جماعتی بزیم آیتاریمزی ودلیللریمزی انکار ایدردیلر ۱۶) صوگره‌اونلره‌نیچه نحس گونلرده» که اونلره ضرر علامتی اولمقه گوره نحس‌ایدی «تندیبل گوندردیك تااینکه بودنیاده اونلاره رسوا اولماق عذابنی دادیزدیراق» که‌اوز قوه‌لرینه مغرور اولوب اللهی یاددن چخاردیلر «وهراینه آخرت عذابی چوخ رسوا ایدن‌در دنیا عذابندن‌واونلار نصرت ویریلمش اولمازلار» عـذاب الهینی اونلردن دفع اتمکه ۱۷) «واما ثمود قومی بیز اونلری هدایت ایتدیك» وخیر وشرینگ یولنی اونلاره گوستردیك «پس گورلقی هدایته دوست دوتدیلر» وکفری ایمانه «صوگره اونلاری ذلیل ایدن عذابنگ ئیلدیرمی دوتدی اوعملگ مقابلنده که کسب ایتدیلر» صالحی تکذیب ودوه سـنی اولدورملك سببنه ۱۸) «بز نجات ویردیك اوکسلره‌که ایمان گتوردیلر وشرکدن پرهیز ایتدیلر ۱۹) قیامت گوننده اللهگ دشمنلری جهنم اودی طرفنه محشور اولوب حبس اولونارلر» وساخلانارلر اللهگ حضورنده که‌هاموسی‌جمع‌اولالر ۲۰) «ایلکه‌جهنم اودینه یتشدیلر شهادت‌ایدر اونلاره اونلارگ قولاقلاری‌وگوزلری

عليهم سمعهم وابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون ٢١) وقالوا لجلودهم لم شهدتم علينا
قالوا انطقنا الله الذي انطق كل شيء وهو خلقكم اول مرة واليه ترجعون ٢٢) وما
كنتم تستترون ان يشهد عليكم سمعكم ولا ابصاركم ولا جلودكم ولكن ظننتم ان الله
لا يعلم كثيرا مما تعملون ٢٣) وذلكم ظنكم الذي ظننتم بربكم ارديكم فاصبحتم
من الخاسرين ٢۴) فان يصبروا فالنار مثوى لهم وان يستعتبوا فما هم من المعتبين
٢٥) وقيضنا لهم قرناء فزينوا لهم ما بين ايديهم وما خلفهم وحق عليهم القول في امم قد
خلت من قبلهم من الجن والانس انهم كانوا خاسرين ٢٦) وقال الذين كفروا

ودری‌لری اوعمللرکه اونلار ایدردیلر» دنیاده قولاق شهادت ایدر یالان وبهتان
وغیبت وحرام سسلر ایشتمکه، دیل شهادت ایدر یالان دانشمقه وفرج شهادت ایدر
زنایه ٢١) «اونلار اوز دری‌لرینه» وگوزلرینه وقولاقلارنه وسائرجوارح واعضایه
که‌شهادت ایتدیلر « دیرلر نیه شاهد اولدگز بزیم ضرریمزه اونلار دیرلر جمیع
شیئلری دانیشدیران الله بیزی دانیشدیردی» بز خودسر دانشمادوق الله‌تعالی بیورور
«الله‌نجه که‌سیزی‌اوّلمجی‌دفعه یوخدن یاراتدی ٢مجی‌دفعه‌دیریلدوب‌اونگ طرفنه قایدارسگز»
٢٢) قیامده اونلره دیرلر «سیز ایتدیگگز گناه عمللری اعضالرگزدن بوجهته گزلین
ایتمیوردگز که سزگ قولاقگز، گوزلرگز ودەریلرگز سیزه شاهداولوب ضررگزه
شهادت ایدەجك» وبوگمانی هرگز ایتمزایدگز «امابیله گمان ایتدیگزکه سیزایدن عمللرگ
چوخنی الله‌بیلمز» اللهی‌بیلمین گمان ایدوب اوگناهلری عمله گتوردیگز ٢٣) «سیزگ
بوگمانگزکه اللهگزگ‌حقنده ایتدیگز» که‌الله گزلین ایشلری بیلمز «بودرکه سیزی
هلاکته سالدی واوزگزه زیان ویرنلردن اولدگز ٢٣) اگرکفار صبر ایده‌لر
جهنمگ اودینه پس اوداونلارگ یری‌در واگر الله‌دن راضی‌لیك ایستیه‌لر» که‌الله
اونلردن راضی اولا «اونلار قبول اولمشلاردن دگلدر» الله‌اونلاردن راضی‌اولماز
هرحالتده جهنمدن خارج‌اولمالو دگلدرلر ٢٥) «بز اونلاره‌اوزلری کمی‌شیطان‌صفت
یولداشلر قراروبردیك‌وزینتلوگوستردیلراونلره اوزادیکه اونلارگ‌قباقلارینده‌وارایدی»
امرآخرتدن دیدیلر که بعثت یوخدر «واوزادیکه اونلارگ دالّلرینده وارایدی»
امردنیادن که‌الله یولنده صرف ایتسه‌گز فقیر اولارسگز «واجب اولدی اونلاره‌بزیم
سوزیمز» عذاب نازل اولمقده «ایچن امتلرگ جن وانس طائفه‌لرنگ زمره‌سنده»نجه
که اونلاره عذاب یتشدی بونلره دخی یتشه‌جکدر «حقیقتده اونلار زیانکارلر ایدیلر

لاتسمعوا لهذا القرآن والغوا فيه لعلكم تغلبون ٢٧) فلنذيقن الذين كفروا عذابا شديدا
ولنجزينهم اسوء الذى كانوا يعملون ٢٨) ذلك جزاء اعداء الله النار لهم فيها دار الخلد
جزاء بما كانوا باياتنا يجحدون ٢٩) وقال الذين كفروا ربنا ارنا الذين اضلانا من
الجن والانس نجعلهما تحت اقدامنا ليكونا من الاسفلين ٣٠) ان الذين قالوا ربنا الله
ثم استقاموا تتنزل عليهم الملئكة الا تخافوا ولاتحزنوا وابشروا بالجنة التى كنتم
توعدون ٣١) نحن اولياؤكم فى الحيوة الدنيا وفى الآخرة ولكم فيها ماتشتهى انفسكم
ولكم فيها ماتدعون ٣٢) نزلا من غفور رحيم ٣٣) ومن احسن قولا ممن دعا الى الله

---

٢٦) كافرلر دیدیلر» بربرینه یااینکه بیوكلر تابع‌لره دیدیلر «قولاق آسمیوڭ بو قرآنه»که‌محمد ص اوخویور «ولغوسوز دانشوڭ اونڭ آراسنده شاید کـه‌سز غالب اولاسڭز» محمد واونڭ اصحابی اونڭ سوزنی ایشده بیلمیه‌لر ٢٧) «صوڭره بز کافرلره البته شدتلو عذاب دادیزدیراریق» دنیاده اسیر وقتل اولماقله «وهرآینه‌آخرتده پیس جزا ویره‌ریك اونلارا اونلارڭ پیس‌عمللری مقابلنده که‌عمله‌گتوردیلر» دنیاده ٢٨) بو» ذکراولان پیس‌جزا «که جهنم‌اودی‌در اللهڭ دشمنلرنڭ جزاسی‌دره اونلره همان اودده همیشه‌لیك ایووار جزا ومزد اولان حالده اونڭ مقابلنده که بزیم آیتلریمزی انکار ایدردیلر ٢٩) دیدیلر(یعنی جهنمده دیرلر) اوکسلرکه‌کافر اولدیلر ای‌بزیم اللهمز گوستر بزه‌جن‌والسدن اولان ایکی نفرکسلری که بزی‌گمراه ایتدیلر تااینکه. اونلاری ایاقلریمزڭ آلتنه قویاق‌که اسکیك آدملردن اولا» یااینکه ایاقمزایله اونلاری تاپدی‌یاق هرچند بویرده بوسوزڭ جوابی یوخدر اماباشقه‌آیه‌لرده جواب‌ویریلوب که نه‌سببه پیغمبرلرڭ سوزونه باخمادڭز ٣٠) «اوکسلرکه دیدیلر بزیم اللهمز اللّٰه‌در» یعنی توحیدایتدیلر وشرك قرار ویرمدیلر «صوڭره اوسوزڭ اوستنده دوز دوردیلر اونلارا ملائکه نازل اولار» واونلاری استقبال ایدرلر قبردن چیخان وقتده وبشارت ویررلر اونلاره‌که «قورخمیون ومحزون اولمیوڭ» نه‌قباقڭزده اولان. حشردن قورخون ونه‌دنیاده قویدقڭز مال‌واموال‌ه محزون اولون «وشاداولوڭ اوبهشت‌ایله‌که سیزوعده اولونمشدڭز ٣١) بزیك سزڭ دوستلرڭز دنیاده» اللّٰه‌طرفندن سیزه روزی گتورردیك «وآخرتده» سیزدن آیریلماروق بهشته داخل اولان. زمانه‌دیك «سیزڭ ایچون آخرتده اولذتلر وار که سیزڭ نفسلرڭز ایستر وسیزڭ ایچون بهشته اوشیئلروار که سیز چاغرارسیڭز» .همان‌ساعت سیزڭ

وعمل صالحا وقال انني من المسلمين ٣٣) ولا تستوي الحسنة ولا السيئة ادفع بالتي هي
احسن فاذا الذي بينك وبينه عداوة كانه ولي حميم ٣٤) وما يلقيها الا الذين صبروا وما
يلقيها الا ذو حظ عظيم ٣٥) واما ينزغنك من الشيطان نزغ فاستعذ بالله انه هو السميع
العليم ٣٦) ومن اياته الليل والنهار والشمس والقمر لا تسجدوا للشمس ولا للقمر واسجدوا
لله الذي خلقهن ان كنتم اياه تعبدون ٣٧) فان استكبروا فالذين عند ربك يسبحون له
بالليل والنهار وهم لا يسئمون ٣٨) ومن اياته انك ترى الارض خاشعة فاذا انزلنا عليها
الماء اهتزت وربت ان الذي احياها لمحيي الموتى انه على كل شيء قدير ٣٩) ان

سجده

يانگزه كلر ٣٢) «اوحالده كه تدارك وپيشكش‌در رحم‌ايدن وباغشليان الله‌طرفندن
٣٣) وكيمدر چوخ‌گوزل دانشان اوكسدنكه خلقی الله‌طرفنه چاغرا ويخشی عمل
ايده‌وديه‌كه حقيقتده من‌مسلمانلردنم» ياالله‌ه‌تسليم اولانلردنم بعضی‌تفسيره گوره داعيلر
عبارتدر مؤذنلردن‌كه خلقی‌نمازه دعوت‌ايدر ياامربمعروف ايدنلردن ياجمله‌مؤمنلردن
٣٤) «يخشی‌ايله‌يمان برابر اولماز» يااعمال حسنه وملّت حسنه ونه‌يمس عمل ويمس
خصلت، يخشيلقه يخشی‌لق ايتمك هرآدمگ ايشيدر يمسليقه يخشی‌لق ار آدمگ
ايشيدر امايا‌پيغمبر سنكه پيغمبرسن سگا يمسلك ايدن آدمه نه‌اينكه يخشيلق‌ايت «بلكه
دفع‌ايت يمسليكی چوخ يخشی‌لق ايتمك‌ايله اگر بوقرارله رفتار ايتسن اوزمان سنله
اونگ آراسنده عداوت اولان آدم‌سگا مهربان‌اولار گويا كه‌اوشخص ياخون‌دوستدر
٣٥) يمسليگی گوزل‌خصلت‌ايله دفع ايتمگه يتشمز مگراوكسلركه صبرايتديلر» دنياده
دشمنلرگ‌اذيتنه «ويتشمز بوخصلته‌مگر بيوك‌حصه‌صاحبی» عقل‌وياعمل‌خير جهتنه ٣٦) بوآيه
اعراف سوره‌سنگ ١٩٩امجی‌آيه‌سنده ترجمه‌اولدی ٣٨) «والله‌گ قدرت‌علامتلرندندر
گيجه، گونوز، گون وآی. گونه‌ونه‌آيه‌سجده ايتميوگ وسجده ايدگ اوالله‌كه‌بونلاری
خلق‌ايدوب اگر سيزالله‌ه عبادت‌ايدنلرسيگز» اگرعبادتدن مقصودگز حقيقتده‌الله‌ايسه
اوگا سجده ايدگ ٣٨) «اگر مشركلر تكبرلك ايتديلر االله‌ه عبادت ايتمك‌دن
اوكسلركه سنگ الله‌گگ ياننده‌وار (ملائكه‌لردن) تسبيح‌ايدرلر الله‌ه گيجه‌وگوندوزده
واونلار يولورلمازلر» الله‌ه‌عبادت ايتمكدن ٣٩) «والله‌گ قدرت وبرليگنه
دلالت‌ايدن علامتلردن بودركه‌سن‌يری‌سولموش‌وقوری گوررسن ايلكه بزاوگاسو
گوندرديك يرحركت‌ايدر وخمير مايه‌كيمی قالخاراوكسكه يری ديريلتدی هرآينه
اولمش كسلری ديريلدر بدرستيكه الله‌تعالی هرشيئه قادردر ٤٠) اوكسلركه بزيم

الذين يلحدون في اياتنا لا يخفون علينا افمن يلقى في النار خير ام من يأتي امنا يوم القيمة اعملوا
ماشئتم انه بما تعملون بصير ٤١) ان الذين كفروا بالذكر لما جاءهم وانه لكتاب عزيز
٤٢) لا يأتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه تنزيل من حكيم حميد ٤٣) ما يقال لك
الا ما قد قيل للرسل من قبلك ان ربك لذو مغفرة وذو عقاب اليم ٤٤) ولو جعلناه قرانا اعجميا
لقالوا لولا فصلت اياته ء اعجمي وعربي قل هو للذين امنوا هدى وشفاء والذين لا يؤمنون
في اذانهم وقر وهو عليهم عمى اولئك ينادون من مكان بعيد ٤٥) ولقد اتينا موسى الكتاب

آیه‌لریمزده حقدن باطله میل‌ایدرلر» وایمان گتورمزلر «اونلار بزه‌مخفی اولمازلار»
عمل‌وفعل جهتنه «آیااوده آتیلان آدم یخشی‌در یااوکسکه قیامت گونی‌خاطرجمع‌اولان
حالده محشره گله، هرنه ایستورسگز عمله گتورون» خواه یخشی عمل خواه پیس
عمل «حقیقتده سیزگ عمل‌لرگزی الله گورور ٤١) اوکسلر که قرآن اونلاره
گلدیکده‌اوگا اینانمادیلر اللهگ عنابی اونلاری دوتاجاق حقیقتده بوقرآن‌البته‌غلبه‌ایدن
کتابدر» جمیع باطل‌سوزلره وکتابلره غلبه‌ایده‌جکدر ٤٢) «قرآنه قباق ونه‌دال‌طرفدن
باطل‌گلمز» هیچکس قادر اولماز قرآندن آرتورا واسکیك ایده یااینکه اولی باطل
ونسخ‌ایدن گلمیوب وبوندن صوگره گلمز یااینکه اوندده گیچن خبرلرده وگله‌جك
خبرلرده باطل‌سوز یازیلمیوب «بوقرآن بگنلمش وحکیم الله‌طرفندن نازل‌اولوب
٤٣) دییلمز سگا» بوکافرلرطرفندن «مگراوسوزلرکه سندن سابق اولان پیغمبرلره
دییلوب» اونلارگ سوزندن غمگین اولما «بدرستیکیه سنگ اللهگ هرآینه باغشلامق
صاحبی‌در» سگاایمان گتورنلره ودردناك عذاب صاحبی‌در» سنی‌تکذیب‌ایدنلره
٤٤) «واگر بز بوکتابی عرب‌دیلندن غیری دیلده عجم دیلنده ایدیدیك البته
دیردیلر نیه‌بیان اولونمادی اونگ آیتلری آیاکتاب عجمی‌وپیغمبر عربیدر» یااینکه
بزعربیك وبوبهانه‌ایله تکذیب ایدردیلر هم‌قرآنی وهم‌سنی «دیگل یاپیغمبر بوقرآن
ایمان گتورنلره هدایتدر» ضلالتدن «وشفادر» دردلردن «واوکسارکه‌ایمان گتورمزلر
اونلارگ قولاقلارینده آغرلق‌وار» گویا کاردرلر «وقرآن‌اونلاره کورلقدر» ترکده
دیرلر فلانکسگ فلانکسی گورمگه گوزی یوخدر بومشرکلردخی قرآنی گورمگه
بوقرارله‌در گویا کوزلردر «اونلار چاغریلورلار اوزاق یردن» یعنی اونلار اللهگ
احکامنی‌ایشیتمیورلر گویااوزاقدن اونلاری چاغرورلار ٤٥) «موسی‌یه توراة کتابی
ویردیك اونده اختلاف‌اولوندی» بعضی‌ایمان گتوردی بعضی گتورمدی «واگرسبقت
ایتمییدی سنگ اللهدن فرمایش» عذابی تأخیر ایتمك خصوصنده «هرآینه حکم

فَاخْتُلِفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ٤٦) مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ٤٧) إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِي قَالُوا آذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ٤٨) وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنُّوا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ ٤٩) لَا يَسْأَمُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَئُوسٌ قَنُوطٌ ٥٠) وَلَئِنْ

اولونار دی اونلارنگ آراسنده» واونلاره عذاب نازل اولماق ایشی قورتاردی «اونلار (سننگ قومنگ) هر آینه قرآننگ حق اولماقنده هم اوزلری شکده در همیده باشقه لری شکه سالورلر ٤٦) هرکسکه یخشی عمل ایده پس اوز نفسنه ایدوب وهرکسکه پیس لیك ایده گنه اوز نفسنه ایدوب پس الله بنده لرینه چوخ ظلم ایدن دگلدر» هرچند مبالغه صیغه سیله ذکر اولوب یعنی الله چوخ ظلم ایدن دگلدر وخیاله گلورکه آز ظلم اتمك ممکندر که اللهدن صادر اولا اما ظلم هرچند آز اولا ظلمنگ پیسلکنه خبرداز اولان قادرکس نقدر آز ظلم ایتسه گنه چوخ حساب اولار گورمیرسن پادشاه برحبه رعیتلردن زورله آلماقی مقابلدر رعیتنگ چوخ مبلـغ آلمقنه ٤٧) «الله طرفنه قایدار قیامت گوننی بلمك» واوندن غیری هیچکس بلمز «وهیـچ میوه اوز یرندن چیخماز وهیـچ عورت حامله اولماز وحملنی یره قویماز مگر اللهنگ علمیله» الله هاموسننگ وقتنی وزماننی معین ایدر «واوگونکه بز چاغره ریق مشرکلری «دیه رزیك نه یرده در منم شریکلریم» سزنگ گمانگزه گوره «اونلار دیرلر بزسنگا خبر ویریریك هیـچ شاهدیمز یوخدر» که سننگ شریکنگ اولا ٤٨) «وباطل ویوخ اولدی اونلاردن اوبتلرکه اونلار بوندن قباق چاغروردیلر ویقین ایتدیلر (ایدرلر قیامتده) که اللهنگ عذابندن اونلار ایچون قاچاجاق یر یوخدر» ٤٩) «انسان یخشی دعا اتمکدن ملول اولماز» مال، صحت بدن، اولاد ایسته مکدن یورولماز «واگر اوگا شر یتشه» بلاوشدت وفقر کیمی «اللهنگ رحمتندن مایوس وناامیددر ٥٠) واگر انسان کافره بزطرفدن اولان رحمتی دادیز-دیراق اوگا ضرر یتشندن صوگره البته دیرکه بورحمت منم ایچوندر» اوز لیاقت وعلمیم ایله کسب اتمشم ومن اوگا مستحقم «ومن گمان اتمرمکه قیامت قائم اولار» نجه که مسلمانلار دیورلر «واگر من اللهیم طرفنه قاییدام البته منم ایچون الله یاننده گوزل منزلت وار» نجه که دنیاده دولته مستحقم هابیله آخرتده دخی اوگا مستحقم یاپیغمبر اونلارنگ سـوزلرندن غمکین اولما «البته کافرلره خبر ویره ریك دنیاده ایتدیگلری عملی» واونگ مزدی اونلارا یتشر «البته اونلره شدتلو عذابی دادیزدیراریق

اذقناه رحمة منا من بعد ضراء مسته ليقولن هذا لي وما اظن الساعة قائمة ولئن رجعت الى ربى ان لي عنده للحسنى فلننبئن الذين كفروا بما عملوا ولنذيقنهم من عذاب غليظ (۵۰) واذا انعمنا على الانسان اعرض ونابجانبه واذا مسه الشر فذو دعاء عريض (۵۱) قل ارايتم ان كان من عند الله ثم كفرتم به من اضل ممن هو فى شقاق بعيد (۵۲) سنريهم اياتنا فى الافاق وفى انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق اولم يكف بربك انه على كل شيئ شهيد (۵۳) الا انهم فى مرية من لقاء ربهم الا انه بكل شيئ محيط

۵۱) ایلکه انسانه نعمت ویردیك بزدن یوز دوندەروب بوکرینی چوگورر» اللهڭ نعمتنه اقرار وشکر ایتمك عوضنه غرور ایدوب بزی یاددن چیخارار «ایلکه اوڭا ضرر یتشه» فقر ومرض کیمی «پس چوخ دعا صاحبی‌در» متصل اللهه دعا ایدر ۵۲) «دیگل یامحمد مشرکلره که اگر سیز گورەسگز که بو قرآن اللهطرفندندر» نیجەکه من دیورم «صوڭره سیز اوڭا کافر اولاسگز واینانمیاسگز بوصورتده کیم چوخ ضلالتده اولاجاقدر اوکسدن که حقدن اوزاق شقاوتده اولا» هیچکس سیزدن آرتق ضلالته دوشن اولماز ۵۳) «تیزدر گوسترەریك اونلارا اوز آیتلریمزی» وقدرت نشانەلریمزی «ظاهر عالملرده» گوگلرده، یرده، گونده آیده، یولدوزلرده، نباتاتده آغاجلارده دریالرده وهکذا اونلارڭ « اوز نفسلرینده» که اللهتعالی بودنیاده اولان مخلوقاتڭ شبیهنی انسانڭ بدننده خلق ایدوب یاباینکه دنیانڭ یوزینده ومشرکلر ساکن اولدیقلری عربستانده اوز آیتلریمزی ظاهر ایدوب اویرلری اسلام ملتنه ویرەریك « تااینکه اللهتعالی ظاهر ایده اونلارا که الله حقدر» وویردیکی وعده دوغریدر آیا کفایت اتمز سنڭ اللهڭا» واونڭ کمال قدرتنه «که الله هرشیئه شاهد وهرشیئدن خبرداردر ۵۴) خبردار اول بدرستیکه مشرکلر شکدەدرلر اللهڭ مزدنه یتشمکه خبردار اول بدرستیکه الله هرشیئه احاطه ایدندر» هیچ شیئی اوڭا مخفی دگلدر

سورة الشورى (۵۳) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) حٰمٓ عٓسٓقٓ ۲) كَذٰلِكَ يُوحِيٓ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
۳) لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۴) تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ
فَوْقِهِنَّ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَلَآ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ۵) وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اَوْلِيَآءَ اللّٰهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ
۶) وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ
لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ۷) وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ

---

۱) آنداولسون بوحرفلره ۲) الله سڭا وحی گونده‌رن گیمی «هابیله سندن قباق اولان پیغمبرلره وحی ایدرکه الله غلبه‌ایدن وحکمت‌ایله ایش گورندر ۳) الله‌ایچوندر اومخلوق که‌گوگلرده ویرده‌وار والله اوجا وبیوك‌در شان جهتنه ۴) یاخون اولدیکه گوگلر بربرنڭ اوستندن توگولوب داغیلالر» کافرلرڭ سوزلرڭ شدتندن‌که‌دیدیلر اللهڭ اولادی وار یااللهڭ قورخوسندن وعظمتندن اما مخلوقات اوڭا ملتفت اولمورلر «وملائکه‌لر تسبیح ایدرلر اوزلرنڭ اللهنڭ حمدینه واستغفار ایدرلر اوکسه‌که یرده‌در» مؤمنلردن «خبردار اولوڭ بدرستیکه الله باغشلیان ورحم ایدن‌در ۵) واوکسلرکه اللهدن غیری دوستلر اخذ ایتدیلر» اهل مکه بتلری اوزلرینه الله اخذ ایتدیلر «الله‌تعالی حفظ ایدندر اونلاری واونلارڭ عملنی» هاموسنڭ مقابلنده جزا ویره‌جکدر «وسن یامحمد اونلارا قراول دکلسن» که‌زورله اونلاری ایمانه داخل ایده‌سن ۶) نجه‌که کچمش پیغمبرلره کتاب گوندردیك اونلارڭ لغتیله «هابیله وحی ایتدیك سڭا قرآنی عرب دلیله» تااینکه سنڭ قومڭ اونڭ مضموننددن خبرداراولالار «واونیله قورخوزاسن‌مکه‌اهلنی واونڭ اطرافنده‌اولان کسلری» عبارتدر جمیع مخلوقاتدن‌که مکه‌نڭ دورت طرفنده‌در «وجمع اولمق گونندن قورخوداسن» که‌هامو قیامت گوننده بریره جمع اولار «واونده شك یوخدر» که بیله گون واقع اولاجاقدر «برفرقه بهشته وبرفرقه جهنمه داخل اولار» هربریسی اوز عملنه گوره ۷) «واگر الله

يُدْخِلُ مَنْ يَشَآءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ٨) أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ
أَوْلِيَآءَ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتٰى وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٩) وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ
مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللّٰهِ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ١٠) فَاطِرُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ
جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجاً وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجاً يَذْرَؤُكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْبَصِيرُ ١١) لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَآءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
١٢) شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصّٰى بِهِ نُوحاً وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرٰهِيمَ وَمُوسٰى

ايسته‌سيدی هرآينه اونلاری بردين اوزرينده ايدردی» آرالرينده اختلاف اولمازدی «اما الله اوكسی‌كه ايستر اوز رحمتنه داخل‌ايدر وظالملر ايچون هيچ دوست ونه گومك يوخدر» كه‌اللهڭ عذابنی دفع‌ايده ٨) «آيامشركلر اللهدن غيری‌بتلری اوزلرينه دوستلر اخذ ايتديلر آنجق الله لايقدر» حقيقتده صاحب اختيار اولمقه كه‌اوندن نفع وضرر يتشر «واو ديريلدر اولونی» بعثدن اوتری «واو هرشيئه قادردر» اولدورمگه وديريلتمكه ٩) «هرشيئده‌كه اختلاف ايتدڭز» امور دنيا ودين‌دن «اونڭ حكمی الله ايچوندر» الله حكم‌ايدر حقله باطل آراسنده «بودر حكم‌ايدن الله كه‌منم اللهيم‌در اوڭا توكل ايتديم» جميع ايشلريمده «واونڭ طرفنه من قايدارام
١٠) ايله الله كه خلق ايدندر گوگلری ويری وسيزه اوز جنسڭزدن جفتلر خلق ايتدی» كه‌بربرڭز ايله الفت ايده‌سڭز «وچارپالردن جفتلر خلق ايتديك» ذگور و اناث «بوتدبيرايله سيزی چوخ‌ايدر» متصل بربريسنڭ دالنجه وجوده گلرلر «اللهڭ مثلی برشيئی يوخدر» كه بوگونه خلقته قادر اولا «والله ايشيدن وگورلدر» جميع فعللری وعمللری ١١) «الله ايچوندر گوگلرڭ ويرڭ آچارلری» وروزی اونڭ النده‌در «وسعت ويرر اوكسه‌كه ايستمز وتنك دوتار هركسدن‌كه ايستر والله‌تعالی هرشيئه عالمدر ١٢) الله‌تعالی سيزه احكام ديندن بيان ايتدی اوزادی‌كه اونی واجب ايتدی نوحه» عبارتدر توحيددن وشرگدن كنار اولمقدن «وبيان ايتدی اوزاديكه وحی ايتديك سڭا واوزاديكه وصيت ايتديك ابراهيمه وموسی‌يه وعيسی‌يه هاموسی عبارتدر اوندن كه‌دينی برپا ايدون» ودينده قويولان شيئی عمله گتورون «ودينده متفرق اولميون مشركلره آغير اولدی اودين كه‌سن اونلاری اودينڭ طرفنه چاغيريرسن» كه‌اوقدر اللهلاری ترك وبر اللهه اقرار ايده‌لر يااينكه سنڭ نبوتڭا اقرار اتمك آغر اولدی «الله اختيارايدر اسلامه» يانبوته «اوكسيكه ايستر» اوزبنده‌لرندن كه‌لياقتی وار نبوت يوگنی گوتورمكه «وهدايت‌ايدر اوزدينه اوكسيكه حق طرفنه قايدار»

وعیسی ان اقیموا الدین ولا تتفرقوا فیه کبر علی المشرکین ما تدعوهم الیه الله یجتبی الیه
من یشاء و یهدی الیه من ینیب ۱۳) وما تفرقوا الا من بعد ما جاءهم العلم بغیا بینهم
ولولا کلمة سبقت من ربک الی اجل مسمی لقضی بینهم وان الذین اورثوا الکتاب من بعدهم لفی
شک منه مریب ۱۴) فلذلک فادع واستقم کما امرت ولا تتبع اهواءهم وقل امنت
بما انزل الله من کتاب وامرت لاعدل بینکم الله ربنا وربکم لنا اعمالنا ولکم اعمالکم لا حجة
بیننا وبینکم الله یجمع بیننا والیه المصیر ۱۵) والذین یحاجون فی الله من بعد

۱۳) وپرا گنده اولمادیلر» وسنک خصوصنده اختلاف ایتمدیلر «مگر اوندن صوکره که اونلاره یقین لیک صاحبی اولدی سنک نبوتکا» یااینکه گیچن پیغمبرلرک امتی متفرق اولمادیلر مگر اونلره پیغمبر گلوب بت پرستلیك وضلالتده اولماقلارینه عالم اولاندن صوکره واونلارک اختلافنه باعث اولمادی مگرسکا «اوز آرالرینده حسد ایتمك جهتنه وا گر سبقت ایتمییدی اللهک سوزی» اونلارا مهلت ویرمگه «معین وقته دیك هرآینه حکم اولاردی اونلارک آراسنده» عذاب نازل اولماق ایله «وبدرستیکه اوکسلر که نوح وسائر پیغمبرلرک قومندن صوکره کتابه (توراة وانجیله) وارث اولدیلر (یهود ونصاری طائفه لری) اوکتابلرک الله طرفندن اولماقنه شك ایدرلر وباشقه لریده شکه سالارلر» که پیغمبرلر ریاست طلب ایدیرلر ۱۴) «خلقی ذکر اولان دینه چاغیر وسن اوزکه دخی دینده ثابت اول نیجه که امر اولونوبسن وتابع اولما مشرکلرک خواهشلرینه» تبلیغی ترك ایتمکده «دیگل من ایمان گتوردیم الله تعالی سائر پیغمبرلره نازل ایدن کتابه ومن امر اولونمشم که عدالت ایدم سیزک آرا کزده» خواه حکمده وخواه الله طرفنه چاغرمقده «الله منم اللهمدر وسیز اللهکزدر» هاموممزی الله یارادوبدر «بزیم ایچوندر اوزعملمز وسیزک ایچوندر اوزعملکز» هرکسک عملنک جزاسی خیردن وشردن اوزینه یتشه جکدر «بزایله سیزک آرا کزده مباحثه وجدال ایتمك یوخدر» بزیم حق وسزک ناحق اولماقکز آشکاردر بوندن صوکره مباحثه ایتمگک فائده سی یوخدر «بزله سزک آرا کزی جمع ایدر قیامت گوننده و الله طرفنه درقایداجاقیر» اونده حق ایله ناحق بر بر ندن آیریلوب ناحق طرفه عذاب یتشر ۱۵) «واو کسلرکه الله خصوصنده مباحثه ایدرلر» ودیرلرکه بزیم کتابمز سیزک کتابکزدن قباق وپیغمبریمز سیزک پیغمبرکزدن مقدم واشرفدر «اوندن صوکره که اللهک حجتی قبول اولونوب» وخلق اسلامه گلوب یااینکه پیغمبرک دعاسی قبول اولاندان صوکره قومنه عذاب نازل اولماق بارەسنده «اونلارک دلیلی اوزلرینک اللهنک یاننده باطلدر» هیچ وقتده اونلرک باطل دلیللری الله یاننده قبول اولماز

ما استجيب له حجتهم داحضة عند ربهم وعليهم غضب ولهم عذاب شديد ١٦) الله الذي انزل الكتاب بالحق والميزان وما يدريك لعل الساعة قريب ١٧) يستعجل بها الذين لا يؤمنون بها والذين امنوا مشفقون منها ويعلمون انها الحق الا ان الذين يمارون في الساعة لفي ضلال بعيد ١٨) الله لطيف بعباده يرزق من يشاء وهو القوي العزيز ١٩) من كان يريد حرث الآخرة نزد له في حرثه ومن كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وماله في الآخرة من نصيب ٢٠) ام لهم شركاء شرعوا لهم من الدين مالم يأذن به الله ولولا كلمة الفصل لقضي بينهم وان الظالمين لهم عذاب اليم ٢١) ترى الظالمين مشفقين مما كسبوا

«واونلاره اللهڭ غضبى شامل اولوب» اونلارڭ كفرى جهتنه «واونلار ايچون شدتلو عذاب وار ١٦) ايله الله در كه قرآنى وميزانى حقله نازل ايتدى» عبارتدر اللهڭ عدلندن يا پيغمبردن «ونه شيئى بيلديردى سڭا قيامت نه وقت قائم اولاجقدر شايد كه قيامت ياخوندر» كه قائم اولا ١٧) «تلسرلر قيامته اوكسلر كه ايمان گتورمزلر اونڭ گلمگنه» وحال آنكه بيلرلركه اونڭ گلمگى حقدر شبهه وشكّ يرى يوخدر «واوكسلركه ايمان گتورديلر قيامتدن قورخارلر وبيلرلركه اوگون حقدرْ خبردار اولوڭ بدرستيكه اوكسلركه شبهه ايدرلر قيامتده» وبو جهتله سيزايله خصومت ايدرلر [illegible] آينه حقدن اوزاق گمراهلقده درلر ١٨) الله تعالى لطف ومرحمت ايدندر بنده لرينه» او قدر مرحمتكه حدوحسابه گلمز «وروزى ويرر اوكسه كه ايستير والله تعالى قوتلو وغلبه ايدندر ١٩) اوكسكه آخرت ايونڭ اكيننى ونفعنى ايستيه» وآخرتڭ اكين يرى اولان دنياده يخشى عمللرايده «بزآرتوره ريق اوڭا اونڭ اكيننده» هريخشى عمله اون مقابل مزدويرر «وهركسكه دنيا اكيننى ومالنى ايستيه اوڭا دنيامالندن ويره ريك اونڭ ايچون آخرتده هيچ حصه يوخدر ٢٠) آيا كفارڭ شريكلر (بتلرى) واركه اونلره دين وشريعت گتوروبلر كه الله اونه اذن ويرميوبدر» بوسببه اونلار دين اسلامى ترك وبتله ستايش ايديرلر وحال آنكه بتلرهيچ نوع دين وشريعت وضع ايتمگه قادر دگلدر والله تعالى دخى دين اسلامدن باشقه دين اخذ ايتمگى جائز گورميوبدر پس بيله معلوم اولوركه مشركلر اودينى اوزلرندن توره دوبلر. «وا گراللهڭ حق سوزى اولميايدى» كه گناهلره دنياده تنبيه ايتميوب عذابى آخرته تاخير ايده جكدر «البته اونلرڭ آراسنده حكم اولنلردى» بوحالده عذاب نازل ايتمك ايله «وبدرستيكه ظالملر ايچون دردناك عذاب وار آخرتده ٢١) سن گوررسن ظالملرى قيامت گوننده كسب ايتديكلرى عمللرڭ

وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاؤُنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ (۲۲) ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ

جزاسندن قورخارلر وعمللرنک جزاسی اونلره یتشه‌جکدر» وقورخماقک هیچ نفعی اولماز «واوکسلرکه ایمان کتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر داخل اولارلار بهشتنک باغچه‌لرینه اونلارایچون واردر بهشتده اوشیئلرکه ایستیرلر اونلاره مهیا اولوبدر اوزلرنک اللهنک یاننده بوکونه نعمت بیوك فضلدر ۲۲) بوبیوك فضل اویله مرحمت وثوابدر که الله اونیله اوبنده‌لرینه بشارت ویرر که اللهه ایمان کتوردیلر وصالح عمللر ایتدیلر دیکلن یامحمدص من تبلیغ رسالت ایتمکه هیچ اجرایستمیرم مکریاخون قومیمی دوست دوتماق» ومنم حرمتی اونلارک حقنده کوزله‌مك.

(بیان) یاخون قرم کیمدن عبارت اولماقی بارەسنده امام فخررازی تفسیر کبیرده یازدیقی کلامی تیمنا وتبرکا ترجمه ایدیرم فاضل مرقوم دیور: تفسیرکشاف صاحبی پیغمبرص دن نقل ایدیرکه حضرت بیوردی که هرکس محمد اولادینی دوست دوتان حالده وفات ایتسه شهید حکمنده‌در. هرکس آل محمدی دوست دوتان حالده وفات ایتسه توبه‌ایدن حالده وفات ایدوبدر، هرکس آل محمدی دوست دوتسه ایمانی کاملدر، هرکس آل محمدی دوست دوتسه اولن وقتده ملك الموت صوکره نکیرومنکر اوکا مژده خبری ویرر، هرکس آل محمدی دوست دوتا بهشته اوحالتله داخل اولار نیجه‌که عروس اوز ارینک ایوینه داخل اولار والله تعالی اونک قبرلدین بهشته ایکی قاپو آچار واونک قبری ملائکه‌لرنک زیارتکاهی ارلار، هرکس آل محمدی دوست دوتان حالده وفات ایتسو سنت وجماعت اوزرینده وفات ایدوبدر هرکس آل محمدی دشمن دوتا قیامتده عرصات محشره کلر اوحالده‌که اونک ایکی کوزینک آراسنده یازیلار که بوآدم اللهنک رحمتندن مایوس‌در، خبردار اول هرکسکه آل محمدی دشمن دوتوب وفات ایده کافردر وبهشتنک عطرنی ایکله‌مز تمام اولدی کشاف صاحبنک قولی. فخررازی دیورکه امامن بیله‌دیورمکه: آل محمد اوکسلردر که اونلارک ایشی او حضرته راجع اولا هرکسک اوجناب ایله رابطه‌سی شدتلو وقوتلو اولسه آل اوندن عبارتدر وشك یوخدر که فاطمه، علی وحسنین علیهم السلام ایله حضرتک آراسنده اولان علاقه چوخ بیوك ایدی وبومطلب متواتر حدیثلر ایله معلومدر بوصورتده واجبدرکه آل اونلردن عبارت اولا بعضی اختلاف ایدوبدرکه آل عبارتدر محض قوملردن یااینکه مؤمنلردن اگر دییلک‌که آل قوملردن عبارتدر بوصورتده حضرتک

غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۲۳﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِن يَشَإِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۲۴﴾ وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ

قوملری اونلردر واگر دییلکه آلدن عبارت امتدر اوصورتده جمیع امت‌مراد دگلدر بلکه اوامت‌درکه حضرتنگ دعوتنی قبول ایده بوفرضده گنه ذکراولان حضرات آله‌داخل‌در بونلردن غیریسی دخی‌آله‌داخل‌دریانه اونده اختلاف‌وار کشاف صاحبی نقل‌ایدر ایلکه‌بوآیه نازل‌اولدی حضرتدن خبرآلدیلر که‌یارسول الله کیملردر اوکسلرکه اونلری دوست دوتماق بزه‌واجب‌در حضرت بیوردی: علی، فاطمه‌وایکی اوشاقلاری حسن‌وحسین بوحدیثله ثابت اولدیکه بودرت‌نفر حضرات پیغمبرص‌گ قوملری‌در ایلکه بوحضراتنگ قوم اولمقاری ثابت‌اولدی لازمدر اونلره تعظیم‌ایتمك نیجه‌دلیل‌ایله ۱) همین بوآیه‌در ۲) پیغمبرص حضرت‌فاطمه‌ع‌می چوخ‌دوست‌دوتاردی وبیوراردی فاطمه منم جگریمگ پارچه‌سیدر هرکس اوگا اذیت‌ایتسه بگااذیت‌ایدوبدر وهابیله متواتر حدیث‌لرایله ثابتدرکه اوجناب حضرت علی، حسن وحسین‌علیهم السلامی دوست دوتوردی بوصورتده امته‌لازمدرکه حضرت پیغمبره تابع‌اولوب اونلری دوست دوتالر اوسببه که‌آل‌عمران سوره‌سنگ ۳۱مجی آیه‌سنده خداوند عالم بیورور که دیگلن یاپیغمبر اگرالله‌ی دوست دوتورسگزایسه بگاتابع اولون تااینکه الله‌سیزی دوست‌دوتا واحزاب‌سوره‌سنگ ۲۱مجی‌آیه‌سنده «سیزگ پیغمبرص‌مه گوزل تابع اولماقگز وار ۲) آل محمده دعاایتمك بیوك امردر بوجهته تشهدگ آخرینده الله‌تعالی صلواة گوندرمگی واجب‌ایدوب بوقراله: (اللهم صل‌علی‌محمد وعلی‌آل‌محمد وارحم محمداً وال‌محمد) وبونوع صلوات گوندرمك آل محمددن سوا هیچکسگ حقنده وارد اولمیوب بوسوزلرگ هاموسی دلالت ایدیرکه آل‌محمدی دوست دوتماق واجب‌در. شافعی‌ره آل‌محمدص خصوصنده دیدیگی شعرگ آخرینده دیور (انکان رفضا حب آل‌محمد ۞ فلیشهدالثقلان انی رافضی) یعنی اگر آل محمدی دوست دوتماق رافضی‌لق‌ایسه هرایکی‌عالمگ اهلی شاهد اولسونکه من‌رافضی‌مذهبم تمام‌اولدی فاضل فخررازی‌نگ سوزلری . گیچك آیه‌نگ ترجمه‌سنه:

«وهرکسکه یخشی‌عمل کسب‌ایده اونگ عملنه گوزللیك آرتورواریق» وعماندن آرتق جزاویره‌ریك «حقیقتده الله‌تعالی باغشلیان وآزی‌چوخ یرینه قبول‌ایدندر ۲۳) آیا مشرکلر دییورلرکه محمد یالانی‌دییوب الله‌ه‌بهتان باغلادی» پیغمبرلیك‌ادعاسی‌ایتمکده «اگرالله‌ایستیه‌(سنگ قلبگامهر اورار» هیچ سوزدانشا بلمزسن اماالله‌سنی گوندروب پیغبمرلگه ووحی گونده‌روب «سن هرنه‌دانشسان وحی موجبیله دانشارسن. «الله محو

وَيَعْفُوا عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۲۵) وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۲٦) وَلَوْ بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلٰكِنْ يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ۲۷) وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ۲۸) وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ۲۹) وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ۳۰) وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ

ایدر باطلی ودوغری ایدر حقی اوز کلمه‌لری ایله» وسکا گوندردیگی آیتلر ایله «بدرستیکه اللّٰه سینه‌لرده اولان گزلین مطلبری بیلندر ۲۴) والله اواللّٰه درکه بنده‌لردن توبه‌نی قبول ایدر وگناهلاری باغشلار هر چند بیوك گناه ایتمش اولالر «وسیز ایتدیگکز عمللری بیلر واوکا مزدوجزا ویرر ۲۵) واللّٰه تعالی قبول ایدر اوکسلرنگ دعاسنی‌که ایمان گتوردیلر وصالح عمللر ایتدی‌لر واونلره اوز فضلندن آرتورار» هر مؤمنی اوبری مؤمنه شفیع ایدر قیامت‌ده «وکافرلر ایچون شدتلو عذاب وار ۲٦) واگر اللّٰه روزی‌نی اوز بنده‌لرینه دوشیه» ایستن قرارله «هرآینه فساد ایدرلر یرده» هاموسی بر برینی دفع ایتمك وغلبه ایتمك فکرینده اولوب شکر نعمت عوضنه طغیان ایدرلر «ولکن اللّٰه نازل ایدر او انذازه ایله که ایستر» وهرکسه نه‌گونه صلاح بیلسه اوگونه روزی ویرر آز یا چوخ. انس روایت ایدر اشرف مخلوقاتدن که جبرئیل واسطسیله خداوند عالم بیورور منیم بنده‌لریمدن اوکس واردرکه اوکا مصلحت دگلدر مگر ناخوشلق اگر سلامت اولسا فساد ایدر وبعضی‌سی وارکه اونگ صلاحی سلامتلیکدر اگر ناخوش اولسا دینتی فاسد ایدر بعضی‌سی واردرکه اونگ صلاحی فقیر اولماقدر اگر دولتلو اولسا فساد ایدر «بدرستیکه اللّٰه اوز بنده‌لرینه خبردار وگورندر» نه‌شیئی اونلارنگ صلاحیدر عمله گتورر ۲۷) «واللّٰه ایله اللّٰه درکه یاغیش گونده‌رر اوندن صوگره‌که خلق ناامید اولدیلر» یاغیش یاغمقدن وزراعتنگ سودن سیراب اولماق وفتی گچمکدن «اوز نعمتنی یایلیار» نباتات ومیوه‌جاتی یردن اخراج وجمیع خلقی منفعت بردار ایدر «واللّٰه تعالی بنده‌لرنگ صاحب اختیاری» وایشلرینه تدبیر ایدن «ویخشی عمل صاحبی»که اونگ فعلنده پیسلیك اولماز ۲۸) «والله‌نگ قدرت علامتلرندندر گوکلری ویری خلق ایتمك ویزله گوگده اولان مخلوقاتی یارادوب پرا گنده ایتمك واللّٰه تعالی هروقت‌که ایستیه اونلری بریره جمع ایتمگه قادردر ۲۹) هر مصیبت که‌سزه یتشه» مال ویا جان جهتنه «اوسببه‌درکه سیزنگ الیگز کسب ایدبدر» معصیتدن «واللّٰه باغشلار گناهنگ چوخنی» هاموسنه عوض ایتمز

وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ٣١) وَمِنْ اٰيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ ٣٢) اِنْ يَشَاْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ
رَوَاكِدَ عَلٰى ظَهْرِهِ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ٣٣) اَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ
كَثِيرٍ ٣۴) وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي اٰيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ ٣٥) فَمَا اُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ
فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَاَبْقٰى لِلَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ٣٦) وَالَّذِينَ
يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ٣٧) وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ
وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَمْرُهُمْ شُورٰى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ٣٨) وَالَّذِينَ اِذَا اَصَابَهُمُ

حزب

٣٠) «ای مشركلر سيز اللهى يريوزينده عاجز ايدنلر دگلسكز» وقدرتكز يوخدر اللهى عاجز اتمگه «وسزك ايچون اللهدن سوا نه دوست ونه كومك وار» كه اللهك عذابنى سيزدن دفع ايده ٣١) واللهك قدرت علامتلرندن بريسى داغلار كيمى بيوك كميلردر كه سوده جارى اولار ٣٢) اگر الله ايستيه ييلى ساكن ايدر وييل دايانمق سببه گميلر دخى سويك اوستنده دايانار وگتمز» اووقتده گميده اولان آدملر نه چاره تاپا بيلرلر گمينك گتمگنه مگر اينكه اللهه دعا ايده لر كه ييل گونده ره «وچوخ صبر وشكر ايدنلره بو ايشلرده اللهك قدرتنه بيوك علامتلر وار» يا اينكه گمينك زحمتنه صبر ايدنلره وهلاك اولماقدن خلاص اولمقه شكر ايدنلره ٣٣) «يا اينكه» الله تندييل گونده رر واونلارك گميسنى غرق ايدوب «اونلارى هلاك ايدر او عمل جهتنه كه كسب ايتديلر والله باغشلار عمللرك چوخنى ٣۴) وبيلر اوكسلرى كه دعوا ايدرلر بزيم آيتلريمزده» وايسترلر آيتلريمزى باطل اتمگى «واونلار ايچون اللهدن سوا پناه يرى يوخدر»

٣٥) «هر اوزاد كه سيزه دنيا مالندن ويريلوب دنيا زنده كانلقنك حقير ماليدر» نچه گون اونيله دنياده لذت آپارارسكز وصوگره قويوب گيدرسكز «واوزاد كه الله يانندهدر» ثوابدن ونعمتدن «يخشى در دنيا مالندن وقالاندر» زائل اولان دگلدر «اوكسلردن اوتريدر كه ايمان گتورديلر واوز اللهلرينه توكل ايدرلر ٣٦) واوكسلردن اوترىدر كه بيوك گناهلردن وآشكار گناهلردن اجتناب ايدرلر ايلكه آجيقلانديلر» اونلاره اولان ظلمدن «اونلار باغشلارلار» وگذشت ايدرلر ٣٧) «واوكسلردن اوتريدر كه اونلرى دين اسلامه دعوت ايدن وقتده اللهى قبول ايتديلر ونماز قيلديلر واونلارك ايشلرى مصلحت ايله در اوز آرالرينده» هيچ بريسى خودسر برايشه شروع اتمز. بو آيه دلالت ايدير جميع ايشلرده مصلحت ومشورتنك افضل اولماقنه مصلحت ايله اولان ايشدن مفسده عمله گلمز يا اينكه گلسه ده آز عمله گلر «واونلره ويرديگمز روزيلردن» الله يولنده فقرايه وسائر

الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ٣٩) وَجَزَآؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهُ عَلَى اللّٰهِ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ٤٠) وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَاُولٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ٤١) اِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ٤٢) وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ اِنَّ ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ٤٣) وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ اِلٰى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ٤٤) وَتَرٰيهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ

مستحق لره «صرف ایدرلر ٣٨) واوکسلردن اوتریدر که اونلره ظلم یتشن وقتده انتقام آلارلر» اونلره اولان ظلم اندازه سنده وحددن تجاوز اتمزلر ٣٩) «پیسلیگنگ جزاسی اونگ کیمی پیسلیکدر» قتله قصاص ویارایه عوضدر اوقرارکه معین اولوبدر اوندن آرتق اتمك جائزدگلدر «پس هرکسکه باغشلیه» اونگ حقنده عمله گلن ظلمی «واصلاح ایده» آرالرینده اولان فسادی «اونگ اجری اللهه در بدرستیکه الله ظالملری دوست دوتماز» ٤٠) «وهرکسکه انتقام آلا دشمنندن اوندن صوکره که اونگ حقنده ظلم اولا پس بوطائفه اوکسدر که اونگ ایچون هیچ گناه یوخدر» چونکه اوزحقنی آلوب ٤١) «بدرستیکه گناه اوکسلره در که خلقه ظلم ایدرلر وناحق یره یرگ یوزینده فساد سالارلر بوطورآدملره زحمتلو عذاب وار ٤٢) اوکسکه صبرایده وانتقامی باغشلیه، حقیقتده صبرایدوب تجاوز اتمك البته ایشلرگ ثابتی ومحکمندندر» عاقل آدملر همیشه گرك محکم ایش دوتالر ٤٣) «وهرکسی که الله گمراه ایده» اوزرحمتندن وجنتندن «اونگ ایچون اللهدن سوا دوست یوخدر» که اوڭا کومکلیك ایده «وگوررسن ظالملری قیامت گوننده ایلکه عذابی گوررلر دیرلر آیا قایتماقه هیچ یول وار» که اویولیله گیدوب دنیایه قایداق ٤٤) «وسن گوررسن اونلاری یامحمد داخل اولونارلار جهنمه ذلیللیك ایله شکسته نفسلیك ایدرلر باخارلار گزلین باخماق» جهنمه قورخان کسگ باخماقی کیمی «واوکسلرکه ایمان گتوردیلر» کافرلرگ جهنمه داخل اولماقنی گورنده «دیرلر حقیقتده اوکسلرزیانکاردر که قیامتده زیان ایتدیلر اوزلرینه واهل عیاللرینه» بهشتدن اللری چخماق جهتنه «خبرداراول ظالملر همیشه لیك عذابده درلر ٤٥) اونلر ایچون هیچ دوستلر یوخدر» که اونلارا گومك ایده لر «اللهدن غیری» وعذابی اونلردن دفع ایده لر» وهرکسیکه الله گمراه ایده» عملی جهتنه اونگ ایچون هیچ یول یوخدر» که اونی بهشته یتوره ٤٦) «الله طرفنه چاغران آدمگ (محمدگ) سوزینی قبول ایدیگ وایمان گتوریگ اوندن قباقکه سیزه بوگون گلرکه اوگونده

وَاَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلَا اِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُقِيمٍ ﴿۴۵﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ اَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿۴۶﴾ اِسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ
لَهُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَاٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿۴۷﴾ فَاِنْ اَعْرَضُوا فَمَا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا
اِنْ عَلَيْكَ اِلَّا الْبَلَاغُ وَاِنَّا اِذَا اَذَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ ﴿۴۸﴾
اَيْدِيهِمْ فَاِنَّ الْاِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿۴۹﴾ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ
اِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ﴿۵۰﴾ اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَاِنَاثًا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا اِنَّهُ
عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿۵۱﴾ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًا اَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ

اللهدن گلن عذابی هیچکس قایتارابلمز واوگونده سیزه پناه یری یوخدر ودنیاده ایتدیککز عملی انکار ایتمککز ممکن اولماز ۴۷) اگر کافرلر سننگ سوزندن ودعوتندن اعراض ایتدیلر» اوندن غمکین اولما «بز سنی اونلره قراول گوندرمدیك که اونلاری زورله ایمانه داخل ایدەسن ۴۸) «یوخدر سکا مگر یتورمك» اللهنگ حکمنی «ایلکه انسانه بزطرفدن اولان رحمتی دادیزدیراق اوکا شاد اولارلار واگر اونلارا پسلیك یتشه» اوز عملرنگ مقابلنده «کفران نعمت ایدر» نعمتی یادندان چخارار ومصیبتی بربر سایار ۴۹) «الله ایچوندر گوگلرگ ویرگ پادشاهلقی خلق ایدر اوزادی‌که ایستر واوکسه‌که ایستر قز اولادی ویرر واوکسه‌که ایستر اوغول اولادی ویرر ۵۰) یااینکه جفت ایدر اونلاری اوغلانلار وقزلار» یعنی عورت ایکی ایکی دوغار یاهرایکیسی اوغلان یاهرایکیسی قز یابری قز بری اوغلان «و هرکسی‌که ایستر گشیدن وعورتدن دوغمیان» دوغدورمیان«ایدر بدرستیکه خداوندعالم بیلندر» خلق‌ایتدیکنی «وقدرت صاحبی‌در ۵۱) «هیچکسنگ حدی یوخدرکه الله‌اونیله دانشه مگراینکه الله اوکا وحی گونده‌ره» جمله پیغمبر گیمی «یااینکه پرده دالسندن» اوکا سس گله موسی گیمی (پرده دالسندن) سوزی تشبیه طریقیله‌در نجه‌که پرده دالندن برآدمله دانشان وقتده اونی گورمز آنجق سسنی ایشیدر هابیله الله برکسله دانشانده سس خلق‌ایدر اوآدم آنجق سس ایشیدر سس نه‌یردن گلمکنی بیلمز «یااینکه پیغمبره ملك گونده‌رر واوپیغمبره ایستدیکی امری‌وحی‌ایدر الله‌تعالی اوجا وحکم ایدندر» ۵۲) نجه‌که گچمش پیغمبرلره وحی اتمشدیك «هابیله وحی ایتدیك سکا قرآنی‌که روحدر بزیم طرفمزدن» ودیریلیك‌در گفر اولومندن «سن بیلموردك‌ که وحیدن سابق » که‌کتاب ندر وایمان ندر» یااینکه اهل کتاب واهل قرآن گیملر

رَسُولاً فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيٌّ حَكِيمٌ ۵۲) وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۵۳) صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ

اولماقنی بیلموردیڭ «واما قرآنی نورایتدیك» ایشقلو چراغله قرانلقده یول تاپانگیمی «قرآن سببیله اوز بنده‌لریمزدن ایستدیکیمز آدملری هدایت ایده‌ریك حقیقتده سن البته دوز یوله (اسلامه) هدایت ایدرسن ۵۳) ذکراولان دوز یول اللهڭ یولیدر اویله اللهدرکه اونڭ ایچوندر جمله مخلوقات که‌گوکلرده ویرده‌در خبردار اول ایشلرڭ هاموسی الله طرفنه قاییدار» وقیامت گوننڭ تدبیری اللهڭ اختیارینده‌در

سورة الزخرف (۸۹) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱) حم ۲) وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۳) إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۴) وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَكِيمٌ ۵) أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ ۶) وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ ۷) وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

۱) آند اولسون اسماء حسنی‌یه ۲) وآشکار اولان کتابه» که‌حرام وحلالی وجمیع احکامی آشکار ایدندر ۳) «بدرستیکه بز قرآنی عرب لغتیله نازل ایتدیك شایدکه سیز عقل ایله‌بیله‌سکز» اونڭ حق اولماقنی ۴) «بدرستیکه بوقرآن اصل کتابده» که‌لوح محفوظ یاعلم‌الهی‌در «بزیم یانمزده هرآینه اوجادر» فصاحت وبلاغت جهتنه یاشانی اوجادر که‌الله کلامیدر وحق‌له دانشان «وحکم ایدندر ۵) آیا قرآنی سیزدن ترك‌ایده‌ریك» اوگونه ترك اتمك که‌بالمره «سیزدن ال گوتورڭ» وپیغمبر گوندرمیك «بوجهته‌که سیز اسراف ایدن قوملرسکز» یعنی سیز کفرده اصرار اتمك جهتنه بزاوز اتمام حجتمزی ناقص اتمروك همیشه پیغمبر وکتاب گوندره‌ریك خلقی هدایت اتمك ایچون ۶) «چوخ پیغمبرلر گوندردیك گچمش زمانلرده ۷) اونلارا هیچ پیغمبر

٨) فَاَهْلَكْنَا اَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشاً وَمَضٰى مَثَلُ الْاَوَّلِينَ ٩) وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ١٠) اَلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْداً وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلاً لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١١) وَالَّذِى نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاۤءً بِقَدَرٍ فَاَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتاً كَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ١٢) وَالَّذِى خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْاَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ١٣) لِتَسْتَوُوا عَلٰى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ اِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِى سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ١٤) وَاِنَّا اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ١٥) وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءاً اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُبِينٌ ١٦) اَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَاَصْفٰيكُمْ بِالْبَنِينَ ١٧) وَاِذَا

گلمدی مگر اینکه اونگ قومی استهزا ایدردیلر» پیغمبرلرینه واستهزا وکفر جهتنه اونلاره پیغمبر گوندرمکی ترك اتمدیك ٨) «مکه کافرلرندن قدرت وقوت جهتنه شدتلو اولان کسلری هلاك ایتدیك وگچمش امتلرگ قصه‌سی بو قرآنده ذکر اولوبدر» اونلره عذاب اولان گیمی مکه اهلنه‌ده عذاب اولاجاقدر ٩) «اگر سن اونلاردن سؤل ایده‌سن که‌گوگلری ویری گیم خلق ایتدی البته دیرلرکه اونلاری غلبه ایدن وعالم اولان الله خلق ایتدی ١٠) ایله الله‌که سزگ ایچون یری دوشنمش فرش ایتدی وسیزه یرده یوللاریاراتدی» سفره گتمکدن اوتری «شایدکه سیز هدایت تاپاسگز» اوز مقصدگزه یتشمکه ١١) «الله ایله اللهدرکه گوگدن یاغش سوئی گوندردی حاجت قدری» نه آرتق اولدی که تلف ایده نه‌آز گوندردی‌که گفایت اتمیه «بز اونیله اولمش شهرلری دیری ایتدیك» نجه‌که اونلاری دیریاتدیك «هاییله خارج اولارسگز» قبردن دیری اولمش حالده ١٢) «اوالله‌که خلق ایتدی جفتلرگ هاموسنی» جمیع حیواناتدن جفت خلق ایتدی نسلگ آرتماقندن اوتری «وخلق ایتدی سیزه گمیلردن ودورت ایاقلولردن اوزادکه اوگا منرسگز» سفر ایچون دریاده وقوریده ١٣) «تااینکه سیز گمیلره وحیوانلره سوار اولوب آرام وراحت اولاسگز وراحت اولاندن صوگره اللهگزگ نعمتنی یادگزه گتوره‌سگز» وشکر ایده‌سگز که اوحیوانلری الله سیزه مسخر ایدوب ودیه‌سگزکه «پاك ومنزه‌در اوالله‌که بومرکب‌لری بیزه مسخر ورام ایتدی» که‌اونلارا سوار اولدوق «وبز اونلارایله برابرلیك ایدنلر دگولیدیك» قوت جهتنه اگر اللهگ گومکی اولماسیدی بزیم زوریمز اونلارا یتشمزایدی ١٤) «دیرلرکه البته بزاللهمزگ طرفنه قایدانلاریق» عمرمزگ آخرینده ١٥) «ومشرکلر اللهگ بنده‌لرندن برحصه‌لی اللهه جزء قرار ویردیلر» دیدیلر عیسی وعزیر اللهگ اوغلا.

بشر احدهم بما ضرب للرحمن مثلا ظل وجهه مسودا وهو كظيم ۱۸) اومن ينشؤا في الحلية وهو في الخصام غير مبين ۱۹) وجعلوا الملئكة الذين هم عباد الرحمن اناثا اشهدوا خلقهم ستكتب شهادتهم ويسئلون ۲۰) وقالوا لوشاء الرحمن ماعبدناهم مالهم بذلك من علم ان هم الا يخرصون ۲۱) ام اتيناهم كتابا من قبله فهم به مستمسكون ۲۲) بل قالوا انا وجدنا اباءنا على امة وانا على اثارهم مهتدون ۲۳) وكذلك ماارسلنا من قبلك في قرية

نلاری وملائکه‌لر قزلاریدر «حقیقتده انسان آشکارا کفران نعمت ایدلدر
۱۶) آیا الله اوزی خلق ایتدیکی بنده‌لردن قزلاری قبول ایتدی وسیز مشرکلر اوغلانلری یکه‌توب اختیار ایتدکز ۱۷) اگر اونلارنگ بریسنه اللهه هم‌جنس ومثل اوردیقلری واولاد قرار ویردیکلری شیئله (قزایله) بشارت ویریله» یعنی اونلرنگ برینه دییله‌که کهسنگ عورتنگ قز دوغوبدر «اونگ یوزی قرا اولار بوخبرایله پس اوشخص آجیقلو اولار ۱۸) آیا اوکسکه عورت زیننده وراحلیکده عمرایدوب دعوا ودشمن‌چیلیك وقتنده دلیل گتوره‌بلمیه» که‌دشمننه غلبه ایده مشرکلر بوجور عورته لنوع عبادت ایدرلر واونی الله گمان ایدرلر، عورتنگ وظیفه‌سی زینت‌لنوب اوزینی ارینه گوسترمکدر نه‌اینکه‌الله‌اولماق. خداوندعالم‌بوآیه‌لرده کفاری‌مذمت ایدیر ملائکه‌لری اللهنگ قزی‌اولماق ویااینکه بت‌پرستلر ملائکه شکلنه عبادت‌ایتمك باره‌سنده وصوگره ابتدا ایدوب ملائکه‌لرنگ قیز اولماقنی رد اتمکه وبیورور ۱۹) «مشرکلر اللهنگ بنده‌لری اولان ملائکه‌لری قزلار فرض ایتدیلر آیا الله ملائکه‌لری خلق ایدن وقت اونلر حاضرایدیلر» وگوردیلر که‌الله اونلاری قیزخلق ایتدی «تیزلیك‌ایله اونلارنگ بوشهادتنی یازیلار» اونلرنگ نامهٔ اعمالنده وبوسوزدن «سؤل اولونارلار» قیامت گوننده ۲۰) «مشرکلر دیدیلر اگر الله ایسته‌سیدی بز ملائکه‌لره عبادت اتمز ایدیك» چونکه الله ایستیوب که‌بز ملائکه‌لره عبادت ایدك اوجهته بزعبادت ایدیریك الله‌تعالی اونلارنگ ردینده بیورور «اونلارنگ بوگا علمی یوخدر» دیدیکلری سوزنگ صحتنی بیلمورلر «دگلدرلر اونلار مگراینکه یالان دیرلر» بواسنادی اللهه‌ویرمکده الله هرگز ایستمیوب اونلارنگ اللهدن سوا هیچکسه‌عبادت ایتمکنی
۲۱) «یااینکه اونلارا بوقرآندن قباق برکتاب گتوردیك» که دلالت‌ایده اونلارنگ سوزلرنگ دوغریلقنه «واونلار اوکتابه تمسك‌ایدرلر» ایلکه ادعاایده بیلمدیلرکه الله اونلارا بوخصوصده‌قرآن گونده‌روب یقین‌درکه اونلار یالان‌دانشورلر اوزادعالرینده
۲۲) «بلکه دیدیلرکه آتالاریمزی بردینده (بت‌پرستلیك) تاپدیق» گوردیك که آتا

نصف

مِن نَذِيرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا اِنَّا وَجَدْنَا اٰبَاءَنَا عَلٰى اُمَّةٍ وَاِنَّا عَلٰى اٰثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ ﴿۲۴﴾ قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكُمْ بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ اٰبَاءَكُمْ قَالُوا اِنَّا بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿۲۵﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿۲۶﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ اِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿۲۷﴾ اِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَاِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿۲۸﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۲۹﴾ بَلْ مَتَّعْتُ هٰؤُلَاءِ وَاٰبَاءَهُمْ حَتّٰى جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُبِينٌ ﴿۳۰﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ وَاِنَّا بِهِ كَافِرُونَ ﴿۳۱﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا

بابالریمزبته عبادت ایدیرلر «بزدخی اونلارك دالنجه یول گیدنلریك» اونلار حالسی یولیله گیدوب لرایسه بزده اویول ایله گیده ریك ۲۳) نجه که بونلار دیورلر بزآتابابا یولمزله گیدوریك «هابیله بز گوندرمدیك سندن سابق برشهره هیچ قورخوزان پیغمبر مگرایتکه اونلارك بیوكلری بونلرکیمی دیدیلرکه آتالاریمزی بردینده تاپمشوق بزده اونلارك دالنجه اقتدا ایدنلریك» دینلرك حق اولماقنده اللرینده هیچ دلیللری یوخدر مگر تقلید سوزی ۲۴) «اوپیغمبر اوزامتنه دیدیکه اگرمن سیزه ایله دین گتورمکه من گتوردیگیم دین چوخ هدایت امدن اولا اودیندن که سیزآتالارگزی اودینده تاپوبسگز» گنه ده اوصورتده آتالارگز گیدن یولیله گیده جکسگز اونلار بوسوزه جواب تاپمیوب «دیدیلر» که حقیقتده بزسیزدیین سوزه ایناتمریق «واوحکم وشریعتله که سیز گوندریلوبسگز انکارایدنلرك» اونلارك حق اولماقنی قبول اتمروك ۲۵) «بیزاونلردن انتقام آلدیق» واونلاره عذاب گوندروب هلاك ایتدیك «سن باخ گور پیغمبرلری تکذیب ایدنلرك آخری نجه اولدی ۳۶) ایلکه ابراهیم» گوردیکه اوننگ قومی وآتالقی بته ستایش ایدرلر «آتالقه وقومنه دیدیکه حقیقتده من اوزاقم اواللهلاردن که سیزاونلارا عبادت ایدرسگز ۲۷) مگراوالله که منی یوخدن وجوده گتوردی بدرستیکه الله تیزلیك ایله منی هدایت ایدر» بهشته اوز لطفی ایله ۲۸) «وابراهیم۴ کلمهٔ توحیدی اوزاولادی آراسنده همیشه لیك قالان ایتدی» که تدریجاً اوننگ دالنجه گله جکلر «بوامیدله که مشرکلرشرکدن قایدالار اللهه یولنه» وتوبه ایدهلر ۲۹) «بلکه من بومشرکلره واونلارك آتالرینه نعمت ویردیم» ماللرنی وعمرلرینی آرتوردیم «تااینکه اونلره حق اولان کتاب وآشکاراپیغمبر گوندردیم» عبارتدر کچمش قومه گوندریلن کتاب وپیغمبرلردن یااهل مکه دن واونلارا گوندریلن قرآن واشرف مخلوقاتدن ۳۰) «ایلکه اونلارا کتاب گلدی دیدیلر بوسحردر بز اونی انکارایدنلروك ۳۱) دیدیلرنه سببه بوقرآن ایکی قریه لرك بریسندن اولان کشیلرك

الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيْمٍ ٣١) اَهُمْ يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيْشَتَهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ٣٢) وَلَوْلَا اَنْ يَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَّكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ لِبُيُوْتِهِمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَّمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُوْنَ ٣٣) وَلِبُيُوْتِهِمْ اَبْوَابًا وَّسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِئُوْنَ ٣٤) وَزُخْرُفًا وَاِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِيْنَ ٣٥)

برنفر بیوگنه گوندەریلمدی» مکه وطائفدە بیوك کسلروار نسب‌ومال جهتنه نەجهته اونلاراقرآن گلمدی امایتیم وفقیراولان محمد؏ گلدی اونلارك‌خیالی مکەدەولیدبن مغیره وطائفده عروەبن مسعودایدی که هربریسی دولتلوایدیلر الله‌تعالی اونلارك ردینده بیورور ٣٢) «آیااونلار قسمت‌ایدرلر سنك‌اللهڭك رحمتنی»که نبوتنی‌هرکسه ایستیورلرویرەلر وحال‌آنکەاونلر روزیلرینی قسمت‌اتمگه قادردگلدرلر بلکه «بز قسمت ایتدیك اونلارك روزی‌لرنی دنیاده» اوز مصلحتمزه موافق وهرکسی ایستەسك پیغمبرلگه انتخاب‌ایدەریك «واوجا ایتدیك بعضی‌نی بعضی‌نڭ اوستنه درجەجهتنه» بعضی‌نی‌فقیر، بعضی‌نی‌دولتلو، بعضی‌نی پادشاه، بعضی‌نی‌رعیت‌اتدیك «تااینکه بعضی‌سی بعضی‌سنەرام‌اولا» هاموبرقراراولسا هیچکس‌هیچکسه‌اطاعت‌اتمز «وسنك‌اللهڭك‌رحمتی اونلار جمع‌ایدن مال‌دنیادن بخشی‌در» ٣٣) «واگر مخلوقات برامت اولمیایدیلر» یعنی‌مسلمانلر کفاری وسعت ودولتده واوزلرینی فقرده گورن‌وقتده دنیایه میل‌ایتمك جهتنه هاموسی‌کافر اولمیایدی «هرآینه بیز رحم‌ایدن ومهربان‌اللهه کافراولانلرنڭ ایولرنڭ سقفنی گوموشدن‌ایدردیك» گوموشلری اوقدرچوخ اولاردی‌که ایولرنڭ سقفنی گوموش ایدردیلر «وپیلەلریده گوموشدن اولاردی که ایولرك اوستنه اونیله چخاردیلر ٣٤) واونلرك‌ایولریندن‌اوتری قاپولروتخت‌لر درست‌ایدردیك هاموسی گوموشدن‌اولان تخته تکیه ایدردیلر ٣٥) وبوشیئلری قزیلدن‌ده درست‌ایدردیلر» هرشیئی اللهڭ الندەآساندر اما کافرلرك هاموسنی دولتلواتمیوب بعضی‌سنی دولتلو بعضی‌سنی فقیرایتدیك که هاموسی دولتلواولسیدی سائرلر اونلرك هاموسنی دولتلو گورنده اونلرك‌دیننه میل‌ایدردیلر. اگرسؤال‌ایدەلر که نەسببەالله مسلمانلرك‌هاموسنی دولتلوایتمدیکه سائر مذهب‌صاحبلری اسلامەمیل‌ایدیدیلر؟ جواب‌دیەریك که بوصورتده خلقڭ اسلامه داخل اولماقی دنیادن‌اوتری اولاردی بوڭا ایمان ومؤمن‌دییلمز بلکه منافق‌دیولر لکن‌حکمت بیلەخواهش ایدیرکه مسلمانلرك معیشتی برقدر تنك اولسادا جمله اسلامه داخل‌اولانلار محض دنیادن‌اوتری اولمیوب دلیل‌عقل گوسترن قراره

٣٦) ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له قرين ٣٧) وانهم ليصدونهم عن
السبيل ويحسبون انهم مهتدون ٣٨) حتى اذا جاءنا قال ياليت بيني وبينك بعد المشرقين
فبئس القرين ٣٩) ولن ينفعكم اليوم اذ ظلمتم انكم في العذاب مشتركون
٤٠) افانت تسمع الصم او تهدي العمي ومن كان في ضلال مبين ٤١) فاما نذهبن بك
فانا منهم منتقمون ٤٢) او نرينك الذي وعدناهم فانا عليهم مقتدرون ٤٣) فاستمسك
بالذي اوحي اليك انك على صراط مستقيم ٤٤) وانه لذكر لك ولقومك وسوف

تابع اولوب محض حقانيتى اسلام ديننده تاپوب اللهنڭ رضاسندن اوترى باشقه دينلرى
ترك ودين اسلامى اخذ ايده‌لر «بو ذكر اولان زينتلرڭ هاموسى دنياده گذران ايتمك
وساغ قالماقڭ فانى متاعى‌در وآخرت وهميشه‌ليك بهشت كه سنڭ اللهڭ يانده‌وار
پرهيزكارلر ايچوندر ٣٦) وهر كسكه مهربان اللهنڭ ذكرندن اعراض ايده شيطانى
اوڭا حواله ايده‌ريك» چونكه انسان ايچون نچه ملائكه‌لر حواله اولوب كه شيطانى اوندن
كنار ايده ايلكه انسان گناه اتمگه عادت ايتدى ملائكه‌لر اوندن آيريلوب شيطان اوڭا
يول تاپار «وشيطان اونيله يولداش اولوب آخرده اونى ضلالته سالار
٣٧) وشيطانلر البته اونلارى حق يولدن ساخلارلر واونلار گمان ايدرلركه» شيطانه
تبعيت اتمك ايله « هدايت تاپمشلردر ٣٨) ايلكه» قيامت گونى ياوفاتدن صوڭره
«بزيم حضورمزه گله» وگوره‌كه يولدن چچوب «دير كاش منله سنڭ آرامزده مشرق
ايله مغربڭ اوزاقلقى اولايدى» سنى گورميديم وتابع اولماق جهتنه ضلالته دوشميديم
«پس نه‌پيس يولداشسن» ٣٩) تاسف ايتمك «البته بوگون سيزه نفع ويرمزا وسببه‌كه
سيز ظلم ايتديڭز» اوز نفسلرڭزه شيطانه تابع اولماق ايله «بدرستيكه سيز عذابده
شريكلرسڭز» شيطانله، نه‌اولار عذابدن خلاص اولار ونه‌سيز ٤٠) «آيا سن ياپيغمبر
ايشيتديررسن كره يايول گوسترسن كوره واوكسه‌كه آشكار ضلالتده‌درلر» الله تعالى
تشبيه ايتدى كافرلرى كره وكوره وپيغمبرص تسلى ويردى‌كه نجه‌كه كره ايشديرمك
كوره يول گوسترمك ممكن دگلدر اونلارى دخى ايمانه گتورمك اولماز اوندن
سن هرگز غمكين اولما ٤١) «اگر بز سنى آپاراق» اوز رحمتمزه كافرلره عذاب
گوندرمه‌مش «حقيقتده بز اونلاردن انتقام آلانلاريق» سندن صوڭر، ٤٢) «ياباينكه
بز گوستره‌ريك سڭا اوشيئلرى‌كه سڭا وعده ويرديك» اونلارا عذاب گوندرمكده
«بز اونلارا قادريك» عقوبت اتمكه اونلر بزيم الميزدن خلاص اولا بيلمزلر
٤٣) «پس چنك اورا قرآنه كه‌سڭا وحى اولوبدر» ظاهرنى اوخى وباطننه عمل ايت

تسئلون ۴۵) واسئل من ارسلنا من قبلك من رسلنا اجعلنا من دون الرحمن الهة يعبدون
۴۶) ولقد ارسلنا موسى بآياتنا الى فرعون وملائه فقال انى رسول رب العالمين
۴۷) فلما جاءهم بآياتنا اذاهم منها يضحكون ۴۸) وما نريهم من آية الا هي اكبر من
اختها واخذناهم بالعذاب لعلهم يرجعون ۴۹) وقالوا يا ايه الساحر ادع لنا ربك بما عهد
عندك اننا لمهتدون ۵۰) فلما كشفنا عنهم العذاب اذاهم ينكثون ۵۱) ونادى
فرعون فى قومه قال يا قوم اليس لى ملك مصر وهذه الانهار تجرى من تحتى افلا تبصرون

«بدرستیکه سن دوز یولداسن» ودینڭ حق دیندر ۴۴) «حقیقتده قرآن هرآینه
شرافت‌در سڭا وسنڭ قومڭا» اگر قرآنه تابع اولسالار جمیع خلقه آقالق ایدرلر
«وتیزلیك‌ایله سؤل اولونارلر» كه‌بونعمتڭ شكرنی عمله گتوردیلر یانه ۴۵) «یاپیغمبر
خبرآل اوكسلاردن‌كه بزگوندردیك سندن سابق بزیم پیغمبرلریمزدن» یعنی اونلارڭ
امتلرندن یااونلارڭ مؤمنلرندن بونی خبرآل‌كه «آیا بز اللهدن سوا اللهلار قرار
اتمشیك كه‌اونلارا عبادت اولونا» یقین اونلار دیرلركه جمیع پیغمبرلر امرایدوبلر
تك اللهه عبادت اتمكه ۴۶) گیچن پیغمبرلرڭ بریسی موسی‌در «حقیقتده بز
گوندردیك موسی‌نی بزیم آیتلریمز ایله فرعونه واونڭ اشرافنه قومنه وموسی دیدی
كه‌من عالملره تربیت ویرن اللهڭ پیغمبری‌ام ۴۷) ایلكه موسی اونلارا بزیم
معجزه‌لریمزایله گلدی اوزمان اونلار اومعجزه‌لره گولردیلر» استهزا جهتنه
۴۸) «وبز گوسترمدیك اونلارا هیچ معجزه مگراینكه اومعجزه بیوك ایدی اوبری
معجزه‌دن» دوقوز معجزه بربرنڭ دالنجه نجه‌كه اعراف سوره‌سنڭ ۱۳۱مجی آیه‌سنده
یازیلدی اومعجزه‌لرڭ هاموسی بیوك ایدی اما خلقڭ نظرنده تفاوتلو ایدی بعضی
دیوردی عصانڭ اژدها اولمقی بیوكدر بعضی دیوردی الڭ گون گیمی اولماقی
بیوكدر «وبز دوتدیق اونلاری عذابله شایدكه اونلار قایدالار» الله طرفنه وایمان
گتوره‌لر پس شقاوت اونلارا غالب اولوب ایمان گتورمدیلر ۴۹) «دیدیلر ای‌سحر
ایدن» كیشی‌شایدكه‌ساحرسوزنی استهزا ایله‌دیموردیلر ساحر اونلارڭ یالنده محترم
حساب اولاردی «دعا ایت بزه اللهدن ایسته اوعهده گوره سڭا عهد ایدبدر» اللهڭ
بیوروبدر اگر ایمان گتورسه‌لر عذابی اونلاردن گوتوررم‌بوعذابی بزدن گوتور
«بدرستیكه بزایمان گتورنلریك» وحقه رجوع ایده‌ریك بوعذاب گوتورولندن صوڭره
۵۰) «ایلكه اونلاردن عذابی گوتوردیك اوزمان اونلار عهدی سندیرارلر» وایمان
گتورمزلر ۵۱) «فرعون ایلكه گوردی گون بكون موسی‌نڭ نبوتنی خلق آراسنده

۵۲) ام انا خير من هذا الذى هو مهين ولا يكاد يبين ۵۳) فلولا القى عليه اسورة من ذهب او جاء معه الملئكة مقترنين ۵۴) فاستخف قومه فاطاعوه انهم كانوا قوما فاسقين ۵۵) فلما اسفونا انتقمنا منهم فاغرقناهم اجمعين ۵۶) فجعلناهم سلفا و مثلا للاخرين ۵۷) ولما ضرب ابن مريم مثلا اذا قومك منه يصدون ۵۸) وقالوا ءالهتنا خير ام هو ما ضربوه لك الا جدلا بل هم قوم خصمون ۵۹) ان هو الا عبد انعمنا عليه وجعلناه مثلا لبنى

شایع اولور اوندن قورخوب «اوز قومنی چاغردی» ایلکه اهل مصر جمیع اولدیلر «دیدی ای منم قومیم آیا مصرڭ پادشاهلقی بڭا مخصوص دگلدر» تصرف ایدەرم اونده نجه‌که ایسترم «وبونیل چایی منم قصرمڭ آلتندن جاری اولار آیا گورمورسگز» منم قوتمی وموسی‌نڭ فقیر وضعیف‌لکنی اگر حقیقتده پیغمبر اولسیدی اگننده تازه لباسی اولاردی ۵۲) «بلکه من یاخشی‌ام بوکسدن‌که اوذلیل‌در» فقری جهتنه «وسوزینی بیان ایتمکی باجارمیر» دیلنده اولان لکنت جهتنه ۵۳) اگرحقیقتده پیغمبر ایسه«نەسببه اوڭا قزیل بیلرزیك آتیلمیوب» اووقت قاعده او ایدیکه برکسی بیوك اتسیدیلر قولنه قزیل بلرزیك وبویننه قزیل گردن‌بند سالاردیلر «یااینکه نەسببه اونیاه ملائکەلر گلمدی که‌اوڭا یاخون اولایدیلر» واوڭا گومك‌لیك ایدیدیلر

۵۴) «فرعون قومڭ عقلنی یونکول ایتدی‌وقوم اوڭا اطاعت ایتدیلر»واونڭ افسانه دلیلنه کفایت ایدوب دیمدیلرکه پادشاهلق اللهلقه دلالت اتمز وفقیرلیك پیغمبرلکه مانع اولماز «حقیقتده اونلر فاسق قوملر ایدیلر ۵۵) ایلکه بزی غضبه گتوردیلر» پیغمبریمزی انجیدمك جهتنه «اونلاردن انتقام آلدیق واونلارڭ هاموسنی غرق‌ایتدیك ۵۶) صوڭره اونلاری عبرت‌ومثل‌ایتدیك دالجه گلنلره» اونلردن صوڭره گلن آدملر مثل‌لرده نقل ایدرلرکه فرعون گیمی تکبرلیك اتمه فلان طائفه فرعونڭ قومی‌گیمی سویه غرق اولدی ۵۷) «ایلکه مریمڭ اوغلی عیسی اونلارا مثل گتورولر او زمان سنڭ قومڭ اومثلدن دادفریاد ایدرلر» مثل خصوصنده نیچه وجه واردا ولور

۱) حضرت بیوردی که عیسی‌نڭ مثلی آدم گیمیدر نجه‌که اللّٰه‌تعالی آدمی آتا آناسیز خلق‌ایتدی هکذا عیسی‌نی آتاسیز خلق‌ایتدی ۲) مشرکلر حضرته دیدیلرکه سن دیورسنکه اللّٰهدن باشقه عبادت‌اولونان اللّٰهلر جهنمده‌یانار نصاری طائفه‌سی عیسی‌یه عبادت‌ایدرلر بوصورتده اودخی‌جهنمه گیده‌جك ۳) پیغمبر حضرت‌علیه بیوردیکه یاعلی سنڭ‌مثلڭ عیسی گیمی‌در بعضی اونڭ‌حقنده افراطایدوب اللّٰه‌گیمی عبادت ایتدیلر برطائفه‌اونی دشمن‌دوتوب افترادیدیلر بعضی حدوسطده اونی‌پیغمبر بیلدیلر

اسرآئيل ٦٠) ولو نشاء لجعلنا منكم ملئكة في الارض يخلفون ٦١) وانه
لعلم للساعة فلا تمترن بها واتبعون هذا صراط مستقيم ٦٢) ولا يصدنكم الشيطان انه لكم
عدو مبين ٦٣) ولما جاء عيسى بالبينات قال قد جئتكم بالحكمة ولابين لكم بعض
الذي تختلفون فيه فاتقوا الله واطيعون ٦٤) ان الله هو ربي وربكم فاعبدوه هذا صراط
مستقيم ٦٥) فاختلف الاحزاب من بينهم فويل للذين ظلموا من عذاب يوم اليم
٦٦) هل ينظرون الا الساعة ان تأتيهم بغتة وهم لا يشعرون ٦٧) الاخلاء يومئذ

سنڭ حقنده دخی خلق اوچ نوع اولار بريسی سنی اللهدرجهسنه قالديرار بريسی سنی
دشمن دوتار هرايكيسی ضلالتدهدر برطائفهسنی مندن صوڭره هامودن افضل بيلر اونلاردر
نجات تاپانلار ايلكه بوسوزی مشركلر ومنافقلر ايشتديلر دادفرياد ايتديلركه محمد ص
علی نی پيغمبره تشبيه ايدير ٥٨) «مشركلر ديرلر آيا بزيم الاهلاريمز يخشيدر ياعيسی»
عيسی جهنمه داخل اولاندن صوڭره قوی بزيم بتلريمزده جهنمه گيتسون «بومثلی
مشركلر ديمديلر مگراينكه مجادلهجهتنه» جدال ايدهنڭ بريسی حق بريسی باطلدر «بلكه
اونلار برقومدر كه حقله دشمنليك اتمگه عادت ايدوبلر ٥٩) دگلدر عيسی مگر
بربندهدر كه بزنعمت ويرديك اوڭا» آتاسيز يارادوب اونی پيغمبر ايتديك «واونی علامت
ايتديك بنی اسرائيله» كه اونيله اللهڭ قدرتی ظاهر اولا ٦٠) «واگر بز ايستييدك
هرآينه سيزڭ عوضڭزه يريوزينده ملائكه خلق ايدرديك كه سيزهخليفه اولارديلر» وسيز
تعمير ايدن يرلری اونلار تعمير ايدرديلر ٦١) «حقيقتده عيسی قيامتڭ ياخون اولماق
علامتيدر وقيامته شك اتميوڭ وتابع اولوڭ بڭا بودر دوزيول» كه سيزی بهشته هدايت
ايدر ٦٢) «وگرگدر كه شيطان سيزی ساخلاماسوڭ» وسوسه اتمك ايله اللهڭ دينندن
«بدرستيكه اوسيزه بيوك دشمندر ٦٣) ايلكه عيسی معجزهلر ايله» يا بالبينات ايله «گلدی
ديدی كه بتحقيق من گلديم سيزه نبوت ايله تا اينكه بيان ايدم سيزه اوزادڭ بعضی سنی كه
اونده اختلاف ايديرسڭز پس اللهدن قورخوڭ وبڭا اطاعت ايدڭ ٦٤) بدرستيكه
الله اودرمنم اللهيم وسزڭ اللهڭز پس عبادت ايدڭ اوڭا بودر دوزيول» كهسيزی آپارار
بهشته ٦٥) «عيسیدن صوڭره اونڭ امتی نيچه فرقه اولوب اونلرڭ آراسندن نچه
طائفهلر اختلاف ايتديلر» عيسی خصوصنده بعضیسی ديدی كه اللهدر بعضیسی اللهڭ
اوغليدر پس «وای اولسون ظالملره قيامت گونڭ اذيتلو عذابندن
٦٦) بومشركلر منتظر اولمازلر مگراينكه استهزا ايوليله قيامت گونی گوزليورلر كه
غفلة گلر اوحالده كه اونلر بيلمزلر» كه نهيردن گلدی ٦٧) «دنياده معصيت ايتمكده

بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٨﴾ يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا اَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ اَلَّذِينَ اٰمَنُوا بِاٰيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٧٠﴾ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ اَنْتُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧١﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَاَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْاَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْاَعْيُنُ وَاَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧٢﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي اُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٣﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَاْكُلُونَ ﴿٧٤﴾ اِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٥﴾ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٦﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٧﴾ وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ اِنَّكُمْ مَاكِثُونَ ﴿٧٨﴾ لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

بربريله دوست اولان گنهکارلر قيامت گوننده· بربريله دشمن اولارلر» وبربرندن قاچارلر «مگر پرهزکارلر» چونكه اونلارڭ دوستلقى اللهدن اوترى اولوبدر بوسببه باقى قالار ٦٨) «اى منم بندهلريم قورخى يوخدر سيزه بوگوننڭ عذابندن وسيز محزون اولمازسگز» ثوابڭ فوت اولماقندن ٦٩) «اوكسلركه ايمان گتورديلر بزيم آيتلريمزه واونلار تسليم اولانلار ايديلر» بزيم امريمزه اونلارادير لركه ٧٠) «داخل اولوڭ بهشته سيز وسيزڭ عورتلرگز» كه دليادە مؤمنه ايديلر وبهشتده «سيز شاد اولارسگز» ٧١) قزيلدن قايريلمش كاسهلر وگوزهلر ايچىدولى نعمتاريله اونلره دولانار» وبهشتڭ خادملرى اونلره گتورر «وبهشتده واردر اوزادلركه يوركلرى اونى آرزو ايدر» يملوء ايچملوء اورتملووغيرىدن «واوزادلركه گوزلر اونلاردن لذت آپارار» بوآيهشريفه اختصارىايله جامعدر جميع لذاته اگرجميع خلق بهشتڭ نعمتلرينى تعريف ايتسهلر بوايكى صفتدن خالىدگلدر «وسيز اوبهشتده هميشهليك سگز» سيزه خارج اولماق وفنايوخدر ٧٢) «وبوجنت اوجنتدر كه ميراث ويريلوبسگز اونڭ عوضندهكه سيز عمل ايدردگز» دنياده كافر مؤمنڭ جهنم حصهسنه ومؤمن كافرڭ بهشت حصهسنه وارث اولار ٧٣) «سزڭ ايچون بهشتده چوخ ميوهلر واردر كه اوندن يرسگز ٧٤) بدرستيكه گناهكارلر جهنم عذابنده هميشهليك قالانلاردر ٧٥) اونلاردن عذاب يونگول اولماز واونلار عذابده نااميد اولانلاردر» اللهڭ رحمتندن ٧٦) «وبزاونلارا ظلم اتمديك» اونلارى جهنمه آپارمقجهتنه «اما اونلار اوزلرى ظلم ايدنلر اولديلر» بلكه اوزلرى سبب اولديلر جهنمه گتمگه ٧٧) «جهنم اهلى ديرلر اىجهنم امرينه مباشر اولان ملكىر دعاايت اللهه تااينكه بزى اؤلدوره» بلكه جهنمڭ عذابندن خلاص اولاق «ملائكه لرديرلر» سيزه اؤلمك يوخدر «هميشه بوعذابده قالانلرسگز بوسببهكه ٧٨) سزه

۷۹) ام ابرموا امرا فانا مبرمون ۸۰) ام یحسبون انا لانسمع سرهم ونجویهم بلی ورسلنا لدیهم یکتبون ۸۱) قل ان کان للرحمن ولد فانا اول العابدین ۸۲) سبحان رب السموات والارض رب العرش عما یصفون ۸۳) فذرهم یخوضوا ویلعبوا حتی یلاقوا یومهم الذی یوعدون ۸۴) وهو الذی فی السماء اله وفی الارض اله وهو الحکیم العلیم ۸۵) وتبارك الذی له ملك السموات والارض وما بینهما وعنده علم الساعة والیه ترجعون ۸۶) ولا یملك الذین یدعون من دونه الشفاعة الا من شهد بالحق وهم یعلمون ۸۷) ولئن سالتهم من خلقهم لیقولن الله فانی یؤفکون ۸۸) وقیله یارب ان هؤلاء قوم لا یؤمنون ۸۹) فاصفح عنهم وقل سلام فسوف یعلمون

حقله پیغمبر (محمدی) گوندردیك واما سزك چوخگز حقی ناخوش دوتارسگز»
۷۹) «بلکه محکم اتمشدیلر برامری» حضرت پیغمبره حیله اتمگه «بزدخی محکم ایدنلرك» اونلارا جزاویرمگی ۸۰) «آیا کافرلر گمان ایدرلر که بز اونلارك خلوت وبیخ گوشی دانشماقلارنی ایشتمیریك بلی» الله اونلارك عمللرندن خبرداردر «واونلارك یاننده اولان ایلچیلریمز اونلرك عمللرینی یازارلر ۸۱) دیگان یاپیغمبر اگر الله ایچون اولاد اولا» نجه که نصاری دیور عیسی اللهك اوغلیدر والله اوگا داخل اولماقه گوره مستحق عبادتدر «من اوگا عبادت ایدنلرك اولمجی سی ام» بوسوز محاله حواله ایتمك قبیلندن که اللهدن سوا اللهك وجودنی اگر عقل قبول ایتسه هرآینه من اوگا قائل اولارم اما باشقه اللهك وجودنی عقل قبول اتمور منده قائل اولمورام یااینکه عبادت بوآیه ده تعظیم معنی سنه در یعنی اگرمن بیاسمکه اللهك اولادی وار هامودن اول من اوگا تعظیم ایده رم امابیلورمکه اللهك اولاده احتیاجی یوخدر ۸۲) «گوگلره ویره تربیت ویرن وعرشك اللهی پاك واوزاقدر اوزادن که وصف ایدرلر» ودیرلرکه اللهك اولادی وشریکی وار
۸۳) «ترك ایت اونلاری قویگان باطل ایشلرینه داخل اولوب لهوولعب ایتسونلر دنیاده اول وقته دیك که وعده اولونده یقلری گونلرینه یتشه لر» اوگونده همیشه لیك عذابی گوررلر
۸۴) «اودر گوگده ویرده عبادته مستحق اولان الله وحکمتله رفتار ایدن وبیلندر
۸۵) خیروبرکتلودر اوالله که اونك ایچوندر گوگلرك ویرك واونلارك آراسنده اولان مخلوقنك پادشاهلقی واونك یاننده در قیامتی بیلمك واونك طرفنه سیز قایدارسگز
۸۶) اوبتلرکه مشرکلر اونلری اللهدن باشقه» اوزلرینه معبود حساب ایدوب اونلری «چاغرارلر وعبادت ایدرلر اوبتلر شفاعت اتمگه مالك اولمازلر» وباجارمزلرکه اونلره

عبادت ایدنلره شفاعت ایده‌لر «آنجق او آدملر شفاعت ایده بیلر که حق اولان اللهڭ برلگنه شهادت ویره‌لر او حالده که اونلار بیلرلر» قلبلرینده ودیللرینده دیدیگاری لااله الاالله‌ڭ حقلگنی ٨٧) «یا پیغمبر اگر سن سؤال ایده‌سن اونلاردن که کیم خلق ایتدی اونلاری هـر آینه دیرلر الله خلق ایتدی پس نجه روگردان اولورلر» اونڭ عبادتندن ٨٨) «پیغمبرڭ دیمگی بیله‌در که ای منم اللهیم بدرستیکه بونلار بر قومدرکه ایمان گتورمزلر ٨٩) پس اعراض ایت اونلاردن واونلارا سلام ویر» که مدارا علامتی‌در «پس تیزلیك ایله بلرلر» عمللرنڭ پسلگنی اؤلومی یاعذابی گورلدن صوڭره

﴿ سورة الدخان (٥٩) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

١) حٰمٓ ٢) وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ٣) اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ٤) فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ٥) اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ٦) رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٧) رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ٨) لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَائِكُمُ الْاَوَّلِينَ ٩) بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ١٠) فَارْتَقِبْ

١) «آنداولسون اللهڭ حلمنه وبیوکلگنه (مجد) ٢) وآشکار اولان کتابه ٣) حقیقتده بز قرآنی مبارك گیجه‌ده نازل ایتدیك» که قدر گیجه‌سیدر» قرآن قدر گیجه‌سی نازل اولماقی قدر سوره‌سنده ذکر اولولار انشاالله «بدرستیکه بز قورخوزانلاریق» گناهکارلری قرآنله ٤) «اوگیجه‌ده حکمته مطابق امرلر بر بریندن آیریلار» الله تعالی اوگیجه‌ده تقدیر ایتدیگی ایشلر: اجل، روزی عمر، سعادت، شقاوت حکمتله مطابق حکم اولونار ٥) «بز امر ایده‌ریك برایشه اوز طرفمزدن» یااینکه بز قرآنی گوندردیك بز طرفدن امر اولان حالده «حقیقتده پیغمبرلری گوندرن بزیك» وبزیم شأنمزدر پیغمبر گوندرمك نجه که کیچن پیغمبرلری گوندردیك یامحمدص سنی دخی بز گوندردیك ٦) «رحمت اولان حالده سنڭ اللهڭڭ طرفندن» که سبب اولاسن خلقڭ بهشته گیتمگنه «بدرستیکه الله ایشیدن وبیلاندر» بنده‌لرڭ دعاسنی وعملنی ٧) «گوگلرڭ ویرڭ واونلارڭ آراسنده اولانلارڭ پروردکاریدر اگر سیز یقین ایدنلرسگز» بوسوزلرڭ دوغریلقنه ٨) «یوخدر حق الله مگر او» خلقی اولندن صوڭره «دیریلدر واولدورر» دیریلدلدن

يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ ۱۱) يَغْشَى النَّاسَ هٰذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۱۲) رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ۱۳) أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ۱۴) ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ ۱۵) إِنَّا كَاشِفُوا الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ۱٦) يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ۱۷) وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۱۸) أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللّٰهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۱۹) وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللّٰهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۲۰) وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ۲۱) وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَزِلُونِ

صوڭره «سيزڭ كچمش آتالارڭزڭ اللهي‌در» ۹) «بلكه‌اونلار شكده‌درلر» سن‌ويرن خبرلرده «لهوولعب ايدرلر» واستهزا ايدرلر سڭاوقرآنه ۱۰) «پس‌منتظراول يامحمد ۴ اوگونه كه گوك‌آشكارا توسدى گتورر».وقتيكه كفار مكه‌ده‌پيغمبره اذيت‌ايتديلر آخرده حضرت‌اونلارا بددعاايدوب قريشه‌آجلوق وقحطيتشدى السان‌آج اولان‌وقتده گوزنڭ نورى ضعيف‌اولوب يرايله گوگڭ آراسنى دوسدى گورر اونلار بوحالته يتشوب ميته‌يمگه شروع‌ايتديلر تااينكه حضرتڭ‌يالنه گلوب عرض‌ايتديلر كه سن صلهٔ‌رحمدن اوترى گلوبسن وحال‌انكه سنڭ‌قومڭ هلاك‌اولدى سؤال‌ايت اللهدن كه اوجوزلاق عمله گتورسون ايلكه حضرتڭ دعاسيله فراوانلق عمله گلدى كفرده اصرارايتديلر يااينكه‌گوگڭ دوسدى اولماقى عبارتدر قيامتدن ۱۱) «عذاب‌خلقى احاطه‌ليدر بربرينه ديرلر بودر دردناك عذاب ۱۲) ديرلر اى‌بزيم اللهمزبزدن عذابى گوتوربدرستيكه بزايمان گتورلمريك» محمده‌وقرآنه الله‌تعالى اونلارى تكذيب‌ايدوب بيورور

۱۳) «نجه اولوركه اونلارنصيحت قبول‌ايده‌لر وحال‌انكه اونلارا آشكارپيغمبرگلدى كه اونڭ دوغريلقنه شبهه‌يوخيدى ۱۴) «صوڭره‌اوندن اعراض‌ايتديلر وديديلر اوشخص‌تعليم اولونمشدر» بيلديگنى باشقه كسدن تعليم‌آلوبدر واوزى‌دخى «ديوانه‌در ۱۵) حقيقتده سزڭ‌دعا ايتمه‌ڭزه گوره بوعذابى» آجلق وقحطى «آزمدت‌سيزدن گوتوره‌ريك اوندن‌صوڭره گنه سيز قايدانلارسڭز» كفر وتكذيب‌اتمگه ۱٦) «اوگون دوتاروق اونلارى بيوك‌دوتماق» كه عبارت‌در بدردعواسندن «بدرستيكه بزانتقام آلانلاريق اوگونده ۱۷) وكفارمكه‌دن قباق فرعون‌قومنى امتحان‌ايتديك اونلره‌خلقى كريم‌اولان پيغمبر گلدى ۱۸) موسى‌ديديكه اللهڭ‌بنده‌لرينى بڭاويريڭ» بنى‌اسرائيلى قوللقدن آزادايديڭ «حقيقتده من‌سيزه امين‌پيغمبرم» يالان‌دانشمرم وخيانت‌اتمورم

۱۹) «واللهه اوجالق اتميوڭ» تكبرليك وايماندن‌اعراض‌اتميون «بدرستيكه من‌سيزه

حزب

۲۲) فدعا ربه ان هؤلاء قوم مجرمون ۲۳) فاسر بعبادي ليلا انكم متبعون ۲۴) واترك
البحر رهوا انهم جند مغرقون ۲۵) كم تركوا من جنات وعيون ۲۶) وزروع ومقام
كريم ۲۷) ونعمة كانوا فيها فاكهين ۲۸) كذلك واورثناها قوما اخرين ۲۹) فما بكت
عليهم السماء والارض وما كانوا منظرين ۳۰) ولقد نجينا بني اسرائيل من العذاب
المهين ۳۱) من فرعون انه كان عاليا من المسرفين ۳۲) ولقد اخترناهم على علم على
العالمين ۳۳) وآتيناهم من الآيات ما فيه بلاء مبين ۳۴) ان هؤلاء ليقولون
۳۵) ان هي الا موتتنا الاولى وما نحن بمنشرين ۳۶) فأتوا بآبائنا ان كنتم صادقين

آشکارا تسلط گتورمشم» که معجزه در سحر دگلدر ۲۰) «من پناه آپاردیم منم اللهمه
وسیزنگ اللهگزه بوندن که منی سنگسار ایده‌سگز» داشله یاسوز ایله الله منی سزنگ
شرگزدن ساخلار ۲۱) «واگر بگا ایمان گتورمیورسگز پس مندن ال گوتوروگ» وبگا
اذیت اتمیوگ ۲۲) «پس موسی دعا ایتدی اللهنه» اوزمانکه قومنگ ایماننددن مأیوس اولدی
ودیدی که «حقیقتده اونلار بر قومدر که گناهکارلردر» سگا ایمان گتورمزلر ۲۳) الله تعالی
موسایه بیوردیکه «منم بنده‌لریمی گجه زمانی آپار» ومصردن چخارت وقورخمه «سیز
تابع اولمشلارسگز» فرعون وقومی سزنگ دالگزجه گله‌جکلر ۲۴) «ترک ایت دریانی ساکن
اولان حالده» فرعون گورسونکه سو دریادن اوطرفه وبوطرفه چکیلوبدر ودریادن
کچمگه طمع ایتسون «بدرستیکه اونلار غرق اولمش قوشوندر» هاموسی سوده غرق
اولاجاقلار ۲۵) «چوخ گوزل باغلار وآخان چشمه‌لر قویوب گیتدیلر ۲۶) ونفعلو
زراعتلر وقیمتلو مجلسلر وبالاخانه‌لر ۲۷) چوخ نعمتلر که اونده لذت آپارار دیلر
۲۸) بیله الله بوگونه جزا ویریلر معصیتکارلره وارث ویردیك اونعمتی باشقه قومه»
اونلارنگ یرلرینه ومالارینه باشقه خلق وارثلر اولدیلر ۲۹) «اونلارا گوك ویر آغلامادی»
اوقرارله پیغمبرلر واولیالر وفات ایدنده گوگلر ویرلر آغلار «واونلارا مهلت ویریلمدی»
عذاب نازل اولانده ۳۰) «بزنجات ویردیك بنی اسرائیلی دردناك عذابدن» که قبطی‌لر
اونلارنگ حقنده ایدردیلر اونلاری خلاص ایتدیك ۳۱) «فرعوندن خلاص ایتدیك حقیقتده
فرعون اوجالق ایدن حالده اسراف ایدنلردن ایدی» طغیان وفساد ایتمکده
۳۲) وهرآینه اختیار ایتدیك موسی‌نی واونگ قومنی» واوگا تفصیل ویردیك تورات
ایله واونگ نسلندن چوخ پیغمبر گلمك ایله «وعالم ایدیك» اونگ مستحق اولمقنه اوجهته
تفضیل ویردیك «عالملرنگ اهلنه ۳۳) اونلارا معجزه‌لر ویردیك که اونده آشکار

۳۷) اَهُمْ خَيْرٌ اَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ اَهْلَكْنَاهُمْ اِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ۳۸) وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ۳۹) مَا خَلَقْنَاهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۴۰) اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ اَجْمَعِينَ ۴۱) يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى عَنْ مَوْلًى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ۴۲) اِلَّا مَنْ رَحِمَ اللّٰهُ اِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۴۳) اِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّومِ ۴۴) طَعَامُ الْاَثِيمِ ۴۵) كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ۴۶) كَغَلْيِ الْحَمِيمِ ۴۷) خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ اِلٰى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۴۸) ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَاْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ۴۹) ذُقْ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيزُ

امتحان واریدی بنده‌لره ۳۴) بدرستیکه بو مشرکلر دیرلر ۳۵) دگلدر اؤلمك مگر بزیم اوّلمجی اؤلمگمز» که سیز گورورسگز «وبز مبعوث اولانلار دگلیك ۳۶) پس گتوروگ بزیم کیچمش آتالاریمزی» که بوندن سابق اولوبلر «اگر سیز دوغری دینلر سگز» که سنگ اللهگ قادردر اؤلی دیریلتمگه ۳۷) «آیا اونلار یخشیدر یا تبع قومی» قوّت وکثرت جهتنه که یمن پادشاهلرندن بریسی ایدی او مملکتگ پادشاهنه تبع دیر دیلر رومده قیصر دییلن کیمی او پادشاه قوشونی گوتوروب حیره‌یه صوگره سمرقنده گیدوب اویرلری خراب ایدندن صوگره مکه‌یه دخی گلدی مکه‌نی خراب اتمك ایچون الله تعالی اوگا باش آغریسی ویروب مکه‌نی خراب اتمکدن ال گوتوروب اللهگ وحدانیته اقرار ایتدی «واو کسلرکه اونلار قباق واریدیلر» نوح وعاد وثمود قومندن که «بز اونلری هلاك ایتدیك بدرستیکه اونلار گناه‌کارلر ایدیلر ۳۸) «بز خلق اتمدیك گوگلری ویری واونلارگ آراسنده اولانلاری لهو ولعب ایدن حالتده» بی غرض یره بلکه اوندن او تری خاق ایتدیك که مؤمنلر بزیم دنیا و آخرت نعمتلریمزدن فائده گوتوره‌لر ۳۹) «بز خلق اتمدیك اونلاری مگر حقله اما اونلارگ چوخی بلمزلر» بزیم سوزیمزگ صحتنی ۴۰) «بدرستیکه قطع وفصل گونی اونلارگ هامو سنگ وعده‌گاهی‌در» اوگونده یاخشی ایله یامان بر بریندن آیریلار ۴۱) «اوگون هیچ دوست اوز دوستندن بر بلا وعذابی دفع ایده بلمز واونلار نصرت اولونمازلار ۴۲) مگر او کسکه الله اوگا رحم ایده» و اوگا اذن شفاعت التفات ایده «بدرستیکه الله غلبه ورحم ایدندر ۴۳) بدرستیکه زقوم آغاجی ۴۴) گناه‌کارلرگ خورا کیدر ۴۵) ارینمش یاغگ کفی کیمی یامس کیمی قارینلارده قاینار ۴۶) قاینار سوقاینیان کیمی» اودیگ اوستنده الله تعالی امر ایدر جهنم ملائکه‌لرینه ۴۷) «دوتوگ اونی وسوریوگ اونی جهنمگ اورتاسنه ۴۸) صوگره اونگ باشنگ اوستنه قاینار سو عذابندن توکون ۴۹) صوگره اوگا دیون که اللهگ بو نوع شدتلو عذابی دادا و سببه که سن دنیاده عزیز و مکرم

الْكَرِيمُ ۵۰) إِنَّ هٰذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ۵۱) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ۵۲) فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۵۳) يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ۵۴) كَذٰلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ۵۵) يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ۵۶) لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولٰى وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۵۷) فَضْلًا مِنْ رَبِّكَ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۵۸) فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۵۹) فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ

ایدیڭ» دنیاده اوزکی نازو نعمتله بسلیوردیڭ ۵۰) بو همان عذابدر که سیزشك ایدیردڭز» اونڭ دوغریلقنه ۵۱) «بدرستیکه پرهیزکارلر خاطرجمع یرده‌درلر» اؤلمکدن وسایر عملردن ۵۲) «باغچه‌لرده و چشمه‌لرده ۵۳) سندس واستبرقدن عمله گلن لباسلردن اورتوب بربرینه روبرو اکلشرلر ۵۴) بیله‌در» بهشت اهلنڭ احوالی «اونلاره حورعینلری ترویج ایدمریك ۵۵) چاغرارلار بهشتده جمیع میوه‌اری» که نفسلری خواهش ایده «خاطر جمع اولان حالده» اونلارڭ ضرر وزیاننذن ۵۶) «بهشتده اولمکی دادمازلر مکر اوّلمجی اولمکی» که دنیاده کوردیلر والله اونلاری جهنمڭ عذابندن ساخلادی ۵۷) مرحمت اولان حالده سنڭ اللهڭدن بومرحمت حقیقتده بیوك رستکارلقدر» که الله طرفندن بنده‌لرینه یتشوب ۵۸) «حقیقتده قرآنی اوخومقی سنڭ دلنڭ ایله آسان ایتدیك» عرب لغتی ایله «شاید که اونلار نصیحت قبول ایده‌لر ۵۹) پس منتظر اول» اللهڭ نصرتنه «بدرستیکه اونلارده منتظراولانلاردر» عذابڭ کلمکنه یاسنڭ وفاتڭا

سورة الجاثیه (۳۷) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) حٰمٓ ۲) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۳) إِنَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ۴) وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۵) وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ

۱ـ۲) بوآیه دخان سوره‌نڭ ۱ـ۲مجی آیه‌سنده ترجمه‌اولدی ۳) «بدرستیکه گوگلرده ویرده هرآینه‌مؤمنلره علامتلروار» اللهی وپیغمبری تصدیق‌اتمك ایچون ۴) «وسیزی خلق‌اتمکده واوحیواناتی خلق‌اتمگده که پراکنده‌اولوبدر یرده» نوع بنوع حیوانلردن «اللهڭ قدرتنه علامتلروار اوقومه‌که یقین‌ایدرلر» اللهڭ‌وارلقنه

وَالنَّهارِ وَما اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّماۤءِ مِنْ رِزْقٍ فَاَحْيا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِها وَتَصْرِيفِ الرِّياحِ اٰياتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٦) تِلْكَ اٰياتُ اللّٰهِ نَتْلُوها عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِاَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللّٰهِ وَاٰياتِهِ يُؤْمِنُونَ ٧) وَيْلٌ لِكُلِّ اَفّاكٍ اَثِيمٍ ٨) يَسْمَعُ اٰياتِ اللّٰهِ تُتْلٰى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِراً كَاَنْ لَمْ يَسْمَعْها فَبَشِّرْهُ بِعَذابٍ اَلِيمٍ ٩) وَاِذا عَلِمَ مِنْ اٰياتِنا شَيْئاً اتَّخَذَها هُزُواً اُولٰۤئِكَ لَهُمْ عَذابٌ مُهِينٌ ١٠) مِنْ وَرائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلا يُغْنِي عَنْهُمْ ما كَسَبُوا شَيْئاً وَلا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْلِياۤءَ وَلَهُمْ عَذابٌ عَظِيمٌ ١١) هٰذا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰياتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذابٌ مِنْ رِجْزٍ اَلِيمٌ ١٢) اَللّٰهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ فِيهِ بِاَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٣) وَسَخَّرَ لَكُمْ

---

٥) «وكجه وكونوزنك مختلف اولماقنده» كاه قصه كاه اوزون اولار «واوزادده كه اللّه كوكدن نازل ايدبدر» روزى اقسامندن ياغش واسطه سيله «صوكره اونيله يرى اوّلندن صوكره ديريلدر وييللرى دولاندير مقده» شمالدن جنوبه وجنوبدن شماله ونوع بنوع ييللر كوندرهر كاه رحمت كاه عذاب ايچون بونلار هاموسى اللهنك توحيدو قدرتنه دلالت ايدن «علامتلر وار عاقل قومدن اوترى ٦) بوذكر اولانلار اللهنك علامتلرى وآيتلريدر اونى سكا حقله اوخوردوق پس هانسى سوزه اينانارلار اللّه دن واونك آيتلرندن صوكره» يعنى اللهنك سوزنه اينانميادن صوكره هانسى سوزه اينانارلار ٧) «واى اولسون جميع يالان دانشان كسه كه كناه كاردر» مسليمهٔ كذاب كيمى كه ادعاى پيغمبرليك ايدوب يالان سوزلرينى اللهه نسبت ويرور ٨) «اوشخص اللهنك آيتلرنى ايشيدركه اوكا اوخونار صوكره اصرار ايدر» كفرده وباطل سوزنى ديمكده «تكبرلك ايدن حالده» حقه كوچك ليك اتمك ايستمز «كويا كه اوآيتلرى هركز ايشتميوب» اوجهته قبول اتميوب «اوكا دردناك عذابله مژده وير ٩) ايلكه اوكناهكار آدم بزيم آيتلريمزدن برشيئى بيلدى اونى استهزا يوليله اخذايدر» نجه كه ابوجهل واونك امثالى زقومى ايشدنده ديورديكه زقوم بال ايله خرمادر يااينكه كهنه باطل قصه در «اوطائفه ايچون رسوا ايدن عذاب وار ١٠) جهنم اونلارك قباقنده در» اوّلن كيمى اوكا ايتشرلر «اونلر كسب ايتديكلرى ماللر والهه دن سوا اخذايتديكلرى بتلر اللهنك عذابندن برشيئى اونلاردن دفع ايتمز واونلار ايچون بيوك عذاب وار ١١) بوقرآن» كه اونى سكا اوخودوق «هدايت ايدندر حقه واوزلرننك اللهنك آيتلرينه كافر اولانلره شدتلو عذابلر اقسامندن دردناك عذاب وار ١٢) بوآيه روم سوره سننك ٤٦ مجى آيه سنده ترجمه اولدى ١٣) اللّه رام ايتدى سيزه اوزادلارى كه كوكلرده در واوزادكه يرده در» كون، آى، يولدوز، ياغش، قار،

مافی السّموات ومافی الارض جمیعاً منه انّ فی ذلك لآیات لقوم یتفکّرون ۱۴) قل للّذین آمنوا
یغفروا للّذین لایرجون ایام الله لیجزی قوماً بما کانوا یکسبون ۱۵) من عمل صالحاً
فلنفسه ومن اساء فعلیها ثمّ الی ربّکم ترجعون ۱٦) ولقد آتینا بنی اسرآئیل الکتاب
والحکم والنّبوة ورزقناهم من الطّیّبات وفضّلناهم علی العالمین ۱۷) وآتیناهم بیّنات
من الامر فما اختلفوا الّا من بعد ما جاءهم العلم بغیاً * بینهم یوم القیمة فیما کانوا فیه یختلفون
۱۸) ثمّ جعلناك علی شریعة من الامر فاتّبعها ولا تتّبع اهوآء الّذین لایعلمون ۱۹) انّهم
لن یغنوا عنك من الله شیئاً وانّ الظّالمین بعضهم اولیاء بعض والله ولیّ المتّقین ۲۰) هذا

* بینهم انّ ربّك یقضی

چارپا، آغاجلر، نباتات ومیوه‌کیمی وغیر ذلك هر بریسندن برگونه‌سیزه نفع یتشر «اونلارڭ هاموسی اللهدندر بدرستیکه بونده هرآینه علامتلر واردر اوقومه‌که فکر ایدرلر» اللهڭ قدرتنده ۱۴) «دیگلن یاپیغمبر منمؤمن بنده‌لریمه گرگدر باغشلاسونلار اوکسلری‌که امیدوار اولمازلار اللهڭ گونلرینه» واگراونلاردن پیسلیك گورسه‌لر اونلارا عوض اتمه‌سونلر وانتقامی آلماقی واگذار اتسونلر اللهه «تاایفکه‌اونلر کسب ایتدیکلری عمل خیر مقابلنده الله‌تعالی اونلره جزای خیره‌ویره ۱۵) هرکسکه یخشی عمل ایده اوزینه‌در اونڭ یخشی‌مزدی وهرکسکه پسلیك ایده اوگادر اونڭ ضرری صوڭره‌سیز اوز اللهڭز طرفنه قایدارسگز» قیامت گوننده ۱٦) «بنی اسرائیله توراتی ودین علمی وپیغمبرلیك ویردیك» که‌بنی اسرائیلدن مین‌نفر پیغمبر عمله گلدی «واونلارا گوزل وپاك طعاملردن روزی‌ویردیك واونلاری عالملرڭ اهلندن آرتیق ایتدیك» پیغمبرلرڭ واهل علمڭ چوخلغی ایله ۱۷) «دین امرلرینده اونلارا معجزه‌لر ودلیللرویردیك» یاآینکه محمد ۴ڭ اوصافندن «پس اونلار اختلاف اتمدیلر مگر اوندن صوڭره که اونلارا یقین لیك گلدی واوز آرالرینده عداوت‌وحسد وریاست طلب لیك جهتینه» ایستمدیلر توراته یامحمدڭ پیغمبرلگنه اقرار ایده‌لر «بدرستیکه سنڭ اللهڭ حکم ایدر اونلارڭ آراسنده قیامت گونی اوزادده‌که اونلار اونده اختلاف ایدردیلر ۱۸) موسی دن صوڭره‌سنی دین امرینده برشریعت اوزرینده قرار ایتدیك» یعنی موسی دن صوڭره‌سکا مخصوصی شریعت گوندردیك «پس تابع اول اوشریعته» واوگا عمل ایت «وتابع اولما اوکسلرڭ خواهشنه‌که بیلمزلر حقی» واوزلری ایستدیکلرینی اوزلرینه‌دین حساب ایدرلر ۱۹) «بدرستیکه اونلار اللهڭ گوندرن عذابدن برشیئی سندن دفع ایده‌بیلمزلر وظالملرڭ بعضی‌سی بعضی‌سنڭ دوستلریدر» هاموسی اتفاق ایدوبلر سنڭ دفعڭا «والله پرهیزکارلرڭ کومگی‌در»

بصائر للناس وهدی ورحمة لقوم يوقنون ۲۱) ام حسب الذين اجترحوا السيئات ان نجعلهم
كالذين امنوا وعملوا الصالحات سوآء محياهم ومماتهم ساء ما يحكمون ۲۲) وخلق الله
السموات والارض بالحق ولتجزى كل نفس بما كسبت وهم لا يظلمون ۲۳) افرايت من
اتخذ الهه هويه واضله الله على علم وختم على سمعه وقلبه وجعل على بصره غشاوة فمن يهديه
من بعد الله افلا تذكرون ۲۴) وقالوا ما هى الا حياتنا الدنيا نموت ونحيا وما يهلكنا الا
الدهر وما لهم بذلك من علم ان هم الا يظنون ۲۵) واذا تتلى عليهم اياتنا بينات ما كان

اونلارڭ اتفاقندن قورخمه الله كفايت ايدر سنى حفظ اتمكه ۲۰) «بو قرآن بصيرتدر
خلقه وهدايت ورحمتدر اوقومه كه يقين ايدرلر» اللهڭ مزدو يرمكنه ۲۱) «اوكسلر كه
پيس عمللر كسب ايتديلر آيا بيله گمان ايديرلر كه بز اونلارى اوكسلر كيمى ايده ريك كه
اللهه ايمان گتورديلر وصالح عمللر ايتديلر» واونلارڭ هر ايكيسنه برنوع جزا ويره ريك
آيا گمان ايديرلركه «اونلارڭ اؤلمكى ودير بلمكى برابردر» هر ايكى طائفه برقراراه جزا
آلاجاقلار «پيس حكمدر اوحكم كه اونلار ايديرلر» واوزلرينى مؤمنلر كيمى حساب ايديرلر
بيله دگلدر كه اونلر گمان ايديرلر هرگز مؤمنلر گناهكار ومشركلر كيمى اولمازلر
۲۲) «الله تعالى گوگلرى ويرى حقله خلق ايتدى نه اينكه عبث يره وتا اينكه» خلق اوز
اختيارلرى ايله خير عمل ايده لر وكسب ايتديكلرى عمل مقابلنده اونلره مزدو يريله
واونلاره ظلم اولونماز» عملنڭ مزدى ويريلان وقتده ۲۳) «آيا سن گوروسن اوكسنى
كه اوز يورگى ايستديگنى اوزينه الله اخذ ايتدى» هر بريسى اوزيندن اوترى ايستديگى
صورتده بت صورتى قايروب الله اخذ ايتديلر «والله تعالى اونى گمراه ايتدى اوز علميله»
وبيلديكه كفرده قالوب عذابه مستحقدر «اونڭ قولاقنه وقلبنه مهر اوردى وگوزينه پرده
سالدى» ايلكه بو قدر هدايتلرى الله طرفندن گوروب هدايت تاپميه «پس كيم اونلارى هدايت
ايدر الله اونى ضلالتده ساخليادن صوكره» اوز عمللرينه گوره «آيا اونلار نصيحت قبول
اتمزلر» بو موعظه لر ايله ۲۴) «كافرلر ديديلر ديرى ليك يوخدر مگر دنيانڭ ديريلگى
بز اؤله ريك وديريله ريك» يعنى بعضى وفات ايدر بعضى تازه دن آنادن اولار دنيا هميشه
بيله گلوبدر بيله ده گيده جكدر اللهڭ بو ايشلره دخلى يوخدر نه اولدورر ونه ديريلدر
«وبزى هلاك اتمز مگر زمانه» چوخ ئيللر انسان عمر ايدر عمرى تمام اولانده وفات ايدر
الله تعالى اونلارڭ استدلاللرنى رد ايدوب بيوردى «اونلارڭ بوگا علمى يوخدر» دهر
اوزى مخلوقدر مخلوق خالق اولا بلمز «دگلدرلر اونلار مگر اينكه گمان ايدرلر» وظن
وتقليد ايله دانشورلر حقيقتدن خبرلرى يوخدر ۲۵) «ايلكه اونلارا بزيم آيتلريمز

حُجَّتَهُمْ اِلَّآ اَنْ قَالُوا ائْتُوا بِاٰبَآئِنَآ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۲۶) قُلِ اللّٰهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۲۷) وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ الْمُبْطِلُونَ ۲۸) وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰى اِلٰى كِتَابِهَا اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۲۹) هٰذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۳۰) فَاَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ۳۱) وَاَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا اَفَلَمْ تَكُنْ اٰيَاتِي تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُجْرِمِينَ ۳۲) وَاِذَا قِيلَ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ اِنْ نَظُنُّ اِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ ۳۳) وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا

اوخونار که ظاهر وآشکاردر اونلارنگ دلیل‌لاری‌یوخدر» بزیم‌سوزلریمزی رداتمگه «مگر اینکه‌دیرلر گتوروگ بزیم‌آتالاریمزی‌اگرسیز دوغری‌دینلرسگز»دیورسگز که الله‌تعالی اؤلیلری دیریلدوب قیامتده گتوره‌جکدر پس‌نه‌وقت قیامت‌اولار که‌سیزنگ دوغریلقگزی بیلك ۲۶) «دیگلن یامحمد الله‌سزی دیریلدر» دنیاده‌نطفه حالندن وانسان کامل‌ایدر «صوگره سیزی‌اؤلدورر صوگره‌سیزی جمع‌ایدر قیامت گونگ‌طرفنه آپارار که‌اونگ وقوعنده شك‌یوخدر واما خلقنگ چوخی‌بلمزلر» بوسوزلرنگ صحتنی ۲۷) «والله ایچوندر گوگلرنگ ویرنگ‌پادشاهلقی واوگونده که قیامت قائم‌اولار باطل‌اتمك اهللری اوگونده زیانکاراولار» حقدن اعراض‌ایدوب ناحقه سعی‌ایدنلره وباطل‌سوزلردانشانلره فائده‌یتشمز ۲۸) «یاپیغمبر هر ملتنگ اهلنی دیزلری‌اوسته‌اوتورمش گوررسن»مقصرلر حاکمنگ قباقنده اگلشن‌کیمی «هرطائفه اوزنگ‌یازیلمش نامهٔ‌اعمالنه چاغریلر»که گلوب اوخویه‌لر که اونده نه‌یازیلوبدر یااوزپیغمبرنگ کتابنه یااینکه اونلاردن سؤال اولونا «بوگونده جزاویریلمش اولارسگز اوزاده‌که سیزعمل ایدرسگز ۲۹) اونلارا دیرلرکه بوبزیم کتابمزدر سیزه‌حقله دانشار» وشهادت‌ویرر سیزنگ عملگزه «بدرستیکه بزیازدیردیق: ملائکه‌لر دنیاده سیز ایتدگگز عملی‌یازوبلر ۳۰) دنیاده ایمان گتوروب یخشی‌عمل ایدنلری الله اوزرحمتنه داخل‌ایدر بودر بیوك وآشکارا رستکارلیك ۳۱) واما اوکسلر که کافراولدیلر اونلارادیرلر آیا بزیم آیتلریمز سیزه اوخونمیوردی پس سیز تکبرلیك‌ایتدیگز وسیز گناه‌ایدن قوملرایدگز ۳۲) ایلکه اونلره دییلدیکه اللهنگ وعده‌سی حقدر» یقین‌عمله گله‌جکدر «وقیامتنگ قیامنده‌شك یوخدر بوسوزنگ جوابنده دیدیگز بزبلمیوروك ساعت‌ندر بزگمان‌اتمروك» بوسوزنگ

بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ٣٤) وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسيكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَأْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ٣٥) ذٰلِكُمْ بِأَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَاهُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ٣٦) فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ٣٧) وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

دوغريلقنه «مگر ضعيف ظن و بز يقين ايدن دگليك» قيامتڭ واقع اولماقنى ٣٣) «ايتديكلرى پيس عمللرڭ جزاسى اونلره آشكار اولوب استهزا ايتديكلرى عمللرڭ تمرەسى اونلره داخل اولدى» واستهزالڭ جزاسى اونلارا يتشدى ٣٤) «واونلارا ديولركه بوگون بز ترك ايدەريك سيزى» ورحمت يادیمزدن چخارداروق «نجەكه سيز بوگونكه گونگزه يتشمگى ياددن چخاردگز وسيزڭ قرارگاهگز جهنمدر وسيزه هيچ بر كومك ايدنلر يوخدر ٣٥) بوعذابكه سيزه ايتديك اوسببەدركه سيز اللهڭ آيەلرنى استهزا ايله اخذ ايتدگز ودنيانڭ ديريلگى» واونده آزمدت قالوب لذت آپارمق «سيزى مغرور ايلدى پس بوگون اونلار جهنمدن خارج اولمازلر واللهدن راضى ليك طلب ايده بلمزلر ٣٦) پس الله ايچوندر حمدكه گوگلرڭ ويرڭ وعالملرڭ اللهى‌در ٣٧) والله ايچوندر بيوكليك گوگلرده ويرده» واولدن سوا هيچكسه تكبرليك روا دگلدر «والله غالبه ايدندر» جميع خلقه وانتقام آلمقه قادر «وحكمت ايله عمل ايدندر»

سورة الاحقاف (٣٦) آيەدر مكەده نازل اولوب

جزو ٢٦

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) حٰمٓ ٢) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ٣) مَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا اُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ ٤) قُلْ اَرَاَيْتُمْ مَا

١-٢) بو ايكى آيەلر سابقى سورەلرده ترجمه اولدى ٣) گوگلرى ويرى واونلارڭ آراسنده اولان مخلوقاتى خلق ايتمديك مگر حقله ومعين وقتەديك» اللهڭ ياننده او وقت تمام اولاندا قيامت قائم اولار وگوك وير فانى اولار «وكافرلر قورخوزولديقلرى شيئدن» كه پيغمبر اونلارى (قيامتله) قورخوزورديلر اوندن «اعراض ايدرلر

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ
مِنْ قَبْلِ هٰذَا اَوْ اَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٥) وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَنْ
لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ٦) وَاِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ
اَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ٧) وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ
لَمَّا جَاءَهُمْ هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ٨) اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللّٰهِ
شَيْئًا هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفٰى بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ٩) قُلْ مَا

٤) دیکان یوکافرلره آیاسیز کوردکز اوکسلری که اللهدن غیری
بتلری چاغیرارلر گوستروک بکا اوزادیکه یر یوزینده خلق ایدوبلر » وبوجهته
اللهلقه مستحق اولدیلر «یااینکه اونلارک شراکتیوار گوگلرده» واونی خلق اتمکده
«گتوروک بکا برکتاب بوقرآندن قباق» که‌دلالت ایده سیزک سوزکزک دوغریلقنه «یااینکه
اوعلمدن قالمش براثر گتوریک» که اولمجی کتابلردن قالوب ودلالت ایدیر سیزک
دوغریلقکزه « اکر سیز دوغری دینلرسکز» که‌بتلر حقیقتده اللّٰهدر ٥) «وکیمدر
گمراه‌راق اوکسدن که اللهدن غیری برکسی چاغیرا که‌اکر قیامت‌گوننه‌دیک اونی فریادنه
چاغرسا قادر اولماز جواب ویرمکه واوبتلر اوکا عبادت ایدن گسلرک عبادتنی
انکار ایدنلردر» واو بتلر اونلاره عبادت ایدن گسلرک چاغرماقندن غافللردر
صرف جماد نه‌بیلرکه اونی گیم‌لر چاغرور ٦) «ایلکه مخلوقات محشور اولارلار
بتلر اونلار ایله دشمنلر اولارلار واونلارک بتاره عبادت اتدکلرنی انکار ایدرلر
٧) ایلکه بزیم توحید وقدرتیمزه آشکارا دلالت‌ایدن آیه‌لریمز اوخوندی بوحق‌اولان
قرآن اونلره گلن‌گیمی دیدیلر بوقرآن بیوك سحردر ٨) آیامشرکلر دیرلرکه محمد
بوقرآنی اللهه یالان باغلیور دیکان اکر من‌اللهه بهتان دییورم‌ایسه اللهدن بکا گلن
عذابدن برشیئه سیز مالك‌اولمازسکز» ومن‌اللهه بهتان‌دیمك جهتنه‌اکر منی‌هلاك‌ایتمك
ایستیه‌سیز اونی دفع ایده‌بیلمزسکز «اللّٰه اعلمدر اوزاده‌که سیز قرآنه بهتان‌دیمکه شروع
ایدیرسکز» ودیورسکزکه قرآنک اللهدن اولماقی یالاندر ومحمد ساحردر «اللّٰه کفایت
ایدر منله سیزک آراکزده شاهد اولمقه» که‌بوقرآن اللّٰه طرفندندر «واللّٰه باغشلیان
ورحم ایدندر» که‌سیزه تیز عذاب‌گوندرمز ٩) «یامحمددیکان من گیچن پیغمبرلردن
عجیبه وتازه ظهور ایدن خبر و امر گتورن دگلم» نجه‌که اونلر اوز قومنی دعوت
ایدردیلر منده سیزی همان قرارله دعوت ایدیرم بونده برعجیبه وغریبه‌لیك یوخدر
«ومن بیلمورمکه نه‌اولاجاقدر بکا ونه‌اولاجاقدر سیزه» بلمرم من اوز اجلیم‌ایله اوله‌جکم

كنت بدعا من الرسل وما ادري ما يفعل بي ولا بكم ان اتبع الا ما يوحى الي وما انا الا نذير مبين

١٠) قل ارايتم ان كان من عند الله وكفرتم به وشهد شاهد من بني اسرائيل على مثله فامن

واستكبرتم ان الله لا يهدي القوم الظالمين ١١) وقال الذين كفروا للذين امنوا لو كان

خيرا ما سبقونا اليه واذ لم يهتدوا به فسيقولون هذا افك قديم ١٢) ومن قبله كتاب موسى

اماما ورحمة وهذا كتاب مصدق لسانا عربيا لينذر الذين ظلموا وبشرى للمحسنين

١٣) ان الذين قالوا ربنا الله ثم استقاموا فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون ١٤) اولئك

یاقتل اولاجاقم وبلمرم سیزنگ باشگزه گوگدن داش یاغاجاق یاهانسی عذاب سیزه یتشه‌جك «من تابع اولمارام مگر اوشبئه‌که بگا وحی اولونار ومن دگلم مگر آشکارا قورخوزان ١٠) دیگل» یامحمد بگا دیوگ گوروم نه‌جواب ویره‌جکسگز «اکر گوره‌سگز ویقین ایده‌سگزکه بوقرآن الله طرفندن اولا وسیز اوگا کافر اولاسگز وبنی اسرائیل طائفه‌سندن برلفر (عبدالله بن سلام) شاهداولا بوقرآنگ مثلنه» یااینکه قرآنگ مثلی اولان توراته‌که اونده قرآن وصف اولونا «پس شاهد ایمان گتوره وسیزه تکبرلیك ایده‌سگز» ایمان گتورمکدن اوصورتده سیزنگ احوالگز نطور اولاجاق یقیناً که ظالملر اولارسگز «والله ظالملری هدایت ایتمز» ذکراولان شاهد مدینه‌ده ایمان گتوروب حضرتنگ دوغریلقنه شهادت ایتمکی خداوند عالم مکه‌ده اوجنابه خبرویرمکی حضرتنگ غیب بیلمکنه دلالت ایدن آیه‌لرنگ بریدر ١١) «کافرلر دیدیلر مؤمنلره اکر بوقرآن یادین اسلام خیر ویخشی اولسیدی مؤمنلربزه‌سقبت اتمزدیلر» وسیز بزدن قباق ایمان گتورمزدگز بلکه بز سیزدن قباق ایمان گتورردیك «ایلکه ایمان گتورمیوب هدایت تاپمادیلر تیزلیك ایله دیرلر قرآن کهنه یالاندر» بوندن سابق بوگونه یالان سوزلر چوخ دییلوب ١٢) «وقرآن‌دن قباق موسی‌نگ کتابی تورات گلوبدر پشرو ورحمت اولان حالده» خلقه الله طرفندن «وبوقرآن تصدیق‌ایدندر» اوزیندن سابق گتابلری«عربی دلیله اولان حالده تااینکه سن قورخوداسن اوکسلری‌که ظلم ایتدیلر اوز نفسلرینه وبشارت‌در اومؤمنلره که الله یولنده احسان ایدرلره

١٣) بوآیه‌نگ ترجمه‌سی ٤١مجی سوره‌نگ ٣٠مجی آیه‌ده ترجمه اولدی ١٤) اونلار بهشتنگ یولداشـلاریدر همیشه‌لیك بهشته قالارلر اوعملگ مقابلنده که دنیاده یخشی عمللر ایدردیلر ١٥) وبز وصیت ایتدیك انسانه آتاوآناسنه یخشی‌لق ایتمگه آناسی اوشاقی قارننه گوتوردی زحمت‌ایله» آغرلقی جهتنه «ودوغدی اوشاقی زحمت‌ایله واوشاقنگ آناقارننه دوشمگی‌ایله سوددن آیریلماقی اوتوز آیدر» حمل مدتنگ آزی‌آلتی

اَصْحابُ الْجَنَّةِ خالِدينَ فيها جَزآءً بِما كانُوا يَعْمَلُونَ ١٥) وَوَصَّيْنَا الْاِنْسانَ بِوالِدَيْهِ اِحْساناً
حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهاً وَوَضَعَتْهُ كُرْهاً وَحَمْلُهُ وَفِصالُهُ ثَلٰثُونَ شَهْراً حَتّٰى اِذا بَلَغَ اَشُدَّهُ وَبَلَغَ اَرْبَعينَ
سَنَةً قالَ رَبِّ اَوْزِعْني اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتي اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى والِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صالِحاً تَرْضٰيهُ وَاَصْلِحْ
لي في ذُرِّيَّتي اِنّي تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنّي مِنَ الْمُسْلِمينَ ١٦) اُولٰٓئِكَ الَّذينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ اَحْسَنَ
ما عَمِلُوا وَنَتَجاوَزُ عَنْ سَيِّئاتِهِمْ في اَصْحابِ الْجَنَّةِ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذي كانُوا يُوعَدُونَ
١٧) وَالَّذي قالَ لِوالِدَيْهِ اُفٍّ لَكُما اَتَعِدانِنِي اَنْ اُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلي وَهُما
يَسْتَغيثانِ اللّٰهَ وَيْلَكَ اٰمِنْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَيَقُولُ ما هٰذا اِلّا اَساطيرُ الْاَوَّلينَ ١٨) اُولٰٓئِكَ الَّذينَ
حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ في اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنَّهُمْ كانُوا خاسِرينَ ١٩) وَلِكُلٍّ

آی وسود زمانی ایکی ییل «ایکه اوشاق نهایت قوته یتشدی» که اوتوز ییلدریا
اینکه مقصود عقلنگ نهایت کمالیدرکه قرخ سننه یتشدی «دیدی ای‌منم اللهیم بگا
الهام ایت که من شکر ایدیم سننگ اونعمتگا که نعمت ویروبسن بگاومنم آتامه وآنامه
وبوگا که من اوگونه عمل ایدیم که سن اوگا راضی اولاسان واصلاح ایت بگامنم
اولادمی» که صالح کسار اولالار «بدرستیکه من‌سننگ طرفگا قایتدیم وبدرستیکه
من مسلمان‌لردنم» ولمریگا بویون قویاللاردنم ١٦) «بوسوزنگ صاحبی اوکسلردر
که‌بز قبول ایده‌ریك ایتدیکلری گوزل عمل‌لری» وگوزل جزا ویره‌ریك اونلاره «و
اونلارنگ گناهلرندن گیچه‌ریك وبهشت اهللارنگ جمله‌سندن حساب ایده‌ریك وبو
نوع جزاکه‌اونلاره وعده ویریلمشدی‌دوغری وعده‌در «الله‌تعالی وعده‌سنه وفاایدر
١٧) «واوکسکه آتاسنه وآناسنه دیدیکه اف‌اولسون سیزه آیاسیز قورخوزورسگزمنی
که‌من قبردن چیقارلمش اولام» وحشره گلم «وحال آنکه چوخ قرنلر مندن قباق
گیچوب گیتدی» واونلار بوحالهکیمی محشور اولمادیلر سیزنگ بوسوگزدن من
اینجیدیم «وآتاایله آناپناه آپارار واستغاثه ایدراللهه»که اولادی ایمانه گله واولادلرینه
دیه‌لر «وای اولسون سگا ایمان گتور» قیامته ومحمد گتورن قرآنه «حقیقتده اللهنگ
وعده‌سی حق‌در» حشر نشر شك‌سز گله‌جك اونلارنگ جوابنده اوغول «دیرکه
دگلدر قرآن مگر گیچمش آدملرنگ افسانه‌لری ١٨) اونلار اوکسلردر که عذاب
کلمه‌سی اونلره سزاوار اولدی اونلاردن سابق گیچوب گیدن جن‌وانس طائفه‌لرنگ
ایچنده» که اونلره عذاب نازل‌اولدی «حقیقتده اونلرزیانکارلرایدیلر» نیجه‌که‌گیچمش
وقتده بوگونه سوزی دانشانلاره عذاب نازل اولدی بونلره‌ده عذاب نازل اولار

دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ٢٠) وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ٢١) وَاذْكُرْ اَخَا عَادٍ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ اِنِّي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ٢٢) قَالُوا اَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ٢٣) قَالَ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاُبَلِّغُكُمْ مَا اُرْسِلْتُ بِهِ وَلٰكِنِّي اَرٰيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ٢٤) فَلَمَّا رَاَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ اَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا هٰذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ اَلِيمٌ

١٩) وجميع مؤمنلر ايچون» ياانيكه اطاعت ايدن وايتميبنلرنگ هربريسندن اوتری «درجه‌لر واردنياده عمله گتوردکلری عمل مقابلنده والله اونلار اعمللرينگ مزدلی تمام و كمال ويرر واونلار ظلم اولمازلار ٢٠) واوگونكه كافرلر گوستريلرلر» ياانيكه اونلار داخل اولارلار «اوده اونلاره ديرلر سيز اوزگزنگ لذيذ طعاملرگزی دنيا گزده آپاردگز» وهاموسنی صرف ايتدگز «واونيله لذت آپاردگز» آخرته هيچ شيئی قالمادی «پس بوگون رسوا ايدن عذاب ايله جزاويريلرسگز اوجهته كه سيز دنياده ناحق يره تكبرلك ايدرديگز» حقه بويون قويمازدگز «واوسببه كه سيز فاسق اولوب خارج اولدگز» اللهنگ اطاعتندن ٢١) يامحمد اهل مكه يه «عاد قومنگ قرداشی هود پيغمبری يادايت ايلكه اوزقومنی اللهنگ عذابيله احقافده» قوملق يرده كه عبارتدر يمنده عمان ايله حضرموت آراسنده «قورخوزدی واولدن اول وصوگره قوخوزان پيغمبرلر اوزقومنی قورخوزان كيمی اوزقومنی دعوت ايدوب ديديكه «عبادت ايتميوگ مگر اللهه بدرستيكه من سيزه بيوك گوننگ عذابندن قورخورام ٢٢) ديديلر آياسن گلوبسن كه بزی اوزاللهلاريمزدن قايتاراسن پس گتور بزه وعده ايتديگنگ عذابی اگر سن دوغری دينلردن سن» بزايمان گتورمه سك بزه عذاب نازل اولاجاقدر ٣٢) «هود ديديكه علم اللهيانده در» عذاب گوندرملك وقتنی اوزی بيلور «ومن يتوره رم اوسوزلری كه من اونيله گوندريلمشم» سيزنگ طرفگزه امامن كورورمكه كه سيز بيلمين قوم سگز» صلاحگزی وضررگزی بيلميورسگز ٢۴) «ايلكه عذابی گورديلر» كه بولود كيمی گوگنگ اطرافنده «گلين لنوب اوحالده كه اونلارنگ چوللرينه وصحرالرينه طرف گلوردی» بربرينه بشارت ويرديلركه نيچه ئيلدر ياغش ياغميوب ايندی ياغش گلور «ديديلر بولوت بزه طرف گلوب ياغش ياغدير اجاق» الله تعالی اونلاری ردايدوب بيوروريا غش

٢٥) تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ٢٦) وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ٢٧) وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

٢٨) فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَٰلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ٢٩) وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ٣٠) قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ

دگلدر «اوعذاب‌درکه سیزاونی‌تیز ایستیوردگز سیز گوردگز بولوت بیلیدر که‌اونده دردناك عذاب واردر ٢٥) اوییل هلاك ایدر جمیع شیئی‌لری اونلارگ اللهنگ امری‌ایله پس‌صباح ایتدیلر برحالده که» اونلارگ ماللرندن وجانلارندن «گورونمدی مگر اونلارگ مسکنلری»حیوانلر وآدملر هاموسی‌هلاك اولدیلر «هابیله بزجزاویره‌ریك گناه‌کارقوملره ٢٦) بزاونلارا اوگونه قوت وقدرت ویردیك که‌سیزه اونوع قوت ویرمدیك» بدن،جسم، مال وعمرگ چوخلقی‌ایله «اونلارا قولاق، گوزلر وقلبلر یاراتدیق» اماحقی گورمدیلر وایشتمدیلر وآنلامادیلر «صوگره اونلارگ قولاقی‌ونه گوزلری ونه‌قلبلری» اللهگ عذابندن «برشیئی‌دفع ایتمدی او سببه که اللهگ آیه‌لرینی انکار ایتدیلر واستهزا ایتمکلرنگ جزاسی اونلاری احاطه ایتدی» ٢٧) «وهرآینه بزهلاك ایتدیك (ای‌اهل‌مکه) سیزگ اطرافگزده اولان قریه‌لردن» هودقومنی که یمنده‌ایدی وصالح قومنی که‌حجرده ولوط قومنی‌که شام‌یولنده‌ایدی «وتکرار ایتدیك اوزآیه‌لریمزی» گاه‌معجزه‌عنوانیه گاه‌هلاك‌ایتمك، گاه‌نعمتلری‌یاده گتورملك‌وبوندن غیری سببلره گوره «شاید که اونلار قایدالار اللهطرفنه ٢٨) نیه‌اونلاره نصرت ویرمدی اواللهلار که حقیقی اللهدن غیری اوزلرینه الله‌اخذایتمشدیلر» وبیله گمان‌ایدردیلر «اونیله اللهه یاخونلق ایدردیلر بلکه اواللهلار اونلاردن یوخ اولدی» وهیچ نفع وفایده ویرمدی «وبودر اونلارگ یالانی‌وبهتان دیدیکلری سوزگ اثری

٢٩) یادگا گتور یامحمد اوزمانی که جندن برطائفه‌نی سن‌طرفه دولدردیك»سن قرآن اوخویان وقتده «قولاق آسوردیلر قرآن اوخوماقه» حضرت پیغمبر عکاظه بازارینه گیدن وقت بطن نخله آدلانان یرده «ایلکه حاضر اولدیلر پیغمبره» یاقرآنه وحضرت باشلادی قرآن‌اوخومقه جنلرگ بعضی‌سی بعضی‌سنه «دیدیلر ساکت‌اولوگ»

مصدقًا لما بين يديه يهدي إلى الحق وإلى طريق مستقيم ٣١) ياقومنا اجيبوا داعي الله وآمنوا به يغفر لكم من ذنوبكم ويجركم من عذاب اليم ٣٢) ومن لا يجب داعي الله فليس بمعجز في الارض وليس له من دونه اولياء اولئك في ضلال مبين ٣٣) اولم يروا ان الله الذي خلق السموات والارض ولم يعي بخلقهن بقادر على ان يحيي الموتى بلى انه على كل شيئ قدير ٣٤) ويوم يعرض الذين كفروا على النار اليس هذا بالحق قالوا بلى وربنا قال فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون ٣٥) فاصبر كما صبر اولوا العزم من الرسل ولا تستعجل لهم

قرآننگ سسنی ایشیدنگ «ایلکه قرآن اوخونماق تمام اولدی اونلر قایتدیلر اوز قوملرینگ طرفنه قورخوزان حالده» اوزقوملرنی اللهنگ عذابیله ٣٠) «دیدیلر ای بزیم قوممز بدرستیکه بزبرکتاب ایشتدیك موسی دن صوگره نازل اولوب در تصدیق ایدندر اوزندن قباق اولان کتابلاری حق ودوزیوله هدایت ایدر» که اویول ایله گیدن بهشته یتشر. (القصه) ابوطالبنگ وفاتندن صوگره اهل مکه حضرتنی چوخ اینجتمگه گوره حضرت طائفه تشریف آپاروب طائفنگ بیوکلرندن اوچ نفری گوروب اونلاری اوزدیننه دعوت ایتدی بریسی دیدی که من کعبه‌نگ اورتوگنی اوغورلامش اولوم اگر سن حق پیغمبر سن ایسه اوبریسی دیدیکه الله سندن باشقه آدم تاپمادی پیغمبرلگه گوندرمگه هر بریسی بوگونه سوزله حضرته اذیت ایدوب حضرت اونلارنگ ایمانندن ناامید اولوب مکه‌یه قایدان وقتده گیجه وقتی نماز قیل اوردی ونمازده قرآن اوخویوردی نصیبین جنلرندن حضرتنگ قرآن اوخومق سسنی ایشیدوب ایمانه گلدیلر وگیدوب اوزقوملرنی دین اسلامه دعوت ایتدیلر ٣١) «ای بزیم قوممز قبول ایدینگ اللهنگ طرفنه دعوت ایدن پیغمبری واوگا ایمان گتورنگ تااینکه سیزنگ گناهگزی باغشلیه ودردناك عذابدن سیزه امان ویره» ٣٢) «وهرکسکه الله طرفنه چاغرانی قبول اتمیه اللهی یرده عاجز ایدن دگلدر» قاچوب قورتولابلمز «واونگ ایچون اللهدن سوا دوستلر یوخدر» که عذابی اونلاردن دفع ایده «اونلار آشکارا ضلالتده درلر» جنلرنگ سوزی تمام اولدی ٣٣) «آیا بلمورلر که اوالله که گوگلری ویری خلق ایتدی واونلاری خلق ایتمکدن عاجز قالمادی یایورولمادی بوگونه صفتده اولان الله قادردرکه اؤلیلری دیریلده بلی الله هرشیئه قادر در ٣٤) اوگونکه کافرلر اوده داخل اولارلار» اونلارا دیرلر «آیا بوحق دگل ایدی» وپیغمبرلر بوگونکی گونی سیزه خبر ویرمه‌مشدیلر «دیرلر بلی آند اولسون بزیم اللهمزه حق در» الله تعالی بیورار «پس دادنگ اللهنگ عذابنی اوسببه که سزکافر اولدگز»

كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا اِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ

اللهنگ قدرتنه ونعمتنه ۳۵) «پس صبرایت یاپیغمبر نجه‌که اولوالعزم پیغمبرلر صبر ایتدیلر وتلسمه اونلارا عذاب گلمگه ایلکه اونلره عذاب وعده‌سی ویریلن گونی گوررلر ایله گمان ایدرلر که گویا دنیاده قالمیوبلر مگر گوندن برساعت» یعنی عالم برزخگ یاقیامت گوننگ اوزونلقی‌نگ مقابلنده دنیاده ایتدیکاری عمرنظرلرینه چوخ آز گلر الله تعالی بیورور «بوقرآن یتورمکدر سیزه الله طرفندن اولان موعظه‌لری آیاهلاك اولار مگر فاسق قوملر» وعذاب اونلارا یتشر یعنی عذاب واقع اولماز مگر عاصیلره و اللهنگ امرندن چخانلارا

﴿ سورة محمد ص (۳۸) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب ﴾

حزب

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ۲) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ۳) ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللهُ لِلنَّاسِ

۱) اوکسلرکه اللهه کافراولدیلر وخلقی اللهنگ یولندن منع ایتدیلر» قویمادیلر ایمانه گلمگه وپیغمبره اعتقاد ایتمگه «الله تعالی اونلرگ عمللرینی هیچ ایتدی» که اونلارگ اعتقادنه گوره اوعمللر آخرت ودنیالرینه نفع ایده‌جك ایدی ۲) «واوکسلرکه اللهه ایمان گتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر ومحمد ص ه نازل اولان قرآنه واحکامه ایمان گتوردیلر که اوگا نازل اولان حقدر واولرگ اللهنگ طرفندن نازل اولوبدر الله تعالی اونلرگ گناهلرینگ اوستنی اورتدی وکیچمش گناهلرینی باغشلادی وحاللرینی اصلاح ایتدی» دنیاده دشمنلرینه غالب اولوب آخرتده بهشته یتشرلر ۳) «بوهدایت وضلالت اوسببه‌درکه کافرلر باطله تابع اولدیلر اما مؤمنلر حقه تابع اولدیلر» الله طرفندن اولان توفیق ایله «هابیله الله تعالی اونلرگ مثللرینی اونلره مثل اورار» مؤمنه مؤمن مثلی وکافره کافر مثلی گتورور اونلاری قالدیرمق ایچون ۴) «ایمؤمنلر ایلکه سیز کافرلره ملاقات ایتدگز اوروگ اونلارگ بوینونی» واونلاری اؤلدوروگ «اوزمانه‌دیك که آغیر

امثالهم ۴) فاذا لقيتم الذين كفروا فضرب الرقاب حتى اذا اثخنتموهم فشدوا الوثاق فاما منا بعد واما فداء حتى تضع الحرب اوزارها ذلك ولو يشاء الله لانتصر منهم ولكن ليبلو بعضكم ببعض والذين قتلوا في سبيل الله فلن يضل اعمالهم ۵) سيهديهم ويصلح بالهم ۶) ويدخلهم الجنة عرفها لهم ۷) يا ايها الذين امنوا ان تنصروا الله ينصركم ويثبت اقدامكم ۸) والذين كفروا فتعسا لهم واضل اعمالهم ۹) ذلك بانهم كرهوا ما انزل الله فاحبط اعمالهم ۱۰) افلم يسيروا في الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين من قبلهم دمر الله عليهم وللكافرين امثالها ۱۱) ذلك بان الله مولى الذين امنوا وان الكافرين

ایده‌سگز اونلاری» چوخ قتل وزخمدار اتمك ایله «ایلکه اونلری اسیرایتدگز اونلری محکم باغلیون» که قاچا بیلمه‌سونلر اسیر ایدندن صوگره «یامنت قویوب آزاد ایدرسگز یااینکه فدیه آلارسگز اوزمانه دیك که اهل جنگ دعواسلاحنی اگینلرندن چخاردوب یره قویارلار» یعنی دعوا تمام اولانه دیك «بودر اللهك امری واگرالله ایستیه هرآینه انتقام آلار کفاردن» اونلاری هلاك اتمك ایله اما الله امرایدیر سیزی دعوایه دین اسلامی احیا اتمك ایچون «تااینکه بعضگزی بعضگزایله امتحان ایده» که اطاعت ایدنله ایتمین معلوم اولا «واوکسلر که الله یولنده وجهادده قتله یتشدیلر الله تعالی اونلرگ عملنی باطل ایتمز» دنیاده آدلاری یخشیلق ایله ذکر اولوب وآخرتده شهید ثوابی اونلره یتشر

۵) «تیزلیك ایله الله اونلاری بهشته وثوابه هدایت ایدر واصلاح ایدر اونلارگ حالنی» هم دنیاده هم آخرتده ۶) «واونلاری بهشته داخل ایدر که اونگ تعریفنی دنیاده گورمه‌مش مؤمنلره تانیدوب» یااینکه مؤمنلره بهشته گتمك یولنی الله تعالی تانیدوب دلیله احتیاجلری اولماز ۷) «ای مؤمنلر اگرالله‌ه گومك ایده‌سگز» اونگ یولنده جهاد وپیغمبرینه گومك اتمك ایله «الله تعالی سیزه گومك ایدر» که دشمنگزه غالب اولارسگز «وثابت ایدر سزگ قدملرگزی» که قلبگز شجاعتلو وقوتلو اولار ۸) «واوکسلرکه کافر اولدیلر پس هلاکت اولسوگ اونلاره واونلارگ اياقلاری یردن سوروشدی» واوزلری دشمندن قورخان اولدی «والله باطل ایتدی اونلارگ عمللرنی ۹) بوهلاکت اوسببه‌درکه ناخوش دوتدیلر اوزادیکه الله نازل ایتدی» پیغمبرینه قرآن واحکامدن واونلره مخالفت ایتدیلر «والله اونلارگ عمللرنی هیچ ایتدی ۱۰) آیا کافرلریرگ یوزینده سیر ایتمورلر که باخوب گورسونلرکه نیجه اولدی اوکسلرگ آخری که اونلاردن قباق واریدیلر» اونلارا پیغمبر گوندریلدی اونگ سوزنه باخمادیلر «والله اونلاری

لا مولی لهم ۱۲) ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات تجری من تحتها الانهار والذین کفروا یتمتعون ویأکلون کما تأکل الانعام والنار مثوی لهم ۱۳) وکأین من قریة هی اشد قوة من قریتك التی اخرجتك اهلکناهم فلا ناصر لهم ۱۴) افمن کان علی بینة من ربه کمن زین له سوء عمله واتبعوا اهواءهم ۱۵) مثل الجنة التی وعد المتقون فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین وانهار من عسل مصفی ولهم فیها من کل الثمرات ومغفرة من ربهم کمن هو خالد فی النار

هلاك ایتدی» یا پیغمبر سکا «ایناتمیانلارا اونگ گیمی عذاب وارد اولار ۱۱) بوعذاب اوسببه‌درکه الله اوکسلرگ دوستی‌در که‌اوگا ایمان گتوردیلر وبدرستیکه کافرلرگ دوستی یوخدر» که‌عذابی اونلاردن دفع ایده ۱۲) «الله داخل ایدر اوکسلری که‌اللهه ایمان گتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر اوبهشته‌که اونگ آلتندن نهرلر آخار واوکسلرکه کافر اولدیلر آزمدت دنیاده نفع بردار اولارلار » واونلارگ خاصیتی حیوان گیمی‌در «لذت آپارارلر وییرلر نجه‌که چارپالر ییر» قصدلری آنجق ییوب ایچمکدر ایلکه اولدیلر «اود اونلارگ آرامگاهیدر» ایلکه حضرت پیغمبر مگه‌دن مدینه‌یه هجرت اتمك ایستدی مکه‌نگ ایوینه باخوب آغلیوردی بوآیه نازل اولدی: ۱۳) «چوخ اهل قریه واردر که‌شدتلو ایدیلر قوت جهتنه سنگ قریه‌گ مکه‌نگ اهلندن که‌سنی قریه‌دن اخراج ایتدیلر وبز اونلاری هلاك ایتدیك پس اونلار ایچون گومك ایدن یوخدر» پس بوقریه‌نگ اهلی نه‌یه امیدوار اولورلارکه اونلار هلاك اولمیاجقلار ۱۴) «آیا اوکسکه ظاهرده حجت ودلیل ایله اولا اوز اللهنگ طرفندن» یقین ایده دیننگ صحتنی «اوکس گیمیدرکه اونگ پیس عملی اوگا زینتلو گورونه» وشیطان اونی یولدان چخاردا «واوز خواهشلرینه تابع اولالار» اوّلمجی عبارتدر مؤمنلردن ایکمجی عبارتدر منافقلردن یقینا بوایکی طائفه‌نگ احوالی قیامتده برطریق ایله اولماز ۱۵) «اوبهشتگ وصفی که‌پرهیزکارلره وعده اولونوب بیله‌درکه اونده نهرلر وار که‌سوینگ رنگی وایبی تغییر تاپمیوب ونهرلر وار اوگونه سوددن که‌طعمی تغییر تاپمیوب» ترش وبدطعم دگلدر « ونهرلر وار شرابدن که‌لذیذدر ایچنلر ایچون » که‌اوندن اذیت چکمزلر نجه‌که‌دنیا شرابندن اذیت چکرلر وعقللری زایل اولار «وصاف بالدن نهرلروار» که‌مومی وغیری قاریشقی یوخدر «واونلار ایچون بهشتده جمیع میوه‌جاتدن واردر» خواه آدنی بله‌لر خواه بلمیه‌لر بونلارگ هاموسیله برابر اونلاردن اوتری « باغشلانمق وار اونلارگ اللهی طرفندن» اوکسلر بوگونه نعمتلر ایله لذت

وسقوا ماء حميماً فقطع امعاءهم ١٦) ومنهم من يستمع اليك حتى اذا خرجوا من عندك قالوا للذين اوتوا العلم ماذا قال انفاً اولئك الذين طبع الله على قلوبهم واتبعوا اهواءهم ١٧) والذين اهتدوا زادهم هدى واتيهم تقويهم ١٨) فهل ينظرون الا الساعة ان تاتيهم بغتة فقد جاء اشراطها فانى لهم اذا جاءتهم ذكريهم ١٩) فاعلم انه لا اله الا الله واستغفر لذنبك وللمؤمنين والمؤمنات والله يعلم متقلبكم ومثويكم ٢٠) ويقول الذين امنوا لولا نزلت سورة فاذا انزلت سورة محكمة وذكر فيها القتال رايت الذين فى قلوبهم

چكرلر «آيا اوكس گيمى در كه اوكس هميشه ليك اودده قالا قاينار سوايله سيراب اولارلر ايلكه اوسوئى ايچديلر اونلارنگ باغرساقلارنى پارچه پارچه ايدر ١٦) اونلاردن اوكس واردركه قولاق آسارلر سگا» كه سننگ قرآن اوخوماقگى ايشيده لر «ايلكه سننگ يانندن چيخارلر ديرلر اكسلره كه اونلره علم ويريلوب» مؤمنلرنگ اهل علم ومعرفتلارينه بونى ديديلركه «پيغمبر نه ديدى بوندن غباق» ديديكى سوزلرينى آنلامادیك بوسوزى استهزا ايله ديورديلر « اونلار اوكسلردركه الله تعالى مهرليوب اونلارنگ قابلرينى واونلار اوز خواهشلرينه تابع اولديلر» وميل اتمه ديلر اوطرفه كه دليل وحق دلالت ايدير اوننگ دوغريلقنه ١٧) «واوكسار كه هدايت تاپديلر» پيغمبردن ايشتديكلرى سوزلر ايله «الله اونلرنگ هدايتنى آرتوروب پرهيزكارلقلرننگ مزدنى ويردى ١٨) «آيا اونلار منتظر اولارلار» يعنى منتظر اولمازلار «مگر قيامته كه اونلارا غفلة گلر حقيقتده قيامتنگ علامتلرى گلدى» اوجمله دندر حضرت پيغمبرنگ ظهورى «قيامت بردن گلن زمانده اوگونكه گونى يادلرينه گتورملك اونلره تنوع ممكن اولار» وقيامت قائم اولاندانصوگره ايمان گتورملك فائده ويرمز ١٩) «بيلگن كه الله يوخدر مگر حقيقى الله واستغفار ايت اوز گناهلرگا» بونوع خطاب پيغمبره اوندن اوتريدركه امت اوگا تبعيت ايدوب استغفار ايتسونلر كه پيغمبر گيمى بزرگواره امراولونا استغفار اتمكه عاصى بنده لره بطريق اولى امراولار «واستغفار ايت مؤمن گشيلره ومؤمن عورتلره» كه الله اونلارنگ دعاسنى قبول اتمه سه يقين سننگ دعاگى اونلارنگ حقنده قبول ايدر «دنياده سيزنگ دولانمق يرگزى وآخرتده قايداجاق يرگزى الله تعالى بيلور» كه آخرتده بهشته گتملوسگز ياجهنمه ٢٠) «مؤمنلر ديرلر نيه برسوره نازل اولمادى» چونكه قرآن نازل اولماقه چوخ حريص ايديلر كه احكامى ديندن تيز تيز خبردار اولسونلار يااينكه جهاد بارەسنده «ايلكه برمحكم سوره نازل اولدى» كه دلالت ايدر جهاده «واونده دعوا اتمك ذكر اولونا سن گوررسن اوكسلرى كه اونلارنگ

مرض ينظرون اليك نظر المغشي عليه من الموت فاولى لهم ٢١) طاعة وقول معروف فاذا
عزم الامر فلو صدقوا الله لكان خيراً لهم ٢٢) فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا في الارض
وتقطعوا ارحامكم ٢٣) اولئك الذين لعنهم الله فاصمهم واعمى ابصارهم
٢٤) افلا يتدبرون القران ام على قلوب اقفالها ٢٥) ان الذين ارتدوا على ادبارهم
من بعد ما تبين لهم الهدى الشيطان سول لهم واملى لهم ٢٦) ذلك بانهم قالوا للذين كرهوا
ما نزل الله سنطيعكم في بعض الامر والله يعلم اسرارهم ٢٧) فكيف اذا توفتهم الملئكة
يضربون وجوههم وادبارهم ٢٨) ذلك بانهم اتبعوا ما اسخط الله وكرهوا رضوانه

قلبلرینده نفاق ناخوشاقی‌وار سکا باخارلار اولکسک باخماقی گیدی که‌اوکا اولوم بیهوش‌لکی گله پس هلاك اونلره سزاوار اولسون» ٢١) جهاده تکلیف ایدن‌زمان «اطاعت‌اتمك ویخشی بسوز دانشماق» که‌قولاق آسان اوندن رنجیده اولمیه، یخشی ایشدر «ایلکه دعواسوزی یقین اولدی» سوزلرندن عدول ایدرلر ووعده‌لرینه وفا ایتمزلر «واگر دوغری دیه‌لر اللهه هرآینه یخشی اولاردی اونلاره» نفاق اتمکدن ٢٢) «ای منافقلر اگر سیز والی‌لر اولاسکز امیدکز وارکه یریوزینده فساد ایده‌سکز» رشوت آلماق وقان توکمك ایله «وقطع ایده‌سکز بربرکزک قوم‌لقنی» نجه‌که قریش قتل اتمك ایستدی بوآیه بنی امیه حقنده نازل اولوبدر که‌خیال اتمشدیلر اگر ساطنت اونلارا یتششه پیغمبرک یاخون قوملریندن انتقام آلالار ٢٣) «بونلار اولکسلردرکه الله اونلاره لعنت ایتدی» ورحمتندن اوزاق ایتدی «پس الله اونلارک دیللرینی لال وگوزلرینی گور ایتدی» نه‌حقی دانشارلار ونه‌گوررلر ٢٤) «آیا فکر اتمزلر قرآنی» واوندن عبرت گوتورمزلر «یااینکه اونلارک قلبلرینده قفل‌لر وار» هرگز آچیلماز که‌قرآنه باخوب فکر ایده‌لر ٢٥) «بدرستیکه اولکسلرکه دالاری‌طرفه قایتدیلار» وایمان‌دن دوندیلر که‌ظاهرده ادعای اسلام ایدیردیلر باطنده حالت کفرده قالمشدیلر یابیغمبرک اوصافنی بیله بیله ایمان گتورمیوب کفر حالنده قالدیلر «اوندن صوکره که اونلارا هدایت آشکار اولدی شیطان اونلارک عمل‌لرینی زینتلو گوستردی واوزون اوزاق آرزویه سالدی ٢٦) بواوزون آرزویه سالماق اوجهته‌درکه منافقلر الله نازل‌ایتدیکی قرآنی واحکامی خرشلامیان یهودیلره دیدیلرکه بزتیزلیك‌ایله بعض ایشلرده سیزه اطاعت‌ایده‌ریك ومحمدی اولدورمکده سیزله یولداش اولاریق والله اونلرک‌سرلرینی‌بیلر ٢٧) «پس نجه‌اولار اونلارک حالی اووقتکه اونلاری ملائکه‌لر قبض‌روح ایده‌لر اونلارک یوزلرینه ودال‌لارینه اورارلر ٢٨) بواورمق اوسببه‌در که اونلار تابع

فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ‌ ٢٩) اَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ اَضْغَانَهُمْ ٣٠) وَلَوْ نَشَاءُ لَاَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمٰيهُمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ٣١) وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَا اَخْبَارَكُمْ ٣٢) اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ٣٣) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا اَعْمَالَكُمْ ٣٤) اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ٣٥) فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا اِلَى السَّلْمِ وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ

اولدیلر گناه‌عمللره که اللهه ناخوش‌گلر «واونلار ناخوش‌دوتدیلر اللهڭ رضاسنی» که ایمان وطاعتدر «پس‌الله باطل‌ایتدی اونلارڭ عمللرنی» که عمله گتوردیلر اوز گمانلرینه مطابق‌صدقه وغیری عمللردن ٢٩) «آیا اوکسلرکه اونلارڭ قلبلریندہ نفاق ناخوشلقی‌وار بیله گمان‌ایدرلر که الله اونلرڭ عداوتنی ومؤمنلرله‌اولان پیس خیاللرنی خلقه آشکار‌اتمز ٣٠) واگربیز ایسته‌سك هرآینه سڭا اونلاری‌گوستره‌ریك واونلاری تانیارسان اونلارڭ علامتلری ایله والبته اونلری تانیارسن سوزلرنی دانشماقله» وسوزلرڭ مضموننلدن نفاقلرنی بیلرسن «والله‌سیزڭ عملڭزی‌بیلر»
٣١) «وهرآینه‌سیزی‌بیز امتحان‌ایده‌ریك» امتحان‌ایدن‌کسڭ‌معامله‌سی‌کیمی معامله‌ایده‌ریك «تااینکه سیزدن جهادایدن کسلری وصبرایدنلری بیلڭ وسزڭ خبرلرڭزی دخی بیلك» که آیادیدیگڭز سوزلره عمل‌ایدرسڭز یانه ٣٢) «اوکسلر که کافراولدیلر وخلقی اللهڭ‌یولندن ساخلادیلر وپیغمبره مخالفت‌ایتدیلر هدایت‌اونلره‌ظاهر اولاندن صوڭره بوکسلر اللهه برشیئی ضررویرمزلر» بلکه اوزلرینه ضررویررلر «وتیزلیك ایله الله اونلارڭ عمللرنی باطل‌ایدر» ٣٣) «ای‌اوکسلرکه ایمان گتوردیلر اطاعت ایدڭ اللهه وپیغمبره» واونڭ قولنی قبول‌ایدیڭ «واوزعملڭزی باطل اتمیوڭ»
٣٤) «اوکسلر که کافراولدیلر وخلقی الله‌یولندن منع‌ایتدیلر» گاه‌وسوسه وگاه‌زوریله «صوڭره کافرلکده اؤلدیلر البته‌الله اونلاری باغشلاماز ٣٥) پس سست وضعیف اولمیوڭ دعوادن وکفاری مسالمه ومصالحه‌یه چاغرمیون وحال‌اٰنکه سیز غلبه‌ایدن واینلاردن اوجاراق‌سڭز غلبه‌جهتنه والله سیزایله‌در» دشمنڭزه غلبه‌اتمگه سیزه کومك‌ایدر «والبته‌الله سزڭ‌عملڭزی ناقص‌اتمز» ثواب‌ویرمکده بوآیه‌ٔهاموسی خبردر الله‌طرفندن مؤمنلرڭ دعوادہ غلبه‌اتمگنه ٣٦) «بودر وبوندن غیری‌دگلدر دنیانڭ

۳۶) اِنَّمَا الْحَيوٰةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ اُجُورَكُمْ وَلَا يَسْئَلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ۳۷) اِنْ يَسْئَلْكُمُوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوا وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ۳۸) هَا اَنْتُمْ هٰؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَاِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا اَمْثَالَكُمْ

دیریلگی لهوولعبدر» اوشاق اویناملقی کیمی تیززائل اولاندر «واگر سیز ایمان گتوره‌سگز وپرهیزایده‌سگز الله سیزگ اجرگزی ویرر والله تعالی ایستمز سیزدن سزگ مالالرگزی» که هاموسنی الله یولنده تصدق ایده‌سگز یااینکه پیغمبر سیزدن حق الزحمه ایستمز ۳۷) «اگر الله سیزدن سیزگ مالگزی ایستیه ومبالغه ایده اوصورتده سیز بخیل لیك ایدرسگز وویرمزسگز اوصورتده سیزگ اللهه و پیغمبره دشمن اولماغگزی الله ظاهرایدر» الله ایستدیگنی سیزویرمینده اللهه دشمن اولوب دشمنی دفع اتمك واجب اولاجاقدر اماالله سیزدن چوخ آزایستیور مالگزگ اوندن برینی وایگرمی‌دن برینی که اونگ یولنده فقرایه ویره‌سگز ویاجهادده ومسلمانلرگ مصلحتی اولان یرلرده صرف ایده‌سگز ۳۸) «خبرداراولوگ سیز اوکسلرسگزکه چاغریلارسگز (محمد ص سیزی چاغریر) که صرف ایده‌سگز الله یولنده پس سیزدن واردر اوکسکه بخل ایدر» وواجبی زکوتی ویرمز «وهرکسکه بخیل لیك ایده حقیقتده اوزینه بخل ایدوبدر» اوجهته که هرکس هرقدر الله یولنده صرف اتسه ثوابی اوزینه یتشر «والله بی‌احتیاجدر» احتیاجی سزگ مالگزه یوخدر «وسیز محتاج‌لرسگز» اللهه «واگراعراض ایده‌سگز» اللهدن واونگ پیغمبرندن «الله سیزدن غیری قومی عوض ایدر» که اللهه که چوخ اطاعت ایدن اولارلار «صوگره سزگ کیمی اولمازلار» که اللهدن اعراض اتمزلر وسیزدن یخشی اولارلار

سورة الفتح (۲۹) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۲) لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ

۱) یاپیغمبر بز سندن اوتری آشکارا فتح غملة گتوردیك» دین اسلامی اوجالدوب دشمنلریگی ذلیل ایتدیك (شان نزول) اشرف مخلوقات واقعه‌ده گوردیکه مکه‌یه گیدوب

مسجدالحرامه داخل اولوب طواف وحلق ایدبر هجرتنگ ٧مجی ئیلنده پیغمبرص
اصحابه خبر ویروب امرایتدی‌که مدینه‌دن خارج اولسونلار پس مدینه‌دن چیخوب
ذی‌الحلیفه منزلنه یتشدیلر عمره‌دن اوتری احرام باغلیوب ٦٦ دوه نحردن اوتری
اوزیله برابر گتوردی وتلبیه دیه‌دیه مکه‌طرف روانه‌اولدی ایلکه‌بو خبرقریشه یتشدی
خالدابن ولیدی ایکی‌یوز سوارایله گوندردیلرکه داغلارنگ باشنده کمین ایدوب
قویمیالر حضرتی‌مکه‌یه‌طرف گلمگه‌ایلکه‌اونلار یتشدیلر برگون حضرت‌ظهر نمازینی‌جماعتله
قیلان‌وقتده خالد دیدیکه اگراونلار نمازده اولان وقت‌اونلاره حمله ایتسیدیك‌هرآیه
اونلاره غلبه ایدردیك چونکه اونلار نمازلرینی هرگز کسمزلر اما برقدر زماندن
صوگره گنه‌ده اونلارنگ برنماز وقتی گله‌جك که گوزلرندن چوخ‌ایسترلر ایلکه‌نمازه
داخل اولدیلر اونلاره حمله ایده‌ریك پس جبرئیل نازل اولوب قورخی نمازینی
گتوردی که‌سورۀنسانگ ١٠٢آیه‌سنده‌ذکراولونبدرایلکه‌ایکمجی گونی اولدی حدیبیه‌ده‌نازل
اولوب قریش طائفه‌سی لات‌وعزایه آندایچدیلرکه برنفرساق‌قالنجه قویمیالار پیغمبری
مکه‌یه‌داخل اولماقه حضرت اونلارنگ یاننه‌آدم گوندردیکه من‌دعوادن اوتری گلمه‌مشم
بلکه‌گلمشم عمره‌عملی‌ایدم ودوه‌لری نحرایدوب اتنی‌اونلاره ویروب قایدام. پس‌عروة
بن‌مسعود ثقفینی که عاقللو کشی‌ایدی قریش حضرتنگ‌یاننه گوندردی‌لر ایلکه‌حضرتنگ
قوللقنه یتشدی دیدی یامحمدص سننگ قومنگ آندایچوبلر که‌سنی مکه‌یه داخل اولمقه
قویمیالار حضرت همان جوابی بیوردی عروه‌دیدی من‌بوگونه‌دیك گورمدیم‌برکیشی
که‌سننگ کیمی دوغری‌سوز دانشه پس قایدوب احوالی قریشه خبرویردی‌اونلار
دیدیلر اگرمحمد مکیه‌داخل‌اولاوعربلر بواحوالی ایشیده‌لر هرآینه بزه‌ذلت گتورر
وبزیم اوستمزه جرئت ایدرلر پس سهیل بن‌عمروی برنفرایله برابر حضرتنگ یاننه
گوندردیلر ایلکه‌گلوب یتشدیلر دیدیلر یامحمد خواهش ایدیریك که‌سن بوئیل مکه‌یه
گلمیه‌سن وبزده‌سننگ ایشگابا‌خاروق سنله‌عرب آراسنده ایش نه‌یره یتشر صوگره‌گلن
ئیل‌تشریف گتور اوچ‌گون مکه‌نگ حرمنی سننگ اختیارنگا ویره‌ریك اعمال عمره‌نی
عمله گتوروب قایدارسان پس‌حضرت اونلارنگ خواهشارینی قبول ایتدی امااصحابنگ
چوخنه‌بوصلح‌خوش گلمیوب حضرت عمررض عرض‌ایتدی‌یارسول‌الله‌آیابزحق‌ودشمنمز
باطل دگلدر حضرت بیوردی‌بلی دیدی‌بوذلتی بزه‌نیه‌قبول ایدیرسگز حضرت‌بیوردی
که‌الله‌وعده ایدبدربزگا نصرت ویرمگی وهرگز وعده‌سنده خلاف‌اتمز عمردیدی اگر
قرخ‌نفر منله‌موافقت‌ایتسه منهرآینه بونلرایله دعوا ایده‌رم‌آیاسیز دیمدگز که‌مسجدالحرامه
داخل اولاریق وباشمزی قیرخدراریق حضرت بیوردی من دیمدیم‌که بوئیل داخل
اولاریق دیدیمکه‌الله‌تعالی وعده ایلیبدرکه من‌مکه‌نی فتح، سعی وطواف ایده‌رم‌ایلکه
بونوع سوزلرنگ ذکری چوخ اولدی حضرت بیوردی‌که اگرصلحی‌قبول ایتمرسگز

پس اونلار ایله دعوا ایدوك بعضی حدیثلره گوره ایلکه اصحاب قریشه حمله ایتدیلر حضرتنگ اصحابی آز مدتده مغلوب اولوب پیس حال ایله قاچدیلر وحضرتنگ قباقندن گیچدیلر حضرت بیوردی یاعلی قلجی گوتور قریشی دفع ایت حضرت علی قریشه حمله ایدوب اونلاری گرو قایتاردی قریش دیدیلر یاعلی آیا محمد ص بزه ویردیگی سوزدن پشیمان اولوب علی۴ بیوردی پشیمان اولمیوب پس اصحاب حضرتنگ خدمتنه گلوب عذر ایسته دیلر بیوردی آیاسیز اوکسلر دگلسگزکه بدر دعواسنده اللهه یالوارور دگز اونگا گوره الله تعالی ملائکه لری سیزه کومگه گوندردی آیاسیز اوکسلر دگلسگزکه احد دعواسنده منی قویوب قاچدیگز هر قدر چاغردیم سوزیمه جواب ویرمدگز حضرت بر بر اونلارنگ قاچماقنی ذکر ایدوب بیوردی سیزه نه اولدیکه بوگون جرئت صاحبی اولدگز اونلار اوز عملرینه پشیمان اولوب دیدیلر یارسول الله سیز هر شیئی مصلحت بیلسه گز او صلاحدر پس سهیل بن عمرو حضرتنگ یاننه گلوب دیدی یامحمد قریش سننگ امرینگا راضی اولدیلر حضرت پیغمبر علی۴ ی چاغروب بیوردی که مصالحه نامه یاز حضرت یازدی بسم الله الرحمن الرحیم سهیل دیدی بز رحمن ورحیمی تانمریق اوقرارله یازکه بزیم آتالاریمز یازاردی یازگلن باسمك اللهم پیغمبر بیوردی یاعلی یاز اوقرارله که سهیل دیور اودخی اللهنگ آدلارندندر پس حضرت علی۴ یازدی: بو اوزادر که اللهنگ پیغمبری محمد وقریشنگ بیوکلری مصالحه ایتدیلر سهیل دیدی اگر پیغمبر اولماقنگی بلسیدیك سنله دعوا ایتمزدیك یازگلن محمد بن عبدالله آیا اوز نسبندن نفرت ایدیرسن بیوردی من اللهنگ پیغمبری ام خواه سیز اقرار ایده سگز خواه ایتمیه سگز حضرت بیوردی یاعلی رسول الله سوزنی محو ایت و محمد بن عبدالله یاز علی۴ عرض ایتدی من ابداً سننگ آدگی نبوتدن محو ایتمرم پس حضرت مبارك الیله قرالیوب بازدی لر بو او مصالحه در که محمد بن عبدالله واشراف قریش ایدوبلر وجملهٔ شرطلرندن اوایدیکه اون ییل مدتی حضرتله اونلارنگ آراسنده دعوا اولمیه وقریش پیغمبرنگ دشمنلرینه کومك ایلك ایتمیه وهرکسکه محمدنگ دیننه داخل اولا اختیاری وار هرکسکه ایستیه قریشنگ عهدنه داخل اولا گنه ممکندر وهر کسکه محمدنگ یاننه گلوب ایمان گتوره ولی سننگ اذنی اولمامش گرکدرکه حضرت اونی آتاسنه ردایده وهرکسکه محمدنگ اصحابندن قریشنگ یاننه گله حضرتنگ حقی یوخدر اونی گروایستمگه واسلام مکه ده ظاهر اولوب اسلامه داخل اولانلاری هیچکس منع ایتمیوب اذیت ایتمیه لر وبو ییل محمد قایدوب گلن ییل مکه یه داخل اولوب اوچ گون مکه ده قالا ومسافر سلاحندن سوا باشقه سلاح اوزلرینه قبول ایتمیه لر پس مهاجر وانصار شاهد اولوب حضرت بیوردی یاعلی سن منم آدیمی نبوتدن محو ایتمه دگ آنداولسون اواللهه که منی حقله نبوته گوندروب سننگ ایچون ده بوگونه حادثه عارض اولاجاق. ایلکه صفین دعواسنده معاویه ایله او جنابنگ آراسنده مصالحه عمله گلوب ایکی نفر حکم ایدن کسلرنگ حکمنه راضی اولدیلر

حضرت یلزدیکه امیرالمؤمنین علی ومعاویةبن ابی سفیان مصالحه ایتدیلر عمروعاص
دیدی اگربیز بیلسیدیك كەسن امیرالمؤمنین سن هرگز سنله دعواایتمزایدیك یازگلن علی
بن ابی طالب حضرت بیوردی دوغری خبرویردی بگا عموم اوغلی پیغمبرکه بواحوالاتی
نکا بیوروب. خلاصه ایلکه مصالحه نامه یازیلدی بنی خزاعه قبیله سی ایاقه دوروب دیدیلر بز
محمدص عهدینده ایك بنوبکر دوروب دیدیلر بزده قریش ایله هم عهداولدوق پس حضرت
بیوردی باشگزی قرخدیروك وقربانلارگزی کسون اصحاب راضی اولمیوب دیدیلر
بز نجه نحروحلق ایدك وحال آنکه طواف وسعی ایتمدیك حضرت بوسوزدن غمگین اولوب
اوزحرم محترمه سی امالمؤمنین امسلمه یه قومنگ اذیتندن شکایت ایتدی امسلمه عرض
ایتدی یارسول‌الله سن اوزوك نحروحلق ایت پس حضرت قربانلارینی کسوب باشنی
قرخدیردی اصحاب دخی حضرته تبیعت ایتدیلر بعضی سی یقین بعضی سی شك ایله
ایلکه حضرت عملدن فارغ اولدی مدینه یه طرفه قایدوب تنعیم منزلنده دوشمشدی اولکسلر
كه صلحی ناخوش دوتوردیلر حضرتنگ یانینه گلوب اوندن عذر ایستیوب استغفار
ایتدیلر پس بوفتحدن عبارت فتح حدیبیه درکه دعواسیز فتح عمله گلدی یااینکه عبارتدر
فتح مکه دن بوفتحنگ مختصر کیفیتی اودرکه حدیبیه مصالحه سنده شرط اولمشدیکه
هیچکس اوبری طرفنگ هم قسمنه تعرض ایتمیه بنی بکر وبنی کنانه طائفه سی ایله که
قریشنگ هم قسمی ایدیلر وبنی خزاعه قبیله سی آراسنده که حضرتله هم قسم ایدیلر سابقی
عداوت وارایدی اماپیغمبرنگ مبعوث اولماق سوزی خلق آراسنده منتشراولوب اونلارنگ
مجالی اولمامشدی بربریله دعوا ایتمگه بنی بکر قبیله سندن برنفرپیغمبری هجوایدوب
بنی خزاعه قبیله سندن برنفر اونی ایشیدوب بوهذیان دانشمقدن هرقدر اونی منع ایتدیسه
ممکن اولمیوب آخرده اونی دوگوب باش گوزینی قانه باتوردی پس اوشخص اوزقبیله سنه
گیدوب خلقی هیجانه گتوروب بنی بکرقبیله سی گلوب بنی مدلجدن کوملك ایستدیلر
بنی مدلج قبیله سنگ آدملری اونلارنگ خواهشنی قبول ایتمدیلر بنی بکرقبیله سی کفار
قریشنگ یاننه گلوب اونلاردن کوملیك ایستدیلر قریش دخی پیغمبرنگ عهدنی سندیروب
بنی بکره سلاحله کوملیك ایتدیلر حتی سهیل بن عمرو نچه نفراعیان مکه ایله یوزلرینه
نقاب سالوب بودعواده شراکت ایتدیلر بوخیال ایله که محمدنگ بواحوالدن خبری اولماز
ابوسفیان دیدیکه منم عورتم هنده واقعه سنده گوروبدرکه حجون طرفندن مکه یه قان
جاری اولور. من قورخورام که محمد بواحوالدن خبردار اولوب بودعوانی مندن
گوره لازمدرکه مدینه یه گیدوب پیغمبر بوایشدن خبردار اولمامش مدت مصالحه نگ
آرتماقنه سعی ایدم ابوسفیان مدینه یه یتشمه مش خزاعه قبیله سندن عمروبن سالم قرخ نفر
ایله گلوب حضرتدن استمداد ایتدیلر ایلکه حضرت بوخبری ایشتدی بیوردی الله بگا
نصرت ویرمسون اگرمن بنی خزاعه یه کوملك ایتمیم بوحالده ابوسفیان مدینه یه یتشوب

مقصود دینه یتشمیوب گروقایتدی حضرت مکه‌یه طرفنه حاضرلنوب دعا ایتدی که پروردگارا
منم مکه‌یه گتمگیمی قریشدن مخفی ایت حضرت مدینه‌نگ اطرافنه کاغذ گوندردیکه رمضانگ
اوّلنده مدینه‌ده حاضر اولالار پس اون ایکی مین نفر ایله مکه طرفنه عازم اولوب مکه‌نگ
دورت آغاجلقنه یتشوب قریش حضرتنگ گلمگندن خبردار دگل ایدیلر امامدینه‌یه یولنده
قراول قویمشدیلر ابوسفیان نچه نفر ایله احوالی بیلمکدن ایچون مکه‌دن چیقوب ظهران
منزلنه یتشنده برداغنگ اوستنه چیقوب گوردیکه بیوك قوشون صحراده منزل ایدوب
واودیاندروبلر ابوسفیان تعجب ایدوب دیدیکه بوقدر قوشون کیمنگ‌در آند اولسون
اللهه عرفه گیجه‌سنه اوخشیور بوطرفه اوطرفه گیدیر دیکه بالکه براحوال الگتوره
بوطرفدن عباس بن عبدالمطلب خیال ایتدیکه اگر بوقوشون غفلةً مکه‌یه یتشه برنفری
دیری قویمیاجاقدر ایستیوردیکه اراکه یرینه کیمی گیدوب بالکه خلقی خبردار ایده که
گلوب عذر ایستیه‌لر پس حضرتنگ مخصوصی قاترینه مینوب ارا که یتشنده ابوسفیاننگ
سسنی ایشیتدی که رفیقی ایله صحبت ایدیردی‌لر عباس ابوسفیانی چاغروب ایلکه بربرینی
گوروب تانیدیلر ابوسفیان احوالاتدن خبردوتوب عباس دیدی بودر اللهنگ پیغمبری
اون ایکی مین نفر ایله مکه‌یه عازمدر ابوسفیان قورخوب دیدی آتام آنام سکا فدا اولسون
یاعباس آیا ایشنگ چاره‌سی ندر عباس دیدی که منم قاتریمنگ ترکنه سوار اول تا سنی پیغمبرنگ
یاننه آپاروب سندن اوتری امان ایستیم ایلکه ابوسفیان عباسنگ ترکنه مندی هانسی طائفه‌نگ
یانندن کچوردیسه سسلنوردی‌لر کیمدر گیجه‌نگ بووقتنده یول گیدن اماایلکه حضرتنگ
قاترینه سوار اولمش گوروردیلر هاموساکت اولوردی اماحضرت عمر ابوسفیانی
دال طرفدن گوروب دالنجه شتاب ایتدی اونی اؤلدورمگه عباس دخی مرکبی تندسورب
هرایکیسی برمرتبه حضرتنگ خدمتنه یتشوب عمر دیدی یارسول الله اذن ویر ابوسفیانی
اؤلدورم که بوحالده نه ایمانی وارنه امان عباس دیدی یارسول الله من اوکا امان ویرمشم
پس ایکیسنگ آراسنده طول وطولانی سؤال وجواب عمله گلوب آخرده ابوسفیان
ایمانه گلوب عباسه بیوردیکه بوگیجه ابوسفیانی اوزخیمنده قوناق ساخلا اوگیجه عباسنگ
خیمه‌سنده قالوب ایلکه صبح اولدی مؤذن اذان دیدی ابوسفیان خبر آلدی بونه سسدر
دیدی خلقی نمازه تکلیف ایتمك علامتی‌در ایاقه‌دور دستماز آل گیدك نمازه ایلکه چوله
چیخدی‌لر ابوسفیان گوردیکه حضرت دستماز آلور امااصحاب قویمورلار که برقطره
سویره‌دوشه گوتوروب یوزلرینه مسح ایدیرلر دیدی آند اولسون اللهه نه کسری ونه قیصرده
بوگونه جلال یوخدر ایلکه نمازدن فارغ اولدیلر عباس عرض ایلدی یارسول الله ابوسفیان
جلال طلب‌در اونی قریش آراسنده برمنزلته مخصوص ایت بیوردی هرکس ابوسفیاننگ
ایوینه داخل اولا امانده‌در هرکس حکیمنگ ایوینه داخل اولا که مکه‌نگ اشاقه‌سنده‌در
امانده‌در هرکس سلاحنی چخارده یاقپوسنی باغلیه یامسجدالحرامه داخل اولا امانده‌در

عباس دیدی یارسول الله قورخورام ابوسفیان مکه یه گیدن دن صوڭره مرتد اولا رخصت
ویرکه جمیع قوشونی اونڭ نظرینه ویرم تااینکه اسلامڭ قوتندن خبردار اولا حضرت
اجازه ویردی وجمیع قوشون یوز یوزه مین مین اونڭ قباقندن گیچدی ایلکه تمام اولدی عباس
ابوسفیانه دیدی که گرك مکه یه گیدوب قریشی قورخوداسن که مسلمان اولسونلار تااینکه
قتل و اسیر اکدن خلاص اولالار ابوسفیان نفسی تنگه دوشمش مکه یه گلدی جماعت اونڭ
یاننه گلوب احوال خبر آلدیلر دیدی وای اولسون سیزه بودر محمد لشگری دریانڭ لپه سی کیمی
موجه گلوب هاموسی دمیر وفولاده غرق اولوبدر که هیچکسڭ اولر ایله برابرلیك ایتمگه
تابی یوخدر بوطرفدن پیغمبرڭ لشگری بربرینڭ دالنجه گلوب ذی طوایه یتشدیلر
صوڭره حضرت زبیره امرایتدی که مکه نڭ یوخاری طرفندن گیدوب علمنی طواده نصب
ایده واویرده دایانا وخالدابن ولیده امرایتدی که مکه نڭ اشاقه طرفنده دایانا بوقرارله
لشگره امرویروب اوزی دخی تشریف گتوروب جحونده غسل ایدوب صوڭره دوه یه
سوار اولوب جماعت مهاجر وانصارله مسجدالحرامه تشریف گتوروب طوافدن صوڭره
بیتده اولان اوچ یوز آتمش بتلره النده اولان آقاجله اشارت ایدوب بیوردی (وقل جاء
وزهق الباطل الخ) بتلر دوشوب سرنگون اولوردیلر مگرنچه عدد بیوك بتلردن که دیوارڭ
اوستنده قلع واسطه سیله محکم ایتمشدیلر حضرت علی عرض ایتدی یارسول الله ایاقلارڭی
منم چگنمه قویوب قالخوب اوبتلاری سندیروڭ حضرت بیوردی یاعلی سن نبوت یوکنی
گوتورمگه تاب ایده بیلمرسن گل منم چگنمه چیخوب بتلری یوخاریدن اشاقه یه سال حضرت
علی ایاقلارینی حضرت پیغمبرڭ چگننه قویوب قالخوب بتلری یره توکوب هاموسنی
سندیردی امادیوارڭ اوستندن دوشن وقتده غایت ادبدن ناودان طرفندن اوزینی یره
آتوب پیغمبر بونی گورنده تبسم ایدوب بیوردی یاعلی حالڭ نجه در آیاصدمه یتشدی سگا
یانه عرض ایتدی یارسول الله هیچگونه صدمه یتشمدی حضرت بیوردی نیجه صدمه یتشردی
سگا وحال انکه اللهڭ پیغمبری سنی چگننده قالخزوب وجبرئیل سنی اشاقه گتوردی پس
حضرت مکه اهلنه خطاب ایدوب بیوردی خیالگز ندر اوز حقگزده ونه گمان ایدیرسگز
سهیل بن عمرو دیدی یارسول الله بخشی گمان ایدیریك اوز حقمزده سیز کریم کس سگز بوحالده
بزه غابه ایدوبسگز نه اراده ایتسه سگز بزیم حقمزده عمله گتوره بیلرسگز بزیم هاموموز سیزڭ
حقگزده پیس لیك واذیت ایتمشوك بوگونه سوزلردن دینده حضرت نهایت حیاسندن
آغلیوب بیوردی همان اوسوزی دیورم که قرداشم یوسف اوز قرداشلارنڭ حقنده
دیدی که بوگون سیزه هیچ گناه یوخدر وسیزدن انتقام آلمارام بوگون الله سیزڭ
گناهلارگزی باغشلار والله رحم ایدندر والحاصل مکه اهلی اسلامه داخل اولوب حضرت
اویرڭ بیوکلری ایله که چوخ اذیت پیغمبره ایتمشدیلر حسن اخلاق ایله رفتار ایتدی
حتی ابوسفیانڭ ایوینی امانگاه ایتدی . امابویرده شهاب الدین ابی صیفی نڭ برشعری

وَيَهْدِيَكَ صِرَاطاً مُسْتَقِيماً ۳) وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْراً عَزِيزاً ۴) هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَاناً مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيماً حَكِيماً

خیالمه گلدی هرچند که تفسیر قرآن شیوه‌سندن خارجدر امااونی ذکر ایتمه‌مگه هرگز قلم رضا ویرمیور. ملکناوکان العفومناسجیة ✿ ولماملکتم سال بالدم ابطح ✿ وحسبکم هذاالتفاوت بیننا ✿ وکل اناءبالذی فیه ینضح بوشعر خطابدر پیغمبر علیه السلامڭ طرفندن ابوسفیانه وبنی امیه‌یه دیورکه زمانیکه بزصاحب اختیار اولدوق ومکه‌نی فتح ایتدیك سیزی عفوایتدیك وجمیع تقصیرگزدن گیچدیك وسیزه باشقه امتیاز ویردیك که هرکسکه سیزڭ ایویگزه داخل اولا امانده‌در وعفوایتمك بزیم طبیعتمزدر اونی ترك ایده بیلمه‌ریك امااینکه سیزسلطنته یتشدگز مکه‌ده‌قان نهرکیمی جاری اولدی مکه‌نڭ اهلنی حجاج وعبدالله بن زبیر دعواسنده تمام قردگز وپیغمبرڭ اوغلنی قویمادگز مکه ده‌قالا که‌محل امان‌در مجبورایتدگز مکه‌دن قاچماقه‌وآخر الامر کربلاده جمله‌اصحاب واولادنی اولدوروب حرمنی اسیرایتدیگز بزایله سیزڭ آراگزده بوقدرفرق کفایت‌ایدر وقابڭ ایچنده هرنه اولساخارجه‌اونی ترشح‌ایدر گلاب اولسا گلاب سیزار نجس اولسا نجس والحاصل اینکه حضرت پیغبمر مشركلرڭ بتلرینی سیندیردی مشركلرڭ آراسنده بوسوز منتشر اولدیکه محمد بوقدر اللهلاری ضایع‌ایتدی اوندن گناهی چوخ اولان هرگز تاپولماز اونڭ مقابلنده خداوندعالم بیوردی یارسول‌الله بوفتحی سنڭ حقنده عمله گتوردوك

۲) «تااینکه الله‌باغشلیا سنڭ کیچمش گناهلارڭی» که بونلارڭ اعتقادنه گناهکارسن واونلرڭ نظرینده گناهکار گورونورسن «وبوندن‌صوگره اولان گناهڭی» که گنه بتلر ●سندیرمق جهتنه گناه ایده‌جکسن «وتااینکه الله تمام‌ایده سڭا اوزنعمتنی» دنیاده دشمنلرڭا غالب اولماق‌ایله وشریعتڭ آخرزمانه کیمی باقی‌قالماقیله یااینکه‌خیبروطائفی فتح اتمك‌ایله «وهدایت‌ایده سنی دوزیوله ۳) ونصرت‌ویره سڭااوگونه نصرت که غلبه‌ایدندر جمیع‌خلقه ۴) الله اوالله‌در که آرام‌قلب‌وخاطر جمع‌ایلك نازل‌ایتدی» دلیل وحجتڭ چوخلقنـدن یاقشون ونصرتڭ آرتقلقندن بونوع‌قوتی الله نازل‌ایتدی «مؤمنلرڭ قلبلرینه تااینکه اونلارڭ ایمانی ایمان اوستندن آرتا وکامل‌اولا والله ایچوندر گوگلرڭ ویرڭ قوشونلاری» ملائکه‌دن جندن‌وانسدن اگرایستیه اونلارڭ هاموسنی سیزه کومگه گوندرر «والله‌بیلندر»جمیع قوللری وفعللری«وحکم‌ایدندر» حق‌وصواب ایله ۵) «والله‌تعالی‌بوفتحی‌سیزه میسرایتدی «تااینکه‌مؤمنه کشیلری ومؤمن‌عورتلری بهشتڭ باغچه‌لرینه داخل‌ایده که اونڭ آلتندن نهرلرآخار همیشه‌لیك‌درلر بهشتده وتااینکه اونلارڭ گناهلرینی‌اورته» عفو اتمك‌ایله وایشلر الله‌یانده بیوك رستکارلیك‌در

۵) لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَٰلِكَ عِندَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ٦) وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ٧) وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ٨) إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ٩) لِّتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ١٠) إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَن نَّكَثَ فَإِنَّمَا يَنكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ١١) سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ

٦) وتااینکه عذاب ایده منافق کشیلره ومنافق عورتلره ومشرك کشیلره وعورتلره» که بتەستایش ایدرلر «واللهه پیس گمان ایدنلره» بیله گمان ایدیرلر که اونلارنگ اللهی اونلاره کوملك لیك ایدر پیغمبرنگ ضررنه یااینکه ظن ایدیردیلر که محمد۴ هرگز مکه‌نی فتح ایده بیلمز «اونلارا اولسونگ پیس دولاناق» که عذاب دولانوب اونلارنگ اوستنه گلسون «والله اونلره غضب ایتدی وجهنمی اونلره حاضر ایلدی اونلارنگ قایداجاق یری نه پیس اولدی ۷) بوآیه‌نگ ترجمه‌سی همین سوره‌ده ۴مجی آیه‌ده ذکر اولدی ۸) بدرستیکه بز گوندردیك سنی یامحمد شاهدسن» اوزامتنگا اونلارنگ طاعت وعمللرینه ومعصیتلرینه «وبشارت ویرن سن» بهشتله اطاعت ایدنه «وقورخودان سن» اودایله معصیت ایده‌نه ۹) «تااینکه ایمان گتوره‌سگز اللهه واونگ پیغمبرینه واونگا نصرت ویره‌سگز» قلچ ودیل ایله «واللهی بیوك سایاسگز واونگا اطاعت ایده‌سگز وتسبیح ایده‌سگز اونگا پاکلیك ایله صبح وآخشام وقتلری ۱۰) اوکسلر که سنگا بیعت ایدرلر» که اؤلنه‌دیك سنگ نصرتندن ال گوتورمیه‌لر «بودر وبولدن غیری دگلدر اونلار حقیقتده اللهه بیعت ایدرلر» سنگا اطاعت اتمك اللهه اطاعت اتمگدر «اللهنگ قدرت الی اونلارنگ اللرنگ اوستنده‌در» اووقت که اللرنی سنگ النگ اوستنه قویارلار عرب عاده‌تیله بیعت اتمك ایچون اللّه‌دخی النی سزنگ اللرگزنگ اوستنه قویار گویا که اونلار اللهه بیعت ایدرلر یااینکه الله اونلارا مزد وثواب ویرر «وهرکسکه عهدی وبیعتی سندیرا حقیقتده اوزیندن اوتری سندیرار ضرری اوزینه قایدار «وهرکسکه وفا ایده اوعهده که الله اونیله ایدبدر پس تیزلیك ایله الله اونگا بیوك اجرویرر» بوبیعت حدیبیه واقعه‌سنده عمله گلوب حضرتنگ اصحابی بیعت ایتدیلر که اؤلن زمانه‌دیك دعواایدوب دعوادن قاچمیه‌لر ۱۱) «حدیبیه دعواسنه گتمیوب ایولرینده قالان چول عربلری سنگ یاننگا گلوب دیرلر

مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ
لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ١٢) بَلْ
ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ
السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ١٣) وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا
١٤) وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا
١٥) سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا
كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ

كه بزيم ماللريمز واهل عيالمز بيزى مشغول ايتدى» سنك حضوركا كالمكدن «بزدن
اوترى استغفار ايت» واللهدن باغشلانماق ايسته «اونلار ديللرى ايله ديرلر اوسوزلرى كه
اونلارنك قلبلرينده يوقدر» اوسوزه عمل ايتمك «ديگل يامحمد ص اونلارا پس كيم مالك اولار
اللهدن برشيئه» وسيزدن عذابى دفع ايده «اگر الله سيزه ضرر ويرمك ايستيه يااينكه
الله سيزه خير ويرمكى ايستيه» كيم قباقنى كسر «بلكه الله تعالى خبردار در اوزاده كه
سيز عمل ايدرسكز» تخلف اتمكده ١٢) «بلكه سيز گمان ايتدكز كه هرگز پيغمبر و
مؤمنلر اوز اهل عياللرينك يانه قايتمزلر» ودشمنلرى اونلارى فانى ايدر «وبو مطلب
سيزنك قلبلركزده زينتلو گوروندى» وپيغمبرنك ومؤمنلرنك هلاكتنده پيس گمانلر
ايتدكز وسيز هلاك اولان قوم سكز» كه هرگز اصلاح اولمازسكز ١٣) «وهركسكه
ايمان كتورميه اللهه واونك پيغمبرينه بزكافرلره يانمش اودى مهيا ايتديك
١٤) والله ايچوندر گوگلرنك ويرنك پادشاهلقى باغشلار اوكسى كه ايستر وعذاب ايدر
اوكسه كه ايستر والله باغشليان ورحم ايدن در ١٥) دعوادن گرو قالانلر تيزليك ايله
ديرلر ايلكه سيز غنيمت يرلرينه گيدرسكز كه اونلارنك ماللرنى اخذ ايده سكز» عبارتدر
خيبر غنيمتندن «قويونك بزده سيزه تابع اولاق» چونكه پيغمبر ص حديبيه دعواسندن
قايداندن صوكره وعده ويرديكه تيزليك ايله خيبر اهلنك ماللرى غنيمت اولاجاقدر آنجق
اوكسلره كه بودعوايه حاضر اولوبلار بوكا گوره تخلف ايدنلر ايستديلر كه اصحابه
شراكت ايتسونلر الله تعالى اونلارنك سوزنك رددينده بيورور «اونلار ايستيورلر كه
اللهنك سوزنى تغيير وتبديل ايده لر» كه الله بيوروبدر خيبر غنيمتى مختصدر حديبيه
دعواسنه گيدنلره «ديگل اونلارا هرگز سيز بزه تابع اولمازسكز بيله ديوبدر الله
بولدن قباق» كه خيبر مالى حديبيه گيدنلرنك مخصوصى سيدر «پس تيزدر كه اونلار

الّا قليلاً ١٦) قل للمخلّفين من الاعراب ستدعون الى قوم اولى بأس شديد تقاتلونهم او يسلمون فان تطيعوا يؤتكم الله اجراً حسناً وان تتولّوا كما تولّيتم من قبل يعذّبكم عذاباً اليماً ١٧) ليس على الاعمى حرج ولا على الاعرج حرج ولا على المريض حرج ومن يطع الله ورسوله يدخله جنّات تجرى من تحتها الانهار ومن يتولّ يعذّبه عذاباً اليماً ١٨) لقد رضى الله عن المؤمنين اذ يبايعونك تحت الشجرة فعلم ما فى قلوبهم فانزل السّكينة عليهم واثابهم فتحاً قريباً ١٩) ومغانم كثيرة يأخذونها وكان الله عزيزاً حكيماً ٢٠) وعدكم الله

نصف

ديرلر ايله دگلدر كه‌سيز ديورسگز بلكه بزه حسد ايديرسگز» الله بيله امراتميوبدر «بلكه اونلار آنلاموررلر حقى مگر اونلارك آزى» بيلر حقى ١٦) «دعوادن تخلف ايدن عربلره ديكلن كه‌تيزليك‌ايله سـيز دعوت اولارسگز بوندن صوكره برقومك طرفنه كه‌شدتلو هيبت صاحبىدر» عبارتدر هوازن وحنين وسائر دعوادن ياطائف وموته دعواسندن «سيز اونلارله دعوا ايدرسگز اووقته‌ديك كه‌اونلار اسلامه گلرلر پس اگر سيز اطاعت ايده‌سگز» پيغمبرك امرنه واونله دعوايه گيده‌سگز «الله سيزه گوزل اجرويرر واگر روگردان اولاسگز نجه‌كه روگردان اولدگز» حديبيه دعواسنده «الله‌سيزه دردناك عذاب‌ايدر ١٧) گورشخصه كناه‌يوخدر» مؤمنلرله‌دعوايه گتمه‌مگدن «ونه‌لنك آدمه ونه ناخوشه وهركسكه اطاعت ايده اللهه واونك پيغمبرينه الله‌تعالى داخل‌ايدر اونى اوبوستانه كه‌اونك آلتندن نهرلر جارى‌اولار وهركسكه اعراض‌ايده اللهك امرندن الله‌اوگا عذاب‌ايدر دردناك عذاب‌ايله ١٨) الله راضى‌اولدى مؤمنلردن اوزمانكه بيعت ايدرلر سگا آغاجك آلتنده» بوبيعت واقع‌اولدى حديبيه سفرنده نجه‌كه ذكر اولدى وبيعت ايتديلر كه‌اولونجه اونك نصرتندن ال گوتورميه‌لر «پس الله‌بيلدى اوخيالى‌كه اونلارك قابلرينده ايدى الله اونلارا خاطرجمع‌ليك گونده‌روب اونلارا ياخون فتحى وعده ويردى» كه‌عبارتدر فتح خيبردن ١٩) «چوخ غنيمتلر وعده ويردى» كه‌سنك امتك «اونى اخذايدرلر والله‌غلبه وحكم‌ايدندر ٢٠) الله‌تعالى وعده‌ويردى سيزه چوخ غنيمتلركه اونلارى اخذ ايدرسگز» سنك امتلرك سنله وسندن صوكره «پس الله‌تعالى تيز ويردى سيزه بوغنيمتى» كه‌خيبر غنيمتى‌در «وخلقك اللرنى سيزدن ساخلادى» اسد وغطفان قبيله‌سى گلوب سيزك اهل‌عيالگزه ال اوزونلق ايده‌بيلمدى «وتااينكه تيز يتشن غنيمت علامت اولا مؤمنلره» سنك دوغرى خبرويرمكگا «وسيزى دوغرى يوله هدايت‌ايده» ايمانه گلمينلر بودوغرى خبرى ايشيدوب ايمانه گلوب وايمانه گلنلرك ايمانى آرتا. اما خيبر احوالاتى اختصارا بوقرارله‌در كه غطفان ايله

مَغانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَها فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِراطاً مُسْتَقِيماً (٢١) وَأُخْرىٰ لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْها قَدْ أَحاطَ اللّٰهُ بِها وَكانَ اللّٰهُ عَلىٰ

خیبر یهودیلری اجماع اتمشدیلر حضرتله دعوا اتمکه ایلکه حضرت حدیبیهدن قایتدی هجرتنگ یدمجی ئیلنده محرم آینده مین دورت یوز نفرله ایستدیلرکه خیبره گلوب مالع اولالار بوایکی طائفه بربریله اتفاق اتمکدن پس اشرف مخلوقات حضرت علینی اوزیرینده مدینهده خلیفه ایدوب خیبره یتشدیلر خیبرنگ یدی قلعهسی واریدی بربریسنگ ایچنده حضرتنگ لشکری سعی ایدیردیلر قلعهنی آلمقه اماحضرت ایچون باش آغریسی عارض اولوب اوچ گون خیمهدن چوله چخابیلمدی نجهکه ابن اثیر تاریخ کاملده نقل‌ایدر ابوبکررض علمی گوتوروب دعوایه گیدوب قلعهنی فتح ایدهبلمیوب گرو دوندی اوبری گون عمررض گیدوب اودخی فتح‌ایدهبلمیوب گرو قایتدی حضرت ناخوشلقندن برقدر یاخشی‌اولوب احوالاتدن خبردار اولاندن صوگره بیوردی آلد اولسونگ اللهه صباح علمی برگشیه ویرهرمکه کهاوشخص دوست دوتار اللهی واونگ پیغمبرنی والله وپیغمبر دخی اونی دوست دوتار قایتماز دعوادن مگراینکه قلعهنی زورله آلار ایلکه حضرت بوسوزی فرمایش ایتدی جمیع سرکردهلر بویونلارنی اوجالتدیلرکه بوسعادت گیمه قسمت اولاجاقدر حضرت آدم گوندهروب علی‌علیهالسلامی مدینهدن گتوردوب گوردیکه حضرتنگ گوزلری شدتله آغرییور حضرت پیغمبر مبارك آغزنگ سویندن اوجنابنگ گوزلرنه چکوب همان ساعت یخشی اولدی علمی اوگا ویروب بیوردی یاعلی گیت بوقلعهنی فتح واهلنی اسیرایت حضرت قموص قلعهسی طرفنه گیدوب قموص قلعهسنگ قباقنده بیوك خندق قازمشدیلرکه دشمنلرگ عبورنه مانع اولا ایلکه یهودیلر گوردیلرکه علی۴ گلور مرحب نامنگ سرکردهلکی‌ایله یهودیلر قلعهدن چخوب حضرتی استقبال ایتدیلر مرحب شعر اوخو- یوردی (قدعلمت خیبرانی مرحب ❁ شاکی السلاح بطل مجرب) یعنی خیبراهلی بیلورلر کهمن مرحبم المده عریان قلیج وتجربهدن چیخمش پهلوانم حضرت بیوردیکه (اناالذی سمتنی امی حیدرة ❁ کلیث غابات کریهالمنظره ❁ اکیلکم بالکیل کیل السندرة) منم اوکسکه آنام بگا حیدر آد قویوب قامشاق یرگ هیبتلو اصلانی گیمی‌ام مرحب بوسوزی ایشیدوب اوجنابی گورنده قورخوب قاچانده علمای یهوددن بریسی اونی مذمت ایدوب گرو قایتاردی ایلکه مقابله اولدیلر ایکی ضربت آرالرینده رد وبدل اولوب حضرت اوبدبختنگ باشندن برقلیج اوردی کهتاس کلاهنی گسوب تاسکلاهنگ آلتنده قویدیقی ال دگرمانی بیوكلکنده اولان داشی کسوب قلیج باشندن یتشوب اوزنی

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيراً ۲۲) وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيّاً وَلَا نَصِيراً

۲۳) سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلاً ۲۴) وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ

عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيراً

۲۵) هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوفاً أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ وَلَوْلَا

وآتنی ایکی پارچه بولوب عبارت تاریخ کامل بویله‌درکه (حتی وقع فی الارض) یعنی
قلج یره دگدی گوگدن سس گلدیکه (لافتی الا علی ولاسیف الاذوالفقار) مرحبنگ قتلندن
صوڭره حضرت قلعه‌یه طرف گیدوب قلعه‌نگ قپوسنه حرکت ویروب برنوعله که
صفیه رئیس قلعه‌نگ قزی تختدن یره یخیلوب یوزی یاره‌اولدی پس قاپونی یرلدن
قوپاردوب اوزینه قالخان ایتدی وحال‌آنکه اوقاپونی سکزآدم یرندن حرکت ایده‌بلمزدی
لجه‌که حضرت پیغمبرنگ قولی ابورافع دیرکه من یدی نفرآدمله ایستدیم که‌اوقاپونی
یرندن گوتورم قوتمز یتشمدی واوقاپو قلخان گیمی حضرتنگ النده ایدی قلعه‌نی
فتح‌ایدن زمانه‌دیك ایلکه اهل‌قلعه‌هلاکته یقین ایتدیلر حضرتنگ حضورنه آدم گوندردیلر
که‌اونلاردن ال‌گوتوره وهرشیئی‌که قلعه‌ده واردر مال‌لر ویرلر ایله هاموسنی حضرته
واگذار ایده‌لر حضرت راضی‌اولوب اونلارنگ اوزلرینی آزاد وجمیع ماللرنی‌آلوب
عورتلرینی اسیرایتدی خیبرنگ رئیسی حی‌بن اخطبنگ قزی‌صفیه‌نی‌دخی اوزینه‌ترویج‌ایتدی
۲۱) «الله‌تعالی باشقه غنیمتلر وعده ویردی که سیز اوغنیمتلره قادراولا بیلمزسگز»
عبارتدر فتح‌مکه‌دن که اونده غنیمت اولمادی یااینکه زمان‌سعادتدن‌صوڭره عمله گلن
دعوالردرکه اوحالده حاضراولان اصحابنگ چوخی اونی گورمدیلر «اللهنگ علمی
اوڭا احاطه‌ایدبدر» الله‌بیلورکه هانسی غنیمت هانسی طائفه‌یه قسمت‌در «والله‌تعالی
هرشیئه قادردر ۲۲) اگرمکه مشرکلری سیزله‌دعوا ایدیدی البته‌دال چوئورردیلر»
والله‌طرفندن سیزه‌یتشن نصرت‌جهتنه قاچاردیلر «صوڭره‌نه‌کومك تاپاردیلر ونه‌دوست»
که اللهنگ‌عذابنی اونلردن قایتاره ۲۳) «بودراللهنگ عادتی که بوندن‌سابق کسلرنگ
حقنده‌ایدبدر» اهل‌طاعته ودوستلرینه کومك ودشمنلرینه رسوالیك‌ویرر «والله قرار
قویدیقی‌عادته تغییر وتبدیل تاپمازسن ۲۴) الله ایله اللهدرکه مکه‌اهلننگ اللرینی
سیزدن ساخلادی» سیزنگ قورخوڭزی اونلرنگ قلبنه سالماق‌ایله «وسیزنگ اللرڭزی
اونلردن‌ساخلادی» سیزه‌نهی ایتمك‌ایله «مکه‌نگ‌اوزینده»عبارتدر فتح‌مکه‌دن‌یاحدیبیه‌دن
«اوندن‌صوڭره که سیزی‌اونلره غالب‌ایتدی والله‌سیز ایتدیگڭز عملی گورندر
۲۵) اونلر ایکسلردرکه اللهه کافراولدیلر وسیزی مسجدالحرامه گتمگه‌قویمادیلر»

رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَؤُهُمْ فَتُصِيبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَاباً أَلِيماً ۲۶) إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً ۲۷) لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللّٰهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحاً قَرِيباً ۲۸) هُوَ الَّذِي

كه اویرده طواف وسعی وحلق ایده سکز «وسیزك قربانلرکزی اوز محلنه یتشمکدن حبس ایتدیلر» قویمادیلر که آپاروب مکه ده کسه سکز «اگر مکه ده مؤمن کشیلر ومؤمنه عورتلر اولماسیدی» که ضعیف اولوب اماقلرینه گوره کفارله قاریشمشدیلر «سیز اونلری بیلمورد کز» وصورت وسیما وشخص جهتنه تانیمیوردکز «بوجهته اونلری بیلمه مش آیاقلاردکز» واولدورردکز «وبیلمه مش اؤلدورمك جهتنه سیزه مشقت وگناه یتشردی». اگر بوکیفیتلر اولماسیدی البته سیزه کومك ویروب امر ایدردیك که مکه یه داخل اولوب همان ییل فتح ایدردیکز اما او ییل مکه یه داخل اولمقدن سیزی نهی ایتدیك «تااینکه اللّٰه اوز رحمتنه داخل ایده اوکسیکه ایستر». وصلحدن صوگره ایمانه گله اهل مکه کیمی وطعن وعیبدن سلامت اولا سیز مؤمنلرکیمی «اگر مؤمنلر ایله کافرلر بربریندن تمیز تاپسیدیلر البته مکه کافرلرینه عذاب ایدردیك دردناك عذاب ایله» ۲۶) سکا اذن ویردیك جهاده «اوزمانکه کافرلر اوز قلبلاربنده غیرت ایتدیلر» اما اونلارك غیرتی حق دگلیدی بلکه «غیرت جاهلیت ایدی» آتابابالاری اوکا عادت اتمشدی دیدیلرکه محمد بزیم آتالاریمزی قرداشلاریمزی اولدوروب گرك غیرت ایدوب اونی آرالقدن گوتورك «پس اللّٰه تعالی اوز پیغمبرینه ومؤمنلره آرام وراحتلیك گوندردی» که خاطرجمع اولوب صلح ایده لر «وپرهیزکار اولماق کلمه سنی اونلاره لازم ایتدی» که لااله الااللّٰه سوزینده ثابت اولوب اوندن آیریلمیه لر «واونلر اوکلمه یه لایق اولوب اونك اهلی ایدیلر اللّٰه تعالی هرش یئه عالم در» مؤمنلری مدح وکافرلری ذم اتمکده ۲۷) «اللّٰه تعالی دوغری ایتدی اوز پیغمبرنك دوغریلقله گوردیگی یوخوسنی» نجه که ذکر اولدی حدیبیه دعواسندن قباق پیغمبر بیوردیکه واقعه ده گوردیم که مکه یه داخل اولوب اعمال حج عمله گتوریردیك ایلکه حدیبیه دعواسندن قایتدیلر منافقلار دیدیلر که بزنه مکه یه داخل اولدیق ونه باشمزی قرخدیردق پس بوآیه نازل اولدی که «اگر اللّٰه ایستیه مسجدالحرامه داخل اولارسکز اوحالده که دشمنلرکزدن خاطرجمع اولوب باشلارکزی قرخدیروب تقصیر ایدرسکز» بعضی کز

اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ٢٩) مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ اَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرٰيهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ اَثَرِ السُّجُودِ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰيةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْاِنْجِيلِ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْئَهُ فَاٰزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى عَلٰى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْرًا عَظِيمًا

باشکزی قرخدیرر بعضیکز توکوکزک یادیر ناقکزک اوجندن کسر «وسیز قورخمازسکز» مشرکلردن اما اوایل بوواقعه‌نک تعبیری ظاهر اولمیوب صلح ایتدکز الله بیلدی که صلح دعوادن یخشی‌در «والله بیلر اوزادیکه سیز بیلمورسکز صوکره الله‌تعالی اوندن غیری یاخون فتح قرارایتدی» بوئیل صلح وخیبری فتح ایدندن صوکره مکه‌نی دخی فتح ایدوب اعمال حج عمله کتوره‌جکسکز ٢٨) «الله اوالله‌در که‌اوز پیغمبری محمدص‌ی هدایت وقرآن وحق‌دینله کوندردی تااینکه‌اونی دینلرک هاموسنه ظاهـر وغالب‌ایده واللهک شهادتی کفایت‌ایدر» محمدص‌ک حق‌پیغمبرلکنه! ٢٩) «محمدص اللهک پیغمبری‌در واوکسلرکه اونیله‌ایمان کتوردیلر شدتلو وقوتلو ویورکلری برک‌در کافرلره» تااینکه دین‌اسلامی ترویج‌ایده‌لر «اما اوزآرالرینده رحم‌ایدنلردر بربرینه‌چوخ رکوع وسجده‌ایدنلر کوررسن اونلاری اللهدن‌فضل ومرحمت‌ایسترلر» اللهک‌رضاسنی آختارارلر «اونلارک مؤمن‌لك نشانه‌سی اونلارک یوزلرینده‌وار سجده‌اتمك اثرلدن» که اونلارک آلنلاری وبورونلری پنه‌باغلیوب یااینکه‌آخرتده سجده یرلری آغارارآی کیمی «بوکه‌بز وصف‌ایتدیك اووصف‌در که تورات‌ده‌وانجیلده یازیلوب بردانه کمییدر که اوزشاخه‌لرینی ظاهرایده واوشاخه‌لرنی قوتلووقالین‌ایده وکوچك شاخه‌لر بیوك شاخه‌لرایله دوزدورار وزراعت‌چیلری تعجبه کتورر» زراعتک یخشی‌لقی سببینه مؤمنلرده بونک‌کیمی اوّلی‌ضعیف صوکره بربرکزک همت وغیرتلری‌ایله قوتلنوب هاموسی برشخص حکمنده‌اولار «تااینکه اوزلرنک قوتلری‌ایله کافرلری‌آجیقه کتوره»اونلاره قهروغلبه‌ایتمکه‌کوره «وقرآنه‌ایمان کتورنلره‌وصالح‌ایشلر کورنلره‌الله‌تعالی وعده ویروبدر اونلرک کچمش کناهلرلی باغشلامقی وبیوك‌اجر ومزدوجزاویرمکی

سورة الحجرات (١٨) آيه‌در مدينه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) يا ايها الذين امنوا لا تقدموا بين يدى الله ورسوله واتقوا الله ان الله سميع عليم ٢) يا ايها الذين امنوا لا ترفعوا اصواتكم فوق صوت النبى ولا تجهروا له بالقول كجهر بعضكم لبعض ان تحبط اعمالكم وانتم لا تشعرون ٣) ان الذين يغضون اصواتهم عند رسول الله اولئك الذين امتحن الله قلوبهم للتقوى لهم مغفرة واجر عظيم ٤) ان الذين ينادونك من وراء الحجرات اكثرهم لا يعقلون ٥) ولو انهم صبروا حتى تخرج اليهم لكان خيرا لهم والله غفور رحيم ٦) يا ايها الذين امنوا ان جاءكم فاسق بنبا فتبينوا ان

١) «اى اوكسلر كه ايمان گتوروبسگز اللهڭ وپيغمبرڭ قباقنه كچميون» اوندن قباق برشيئه امراتميوڭ يااينكه اوندن سوز خبر آلنان وقتده اوندن قباق جواب ويرميوڭ منتظر اولون هرنه امر ايتسه عمل ايديڭ «وقورخوڭ اللهدن بدرستيكه الله ايشيدندرو بيلندر ٢) اى مؤمنلر سسگزى پيغمبرڭ سسنڭ اوستنه اوجا ايتميوڭ» برنوع استخفاف اولار كه سبب كفردر يااينكه باعث اولار ادبسيزليگه «واونيله اوجادانشميوڭ بعضيگز بعضيگزله اوجا دانشان كيمى» يااينكه آشكار آدينى ديوب چاغرميوڭ يارسول الله، ياابا القاسم ديوب چاغريڭ اگر بوايشلرى عمله گتورسه‌ڭز اولا بيلركه «سيز بيلمدڭز حالده ايله ايش دوتاسڭز كه سيزڭ عمللرڭز باطل اولار ٣) «اوكسلركه اوز سسلرنى پيغمبرڭ يانده حفظ ايدرلر» وآهسته دانشارلار «اونلار اوكسلردركه الله تعالى اونلارڭ قلبلرينى پرهيزكارلقدن اوترى» عمله گلن زحمته صبر ايتمگله «امتحان ايدوبدر» وامتحاندن صوڭره اونلارى خالص ايدوب «اونلاره باغشلانمق وبيوك اجروار ٤) اوكسلركه سنى حجره‌لرڭ كنارندن چاغيرارلر» بيلموردلركه پيغمبر هانسى ايوده اولور حجره‌لرڭ دورت طرفنه گزوب پيغمبرى چاغراردلر «اونلارڭ چوخى عقلى اولميانلردر» عقلله رفتار وادب ملاحظه ايتمزلر «والله تعالى باغشليان ورحم ايدندر ٥) واگر اونلار صبر ايديديلر تااينكه سن» ايودن چوله «چيخيدوڭ اونلارڭ يانِنه» اوندن صوڭره سوزلرينى سڭا ديديلر «هرآينه يخشى اولاردى اونلاره» سنى چولدن چاغرمقدن

تُصيبوا قوماً بِجهالةٍ فتُصبحوا على ما فعلتم نادمين ٧) واعلموا انّ فيكم رسول الله لو يطيعكم في كثيرٍ من الامر لعنتّم ولكنّ الله حبّب اليكم الايمان وزيّنه في قلوبكم وكرّه اليكم الكفر والفسوق والعصيان اولئك هم الراشدون ٨) فضلاً من الله ونعمةً والله عليمٌ حكيمٌ ٩) وان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا بينهما فان بغت احديهما على

٦) ای اوکیشلر که ایمان کتوروبسگز اگر فاسق کیشی سیزه برخبر کتوره» ایشیدن کیمی ایناتمیوک «پس تفحص وتحقیق ایدوک که بلکه ایشی درست بیلمیوب «بیلمه مزلیك ایله بر قومه سیز پیسلیك یتوره سگز وحالتنه بلداولمیوب اذیت ایدندن صوکره ایتدگگز عمله پشیمان اولاسگز» بو آیهٔ شریفه ماریه قبطیه نک غلامنک حقنده نازل اولوبدر ایلکه حضرتنک اوغلی ابراهیم وفات ایتدی حضرت چوخ آغلیوردی حضرتنک عورتلریندن بریسی دیدی که سن چوخ آغلیورسن او اوشاقك اولمکنه که سندن دگلدر ماریه نک غلامی جریح قبطی دندر حضرت رسول ص حضرت علی ؏ می چاغروب بیوردی که گیت جریح قبطی نی اولدور عرض ایتدی یارسول الله آیا قزمش دمیر کیمی اولوم که دگن کیمی یالدیریم یا اینکه حاضر گورر اوزادیکه غائب اونی گورمز کنایه در اوندن که بلکه ایله برمطلب معلوم اولدیکه قتله مانع اولدی حضرت بیوردی حاضر گورر اوزادیکه غائب اونی گورمز پس حضرت روانه اولوب جریحی باغده گوروب قاپونی دوگدی جریح گلدی قاپونی آچمقه حضرتی گوردیکه حالت غضبده در قورخوب قاپونی آچمیوب قاچدی حضرت دیواردن آشوب باغه داخل اولدی جریح قاچوب آغاجه چیخوب جریح گوردیکه حضرت اوگا یتشدی اوزینی آغاجدن یره آتوب آرخاسی اوسته یره دوشوب عورتینی آچیلدی حضرت گوردیکه اونک آلت رجولیتی آخدا اولوب پس قایدوب احوالی حضرته خبرویردی حضرت بیوردی حمد اولسون او الله که بز اهل بیتدن پیسلیگی گوتوروب بعضی روایتلردن معلوم در که بو آیه ولیدبن عقبه نک حقنده نازل اولوب پیغمبر اونی گوندرمشدی بنی مصطلق طائفه سنک زکوتنی یغمقه وولیدایله اوطائفه نک آراسنده قدیمی عداوت وار ایدی ایله گمان ایتدیکه اونی اولدورمك ایستیورلر قایدوب پیغمبره خبر ویردیکه بوطائفه زکوتی منع ایدیرلر حضرت خشمناك اولوب ایستدیکه اونلارگ اوستنه گیتسون بو آیه نازل اولدی هر صورتده آیه عمومنده باقیدر که فاسقگ سوزینه اعتبار ایتمیون ٧) «وسیز بیلوگ که سیز آرا گرده اللهگ پیغمبری وار اگر سیزه اطاعت ایده ایشلرگ چوخنده هر آینه سیز زحمتده اولارسگز» بو سببه که سیزگ رایگز چوخ وقت خطا اولار اگر پیغمبر دخی سیزه اطاعت ایتسه هاموز خطایه دوشوب ضلالتده اولارسگز «اما الله تعالی ایمان گتورمگی اوز اختیارگز ایله سیز خوش گوستردی وسیزگ

الاخرى فقاتلوا التي تبغى حتى تفيئى الى امر الله فان فاءت فاصلحوا بينهما بالعدل واقسطوا ان الله يحب المقسطين ١٠) انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بين اخويكم واتقوا الله لعلكم ترحمون ١١) يا ايها الذين امنوا لا يسخر قوم من قوم عسى ان يكونوا خيرا منهم ولا نساء من نساء عسى ان يكن خيرا منهن ولا تلمزوا انفسكم ولا تنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الايمان ومن لم يتب فاولئك هم الظالمون ١٢) يا ايها الذين امنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم ولا تجسسوا ولا يغتب بعضكم بعضا ايحب احدكم ان ياكل لحم اخيه ميتا فكرهتموه واتقوا الله ان الله تواب رحيم ١٣) يا ايها الناس انا خلقناكم من ذكر وانثى وجعلناكم شعوبا وقبائل لتعارفوا ان اكرمكم عند الله اتقيكم ان الله عليم خبير

قلبگزده اونی زینتلو ایتدی واللهه کافراولماقی‌واونڭ اطاعتندن چیخوب گناه‌عمللر ایتمگی سیزه پیس گوستردی بوصفتده اولان مؤمنلر دوزیول تاپانلردر«که اویولیله بهشته یتشرلر ٨) «مؤمنلر ایمانی دوست وگفری دشمن دوتماقلری «الله طرفندن اولان‌فضل ومرحمت ونعمتدر والله‌بیلان وحکم‌ایدندر ٩) واگر مؤمنلردن ایکی‌طائفه بربری‌ایله دعواایده‌لر» عبارتدر اوس‌ایله خزرج قبیله‌سی آراسنده واقع‌اولان دعوادن که‌حضرت مدینیه تشریف گتورن وقتده بربریله‌شدتلو دعواایدیردیلر حضرت اونلارڭ آراسنه صلح ویردی هرچند بوآیه اونلارڭ حقنده نازل‌اولوب اما مضمونلی عمومی‌در «پس اصلاح ویریڭ اونلارڭ آراسنده واگر اونلارڭ بریسی اوبریسنه ظلم‌ایده» وصلحی قبول‌ایتمیه «اوصورتده ظلم‌ایدن طرفله دعواایدیڭ تااینکه ظالم طرف اللهڭ امری طرفنه قایده» ومظلوم طرفدن ال گوتوره «اگر ظالم طرف اللهڭ امرینه قایده وتوبه‌ایده پس‌اصلاح ویریڭ اونلارڭ آراسنده» اولان سبب منازعه‌نی «وحق وعدالت ایله رفتار ایدیڭ بدرستیکه الله‌تعالی عدالت ایدنلری دوست دوتار ١٠) حقیقتده مؤمنلر بربرایله قرداشلاردر» دینده وگرگدر بربرینه هرایشده گومك ایده‌لر آتاآنا برقرداشلر بربرینه گومك ایدن گیمی واگر بربریله دعوا ایده‌لر «پس اصلاح ویریڭ قرداشلار یکزڭ آراسنه» ومظلومه گومك ایدیڭ «وقورخوڭ اللهدن شایدکه سز رحم اولوناسگز ١١) ای‌مؤمنلر ریشخند اتمه‌سوڭ سیزدن برقوم برقومه» (کشی کشیه) «شایدکه استهزا اولمشلار استهزا ایدنلردن یخشی اولالار وبرعورت برعورته استهزا اتمه‌سوڭ شایدکه استهزا اولمشلار استهزا ایدنلردن یخشی اولالر واوزگزه عیب ایتمیون» که‌هامگز برنفس حکمنده‌سگز، همزایله لمزڭ فرقی سورهٔ

١٤) قالت الاعراب امنا قل لم تؤمنوا ولكن قولوا اسلمنا ولما يدخل الايمان في قلوبكم وان تطيعوا الله ورسوله لا يلتكم من اعمالكم شيئا ان الله غفور رحيم ١٥) انما المؤمنون الذين امنوا بالله ورسوله ثم لم يرتابوا وجاهدوا باموالهم وانفسهم في سبيل الله اولئك هم

همزه‌ده ذکراولار «وپیس لقبلرایله چاغرمیوك» مثلا یافاسق ویانصرانی ویایهودی دیوب چاغرماق یااولقبله چاغرمق كه‌ایشیدن وقتده‌اولدن رنجیده‌اولار هرچند اوصفت اونده اولا مثلا کار، گور، لال، وتوپال‌ایله چاغرماق «پیس آددر فاسق‌لیك ایماندن صوگره» مؤمنه یاکافر دیمك یااینکه استهزا ایتمك ولقبله چاغرمق سبب اولار مؤمنك فاسق اولماقنه، مؤمن اولاندن صوگره بوعمللره مرتکب اولوب فاسق آدینی قازانمق چوخ پیسدر «وهرکسکه توبه اتمیه» بومعصیتلردن «پس اوتلار ظلم ایدنلردر» اوز نفسلرینه ١٢) «ای اوکسلرکه ایمان گتوروبسگز چوخ اجتناب ایدیگ ظن وگماندن بدرستیکه گمانگ بعضی‌سی گناهدر» برمؤمن پیس‌یردن‌چیخانده گمان‌اتمیون كه‌پیس عمل گوروب نقدرکه تاویل اتمك ممکندر «وجستجو اتمیوگ» مؤمنلرگ ذالنجه‌که اوشخص‌هانسی یره گتدی یاهانسی طرفدن‌گلور «وغیبت‌اتمه‌سوگ سزگ بعضگز بعضگزه» كه‌غیبت زنادن پیسدر «آیا سزگ برگز دوست دوتارکه مؤمن قرداشنگ اولمش اتنی ییه» غائب اولان شخص اولی حکمنده‌در اونگ سوزنی دانشماق اونگ اتنی یمك‌گیمی‌در پس نجه‌که سیز «ناخوش دوتارسگز اولمش اتی‌یمکه» هابیله ناخوش دوتوگ اوزگ سوزنی دانشمقه «وقورخوگ الله‌دن بدرستیکه الله‌توبه‌نی چوخ قبول ایدن ورحم ایدندر ١٣) ای مخلوقات حقیقتده بزخلق ایتدیك سیزی ذگور و اناثدن» آدم وحوادن هامگز نسبده مساوی‌سگز «وسیزی بیوك قبیله‌لر وگوچك قبیله‌لر ایتدیك تااینکه بعضگز بعضی‌گزی تانیه» نسب وقبیله واسطه‌سیله «بدرستیکه سیزگ یخشی‌راقگز الله یاننده سیزگ پرهیزکارگزدر» نه‌اینکه بیوك قبیله صاحبی ویا نسبده آرتوق اولان «الله‌تعالی بیلن وخبردار‌در» ١٤) چول عربلری بنی‌اسد قبیله‌سندن قحطلیك ئیلده مدینیه گلوب اظهار اسلام ایتدیلر صدقه آلماق نیتیله «دیدیلرکه بز ایمان گتوردیك دیگان یامحمد سیز ایمان گتورمیوبسگز» حقیقتده وباطنده «واما دیوگ كه‌مسلمان اولدوق» تااینکه قانگز ومالگز هدراولمیه «وبوحاله گیمی ایمان سیزگ قلبلرگزه داخل اولمیوبدر واگر سیز الله‌ه واونگ پیغمبرینه اطاعت ایده‌سگز الله سیزگ عملگزدن برشیئی ناقص ایتمز والله باغشلیان ورحم ایدندر ١٥) بودر وبوندن غیری دگلدر اومؤمنلرکه الله‌ه واونگ پیغمبرینه ایمان‌گتوردیلر صوگره اوزدینلرینده شك اتمدیلر واوز مال‌لری ایله وجانلاری‌ایله الله یولنده جهاد

الصّادقون ١٦) قل أتعلمون الله بدينكم والله يعلم ما في السموات وما في الأرض والله بكل شيء عليم ١٧) يمنون عليك ان اسلموا قل لا تمنوا علي اسلامكم بل الله يمن عليكم ان هديكم للايمان ان كنتم صادقين ١٨) ان الله يعلم غيب السموات والأرض والله بصير بما تعملون

ایتدیلر او طائفه دوغری دانشانلاردر» که دیللری دیدیکلرنی قلبلارینده تصدیق ایدرلر ١٦) «یا پیغمبر دیکل» بنی‌اسد قبیله‌سنه «که آیا دینکزی اللهه تعلیم ایدیرسکز» وایمانه کلمه‌کزی اللهه بیلدیریرسکز «وحال انکه الله تعالی کوکلرده ویرده اولان امرلرک هاموسنی بیلور والله هرشیئه عالمدر». برطائفه دیوردیلرکه یاپیغمبر بزسکا دعوا وقیل‌قال سیز ایمان کتوردیک اما فلان طائفه دعوادن صوکره ایمان کتوردیلر وبونیله پیغمبره منت قویوردیلر ١٧) «دیکل یاپیغمبر منت قویمیوک بکا اسلام کتورمککز ایله بلکه الله منت قویار سیزه که‌سیزی ایمانه هدایت ایتدی اگر سیز دوغری دیلرسکز» ادعای ایمان اتمکده ١٨) «حقیقتده الله بیلر کوکلرک ویرلرک اورتولو ایشلرنی و الله کورندر اوزادیکه سیز عمل ایدیرسکز» .

سورة ق (۴۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) ق والقرآن المجيد ٢) بل عجبوا ان جاءهم منذر منهم فقال الكافرون هذا شيء عجيب ٣) ءاذا متنا وكنا ترابا ذلك رجع بعيد ۴) قد علمنا ما تنقص الأرض منهم وعندنا كتاب حفيظ ٥) بل كذبوا بالحق لما جاءهم فهم في أمر مريج ٦) افلم

١) آنداولسون قاف داغنه» که یریوزینده اولان بیوک داغلاردندر «وآنداولسون شانی بیوک قرآنه» که سیز مبعوث اولاجاقسکز یااینکه محمدص اللهک پیغمبریدر ٢) «بلکه سنک قومک بوکا تعجب ایتدیلر که اونلرک جنسندن قورخوزان پیغمبر کلدی وکافرلر دیدیلر که بوتعجبلو شیئیدر» که محمد کیمی یتیم وفقیر آدم پیغمبر اولا یااینکه انسان اولندن صوکره دیریله ٣) «ایلکه بز اولدیک وتوپراق اولدیق آیا بزدوباره دیریله‌ریک بوطور

يَنْظُرُوا اِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَالَهَا مِنْ فُرُوجٍ ٧) وَالْاَرْضَ مَدَدْنَاهَا
وَاَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَاَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ٨) تَبْصِرَةً وَذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ
٩) وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَاَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ١٠) وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ
لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ١١) رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَاَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذٰلِكَ الْخُرُوجُ ١٢) كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَاَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ١٣) وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَاِخْوَانُ لُوطٍ ١٤) وَاَصْحَابُ
الْاَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ١٥) اَفَعَيِينَا بِالْخَلْقِ الْاَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ

دیریلمك عقلدن اوزاق‌اولان قایتماقدر» ۴) الله‌تعالی اونلرنگ جوابنده بیورور «حقیقتده بزبیلوریك اوجزولری‌كه یراونلاردن‌ناقص‌ایدر»واونلرنگ بدنني‌یرو سوموكلری چورویر «وبزیم یانمزده هر شیئی حفظ‌ایدن كتاب‌وار» اوكتاب‌ده هامونگ حسابی وآدلاری‌یازیلوب ۵) «ایلكه اونلر«حق» قرآن‌یاپیغمبر«گلدی‌اونی‌تكذیب‌ایتدیلرواونگ (محمد) بار«سنده‌پریشان امرلرده‌درلر» گاه‌مجنون گاه‌ساحر گاه‌شاعر دیرلر ۶) «آیا اونلر باخمیورلر اوزاوستلرنده اولان گوگه‌نجه‌بنا ایتمشیك، یولدوزلارایله زینتلو ایتدیك وگوگلرده آچیق وسوراخلریوقدر ۷) یری دوشیوب اوگامحكم داغلرآتدیق ونباتاتنگ شادلق‌گتورن قسمنگ‌هاموسندن گوگرتدیك» ۸) بومخلوقاتی عمله‌گتوردیك، «الله‌طرفنه قایدان بنده‌لرنگ هاموسنه اللهی‌یاده گتورملك ونصیحت ویروب بصیرت صاحبی ایتمكدن اوتری ۹) گوگدن بركتلو سو گوندردیك وسوایله باغلارویرده اكیلن دانه‌لرگوگرتدیك»بوغداوآرپا كیمی ۱۰) «هابیله‌خرماآقاجلارنی‌كه اوجاوبدر اونگ چیچكلری واروبربرینگ اوستنه یغیلوب ۱۱) بوشیئلری بزگوگرتدیك بنده‌لره روزی اولماق‌ایچون واولی‌شهرلری‌سوایله دیریلتدیك» كه‌تازه‌دن گوگردیلر «بیله‌در قبردن خارج اولمق» بونلری دیریلدن الله‌بندلری دیریلتمگه عاجزاولماز ۱۲) «مكه مشركلریندن قباق‌تكذیب‌ایتدیلرنوحنگ‌قومی والله‌اونلری‌غرق‌ایتدی‌ورس‌چاینگ اصحابی وثمود» كه‌صالحنگ قومیدر ۱۳) وعاد» هودقومی «وفرعون»موسی‌قومنگ پادشاهی «ولوطنگ قرداشلاری یعنی‌قومی ۱۴) ومیشه‌صاحبلری» كه شعیبنگ‌قومیدر «وتبع‌قومی بونلارنگ هاموسی اوزپیغمبرینی تكذیب ایتدی‌لر ومنم‌عذابیم اونلاره سزاو اراولدی» عمللری جهتنه ۱۵) «آیابز اولمجی مخلوقاتی‌یاراتمق‌جهتنه یورولوب عاجزاولدیق» واونلاری دوباره‌خلق ایلتمگه نیجه‌عاجزاولاریق «بلكه‌اونلر تازه خلقدن شكده‌درلر» شك‌ایدیرلركه اؤلندن‌صوره دوباره خلق ایتمك‌اولماز ۱۶) «هرآینه‌بزخلق ایتدیك انسان جنسنی واونلرنگ نفسلری (اماره) اونلره وسوسه ایتمگنی وقلبلرینه‌داخل‌اولان

مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ١٦) وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ
حَبْلِ الْوَرِيدِ ١٧) إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ١٨) مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ
إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ١٩) وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ٢٠) وَنُفِخَ
فِي الصُّورِ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ٢١) وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ٢٢) لَقَدْ كُنْتَ
فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ٢٣) وَقَالَ قَرِينُهُ هَٰذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ
٢٤) أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ٢٥) مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ ٢٦) الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ
إِلَٰهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ٢٧) قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَٰكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

گزلین ایشلریده بیلوریك وانساننگ نفس آلان دمارینذن اوکایاخونیك» عاممز و اسطه سیله
١٧) «اوزمانکه ملاقات ایدن ایککی ملائکه‌لر بربرینه یتشرکه ا گلشوبدربریسی ساغده
بریسی صولده واوبنده‌دن آیریلمازلر ١٨) هیچ سوز دانشماز مگراینکه اوننگ یانندم
اولان ملائکه‌لر قراول وآماده‌در» آغزیندن چیخان کیمی یازارلر ساغ طرفده اولان
ملائکه یخشی عملی بره‌اون همان ساعت یازار صول طرفده اولان ملك پیس عملی یدی
ساعتدن صوکره بلکه بنده‌توبه‌ایده ١٩) «اولومنگ بیهوشلقی درستلیك ایله گلدی»
بوهمان اولومدرکه سن اوندن میل ایدوب قاچوردینگ وانکار ایدیردینگ ٢٠) ونفخ
اولونار صور اسرافیل‌ده بودر همان قورخماق گونی» که‌اونیله دنیاده پیغمبرلر
قورخوزوردیلر ٢١) «هاموخلق محشره گلراوننگ هربریله برنفر سورن ملك وبر
نفرشاهداولان ملك‌وار» سورن ملك اونی‌زورله محشره گتورر وشاهد شهادت ایدر
بنده‌ننگ عمللرینه دیرلرکه ٢٢) «هرآینه‌سن بوگوندن غفلتده‌ایتدیك «فکرایتمردیگ که
قیامتده نه‌ایده‌جگسن «غفلت پرده‌سنی سندن آچدیق» که‌دنیاده سننگ قلبنگی دوتمشدی
«پس سننگ گوزنگ بوگون تند گورندر» گوررسن اوشیئی که دنیاده ایناتموردیگ
٢٣) «بنده‌ننگ همنشین یولداشی» انسدن یاشیاطین‌دن یاملك‌دن «دیربودر اوزادکه
منم‌یانمده آماده‌در» دنیاده‌منیم سوزیمه‌باخوب اطاعت ایتمك ثمره‌سی‌بودر ٢۴) ذکر
اولان ایکی ملك یامحمدص وعلی۴ه‌یاخازن جهنمه دیرلر «حقی دشمن دوتان وحقنگ
اوستنی اورتنلرنگ هاموسنی جهنمه آتون ٢٥) که‌چوخ منع ایدندر خیری» وفقرایه
یخشی ایلك ایتمگی «حدندن تجاوزایدن وشك ایدندر» اللهنگ وپیغمبرنگ حق اولماقنده
٢٦) «اونلارنگ بوصفتی‌وار که اللهه‌باشقه اللهلار قرارایتدیلر اونی‌شدتلو عذابه‌آتون
٢٧) اوننگ یولداشی» اولان شیطان که‌بنده‌نی اغوا ایدوبدر «دیر ای‌بزیم اللهمز

٢٨) قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ٢٩) مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا اَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ٣٠) يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ٣١) وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ٣٢) هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفِيظٍ ٣٣) مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ٣٤) اُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ٣٥) لَهُمْ مَا يَشَاؤُنَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ٣٦) وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ ٣٧) اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ٣٨) وَلَقَدْ

من اونی طغیان ایتدیرمدیم» ومنم طرفمدن اونلارا زوراولمادی «امااوزی ایماندن اوزاق اولان ضلالتده اولدی» اوز اختیاری ایله ٢٨) «الله‌تعالی بیورار منم یانمده بربریگز ایله عداوت ودشمن چلیك ایتمیوڭ وبتحقیق من سزڭ طرفگزه قورخوزان پیغمبرگوندردیم» دنیاده سیز اونڭ سوزنه باخمادگز ٢٩) «منم سوزیمه تغییر وتبدیل اولماز» سیزه خبرویریلمشدیکه هرکس پیغمبرلرڭ سوزینه مخالفت ایتسه یری جهنمدر اوسوز اوزقوتنده باقیدر «ومن اوزبنده‌لریمه ظلم ایدن دگلم» هرکسه هرنه یتشسه اوزعملی جهتنه‌در ٣٠) «اوگونده جهنمه بزدیه‌ریك آیادولدون» سگا آتیلان بنده‌لرڭ چوخلوقندن «و جهنم دیرکه آیا گنه آرتیق قالان وار» بوقدر آدم که جهنمه داخل اولوب گنه چولده آدم قالوبدرمی یااینکه واریسه گنه گوندر ٣١) «وبهشت پرهیزکارلره یاخون اولار وبهشت مؤمنلره اوزاق دگلدر» ٣٢) «بوذکر اولونان اوزاددر که وعده ویریلوبدر جمیع بنده‌لره که الله طرفنه قایدان واوزینی حفظ ایدندر» حرامه مرتکب اولماقدن ٣٣) «هرکسکه مهربان اللهدن خلوتده قورخه والله حضورنه گله حقه قایدان قلبله ٣٤) اوگا دیرلرکه داخل اولوڭ بهشته سلامتلیك ایله» جمیع آفتلردن «بوگون همیشه‌لیك گونیدر» دخی چیخماق یوخدر ٣٥) «اونلارایچون بهشتده جمیع ایستدیگلری شیئلروار»: ییملو وایچملو وجمیع لذت آپارملو «بزیم یانمزده اونلارڭ خیالنه گلن شیئلردن داخیده آرتیقی وار ٣٦) واونلاردن سابق چوخ هلاك ایتدیك اوطائفه‌لردن که اهل مکه‌دن قوتجهتنه چوخ قوتلو ایدیلر نقب قازدیلر شهرلرده» محکم داغلاری وداشلاری قازوب اوزلرینه ایوتیکدیلر «آیااونلردن اوتری اولومدن قاچاجاق یری واردر» ٣٧) «بدرستیکه بونده هرآینه یادآورلیك‌در اوکسه‌که اونڭ قلبی‌وار» ایشتدیگنی آنلار «یااینکه قولاق آسار واوحاضردر» ایشیدوب آنلامقه.

٣٨) «گوگلری ویری واوزادیکه اونلارڭ آراسنده‌در آلتی گونڭ مدتنده خلق ایتدیك بزه هیچ یورولماق یتشمدی» سیزی دوباره خلق ایدنده نه زحمت یتشه‌جکدر

خَلَقْنَا السَّمٰوٰاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ اَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ۳۹) فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ۴۰) وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَاَدْبَارَ السُّجُودِ ۴۱) وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ۴۲) يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ۴۳) اِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَاِلَيْنَا الْمَصِيرُ ۴۴) يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ۴۵) نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ.

۳۹) «صبرایت اوسوزلره که دیرلر» سنك حقنده «وتسبیح ایت اللهٔا حمدا تمله گون طلوع ایدندن وباتاندن قباق» عبارتدر صبح وظهر وعصر نمازلرندن ۴۰) «وگیجه‌نك برحصه‌سندن» آخشام وخفتن نمازلی قیل یاگیجه نمازی قیل «وتسبیح ایت اللهه سجده‌لردن صوڭره ۴۱) یاپیغمبر قیامت احوالاتنی ایشت اوگونده چاغران شخص یاخون یردن چاغیرار» هرچند اوزاق ایسه‌ده اما صورك سسی ایله گلرکه گویا یاخون یردن سس گلور بوآیه صور سسی اولمقه بیوك دلیلدر صوره قائل اولمیان مسلمانلر بوآیه‌یه تامل ایتسونلر ۴۲) «اوگونده هیبتلو سس دوغریلق ایله ایشیدرلر» بعثتدن اوتری «بوگون قبردن خارج اولماق گونی‌در ۴۳) بدرستیکه‌بز دیریلده‌ریك واولدوره‌ریك وبزیم طرفمزه‌در قایداجاقیر ۴۴) اوگونده یراونلاردن آیریلار ویردن سرعتله چیخارلر بودرحشره گتورملکه بزه‌آساندر» ۴۵) «بزیاخشی بیلوریك اوزادی‌که دیرلر» سنك تکذیبنده وبعثتی انکاراتمکده «وسن اونلاره جبر ایدن» وزورله ایمانه گتورن «دگلسن پس قورخوت قرآنله اوکسیکه قورخار» منم وعدهٔ عذابمدن

سورة الذاریات (٦٠) آیه‌در مکده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا ۲) فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ۳) فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ۴) فَالْمُقَسِّمَاتِ اَمْرًا

۱) «آنداولسونك اویللره که بولودی داغیدار برنوع داغتماق ۲) آند اولسون یاغشك آغریوكلرنی گوتورن بولوتلره ۳) آنداولسون اوگمیلره‌که» دریانك یوزینده «آسان جاری اولارلر ۴) آنداولسون اوملائکه‌لره‌که روزی ایشلرنی قسمت ایدنلردر»

٥) انما توعدون لصادق ٦) وان الدين لواقع ٧) والسماء ذات الحبك ٨) انكم لفي قول مختلف ٩) يؤفك عنه من افك ١٠) قتل الخراصون ١١) الذين هم في غمرة ساهون ١٢) يسئلون ايان يوم الدين ١٣) يوم هم على النار يفتنون ١٤) ذوقوا فتنتكم هذا الذي كنتم به تستعجلون ١٥) ان المتقين في جنات وعيون ١٦) أخذين ما اتيهم ربهم انهم كانوا قبل ذلك محسنين ١٧) كانوا قليلا من الليل ما يهجعون ١٨) وبالاسحار هم يستغفرون ١٩) وفي اموالهم حق للسائل والمحروم ٢٠) وفي الارض ايات للموقنين

صبحنگ طلوعی ایله کونگ آراسنده بیدارلره هرکس اووقت یوخوده اولسا اوگونگ روزی‌سندن محروم اولار، بو آیه‌ده وباشقه آیه‌لرده قسم ایتمکنگ سری چوخ ایسه‌ده برسری بودرکه ایکی شخص بربریله برمطابده مجادله ومباحثه ایدوب ناحق طرفه غلبه ایدن وقتده مغلوب طرفنگ النده دلیل قالمیوب اوزینی خلقه عاجز گوسترمه‌مکدن اوتری دیرکه سن زورله منی مغلوب اتمك ایستیورسن وحال آنکه اوزی بیلورکه حقیقتده مغلوبدر غالب اولان شخصنگ چاره‌سی اولمیوب مدعینی ساکت اتمکدن اوتری آند ایچرکه والله مطلب بویله‌درکه من دیورم خداوندعالم اوز پیغمبرنگ واسطه‌سیله قدر دلائل بیورسه‌ده خلق قبول ایتمه‌مك جهتنه عادت وعرفه مطابق باشلیور آند ایچمگه ٥) «بودر و بوندن غیری دگلدر اوزادکه سیزوعده ویریلوبسگز هرآینه دوغریدر ٦) وجزا ویریلمك هرآینه واقع اولمالیدر ٧) آند اولسون اوگوگه که گوزل یوللار صاحبیدر» بنده‌لره اویوللردن روزی نازل اولار ٨) «بدرستیکه سیز کهاهلی مختلف دانشق‌ده‌سگز» پیغمبرنگ خصوصنده بعضی شاعر بعضگز ساحر دیورسگز ٩) «اوگا ایمان گتورمکدن قایتاریلر اوکسکه دونوبدر» خیره یتشمکدن ١٠) «یالان دانشانلار اللهنگ رحمتندن اوزاق اولدی» یااینکه اوزاق اولسونلر ١١) «اویله یالانچیلر شبهه‌لرنده حیرتده‌درلر» حقدن وغفلتده‌درلر ١٢) «سؤال ایدرلرکه جزا گونی نه‌وقت اولاجاقدر» ١٣) اونلار ادیرلر «اوگوندرکه اونلار اودده یانارلار» جهنمنگ خازنلری اونلارادیرلر ١٤) «دادنگ عذابگزی بوهمان عذابدرکه سیز اوگا تلسردگز ١٥) پرهیزکارلر باغچه‌لرده وچشمه‌لرده‌در ١٦) اونلرنگ اللهی اونلره‌ویردیگی اجری وثوابی آلانلردر حقیقتده اونلر قیامتدن قباق دنیاده احسان ایدنلر ایدیلر» همیشه طاعت وعبادت عمله گتوررديلر ١٧) «گیجه‌دن آز زمان یاتاردیلر» چوخنده نماز قیلاردیلر ١٨) «وسحروقتی استغفار ایدرلر» اللهه ١٩) «واونلارنگ مالللرینده سائله ونااميدكسه حق واردر» زکوة وغیر وجوه بر واحساندن

۲۱) وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۲۲) وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ۲۳) فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ ۲۴) هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ۲۵) إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ۲٦) فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ۲۷) فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ۲۸) فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ۲۹) فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ۳۰) قَالُوا كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۳۱) قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ۳۲) قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ ۳۳) لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ۳۴) مُسَوَّمَةً

۲۰) «ویرده یقین ایدنلره علامتلر واردر ۲۱) وسیزک اوزنفسلرگزده» ده آیتلر وار اللهک برلگنه وقدرتنه «آیا نیه گورموړسگز» که بعضگزک رنکی آغ بعضی قرا بعضی ساری ومختلف رنگلرده‌در ۲۲) «وسیزک روزیگز گوگده‌در» الله گوگدن یاغشی نازل ایدر واونک جهتنه یردن روزی چیخار وگنه «گوگده‌در اوزادکه وعده ویریلوبدر سیزه» بهشتدن وانواع نعمتلردن ۲۳) «آنداولسون یرک وگوگک اللهنه بودیبلن سوز هرآینه حقدر اوسوزکیمی که سیز دانشورسگز» نجه که اوزدانشدیقگز سوزلری حق بیلورسگز اللهک سوزلرینیده حق بیلوک ۲۴) «آیاابراهیمک کرامی قوناقلارینک خبری سگا گلدی ۲۵) ایلکه ابراهیمک یاننه داخل اولدیلر دیدیلر سلام اولسون سگا» ابراهیم ع اونلارک جوابنی ردایدوب «دیدی سلام اولسون سیزه» بوخبر هودسوره‌سنده ذکراولدی «سیز تانیلمیان طائفه‌سگز» من سیزی تانمرام ۲٦) «پس ابراهیم خاوتجه اوزاهل عیالنک یاننه گیدوب کوکو پشمیش کوساله گتوردی ۲۷) «واونی قوناقلره یاخون گتوردی» که‌ییه‌لر اونلار یمدیلر «پس ابراهیم دیدی آیانیه یمورسگز ۲۸) وقلبنده اونلردن قورخدی» عادت اوایدیکه هرکسک طعامنی یمسه شرخیالی اولار «ملائکه‌لر دیدیلر قورخمه ای ابراهیم» بیز اللهک ملائکه‌لری ایك «ومژده‌ویردیلر اوگا عالم اولان اوغلان ایله» که سن رشده یتشنده پیغمبر اولاجاقدر ۲۹) ایلکه اونک عورتی بوبشارت خبرنی ایشیتدی «دادوفریاد حالتنده اوزیوزینه سیلی اوردی» شدت تعجبدن «ودیدی که من دوغمیان قوجه‌ام» من نجه‌دوغارام ۳۰) «ملائکه‌لر دیدیلر بیله‌در» دوغری دیورسن قوجه‌عورت دوغماز «اماسنک اللهک بیله‌بویوردی» که سنک اوغلک اولاجاقدر «بدرستیکه الله بیلن وحکم ایدندر» ۳۱) «ابراهیم اونلره‌دیدیکه ندرسزک شأنگز» ونیه‌گلوبسگز «ای گوندریلمشلر

عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ٣٥) فَاَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ٣٦) فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ٣٧) وَتَرَكْنَا فِيهَا اٰيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْاَلِيمَ ٣٨) وَفِي مُوسٰى اِذْ اَرْسَلْنَاهُ اِلٰى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ٣٩) فَتَوَلّٰى بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ ٤٠) فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ٤١) وَفِي عَادٍ اِذْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ٤٢) مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ اَتَتْ عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ ٤٣) وَفِي ثَمُودَ اِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتّٰى حِينٍ ٤٤) فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ٤٥) فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ٤٦) وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ٤٧) وَالسَّمَاءَ

٣٢) دیدیلر بیز گناهکار قوملره گوندریلمشیك ٣٣) تااینکه اوقومه پالچیقدن عمله گلن داشلار گوندهرك» ٣۴) «اوداشلار سنگ اللهگگ یاننده لشانهلنمشدر اسراف ایدنلرایچون» وحددن تجاوز ایدوب چوخ گناه ایدنلرایچون لوط احوالاتی هود سورەسنگ ٧٧ ـ ٨۴ آیەلرینده ترجمهاولدی ٣۵) «لوطنگ قریەسندهاولان مؤمنلری خارج ایتدیك» ٣٦) «بزاوقریەده برایودن سوا مسلمان تاپمادیق» که آنجق لوطنگ ایوی ایدی ٣٧) «واوقریەده آیت وعلامت قرارایتدیك اوکسلره که دردناك عذابدن قورخارلر» هرکس باخسه گورر که اوقریەنگ اهلی اللهگ عذابیلهاولوبلر تااینکه بونی گوروب عبرت گوتورهلر ٣٨) «وموسیده» دخی علامت عبرت وار «اوزمانکه اونی فرعونه آشکار تسلطایله گوندردیك» عصانی آثاردی اژدهااولاردی ٣٩) «پس فرعون اوزقوتی سببی ایله حقی قبول اتمکدن اعراض ایتدی ودیدیکه موسی یاساحر یادیوانهدر» ۴٠) «اونی واونگ قشونتی دوتوب اونلاری دریایه آتدیق» داشی آتان کیمی «اوحالتدهکه فرعون مذمته لایق ایدی» اللهلق ادعاسی اتمگه گوره ۴١) «وعاد قومنده» دخی علامت عبرت وار «اوزمانکه اونلارا خیرسیز یلی گوندردیك»

۴٢) «اوییل هیچ شیئی ترك اتمزدی» که اوندن اسوب کیچوب گیده «مگرآینکه اونی کهنه پارچهکیمی ایتدی» ۴٣) «وثمودقومنده» علامت عبرت وار «ایلکه اونلره دییلدی که اوچ گون منفعت بردار اولوك» ۴۴) «اوزلرنگ اللهنگ امرندن خارج اولدیلر بوسببهاونلاری ایلدیرم دوتدی واونلار باخوردیلر» دفع اتمگه قادردگل ایدیلر ۴۵) «عذاب گلنده ایاقهدورمقه» وقاچوب قورتولمقه «قادراولمادیلر وانتقام آلانلار دگلیدیلر» ۴٦) «ونوح قومنده» عبرت علامتی وار «اونلردن قباق حقیقتده اونلار فاسق قوملرایدیلر» اونلاری غرق ایتدیك طوفان واسطهسیله ۴٧) «وگوگی اوزقدرت

بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۴۸) وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ ۴۹) وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ٥٠) فَفِرُّوا إِلَى اللّٰهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ٥١) وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللّٰهِ إِلٰهاً آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ٥٢) كَذٰلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ٥٣) أَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ٥۴) فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ ٥٥) وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ٥٦) وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ٥٧) مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ ٥٨) إِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ٥٩) فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذَنُوباً مِثْلَ ذَنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ ٦٠) فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ

اليمزايله بنااينديك بزاوكا قوت‌لو واروق» ۴۸) «ويرى بزفرش ايتديك پس‌بز يخشى دوشيينلريك» عمله كتورمشوك خلقك نفعندن‌اوترى ۴۹) «وهرشيئدن ايكى جفت خلق‌ايتـديك» كجه وكونوز، آى وكون، كشى وعورت، نور وظلمت «شايد كه سيز لصيحت قبول‌ايده‌سكز» واونلره باخوب اللهك قدرتنه ايناناسكز
٥٠) «پس قاچوك اللّٰه‌طرفنه» اللهك عذابندن «بدرستيكه من‌سيزك ايچون اللّٰه‌طرفندن آشكارا قورخوزانم ٥١) واللّٰه‌ايله باشقه اللّٰه شريك اتميوك من‌سيزك ايچون اونك طرفندن آشكار قورخوزانم ٥٢) بيله‌در» كچمش امتلرك احوالى» مكه‌اهلندن قباق اولان طائفه‌لره هيچ پيغمبر كلمدى مكراينكه ديديلر بوپيغمبر ساحردر يادیوانه‌در ٥٣) آيا وصيت ايتديلر بريرينه پيغمبرلر حقنده بوسوزلرى ديمكه بلكه اونلار طغيان ايدن قوملردر ٥۴) اعراض ايت اونلاردن وسن مذمت اولونمش دكلسن» اونلارك ايمان كتورمه‌مكى جهتنه ٥٥) «ويا دآورليك ايت حقيقتده ياده كتورمك مؤمنلره نفع ويرر» دخيده ايماللرى آرتار ٥٦) «ومن خلق اتمديم جن وانسى مكر اولدن اوترى‌كه بكا عبادت ايده‌لر» يااينكه منى تانيالار وعبادت جهتنه مستحق بهشت اولالار ٥٧) «من‌مخلوقاتدن روزى ايستمرم كه‌بكا اونلار روزى ويره‌لر»
٥٨) «آنجق اللّٰه‌در روزى ويرن» اوزبنده‌لرينه ومخلوقاتك هاموسى اوكا محتاج‌در «محكم‌اولان وقوت صاحبى‌در» هيچكسه احتياجى يوخدر ٥٩) اوز نفسلرينه كفر ومعصيت‌جهتنه «ظلم ايدنلره‌حصه‌واردر عذابدن اونلارك يولداشلارننك حصه‌سى‌كيمى» كيچمش قومدن «پس اونلار تلسمه‌سونلر ياتلسديرمه‌سونلر منى عذاب نازل اولماقه
٦٠) پس واى اولسوك اوكسلره‌كه كافر اولديلر اونلارك اوكونلرندن كه وعده اولونوبلار» عذاب نازل اولانده اونلر شدتله عذابه كرفتار اولاجاقلار

سورة الطور (۴۹) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) وَالطُّورِ ۲) وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ ۳) فِي رَقٍّ مَنْشُورٍ ۴) وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ۵) وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ۶) وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ۷) اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۸) مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ ۹) يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْراً ۱۰) وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْراً ۱۱) فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۱۲) اَلَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ۱۳) يَوْمَ يُدَعُّونَ اِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ۱۴) هٰذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۱۵) اَفَسِحْرٌ هٰذَا اَمْ اَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ۱۶) اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا اَوْلَا تَصْبِرُوا

۱) آند اولسون طور داغنه» که‌اوداغدا الله موسی‌ایله واسطه‌سیز تکلم ایتدی ۲) «واوکتابه‌که یازیلوبدر» عبارتدر تورات یاقرآن یاجمیع اوکتابلردن‌که الله‌طرفندن نازل اولوبدر ۳) «اوصحیفه‌ده‌که آچیلوبدر» یااینکه هریره منتشر اولوبدر ۴) «وآند اولسون بیت‌المعموره» که‌گوگده آبادن ایودر جمیع ملائکه اوایوی زیارت ایدر نجه‌که خلق مکه‌نڭ ایوینی زیارت ایدر یااینکه حاجیلرایله آباد اولان ایوه‌که کعبه‌در ۵) «وآند اولسوڭ اوسقفه‌که اوجالمشدر» عبارتدر گوگدن که‌یرڭ سقفی‌در ۶) «وآند اولسوڭ اودریایه‌که دولودر» دریا حیوانلریله ۷) «بدرستیکه سنڭ اللهڭڭ عذابی هرآینه واقع اولاندر» اونده شبهه یوخدر ۸) «اونی دفع‌ایدن اولماز» شك‌سیز واقع اولاجاقدر ۹) «اوگونده‌که گوگلر مضطرب اولار وحرکت‌ایدر برنوع مضطرب اولماق ۱۰) وداغلار سیرایدر برنوع سیراتمك» که‌یرندن حرکت‌ایدر ۱۱) «وای اولسوڭ بوگونکه‌کون اوکسلره‌که تکذیب ایتدیلر» اللهڭ امرنی ۱۲) «اونلار اوکسلردر که باطل سوزلره شروع اتمك‌ده لهو ولعب ایدرلر» پیغمبرڭ تکذیبنی استهزاایله دانشوردیلر ۱۳) «اوگونده‌که جهنمڭ اودی‌طرفنه زورله دفع‌اولونارلر برنوع دفع‌اولونماق» که‌اللری واياقلاری اودن عمله گلمش زنجیرایله باغلانوب جهنمه آتیلارلار ۱۴) جهنمڭ خزانه‌داری دیر «بودر اواودیکه سیز اونی تکذیب ایدردگز» واونلری مذمت ایدوب دیرلرکه ۱۵) «آیا بوگوردگگز عذاب سحردر یااینکه سیز گورمورسگز» نجه‌که اونلار بوسوزی دیناده پیغمبره دیردیلر اوندن‌معجزه گورن وقتده ۱۶) «گلوڭ داخل اولوڭ جهنمه خواه صبر ایدیڭ عذابه یاصبر اتمیوڭ برابردر سیزه» جهنم عذابی سیزدن گوتورولمز «وبوندن غیری دگلدر سیز جزا ویریلمش اولارسگز

سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٧) اِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ١٨) فَاكِهِينَ بِمَا اٰتٰيهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقٰيهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ١٩) كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيٓئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٢٠) مُتَّكِئِينَ عَلٰى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ٢١) وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِاِيمَانٍ اَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا اَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِءٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ٢٢) وَاَمْدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ٢٣) يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَاْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَاْثِيمٌ ٢٤) وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَاَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ ٢٥) وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ٢٦) قَالُوا اِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي اَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ٢٦) فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا وَوَقٰينَا عَذَابَ السَّمُومِ ٢٨) اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ اِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ٢٩) فَذَكِّرْ

اوعمله‌که دنیاده ایدردکز ١٧) بدرستیکه پرهیزکارلر باغلارده ونعمتلرده‌در ١٨) لذت آپارانلاردر اونعمتلرایله‌که الله اونلره ویروبدر واونلارڭ اللهی متقی‌لری جهنمڭ عذابندن ساخلار» ١٩) اونلاره دیرلر «ییوڭ وایچون گوارا اولان حالده» نه‌ضرر اولار ونه باشقه ناخوشلق «اوعملڭ مقابلنده که‌سیز دنیاده عمل ایدردیگز ٢٠) اوحالتده‌که بربرینڭ یاننده صف صف قویولان تختلره تکیه ایدنلردر واونلره حورالعین‌لری ترویج ایتدیك که‌اونلره یولداش اولالر ٢١) واوکسـلرکه ایمان گتوروبلر واونلارڭ صغیر اولادرلری اونلارا تابع اولدیلر دینده» وصغیر سنده وفات ایتدیلر «اونلارڭ اولادنی بهشتده آتالرینه یتوره‌ریك» هاموسی بریرده اولارلار. «واونلارڭ عملندن هیچ برشیئی ناقص‌ایتمدیك» اولادلرینی اونلارا ملحق‌اتمك جهتنه «هرشخص گسب ایتدیکی عملنڭ گرویندە‌در» گفارڭ جهنمه گتمکنڭ سببی اوز عملی‌در ٢٢) «اهل بهشته خواهش‌ایتدیگاری میوه وات ویره‌ریك» اونلار ییدکجه بیزعوضنی خلق‌ایده‌ریك ٢٣) «بربریندن شراب کاسه‌لری آلارلر اما دنیا شربی‌گیمی بیهوده سوزونه لغو وگنه گارلق اولماز ٢٤) اونلارا خدمت اتمك ایچون غلام‌لر دولانارلر که‌اونلارڭ مخصوصی مالیدر گویا اونلار گزلین لؤلؤدر» پرده ایچنده ساخلانوب که‌توزدن وسائر کثافتدن ساخلانا برشخص پیغمبردن سؤل ایتدی که‌بهشت اهلنڭ خادملری اولان غلام‌حسن وصفاده لؤلؤ گیمی‌در پس اونلارڭ مخدومی نطوردر حضرت بیوردی مخدومڭ فضلی خادمه اون دورت گجه‌لیك آیڭ فضلی گیمی‌در یولدوزلاره ٢٥) «اهل بهشتڭ بعضی‌سی بعضی‌سڭ قباقنه چیخوب بربرندن سؤل ایدرلر» دلیانڭ زحمت ومشقتندن ٢٦) «دیرلر بزبوندن قباق دنیاده اللهدن

فما انت بنعمت ربك بكاهن ولا مجنون ۳۰) ام يقولون شاعر نتربص به ريب المنون
۳۱) قل تربصوا فاني معكم من المتربصين ۳۲) ام تامرهم احلامهم بهذا ام هم قوم
طاغون ۳۳) ام يقولون تقوله بل لا يؤمنون ۳۴) فلياتوا بحديث مثله ان كانوا
صادقين ۳۵) ام خلقوا من غير شيئ ام هم الخالقون ۳۶) ام خلقوا السموات والارض
بل لا يوقنون ۳۷) ام عندهم خزائن ربك ام هم المصيطرون ۳۸) ام لهم سلم يستمعون
فيه فليات مستمعهم بسلطان مبين ۳۹) ام له البنات ولكم البنون ۴۰) ام تسئلهم
اجرا فهم من مغرم مثقلون ۴۱) ام عندهم الغيب فهم يكتبون ۴۲) ام يريدون

قورخانلر ایدیك ۲۷) پس اللّٰه بزه منت قویدی» وبزی باغشلادی «وبزی یانان اودنگ
عذابندن ساخلادی ۲۸) بوندن قباق عبادت ایدوب «اللهی چاغیر یردیق» وبرلیك ایله
اونگا عبادت ایدیردیك «بدرستیکه اللّٰه نیکوکار ورحم ایدن‌در ۲۹) پس نصیحت ویر»
یااینکه یادآور لیك ایت ای پیغمبر قرآنله «آند اولسون اللهنگ نعمتنه» که سنگا ویروب
نبوتدن «نه کاهن سن» که سحر ایده سن «ونه دیوانه سن» که سوزیگنگ اعتباری اولمیه
۳۰) بلکه مشرکلر دیرلر محمد شاعردر اونگ اولمك وزمانه مصیبتی یتشمك انتظارنی چکه ریك»
سایر شاعرلر گیمی ۳۱) «یاپیغمبر دیگان اونلارا که انتظار چکونگ» منم اولمکمه «من ده
سیز ایله انتظار چکنلردنم» سیزه عذاب نازل اولمقه ۳۲) «بلکه بونگا اونلارنگ عقللری
امر ایدر» که سنگا که شاعر که ساحر که دیوانه دیه لر یقیناً که اونلارنگ عقلی حکم اتمور
دانشدیقلاری سوزه «بلکه اونلار طغیان ایدن قوملردر» اونلارنگ طغیانی باعثدر
سنی تکذیب اتمکه ۳۳) «آیا دیرلرکه محمد اوقرآنی اوزیندن ایجاد ایدوب بلکه
ایمان گتورمزلر» وحق اولماقنی بیلمزلر ۳۴) «قرآن گیمی برسوز گتورسونلر»
فصاحت وبلاغت وحسن بیانده «اگر دوغری دیورلر ایسه» که محمد اونی اوزندن
قایروب ایلکه گتوره بلمدیلر اونده معلوم اولارکه اونی محمد ص اوز طرفندن گتورمیوب
بلکه اللّٰه طرفندندر ۳۵) «آیا بیله گمان ایدرلرکه اونلر اللّٰه سیز وتدبیرچی سیز خلق
اولوبلار یااینکه اونلار اوزلرینی خلق ایدوبلر ۳۶) یااینکه گوگلری ویری خلق
ایتدیلر» بوجهته اللهه ایمان گتورمورلر بونلارنگ هیچ بریسی دگلدر «بلکه اونلار
یقین اتمورلر» اللهنگ وجودنه ۳۷) «یااینکه سننگ اللهنگنگ خزینه لری اونلارنگ
یاننده در» نه یره ایستیه لر صرف ایدرلر «یااینکه اونلار خلقه مالکلر وتسلط ایدنلردر
۳۸) یااینکه اونلر ایچون نردبان وار» گوگه چخوب «وحیه قولاق آسارلار اگر

كَيْداً فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ٤٣) اَمْ لَهُمْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ
٤٤) وَاِنْ يَرَوْا كِسْفاً مِنَ السَّمَاۤءِ سَاقِطاً يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ٤٥) فَذَرْهُمْ
حَتّٰى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِى فِيهِ يُصْعَقُونَ ٤٦) يَوْمَ لَا يُغْنِى عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئاً وَلَا هُمْ
يُنْصَرُونَ ٤٧) وَاِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَاباً دُونَ ذٰلِكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
٤٨) وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ٤٩) وَمِنَ اللَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَاِدْبَارَ النُّجُومِ

ایش بویله‌ایسه قولاق آسوب وحی ایشیدن گسلری آشکار تسلط ومعجزه گتورسونلر»که گورک اونلارڭ دوغریلقنه دلالت‌ایدیر ٣٩) «آیا الله ایچون قزلار وسیزڭ ایچون اوغلانلار وار ٤٠) یااینکه سن اونلاردن اجر ایستیورسن پیغمبرلکه پس اونلار بوسوزڭ ضررنی چکمك یوگندن آغریوکلودرلر» چوخ آرتوق حق ایستیورسنکه اونی ویرمکه قادر اولماق جهتنه ایمان گتورمورلر ٤١) «یااینکه گزلین خبرلری بیلمك اونلرڭ یاننده‌در» که‌محمدص تیزلیك‌ایله وفات ایده‌جك «پس اونلار یازورلر وخبر ویرورلر ٤٢) یااینکه حیله‌ایتمك ایستیورلر» سنی اولدورمکه «پس اوکسلرکه کافراولدیلر اونلاردر حیله اولمشلار» جزالرینه یتشرلر وحیله‌لرینڭ اثری اوزلرینه یتشر ٤٣) «یااینکه اونلارڭ اللهدن سوا اللهلاری وار پاك ومنزه‌در الله اوندن که‌شریك قرار ویرورلر اللهه ٤٤) واگر گوره‌لر که‌گوگڭ برپارچه‌سی قوپوب دوشدی» اونلره عذاب ایتمك‌دن اوتری اونی گورن مشرگلر دیرلرکه «بوبربرینڭ اوستنه یغیلان بولوت‌در ٤٥) پس ترك ایت اونلاری یامحمد تاملاقات ایده‌لر او گونلرینه‌که هلاك اولالار» صاعقه‌ایله ٤٦) «اوگونکه گون اونلارڭ حیله‌سی اونلردن برشیئی دفع‌ایتمز واونلاره نصرت ویریلمز ٤٧) اوکسلر ایچون که‌ظلم ایتدیلر» کفار مکه‌دن «عذاب واردر دنیاده آخرت عذابندن غیری» بدرگوننده اولمك یاقحط چکمك گیمی «واما اونلارڭ چوخی بلمزلر» که‌اونلارا نازل اولان‌ندر ٤٨) «پس صبر ایت یامحمد اللهڭ حکمنه حقیقتده سن بزیم گوزیمزڭ قباقنده‌سن» بز سنی اونلارڭ شرندن حفظ ایده‌ریك «وتسبیح ایت اللهڭ حمدینه اوزمانکه دورارسن» یوخیدن کیجه نمازنه ٤٩) «وگیجه‌دن برحصه‌ده تسبیح ایت ونماز قیل یولدوزلارڭ قایتماق وقتنده» عبارتدر یولدوزلر غروب وصبح نمازینڭ وقتی‌یتشمکدن

سورة النجم (٦٢) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ٢) مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى ٣) وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى
٤) اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰى ٥) عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوٰى ٦) ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوٰى ٧) وَهُوَ
بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ٨) ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ٩) فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ١٠) فَاَوْحٰى اِلٰى عَبْدِهِ مَا اَوْحٰى
١١) مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ١٢) اَفَتُمَارُونَهُ عَلٰى مَا يَرٰى ١٣) وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰى
١٤) عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ١٥) عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰى ١٦) اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰى

١) آند اولسوڭ يولدوزه زمانيكه يوخاريدن اشاقه گلدى» شيطانلرى دفع ياغروب
اتمك ايچون ٢) «سيزڭ مصاحبڭز محمدص گمراه اولمادى وخطا ايتمدى ٣) اوز
خواهش نفسيله دانشمز ٤) مگر اينكه دانشديقى الله سوزيدر» كه اوڭا وحى اولونوب
٥) «قوه‌تى شدتلو اولان ملك پيغمبره تعليم ايتدى» عبارتدر جبرئيلدن كه اگر قناديني
آچسا يرله گوگڭ آراسنى دوتار يااينكه اوڭا تعليم ويردى اوالله كه چوخ قوتلودر
٦) «قوت صاحبى‌در» اواندازه‌ده‌كه لوط قومڭ كندلى گوگڭ برابرينه‌ديك گوتوروب
قنادى اوسته ساخلادى يااينكه صحت جسم صاحبى‌در كه‌جميع آفتدن مبرادر «پس
دوز دوردى» اوصورتده‌كه خلق اولمشدى وجبرئيلى صورت اصليه‌سنده هيچكس
گورميوب مگر محمدص بردفعه گوگده ٧) «اوحالده‌كه اودنيادن اوجا اولان يرده‌ايدى»
يعنى گوك طرفنده ٨) «صوگره ياخون اولدى» جبرئيل پيغمبره ياپيغمبر اللهه «پس
ياخون اولماقى آرتوردى» وتدريجاً ياخون اولدى ٩) «پس اونلارڭ ياخون
اولماقى ايكى ياى قدرى‌ايدى يااوندن آزايدى» يعنى پيغمبرايله جبرئيلڭ آراسى
ياپيغمبرايله اللهڭ آراسى ١٠) «پس الله‌تعالى وحى‌ايتدى اوزبنده‌سنه اوزادى‌كه وحى
ايتدى» جبرئيلڭ واسطه‌سيله يااينكه هيچكس واسطه اولمامش روبرو دانشدى
١١) «محمدص‌ڭ يورگى يالان ديمدى اوزادى‌كه گوزى‌ايله گوردى ١٢) آيا گوزيله
گورديكى امرده اونيله دعوا ايدوب اوڭا اينانمازسڭز ١٣) وهرآينه محمدص جبرئيلى
اوز صورتنده برباشقه دفعه‌ده» يعنى ايكمجى دفعه «گوردى ١٤) اوزاق سدر آقاجنڭ
يانده» كه اوآقاج واقعدر عرشڭ ساغ طرفنده ١٥) «همان آقاجڭ يانده‌در اوبهشت‌كه

١٧) مازاغ البصر وماطغى ١٨) لقد رأى من آيات ربه الكبرى ١٩) افرأيتم اللات والعزى ٢٠) ومنوة الثالثة الأخرى ٢١) الكم الذكر وله الانثى ٢٢) تلك اذاً قسمة ضيزى ٢٣) ان هي الا اسماء سميتموها انتم وآباؤكم ما انزل الله بها من سلطان ان يتبعون الا الظن وماتهوى الانفس ولقد جاءهم من ربهم الهدى ٢٤) ام للانسان ما تمنى ٢٥) فلله الآخرة والاولى ٢٦) وكم من ملك في السموات لاتغني شفاعتهم شيئاً الا من بعد ان يأذن الله لمن يشاء ويرضى ٢٧) ان الذين لايؤمنون بالآخرة ليسمون الملائكة

حزب

صالحلرنگ یری‌در ١٦) «اووقتكه ملائكه‌لر سدرآغاجنی اورتمشدی» حضرت پیوردیكه اوآغاجنگ هرورقنده برملك گوردیم كه اللهه تسبیح ایدردی ١٧) «میل اتمدی پیغمبرنگ گوزی» نه‌ساغه ونه‌صوله « وحدندن تجاوز اتمدی » هرنه واریدی اونی گوردی ١٨) «اللهنگ بیوك آیت‌لرندن گوردی» گوگلرده اولان مقاملردن وملائكه‌لردن وپیغمبرلردن ١٩) «آیاپس سیز بوبتلری گوردگز» كه‌آدینی الله قویوبسگز ومخصوصی آدله اونلاری چاغرورسگز «بریسی‌لات واوبریسی عزی‌در» واونلارنگ عاجزلكنی گورندن صوگره آیا یقین اتمورسگز اونلارنگ عاجز مخلوق اولمقلرینه

٢٠) «ومناتیكه اوچومجی‌بت واوبری بتلرنگ یولداشی‌در» واونلاری قیز شكلنده ترتیب ایتمشدیلر كه‌بونلار اللهنگ قزلارینگ شكللری‌در ٢١) «آیاسیزنگ ایچون اوغلان والله‌ایچون قز اولا» واگرسیزنگ الگزده‌اولسا هرگز قزاولادله راضی‌اولمازسگز ٢٢) «بونوع قسمت بووقت‌ده پیس قسمت‌در» عدالتله دوزدگلدر ٢٣) «ودگلدر بتلرمگر محض آدلاردركه سیز وسیزنگ آتالارگز آدقویوبسگز» وحقیقتی ومسمی‌سی یوخدر «الله‌تعالی اونلرنگ حق‌اولماقنه برتسلط وكتاب گوندرمدی» كه اونلارنگ حق‌اولماقنه دلالت‌ایده «تابع‌اولمازلار مگرگمانه» كه‌یقیندن خالیدر «تابع‌اولارلار اوزاده‌كه نفسلری خواهش‌ایدر وحال‌آنكه اونلاره‌اوزلرینگ اللهی‌طرفندن‌هدایت اسبابی گلدی» قرآندن وپیغمبردن ٢٤) «آیاانسان ایچون آرزو ایتدیگی امروار» مشركلر خیال ایدردیلركه بتلری‌اونلره شفاعت ایده‌جك آیابو آرزولرینه یتشه‌بیلرلر هرگز یتشه‌بیلمزلر ٢٥) «پس الله ایچوندر آخرت ودنیا» هیچكس اونلارا مالك اولماز مگر اللهنگ اذنی‌ایله ٢٦) «وگوگلرده چوخ ملك واردر» كه‌مشركلر اونلاری اوزلرینه شفیع خیال ایدرلر «اونلارنگ شفاعتی برشیئی نفع‌ویرمز» وشفاعت ایده بیلمزلر «مگرالله اذن ویرندن‌صوگره» شفاعت‌ایتمگه «اوكسه‌كه الله‌ایستر وراضی‌اولار» كه‌اونلارا شفاعت اولونا ٢٧) «بدرستیكه اوكسلركه آخرته‌ایمان گتورمزلر هرآینه

تسميةَ الانثى ٢٨) وما لهم به من علم ان يتبعون الا الظن وان الظن لا يغني من الحق شيئاً
٢٩) فاعرض عن من تولى عن ذكرنا ولم يرد الا الحيوة الدنيا ٣٠) ذلك مبلغهم من
العلم ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بمن اهتدى ٣١) ولله ما في السموات
وما في الارض ليجزي الذين اساؤا بما عملوا ويجزي الذين احسنوا بالحسنى
٣٢) الذين يجتنبون كبائر الاثم والفواحش الا اللمم ان ربك واسع المغفرة هو اعلم
بكم اذ انشاكم من الارض واذ انتم اجنة في بطون امهاتكم فلا تزكوا انفسكم هو اعلم بمن اتقى
٣٣) افرايت الذي تولى ٣٤) واعطى قليلا واكدى ٣٥) اعنده علم الغيب فهو يرى

ملائكه‌لری عورت آدیله آدلاندیررلر» وقیزآدی قویارلردیرلرکه ملائکه‌لر اللهنگ قزلاریدر ٢٨) «اونلارنگ بوسوزلره علمی‌وخبری یوخدر تابع اولمازلر مگرگمانه وبدرستیکه گمان حقدن برشیئی نفع ویرمز» گمانله هیچ شیئی بیلمك اولماز ٢٩) «پس اعراض ایت یاپغیمبر اوکسدن‌که بزی ذکرایتمکدن یوزدوندردی» وتوحیده اقرار ایتمدی «وایستمدی مگر دنیاده ساغ قالماقی ٣٠) بودنیانی دوست دوتماق اونلارنگ علمی‌نگ قدریدر» یعنی اونلارنگ علمنگ نهایت فائده‌سی بواولدیکه دنیانی آخرته اختیار ایتدیلر «سنگ اللهنگ حقیقتده چوخ بیلندر اونگ یولندن گمراه اولانلری وهدایت تاپانلاری ٣١) والله ایچوندر اومخلوق‌که گوگلرده‌در واومخلوق‌که یرده‌در تااینکه پیس جزاویره اوکسلره‌که پیس ایش گوردیلر وگوزل جزاویرر یخشی عمل ایدنلر ٣٢) اوکسلرکه بیوك گناهلردن وفاحش عمللردن اجتناب ایدرلر» زنا کیمی «مگر صغیر وکوچك گناهلردن بدرستیکه سنگ اللهنگنگ باغشلامقی وسعتلودر الله اعلمدر سیزه» سیزی خلق ایدندن قباق «اووقت که سیزی یرنگ توپراقندن خلق ایتدی» سیزنگ باباوننه‌گز آدم وحوانی والله سیزی یخشی بیلوردی «اوزمانکه سیزاوشاقلار ایدگز آنالارگزنگ قارلنده» هانسی حالدن هانسی حاله دوندگز «پس اوزگزی پاکلقه نسبت ویرمیونگ» واوزگزی بیوك سایوب مدح ایتمیونگ «اللهسزنگ پرهیزکارلر اولانگزی» شرکدن ومعصیتدن اوزینی ساخلیانی «چوخ یاخشی بیلور» ٣٣) «آیاسن گوردنگ اوکسی که یوز دوندره» حقدن ایمان گتورندن صوکره ٣٤) «وآزویره وبخل ایده» ٣٥) «آیااونگ یاننده غیبدن خبرویرمك علمی‌وار» بیلورکه آخرتده اوگا عذاب اولماز ٣٦ـ٣٧) «یااینکه موسی‌یه وعهده‌وفاایدن ابراهیمه ویریلن کتابلره اوذکراولان آدم خبردار دگلدر» ٣٨) اوصحیفه‌لرده یازیلانلار بودرکه «گناه گوتورن آدم باشقه

٣٦) أم لم ينبأ بما في صحف موسى ٣٧) وابراهيم الذي وفى ٣٨) ألا تزر وازرة وزر أخرى ٣٩) وأن ليس للانسان الا ما سعى ٤٠) وأن سعيه سوف يرى ٤١) ثم يجزيه الجزاء الأوفى ٤٢) وأن الى ربك المنتهى ٤٣) وأنه هو أضحك وأبكى ٤٤) وأنه هو أمات وأحيا ٤٥) وأنه خلق الزوجين الذكر والأنثى ٤٦) من نطفة اذا تمنى ٤٧) وأن عليه النشأة الأخرى ٤٨) وأنه هو أغنى وأقنى ٤٩) وأنه هو رب الشعرى ٥٠) وأنه أهلك عاداً الأولى ٥١) وثمود فما أبقى ٥٢) وقوم نوح من قبل انهم كانوا هم أظلم وأطغى ٥٣) والمؤتفكة أهوى ٥٤) فغشيها ما غشى ٥٥) فبأي آلاء ربك تتمارى ٥٦) هذا نذير من النذر الأولى ٥٧) أزفت الآزفة ٥٨) ليس لها من دون الله كاشفة

شخصنگ گناهنی گوتورمز» هرکسه عذاب اولونار اوز گناهی جهتنه ٣٩) «انسان ایچون» خیر وشر عملدن برشیئی «یوخدر مگر که سعی ایده» واوخیر یاشر علمی کسب ایده نه اینکه اوزگه‌نگ عملنگ ثوابی اوزگه‌یه ویریله مگر اینکه سبب اولا اوزگم شخصنگ عمل خیر ایتمگنه اوصورتده سبب‌لیك جهتنه ثوابه یتشر نه اینکه ثواب ایدن شخصنگ ثوابندن ناقص‌لولا ٤٠) «حقیقتده. انسان اوزسعینگ ثمره‌سنی گورر ٤١) صونگره اونگا جزا ویریلر تمام جزا ٤٢) جمیع خلقنگ ایشینگ آخری سننگ اللهنگ طرفنه قایدار ٤٣) وبدرستیکه الله گولدورر وآغلادار» اهل بهشتی بهشتده گولدرر واهل جهنمی جهنمده آغلادار ٤٤) «الله اولدورر ودیریلدر ٤٥) الله تعالی ایکی صنف مخلوقی خلق ایتدی» ایرکك ودیشی ٤٦) «اونلاری نطفه‌دن خلق ایتدی اوزمانکه نطفه آیریلادی» کشینگ بلندن عورتنگ رحمنه ٤٧) «اوبری عالمی خلق ایتمك اللهنگ عهده‌سنه‌در» وقادردر ٤٨) «حقیقتده الله دولتلو ایدر وسرمایه ویرر ٤٩) «الله اودر شعری اولدوزنگ اللهی» که بنی خزاعه قبیله‌سی اونگا ستایش ایدردیلر ٥٠) «الله هلاك ایتدی اوّلمجی عادی» که ارمك اوغلیدر ٥١) «وهلاك ایتدی ثمود قومنی وبرکسی باقی قویمادی ٥٢) وهلاك ایتدی اونلردن قباق نوح قومنی اونلار چوخ ظلم وچوخ سرکشلك ایدن ایدیلر ٥٣) ولوط قومنگ شهرلرینی یوخاریدن اشاغه سالدی ٥٤) واورتدی اونی اوزادکه اورتدی» نشانه‌لو داشلاردان ٥٥) «اللهنگ هانسی نعمتلرینه سیزشك ایدرسگز ای مخلوقات ٥٦) بو پیغمبر قورخوزاندر اوّلمجی قورخوزاللردن» گیچمش پیغمبرلرنگ جمله‌سندندر یااشاره‌در قرآنه ٥٧) «یاخون اولدی قیامت» یابدردعواسی ٥٨) «اونگ گامگنگ وقتنی اللهدن

۵۹) اَفَمِنْ هٰذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ۶۰) وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۶۱) وَاَنْتُمْ سَامِدُونَ
۶۲) فَاسْجُدُوا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوا

سجده

غیری کشف ایدن یوخدر ۵۸) آیا بو سوزدن (قرآندن) سیز تعجب ایدیرسگز ۵۹) وگولورسگز وآغلامورسگز» اونده اولان وعیدلردن ۶۰) «وسیز غافللر واوینیا نلارسیگز ۶۱) پس سجده ایدیگ اللهه وعبادت ایتدیك»

سورة القمر (۵۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ۲) وَاِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ

۱) یاخون اولدی قامت وآی یاریلدی» اسلام مفسرلری بالاجماع بیله نقل ایدوبلر که مکه مشرکلری حضرت پیغمبر ص‌گ یاننه گلوب دیدیلر اگرسن دوغری پیغمبر ایسن آیی ایکی پارچه ایت حضرت بیوردی آیا منم پیغمبرلگمه ایمان گتوررسگز دیدیلر بلی پس پیغمبر دعا ایتدی آی اون دورت گیجه لیگنده ایکی پارچه اولوب بعضی روایتلرده بریسی ساغ طرفه وبریسی صول طرفه گیدوب سس گلدی ای فلان وفلان شاهد اولوگ مشرکلر دیدیلر: محمد سحر ایتدی پس حضارگ بریسی دیدی: اگر محمد بزه سحر ایتدی خلقگ هاموسنه که سحر ایتمه‌دی صوگره آی گنه بربرینه متصل اولدی .
(بیان) ادعای نبوت ایدن شخصگ سوزنی دلیل سیز قبول ایتمك یاممکندریاممکن دگلدر، عقل وشعور صاحبی هرگز قبول ایتمزکه هرکس یریندن دوروب پیغمبرلیك ادعا ایتسه اونگ دالنه دوشوب سوزینی قبول ایده‌لر بلکه هر ادعایه بردیل لازمدر بو مسئله بدیهی اولدیقنه گوره دلیله احتیاجی یوخدر. پس هر پیغمبرلیك ادعاسی ایدن شخصگ ادعاسنه گرك بردلیل اولا واوز ادعاسنه مطابق اونوع دلیل گتوره که اونی باشقه کس گتورمگه عاجز اولا بودلیله معجزه دییلور بزیم پیغمبریمز محمد المصطفی صلوات الله علیهگ معجزه‌سی ایکی قسمدر اوّلمجی گوزله ظاهر اولان معجزه‌درعبارتدر قرآن مجیدن که اوجناب بوقرآنله ادعای نبوت ایدوب خلقله معارضه ایتدی‌که اگر باجاریرلرایسه اونگ مثلنی گتوره‌لر
هرپیغمبرگ معجزه‌سی لازمدرکه اوزمانگ احوالنه مطابق اولا مثلا موسی ع‌گ زماننده سحرعلمی خلق آراسنده شایع ایدی وکامل ساحرلر چوخ اولمق سببه الله تعالی

موسی‌یه عصاسنی آتوب اژدها اولماق معجزه‌سی‌ویردی ایلکه اونک عصاسی ساحرلرک قایردیقلری اسباب وآلتلری اودوب باطل ایتدی ساحرلر اهل خبره اولدیقلرینه گوره یقین ایتدیلرکه موسی‌نک عملی اونلارک سحر عملی قبیلندن اولمیوب بشر قوه‌تندن خارج وامر الهی‌در بوسببه سجدیه دوشوب اوکا ایمان گتوردیلر. عیسی‌نک زماننده طبیب‌لیك وناخوشلقه معالجه ایتمك علمی شایع اولمقه گوره عیسی‌یه اؤلونی دیریلتمك وآنادن گور ولال دوغولانه شفاویرمك معجزه‌سی ویردی اوسببه طبیبلر بیلوردیلر که ناخوشه دوا ومعالجه ایتمگله صحت ویرمك اولار امااؤلمشی دوباره دیریلتمك وکوری ولالی یخشی ایتمك اولماز اقرار ایتدیلرکه عیسی‌دن عمله‌گلن ایشلر اونلردن عمله گلن ایشلرک مثلی دگلدر. داود ۴ک زماننده موسیقی علمی چوخ اولماقنه گوره الله تعالی اوکا گوزل صوت ویرمشدی که چول حیوانلری وقوشلار اونک سسندن بیهوش اولوردی‌لر اگر عیسی‌یه موسی معجزه‌سی ویریلیدی عیسی امتی دیردیلر که بز علم سحر بیلمریك که سندن عمله‌گلن سحرویاامر الهی اولماقنی بیلك وهابیله موسی وداودک زماننده اقتضای حال زمانه مطابق معجزه ویریلوب بوقرارله حضرت رسولمز ص‌ک زماننده عرب قومنده نهایت فصیح، بلیغ وادیب کسار وارایدیلر ونهایت شدتله تعصب وجاهلیت حمیتلری چوخ ایدی قرآنک مثلی برمختصر سوره گتوره بیلمیوب نقدر دعوالره وجانلرنک، مالارینک، عرض وناموسلرینک تلف ووطنلریندن آواره‌دوشمگه راضی اولوب اوجنابه معارضه ایده بیلمدیلر. مکه مشرکلرندن قریش طائفه‌سی ولیدبن مغیره‌نک یاننه گلوب دیدیلر که حمدص‌ک یاننه گیدوب اوکادیه که تازه‌دین گتوروب بزیم جماعتمزی خراب ایتمیه اگر بوایشلری دنیامالندن اوتری ایدیرایسه اوکا اوقدر پول ویرك که عربده اونک کیمی دولتلو آدم اولمیه اگر ریاست ایستیوررایسه اونی اوزیمزه رئیس ایدك اگر عورت ایستیوررایسه هرکسی ایستیور اوکا آلاق (ولیدفصیح، بلیغ، ادیب وصاحب تجربه آدم اولدیقنه گوره بورسالته اونی انتخاب ایتمشدیلر) حضرتنک حضورنه گلوب قریشک سوزینی عرض ایتدی حضرت بیوردی بونلارک هیچ بریسی دگلدر بلکه من اللهک پیغمبری‌ام ولیددیدی شعرلریندن برقدر اوخی قولاق آسیم حضرت بیوردی شعر دگلدر بلکه الله گوندرن کلامدر پس حضرت حم سجده سوره‌سنی اوخیوب بوآیه‌یه یتشدی که (فان اعرضوا فقل انذرتکم صاعقة مثل صاعقة عادوثمود) ولیدک حالتی مضطرب وباشنک وسقالنک توکی بیزکیمی اولوب دیدی یامحمدص سنی قوملق حقنه آند ویریرم که دخی اوخومیوب دایانگلن ایاقه دوروب ایوینه گیدوب قریش جماعتی یاننه گلمدی ابوجهله خبرگتوردیلرکه ولیدمحمدک ص دیننه داخل اولدی ابوجهل صباحی گون ولیدک یاننه گلوب دیدی یاعم محمده ایمان

گتورمگه گوره بزیم باشمزی اشاغه‌ایتدیگ ودشمنلریمزی بزه شماتت‌ایتدیردیگ ولید دیدی من محمدص‌گ دیننه‌داخل اولمامشم امااوگون‌من‌اوندن اونوع کلام ایشیتدیم که توکلریم بدنمده حرکت ایتدی ابوجهل خبرآلدیکه آیااو کلام‌خطبه یاشعرایدی ولیددیدی من‌خطبه وشعرقسملرینگ هاموسنی‌بیلورم بونلرگ هیچ بریسندن دگلدر نه‌انس کلامیدر نه‌جن براحد قادر دگلدر اونگ مثلنی گتورمگه. مدعی‌نگ سوزی هرحالده مقبول اولدیقنه گوره یقین‌درکه‌قرآن بشر کلامی ساده عبارتله پیغمبرص‌گ خیالاتی ویاقوۀ روحانیه‌ایله عمله‌گلن‌ایش‌دگلدر بلکه‌خداوند عالم‌طرفندن نازل‌اولان الله کلامی‌در . قرآن شریفگ فصاحت وبلاغتی واعجازه دلالتی نه‌جهته اولماقنی بویرده ذکرایتمکده‌مجال‌اولمادقندن‌صرف‌نظراولوب باشقه‌کتابلره‌رجوع‌اولمقه‌محول‌اولدی

۲) متواتر بالمعنی معجزه‌لردر یعنی برپاره احوال‌لر وواقعه‌لر درکه‌هرچند هرسوز تك‌تك‌لکده ثابت اولماسه‌ده اوسوزلرگ معنی‌سنی بریره جمع ایتدکده یقین عمله گلر مثلا نوشیروانگ عدالتی، حاتمگ سخاوتی ورستمگ شجاعتی تواترایله ثابت‌اولور. هرچندکه اونلرگ خصوصنده حکایت‌اولان نقل‌لر تك‌تك‌لکده یالان‌اولماق احتمالی‌وار بونگ آدینه متواتر بالمعنی دیرلر، متواتر عبارتدر اوندن‌که برجماعت برایشی گوزلریله گوروب خبرویره‌لر وعقل جائز گورمیه‌که اوآدملر یالان‌دانشماقه سوزله‌شوبلر. بوجماعتده نیچه‌نفر معین‌عدد اولماق شرط دگلدر ممکندرکه یوزنفر برسوزی دیه‌لر امااوچ..بش نفربر سوزدیه‌لر آزگ سوزندن یقین حاصل‌اولانه‌اینکه چوخون. بوتواتردن یقین حاصل اولمقده اوچ‌شرط لازمدر ۱) خبرویریلن مطلب گوزایله گورولن ایش‌اولا چونکه عقلله‌درك اولونان ایش‌ده ممکندرکه چوخ آدملر شبهه‌ایدوب حقیقتی درك‌ایده بیلمیه‌لر ۲) بوخبری ایشیدن آدملریقین‌ایده‌لرکه‌بوخبری ویرن آدملر یالان دانشمقه اتفاق ایتمیوبلر ۳) بوخبری ایشیدن آدملرگ ذهنی خالی وبیغرض اولا چونکه اوخبری ایشیدن آدمگ خیالنده ایشتدیگی سوزوگ عکسی وارایسه واوگا اعتقاد ایدوبسه‌اونگ بواعتقادی خبرویرن جمیعتدن‌ایشتدیگی سوزی قبول ایتمگه مانع‌اولاجاقدر ایلکه بوشرطلرایله متواتر خبرلر برکسه‌یتشدی اونی قبول ایتمك ضروری‌در بوجمله‌دندر حضرت‌پیغمبریمزدن عمله‌گلن معجزه‌لری قبول ایتمك هرچندکه معجزلرگ هربریسی تك‌تك‌لکده یقین‌مرتبه‌سنه یتشمیه‌ویالان اولماق احتمالی‌اولا اماهاموسنگ معنی‌سنی بریره جمع ایدلده (قدر مشترك) تواتر حدینه یتشوب یقین اولورکه اوجنابدن معجزه صادر اولوبدر بعضی بومعجزه‌لری معین‌عدد نقل‌ایدوبلر بزیم‌اونلرگ تك‌تکی‌ایله‌ایشمز یوخدر. بزیم مقصودمزمعجزه‌نگ امکانی ووقوعنده‌در. حکماء رمعجزه‌نی ایکی‌نوعه قسمت‌ایدوبلر بریسی‌حسی وبریسی

عقلیدر حسی معجزه‌لر اوچ قسمدر ۱) اونوع معجزه‌درکه معجزه گتورن شخصڭ داتندن خارج اولا مثلا آقاجڭ گلمگی، داشڭ سلام ویرمگی، خورده داشـلارڭ دانشماقی، حیوانڭ دانشوب شکایت‌ایتمگی، بارماقلنڭ آراسندن سو قایناماقی، چوخ آدمی آزطعامله دویدیرمق وبوکیمی شیئلر ۲) اومعجزه‌در پیغمبرڭ اصل‌ذاتنده‌اولوب اولدن آیریلمیه مثلا حضرتڭ نوری برآتادان اوبری آتایه نقل‌اولا تولد گوننه‌دیك وتولد وقتنده ختنه‌اولمش آنادان اولا وچگننده پیغمبرلیك مهری اولا، نه‌قدر اوجاو میانه‌قدلو آدم‌یاننده دورسه‌اونیله‌برابر گوروننه، قباقدن گورن‌کیمی دالدن دخی‌گوره ۳) اومعجزه‌درکه صفته‌متعلق‌اولا مثلا جمیع گوزل صفتلرله صـفتلنه: تمام عمرینده یالان دانشمیه، قبیح عمللراوندن عمله گلمیه برقرارله که اونڭ دشـمنلری اونیله اولان‌کمال عداوتله ادعا ایتمیه‌که اوندن بوعمللرڭ بریسی صادر اولوب وحال‌آنکه گیجه وگونوز سعی‌ایده‌لرله اوڭا برعیب ثابت‌ایده‌لر بوذکراولان معجزه‌لرڭ‌هاموسی پیغمبریمزص‌ده موجودایدی همان دیدیگمز تواترایله ثابت‌در اماعقلی معجزلر نیجه نوعدر ۱) اوجناب برشهرده تولد ونشوونما ایتمشدیکه اهـل‌علم وحکیم یوخیدی یاچوخ آزایدی چوخی بدویت ووحشی‌لیك‌ایله گذران ایدردیلر واوجناب تحصیل علمدن اوتری باشقه‌شهرلره گیتمه‌مشدی اماعقل، شعور وحکمتده برمرتبه‌ده ایدیکه جمیع عاقللرڭ عقلی اومرتبه‌لری درك ایتمکدن عاجزایدی وبراحد ادعاایتمیوبدرکه اوجناب برکـسدن درس‌اوخویوب علم‌اوگره‌نوب خواه علم‌دین خواه صنایع‌خواه علم‌سحر وشعبده اگر بوکیفـیتلرڭ بعضی‌سی عمله‌گلسیدی البته‌مشرکلر دیردیلرکه فلان‌حکیمڭ، یافیلسوفڭ‌یاننده فلان‌علمی اوخویوبسن‌واوندن فلان‌علمی تعلیم‌آلوبسن ۲) رسالت یوکنی‌اوستنه گوتوروب قومڭ اذیتو آزارینه صبرایدوب نه‌قدردعوالزه گیدوب جانی‌ومالی ضرر گوروب بوامره متحمل اولماق یادلیا ریاستندن اوتریدر یاپیغمبرلیك‌دن اوتری اگردنیاریاستی ایچون‌ایسه گرك ایدی دنیاده برقدر وسعت‌له گذران ایدیدی وحال‌آنکه دشمنلرینڭ اقرارنه گوره چوخ گونلر اوزی‌واهل‌عیالی آج‌قالوردی. بزیم‌مقصودیمز اوجنابڭ تاریخنی ذکرایتمك اولمیوب مناسبت‌جهتنه بومقامه یتشمگه مجبور اولدیم. اصل سوزیمز بونده‌درکه قرآن اوجنابڭ معجزه‌سی اولماقدن‌سوا باشقه‌معجزه‌لر دخی‌اوندن‌عمله‌گلمگی تواترایله ثابت‌اولوب ویقین‌درکه‌و تواترآنجق اسلام طائفه‌سنه اثبات‌ایده‌بیلر باشقه‌طائفه‌لره اثبات یده‌بیلمز بوسببه‌اسلامدن خارج اولان طائفه‌لر حضرت پیغمبردن معجزه صادر اولماقی انکار ایـدوبلر او جمله‌دن میزان‌الحق کتابنڭ صاحبی واوندن صوگره تازه مذهب صاحبنی ترویج ایدن مرزا ابوالفضل فرائد آدلو کتابنده پیغمبرص‌دن معجزه صادر اولمقی انکار ایدوب طولی طولانی سوزلر نقل ایدوبدر واونڭ امثالنڭ سوزینی رد ایتمگه‌بو

كتابمزڭ وسعتى اولمامقه گوره گنه برنجه سوزديمك فائده‌دن خالى دگلدر. علماى طبيعت وفلاسفه پيغمبردن معجزه صادراولماقى انكارايديرلرايكى‌دليل‌ايله ١)پيغمبرلردن گورنوب نقل اولونان امرڭ ممتنع اولماقيدر مثلا آقاجڭ حركتى اوسببه ممتنع‌دركه حركت اراده‌ايله عمله‌گلر (حركت ايدن انسان‌وحيوانده حركت ايتمك وايتمه‌مك اوزينڭ ايستمگى‌ايله‌در) وآقاجده حركت ايتمك اراده‌سى يقينا يوخدر بوسببه‌اونوع عملڭ صادر اولمقى محالدر هاييله داشڭ وحيوانڭ دانشمقى وبوقبيل معجزه‌لر.

جواب: ممتنع ايكى‌قسمدر بريسى عقلاممتنع اولماقدر يعنى عقل‌جائز گورميه اونڭ وقوعنى مثلا: اثرمؤثرسيز عمله گلمگى وياباينكه ايكى‌ضدڭ آراسنى جمع‌ايتمك يعنى برشخص ادعاى پيغمبرليك ايدوب ديه‌كه مؤثرسيز (اللّه‌سيز) اثرعمله گلر ياباينكه من‌ايكى ضدى بريره جمع‌ايده بيله‌رم. برشيئى هم‌آغ‌اولار همى‌قراء برشيئى‌هم‌حركت ايدر وهمى دورار بو صورتده عقل بوجور مطلبى قبول ايتمه‌مگه گوره لازمدراو شخصڭ سوزينه اينانماق. ايكمجى ممتنع عادى‌در يعنى اوشيئڭ ممتنع اولماقنه‌دليل عقلى اولميه اماعادتده اونوع شيئلرڭ عمله گلمگى گورونميه فرض ايتديگمز مثلده آقاجڭ حركتى كيمى هرچندكه آقاجده جركت ارادى يوخدر بوآقاجده حركت ارادى اولماق عادت‌وعرفده محالدرنه‌اينكه عقلڭ يانده، هيچوقتده‌آقاجڭ حركتنى عقل محال‌بيلمز هرچند ظاهرده محال گورونورايسه‌ده انتهاى مطلب آقاجڭ حركت ايتمك سببى بزه معلوم اولمامقدر نيجه‌كه يوز ئيل‌بوندن قباق بزه ديبديلركه مثلا عراده آتسيز يريندن حركت ايدوب گيدر بزاوگا.باورايتمز ايديك‌كه عادتده عراده آتسيزگيتمز صوگره گوزلريمزايله گورديك كه يوزعدد عراده بخاروواسطه‌سيله حركت ايدر حتى بوزمانلرده نيجه‌يوز عراده آغرلقده اولان شيئلر قوهٔ برقيه‌ايله حركت ايدير واگر بوكيفيتلرى گوزيمزايله گورمه‌سيديك باور ايتمز ايديك‌بو سوزلردن معلوم‌اولوركه عادتده گورولمين‌ايشلرڭ‌عمله‌گلمگى بزه ممتنع گورنورمحض اونڭ اسبابنه‌خبردار اولمامقزه‌گوره‌فلاسفه‌اصطلاحيله اسباب عاديه‌نڭ‌اتفاقى‌مطلق‌شيئڭ اتفاقنى لازم‌دوتميوبدر بوصورتده‌آقاجده حركت‌اولماق عقلاممتنع‌دگلدر ٢)معجزه‌يه‌اينانمق باعثدر بوگاكه ضرورى معلوم اولان شيئلره اعتبار ايتمك ممكن اولميه بوسببه‌كه گوچك عصادن بيوك اژدها اولماق ممكن اولسا سامان چوپندن مثلا برنفر جوان وقوتلو آدم اولماق دخى ممكندر واگر بوگيفيت جائز اولسا ممكندركه بوگون بز گورديكمز زيد آدلو شخص دونن‌گورديكمز زيد اولميه بلكه دونن گورديگمز زيدايله بوگون گورديگمزڭ هربريسى باشقه برشخص‌اولا بلكه بوگون گورديكمز آدم بوساعت وبودقيقه‌ده عمله گلمش شخص اولا برسوزله گوزايله گورديكمز شيئه اعتبار ايتمك

ممکن اولمیه: برساعت بوندن قباق ایوک گنجنده گوردیگمز زیبیل بردقیقه‌دن صوکره دونوب اون اولا وهرکس بونوع امکانی جائز بیلسه عقلا اونی سفاهته حمل‌ایدرلر بودر حکما وفلاسفه‌نک دلیل‌لرنک اختصاری معجزه‌نک ممکن اولماقی بارەسنده.
جواب: چونکه اعراف سورەسنک ۱۱۷مجی آیه‌سنده متعهد اولمشدیقکه فلاسفه ایله سؤل وجواب ایتمك بارەسنده برنیچه سوزدییك وعده‌مزه وفا ایتمکه گوره برنیچه سوز دیمکه مجبور اولوب بعض چتین گلمه‌لری استعمال ایتمکده محترم قاریلریمزدن عذر والله‌دن توفیق ایستیورم: دنیاده عمله گلن حادثه‌لرنک وقوعی یامؤثر (خالق) واسطه‌سیله یامؤثرسیز عمله گلور اگر قائل اولاق که دنیاده وجوده گلن شیئلر مؤثرسیز عمله گلور بوصورتده نه‌عیب وارکه انسانک آتا وآناسیز عمله گلمکی وداغ دونوب قزیل ودریا دونوب قان‌اولمقی ممکن‌اولا چونکه بوقدر اثرلرنک مؤثرسیز عمله گلمگی چوخ قبیح وباطلدر نه‌اینکه بعض شیئلرنک (معجزه‌لرنک) مثلا دنیا خلق‌اولان زماندن بوحاله‌دیك سایسز وحسابسیز مخلوق عمله گلوب اما فرضاً نیچه‌مین معجزه عمله گلوب، اوقدر حسابسیز مخلوق مؤثرسیز عمله گلمگنی عقل‌جائز گورسه متعدد معجزه‌لرنک دخی وقوعنی البته جائز گورر. واگر قائل اولاقکه بوعالم مؤثرسیز اولابیلمز بوصورتده اومؤثر یافاعل موجبدر یافاغل مختار اگر قائل اولاقکه فاعل موجبدر (اود گیمی‌که یاندیرمقه قادردر اما یاندیرمامقه قادر دگلدر) یقین‌در که‌معین وقتده معین اثر عمله گلور (اود برشیئه یتشن گیمی یانار) بوجهته‌که مؤثرلرنک اختلافیله حادثه‌لر مختلف اولور (اود سببیله برشئی یانور، سوسببیله اود خاموش اولور) اگر بویله اولماسا البته ممتنع‌درکه علت قدیمه سبب اولا حادث ومتغیر معلولنک حدوثنه بودخی علمای طبیعت یاننده باطلدر بوفرضه گوره نه‌سببه ممکن دگلدرکه‌عالمده برایله مؤثرنک وجودی‌اولا که‌انسان بردقیقه‌ده آتاسیز آناسیز وجوده گلمکنی اقتضا ایده واگر قائل اولاتکه مؤثر فاعل مختاردر (نجه‌که حق‌مذهب بودر) شك یوخدرکه ذگر اولان شیئلرنک (معجزه) وجوده گلمگی ممکندر ومتنع دگلدر که‌فاعل مختار اولان مؤثر بردفعه انسانی آتا وآنا واسطه‌سیله عادته مطابق خلق‌ایده بردفعه دخی آتاسیز وآناسیز عادتنک خلافنه خلق ایده ودریالی قان ایده.
اماعلمای‌اسلام آدلانان‌لردن معجزه‌نی انکارایدنلرنک دلیلی‌قرآن شریفده ذگراولان نیچه آیه‌لرنک ظاهریدر ۱) بقره سورەسنک ۱۱۸مجی آیه‌سی، انعام سورەسنک ۳۴ـ۳۸ و ۱۰۹ـ۱۱۱مجی آیه‌لری، رعد سورەسنک ۲۷مجی‌آیه‌سی، بنی‌اسرائیل سورەسنک ۵۹و۹۰ـ ۹۴مجی آیه‌لری (هربریسنک ترجمه‌سنه ملاحظه اتمك توصیه اولونور) گویا بو آیه‌لردن معلوم اولورکه اوجنابدن معجزه صادر اولمیوب وحال‌انکه بیز هربرآیه‌نی ترجمه‌ایدن وقتده مدعی‌نک سوزلرینی نظره گتوروب آیه‌نک لفظندن معلوم اولان

معنایه مطابق ترجمه ایتمشیك بونیله بیله مدعی‌نڭ سوزنی رد ایتمك ایچون گنه‌ده
برقدر تفصیله مجبورز آیه‌لفظی نیچه معنایه استعمال اولونور ۱) علامت مریم سوره‌سنده
۷ مجی آیه‌ده ذکریا بارەسنده (قال‌رب اجعل‌لی ایةقال آیتك) ذکریا دیدی‌که
پروردکارا منم اوغلیم اولماقه برعلامت قرارایت الخ. ۲) قرآنڭ آیه‌لری ۳) تعجبلو
امریوسف سوره‌سنده ۷مجی آیه (لقد کان‌فی‌یوسف واخوته ایات) یوسفده وقرداشلا-
رینده عجیبه علامت وعبرتلر واریدی. ۴) دلیل وبرهان (معجزه) موسی حقنده
نیچه یرلرده (من‌غیر سوء ایةاخری . لنریك من‌ایاتنا الکبری ۵) قورخلو امر(ان
نشأ ننزل‌علیهم من‌السماءایة ٦) عذاب (فلیاتنا بایة) وبوندن سوا گنه باشقه معنی‌لری
واردرکه هاموسی ذکر اولان آلتی معنایه شاملدر ایندی شروع ایدڭ مدعیمزڭ
سوزنی رد ایتمکه ذکر اولان آیه‌لرڭ اکثرینده (آیةـآیات) لفظلری عذاب وقورخلو
امر معنی‌سنه‌در نیجه‌که کلامڭ اولندن وآخرندن معلومدر اوجمله‌دن (فلیاتنابایة کما
ارسل الاولون) یعنی اگر سن حق پیغمبرسن‌ایسه گیچن پیغمبرلر گتوردیکی (آیه)
عذابدن سنده گتور بوآیة شك‌سیز عذاب معنی‌سنه‌در نجه‌که آیه‌نڭ آخرینده بیورور
(ماامنت قبلهم من‌قریة اهلکناها) یعنی قریشدن سابق‌عذاب گونده‌روب هلاك ایتدیکیمز
قریه‌نڭ اهلی ایمان گتورمدیلر آیا قریش طائفه‌سی ایستدیکلری عذاب گلندن صوگره
ایمان گتوره‌جکلر فرض ایدڭ که‌آیه لفظی هربرده معجزه معنی‌سنه‌در بونیله دیمك
اولماز که حضرت پیغمبرص هیـچ معجزه گتوره بیلمدی وقادر دگلیدی معجزه
گتورمکه اوسببه‌که هرگون مرگلر برنوع معجزه ایستیوردیلر که‌حضرتدن ظهوره‌گله
اومعجزه‌لرڭ بعضی‌سی ممتنع بعضی‌سی مخالف حکمت‌ایدی مثلا انعام‌سوره‌سنده
ذکراولان آیه‌ده مشرکلر ایستیوردیلر که: الله اونلره ملائکه گونده‌ره، اؤلیلراونلر
ایله دانشه... بنی‌اسرائیل سوره‌سنده: دیدیلر بزسکا ایمان گتورمریك تااینکه‌بزه
یردن چشمه‌لر چیخاراسن، سنڭ خرما واوزوم باغڭ‌اولا، گوگدن برپارچه بزیم
باشمزه سالاسن،اللهی، وملائکه‌لری بزیم‌یانیمزه گتوره‌سن، سنڭ‌قزیلدن ایویڭ‌اولا،
سن‌گوگه چیخوب بزیم بیوکلریمزڭ آدینه کاغذ گتوره‌سن... اللهی وملائکه‌لری
گتوروب اونلرڭ گوزلرینه گوسترمك ممتنع امرلردن‌در لیجه اولوع معجزه‌نی
گتورملك‌اولار مگراللهی گتوروب اونلره گوسترمك ممکن اولارمی یااینکه‌پیغمبرڭ
قزیلدن ایوی‌اولماق نه‌بیوك شرافت‌اولار بونلرڭ‌هاموسندن صوگره‌هرگزخداوندعالم
بیورمادی که معجزه‌لری گتورمگه پیغمبر قادردگلدر برکلمه‌ایله الله جواب ویردیکه
(قل‌سبحان ربی) دیگلن‌اوجادر منم‌اللهیم‌سیزدین صفتلردن‌ومحال وحکمته ضداولان
ایشلری عمله گتورمکدن من‌دگلم مگربشردن مبعوث‌اولان پیغمبرم. بوآیه‌لرڭ هیچ

بریسنده پیغمبرص من‌فقط بشرم‌سوزی بیورمیوب هـ‌ریرده بشرسوزیندن صـوبره پیغمبر سوزی دخی بیوروب یعنی‌بشر جنسندن پیغمبرم وهیچ‌یرده قدرتی اولماقله عذر گتورمیوبدر واگرمشرکلار ایستدیگلری معجزه‌لرنگ هاموسنی یااینکه حکمت‌ایله مطابق‌اولوب اصلامحال اولمیانلری گتورسیدی گنه‌ده مشرکلر اوگا اینانمیوب باشقه‌سنی ایستیه‌جك ایدیلر بوصورتده اگرپیغمبر جمله‌ایستنیلن معجزه‌لری گتورسـیدی تسلسل لازم گلردی واوجنابنگ ایشی پیغمبرلیك اولمیوب نعوذبالله تیاطور وشعبده مجلسنه اوخشاردی واگر بعضی‌سـنی عمله گتوروب بعضی‌سنی عمله گتورمه‌سیدی (نجه‌که واقعاً بیله‌اولوبدر) گنه‌ده دیردیلر که نیه‌اومعجزه‌نی گتورمدی نجه‌که ایندی مدعیلریمز دیورلر بوتفصیلدن مقصودیمز بوسـوزی دیمکدر که حقیقتده اوجناب مشرکلرنگ ایستدیکلری معجزه‌لرنگ هاموسنی گتورمیوبدر اما هرگزدیه بیلمریك کـه اوجنابدن هیچ معجزه صادر اولمیوبدر اوسببه‌که همین سوره‌ننگ ۲مجی آیه‌سـنده الله‌تعالی بیورور که «اگر مشرکلر بر(آیه) معجزه گوره‌لر دیرلرکه سحردر»بویرده آیه‌لفظی نه‌معنی‌یه‌اولماقی معجزه‌نی محال بیلنلردن سؤال‌ایدیریك اگرقرآننگ آیه‌لری معنی‌سنه‌ایسه نجه‌که‌بیله ترجمه‌ایدوبلر اوصورتده آیه‌ننگ سحراولماقیله مناسبتی‌یوخدر هـمیشه معجزه مقابلنده سحرسوزی استعمال‌اولوب نجه که موسی‌ننگ عصاسی‌اژدها اولماق مقابلنده فرعونیلر دیدیلر که بوگوردیگیمز سحردر وهابیله باشـقه پیغمبرلر معجزه گتورملك مقابلنده سـحرسوزنی اسـتعمال ایدردیلر هابیله یونس سوره‌سننگ ۹۷مجی‌آیه‌سنده الله‌تعالی‌بیورور «عذابه مستحق‌اولان کسلر ایمان گتورمزلر هرچند که جمیع (آیة) معجزه‌لری اونلری گتوره‌سن»هابیله‌روم سوره‌سننگ ۷۵مجی‌آیه‌سی، مؤمن سوره‌سننگ ۷۸مجی آیه‌سی معجزه‌دن‌سوا باشقه‌معنی‌یه اولابیلمز نیجه‌که انصافله جزئی‌فکرایدنلره معلوم‌در هابیله قرآن‌شریفده وارداولان بینات کلمه‌لری دلالت‌ایدیر اوحضرتدن معجزه صادراولمقه اوجمله‌دن ۱) عمران سوره‌سننگ ۸۶مجی آیه‌سنده (کیف‌یهدی‌الله قوماکفروا بعدایمانهم‌وشهدوا ان‌الرسول‌حق وجائهم‌البینات) ۲) صف سوره‌سننگ ۶مجی‌آیه‌سی (فلماجائهم‌بالبینات‌قالوا هذاسحرمبین)قرآن‌شریفنگ آشکارادلالتیه ثابت‌اولان معجزه‌لر: ۱) بدردعواسنده قریشله حضرتنگ قوشونی مقابل‌اولان‌وقتده حضرت مبارك‌الیله یردن برآوج‌توپراق گوتوروب قریشنگ یوزینه‌آتدی بیوردی‌قبیح اولسون سیزنگ یوزگز اوقومدن هرکسه یتشدیسه اودعواده یااولدی ویااسیراولدی نجه که انفال سوره‌سننگ ۱۷مجی آیه‌سنده بیورور (ومارمیت اذرمیت ولکن‌الله‌رمی) سن آتمادینگ اوزمانکه آتدینگ بلکه الله‌آتدی تااینکه اوآتماقیله الله‌تعالی مؤمنلری‌گوزل امتحان‌ایده: که قریشنگ هاموسی سنوب‌قاچدیلر ومؤمنلر اونلرنگ دالنجه‌دوشوب قتل واسـیرایتدیلر ۲) حضرتنگ معراج کیفیتی نجه‌که بنی‌اسـرائیل سوره‌سننگ اوللنده

ذکراولدی ۳) حضرتنك غیبدن خبرویرمگی نجه‌که جن سوره‌سنك ۲۶مجی آیه‌سنده عرض‌اولونار ایلکه‌برعدد معجزه‌نك صدوری ممکن وواقع‌اولدی تواترایله یتشن‌باشقه معجزه‌لرك‌صدوری دخی‌محال گورونمز ۱) سؤال اگرحضرت رسولیمزص‌ك معجزه‌سنی منحصربیلنك قرآن‌شریفه ویقین‌ایدك که قرآندن‌سوا اوجنابدن هرگز معجزه صادراولمیوب برنفر سؤال ایده‌که اگر قرآن‌شریفك معجزه‌اولماق سببی اونك، اعلی‌درجه‌ده فصیح وبلیغ اولماقی‌ایسه بودلیل جمیع‌عالمه حجت اولابیلمز بوسببه که اونك فصیح وبلیغ‌اولماقنی نجه‌که زمان‌سعادتده وهابیله اولندن‌صوگره جماعتك عالملری وفصیحلری آنجق‌بیله‌بیلردی بوصورتده دنیااهلنك چوخی‌بی‌سواد اولماقلرینه گوره یالازمدر تقلیدایله اللهه وسائر اصول‌دینه اعتقادایده‌لر وحال‌آنکه اصول‌دینده تقلید جائز دگلدر یااینکه برنچه‌مدت گیدوب علوم‌عربیه ومقدمات تحصیل ایدندن‌صوگره قرآنه مطالعه‌ایدوب فصاحت وبلاغتنی‌بیلوب‌حضرت‌پیغمبره ایمان‌گتوره‌لر وحال‌آنکه هیچ‌عاقل بوگاقائل‌اولمیوبدر که پیغمبره ایمان گتورلدن سابق‌اونك زماننده استعمال اولونان لغتی تعلیم‌آلماق لازمدر. جواب: حضرت پیغمبرص‌ك معجزه‌سی هم‌قرآن وهمیده‌باشقه معجزه‌لر اولمقه قائل‌اولانلر بیله‌جواب‌ویریریك که قرآن‌شریف حقیقتده اوجنابك معجزهٔ ظاهره‌سی‌ایدی نجه‌که سابقاً ذکراولدیکه اوجناب‌مبعوث‌اولان وقتده‌فصیح‌وبلیغ‌شاعرلر‌چوخ‌ایدی‌واونلر‌فصیح‌کلامله غیرفصیحی بیلمکده اهل‌خبره ایدیلر اگر باجارسیدیلر البته اونك‌مثلنی گتوروب اوزلرینی مغلوب‌ومقهورایتمیوب جانی‌ومالی‌ضرره دوشمزایدیلروخبر تواترایله بزه ثابتدرکه اووقتك فصیحلری برکوچك سوره‌نك مثلنی گتوره بیلمدیلر اگر گتورسیدیلر اوخبربزه‌یتشردی نیجه‌که‌اووقتك‌شاعرلری امرء القیس،حسان وغیرشاعرلرك‌شعرلری بزه‌یتشوب بوسوزلردن مقصود بودرکه اوزمانك‌اهلی خبره‌لرینك اقراری‌بزه تواتر ایله یتشمکدن یقین حاصل اولورکه قرآن اعلی‌درجه‌ده فصیح وبلیغ اولدیقنه گوره اونك مثلنی گتورمك بشر قدرتندن خارج‌ایمش بوصورتده نه‌تقلید اتمك لازمدر ونه‌تحصیل علم‌ایتمگه موقوف‌در قرآنك فصیح وبلیغ‌اولماقی تواترایله ثابت‌اولان کیمی اوجنابدن سائرمعجزه‌لر صادراولماقی دخی تواترایله ثابت‌اولور تکرارایدیرم بزقرآن شریفك فصیح وبلیغ‌اولماقنی، الله کلامی‌اولماقنی، اووقتك فصحا وبلغالری اونك کوچك سوره‌لرنك مثلنی گتورمکه عاجز اولمقلرینی، وبوسببه جانی ومالی صدمه‌لره متحمل اولماقنی، حضرت‌پیغمبرص ادعای نبوت‌ایدوب معجزه گتورمگنی تواتر ایله اثبات ایدیریك اگرتواتر دیدیگمز مثبت‌ایسه هاموسنی ثابت‌ایدر مثبت دگل‌ایسه هیچ بریسنی اثبات‌ایتمز. حضرتنك سائر معجزه‌لرینی انکار ایدوب محض

۳) وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقِرٌّ ۴) وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ۵) حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ ۶) فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نُكُرٍ ۷) خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ ۸) مُهْطِعِينَ إِلَى

قرآننگ معجزه اولماقنی ادعاایدن آدم نه ایله قرآننگ معجزه اولماقنی عوامه اثبات ایدیرسه بسم الله بیورسون گوره‌لك نه دیور سؤال ۲) حضرت پیغمبریمزدن معجزه صادر اولماقی شعبده باز، گوزآلدادان دینلردن بر شخص سؤال ایده که فرض ایدك که اوجنابنگ معجزه‌سی قرآنه منحصردر ومحض قرآن عموم ناسه حجت بالغه‌در پس کیچن پیغمبرلرنگ معجزه‌سی نه ایمش مثلا موسی وعیسی ع پیغمبر اولماقلرینی نه ایله ثابت ایتدی اگردیه‌که موسی توراة ایله اثبات نبوت ایتدی وحال‌انکه موسی فرعوندن قاچوب شام یرینه سفر ایدندن صوگره توراة نازل اولوب وهرگز موسی وعیسی اوز نبوتلرینی ثابت ایتمکده توراة وانجیله تمسك اتمیوبلر وهیچکس یهودی ونصاری‌دن ادعاایتمیوبلر که تورات ویاانجیل اونلرنگ معجزه‌سی اولوبدر بوصورتده یااونلرنگ نبوتنی دلیل‌سیز قبول ایدوبلر یااینکه دلیللری واریمش اگربدون دلیل قبول ایدوبلر چوخ سفیه آدملر ایمشلر واگر دلیل ایله قبول ایدوبلر ایسه (نیجه که حق بودر) همان دلیله بز معجزه دیوریك پس بوصورتده اوپیغمبرلر نعوذبالله شعبده باز وآدم آلدادان شخصلر اولوبلر بوجهته که اگر معجزه گتورملك شعبده بازلق ایسه هاموپیغمبرلرده گرك شعبده حساب اولا اگر بریسنده شعبده باز اوبریسنده مقبول اولسا یکبام دوهوا، کوسه‌ریش پهن قبیلندندر بوسؤالنگ جوابنی ویرمگه قدرتیمز اولمادقندن آخرمجی سؤالمز جواب‌سیز قالدی بوقدره کفایت ایدوب ذکراولان عرضلریمزی انصاف وعدالت نظری ایله میزان وحقله باطلی بربریندن تمیز وتشخیص ویرمگی عاجزانه رجاایدیرم ۲) واگرمشرکلر هرنوع معجزه گوره‌لر اوندن اعراض ایدوب دیرلرکه بوگوردیگمز همیشه‌لیك سحردر» وغالبدر جمیع ساحرلره ۳) «اونلر یالان دیدیلر» معجزه‌نی سحره نسبت ویرمکده «واوزخواهشلرینه تابع اولدیلر وهرایش اوزیرینده قراردوتاندر» هرایشنگ بروقتی‌وار اووقتده عمله گلر محمدص‌نگ غلبه ایتمه‌گننگ دخی وقتی‌وار اووقتده عمله گله‌جکدر ۴) کیچن امتلرنگ وپیغمبرلرنگ خبرلریندن» قرآن واسطه سیله «کفایت قدری موعظه گلوبدر» ۵) قرآنده ذکراولان سوزلرحقه یتورن حکمتلو سوزلردر اماقرآنله قورخوزانلرنگ قورخوزمقی نفع ویرمدی» ونصیحت قبول ایدوب ایمان گتورمدیلر ۶) «اونلردن اعراض ایت» واونلرنگ سفاهتنه مقیداولما «یادگا گتور اوگونیکه بر طرفدن چاغیران اونلری پیس‌شیئنگ طرفنه چاغیرار» چاغیران عبارتدر عذاب

الداعِ يقولُ الكافرونَ هذا يومٌ عسرٌ ٩) كذّبت قبلهم قومُ نوحٍ فكذّبوا عبدنا وقالوا مجنونٌ وازدُجِرَ ١٠) فدعا ربّهُ أنّي مغلوبٌ فانتصر ١١) ففتحنا أبوابَ السماء بماءٍ منهمرٍ ١٢) وفجّرنا الأرضَ عيوناً فالتقى الماءُ على أمرٍ قد قُدِرَ ١٣) وحملناه على ذاتِ ألواحٍ ودُسُرٍ ١٤) تجري بأعيننا جزاءً لمن كان كُفِرَ ١٥) ولقد تركناها آيةً فهل من مدّكرٍ ١٦) فكيف كان عذابي ونُذُرِ ١٧) ولقد يسّرنا القرآنَ للذكرِ فهل من مدّكرٍ ١٨) كذّبت عادٌ فكيف كان عذابي ونُذُرِ ١٩) إنّا أرسلنا عليهم ريحاً صرصراً في يومِ نحسٍ مستمرٍّ ٢٠) تنزعُ الناسَ كأنّهم أعجازُ نخلٍ منقعرٍ ٢١) فكيف كان عذابي ونُذُرِ

ملائکه‌لريندن که جهنم‌عذابی طرفنه چاغيرار ٧) «اونلرنڭ گوزلری ذليل‌ليك‌ايله باخان حالده قبرلردن چيخارلر گويا که بر يوزينده داغيلان چکيرتکه‌لر ديلر» قورخنڭ چوخلقدن بربرنڭ اوستنه توگولرلر ٨) «چاغرانڭ طرفنه سرعتله گيدرلر وکافر ديرلر که‌بوگون چتين گوندر ٩) اوللاردن قباق نوح‌قومی تکذيب ايتدی وتکذيب ايتديلر بزيم بنده‌مز نوحی» نجه‌که سنی کفار مکه تکذيب ايتديلر «و ديديلر اوديوانه‌در» فحش واذيت‌ايله تبليغ رسالت اتمکدن «منع‌اولوندی ١٠) نوح اللهنه دعا ايتدی وديدی بدرستيکه من مغلوب اولمشم» کافرلر بڭا غلبه ايتديلر وايمان گتورمديلر «پس بڭا گومك‌ليك‌ايت ١١) بزگوگلرڭ قاپوسنی آچديق جاری اولان سوايله» وگوگدن سويی جاری ايتديك اوقرارله‌که حوضڭ قاپوسنی آچاندا سوشدتله جاری اولار ١٢) «يری پارچه‌ليوب اوندن چشمه‌لر روان ايتديك گوگدن ويردن جاری اولان سو بربرينه يتشدی اوايشدن اوتريکه مقدر اولمشدی» نوح قومنڭ هلاکی‌ايچون ١٣) «وبزنوحی اوگميه گوتوردوك که‌تخته‌لر ومسمارلر صاحبی‌ايدی» وتخته‌لر بربرينه يابشمشدی مسمارايله ١٤) گمی سوده «بزيم گومك‌لکيمزايله جاری اولاردی کافرلره جزا اولمق ايچون» اونلاری غرق اتمك‌ايله ١٥) «نوح قومنه گلن عذابی عبرت علامتی ايتديك» عبرت ايدنلره «آيا هيچ نصيحت قبول ايدن‌وار ١٦) پس نيجه اولدی منم عذابم وقورخوزماقيم ١٧) بزقرآنی آسان ايتديك گيچمش امتلرڭ احوالنی ايشدوب عبرت اوتورنلردن اوتری آيا هيچ نصيحت قبول ايدن واردر» بوآيه دورت‌يرده تکرار اولمقه گوره اويرلرده ترجمه‌اولميوب مکررلفظيله اشاره اولاجاقدر ١٨) «تکذيب ايتدی عاد قومی هود پيغمبری» ومستحق هلاکت اولديلر «مکرر ١٩) بيز اونلاره‌بربرنڭ داليجه» يدی گيجه‌سکز گون «تنديل‌گوندرديك نحس‌گونده»عذاب نازل‌اولمقه‌گوره نحس‌ايدی ٢٠) «اوييل خلقی قوپارداردی»ويوزلری

۲۲) ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر ۲۳) كذبت ثمود بالنذر ۲۴) فقالوا ابشراً منا واحداً نتبعه انا اذاً لفي ضلال وسعر ۲۵) ءالقي الذكر عليه من بيننا بل هو كذاب اشر ۲۶) سيعلمون غداً من الكذاب الاشر ۲۷) انا مرسلوا الناقة فتنة لهم فارتقبهم واصطبر ۲۸) ونبئهم ان الماء قسمة بينهم كل شرب محتضر ۲۹) فنادوا صاحبهم فتعاطى فعقر ۳۰) فكيف كان عذابي ونذر ۳۱) انا ارسلنا عليهم صيحة واحدة فكانوا كهشيم المحتظر ۳۲) ولقد يسرنا القرآن للذكر فهل من مدكر ۳۳) كذبت قوم لوط بالنذر ۳۴) انا ارسلنا عليهم حاصباً الا آل لوط نجيناهم بسحر ۳۵) نعمة من عندنا كذلك نجزي من شكر ۳۶) ولقد انذرهم بطشتنا فتماروا بالنذر ۳۷) ولقد راودوه

اوسته سالاردی «گویا که اونلار یردن قوپمش خرما آغاجنگ ریشەلری‌در ۲۱ـ۲۲) بو ایکی آیه همین سوره‌نگ ۱۶ـ۱۷مجی آیه‌سنده ترجمه اولدی ۲۳) ثمود قومی قورخوزانلاری تکذیب ایتدی» «صالح اونلاری قورخودانلاری ۲۴) «اوقوم دیدیلر آیا بزیم جنسمزدن اولان برنفره تابع اولاق اوزمان بز ضلالته وزحمتده اوللوق» کەاونی اوزیمزه بیوك بیلوب اطاعت ایدك ۲۵) «آیا بزیم آرامزدن اوگا وحی آتیلدی» ونبوّته انتخاب اولوندی «بلکه او یالانچی‌در» دانشدیقی سوزده «بیوکلیك ایستیندر» ایستیورکه نبوّت آدیله بزه بیوکلیك ایده ۲۶) الله اونلارنگ ردینده بیورور «صباح تیز بیلرلرکه یالانچی وتکبرلیك ایدن گیمدر» بوگوننگ صباحی‌ده وار ۲۷) «بز اونلره دوه گوندردیك امتحاندن اوتری» کیم ایمان گتورر کیم گتورمز «پس منتظر اول اونلارا یا پیغمبر وصبر ایت» اونلارنگ اذیتنه یا صالح ۲۸) «اونلارا خبر ویرکه سو اونلارنگ آراسنده قسمت اولونوبدر» برگون دوه‌یه وبرگون جماعته محولدر «هرحصه اهلنه حاضر اولمشدر» هرکس اوز گوننده اوز حصه‌سنی اخذ اتمکه حاضر اولسونگ ۲۹) «پس یولداشلارنی چاغیردیلر» عبارتدر قیدار بن‌سالفدن کەبریره جمع اولوب تدبیر ایده‌لر دوه‌نی اولدورمکه «وقلیجی گوتوروب دوه‌نگ قیلچلارینی گسدی ۳۰) مکرر ۳۱) بیز اونلره برجه سس گوندردیك «جبرئیل صیحه ایدوب هاموسی یخیلوب اولدیلر «وهاموسی قوروموش آغاجنگ بوداقلری گیمی اولدیلر» یااینکه حیوان یمکدن اوتری بیچلمش اوت گیمی اولدیلر ۳۲) مکرر ۳۳) «لوط قومی قورخوزان پیغمبری تکذیب ایتدیلر ۳۴) بز اونلره داش یاغدیران ییل گوندردیك» هاموسی هلاك اولدی «مگر لوط اولادی اونلره صبح وقتی نجات

عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا اَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ٣٨) وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ

٣٩) فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ٤٠) وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ٤١) وَلَقَدْ

جَاءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ٤٢) كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا كُلِّهَا فَاَخَذْنَاهُمْ اَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ

٤٣) اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ اُولٰئِكُمْ اَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ٤٤) اَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ

٤٥) سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ٤٦) بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ اَدْهٰى وَاَمَرُّ

٤٧) اِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ٤٨) يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ

ويرديك ٣٥) بزيم يالايمزدن نعمت اولان حالده هابيله جزا ويرەريك اوكسەكه شكرايده» بزيم نعمتلريمزه ٣٦) «اولنارى لوط پيغمبر بزيم اخذ ايتمكيمزدن قورخوزدى پس شك ايتديلر پيغمبرلره ٣٧) لوطڭ قوناقلريله عشق نازلق ايتديلر» وايستديلر كەلوط قوناقلارنى اونلارا تسليم‌ايده كەاونلار ايله لواط ايدەلر «پس بيز كور ايتديك اونلارڭ گوزلرينى (اللّٰه اونلارا بيوردى) داديڭ بزيم عذابمزى وقورخومزى ٣٨) وصبح ايتديلر قوم لوط صباح وقتى اونلارا همیشەليك عذاب گلدى» هلاك اولوب هميشەليك جهنمه واصل اولديلر ٣٩) «داديڭ منم عذابمى وقورخوتماقمى ٤٠) مگرر ٤١) هرآينه فرعون اولادينه قورخوزانلر گلدى» عبارتدر موسى و هروندن ٤٢) «بزيم آيتلريمزڭ هاموسنى تكذيب ايتديلر بزده اخذ ايتديك اونلارى» عذاب گولدرمك ايله «غلبەايدن وقدرت صاحبى اولان گسڭ اخذ اتمكى گيمى ٤٣) اى‌مكه اهلى‌آياسيزڭ كافرلرڭز ياانيكه ذكراولان كافرقوملر يخشيدر» قوت‌جهتنه يعنى گفارمكه هيچوقت اونلاردن قوتلو اولماز «ياانيكه سيزڭ ايچون گوگدن گلن كتابلرده برات‌وار» كەسيزه عذاب نازل اولمياجاق ٤٤) «ياانيكه مكەاهلى ديرلر بيز بريره جمع اولمشوق انتقام آلاروق» دشمنلريمزدن هيچكس جرات اتمز بزله دعوا اتمكه وبربريمزه گومك‌ليك ايدنلريك ٤٥) «تيزليك ايله بوجمعيت شكست اولوب دال طرفنه قايدارلر» قاچالار نيجەكه بدر واحد دعواسنده قاچديلر بوخبر اخبار غيبدن‌در كەپيغمبرص خبر ويردى ٤٦) «بلكه قيامت گونى» بدر واقعەسندن صوگره «اونلارڭ اونلارڭ وعدەگاهى‌در وقيامت‌گونى مصيبتلو وچوخ آجى‌در» بدر گوننذن ٤٧) «بدرستيكه گناەكارلر ضلالتده وجهنمدەدرلر ٤٨) اوگوندەكه يوزلرى اوسته اودە سوريلرلر» واولره ديلر «دادڭ جهنمڭ يتشمكنى» يعنى اونلار جهنمه داخل اولماقى ٤٩) «بدرستيكه بز خلق ايتديك هرشيئى اندازەايله» اوقرارله‌كه

سَقَرَ ۴۹) اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ۵۰) وَمَا اَمْرُنَا اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ۵۱) وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۵۲) وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ۵۳) وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ۵۴) اِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ۵۵) فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ

حكمت خواهش ایدر ۵۰) «ودگلدر بزیم امریمز مگر برگلمه‌سوز گوزی یومان ساعت گیمی سرعتده» ۵۱) «وهرآینه بتحقیق بزهلاك ایتدیك سزگ شبیه‌لرگزی» گیچمش امتلردن‌که بربرگزایله موافق‌سگز پیغمبرلری تکذیب اتمکده «آیا هیچ نصیحت قبول ایدن‌وار» بوسوزلری ایشیتمکدن ۵۲) «وهرزادکه اونی ایده‌لر یازیلوبدر نامهٔ‌اعمالده ۵۳) وجمیع گوچك وبیوك عمل یازیلوب» خیردن وشردن هاموسننگ اجری یتشه‌جك ۵۴) «بدرستیکه پرهیزکارلر بستانلرده ونهرلرگ کنارلرینده‌درلر ۵۵) دوغری وپسندیده یرده» که‌اویرده نه‌کناه‌اولار ونه‌لغو «قدرتلو اللهگ رحمتی‌یانده»

سورةالرحمن (۸۷) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

نصف

۱) اَلرَّحْمٰنُ ۲) عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ۳) خَلَقَ الْاِنْسَانَ ۴) عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۵) اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۶) وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ۷) وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۸) اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۹) وَاَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۱۰) وَالْاَرْضَ

۱) مهربان الله ۲) اوگرتدی قرآنی» اوز پیغمبرینه ۳) «خلق ایتدی انسانی ۴) اوگرتدی اوگا دانشماقی» وقلبنده‌اولان مطلبی بیان اتمگی ۵) «گون وآی مقدر ومعین حسابله جاری اولارلار» گون گوگگ برجنی اوچ یوز آلتمش بش گونده سیرایدر اما آی ایکرمی‌سکز گونده یااینکه آی‌وگون قیامتده عذابده اولارلار ایشیقنی الندن آلاندن صوگره گونه وآیه عبادت‌ایدن کسلره اونلارگ ذلتنی گوسترمك ایچون ۶) «ویولدوز وآغاج سجده ایدرلر» اللهه اونلارگ حدوثی وتغیری دلالت ایدر اونلارگ مخلوق اولماقی وخالقه محتاج اولمقلرینه

۷) «والله تعالی گوگی اوجالتدی» خلقگ معیشت وگذرانندن اوتری «وترازو وضع

وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ ١١) فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ١٢) وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ١٣) فَبِاَيِّ اٰلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ١۴) خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ١٥) وَخَلَقَ

ایتدی» قیامتده خلقنگ یخشی‌ویمس عمل‌لرینی چکمك‌ایچون یااینکه بز بو دنیاده عدالت میزانی قراروپردیك ٨) «تااینکه سیز میزانده طغیان ایتمیه‌سگز» آرتوق‌آلوب‌اسگیك ویرمیه‌سگز ٩) «وترازونی‌عدالتله‌عمله گتورینگ» هم‌آلانده‌هم‌ویرنده‌هم‌ساتانده«اولچینی اسکیك ایتمیونگ» وهرایشده عدالت ایدینگ ١٠) «الله‌تعالی یری مخلوقاتدن آلچاق صورتده خلق ایتدی» هامواونی تاپدییوب‌ایسته‌دیکنی عمله گتورر ١١) «یرده انواع میوه‌لر وخرما آقاجی‌وارکه ینك‌صاحبی‌در»که اوّل‌شکوفه‌نگ ایچنده صوڭره تدریجا ظاهراولار، انسان کیمی ایرکك‌ایله دیشی جفت اولماسا میوه‌گتورمز ١٢) «ویرده دانه‌نگ جمیع اقسامی‌وار که یاپراق صاحبی‌در» که قوری اولادن صوڭره سامان اولار ویرده «ریحان وشکوفه‌وار» که استشمامندن (قوخوسندن) لذت‌آپارارسگز ١٣) «ای‌جن وانس‌طائفه‌لری سیزه‌تربیت ویرن اللّهگزنگ هانسی نعمتلرینی تکذیب ایدیرسگز» مستحب‌در که بوآیه‌دن صوڭره اوخونا(لابشیئی من‌الاء ربنانکذب) یعنی نزیم اللهمزنگ هیچ برنعمتنی بزتکذیب ایتمریك

(بیان) شعرا سوره‌سنده ٨٧مجی‌آیه، قمرسوره‌سنده ١٦ـ١٧مجی‌آیه‌لر بوسوره‌ده ١٣مجی آیه‌مکررذکر اولونمقه مفسرلر نیچه‌وجهلر ذکرایدوبلر بزبویرده‌ایکیسنی ذکرایدیریك ١) عرب وعجم سوزلرینده خواه‌نظم، خواه شعرده، خواه مذمت، خواه تعریف وخواه نصحیت مقامنده جوربجور سوزلر دیندن صوڭره برسوزی تکرار ایتمك عادت اولماقدن سوا اوکلامنگ برنوع لطافتنه باعث‌در نیجه‌که بوسوز فصیح اشعار وکلاملری ملاحظه ایدنلره معلومدر وبوگونه‌تکراری فصاحتده ضرر ویرن‌شیئلردن حساب‌ایتمیوب بلکه‌کلامنگ گوزل‌لگنه دلالت‌ایدن‌شیئلردن حساب‌ایدرلر اگراوتکرار نصیحت ویاقورخوزمق مقابلنده‌ایسه شبهه‌سزدرکه قورخمقه قابل‌اولان قلبلره زیاده تأثیر ایدر نیجه‌که شعراوقمر سوره‌لرینده قورخوزمق مقامنده صادر اولوبدر واگر مدح مقامنده‌ایسه مدح‌اولمش شخصنگ ویاشیئنگ مدحه لایق‌اولمقنه دلالت‌ایدر هابیله همین سوره‌ده ٢) کیچن سوره‌ده الله‌تعالی خلقی‌اوزآیاتیله قورخوزوب بیوردیکه فلان‌جماعتی قورخوزماقیم وصوڭره اونلره عذاب ایتمگیم نیجه‌در وبوآیه‌همان‌سوره‌ده دورت‌دفعه ذکراولوبدر امابردفعه‌سی محض اوزقرمایشنی بیان ایتمکدن اوتری بیوروب صوڭره اوچ‌دفعه تکراراولوب اوچ‌نوع عذاب مقابلنده امابوسوره‌ده اوتوز بردفعه ذکراولوب اولمجی دفعه‌سی گناه‌اوز فرمایشنی بیان‌ایدوب اوندن صوڭره

بينها وبين حميم آن ٤٥) فبأي آلاء ربكما تكذبان ٤٦) ولمن خاف مقام ربه جنتان ٤٧) فبأي
آلاء ربكما تكذبان ٤٨) ذواتا أفنان ٤٩) فبأي آلاء ربكما تكذبان ٥٠) فيهما عينان
تجريان ٥١) فبأي آلاء ربكما تكذبان ٥٢) فيهما من كل فاكهة زوجان ٥٣) فبأي آلاء
ربكما تكذبان ٥٤) متكئين على فرش بطائنها من إستبرق وجنى الجنتين دان ٥٥) فبأي
آلاء ربكما تكذبان ٥٦) فيهن قاصرات الطرف لم يطمثهن إنس قبلهم ولا جان ٥٧) فبأي
آلاء ربكما تكذبان ٥٨) كأنهن الياقوت والمرجان ٥٩) فبأي آلاء ربكما تكذبان
٦٠) هل جزاء الإحسان إلا الإحسان ٦١) فبأي آلاء ربكما تكذبان ٦٢) ومن دونهما
جنتان ٦٣) فبأي آلاء ربكما تكذبان ٦٤) مدهامتان ٦٥) فبأي آلاء ربكما تكذبان

الله تعالى بوگون گوستردیکه اونلارڭ شكلری زائل اولا ٤٤) «جهنم ایله چوخ ایستی
سویڭ آراسنده دولانارلر ٤٥) مکرر ٤٦) اللهڭ حضورینده دورمقدن قورخانلره»
وبو جهته معصیتی ترك ایدهنه «ایکی نوع بوستان وبهشت وار» یااینکه باغچهنڭ بریسی قصرڭ
داخلنده بریسی خارجنده یااینکه بربهشت قزیل وبربهشت گوموشدن ٤٧) مکرر
٤٨) «بوایکی جنت رنگلر یابوداقلار صاحبیدر ٤٩) مکرر ٥٠) اوایکی بهشتده
ایکی چشمهوار که جاری اولار» آقاجلارڭ آراسنده بری سلسبیل بری تسنیم
٥١) مکرر ٥٢) «ایکی بهشتده هر نوع میوهدن ایکی صنف وار» که بربرینه اوخشار
٥٣) مکرر ٥٤) «برحالتدهکه تکیه ایدنلردر اوفرشلرهکه اونلارڭ آسترلری قالین
دیبادندر وایکی بهشتڭ میوهلرینی درمك یاخون اولاندر» آقاجلار یاخون اولار
مؤمنلره ودیرلر ای اللهڭ بندهسی هانسی میوهنی ایستیورسن دهر پس مؤمن الینی
اوزادوب میودن درهرلر ٥٥) مکرر ٥٦) «بهشتلرده اریندن سوا باشقه شخصه باخماقدن
گوزلری گودك عورتلر وارکه اونلاره اهل بهشتدن واونلردن قباق نه انس ونه جن
یاخون اولمیوبدر» یعنی اونلار باکره خلق اولوب واوحالتده قالوبلار ٥٧) مکرر
٥٨) «گویا که اوعورتلر قرمزی یاقوت ومرجاندر» قرمزی وصاف لقده ٥٩) مکرر
٦٠) «یخشیلقڭ مزدی دگلدر مگر یاخشیلیق» مؤمن وکافر گناهکار ونیکوکار یخشیلك
ایله عوض یخشیلیكدر ٦١) مکرر ٦٢) «اوایکی بهشتڭ یاخونلقنده ایکی علاوه
بهشت دخی وار» که اولمجیلرڭ اهلنڭ ایکیمجیه ترددی آسان اولا ٦٣) مکرر
٦٤) هرایکیسی یاشیللقڭ شدتندن قرالقه مایلدر ٦٥) مکرر ٦٦) بوایکی بهشتده
ایکی عدد قاینیان چشمهوار» فوارهکیمی سوئی مشك وعنبر ایله ممزوجدر ٦٧) مکرر

وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿۱۰﴾ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿۱۱﴾ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿۱۲﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۱۳﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿۱۴﴾ وَخَلَقَ ﴿۱۵﴾

ایتدی» قیامتده خلقنگ یخشی‌ویمس عمل‌لرینی چکمك‌ایچون یااینکه بزبودنیاده‌عدالت میزانی قراروبردیك ۸) «تااینکه سیزمیزانده طغیان ایتمیه‌سگز» آرتوق‌آلوب‌اسگیك ویرمیه‌سگز ۹) «وترازونی‌عدالتله‌عمله گتوریگ» هم‌آلانده‌هم‌ویرنده‌هم‌ساتانده«اولچینی اسکیك ایتمیوگ» وهرایشده عدالت ایدیگ ۱۰) «الله‌تعالی یری مخلوقاتدن آلچاق صورتده خلق ایتدی» هامواونی تاپدییوب‌ایسته‌دیکنی عمله گتورر ۱۱) «یرده انواع میوه‌لر وخرما آغاجی‌وارکه ینك‌صاحبی‌در»که اول‌شکوفه‌نگ ایچنده صوگره تدریجا ظاهراولار، انسان کیمی ایرکك‌ایله دیشی جفت اولماسا میوه‌گتورمز ۱۲) «ویرده دانه‌نگ جمیع اقسامی‌وار که یاپراق صاحبی‌در» که قوری اولاندن صوگره سامان اولار ویرده «ریحان وشکوفه‌وار» که استشمامندن (قوخوسندن) لذت‌آپارارسگز ۱۳) «ای‌جن وانس‌طائفه‌لری سیزه‌تربیت ویرن اللهگزگ هانسی نعمتلرینی تکذیب ایدیرسگز» مستحب‌در که بوآیه‌دن صوگره اوخونا(لابشیئی من‌الاء ربنانکذب) یعنی نزیم اللهمزگ هیچ برنعمتنی بزتکذیب ایتمریك

(بیان) شعرا سوره‌سنده ۸۷مجی‌آیه، قمرسوره‌سنده ۱۶ـ۱۷مجی‌آیه‌لر بوسوره‌ده ۱۳مجی آیه‌مکررذکر اولونمقه مفسرلر نیچه‌وجهلر ذکرایدوبلر بزبویرده‌ایکیسنی ذکرایدیریك ۱) عرب وعجم سوزلرینده خواه‌نظم، خواه شعرده، خواه مذمت، خواه تعریف وخواه نصحیت مقامنده جوربجور سوزلر دیندن صوگره برسوزی تکرار ایتمك عادت اولماقدن سوا اوکلامگ برنوع لطافتنه باعث‌در نیچه‌که بوسوز فصیح اشعار وکلاملری ملاحظه ایدنلره معلومدر وبوگونه‌تکراری فصاحتده ضرر ویرن‌شیئلردن حساب‌ایتمیوب بلکه‌کلامگ گوزل‌لگنه دلالت‌ایدن‌شیئلردن حساب‌ایدرلر اگراوتکرار نصیحت ویاقورخوزمق مقابلنده‌ایسه شبهه‌سزدرکه قورخمقه قابل‌اولان قلبلره زیاده تأثیر ایدر نیچه‌که شعراوقمر سوره‌لرینده قورخوزمق مقامنده صادر اولوبدر واگر مدح مقامنده‌ایسه مدح‌اولمش شخصگ ویاشیئگ مدحه لایق‌اولمقنه دلالت‌ایدر هابیله همین سوره‌ده ۲) کیچن سوره‌ده الله‌تعالی خلقی‌اوزآیاتیله قورخوزوب بیوردیکه فلان‌جماعتی قورخوزماقیم وصوگره اونلره عذاب ایتمگیم نیچه‌در وبوآیه‌همان‌سوره‌ده دورت‌دفعه ذکراولوبدر امابردفعه‌سی محض اوزلر مایشنی بیان ایتمکدن اوتری بیوروب صوگره اوچ‌دفعه تکراراولوب اوچ‌نوع عذاب مقابلنده امابوسوره‌ده اوتوز بردفعه ذکراولوب اولمجی دفعه‌سی گناه‌اوز فرمایشنی بیان‌ایدوب اوندن صوگره

الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ۱۶) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۱۷) رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۱۸) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۱۹) مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۲۰) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ۲۱) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۲) يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ۲۳) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۴) وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ۲۵) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۶) كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۲۷) وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۲۸) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۹) يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ۳۰) فَبِأَيِّ

اوتوزدفعه تکرار اولوب اوتوزنوع رحمت مقابلنده تااینکه هربر عذاب ایله خورخوزمق مقابلنده اون دفعه نعمت ورحمتلرینی بنده‌لرینه التفات ایدوب تااینکه معلوم اولا که عذابه مستحق اولان آدمه برعذاب ایدر ورحمته لایق اولان شخصه اون دفعه مرحمت ایدر.
۱۴) «الله انسانی قوری پالچیقدن خلق ایتدی ایچی بوش ساخسی قاب کیمی» عبارتدر آدمدن وسائر مخلوقاتدن ۱۵) «وجنی اودک خالصندن یاراتدی ۱۶) بوآیه سابقا ترجمه اولدی سبب تکرار ذکراولان نعمتلری یاده گتورمک ایچوندر ۱۷) «الله تعالی ایکی مشرقنک وایکی مغربک اللهی‌در» یعنی آی وگونک مشرقی واونلارک مغربی هربریسنک برمغربی وبرمشرقی اولانده ایکی مشرق وایکی مغرب حساب اولار یااینکه اوزون گونلرک مشرقی وگودك گونلرک مشرقی وهکذا اوزون گیجه‌لرک مغربی وگودك گیجه‌لرک مغربی ۱۸) مکرر ۱۹) «ایکی دریانی جاری وروان ایتدی» بری شرین وبری شور «ملاقات ایدرلر بربرینه» ۲۰) «اونلارک آراسنده قوری یروار» که بربرینه قاریشمقه مانعدر «وخواهش ایتمزلر» که بربرینه قاریشالار یااینکه ایکی دریا عبارتدر بیوك دریالردن برزخ عبارتدر جزیره‌لردن» ۲۱) مکرر ۲۲) «اودریالردن لؤلوومرجان خارج اولار» بعضی روایتلرده ایکی دریا عبارتدر علی وفاطمه عليهما السلامدن وبرزخ پیغمبرصدن ولؤلؤومرجان حسنین ؏دن دریایه شباهتی اونلارک وسعت فضای وکثرت خیری جهتنه‌در ۲۳) مکرر ۲۴) «والله ایچوندر داغلار کیمی بیوك گمیلرکه دریاده اوجالوبدر» یااینکه اوجااولوبدر اونلارک بادبانلاری دریاده علملر کیمی ۲۵) مکرر ۲۶) «هرکسکه یریوزینده‌در فانی اولاندر ۲۷) وباقی قالار سنک اللهک ذاتی که جلال واکرام صاحبیدر» بیوك دوتار جمیع پیغمبرلرینی ومؤمنلری، فانی عبارتدر واراولاندن صوگره بالکلیه یوخ اولماقدن یااینکه جزءلرك پراگنده اولماقیدر ایکی معنی‌نك فرقی حکمت کتابلرنده تفصیلا ذکر اولوبدر وجه‌دن عبارت نعوذبالله اللهک یوزی یوخدرکه فانی اولا بلکه مقصود اونک ذاتی‌در

الآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۱﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ اَيُّهَ الثَّقَلَانِ ﴿۳۲﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۳﴾ يَامَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿۳۴﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۵﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿۳۶﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۷﴾ فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿۳۸﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۹﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْئَلُ عَنْ ذَنْبِهِ اِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿۴۰﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۱﴾ يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمٰيهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْاَقْدَامِ ﴿۴۲﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۳﴾ هٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿۴۴﴾ يَطُوفُونَ

۲۸) مکرر ۲۹) «سؤال ایدرلر اللّهدن وحاجت ایسترلر اوکسلرکه گوگلرده ویرده‌در» روزی، مغفرت وسائر حاجتلر «هرگون الله برشأنده‌در» برطائفه‌نی اولدورر برینی دیریلدر برینی ناخوش برینی صحیح ایدر رددر یهودیلره اونلار دیورلرکه شنبه گونی الله ایشه مشغول اولماز ۳۰) مکرر ۳۱) «تیزدرکه سیزنگ حسابگزدن فارغ اولاریق» انسانک برکسه غضبی دوتانده دیرکه تیزلیك ایله سنك حسابگی چکوب قورتارارم یااینکه ابتداوشروع ایده‌ریك سزدن حساب چکمگه «ای جن وانس طائفه‌لری ۳۲) مکرر ۳۳) «ای جن وانس جماعتی اگر باجاراسگزکه گوگلرك ویرك کنارلرندن چیخوب قاچاسگز» واللهك قضاو قدرندن قورتاراسگز «پس خارج اولوك گیدیك گیچوب گیده بیلمزسیگز مگرتسلط ایله» اودخی سیزده یوخدریااینکه منم قوتیم وامریم اولماسا گیده بیلمزسگز ۳٤) مکرر ۳۵) «سیزجن وانسه تندشعله‌لی ویلاولی اودوقرا توسدی» یااریتمش میس «گونده‌ریار یاپس سیزکومك لیك تاپمازسگز ۳۶) مکرر ۳۷) ایلکه گوك یاریلدی» وبربرندن آیریلدی قیامت گونده «زیتون یاغی کیمی کل رنگنده اولار» یااینکه قرمزی اولار قرمزی کل رنگی کیمی صوگره جاری اولار زیت یاغی کیمی ۳۸ مکرر ۳۹) «بوگونکه گون گناهکارك گناهندن انس وجن سؤال اولولماز» او گونده هیچکسدن خبر آلمازلر که نیه گناه ایدوبسن بلکه هاموا وز گناهندن خبردار اولوب جهنم طرفنه گیدر یااینکه هیچکس هیچکسك گناهندن خبر آلماز وبربرینندن خبری اولماز هرکس اوزینه مشغول اولار ۴۰) مکرر ۴۱) «گناهکارلر اوز علامتلری ایله تانیفارلر» یوزلرینك قرالقی وگوزلرینك گوك لگی ایله «وجهنمك شعله‌سی اخذ ایدر آنلاری وقدملری ایله» ویوزلری اوسته جهنمه داخل اولارلر ۴۲) مکرر ۴۳) اونلاره دیرلر «بوهمان جهنمدرکه اونی گناهکارلر تکذیب ایدردی» دنیاده

بينهاوبين حميم ان ٤٥) فبای الآء ربكما تكذبان ٤٦) ولمن خاف مقام ربه جنتان ٤٧) فبای
الآء ربكما تكذبان ٤٨) ذواتا افنان ٤٩) فبای الآء ربكما تكذبان ٥٠) فيهما عينان
تجريان ٥١) فبای الآء ربكما تكذبان ٥٢) فيهما من كل فاكهة زوجان ٥٣) فبای الآء
ربكما تكذبان ٥٤) متكئين على فرش بطائنها من استبرق وجنى الجنتين دان ٥٥) فبای
الآء ربكما تكذبان ٥٦) فيهن قاصرات الطرف لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان ٥٧) فبای
الآء ربكما تكذبان ٥٨) كانهن الياقوت والمرجان ٥٩) فبای الآء ربكما تكذبان
٦٠) هل جزآء الاحسان الا الاحسان ٦١) فبای الآء ربكما تكذبان ٦٢) ومن دونهما
جنتان ٦٣) فبای الآء ربكما تكذبان ٦٤) مدهامتان ٦٥) فبای الآء ربكما تكذبان

الله تعالی بوگون گوستردیکه اونلارنگ شك لری زائل اولا ٤٤) «جهنم ایله چوخ ایستی
سوینگ آراسنده دولانارلر ٤٥) مکرر ٤٦) اللهنگ حضورینده دورمقدن قورخانلره»
و بو جهته معصیتی ترك ایده نه «ایکی نوع بوستان و بهشت وار» یااینکه باغچه نگ بریسی قصرنگ
داخلنده بریسی خارجنده یااینکه بربهشت قزیل و بربهشت گوموشدن ٤٧) مکرر
٤٨) «بوایکی جنت رنگلر یابوداقلار صاحبی‌در ٤٩) مکرر ٥٠) اوایکی بهشتده
ایکی چشمه وار که جاری اولار» آقاجلارنگ آراسنده بری سلسبیل بری تسنیم
٥١) مکرر ٥٢) «ایکی بهشتده هرنوع میوه دن ایکی صنف وار» که بربرینه اوخشار
٥٣) مکرر ٥٤) «برحالتده که تکیه ایدنلردر اوفرشلره که اونلارنگ آسترلری قالین
دیبادنلر وایکی بهشتنگ میوه لرینی درمك یاخون اولاندر» آقاجلار یاخون اولار
مؤمنلره ودیرلر ای اللهنگ بنده سی هانسی میوه نی ایستیورسن ده ر پس مؤمن الینی
اوزادوب میودن دره‌رلر ٥٥) مکرر ٥٦) «بهشتلرده اریندن سواباشقه شخصه باخماقدن
گوزلری گودك عورتلر وارکه اونلاره اهل بهشتدن واونلردن قباق نه انس ونه جن
یاخون اولمیوبدر» یعنی اونلار باکره خلق اولوب واوحالتده قالوبلار ٥٧) مکرر
٥٨) «گویا که اوء ورتلر قرمزی یاقوت ومرجاندر» قرمزی وصافلقده ٥٩) مکرر
٦٠) «یخشیلقنگ مزدی دگلدر مگر یاخشیلیق» مؤمن وکافر گناه کار ونیکوکار یخشیلك
ایله عوض یخشیلیك‌در ٦١) مکرر ٦٢) «اوایکی بهشتنگ یاخونلقنده ایکی علاوه
بهشت دخی وار» که اولمجی لرنگ اهلنگ ایکیمجی یه ترددی آسان اولا ٦٣) مکرر
٦٤) هرایکی سی یاشیل لقنگ شدتندن قرالقه مایلدر ٦٥) مکرر ٦٦) بوایکی بهشتده
ایکی عدد قاینیان چشمه وار» فواره کیمی سوئی مشك وعنبر ایله ممزوج‌در ٦٧) مکرر

٦٦) فيهما عينان نضّاختان ٦٧) فبأيّ آلآء ربّكما تكذّبان ٦٨) فيهما فاكهة ونخل ورمّان ٦٩) فبأيّ آلآء ربّكما تكذّبان ٧٠) فيهنّ خيرات حسان ٧١) فبأيّ آلآء ربّكما تكذّبان ٧٢) حور مقصورات في الخيام ٧٣) فبأيّ آلآء ربّكما تكذّبان ٧۴) لم يطمثهنّ انس قبلهم ولا جانّ ٧٥) فبأيّ آلآء ربّكما تكذّبان ٧٦) متّكئين على رفرف خضر وعبقريّ حسان ٧٧) فبأيّ آلآء ربّكما تكذّبان ٧٨) تبارك اسم ربّك ذي الجلال والاكرام

٦٨) «بو ایکی بهشتده هر قسم میوه‌لر، خرما و نار واردر» بو ایکی قسم میوه‌نی آیری ذکر ایتمك دلالت ایدیر اونلارك فائده‌لرینك چوخلقنه ٦٩) مکرر ٧٠) دورت قسم «بهشتلرده خوش خلق وگوزل عورت‌لر وار» حوریلر بر برینك الیندن دوتوب برنوعله غنا ایدرلر که خلائق اونك مثلنی ایشیتمیوبلر. دیرلر بز راضی اولانلاریق که هرگز غضبه گلمریك، بز خیرات حسانیك ازواج گرامه دنیا عورتلری که بهشته داخل اولوبلار دیرلر بز دنیاده نماز قیلوردیق سیزك نمازدن خبرگز یوخدر، بز اوروج دوتوردیق دستماز آلوردیق سیز بونلرك هیچ بریسنی عمله گتورمورد گز، هامو تصدیق ایدرلر دنیا عورتلرك سوزلرینی ٧٢) اونلاریومورته کیمی «گوزل عورتلردر اوتاقلارده ساخلانوبلار» هیچ کس گورمز اونلاری مگر زوجلری ٨٣) مکرر ٧۴) «او حوریلره ارلرندن قباق برکس انس وجندن ال اورمیوب نجه که ذکر اولدی ٧٥) مکرر ٧٦) یاشیل فرشلره، گوزل وقیمتلو پارچه‌لردن عمله گلن متکالره تکیه ایدرلر ٧٧) مکرر ٧٨) اوجادر سنك اللهك آدی که جلال وکرم صاحبی‌در

سورة الواقعه (٩٦) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) اذا وقعت الواقعة ٢) ليس لوقعتها كاذبة ٣) خافضة رافعة ۴) اذا رجّت الارض رجّا ٥) وبسّت الجبال بسّا ٦) فكانت هبآء منبثّا ٧) وكنتم ازواجا ثلثة ٨) فاصحاب

١) ایلکه شك‌سیز واقع اولمالی قیامت واقع اولدی ٢) اونك واقع اولماقنه یالان دین یوخدر» حقیقتده واقع اولاجاقدر ٣) «آلچاق ایدندر» کافرلری وفاسقلری جهنمه آتماقله «اوجالدالدر» مؤمنلری قالدیرمقله ۴) «ایلکه یرحرکت وزلزله‌ایلدی شدتلو حرکت ٥) داغلار ریزه‌ریزه اولوب ٦) داغیلمش توزوذره کیمی اولار

الميمنة ما اصحاب الميمنة ٩) واصحاب المشئمة ما اصحاب المشئمة ١٠) والسابقون السابقون ١١) اولئك المقربون ١٢) في جنات النعيم ١٣) ثلة من الاولين ١٤) وقليل من الآخرين ١٥) على سرر موضونة ١٦) متكئين عليها متقابلين ١٧) يطوف عليهم ولدان مخلدون ١٨) باكواب واباريق وكأس من معين ١٩) لا يصدعون عنها ولا ينزفون ٢٠) وفاكهة مما يتخيرون ٢١) ولحم طير مما يشتهون ٢٢) وحور عين ٢٣) كامثال اللؤلؤ المكنون ٢٤) جزاء بما كانوا يعملون ٢٥) لا يسمعون فيها لغوا ولا تأثيما ٢٦) الا قيلا سلاما سلاما ٢٧) واصحاب اليمين ما اصحاب اليمين ٢٨) في

٧) وسيز اوچ صنف اولارسیگز ٨) بريسى ساغ طرفنك اصحابى در» پادشاهلرك مقربلرى ساغ طرفنده اگلشن كيمى حرمتلو اولارلر اماساغ طرف اصحابنك شانى ندر» اونى تك الله بيلار ٩) «بريسى صول طرفنك اصحابى ندر صول طرفنك اصحابى» اوكسدركه نامهٔ اعمالى صول الينه ويريلر ١٠) ٣مجى صنف سبقت ايدنلردر» پيغمبرلره تابع اولمقه اونلار چوخ ثواب واجره «سبقت ايدنلردر» يااينكه اللهك رحمتنه وطاعتنه سبقت ايدنلردر ١١) «اونلاردر اللهه ياخون اولانار ١٢) اونلار نعمتله دولى اولان بهشتلرده درلر ١٣) ٣مجى صنفك چوخى اولمجى وگيچش امتلردندر ١٣) وآز طائفه آخرمجى لردن» امت محمدص دن بزيم پيغمبريمزى اول اجابت ايدن آزدرگيچمش پيغمبرلره تيز ايمان گتورنلره نسبت يااينكه اول اسلامده ايمان گتورنلردن ٣مجى صنف چوخ اولوب وقت سعادتدن صوكره گلنلردن آزدر ١٥) «جواهرات ايله زينتلنمش ودرست اولمش تختلرده ١٦) اوحالتده كه تكيه ايدنلردر تختلره» پادشاهلر تكيه ايدن كيمى «بربرينه مقابل اولانلاردر ١٧) اونلارا خدمت ايتمك ايچون بهشتده هميشه ليك برحالده قالان گوزل اوشاقلار دولانديررلر ١٨) خمرله دولى كاسه لر وكوزه لر وجاملر ايله ١٩) باش آغريسى گورمزلر شراب ايچمكدن وبى عقل اولمازلر ٢٠) اوزلرى اختيار ايدوب بگنديكلرى ميوه لرى اونلره دولانديررلر ٢١) ودولانديرارلر اهل بهشته «قوش اتى اوقسمدن كه آرزو ايدرلر ٢٢) وگوزلرى بيوك حوريلر وار ٢٣) صدف ايچنده گزلنمش مرواريد كيمى ٢٤) مزدوجزا اولان حالده اوعملك مقابلنده كه دنياده عمله گتورديلر ٢٥) بهشتده بى فايده وگناهه باعث اولان سوز ايشتمزلر ٢٨) مگر اوگونه دانشق كه بربرينه سلام ويررلر ٢٧) پس ساغ طرفنك اصحابى ندرساغ طرفنك اصحابى ٢٨) تيكان سيز سدرآغاجك آلتنده ٢٩) وشاخه لرى

سِدْرٍ مَخْضُودٍ ۲۹) وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ ۳۰) وَظِلٍّ مَمْدُودٍ ۳۱) وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ ۳۲) وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ۳۳) لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ۳۴) وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ ۳۵) اِنَّا اَنْشَاْنَاهُنَّ اِنْشَاءً ۳۶) فَجَعَلْنَاهُنَّ اَبْكَاراً ۳۷) عُرُباً اَتْرَاباً ۳۸) لِاَصْحَابِ الْيَمِينِ ۳۹) ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلِينَ ۴۰) وَثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۴۱) وَاَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا اَصْحَابُ الشِّمَالِ ۴۲) فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ۴۳) وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ ۴۴) لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ۴۵) اِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذٰلِكَ مُتْرَفِينَ ۴۶) وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِ ۴۷) وَكَانُوا يَقُولُونَ اَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَاباً وَعِظَاماً ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۴۸) اَوَ آبَاؤُنَا الْاَوَّلُونَ ۴۹) قُلْ اِنَّ الْاَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۵۰) لَمَجْمُوعُونَ اِلٰى

بربرینگ اوسته اولان مورد آقاجنگ آلتنده ۳۰) وچکیلمش کولگه‌ده» که هرگز زائل اولماز ۳۱) «توکولمش سوده» که هرگز قطع اولماز ۳۲) «وچوخ میولروار ۳۳) دریلمك ایله تمام اولمیان ودریلمگی منع اولمیاندر» دنیانگ میوه‌لری کیمی دگلدر که برفصلده اولار اوبری فصلده اولماز ۳۴) «اوجالمش فرشلرده» بربرینگ اوستنه سالنوب یااینکه عورتلردن عبارتدر عقل وحسن وکمال جهتنه اوجالمشلاردر
۳۵) «بزانلاری برنوع خلق ایتدیك که ۳۶) اونلری باکره قزلر ایتدیك ۳۷) ارلرنی دوست دوتانلر وبربریله همسن‌لردر» تااینکه اهل بهشت بربرینه فخر ایتمه‌سونلر بریسنگ عورتی اوبریسندن جوان اولمقله ۳۸) اوزادلارکه بزذکر ایتدیك هاموسی «ساغ طرفگ اصحابی ایچوندر» اونلارگ طاعتلرینگ مقابلنده ۳۹)«بونلاردن برطائفه اولمجی وکیچمش امتلردندر ۴۰) وبرطائفه آخرمجی‌لردن» بوامتگ آدملرندن ۴۱) «وصول طرفگ اصحابی ندر صول طرفگ اصحابی ۴۲) اونلار ایستی ییلده وقاینار سوده‌درلر ۴۳) قرا توسدیدن عمله گلن کولگه‌نگ آلتنده‌درلر
۴۴) نه‌سرینلر ونه‌نفع ویرندر» انسان کولگه آلتنه گیدرکه سرینلیوب راحت اولااو کولگه‌نگ آلتنده نه‌سرینلیك وار نه‌راحت‌لیك ۴۵) «بوندن قباق دنیاده نعمتله بسله‌نلردن ایدیلر ۴۶) بیوك گناهه‌اصرار ایدردیلر ۴۷) ودیردیلر ایلکه بزاولدوك وتوپراق وسوموك اولدوق آیابزالبته تازه‌دن دورالالاریق ۴۸) آیابزیم کیچمش آتالاریمز» مبعوث اولارلار بوسوز چوخ اوزاق سوزدر ۴۹) «یامحمد اونلاره دیگلن حقیقتده اولمجی‌لر وآرمجی‌لر» هرکسکه دنیایه گلوب ۵۰) «البته هاموسی معلوم گونگ وعده یرینه جمع وحاضر اولارلار» حسابدن اوتری ۵۱) «صوگره ای گمراهلر والله‌نگ توحیدینی وپیغمبرلرگ نبوتنی تکذیب ایدنلر ۵۲) البته زقوم آقاجندن ییوب

ميقات يوم معلوم ٥١) ثم انكم ايها الضالون المكذبون ٥٢) لاكلون من شجر من زقوم
٥٣) فمالؤن منها البطون ٥٤) فشاربون عليه من الحميم ٥٥) فشاربون شرب الهيم
٥٦) هذا نزلهم يوم الدين ٥٧) نحن خلقناكم فلولا تصدقون ٥٨) افرايتم ما تمنون
٥٩) ءانتم تخلقونه ام نحن الخالقون ٦٠) نحن قدرنا بينكم الموت وما نحن
بمسبوقين ٦١) على ان نبدل امثالكم وننشئكم في ما لا تعلمون ٦٢) ولقد علمتم النشاة
الاولى فلولا تذكرون ٦٣) افرايتم ما تحرثون ٦٤) ءانتم تزرعونه ام نحن
الزارعون ٦٥) لو نشاء لجعلناه حطاما فظلتم تفكهون ٦٦) انا لمغرمون ٦٧) بل

---

٣٥) قارينلارگزی اوندن دولدورانلرسگز ٥٤) اونگ اوستندن قاينانمش سو
ايچرسگز ٥٥) سوسوز دوهلرگ ايچمگی كيمی ايچرلر ٥٦) بودر اوللارگ
پيشكشی يامنزللری جزا گوننده» يعنی طعاملری بو وشرابلری بودر ٥٧) «بز سيزی
يوخدن خلق ايتديك پس نيه ايناموسگز» يوخدن وجوده گتورن الله هرآينه قادردر
دوباره حشره گتورمگه ٥٨) «آيا گوردگز بگاديون گوروم اوزاديكه آتورسگز»
عورتلرگ رحمنه نطفهنی واوندن اولاد حاصل اولور ٥٩) «آيا سيز اونی خلق
ايديرسگز يااينكه بزيك خلق ايدنلر» اوالله كه قادردر برقطره سودن آدم خلق ايتمگه
هرآينه قادردر دوباره وجوده گتورمگه ٦٠) «سزگ آراگزده اولومی مقدر ايتديك»
كيمی جوان، كيمی قوجه وكيمی اوشاق حالتنده وفات ايدر «بزدن سابق هيچكس
اولميوبدر» كه بز اولوم مقدر ايدنده اونی دفع ايده واونگ عمرندن آرتورا يااينكه بز
غلبه اولمش دگولوك وهيچكس بزه زور ايده بيلمز كه ٦١) «عوض ايدك سيزگ مثللرگزی»
وسيزگ كيمی آدملر خلق ايدهك «ويارادق سيزی اوصورتده كه سيز بيلمورسگز»
وسزدن ميمون وخنزير ايدهك نيجه كه گيچمش طائفهلرگ حقنده عمله گلدی
٦٢) «وهرآينه سيز اولمجی دفعه يارانماقی بيلوب يقين ايتدگز» كه يوخدن وجوده
گلدگز «پس نيه نصيحت قبول ايتميورسگز» واوندان استدلال ايتميورسگز ايكمجی دفعه
قايتماقگ اللهه آسان اولمقنی ٦٣) «آيا سيز گوردگز بگاديون گوروم اودانهنی كه
اكيرسگز يرده ٦٤) آياسيز اونی گوگرديرسگز يااينكه بزيك اونی گوگردنلر
٦٥) اگر بز ايستهسك هرآينه زراعتی سامان ايدهريك» كه ايچنده بوغدا ودانه اولماز
يااينكه سينمش وپراگنده ايدهريك «بس سيز هميشه تعجب ايدرسگز» زراعتلرگ حقنده
عمله گلن بلايه ٦٦) ديرسگز كه «بدرستيكه بز ضرر گورمش اولدوق» هم تخممز
ضايع اولدی وهم روزيدن اليمز چيخدی ٦٧) «بلكه بز نااميد اولولانلاريك» اللهدن

نحن محرومون ۶۸) افرایتم الماء الذی تشربون ۶۹) ءانتم انزلتموه من المزن ام
نحن المنزلون ۷۰) لو نشاء جعلناه اجاجا فلولا تشکرون ۷۱) افرایتم النار التی
تورون ۷۲) ءانتم انشاتم شجرتها ام نحن المنشؤن ۷۳) نحن جعلناها تذکرة
ومتاعا للمقوین ۷۴) فسبح باسم ربك العظیم ۷۵) فلا اقسم بمواقع النجوم ۷۶) وانه
لقسم لو تعلمون عظیم ۷۷) انه لقران کریم ۷۸) فی کتاب مکنون ۷۹) لا یمسه الا
المطهرون ۸۰) تنزیل من رب العالمین ۸۱) افبهذا الحدیث انتم مدهنون
۸۲) وتجعلون رزقکم انکم تکذبون ۸۳) فلولا اذا بلغت الحلقوم ۸۴) وانتم

حزب

کەبزه روزی یتشمدی ۶۸) «آیاسز گوردگز اوسویی‌که ایچرسگز ۶۹) آیاسیزاو سویی گوندردگز بولوتدن یااینکه بزیك نازل‌ایدنلر ۷۰) اگر بز ایستەسیدیك هرآینه اونی آجی وشور ایدردیك پس نیەشکر ایتمیورسگز» اللّهگ بوگونه بیوك نعمتنه ۷۱) «آیاسیز گوردگز اواودی‌که سیز خارج ایـدن‌سیگز» آقاجدن، یاندرماق ویابر بربرینه سورتمك واسطەسیله ۸۲) «آیاسوز خاق ایتدگز اونگ آقاجنی یااینکه بزیك اونی خلق‌ایدن‌لر ۷۴) بزاودی یادآورلیك ایتدیك» جهنم اودینی یاده گتوروب قورخمقدن اوتری‌که اونی‌گورنده جهنم‌اودیندن اللّه‌پناه آپاراسگز «ومنفعت ایتدیك سفره گیدنلردن اوتری» که ایشـقیله ایتیقلانوب وطعام حاضر ایتسونلر وسویوقده هلاکتدن اوزلرینی ساخلاسونلار ۷۴) «پس‌تسبیح‌ایت بیوك‌اولان اللّهگ‌آدینه» سبحان‌اللّه العظیم‌دی ۷۵) «ایله‌دگلدر» که‌مشرکلر خیال‌ایدیرلر بوقرآن خصوصنده «قسم اولـوگ یولدوزلارگ یرلرینه ۷۶) بدرستیکه بوبیوك آندرر اگر بیلسه‌گز ۷۷) بدرستیکه بوقرآن هرآینه کرامتلو اولان‌قرآندر ۷۸) گزلین کتابده» که‌خلقدن گزلین واللّهگ یاننده ایدی عبارتدر لوح محفوظدن اوندن نازل اولوب پیغمبره ۷۹) «اوگا مس‌اتمز وال‌اورماز مگر پاك‌اولان کسلر» باطنـی نجاستدن وخبیث عمللردن وظاهری نجاستدن جنب‌ودستمازی اولمیان آدم‌کیمی ۸۰) «بوقرآن نازل اولوبدر عالملره تربیت‌ویرن اللّه طرفندن ۸۱) آیا بوخبری (قرآنی) که سیزه دیدیك سیز انکار ایدیرسگز» ای‌اهل‌مکه ومضموننه عمل‌اتمگه سست‌لیك ایدیرسگز ۸۲) «اللّه‌سیزه اوز کلامندن ویردیگی حصه» یااینکه عموما سیزه‌ویردیگی روزی «مقابلنده‌شکر ایتمك عوضنه‌تکذیب ایدیرسگز ۸۳) پس‌نیه ونه‌سببه‌زمانیکه روح‌حلقومه یتشه» وفات‌وقتنده ۸۴) «وسیز ای‌میتگ‌اهلی باخارسگز» میته واونگ احوالنی

حِينَئِذٍ تَنْظُرُونَ ۸۵) وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلٰكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ۸۶) فَلَوْلَا اِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ۸۷) تَرْجِعُونَهَا اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۸۸) فَاَمَّا اِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۸۹) فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ ۹۰) وَاَمَّا اِنْ كَانَ مِنْ اَصْحَابِ الْيَمِينِ ۹۱) فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ اَصْحَابِ الْيَمِينِ ۹۲) وَاَمَّا اِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ۹۳) فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ۹۴) وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ ۹۵) اِنَّ هٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ۹۶) فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

گوررسکز واؤلومی اوندن دفع ایده بلمزسکز ۸۵) «وبیز اؤکا سیزدن یاخونیق واما سیز گورمرسکز» بزی یابزیم قبض روح ایدن ایلچیلریمزی ۸۶) «اگر سیزه جزا ویریلمیه جك ایسه» عملکزك مقابلنده ثواب وعقابله یااینکه بزیم اللریمزده ذلیل اولمیاجاقسکز یسه ۸۷) «نه سببه روحلری بدنلره قایتارمیورسکز اگر دوغری دینلرسکز» اگر سیزك سوزلرکز دوغری ایسه که دیورسکز نه بعث وار نه رجعت نه جزا وار نه عقاب پس نیه عزیزلرکز وفات ایدنده اونلارك روحلرنی گرو قایتارمزسکز
۸۸) «واگر جان ویرن شخص اللّهه یاخون اولانلردن اولا ۸۹) اونك ایچون راحتلیك وار» وفات ایدندن صوکره «ویملو واینه ملو ونعمتله دولو بهشت وار» که قبض روح اولان کیمی اویره داخل اولارلار ۹۰) «واما اگر ساغ طرفك آدملرندن در ۹۱) پس سلامتلیك وار سکا» ای اوانسان که ساغ طرفك آدمندن در «یااینکه سلام اولسون سکا «ساغ طرفنده اولان ملكدن ۹۲) اما اگر اوانسان تکذیب ایدنلردن اولا» بعثی وپیغمبرلری «که گمراهلردر ۹۳) پس اونلارك پیشکشی یا آذوقه سی قاینار سودن در ۹۴) وجهنه یتشمکدر ۹۵) بدرستیکه جهنمه یتشمك هرآینه حقدر ویقین در ۹۶) پس تسبیح ایت بیوك اولان اللّهك آدینه» مکرر ذکر اولوب تاکید ایچون

﴿ سورة الحديد (۲۹) آیه در مدینه ده نازل اولوب ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۲) لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ

۱) «تسبیح ایدر اللّهه اومخلوق که گوگلرده ویرده در والله غلبه وحکمتله رفتار ایدندر ۲) اونك ایچوندر گوگلرك ویرك پادشاهلقی دیریلدر واؤلدورر والله

يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۳) هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۴) هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۵) لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۶) يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۷) آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ۸) وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

هر شيئه قادردر» ۳) «الله» قديمدر وجميع گونده اولانلرگ «اوّلمجی سيدر» يرده قالان مخلوق حادث وصوڭره عمله گلمه‌در «وآخرمجی‌در» كه جميع مخلوق فانی اولار والله قالار وآشكار «غلبه ايدندر» جميع اوزندن سوايسنه «وگزلين‌در» گوزلر گورمكدن «واوهرشيئه عالمدر ۴) اوالله ايله اللهدر كه خلق ايتدی گوگلری ويری آلتی گون قدری زمانده صوڭره غلبه ايتدی عرشه (بوآيه تكراراً ترجمه اولوب) يره داخل اولانی» انسانات، حيوانات، ونباتاتدن «ويردن خارج اولانی» نباتات «وگوگدن نازل اولانی» ياغش، قار وملائكه «وگوگه قالخانی» اعمال خلقدن وملائكه‌دن «اللهبيلر وهريرده اولساڭز اللهسيزايله‌در» هيچ شيئی اوڭا مخفی قالماز هرچند گزلين وقرانلق يرده عمل ايده‌سڭز «والله‌تعالی گورندر سيزڭ عملڭزی ۵) الله ايچوندر گوگلرڭ ويرڭ پادشاهلقی وجميع ايشلر اللهطرفنه قايدار» قيامت گوننده دنياده‌بش گون سلطنت ايدن كسلرڭ رجوعی اللهطرفنه‌در ۶) بوآيه ۳۱مجی سوره‌نڭ ۲۹و۳۵مجی سوره‌نڭ ۱۴مجی آيه‌لرينده ترجمه اولدی ۷) «ايمان گتوروڭ اللهه واونڭ پيغمبرينه والله يولنده صرف ايدڭ اوزادن كه الله‌تعالی سيزی اوڭا خليفه ووارث ايدبدر» سيزدن قباق گيدنلرڭ مالنه وارث اولوبسڭز اگرالله يولنده ارث آپاردقڭزمالدن صرف اتمه‌سڭز سيزده قويوب گيده‌جكسڭز سيزه‌ده باشقه‌سی وارث اولاجاقدر «وسيزلردن اوكسلركه ايمان گتورديلر اللهه وپيغمبره وصرف ايتديلر اللهيولنده اونلارايچون بيوك اجروار» كه هميشه‌ليك‌در ۸) «ونه‌اولوبدر سيزه‌كه ايمان گتورمرسڭز اللهه‌وحال آنكه پيغمبری سيزی چاغرور كه ايمان گتوره‌سڭز اللهڭزه وحال آنكه الله سيزڭ عهدڭزی آلوبدر» سيزه عقل وكمال ويروب تكليف ايدوب ايمانه پس اوعهده وفااتمك لازمدر «اگرسيز مؤمنلرسڭز ۹) اوالله ايله اللهدر كه اوزبنده‌سنه» محمد ﷺ «آشكار بيان اولمش آيه‌لر

٩) هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ١٠) وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ١١) مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ١٢) يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ١٣) يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ

گوندەرر تااینکه سیزی جهل وکفرنگ قرانلقندن خارج ایدوب علم وایماننگ ایشیقلقنه داخل ایده حقیقتده اللّٰه سیزه هرآینه مهربان ورحم ایدندر ١٠) ونه اولوبدر سیزه که مصرف اتمورسگز اللّٰه یولنده» اوز مالگزدن «والله ایچوندر گوگلرنگ ویرنگ میراثی» یعنی جمیع مخلوقات فانی اولار والله باقی‌در «برابر اولماز سیزدن اوکسکه مالنی اللّٰه یولنده صرف ایتدی مکه‌نی فتح ایدندن قباق» که خلقنگ نهایت احتیاجی واریدی نفقه‌یه ودعوا آلتلری آلمقه واوندن علاوه «دعوا ایتدی‌لر» اللّٰه یولنده اوکسلر برابر دگلدر اوکسلر ایله فتح مکه‌دن صوگره خرج ومصرف ایتدی «اوطائفه درجه وقدر منزلت جهتنه چوخ بیوکدر اوکسلردن که فتح مکه‌دن صوگره مالنی صرف وقتال ایتدیلر وبوطائفه‌نگ هاموسنه الله وعده ایدبدر یخشی جزا» ومزد بهشت ایله «والله سیز ایتدیگگز عمله خبردار در» هیچ شیئی اللهه مخفی قالماز ١١) «کیمدر اوکسکه بورج ویره اللهه گوزل بورج» وعوض سیز بوآیه‌نگ تفسیری سورۂ بقره‌نگ ٢۴٥مجی آیه‌سنده ترجمه اولدی «پس الله اوبورجی اوگا آرتورار»، یدی ایله یتمش یایدی یوز آراسنده اجرویرر «وبورج ویرن کسه بیوك اجر واردر» کریم کسگ اجرویرمگی کیمی که آز چوخ اجرویرر ١٢) «قیامت گونندەسن گوررسن یاپیغمبر مؤمن کشیلری ومؤمنه عورتلری شتاب ایله گیدر اونلارنگ نوری اونلارنگ قباقلارینده واونلارنگ ساغ طرفلرینده» هرکسگ نوری عملی قدرنجه اولار کیمنگ نوری داغ بیوکلکده کیمیسی آز وملائکه اونلارادیر «بشارت اولسوگ سیزه بوگون» یاااینکه سیزگ بشارتگز «بهشتلردر که اونگ آلتندن نهرلر جاری اولار همیشه‌لیك درلر اونده بومژده بیوك رستکارلقدر ١٣) قیامت گونده منافق کشیلر ومنافق عورتلر مؤمنلره دیرلرکه «سرعتله گتمیوب برقدر «بزه منتظر اولون تااینکه سیزگ نورگزدن کسب ایدك» واونیله یولیگ

ارجعوا وراءكم فالتمسوا نورا فضرب بينهم بسور له باب باطنه فيه الرحمة وظاهره من
قبله العذاب ۱۴) ينادونهم الم نكن معكم قالوا بلى ولكنكم فتنتم انفسكم وتربصتم وارتبتم
وغرتكم الامانى حتى جاء امر الله وغركم بالله الغرور ۱۵) فاليوم لا يؤخذ منكم
فدية ولا من الذين كفروا ماويكم النار هى موليكم وبئس المصير ۱۶) الم يان للذين
امنوا ان تخشع قلوبهم لذكر الله وما نزل من الحق ولا يكونوا كالذين اوتوا الكتاب من
قبل فطال عليهم الامد فقست قلوبهم وكثير منهم فاسقون ۱۷) اعلموا ان الله يحيى الارض

قرانلق اولماق زحمتندن خلاص اولاق، اونلارنگ جوابنده «دیولر قایدیگ دال طرفگزه» دنیایه اگر ممکن ایسه یااینکه عرصات محشره «اوزگزدن اوتری نور آختارون» بزده نوری دنیادن گتورمشوك ایتدیگمز عبادتلر سببیله «مؤمنلر ایله کافرلر آراسنده دیوار اوریلار وتعمیر اولونار بودیوارنگ قاپوسی وار اولنگ ایچی طرفنده رحمت وار» اوقاپودن ایچری داخل اولان بهشته یتشر «وظاهری الله طرفندن عذاب در» ایلکه هرایکی طائفه اوز یرینده قراردوتدیلر ۱۴) «منافقلر چاغرارلار مؤمنلری ودیرلر آیابز سیز ایله یوخ ایدیك» دنیاده نماز قیلاردیق واوروج دوتاردیق نجه‌که سیز اوروج دوتوب نماز قیلوردگز «مؤمنلر دیرلر بلی بیله‌در واما سیز هلاکته سالدیگز اوزنفسلرگزی» . وفتنه‌سالمقه مرتکب اولدگز «ومنتظر اولدگز» محمدنگ اولمگنه ودیدگزکه یاخون زمانده محمد هلاك اولار اوندن خلاص اولاریق یااینکه منتظر اولدگز مؤمنلره بلا یتشمگه «وشك ایتدگز» دینگزنگ حق اولماقنده «واوزون اوزاق آرزولر ومغرور ایدن شیطان سیزی مغرور ایتدی تااینکه اللهنگ امری گلدی» اولدگز ودنیادن توبه‌سیز گتدیگز ۱۵) «بوگون ای منافقلر سیزدن وجمله کافرلردن فدا وبدل آلنماز» که‌اونی ویروب اوزگزی عذابدن خلاص ایده‌سگز «سیزنگ قرار اولاجاق یرگز اوددر اود اولیدر سیزه» ایتدگز گناهلره گوره «وپیس قایداجاق یردر ۱۶) آیا (ظاهرده) ایمان گتورنلره اووقت یتشمیوبدرکه اونلارنگ قلبلری قورخان اولا اللهنگ ذکرنه» واللهدن یتوشن قرآنه ونه‌وقته‌دیك منافق اولاجاقلر «واوکسلر گیمی اولماسونلر که اونلارا کتاب ویریلوبدر» یهودی ونصاری‌دن «بوندن قباق وپیغمبرلر ایله اونلارنگ آراسنده چوخ مدت گیچدی» واونلارنگ جزاسی یتشمدی «بوسببه اونلارنگ قلبلری برك اولدی» اللهی یاددن چخاردیلر «واونلارنگ چوخی فاسقلردر ۱۷) بیلوگ که الله دیریلدر اولندن صوگره» هابیله قلبلری یوموشاق ایدر برك اولاندن صوگره «بتحقیق

بعد موتها قد بيّنّا لكم الآيات لعلكم تعقلون ١٨) انّ المصّدّقين والمصّدّقات واقرضوا الله
قرضاً حسناً يضاعف لهم ولهم اجر كريم ١٩) والّذين امنوا بالله ورسله اولٓئك هم
الصّدّيقون والشّهدآء عند ربهم لهم اجرهم ونورهم والّذين كفروا وكذّبوا بآياتنا
اولٓئك اصحاب الجحيم ٢٠) اعلموا انّما الحيوة الدّنيا لعب ولهو وزينة وتفاخر
بينكم وتكاثر في الاموال والاولاد كمثل غيث اعجب الكفّار نباته ثمّ يهيج فتريه مصفرّاً
ثمّ يكون حطاماً وفي الآخرة عذاب شديد ومغفرة من الله ورضوان وما الحيوة الدّنيا الّا متاع
الغرور ٢١) سابقوا الى مغفرة من ربكم وجنّة عرضها كعرض السّماء والارض اعدّت

بز بیان ایتدیك سیزه آیتلریمزی شایدکه سیز عاقل اولاسگز ١٨) دوغری دین
گشیلره وعورتلره والله یولنده مالینی صرف ایدوب اللهه قرض الحسن ویرن گشیلره و
عورتلره الله نیجه مقابل ثواب ومزد ویرر واونلار ایچون بیوك اجر وار
١٩) واوکسلرکه ایمان گتوردیلر اللهه واونگ پیغمبرینه اوطائفه دوغری دانشالار
وشهادت ایدنلردر» الله حضورینده خلقگ اعمالنه یاشهیدلردر اوز نفسلرایله جهاد ایدوبلر
«اونلرگ اجرلری» وطاعتلرنگ مزدی وار « ونورلاری دخی وار» که اونیله هدایت
تاپارلر بهشته گتمکه « واوکسلرکه کافر اولدیلر وتکذیب ایتدیلر بزیم آیتلریمزی
اونلار جهنمگ یولداشلاریدر ٢٠) بیلون ای جماعت بودر وبوندن غیری دگلدر
که دنیانگ زندکانلقی اوینامق ومشغولیتدر» که آز وقتدن صوگره اوندن ال چکیلر
«زینت اتمکدر» اوزینی خلقه گوسترمکه «فخر اتمکدر خلقگ آراسنده ومال واولادی
چوخ ایتمکدر یاغشگ مثلی گیمیدر که زراعت ایدنلری اونگ اوتی تعجبه گتورر»
که بو یاغش جهتینه چوخالوب آز وقتدن «صوگره قورویار سن اونی سارالمش گورر سن
صوگره پوزوامش وقورومش اولار» دنیانگ زندکانلقی دخی بیله در انسان جوان
اولار ومشغول اولار نفسانی هوا وهوسه یواش یواش بدن طراوتدن دوشر قوجالار
صوگره اولر «وآخرتده شدتلو عذاب وار» اللهگ دشمنلرینه «وباغشلامق الله طرفندن
وراضی اولماق وار» اللهگ دوستلرینه «ودگلدر دنیانگ دیریلکی مگر مغرور
اولماقگ حقیر شیئی ٢١) سرعت ایدیگ اوعملگ طرفنه که باعثدر باغشلانمقه
سیزگ اللهگزگ طرفندن وبهشت طرفنه که اونگ کینلیکی یرله گوگگ اینلیکی
گیمیدر» واوزللقنی اللهدن سوا هیچکس بلمز «مهیا اولوبدر اوکسلرهکه ایمان
گتوردیلر اللهه واونگ پیغمبرینه بو اللهگ فضلیدر اونی ویرر اوکسه که ایستر

لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۲۲) مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۲۳) لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۲۴) الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۲۵) لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ

بیوك فضل ومرحمت صاحبیدر ۲۲) یتشمدی هیچ مصیبت یرده» قحط ونباتاتك آزلقی ومیوه‌لرك اولمامقی جهتنه «ونه سیزك نفسلرکزده» ناخوشلق واولادکز اولمکی جهتنه «مکرانکه اونلارك هامو سنك واقع اولماق گیفیتی لوح محفوظده یازیلوبدر اوندن قباقکه جانلاری خلق ایتدیك بدرستیکه بوقدر واقعه‌لری بیلمك اللهك قدرتنك یاننده چوخ آسان وآزدر» ۲۳) بوایشلری سزك حقکزده عمله گتوردیك «تاآینکه مایوس اولمیاسکز اوزاده‌که سیزدن فوت اولوبدر» دنیانك نعمتلرندن «وشاد اولمیاسکز اوزاده‌که الله سیزه ویروبدر» اوجهته‌که دنیانك جمیع نعمتلری چوخ تیز زائل اولاندر نه گلمکنك اعتباری وار نه گتمکنك اثری «والله جمیع تکبرلك ایدنلری وسائر خالقه فخر ایدنلری دوست دوتماز ۲۴) اوکسلرکه بخل ایدرلر» واجب حقلری صاحبنه وفقرایه ویرمکه «وامر ایدرلر خلقه بخل اتمکه» که اگر سخاوت اتسن دولتنك تمام اولار «واوکسکه اعراض ایده» اللهك امرندن «الله بی احتیاجدر» خلقك اطاعتندن وصدقه‌سندن نه صدقه‌لرینك اللهه نفعی وار ونه بخل اتمك‌لرنك ضرری بلکه هرایکیسی بنده‌نك اوزینه رجعدر «والله جمیع افعالنده ستوده‌در ۲۵) بز ایلچیلریمزی دلائل ومعجزه ایله گونده‌روب اونلارله کتاب ومیزان نازل ایتدیك» که احکامی اونلاره بیان ایدر توراة انجیل وقرآن گیمی «تاآینکه مخلوقات بربریله عدالتله رفتار ایده‌لر وبز نازل ایتدیك دمیری» ویر یوزینده اونك معدننی یاراتدیق «اونده شدتلو قورخی وار» دمیردن عمله گلر آلت ضرب، آلت دفع، وآلت قطع، واسباب قتل‌دن «وباشقه منفعتلر وار مخلوقاته» که اوندن گذران آلتاری درست ایدرلر دمیردن عمله گلن آلتارك واوندن عمله گلن منفعتلرك حسابنی چکمك ممکن دگلدر وپیغمبرلر گوندرمك اوندن اوتریدرکه «تاالله بیله اوکسی‌که نصرت ویرر اللهه واونك پیغمبرلرینه گورمه‌مش ومخفی حالده بدرستیکه الله قوتاودر» دشمندن انتقام آلمقه «وغلبه ایدندر» جمیع خلقه ۲۶) «وبز گوندردیك نوحی وابراهیمی» که پیغمبرلرك آتاسیدر «واونلارك

عَزِيزٌ ۲۶) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرٰهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُم مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ۲۷) ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ۲۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۲۹) لِئَلَّا يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

اولادلرینه پیغمبرلکی وکتابی قرار ایتدیك » وجمیع پیغمبرلر اونلارڭ نسلندندر «اونلارڭ بعضی‌سی هدایت تاپمشدر واونلارڭ چوخی فاسقاردر ۲۷) صوڭره بز تابع ایتدیك اونلارڭ دالنجه اوز پیغمبرلریمزی» بربسنی اوبریسنڭ دالنجه «واونلارڭ دالنجه عیسی بن‌مریمی گوندردیك واوڭا انجیل کتابنی ویردیك واونڭ دیننه تابع اولانارڭ (حوارییڭ) قلبلرینده مهربانلق ورحم‌اتمك قویدیق اما اونلار رهبانیتی تازه عمله گتوردیلر» رهبانیت عبارتدر عورت آلماق وخلقدن عزلت اتمکدن «بز رهبانیتی اونلاره واجب اتمدیك اما اللهڭ رضاسنی عمله گتورمکدن اوتری راهبلکی ایجاد ایتدیلر اما نیجه‌که لازمیدی اونڭ حقنی مراعات ایتمدیلر» وپیغمبری آخرده تکذیب ایتدیلر «عیسی‌نڭ قومندن عیسی‌یه ایمان گتورنلره اجر ومزد ویردیك واونلارڭ چوخی فاسقلردر» اصل رهبانیت اوندن ناشی اولدیکه عیسی‌دن صوڭره ظالم پادشاهلر عمله گلوب مشغول اولدیلر معصیت عمله گتورمکه مؤمنلر اونلاره غضبناك اولوب اونلارایله دعوا ایدوب مغلوب اولدیلر اوز آرالرینده فکر ایتدیلرکه اگر بیز آشکار اولساق هاموموزی تلف ایدرلر لازمدر شهرلره داغلوب عیسی وعده ویرن پیغمبر ظهور ایدن زمانه‌دیك داغلارده قالوب اوپیغمبر ظهور ایدنده چیخوب اوڭا ایمان گتورك ایلکه حضرت ظهور ایتدی چوخی ایمان گتورمدیلر ۲۸) «ای اوکسلرکه ایمان گتوروبسڭز» موسی وعیسی‌یه «قورخوڭ اللهڭ عذابندن وایمان گتوریڭ اونڭ پیغمبری محمدص‌ه الله‌تعالی اوز رحمتندن‌سیزه ایکی حصه ویرر » برحصه گیچمش پیغمبره وبرحصه محمدص‌ه ایمان گتورمك جهتنه «وسزڭ ایچون نور کرامت ایدرکه‌اونیله یول گیدرسڭز» قیامت گوننده «وسیزڭ گناهڭزی باغشلار والله باغشایان‌ورحم ایدندر» ۲۹) بوشخصاره ایکی حصه ویرمکڭ

سببی اودر «تااینکه اهل کتاب‌دن» محمدص‌ه ایمان‌گتونلر «بونی بیله‌لرکه اونلر اللهنگ فضلندن برشیئه قادر اولابیلمزلر» یااینکه اهل کتابنگ ایمان گتورمینلری بیله‌بلمیه‌لر که‌محمدص واوڭاایمان گتورنلر اللهنگ فضلندن برشیئه قادر دگلدرلر یعنی بیلسونلرکه اونلر هرشیئه قادردرلر «حقیقتده فضل ومرحمت الله النده‌در اونی ویرر اوکسه‌که ایستر والله بیوك فضل صاحبی‌در» یااینکه فضل عبارتدر نبوتدن اونی ویرر هرکسه‌که ایستر وهیچکس قادر اولماز اوفضلی برکسه ویرمکه یااوندن آلماقه .

سورةالمجادله (۲۲) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

جزو ۲۸

۱) قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۲) الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي

---

۱) «بتحقیق خداوندعالم ایشتدی اوعورتنگ سوزنی که‌سنله دعوا ایدر ارنگ خصوصنده وشکایت ایدر اللهه والله ایشیدر سیزنگ گفتکولرزی بدرستیکه الله ایشیدن وگورندر» اوس بن‌ثابتنگ عورتی خوله خویلد قزی کوك وگوگچك عورتیدی بر گون اوس‌عورتی نمازده سجده حالنده گوروب نمازدن فارغه‌اولاندن صوڭرا ونیله یاخون اولماق ایستدی اما عورت رضا ویرمدی اوس غضبناك اولوب دیدی سننگ دالنگ منم آنامنگ دالی گیمیدر صوڭره پشیمان اولوب چاره تاپمادی چونکه زمان جاهلیتده ظهار طلاق حکمنده ایدی پس عورتنه دیدیکه سن بڭا حرام اولدینگ عورت دیدی گمانیم بودرکه حرام اولمیه گیت حضرت پیغمبردن سؤال‌ایت کیشی دیدیکه‌من حیا ایدیرم بوسوزی پیغمبره دیمکه عورت دیدی بڭا اذن ویر من گیدوب حضرتدن سؤال‌ایدیم ایلکه اذن آلدی گلوب حضرته عرض ایتدیکه یارسول‌الله منم زوجیم منی ترویج‌ایتدی من جوان وصاحب‌مال ودولت‌ایدیم ایلکه‌مال ودولتیم تمام اولدی جوانلقیم گتدی آخرده ظهار ایدوب صوڭره پشیمان اولوب آیا برچاره وار بڭا حضرت بیوردی سن اوڭا حرام‌اولدینگ عورت دیدی بزیم آرامزده طلاق‌واقع اولمیوب ومنم اولادیمنگ آتاسی‌در وبربریمزی دوست دوتوروق حضرت اوڭا ناامیدلیك جوابنی ویرنده عورت آه‌ناله ایدیردی پس بوآیهٔ شریفه‌لر نازل اولدی ۲) «اوکسلرکه سیزدن ظهار ایدرلر اوز عورتلرینه» واونلارا دیرلرکه سننگ دالنگ منم آنامنگ دالی گیمیدر

وَلَدْنَهُمْ وَاِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ٣) وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ
مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَتَمَاسَّا ذٰلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ٤) فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَتَمَاسَّا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
فَاِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ذٰلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ اَلِيمٌ
٥) اِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَا اٰيَاتٍ
بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ٦) يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا اَحْصَيهُ اللّٰهُ
وَنَسُوهُ وَاللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ٧) اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مَا يَكُونُ

«اوعورتلر اونلارنڭ آنالاری اولماز. دگلدر اونلارنڭ آنالری مگر اوعورتلرکه اونلاری
دوغوبلار وحقیقتده ظهارایدنلر پیس سوز دانشارلر» کەسنگ فلان یرنگ فلانکسنگ
فلان یربنه اوخشیور وحال‌انکه اصلی یوخدر «وبدرستیکه الله هرآینه باغشلیان ورحم
ایدندر» بوسوزه کفاره ویرملک‌ایله ٣) «واوکسلرکه اوزلرنڭ عورتلرندن ظهار
ایدرلر صوگره پشمان اولوب دیدیکلری سوزدن قایدارلر» وایسترلر کەعورتلرینه‌یاخونلق
ایده‌لر «پس اونڭ کفاره‌سی ،برنفرقول آزاد اتمکدر اوندن قباق‌که کشیله عورت
بربرینه یاخونلق ایده‌لر ،بوحکم‌ایله موعظه اولونارسگز والله خبرداردر سیزنڭ عملگزه
٤) هرکسکه قول تاپمیه» آزاداتمکه «ایکی آی بربرنڭ دالنجه اوروج دوتماق لازمدر
اوندن قباق‌که غورتله کشی بربرینه یتشه وهرکسگ‌که قدرتی اولمیه اوروج دوتمقه
واجبدر آتمش مسکینه طعام ویرملک» هرفقیره یاریم صاع «بوامرکه الله واجب ایدوب
اوندن اوتریدرکه سیز ایمان گتوره‌سگز اللهه‌واونڭ پیغمبرینه وبودر اللهڭ شرعی
واحکامی وکافرلره» کەاللهڭ حکمنی دانارلر «دردناك عذاب‌وار ٥) اوکسلرکه مخالفت
ایدرلر اللهڭ امرینه‌واونڭ پیغمبرینه اونلار رسوا وذلیل اولدیلر نجه‌که ذلیل اولدی
اوکسلرکه اونلاردن قباق واریدی وحال‌انکه بز آشکارا بیان اولمش آیتلر ودلیللر
نازل ایتدیك وبزیم احکاممزی انکار ایدن کافرلره خار ایدن عذاب وار .
٦) قیامت گوننده الله اونلارڭ هاموسنی محشره جمع‌ایدوب دلیاده ایتدیکلری ایشی‌خبر
ویررواالله اوعملری حساب‌ایدوب» ونامهٔ‌اعمال‌ده یازبلوب«وبنده‌لر یادلرندن چیخاروب
والله هرشیئه شاهد وحاضردر ٧) آیا گورمرسن‌که گوگلرده ویرده اولان ایشلرڭ
هاموسنی الله بیلروهیچ سر دانشماق وبیخ گوشی سویلمك واقع اولماز اوچ نفرڭ
دانشماقنده مگراینکه الله اونلارڭ دوردمجی‌سیدر وبش نفر جمع اولماز خلوت

مِن نَجوىٰ ثَلٰثَةٍ اِلَّا هُوَ رابِعُهُم وَلا خَمسَةٍ اِلَّا هُوَ سادِسُهُم وَلا اَدنىٰ مِن ذٰلِكَ وَلا اَكثَرَ اِلَّا هُوَ
مَعَهُم اَينَ ما كانوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِما عَمِلوا يَومَ القِيٰمَةِ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيءٍ عَليمٌ ۸) اَلَم تَرَ اِلَى الَّذينَ
نُهوا عَنِ النَّجوىٰ ثُمَّ يَعودونَ لِما نُهوا عَنهُ وَيَتَناجَونَ بِالاِثمِ وَالعُدوانِ وَمَعصِيَتِ الرَّسولِ وَاِذا
جٰاؤكَ حَيَّوكَ بِما لَم يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُ وَيَقولونَ في اَنفُسِهِم لَولا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِما نَقولُ حَسبُهُم جَهَنَّمُ
يَصلَونَها فَبِئسَ المَصيرُ ۹) يا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنوا اِذا تَناجَيتُم فَلا تَتَناجَوا بِالاِثمِ وَالعُدوانِ
وَمَعصِيَتِ الرَّسولِ وَتَناجَوا بِالبِرِّ وَالتَّقوىٰ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذي اِلَيهِ تُحشَرونَ ۱۰) اِنَّمَا

دانشمقه مگراینکه الله اونلارنگ آلتمجیسیدر» یعنی الله اونلاردن خبرداردر «وبوسایدن آز وبا چوخ نفراولماز مگراینکه الله اونلارایله‌در هانسی یرده اولالار صوگره قیامت گونده الله خبر ویرر اونلره دنیاده ایتدیکی عملاری والله هرشیئه عالمدر» هیچ شیئی اوگا مخفی اولماز ۸) «آیا گورمورسن وباخمورسن اوکسلره‌که نهی اولدیلر خلوت وبیخ گوشی دانشمقدن صوگره گنه نهی اولدیقلاری ایشه قایدارلر وخلوت دانشارلر وخلوتده کناه اولان سوز ومؤمنلرنگ عداوتنه دلالت ایدن وپیغمبره عاصی اولماقی دانشارلر» (شان نزول) یهودی‌لرایله منافقلر اوز آرالرینده خلوتی دانشاردیلر ومؤمنلره باخوب گوز ایدردیلر مؤمنلر دیدیلرکه بونـلاره یقین‌در که‌بزیم دعوادە اولان آدم وقوملریمزنگ اولمك خبری‌گلوب اونگ سوزنی دانشورلر ایلکه اونلار چوخ اوزون دانشدیلر بوخصوصده حضرته شکایت ایدوب حضرت بیوردیکه خلوت دانشمیونگ اگر دانشماق ایستیورسگز ایله خلوت دانشون‌که مسلمانلار سیزی گورمه‌سونلر اونلار حضرتنگ نهینه باخمیوب گنه مسلمانلارنگ گوزلرنگ قباقنده دانشاردیلر. «ایلکه یهودی ومنافقلر سننگ یانگا گلوب اوقرارله تحیت ایتدیلر که‌الله سگا اوقرارله تحیت اتمیوبدر» یهودیلر گلوب پیغمبره دیردیلر السام علیك بوخیال‌ایله پیغمبرایله بیلرکه السلام علیك دیورلر «اوز نفسلرینده دیرلر» یابربرینه دیرلرکه اگر بوآدم پیغمبرایسه «نیه الله بزه عذاب‌اتمز بیز دیدیکمز سوزنگ مقابلنده» الله‌تعالی اونلارنگ جوابنده بیورورکه «جهنم اوللره کفایت ایدر جهنمه یتشرلر» واونده یانارلار جهنم «نه‌پیس قایداجاق یردر ۹) ای اوکسلرکه ایمان گتوروبسگز زمانیکه مخفی دانشدگز پس مخفی دانشمیون کناه وعداوته باعث‌اولان سوزله وپیغمبره معصیت اتمکه ویخشی عمللر وپرهیزکارلق. بارەسنده خلوت دانشون وقورخون اواللهدن‌که اونگ طرفنه سیز محشور اولارسگز ۱۰) خلوت دانشمق» کەمنافقلر یهودی‌لرایله ایدرلر

النجوى من الشيطن ليحزن الذين امنوا وليس بضارهم شيئا الا باذن الله وعلى الله فليتوكل المؤمنون ۱۱) يا ايها الذين امنوا اذا قيل لكم تفسحوا في المجالس فافسحوا يفسح الله لكم واذا قيل انشزوا فانشزوا يرفع الله الذين امنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات والله بما تعملون خبير ۱۲) يا ايها الذين امنوا اذا ناجيتم الرسول فقدموا بين يدى نجويكم

« شیطانڭ وسوسه‌سی ایله‌در تااینکه ایمان گتورنلر غمکین اولالار واونلر گزلین دانشماق‌ایله برشیئی ضرر ویره‌بیلمزلر مگر اللهڭ اذنی وارادەسیله واللهه گرگدر مؤمنلر توگل ایدەلر» تااینکه بوگونه توکل‌سببنه اللّٰه‌تعالی اونلری شرلردن حفظایده ۱۱) «ای‌اوکسلر که ایمان گتوروبسگز ایلکه‌سیزه دیبلدیکه یرگزه وسعت‌ویریڭ» تاسائر آدملرده اگلشسوڭ «پس‌وسعت‌ویریڭ تااینکه‌اللّٰه وسعت‌ویره سزڭ‌مجلسگزه» بهشتده «وایلکه‌سیزه دیبلدیکه دوروڭ بویردن پس‌دوروڭ». (شأن‌نزول) برگون جمعه‌نمازینده مسجد دولمشدی‌جمعیت‌ایله وحضرتڭ قاعده‌سی‌بوایدی که بدردعواسنه حاضراولان مؤمنلری سائرمهاجر وانصاردن چوخ دوست دوتاردی بدراهلندن نچه نفر ثابت‌بن قیس‌ایله مسجده گلوب حضرته سلام‌ویردیلر حضرت اونلارڭ‌سلامنڭ جوابنی ردایتدی صوڭره جماعته سلام‌ویردیلر هرچند سلامڭ جوابنی ردایتدیلر اما اایاق‌اوسته قالوب اونلارا هیچکس یرویرمدی بومطلب حضرته آغور گلوب اهل بدراولمیان مهاجر وانصاره یوزدوتوب بیوردی ای‌فلان‌وفلان دوربویردن تااونلار اگلشسونلر بوسوزیردن دورانلاره آغیرگلوب یوزلریندن آثار کراهیت معلوم‌اولدی منافقلر مسلمانلاره طعنه‌ایله دیدیلر آیاسیز بیله گمان اتموردگز که سیزڭ صاحبگز خلق آراسنده عدالت‌ایله رفتارایدر آنداولسوڭ اللهه هرگز عدالتله رفتاراتمدی بوقومدن هرکس گلوب اوزینه یردوتوب ایستیوردیکه اوزپیغمبرینه یاخون‌اولسوڭ اونلاری یرندن دورقوزوب صوڭره گلنلری اونلارڭ یرینده اگلشدیرمك عدالتله دوزدگلدر پس‌بوآیه نازل‌اولدیکه برکس سزڭ مجلسگزه واردا‌ولسا اوڭا‌یر ویریڭ واگر پیغمبر برکسه یرندن حرکت‌اتمگه امرایتسه گرك عمله گتورسوڭ «سیز مسلمانلردن ایمان گتورنلری وعلم صاحبلرینی اللّٰه‌تعالی نیجه درجه اوجالدار» ایمان گتورمینلردن وجاهل‌لردن چونکه‌عالم اللهه وپیغمبره اطاعت‌اتمگه گوره‌سائر خلقله برابر وعلمی‌جهتنه اونلاردن اوجااولار «واللّٰه‌تعالی خبرداردر اوزاده‌که سیز عمل ایدرسگز ۱۲) ای‌اوکسلر که ایمان گتوروبسگز زمانیکه پیغمبرایله خلوتی دانشاسگز خلوت دانشاندن‌قباق صدقه ویریڭ» چونکه دولتلولر گلوردیلر پیغمبرڭ

صَدَقَةً ذٰلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَاَطْهَرُ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ١٣) ءَاَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوا
بَيْنَ يَدَىْ نَجْوٰيكُمْ صَدَقَاتٍ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيعُوا
اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٤) اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ
مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ١٥) اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا اِنَّهُمْ سَاءَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١٦) اِتَّخَذُوا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ
١٧) لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَا اَوْلَادُهُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا اُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

یانه‌وفقرا ایله اگلشمیوب راه‌راست گلوردیلر حضرتنگ‌یاننده اوتوروب باشلیوردیلر خلوت‌دانشمقه وچوخ اذیت یتوردیلر ایلکه بوآیه نازل‌اولدی دولتلولر هاموسی داغلدیلر، تفسیر ابی‌السعودده نقل‌اولوبدر که امیرالمؤمنین علی‌؏ بیورور که‌قرآنده برآیه وارکه برکس اوکاعمل آتمیوبدر نه‌مندن‌سابق ونه‌مندن صوگره همین‌آیه‌در بردیناریم واریدی اون‌درهمه ساتوب اون‌دفعه حضرتنگ‌خدمتنه گیدوب اونیله‌خلوت صحبت‌ایتدیم. صدقه‌نگ‌سببندن خداوندعالم بیورور پیغمبرص‌ایله خلوت دانشان‌وقتده «بوصدقه یخشی‌در سیزنگ ایچون» هم‌اداء واجب وهم‌تحصیل ثواب‌ایدرسگز «وپاك ایدنراقدر» سیزنگ قلبلرگزی پیغمبرایله مناجات اتمك سیزنگ قلبگزی یوموشاق‌ایدر «اگر برشیئی تاپمیه‌سگز» تصدق‌اتمگه «حقیقتده الله‌تعالی باغشلیان ورحم‌ایدندر»
١٣) «آیاسیز قورخورسگز که پیغمبرایله خلوت ایدندن‌سابق صدقه ویره‌مگز» سیزنگ‌پولگز تمام‌اولا فقیراولاسگز «ایلکه تصدق‌اتمدگز والله‌تعالی سیزنگ تقصیرگزی باغشلادی پس نمازقیلون وزکوة ویرینگ واللهه واونگ پیغمبرینه اطاعت‌ایدینگ وسیزنگ عملگزدن الله خبرداردر» بوآیه‌ایله الله‌تعالی مناجاتدن قباق صدقه‌ویرمك حکمنی گوتوردی ١٤) «آیا باخمورسن یاپیغمبر اوکسلره که دوست دوتدیلر اوقومیکه الله غضب‌ایتدی اونلارا اونلار دگلدرلر سیز مؤمنلردن ونه‌یهودیلردن» بلکه اونلارنگ ظاهرلری مسلماندر اما‌اوزلری منافقدر که سیزنگ‌سرلرگزی اونلاره دیورلر «واونلار یالان آندایچورلر» که منافق دگلدرلر «وحال‌آنکه اونلاراوزلری بیلورلر» که منافق‌دیلر ١٥) «الله‌تعالی اونلارا آخرتده‌شدتلوعذاب مهیاایدوب‌حقیقتده اونلار نه‌پیس‌عمل ایدردیلر» ١٦) «منافقلر اوزآندارینی که ایچوردیلر قالخان منزله‌سنده ایتدیلر» خلقنگ‌تهمتی اوزلرلدن دفع‌اتمك ایچون «صوگره خلقی اللهنگ یولندن» ودین‌اسلامه داخل‌اولماقدن «منع‌ایتدیلر اونلرایچون دردناك عذاب‌وار»
١٧) «اونلرنگ ماللری ونه‌اولادی الله طرفندن گلن عذابدن برشیئی دفع‌ایتمز

۱۸) يوم يبعثهم الله جميعاً فيحلفون له كما يحلفون لكم ويحسبون انهم على شيئٍ الا انهم هم الكاذبون ۱۹) استحوذ عليهم الشيطان فانسيهم ذكر الله اولئك حزب الشيطان الا ان حزب الشيطان هم الخاسرون ۲۰) ان الذين يحادون الله ورسوله اولئك في الاذلين ۲۱) كتب الله لاغلبن انا ورسلي ان الله قوي عزيز ۲۲) لا تجد قوما يؤمنون بالله واليوم الاخر يوادون من حاد الله ورسوله ولو كانوا اباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم اولئك كتب في قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه ويدخلهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها رضي الله عنهم ورضوا عنه اولئك حزب الله الا ان حزب الله هم المفلحون

اونلار جهنمگ یولداشلاریدر اونده همیشه‌لیك قالانلاردر» ۱۸) «اوگونکه الله اونلارگ هاموسنی مبعوث‌ایدر پس‌اونلار قسم‌یاد ایدرلر اللهه نجه‌که سیزه قسم‌یاد ایدردیلر» دنیاده‌که اونلار مؤمنلردر هرگزمنافق اولمیابلار «وگمان ایدرلرکه اونلار برشیئی اوزرینده‌درلر» دنیاده اوزلرینی هدایت‌تاپمش حساب‌ایدرلر «خبردار اولوگ بدرستیکه اونلار چوخ یالانچی‌لردر» هم‌دنیاده هم‌آخرتده ۱۹) «شیطان‌اونارە غلبه ایتدی واللهی یاده گتورمگی اونلرگ‌یادندن چیخاردی» بوسببه نه‌اللهدن قورخارلر ونه‌اونی یاده گتوررلر «اونلار شیطانگ قوشونلری‌در خبرداراولوگ بدرستیکه شیطانگ دسته‌سی چوخ زیانکارلردر» که بهشتی ویروب عوضنه جهنمی‌آلدیلر ۲۰) «اوکسلر که (منافقلر) اللهه واونگ پیغمبرینه مخالفت‌ایدرلر اونلار ذلیل‌لرگ جرگه‌سنده‌درلر ۲۱) الله‌تعالی لوح‌محفوظده حکم قطعی‌ایدوب یازوبدر که البته من‌ومنم پیغمبرلریم غلبه ایده‌ریك دشمنلریمزه حقیقتده الله‌قوتلو وغلبه‌ایدندر ۲۲) یاپیغمبر اللهه وقیامت‌گوننه ایمان گتورنلردن برایله‌قوم تاپمزسنکه دوست دوتالار اوکسی‌که اللهی واونگ پیغمبرینی دشمن‌دوتا هرچند اونلارگ آتالاری یااولادی یاقرداشلاری یاقوملری اولالار» مؤمن‌شخص اللهگ دشمننی دوست‌دوتماز هرکسکه قابا اونلری دوست‌دوتسا حقیقتده اللهگ دشمنی‌در بوآیه‌شریفه خاطب‌بن ابی‌بلتعه‌نگ حقنده نازل‌اولوبدر که حضرت رسول‌ص فتح‌مکه ایچون مکه‌عزمی ایدن وقتده اهل‌مکه‌یه کاغذ یازمشدی حضرت اوگا عتاب‌ایتدی که نه‌سببه‌بزیم دشمنلریمزی بزیم قصدمزدن خبردارایتدیگ آندایچدیکه منم اهل‌عیالیم مکه‌ده‌ایدی ایستدیمکه مندن ممنون‌اولوب اهلمه‌احترام‌ایتسونلر اومؤمنلر «اوطائفه‌درلر که‌الله‌تعالی اونلرگ قلبلرینده ایمانی ثابت‌ایدبدر» یازی‌کیمی که اوندن عدول‌اتمك اولماز

«الله‌تعالی‌اوزطرفندن اولان دیریلیك»وقؤّروحانیه وایمانیه یاملائکه«ایله اونلری‌قوتلو ایدر» ودنیاده ملائکه‌لری اونلارنگ کومگنه گونده‌رر «وداخل‌ایدر اونلاری بهشتلره که اونگ آلتندن نهرلر جاری‌اولار اونده همیشه‌ایلك قالانلاردر الله راضی‌اولدی اونلاردن» اخلاصله عبادتلری جهتنه «واونلارده اللهدن راضی‌اولارلر» مزدی‌چوخ آلماق‌جهتنه «اونلاردر اللهنگ قوشـونی‌در» واونگ دیننه نصرت‌وبرنردر «خبردار اولونگ بدرستیکه اللهنگ قوشونی رستکارلردر»

سورة‌الحشر (۲۴) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ

۱) سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰاتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ ۲) هُوَ الَّذِی اَخْرَجَ الَّذِینَ کَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْکِتَابِ مِنْ دِیَارِهِمْ لِاَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ یَخْرُجُوا وَظَنُّوا اَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللّٰهِ فَاَتٰیهُمُ اللّٰهُ مِنْ حَیْثُ لَمْ یَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِی قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ یُخْرِبُونَ بُیُوتَهُمْ

---

۱) بوآیه ۵۷مجی سوره‌نگ امجی آیه‌سنده ترجمه‌ولدی ۲) «ایله اللهدر که اهـل‌کتابدن اولان کافرلری» بنی‌نضیر یهـودیلرینی «اوزاولکه‌اریندن اوّلمجی‌دفعه اولارق‌خارج‌ایتدی» عربستان‌جزیره‌سنده اوّلمجی‌دفعه مملکتدن چیخاریاشام یریه‌گیدن بنی‌نضیر یهودیلری اولدی «سیزگمان اتمردیکه اونلار اوزیرلرندن اخراج اولارلر» قوت وکثرتلری جهتنه واونلارده گمان‌اتمدیلر که اونلار مملکتلرندن اخراج اولونارلر «وبیله گمان‌ایتدیلر که اونلارنگ قلعه‌لری اللهدن‌گلن غضبی‌منع‌ایدر اما اللهنگ عذابی اوطرفدن گلدیکه اونلار گمان‌اتمزدیلر والله‌تعالی اونلارنگ‌قلبنه قورخو سالدی» اونلارنگ رئیسی کعب‌بن اشرفنگ قتلیله «اوزایولرینی خراب‌ایدرلر اوزاللری‌ایله» که یخشی ایولری مسلمانلاره قالمیه «ومؤمنلرنگ اللری‌ایله» که‌مؤمنلر ایولرنی یخوردیلر اونلاره‌یتشمگه یول‌تاپماق ایچون «پس‌عبرت گوتورونگ ای‌عقل صاحبلری» که پیغمبر آزجماعتله نجه غلبه ایتـدی اونلارا واللهنگ کومك‌لیکی‌ایله اوزدیننی آشکار ایتدی القصه ایلکه‌حضرت پیغمبرمدینه‌یه تشریف گتوردی بنی‌نضیر قبیله‌سیله‌که‌هاموسی‌یهودی‌ایدیلر عهدایتدیلر که‌نه‌حضرت اونلارایله ونه‌اونلارحضرت‌ایله دعواایتمیه‌لر ایلکه‌حضرت بدردعواسنده غالب‌اولدی یهودیلردیدیلر والله‌همان‌پیغمبر

بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ ٣) وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ٤) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٥) مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ

كه‌توراتده وصفنی اوخوشوق همین پیغمبردر ایلكه‌احد دعواسنده مسلمانلار مغلوب اولدیلر یهودیلر شك گتوردیلر كعب‌بن‌اشرف قرخ نفرآتلوایله‌مكه‌یه گلوب ابوسفیان وسائر قریش‌ایله متفق اولوب تمهیدایتدیلر حضرتنگ‌قتانه ایلكه‌كعب‌مدینه‌یه‌مراجعت ایتدی الله تعالی بوكیفیتدن پیغمبری خبردار ایتدی حضرت محمدبن مسلمه‌نی‌كه كعبنگ سودقرداشی‌ایدی اونی‌اؤلدرمگه امرایتدی محمد اوچ‌نفرایله كعبنگ قصرلنگ‌یانله گلوب كعبی سسلندی كعب یوخودن بیدار اولوب دیدی‌سن كیمسن دیدی‌منم‌محمد بن‌مسلمه سننگ قرداشگ گلمشم برنیچه درهم سندن بورج ایستیم‌كه محمدص‌بزدن صدقه ایستیور بزیمده پولمزیوخدر كعب‌دیدی من‌رهن‌سیز پول‌ویرمرم محمددیدی رهن گتورمشم قصردن اشاقه گل‌آل كعبنگ عروسی كه تازه‌زفاف اولمشدی دیدی من‌قویمارام سنی اشاقه‌دوشه‌سن اوجهته كه‌بوسسدن قان‌ایبی گلور كعب‌عورتنگ‌سوزله باخمیوب اشاقه گلوب محمدبن مسلمه اونیله‌قول بوبون اولوب دانشوردیلر تااینكه قصردن برقدر اوزاقلاشدیلر محمد اوننگ باشنی‌كسوب یولداشلاری‌ایله مدینه‌یه‌گلدیلر اماكعبنگ قومی‌اوننگ فریادینی ایشیدنده گلوب گوردیلركه كعبی اؤلدوروب‌باشنی آپاروبلار ایلكه محمد كعبنگ باشنی حضرتنگ حضورینه گتوردی حضرت شاداولوب بیوردیكه بنی‌نضیر طائفه‌سننگ اوستنه حركت‌ایده‌لر پس‌حضرت برقدرلشگرایله‌اونلارنگ قلعه‌سننگ اوستنه گیدوب قلعه‌نی محاصره‌ایدوب بیوردی ایولرینی یخوب آقاجلارینی قطع ایده‌لر یهودیلر سسلندیلر یارسول‌الله اگربز بویرده قالساق آقاجلاردن منتفع اولاریق واگر سیزنگ اختیارگزه یتشسه سیزاونلارایله نفع‌بردار اولارسگز ایلكه شدت محاصره‌دن تنگه‌گلدیلر راضی اولدیلركه حضرت اونلاری اؤلدورمیه وهر اوچ‌ایوه برووده یوكی مال‌ویره وشام‌طرفنه گولده‌ره‌واونلارنگ مالاری هامسی‌پیغمبره قالا ٣) «واگرالله اونلاره وطندن آیریلمافی یازمییدی البته‌اونلره دنیاده عذاب ایدردی» هاموسی قتل واسیر اولاردی نیچه‌كه بنی‌قریظه قبیله‌سننگ حقنده‌عمله‌گلدی «اونلارایچون آخرتده جهنمگ اودی‌وار ٤) بو«جلاء وطن‌كه‌اونلارنگ حقنده‌عمله گلدی «اوسببه‌ایدی‌كه اونلار خلاف ایتدیلر اللهه‌واوننگ پیغمبرینه» هم‌ایمان‌گتورمدیلر وهم‌قریش‌ایله عهدوپیمان ایتدیلر «وهركسكه اللهه واوننگ پیغمبرینه مخالفت‌ایده اللهاوگا شدتلو عذاب ایدندر ٥) هرخرما آقاجینی‌كه كسدیگز یااینكه كوكی اوستنده

وليخزي الفاسقين ٦) وما افاء الله على رسوله منهم فما اوجفتم عليه من خيل ولا ركاب ولكن الله يسلط رسله على من يشاء والله على كل شيء قدير ٧) ما افاء الله على رسوله من اهل القرى فلله وللرسول ولذي القربى واليتامى والمساكين وابن السبيل كي لا يكون دولة بين الاغنياء منكم وما آتيكم الرسول فخذوه وما نهيكم عنه فانتهوا واتقوا الله ان الله شديد العقاب ٨) للفقراء المهاجرين الذين اخرجوا من ديارهم واموالهم يبتغون فضلا من الله ورضوانا وينصرون الله ورسوله اولئك هم الصادقون ٩) والذين تبوؤ الدار والايمان من قبلهم يحبون من هاجر اليهم ولا يجدون في صدورهم حاجة مما اوتوا ويؤثرون

دوران حالده قويدڭز قالدى» اونى كسمه‌دڭز وچيخارتمادڭز اونلارڭ هرايكى صورتى «اللهڭ اذنى وامرى ايله‌در وتااينكه الله‌تعالى فاسقلرى رسوايده» يعنى اويهوديلركه ظاهرده سيزله صلح وباطنده عداوت ايدرديلر ٦) «وطنلرندن گيدن يهوديلرڭماللريندن هرنه‌كه قالوب الله اونى اوز پيغمبرينه ويروب اوماللارى تحصيل ايتمكده نه آت چاپوبسڭز ونه‌دوه» ودعواسز اوماللار پيغمبرڭ اختيارينه يتشدى «واماخداوندعالم مسلطايدر پيغمبرلرينى اوكسه‌كه ايستر» اوزدشمنلرينه دعواسز غلبه‌ايدر نيجه‌كه بنى نضير طائفه‌سنڭ قلبلارينه قوخى سالوب وطنلرينى ترك ايتديلر «والله هرشيئه قادردر» بوحكمدن صوڭره الله‌تعالى بيان بيورور فيئڭ حكمنى ٧) «اوزاديكه الله اوزپيغمبرينه ويروبدرقريه‌اهلرينڭ ماللارندن» بنى نضيرويابنى قريظه‌دن «اومال الله ايچوندر» ويررهركسه‌كه ايستر «و پيغمبرڭدر واونڭ ياخون قومنگدر بنى هاشمدن «ويتيملرڭ ومسكينلرڭ ويول اوغلنڭدر» كه‌سفرده معطل قالا اوزوطننه گيتمگه خرج تاپميه «تااينكه اوغنيمت متداول شيئى اولميه سيزڭ دولتلولرڭز آراسنده» كه‌زمان جاهليتده گاه بونڭ اولوردى گاه اونڭ «وهراوشيئى كه پيغمبر سيزه‌ويره اونى آلوڭ» واومقداره راضى اولون «واوشيئى كه پيغمبر سيزى اوندن نهى ايده پس گرودورڭ» اونى عمله گتورمكدن «وقورخون اللهدن» اوڭا مخالفت ايتميوڭ «بدرستيكه الله شدتلوعذاب ايدندر» اوحضرت بنى نضيرڭ ماللرينى الله‌تعالى‌نڭ امريله مهاجرلره قسمت ايدوب انصاره برشيئى ويرمدى وانصار دخى حضرتڭ عملنه راضى اولديلر بوآيه نازل اولدى: بنى نضيرڭ ماللرلدن عمله گلن غنيمت ٨) اوفقيرلره‌دركه هجرت ايتدى‌لر» مكه‌دن مدينه‌يه «شهرلرندن وماللرندن خارج اولديلر واللهڭ فضل ورضاسنى ايسترلر، اللهه واونڭ پيغمبرينه كومكليك ايدرلر اونلاردرلر دوغرى دينلر ٩) واوكسلركه مهاجرلردن سابق مدينه‌لى

علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون

۱۰) والذین جاؤ من بعدهم یقولون ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذین سبقونا بالایمان ولا

حزب

تجعل فی قلوبنا غلا للذین امنوا ربنا انك رؤف رحیم ۱۱) الم تر الی الذین نافقوا یقولون

لاخوانهم الذین کفروا من اهل الکتاب لئن اخرجتم لنخرجن معکم ولا نطیع فیکم احدا

ابدا وان قوتلتم لننصرنکم والله یشهد انهم لکاذبون ۱۲) لئن اخرجوا لا یخرجون

معهم ولئن قوتلوا لا ینصرونهم ولئن نصروهم لیولن الادبار ثم لا ینصرون ۱۳) لانتم اشد

اوزلرینه ایوو وطن دوتوب ایمانی اختیار ایتدیلر» مهاجرلرگ بعضی سندن قباق انصارگ
بعضی سی عقبه گیجه سنده بیعت ایتدیلرکه پیغمبر جهاد ایدن آدملر ایله جهاد ایده لر
واونلار یتمش نفر ایدیلر یا اینکه اونلار مدینه ده یراخدا ایتدیلر مهاجرلر مدینه یه گلندن
قباق «اونلرگ طرفنه هجرت ایدنلری دوست دوتارلر» حسن سلوك ایله رفتار واونلری
اوز ایولرینده ساکن ومالّرینه شریك ایدرلر «ومهاجره ویریلن قسمت جهتنه
اوز سینه لرینده حسد وغضب تاپمازلر» یعنی بنی نضیر قبیله سننگ مالّرندن اونلاره
ویریموب مهاجرلره ویردیلر بوجهته اونلاره هرکز حسد آپارمادیلر «ومهاجرلری اوز
نفسلرینه اختیار ایدرلر» واونلاری اوزلریندن مقدم دوتارلر «وهرچند که اونلارگ
اوغنیمتلره نهایت احتیاجاری اوله» فقرلری جهتنه «وهرکسکه اوز نفسننگ بخلندن
ساخلانا» وبخیل لك ایتمیه «پس او طائفه رستگارلردر ۱۰) واوکسلرکه مهاجرلر
وانصاردن صوگره ایمانه گلدیلر» یا اینکه اولمجی مهاجرلردن صوگره مکه دن مدینه یه
گلدیلر دیرلر ای بزیم اللهمز باغشلا بزی وبزیم دین قرداشلاریمزی که بزدن قباق ایمان
گتوردیلر وبزیم قلبلریمزده عداوت وحسد قرار ایتمه اوکسلره که ایمان گتوردیلر»
وبزی ساخلا مؤمنلره بسلیك ایتمكدن «بدرستیکه سن مهربان ورحم ایدنسن
۱۱) آیا گورموسن یا پیغمبر ص وباخمورسن اوکسلره که مدینه اهلندن منافق اولدیلر»
وکفلرینی گزلین ساخلادیلر «مشركلرگ اهل کتابدن اولان قرداشلرینه» عبارتدر بنی
نضیر یهودی لرندن «دیرلرکه اوز ملکگزدن سیزی خارج ایتسه لر البته بزده سزیله
خارج اولاریق» وسیزه کومك ایده ریك «وسزاه دعوا ویاعداوت ایتمکده براحده هرگز
اطاعت ایتمریك واگر سزله دعوا اولونسا» محمد ص گ طرفندن «هرآینه بز سیزه
کومك ایده ریك» ودشمنلرگزی سیزدن دفع ایده ریك «والله شاهدرکه اونلار هرآینه
یالانچی لاردر» نه اولارله خارج اولارلر ونه اونلاره کومك ایلك ایدرلر ۱۲) «اگر
اونلار خارج اولونالار» اوز یرلرندن «هرآینه اومنافقلر اونلارایله خارج اولمازلر

رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللّٰهِ ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۱۴) لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعاً اِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ اَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعاً وَقُلُوبُهُمْ شَتّٰى ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ۱۵) كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيباً ذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ۱۶) كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ اِذْ قَالَ لِلْاِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ اِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ اِنِّي اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۱۷) فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَا اَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيهَا وَذٰلِكَ جَزٰؤُا الظَّالِمِينَ

وا گردعوا اولونالار منافقلراونلاره كومكلیك ایتمزلر وا گر اونلاره كومك ایدەلر هرآینه دال چوكوررلر وقاچارلر صوڭره اونلار نصرت تاپمازلار» هرچند اونلاره كومك ایدن‌اولا ۱۳) «هرآینه سیز شدتلوسڭز قورخی جهتەبومنافقلرڭ سینەلرندە اللّهدن» یعنی اونلار سیزدن چوخ قورخورلر نەاینكه اللّهدن اوجهته كەسیزی گورورلر امااللّهی گورمورلر «بواوجهتەدر اونلار برقرملردركه آنلامازلار» وبیلمزلر اللّهڭ عذابنڭ شدتنی ۱٤) «دعوا ایتمزلر سیزله ای مؤمنلر مگر محكم قریەلردە یااینكه دیوار دالندن» سیزەاوخ وداش آتارلر «اونلارڭ هیبتی اوزآرالرندەشدتلودر» واونلار اگر بربرلری‌ایله دعـوا ایتسەلر قوتلری زیادەدر اماسیزله دعوا ایدندە سیزدن قورخوب قباغه چیخمازلر «سن اونلری جمع حساب ایدرسن ظاهردە اما اونلارڭ قلبلری متفرق وپرا گندەدر» بربریله اتفاق ایتمزلر «بواوجهتەدركەاونلار برقومدر تعقل‌ایتمزلر» حقی‌تاپماقدە ۱۵) «اونلارڭ‌مثلی‌اوكسلرڭ مثلی‌درلركەاونلردن ایرەلوایدیلر یاخون زماندە» نیجەكه اونلار مغرور وصوڭره مغلوب‌اولدیلر بونلردە اونلاركیمی مغلوب اولدیلر بنی قینقاع طائفەسی یابدردە قتل‌اولانلركیمی «اونلاراوز امرلرنڭ عذابنی كفرلری جهتنه داددیلر واونلار ایچون دردناك عذاب‌وار» آخرتدە ۱٦) یهودیلری یولدن چیخارتمقدەمنافقلرڭ‌مثلی «شیطانڭ مثلی‌كیمی‌در ایلكەانسانه دیدیكه اللّهەكافراول ایلكەكافراولدی‌شیطان دیدی‌كه من‌اوزاقام‌سندن‌بدرستیكه‌من‌اللّهدن قورخرام‌كه عالملره تربیت‌ویرندر» تفسیركتابلرندە وارد اولوبدر برنفر برصیصاآدلو عابدچوخ‌زمان‌اللّهەعبادت‌ایدوب بردرەجەیەیتشدیكه دیوانەلری‌اونڭ‌یاننەگتو،ردیلردعاایدردی شفاتاپاردی بوگون برنفر مجنونه عورت اونڭ یاننه گتوردیلر معالجه ایچون اونڭ قرداشلاری عابدی نماز اوسته گوروب قزی اونڭ یانندە قویوب اوزلری گتدیلر شیطان عابدە اوقدر وسوسه ایتدیكه عابد اونیله زنا ایتدی واو واهمەدن‌كه بومطلب آشكار اولوب رسـوا اولار قزی اولدوروب دفن ایتدی شیطان گیدوب بوسری قزڭ قرداشلارنه خبر ویردی اونلار گلوب بوایشی بیلوب تااینكه بوخبر اویرڭ

۱۸) يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله ولتنظر نفس ما قدمت لغد واتقوا الله ان الله خبير بما تعملون ۱۹) ولا تكونوا كالذين نسوا الله فأنسيهم أنفسهم اولئك هم الفاسقون ۲۰) لا يستوي اصحاب النار واصحاب الجنة اصحاب الجنة هم الفائزون ۲۱) لو انزلنا هذا القرآن على جبل لرأيته خاشعاً متصدعاً من خشية الله وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم يتفكرون ۲۲) هو الله الذي لا اله الا هو عالم الغيب والشهادة هو الرحمن الرحيم ۲۳) هو الله الذي لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار

حاگمنه يتشوب گلوب اويری قازوب قزی قتل اولمش حالده تاپديلر پادشاه امر ايتديکه عابدی صومعه‌دن گتوروب دار آقاجندن آسديلر شيطان عابدگ قباقنده صورت‌لنوب ديدی منم اوکسکه سنی بوهلاکته سالديم اگر بگا اطاعت اتسن من‌سنی بوورطه‌دن خلاص ايده‌رم عابد راضی‌اولوب شيطان ديدی بگا سجده‌ايت عابدديدی من‌سگا‌نطور سجده ايديم وحال‌انکه دار آقاجندن آسيلمشم ديدی قناعت‌ايده‌رم اشاره ايله‌سجده‌ايتمکه ايلکه‌سجده‌ايدوب کافراولدی شيطان‌ديدی من‌اوزاقم سندن منم مقصوديم سنی دينسيز دنيادن آپارمق ايدی. الله‌تعالی بنی‌نضير قبيله‌سنی عابده ومنافقلری شيطانه تشبيه ايدير ۱۷) «پس هرايکيسنگ آخرامری بواولديکه اونلارگ هرايکيسی» چاغران وچاغريلمش. منافقلر ويهودی‌لر «جهنم‌ده‌درلر هميشه‌ليك‌در جهنمده وبودر ظالمارگ مزدی ۱۸) ای مؤمنلر قورخوگ اللهدن وگرگدر هرنفس باخسوگکه اوزندن قباق صباحی گوندن اوتری» يعنی قيامت‌گونه اعمال صالحه‌دن «نه‌گونده‌روبدر وقورخوگ اللهدن بدرستيکه الله خبرداردر اوزاده‌که سيز ايدرسگز ۱۹) واولميوگ اوکسلر کيمی‌که اللهی يادلرندن چخارتديلر» وامرينه اطاعت اتمديلر «الله‌تعالی اونلارگ اوزنفسلرينی اونلارگ يادندن چخارتدی» اوزلری باعث اولديلر يخشی عمل اتمه‌مك وپی‌درپی معصيت اتمك جهننه اوزلرينی اللهگ رحمت يادندن چخارمقه «اوطائفه فاسقلردر ۲۰) اود اصحابی‌ايله بهشت اصحابی برابر اولماز» اهل جهنم‌ايله اهل بهشت بر درجه‌ده دگلدرلر «بهشت اهللری رستکارلردر ۲۱) اگر بز بوقرآنی داغه نازل ايديديك» يعنی داغ اوجنسدن اولايدی که‌اونلارا قرآن نازل اوليدی «البته اللهگ قورخسندن‌داغی يخيلوب پارچه پارچه اولان گورردیك» اما کافرگ قلبی گور نقدر برك‌در که‌هرگز اوگا تاثير اتمز «وبومثللری مخلوقاته اوراريق تااينکه شايد اونلار فکر ايده‌لر ۲۲) الله‌ايله الله‌درکه يوخدر حق الله مگر مستحق عبادت اولان الله گزلينی وآشکاری بيلندر اودر باغشليان ومهربان ۲۳) «ايله اللهدرکه يوخدر

الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ٢٤) هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

حقیقی معبود مگر او، مالکدر» جمیع شیئلره «پاکدر» جمیع عیب ونقصاندن وشریکدن «سلامتدر» جمیع عیبدن «خاطر جمع ایدندر» مخلوقاتی اونلارا ظلم اتمکدن «نکهباندر» خلقنگ اعمالنه‌که حقلرندن ومزدلرندن اسکیك ویریلمیه «غالبدر» جمیع اوزندن سوایسنه «شکستلری بست ایدندر، بیوکلیك ایدندر» اوزندن سوایسنه هامو اونگ قدرتنگ یاننده گوچکدر «پاکدر اوزادن‌که اوڭا شریك ویررلر ۲۴) ایله‌اللهدر که‌خلق ایدندر ویوخدن وجوده گتورندر» جمیع جسملری وعرضلری «وصورت چکندر» مختلف صورتلرایله «اونگ ایچوندر گوزل آدلار تسبیح ایدر اوڭا جمله مخلوقات که گوگلرده ویرده‌در والله غلبه وحکم‌ایدندر

سورة الممتحنه (۱۳) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ

بدر دعواسندن ایکی ییل صوکره برنفر ساره‌نام گنیز مکه‌دن مدینیه گلدی حضرت خبرآلدیکه آیامسلمان حالنده گلوبسن‌دیدی نه‌حضرت خبرآلدی آیاهجرت ایدوبسن دیدی نه‌حضرت بیوردی پس‌نه‌جهته گلوبسن عرض ایتدی سیزسگز قوم وقبیله‌نگ رئیسی واصل وشرافت صاحبی منم چوخ عسرتم جهتنه لابد قالوب سنگ یانگا گلمشم حضرت اوزی وعبدالمطلب اولادی اوعورته لباس ونفقه ویریردیلر اووقت حضرت تدارك کورووردی مکه‌نی فتح اتمکه گتمکه خاطب بن ابی بلتعه برکاغذ یازوب اوعورته ویروب اون قزیل دخی ویردیکه آپاروب اهل مکیه ویره وکاغذده یازمشدیکه پیغمبرص تدارك گورور مکه‌یه گلمکه تدارکگزی گوروڭ ایلکه ساره یوله دوشدی جبرئیل نازل اولوب پیغمبری بواحوالدن خبردار ایتدی پیغمبرص علی ع، عمار، عمر، زبیر، طلحه ومقداد بن اسودی که‌هاموسی شجاع آدملرایدی حاضر ایدوب بیوردی سرعتله روانه اولوڭ خاخ باغچه‌سنه یتشنده برنفر گنیز گوررسگز اونی دوتوب اونده اولان کاغذی آلوب گتوررسگز ایلکه روانه اولوب همان منزلده همان عورتی گوروب اوندن کاغذی ایستدیلر آلد ایچدیکه اونده کاغذ یوخدر اونگ جمیع شیئلرنی آختاردیلر ایچنده

كفروا بما جاءكم من الحق يخرجون الرسول وإياكم أن تؤمنوا بالله ربكم إن كنتم خرجتم جهاداً في سبيلي وابتغاء مرضاتي تسرون إليهم بالمودة وأنا أعلم بما أخفيتم وما أعلنتم ومن يفعله منكم فقد ضل سواء السبيل ۲) إن يثقفوكم يكونوا لكم أعداء ويبسطوا إليكم أيديهم وألسنتهم بالسوء وودوا لو تكفرون ۳) لن تنفعكم أرحامكم

كاغذ تاپمیوب قصد ایتدیلرکه قایتسونلر حضرت علی بیوردی اللّهه آند اولسونکه نه‌سیزه یالان دیدیك ونه‌سیزه یالان دیدیلر وقلیجنی چکوب دیدی کاغذی ویر والّله بوینکی اورارم ایلکه عورت بواحوالی گوردی قورخسندان کاغذی ساچلارینک آراسندن چیخاردوب ویردی اونلار قایدوب کاغذی گتوروب پیغمبرگ خ: متنه‌ویردیلر حضرت آدم گونده‌روب خاطبی چاغروب کاغذی اوکا گوستروب دیدی بوکاغذی تانیورسن‌دیدی بلی حضرت بیوردی نه‌شیئی سنی بوعمله وادار ایتدی خاطب عرض ایتدی یارسول‌الله من ایمانه داخل اولاندن صوڭره هرگز کافر اولمامشم وهرگز خیانت اتمه‌مشم ومکه‌دن خارج اولاندن صوڭره هرگز اونلاری دوست دوتمامشم اما مهاجرلرگ هاموسنڭ مکه‌ده خویش واقواملری وار ومن اونلارگ آراسنده غریبم اوز اهل وعیالمدن قورخوب ایستدیمکه اونلارگ یاننده منم برگونه حقیم اولا که‌منم اهل وعیالمه اذیت اتمیه‌لر وبیلورمکه اللّه‌تعالی اسلامڭ هیبتنی اونلارگ قلبنه اوگونه داخل ایدیبدرکه منم کاغذیمڭ هرگز اثری اولماز حضرت اونڭ سوزنی تصدیق بیوردی عمر بن خطاب عرض ایتدی یارسول‌الله اذن ویر بومنافقڭ بوینی اوروم حضرت بیوردی شایدکه اللّه‌تعالی اونڭ گناهنی باغشلیه نجه‌که اهل بدرگ گناهنی عفو ایتدی بوآیه شریفه همان احوال بارەسنده نازل اولدی

۱) «ای اوکسلرکه ایمان گتوروبسڭز منم دشمنمی واوز دشمنلرڭزی دوست دوتمیوگ سیز اوز دوستلقڭزی اونلره آتورسیڭز» واونلاره خیرخواهلق ایدیرسڭز وبزیم خلوت خبرلریمزی اونلاره دیورسڭز «وحالانکه اونلار کافر اولدیلر اوزاده‌که سیزه گلوبدر حق‌اولان قرآندن» یااسلامدن «اونلار پیغمبری وسیزی مکه‌دن خارج اینرلر بوجهته‌که سیز ایمان گتوروسڭز اللهه که‌سزگ اللهڭزدر» وبوندن سوا سزگ تقصیرڭز یوخدر اخراج بلد اولمقه «هرچندکه سیز منم یولیمده ومنم رضامی خواهش‌اتمك ایچون جهاد نیتی‌ایله شهرڭزدن چیخدڭز» اما اونلار سیزی شهرلرندن خراج اتمکی یادڭزده ساخلیوگ «گزلین‌ده دشمنلره دوستلق ایدرسڭز» گویاکه اللّه‌دن برشیئی گزلین قالار «ومن خبردارم اوزاده‌که سیز مخفی ساخلادڭز واوزاده‌که

وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۴) قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرٰهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرٰهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ۵) رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۶) لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللّٰهَ

آشکار ایتدڭز وهرکسکه سیزدن گزلین دوستلیك ایده بدرستیکه دوز یولدن گمراه اولوبدر ۲) اگر سیزه ال تاپالار وغلبه ایده‌لر سیزاره دشمنلر اولارلر اللرنی ودیللرنی پیسلیك‌ایله سیزه آچارلر» اللریله سیزی اولدوروب واسیر ایدرلر ودیللریله تهمت وشماتت وفحش ایدرلر «دوست دوتارلر اگر سیز کافر اولاسڭز» ودیندن قایداسڭز ۳) البته نفع ویرمز سیزه سیزڭ قوملرڭز ونه اولادڭز» كه‌مكه‌ده قالوب واونلار جهتنه اللهه خیانت ایتدڭز واونلار شری سیزدن دفع ایده‌بلمزلر «قیامت گوننده اللّٰه‌سیزڭ آراڭزه آیریلق سالار» اهل‌ایمان واطاعت بهشته واهل کفرومعصیت جهنمه گیدر «واللّٰه‌تعالی سیزڭ عملڭزی گورندر ۴) سیزڭ ایچون گوزل اقتدا اتمك وار (کرك اولایدی) ابراهیم‌ع‌ه واوکسلره‌که اونیله واریدی» ایمان گتورنلردن یاپیغمبرلردن «ایلکه اوز قوملرینه» که ایمان گتورمه‌مشدیلر «دیدیلرکه بز بیزاریك سیزدن واوباطل اللّٰه‌لاردن اللّٰهدن سوا که‌سیز اونلارا عبادت ایدیرسڭز بز کافر اولدوق سیزه وسیزڭ معبودڭزه وبزله سیزڭ آراڭزده همیشه‌لیك عداوت و دشمنچیلیك ظاهراولدی بزسیزی دوست دوتماریق اوزمانه‌دیك که‌سیز ایمان گتوره‌سڭز براللهه» واوندن غیریسندن بیزار اولاسڭز وجمیع ایشلرده ابراهیمه اقتدا ایدوڭ «مگر ابراهیمڭ اوسوزینده‌که آتاسنه دیمشدی که‌من هرآینه سندن اوتری اللّٰهدن باغشلانماق ایسترم» بوسوزده اوڭا اقتدا اتمیوڭ ابراهیم آتاسنه دیدیکه «وسڭا اللّٰهدن گلن عذابدن برشیئی دفع اتمکه مالك دگلم» اگر اللّٰه ایستیه سڭا عذاب‌اتمکی «ای بزیم اللّٰهمز سڭا توکل ایتدیك وسنڭ طرفڭا بز قایتدیق وسنڭ طرفڭادر قایداجاق یر» هاموسنڭ طرفڭا قایداجاقدر جزا ومزددن اوتری

۵)«ای‌بزیم اللّٰهمز بزی‌سبب‌امتحان‌ایتمه‌اوکسلردن‌اوتریکه‌کافر اولدیلر» وبزی اونلارڭ اللرینده مغلوب واونلاری بزه مسلّط ایتمه که کافرلر بزیم ذلتمزی گوروب شاد اولالر «وبزی باغشلا ای‌بزیم اللّٰهمز سن‌سن غلبه‌وحکم‌ایدن جمیع خلقه ۶) البته

هُوَالْغَنِیُّ الْحَمِیدُ ۷) عَسَی اللّٰهُ اَنْ یَجْعَلَ بَیْنَکُمْ وَبَیْنَ الَّذِینَ عَادَیْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَاللّٰهُ قَدِیرٌ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِیمٌ ۸) لَا یَنْهٰیکُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِینَ لَمْ یُقَاتِلُوکُمْ فِی الدِّینِ وَلَمْ یُخْرِجُوکُمْ مِنْ دِیَارِکُمْ اَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا اِلَیْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ الْمُقْسِطِینَ ۹) اِنَّمَا یَنْهٰیکُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِینَ قَاتَلُوکُمْ فِی الدِّینِ وَاَخْرَجُوکُمْ مِنْ دِیَارِکُمْ وَظَاهَرُوا عَلٰی اِخْرَاجِکُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ یَتَوَلَّهُمْ فَاُولٰئِکَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۱۰) یَا اَیُّهَا الَّذِینَ اٰمَنُوا اِذَا جَاءَکُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِیمَانِهِنَّ فَاِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ اِلَی الْکُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ یَحِلُّونَ لَهُنَّ وَاٰتُوهُمْ مَا اَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَیْکُمْ اَنْ تَنْکِحُوهُنَّ اِذَا اٰتَیْتُمُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ وَلَا تُمْسِکُوا

سیزنگ ایچون ابراهیمه واونیله ایمان گتورنلره گوزل اقتداایتمك‌وار اوکسدن اوتریکه امیدوار اولار اللّٰهه وقیامت گوننه وهرکسکه اعراض ایده» ذکراولان اقتدادن پس‌اوزینه‌زیان ویرر «واللّٰه بی‌احتیاج وپسندیده‌کاردر» اگرجمیع عالم کافراولا اللّٰهنگ اللّٰهلقندن هیچ شیئی‌اکسیك اولماز ۷) «امید واردرکه اللّٰه‌تعالی دوستلیق سالاسیزایله اوکسلرنگ آراسنده‌که اونلاری‌دشمن دوتدگز» مکه‌اهلندن واوزقوملرگزدن «واللّٰه‌هرشیئه قادردر واللّٰه‌تعالی باغشلیان ورحم‌ایدندر» اللّٰه‌تعالی بوآیه‌ایله خبرویریر مکه‌نی‌فتح ایدوب اهلی مسلمان اولماق جهتنه عداوت دینیه‌نگ گوتورولمگنه

۸) «اللّٰه‌تعالی نهی‌ایتمز سیزه اوکسلرایله قارشمق ومحبت ایتمکدن‌که دین‌بارەسنده سیزایله مقاتله ایتمدیلر وسیزی اوزمملتگزدن‌خارج ایتمدیلر» واونلارله معاهده ایدوبسگزکه اونلارله دعوا ایتمیه‌سگز بوجهته قدغن دگلدرکه «سیزاونلاره یخشی‌لیك وعدالتله رفتار ایده‌سگز بدرستیکه اللّٰه‌تعالی دوست‌دوتار عدالت‌ایله رفتار ایدنلری» مؤمنلر ویااهل عهدایله ۹) «بودر وبوندن غیری دگلدرکه اللّٰه سیزه نهی‌ایدر او کسلرله دوستلق ایتمگه‌که سیزله قتال ایتدیلر دین بارەسنده» اهل‌مکه‌دن واونلردن غیری‌سندن «وسیزی اوزشهرلرگزدن چیخارتدیلر وبربرینه آرخه وکومك اولدیلر سیزی اخراج‌ایتمگه وهرکسکه اونلاری دوست دوتا واونلاره کومك ایده اونلاردر ظالملر ۱۰) ای مؤمنلر زمانیکه سزنگ یانگزه مؤمنه عورتلر» دارکفردن داراسلامه «گلدیلر هجرت ایدن‌حالده اونلاری امتحان‌ایدینگ» اول‌شهادت‌ایده‌لر اللّٰهنگ‌وحدانیتنه وپیغمبرنگ پیغمبرلگنه ایکمجی قسم‌یادایده‌لرکه ارینگ‌بغضی وعداوتی ویااصحاب پیغمبرنگ برینسنگ عشقی ومحبتی جهتنه گلمیوب اوچومجی بولندن صوگره شرك واوغورلق وزنا ایتمیه‌لر. بوآیه‌نگ شأن‌نزولی‌که‌بویله‌در حدیبیه دعواسنده اهل‌مکه‌ایله

بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَاسْئَلُوا مَا اَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْئَلُوا مَا اَنْفَقُوا ذٰلِكُمْ حُكْمُ اللّٰهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١١) وَاِنْ فَاتَكُمْ شَيْئٌ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ اِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَاٰتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
اَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا اَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِى اَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ١٢) يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَاءَكَ
الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلٰى اَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللّٰهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ اَوْلَادَهُنَّ

پیغمبر آراسنده مصالحه نامه ده یازیلمشدیکه اهل مکه دن هر کس پیغمبرگ یاننه گلسه گرك قایتارسوگ
واگر اصحاب پیغمبردن بریسی اهل مکه نگ یاننه گلسه اونلاری گرو قایتارمیه لر بو
کتابتدن صوگره برنفر عورت اسلامه داخل اولوب حضرتگ خدمتته گلدی اونگ
دالنجه زوجی گلوب عرض ایله دی یامحمد منم عورتمی اوزیمه ردایت سن بزایله عهد
ایدوبسن که بزدن سیز طرفه گلن کسی ردایده سن وحال آنکه یازیلان کاغذگ مرکبی
قورومیوب پس بوآیه نازل اولدی حضرت اوعورته قسم ویردیکه ارینگ عداوتی
ونه مدینه یرینگ ونه اویرگ اهلنگ محبتی جهتنه گلمیوب بلکه محض اسلامدن اوتری
گلوب ایلکه عورت آندایچدی حضرت اونگ مهرنی ویروب عورتی رد ایتمدی
«الله هامودن یخشی بیلور عورتلریگ ایماننی» سیزگ تکلیفگز ظاهره در «ایلکه اونلارگ
مؤمنه اولماقلارینی بلدگز پس عورتلری قایتارمیوگ کافرلره، نه مسلمه عورتلر حلالدر
کافر ارلرینه ونه کافر کشیلر حلالدر مؤمنه عورتلره» بوآیه دلالت ایدیر کافره عورت
اسلامه داخل اولمقله ارندن آزاد اولمقه هرچند کافر طلاق ویرمیه «وویرگ اوعورلرگ
ارلرینه اوزادیکه صرف ایدوبلر» عورتلرینه مهردن «وقورخی یوخدر سیزه
که اونلاری نکاح ایده سگز اونلارگ مهرلرینی ویرندن صوگره وچنك اورمیوگز
کافره عورتلری کابین ایتمگه» اونلارگ نسب وشرافتلری جهتنه «وطلب ایدیگ اوزدایکه
سیز مصرف ایتدگز» اگر سیزگ عورتلرگزدن بریسی مرتد اولوب سزله هم عهد اولان
کافرلرگ یاننه گیده وعورتلرگزی سیزه گرو قایتارمیه لر اوصورتده ایتدیگگز خرجی
ومهری اونلاردن آلوگ «وگرکدر کفاردخی طلب ایتسونلر اوزادیکه مصرف ایدوبلر»
عورتلرینه که قاچوب سیزگ یانگزه گلوب سیزده اولی قایتارماق ایسته مزسگز «بو
ذکر اولان امر اللهگ حکمی در حکم ایدر سیزگ آراگزده والله عالمدر جمیع
شیئلره وحکم ایدندر حکمت ایله ١١) اگر سیزگ عورتلرگزدن برنفر فوت اولوب
کافرلره ملحق اولا» مرتده اولان حالده «بوصورتده سیزگ مهرویرمك نوبه گز یتشدی»
گرك اونلارگ مهرنی جمع ایدب ویره سگز یااینکه اگر سیز اونلارله دعوا ایدوب
اونلاره غالب اولوب عورتلرینی اسیر وغنیمت ایده سگز بوصورتده عورتلری قاچوب

وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ١٣) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ

گیدنلره زوجلری خرج ایتدیگی مهر قدری پول‌ویریك واصل غنیمتدن بوخرجی وضع‌ایدگ «وقورخون‌اواللهدن‌که سیزاوڭا ایمان‌گتوروبسگز» واللهڭ‌امرندن‌چیخمیوگ ١٢) «ای پیغمبر زمالیکه مؤمنه عورتلرسنگ یانڭا گلدیلر که سڭابیعت ایده‌لر» بو کیفیت واقع اولوبدر فتح‌مکه‌ده زمانیکه مکه‌نگ کشیلری اسلامه داخل اولوب حضرته بیعت ایتدیلر عورتلرده ایستدیلر بیعت ایتسونلر الله‌تعالی اونلارگ بیعتنی قبول ایتدی، بوشرطله‌که «اللهه شریك قرار ویرمیه‌لر برشیئی بتلردن واوغورلیق ایتمیه‌لر» نه‌ارلرندن ونه‌باشقه کسلردن «وزناایتمیه‌لر واوز اولادلرینی اؤلدورمیه‌لر» هیچ بروجهله «یالان‌وبهتان سوزگتورمیه‌لر اواوشاقگ حقنده‌که اونلارگ اللرینگ قباقنده‌در» یعنی اوزگه شخصگ اولادینی زوجلرینه ملحق ایتمیه‌لر چوخ وقتده یالاندان اوزلرینی حامله لظره ویروب باشقه کسگ اولادنی اوزینه قبول ایدردیلر نه‌اینکه زنا‌ایله عمله‌گلن اولادی ارلرینه نسبت ویرمیه‌لر چونکه اوشرط‌زنا ایتمیه‌لر شرطندن معلومدر «وسڭا معصیت ایتمیه‌لر یخشی ایشلرده» نوحه ایتمیه‌لر پالتارلارنی پاره ایتمیه‌لر وتوکلرینی یولمیه‌لر «پس بیعت آلوگ اونلادن بوشرطاه واستغفار ایت اونلردن اتری»که الله اونلارگ گناهنی باغشلیه «بدرستیکه‌الله‌باغشلیان ورحم ایدندر» حضرتگ عورتلردن بیعت آلماقی یالباسگ اوستندن ایدی یاهمین آیه‌نی اوخومق یااینکه برکاسه‌لی سوایله دولدوروب اوّل حضرت اوزی الینی سویه داخل ایدوب صوگره اونلار اللرنی داخل‌ایتمك‌ایله ایدی ١٣) «ای‌مؤمنلر دوست دوتمیوگ او قومیکه الله اونلره غضب ایدوبدر» بوآیهٔ شریفه نازل اولوبدر فقراء مسلمین‌حقنده که‌اونلارگ بعضی‌سی مسلمانلارگ خبرلرینی یهودیلره‌ویروب واونلارگ میوه‌جاتندن منتفع اولوردیلر زیراکه یهودیلر پیغمبری تانیا وبیله‌بیله تکذیب ایتمك جهتنه «آخرت ثوابندن مأیوس اولدیلر نیجه‌که قبرده دفن‌اولونان کافرلر مأیوس اولدیلر» آخرت ثوابندن ویقین ایتدیلرکه اونلره نجات یوخدر .

سورة الصف (١٤) آيه‌در مدينه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ٣) كَبُرَ مَقْتاً عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ٤) اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفّاً كَاَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ ٥) وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ اَنِّي رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا اَزَاغَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ٦) وَاِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي اِسْرَائِيلَ اِنِّي رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُصَدِّقاً لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَمُبَشِّراً بِرَسُولٍ يَاْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ اَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا

---

١) بوآيه‌نڭ ترجمه‌سى ٥٧مجى سوره‌نڭ اوّلنده ترجمه اولدى ٢) «اى‌مؤمنلر نيه‌ديورسڭز اوزاديكه ايتميورسڭز ٣) الله يالنده بيوك دشمنليك اودر ديه‌سڭز اوزاديكه ايتميورسڭز» هركس هرنه‌سوز اوزگيه ديدى گرك اوزى دخى عمل‌ايده ٤) «بدرستيكه الله‌دوست‌دوتار اوكسلرى‌كه الله‌يولنده دعوا ايدرلر اوحالتده‌كه دشمن قباقتده صف چكوبلر گويا كه اونلار قلع‌ايله بنااولمش بنادر» هرگز يرندن حركت ايتمزلر ٥) «اوزمانكه موسى اوز قومنه ديديكه اى‌منم قوميم نيه‌بگا اذيت ويريرسڭز» وعقلدن اوزاق سوزلر دانشورسڭز بعضى‌ڭز ديوركه نيجه‌كه بتپرستلرڭ اللهى‌وار بزدن اوتريده الله‌قايور گاه‌منى زناايله متهم ايديرسڭز گاه هارونى مقتول حساب ايدوب مندن بدگمان اولورسڭز «وحال آنكه سيزبيلورسڭز من‌اللهڭ‌پيغمبرى‌ام سيزڭ طرفڭزه» گوندريلمشم «ايلكه حقدن ميل ايتديلر» واوز اختيارلرى‌ايله حقه تابع اولماديلر «الله توفيقنى اونلاردن كسوب قابلرينى حقدن مايل ايتدى والله هدايت ايتمز بهشته اوقوميكه فاسقلردر ٦) واوزمانيكه عيسى‌بن مريم ديديكه اى‌بنى‌اسرائيل حقيقتده من‌اللهڭ گوندريلمشى‌ام سيزڭ طرفڭزه من تصديق ايديرم مندن قباق نازل‌اولان‌توراتى» كه موسى‌يه نازل اولوبدر «وبشارت ويريرم برپيغمبره كه‌مندن صوڭره گلر اونڭ آدى احمدص‌در ايلكه عيسى اونلاره معجزه‌لرايله‌گلدى» ياانيكه محمدص معجزه‌لرايله پيغمبرلگه مبعوث اولدى «ديديلركه بومعجزه‌لر آشكارا سحردر» اونڭ نبوتنه ومعجزه‌سنه اينانماديلر ٧) «كيمدر ظالمتر اوكسدنكه افترا

هٰذا سِحْرٌ مُبِينٌ ٧) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٨) يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللّٰهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ٩) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ١٠) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ

١١) تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ١٢) يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ١٣) وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ

باغلیه اللّٰهیالانی» معجزه‌یه سحر وپیغمبره ساحردیه «اوحالتده که اوشخص دعوت اولونور اسلامه والله هدایت ایتمز اوقومیکه ظالملردر ٨) ایستیورلرکه اللّٰهنگ نورنی آغزلاری‌ایله خاموش ایده‌لر» نورایمانی باطل‌ایده‌لر پیس سوز دانشماق‌ایله «والله‌تعالی اوز نورنی تمام‌ایدن» وپیغمبرینه قوت ویرن واونگ‌دینینی‌ظاهر ایدن‌در «هرچندکه کافرلر ناخوش دوتالار ٩) اللّٰه‌ایله اللّٰه‌درکه گوندردی اوز پیغمبری محمدص‌ی هدایتله وحق دین‌ایله»که دین اسلامدر «تاکه اودینی دینلرنگ هاموسنه ظاهر ایده» نصرت وقوت‌ایله «هرچندکه مشرکلر دوست دوتمیه‌لار ١٠) ای‌اوکسلر که‌ایمان گتوروبسگز آیامن‌دلالت‌ایدیم سیزی اوگونه تجارته‌که سیزه نجات‌ویرر دردناك عذابدن» آیابونوع آلیش ویریشه رغبتگز واردریانه ١١) «تجارت بودرکه ایمان گتوره‌سگز اللّٰهه واونگ پیغمبرنه وجهاد ایده‌سگز اللّٰه‌یولنده مال‌لرگز وجانلارگز ایله بوگونه تجارت یخشی‌در سیزه اگر سیزبلیدیگز» که‌دنیاده ایتدیگگز تجارتنگ نفعی تیز زائل اولار اماذکراولان تجارت همیشه‌لیك‌در اگر بوتجارتی عمله‌گتوره‌سگز ١٢) «اللّٰه‌سیزنگ گناهگزی باغشلار وسیزی‌اوبوستانلاره داخل‌ایدرکه اونلارنگ‌آلتندن نهرلر جاری اولار ونعمتله دولو اولان بهشتلرده گوزل ساکن اولماق یرینه داخل‌ایدر بوجزابیوك رستکارلقدر ١٣) وعلیحده تجارت دخی‌وار» هم‌دنیاده‌نفعی سیزه تیز یتشر وهم آخرتده اعلی مقامه یتشرسگز «واولی سیز دوست دوتارسگز اونصرتدر اللّٰه‌دن ویاخون‌زمانده‌فتح ایتمکدر» مکه، فارس، روم وسائر بلادی‌تدریجله فتح ایدرسگز همین بوسوز دلالت‌ایدیر پیغمبرنگ دوغریلقنه نجه‌که اللّٰه‌خبرویرمشدی همان قرارله‌اویرلرنگ چوخ حصه‌سی‌اسلام‌الله یتشدی «ومژده ویر یاپیغمبر مؤمنلره» بوایکی‌نوع ثوابه ١٤) «ای‌مؤمنلر اللّٰهنگ کومکلری اولونگ» وپغمبره تابع‌اولوب

وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ۱۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَآمَنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

دین اسلامی اوجالدیگ «نجه‌که عیسی بن‌مریم اوزحوارییننه دیدی» که اونگ خالص اصحابیدی «کیمدرمنم کومك‌لریم اللّٰه‌طرفنه حواریلردیدیلر بزیك اللهگ کومکلری» سنده یامحمدص‌دیگلن کیمدر منم کومك‌لریم «بنی‌اسرائلدن برطائفه ایمان گتوردی» ودیدیلرکه عیسی اللهگ پیغمبری‌در «وبرطائفه کافراولدی» دیدیلر که‌عیسی اللّٰه‌در یااللّٰهگ اوغلیدر «پس بزقوت ویردیك اوکسلره‌که ایمان گتوردیلر دشمنلرینه غالب ایتدیك» ومؤمنلر غلبه ایتدیلر اوکسلره‌که اوگا حقیقتده کافر اولوب اونگ اللهلقنه قائل اولمشدیلر یاپیغمبرسن‌دخی اوپیغمبرلر کیمی‌صبرایت تااینکه دشمنلرگاغلبه‌ایده‌سن

سورة‌الجمعه (۱۱) آیه‌در مدینه‌ده نازل ولوب

نصف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱) يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۲) هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۳) وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۴) ذَلِكَ

۱) «تسبیح ایدر اللهه اومخلوقات‌که گوگلرده ویرده‌در» وشهادت ایدرلر اللهگ برلگنه وقدرتنه ایله‌اللّٰه‌که «قادر پادشاهدر وپاکدر» جمیع نقصاندن «غلبه ایدندر» جمیع اوزندن سوایسنه «ومحکم ایش گورندر ۲) ایله‌اللّٰه‌درکه بی‌سوادلرگ یااهل مکه‌نگ آراسنده برپیغمبر مبعوث ایتدی‌که اولارگ جنسندن‌در» که بریره گیدوب علم اوگرنمیوب اگر اوپیغمبر صاحب عامار آراسنده پیدا اولسیدی خیاله‌گلردیکه اونلاردن کسب معرفت ایدوب هیچ‌شیئدن خبر ویرمز مگروحیله «اونلاره اللهگ آیتلرینی اوخویار» که شاملدر جمیع حلال و حرامه وقصص واحکامه «وپاك ایدر اونلاری» کفره شرك وپیس عمل‌لرگ چرکندن «وتعلیم ایدر قرآنی واحکام‌شریعتی هرچندکه بوندن قباق آشکارا ضلالت‌ده ایدیلر» آرالرینده نه‌دین وارایدی ونه

فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٥) مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا

كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

٦) قُلْ يَا اَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ اَوْلِيَاءُ لِلّٰهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ

اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٧) وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

٨) قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ

فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٩) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِذَا نُودِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا

اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ١٠) فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ

حسن اخلاق علمی ٣) «والله اونی مبعوث ایتدی باشقه طائفه‌لره که هنوز بونلاره ملحق اولمیوبلار» تدریج ایله گله‌جکلر دنیایه عرب وعجمدن «والله‌تعالی غلبه ایدن وحکیمدر ٤) بونوع رسوللگه مخصوص ایتمك اللهڭ مرحمتی‌در اولی ویرر هرکسه‌که ایستر» اوز علمنه مطابق «والله بیوك فضل ومرحمت صاحبیدر» خالقه پیغمبر گوندرمك ایله ٥) «اوکسلرڭ مثلی‌که توراتی اوستلرینه گوتوروبلر» ظاهرینی اوخیورلر. وتکلیف اولونوبلار اونڭ مصموننه عمل ایتمکه «صوڭره اونی گوتورمیه‌لر» ولازمنجه مضموننه عمل ایتمیه‌ار اوکس «ایشگ کیمیدر که گوتوره کتابلاری» وبیلمیه‌که اوکتابلرده نه‌یازیلوب‌در نه‌تفاوتی‌وار ایشك ایله که‌یوکی کتاب اولا ومضموندن خبردار اولمیه اوکس آراسنده‌که توراتی اوخویه امامضموننه عمل ایتمیه «پیس اولدی اوقومڭ مثلی‌که تکذیب ایتدیلر اللهڭ آیتلرینه» نه‌توراته ایمان گتوردیلر ونه قرآنه «والله‌هدایت ایتمز اوقومیکه نفسلرینه ظلم ایتدیلر ٦) دیگلن یاپیغمبرص ای‌اوکسلرکه یهودی اولدیلر» یعنی ای یهودیلر «اگر سیز گمان ایدیرسڭز که سیز اللهڭ دوستلری‌سڭز» نه‌اینکه سائر خلق واوزگزی اللهڭ انصاری حساب ایدیرسڭز «پس آرزو ایدیڭ اؤلومی اگر سیز دوغری دینلرسڭز» دوست البته دوستنه یتشمگه طالب اولار واودوستنه یتشمك اولماز مگر اؤلمك ایله ٧) «واونلار اؤلومی هرگز آرزو یتمزلر اوعمللر جهتنه‌که اونلارڭ اللری مقدم ایدوبدر» کفر ومعصیتدن «والله‌تعالی بیلندر ظالملری» واونلارڭ عمللرنی ٨) «دیگلن یامحمدص بدرستیکه اواؤلومکه سیزاوندن قاچورسڭز حقیقتده سیزه ملاقات ایدندر» نه‌قدر ناخوش دوتاسڭز واوندن قاچاسڭز سیزه یتشه‌جکدر «صوڭره سیز گزلین وآشکاری بیلن اللهڭ حضورینه قایتاریلارسڭز وخبرویرر سیزه اوزادیکه سیز عمل‌دا ایدریڭز» دنیاده وعملڭرڭ جزاسینی

فَانْتَشِرُوا فِي الْاَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيراً لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

١١) وَاِذَا رَاَوْا تِجَارَةً اَوْ لَهْواً انْفَضُّوا اِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِماً قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

ویرر ٩) «ای‌مؤمنلر ایلکه جمعه گونی نمازه چاغریله» واذان اوخونا یااینکه امام منبرده خطبه‌یه شروع ایده «پس‌سعی ایدگ اللهگ‌ذکرینه» تیزگیدگ نمازجماعته تغافل‌ایتمیوگ نه‌اینکه قاچاقاچا گیدوگ «وآلش ویریشی ترك ایدگ» كه اونی عمله گتورملك‌ایله نماز فوت اولار اونوع بیع حرامدر «بوگونه حاضر اولماق یخشی‌در سیزگ ایچون» وعاقبت‌ده‌نفعی‌وار» اگرسیز بیله‌سگز «ایشلرگ نفع وضررینی واوزگزگ صلاح وشریگزی ١٠) «ایلکه نماز قیلنوب تمام‌اولدی پس پرا گنده اولوگ یرده» هرکس اوزشغلنگ دالنجه گیتمگه مرخصـدر «وطلب روزی وآلش ویریش ایدیگ واللّهی چوخ ذکرایدگ» اونگ نعمتلرنگ مقابلنده «شایدکه سیز رستگار اولاسگز» پیغمبرص بیوردی هرکس جمعه‌گونی غسل‌ایده وتازه وتمیز لباس‌گیه وعطراستعمال ایده اللّه‌باغشلار اونگ اوگناهنی‌نه اوجمعه‌ایله سابقی جمعه آراسنده عمله‌گتوروبدر ١١) «ایلکه‌تجارت یالهو ایشلر گوردیلر متفرق اولارلرواوگا میل‌ایدرلر وسنی‌ایاق اوسته قویارلار»خطبه‌قرآئت‌ایدن‌حالده. هروقت شامدن کاروان گلوب‌آزوقه گتورسیدی مدینه بازارنگ معین یرنده دوشوب طبل چالاردیلارکه خلق اوکاروانگ گلمگندن خبرداراولا برگون گنه کاروان گلوب طبل چالوردی اوحـالده جمعه‌گونی حضرت منبرده خطبه اوخیوردی جماعت‌بوسسی ایشیدوب تجارت قصدیله داغلیدیلر برکس قالمادی مگر اون‌ایکی نفر بوآیه نازل اولدی «دیگلن یاپیغمبرص اوزادکه اللّه‌یاننده‌در خطبه موعظه ونماز فیضندن «یخشی‌در لهودن وتجارتدن واللّه روزی ویرنلرگ یخشی‌راقیدر» اگرخطبه وجمعه‌نمازنی ترك‌ایتمیه‌سگز گینه‌ده اللّه‌سیزه روزی ویرر»

سورة‌المنافقون (١١) آیه‌در مدینه‌ده نازل ولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

(شأن نزول) هجرتگ بشمجی ئیلنده بنی‌مصطلق دعواسـندن قایدانده منزللرگ بریسنده حضرت پیغمبرص اصحابله برقویگ کنارنده دوشـوب استراحت ایدیردیلر ازقضا اوقویگ سویی آزایدی حضرت عمرگ قولی ویا اجیری جمجاه‌ایله انس‌بن سیار انصارگ حلیفی (حلیف‌اودرکه ایکی‌قبیله آندایچردیلرکه بربرینه خیانت‌ایتمیه‌لر)

۱) اِذَاجَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ اِنَّكَ لَرَسُولُ اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّ

گیتدیلر قویدن سوگتورمگه بوایکی نفرگ آراسنده سواوستنده قیل‌وقال اولوب جهجاه
سیارگ یوزینه برسیلی اوردی که قان جاری اولدی سیارخرزج جماعتنی جهجاه
قریش جماعتنی کومگه چاغروب خلق دخی سلاح گوتوروب آزقالمشدیکه دعوا
عمله گله عبدالله ابی‌اوغلی بوسسی ایشیدوب قویگ یاننه‌گلوب ایلکه احوالدن خبردار
اولدی غضبناك اولوب دیدی من‌بوسفره گلمك ایستمردیم یوزینی انصاره چوگوروب
دیدی بوعمل سیزگ عملگزدر اونلاری منزل‌لرگزه دوشوردگز مال‌لرگزه شریك
ایتدیگز آخرده سیزگ عورتلرگزی دول واوشاقلارگزی یتیم ایتدیلر اگرمدینه‌یه
گیتسك بزیم عزیزلریمز ذلیللریمزی گرك‌در شهردن اخراج ایده زیدابن ارقم او
وقتده جوان اوشاق ایدی بوسوزی ایشیدوب پیغمبرص برآقاجگ کولگه‌سنده
اگلشمشدی ومهاجر وانصاردن حضرتگ خدمتنده وارایدیلر زیدگلوب بواحوالی
حضرته خبرویردی حضرت بیوردی یاغلام شاید سن خیال وواهمه ایدوب‌سن‌قسم
یادایتدیکه من‌بوسوزی عبداللّٰه‌دن ایشیتدیم حضرت بیوردی کاروان یوله دوشسون
واوزی‌ده‌وسنه‌منوب‌روانه‌اولدی‌بوسوز خلق‌آراسنده‌منتشراولوب بربرینه‌دیدیلربووقت
کوچمك وقتی دگل‌ایدی سعدبن عباده حضرتگ یاننه گلوب سلام ویردی حضرت
ردجواب بویوراندن صوگره سعدعرض‌ایلدی یارسول‌اللّٰه بووقت کوچمك وقتی دگل
ایدی سبب رحلت ندر بیوردی آیاصاحبگزگ سوزنی ایشیتمدگ سعد دیدی کیمدر
بزیم صاحبمز سندن‌سوا بیوردی عبداللّٰه بن‌ابی بونوع سوزدییوب سعدعرض‌ایتدی
یارسول‌اللّٰه سن‌سن وسنگ اصحابندر عزیزلر وعبداللّٰه واونگ یولداشلاریدر
ذلیل‌لر حضرت اوگون اوگیجه یول گیدوب براحدایله تکلم ایتمدی خزرج‌طائفه‌سی
عبداللّٰهگ یاننه گلوب‌اونی‌مذمت‌ایتدیلرعبداللّٰه قسم‌یادایتدیکه من‌هرگز بوسوزی‌دیمه‌مشم
ایلکه صباحی گون اولدی حضرت و اصحابی منزل ایتدیلر عبداللّٰه حضرتگ یاننه
گلوب آند ایچدیکه بوسوزی من‌دیمه‌مشم ومن‌شهادت ویریمکه سن‌اللّٰهگ پیغمبری‌سن
وزیدبگا یالان نسبت ویروب‌حضرت عبداللّٰهگ سوزنی قبول ایدوب خزرج‌طائفه‌سی
زیدبن‌ارقمه فحش ویروردیلرکه بزیم سیدمز عبداللّٰهه نه‌سببه یالان نسبتنی‌ویروبسن
ایلکه کاروان یوله دوشدی زیدحضرته عرض‌ایتدی یارسول‌اللّٰه سن بیلورسنکه من
عبداللّٰهه یالان دیمه‌مشم چوخ مسافت گیتمشدیلر علامت وحی حضرته ظاهراولوب
اوقدر آغیر اولدیکه ناقهٔ که حضرت سوار اولمشدی قارننی‌یره قویدی ایلکه وحی
تمام‌اولدی حضرت زیدگ قولاقندن دوتوب یوخاری قالدیردی وبیوردی یاغلام
سن‌دوغری سوز دانشوبسن ایلکهٔ کاروان منزل ایتدی حضرت اصحابی جمع‌ایدوب

اَلْمُنٰفِقِينَ لَكٰذِبُونَ ﴿۲﴾ اِتَّخَذُوٓا اَيْمٰنَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ اِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اٰمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿۴﴾ وَاِذَا رَاَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ اَجْسَامُهُمْ وَاِنْ يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ كَاَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ اَنّٰى يُؤْفَكُونَ ﴿۵﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللّٰهِ لَوَّوْا رُؤُسَهُمْ وَرَاَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿۶﴾ سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ

بوسورەنی تلاوت بیوردی پس عبداللهنگ قوملری اونگ یانته گلوب دیدیلر گل گیدك پیغمبرنگ یانته تااینکه سنگ حقنده استغفار ودعا ایده باشنه حرکت ویروب قبول اتمدی عبداللهنگ اوغلی حضرتنگ یانته گلوب عرض ایتدی یارسول الله اگر منم آتامی اؤلدرمك عزمنده واریسن ایسه امرایت من اوزوم گیدوب اونی اؤلدوروب باشنی سنگ یانگا گتوروم آنداولسون اللهه اوس وخزرج طائفەسی بیلورلر کەمندن آتاسنی چوخ ایستین یوخدر اما قورخورامکه باشقەکسه امرایدەسگز اونی اؤلدورەوبکا گوارا گلمیه آتامنگ قاتلنه باخماق منده اونی اؤلدورم اوصورتده مؤمنی کافر مقابلنده اؤلدورمك جهنمه داخل اولام حضرت بیوردی نەقدرکه عبدالله بزایلەدر اونیله حسن سلوك ایت

۱) «یامحمد ص ایلکه منافقلر (عبدالله بن ابی ویولداشلاری) سنگ یانگا گلدیلر» کەظاهرده اظهار اسلام ایتدیلر اماباطنده ایمانه گلمیوبلر «اونلار دیدیلر بزشهادت و بریریك که سن هر آینه اللهنگ پیغمبری سن والله بیلورکەیامحمد حقیقتده سن هر آینه اللهنگ پیغمبری سن» تك اللهنگ شهادتنی کفایت ایدر «واللهه شهادت ویرور که حقیقتده منافقلر البته یالانچی دیلر» اعتقادایله دیمیورلر محض دیل ایله دیورلر هرچندسوزلری مطابق واقعدر ۲) بوآیه۷۵مجی سورەنگ ۱٦مجی آیەسنده ذکراولدی ۳) «بواو جهتەدرکه اونلار ایمان گتوردیلر» دیللری ایله «دوکره کافراولدیلر» قلبلری ایله «پس ذلیل لیك مهری اورولدی اونلارنگ قابلرینه واونلار آنلامازلار ۴) زمانیکه سن گوررسن اونلاری سنی تعجبه گتورر اونلارنگ جسملری» اوزلرینگ گوزل لگی وخلقتلرینگ برابرلیگی وانواع زینتیله زینتلنمگی «واگراونلارسوزدانشالار سن ایشیدرسن اونلارنگ سوزلرنی» که گورەسن اونلارنگ گوزل دانشقلارنی وفصاحت وبلاغتلرنی گوررسن کە«اونلار گویا ایولرنگ سقفنەدوشنمش آغاجلاردر» ظاهری قوتلو وباطنده بیروحدرلر «فریادونعره سسی ایشیدنده شدتله قورخارلر» آتسسی ایشیدنده خیال ایدرلرکه اونلارنگ اوستنه دشمن گلور «اونلر سنله محکم دشمندر اونلردن قورخ» واونلاره سرویرمه «اللهاونلاری اؤلدورسوگ ورسوا ایتسوگ پس نیجه دونرلر» حقدن

استغفرت لهم ام لم تستغفر لهم لن يغفر الله لهم ان الله لا يهدي القوم الفاسقين ۷) هم الذين يقولون لا تنفقوا على من عند رسول الله حتى ينفضوا ولله خزائن السموات والارض ولكن المنافقين لا يفقهون ۸) يقولون لئن رجعنا الى المدينة ليخرجن الاعز منها الاذل ولله العزة ولرسوله وللمؤمنين ولكن المنافقين لا يعلمون ۹) يا ايها الذين امنوا لا تلهكم اموالكم ولا اولادكم عن ذكر الله ومن يفعل ذلك فاولئك هم الخاسرون ۱۰) وانفقوا مما رزقناكم من قبل ان ياتي احدكم الموت فيقول رب لولا اخرتني الى اجل قريب فاصدق واكن من الصالحين ۱۱) ولن يؤخر الله نفسا اذا جاء اجلها والله خبير بما تعملون

۶) «وزمانیکه اونلارا (عبداللهه) دییلدی که گلون گیدك حضرتنگ یانته تااینکه اللهنگ پیغمبری سیزه استغفارایده باشلارنی دولاندردیلر استهزاایله وسن گوررسن یاپیغمبرص حق یولدن اعراض ایدرلر اوحالتده که اونلار کبر ایدرلر» ودیرلر بزیم احتیاجمز یوخدر دعایه ۶) «برابردر اونلارا استغفار ایده‌سن یااستغفار ایتمیه‌سن هرگز الله اونلاری باغشلاماز بدرستیکه الله هدایت ایتمز اوقومیکه فاسقلردر ۸) اونلار اوکسلردرکه دیرلر طعام ویرمیوگ اوکسه که پیغمبرگ یانده‌در (فقیر مؤمنلره) تاااینکه پیغمبرگ یانندن داغیلالار والله ایچوندر گوگلرگ ویرگ خزینه‌لری» هامویه روزی ویرمك الله النده‌در «امامنافقلر آنلامازلر» ایشگ حقیقتنی که کیم نه‌جهته فقیراولوب وکیم نه‌جهته دولتلو اولوب ۷) «دیرلر اگر بز قایداق بودعوادن مدینه شهرینه هرآیه عزیزلر» که عبارتدر اوزلرندن «اخراج ایدرلر شهر مدینه‌دن ذلیل‌لری» یعنی پیغمبری ومؤمنلری «الله تعالی ایچوندر عزیزلیك واونگ پیغمبری ومؤمنلر ایچوندر امامنافقلر بیلمزلر» جهالت وغرورگ چوخلقندن ۹) «ای مؤمنلر سیزگ مالگز ونه‌اولادیگز سیزی اللهی یادایتمکدن مشغول ایتمه‌سوگ» واونلارگ تدبیرینه وگذرانلرینه مشغول اولوب نمازی وسائر عبادتی ترك ایتمیوگ «وهرکسکه بونی ایده» مال واولادگ شغلی مانع اولا عبادتدن «پس اوطائفه زیانکاردر» که بیوك نعمتی حقیر فانی مقابلنده ضایع ایدوبلر ۱۰) «سیزه ویردیگمز ماللردن الله یولنده صرف ایدیگ» فقرایه ومستحقنه ویریگ «اوندن قباق که سیزگ بریگزه اؤلوم گله اوشخص دیر ای منم اللهم نیه‌منی تاخیره قویمرسن وبگا مهلت ویرمورسن یاخون زمانه‌دیك پس من تصدق ویرم وصالحلردن اولام» وحجه گیدم ۱۱) «ایلکه برکسگ اجلی یتشدی البته الله انگ اجلنی تأخیر ایتمز» واوگا مهلت ویرمز «والله تعالی سیزگ عملگزه خبرداردر

سورة التغابن (۱۸) آیه درمکه‌ده نازل اولوب آخرمجی ۳ آیه‌دن سوا که مدینه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) یُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰاتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ ۲) هُوَ الَّذِی خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِیرٌ ۳) خَلَقَ السَّمٰوٰاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَاِلَیْهِ الْمَصِیرُ ۴) یَعْلَمُ مَا فِی السَّمٰوٰاتِ وَالْاَرْضِ وَیَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللّٰهُ عَلِیمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۵) اَلَمْ یَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِینَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِیمٌ ۶) ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تَاْتِیهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَیِّنَاتِ فَقَالُوا

۱) «تسبیح ایدر اللهه اومخلوقاتکه گوگلرده ویرده‌در الله ایچوندر پادشاهلق واونگ ایچوندر شکر ایتمك والله هرشیئه قادردر ۲) اوالله ایله اللهدرکه خلق ایتدی سیزی» یوخدن «پس سیزگ بعضگز کافردر» اللهه واوخلق اتمکه قائل دگلدر دهریه گیمی «وسیزدن بعضی‌سی مؤمندر» اقرار ایدیر اللهگ برلکنه وخلق اتمکه قادر اولماقنه «والله‌تعالی گورندر اوزادیکه سیز عمل ایدرسگز ۳) الله‌تعالی گوگلری ویری عدالتله خلق‌ایتدی وسیزگ صورتگزی چکدی» سیزی کامل انسان‌ایتدی «پس گوزل ایلدی سیزگ صورتگزی» اونوعله‌که اعضای جوارحگ هیچ بریسنگ نه‌عیبی وار نه‌قصوری هرچند باخانده فائده‌سی معلوم اولمور اما اوعضوه صدمه یتشنده اونگ ننوع شدتله لازم اولمقی معلوم اولور « واونگ طرفنه‌در قایداجق یر ۴) الله بیلر اومخلوقی‌که گوگلرده ویرده‌در وبیلر اوزادیکه سیز گزلین ایدرسگز و اوزادیکه سیز آشکار ایدرسیگز والله‌تعالی بیلندر سینه صاحبلرینه» که‌سینه‌لرینده نه‌شیئی گزلین ساخلیوبلر ۵) «آیا گلمدی سیزه اوکسلرگ خبری‌که کافر اولدیلر بوندلاردن قباق پس دادیلر اوز عمللرنگ عذابنی» دنیاده عذاب نازل اولمقله «واونلار ایچون دردناك عذاب‌وار» قیامت گوننده ۶) «بودنیا وآخرت عذابی اونلاره یتشمك اوجهته‌در اونلره الله طرفندن پیغمبرلر گلدی معجزه‌لر وآشکار دلیل‌لرایله پس اونلار دیدیلر آیا انسان بزی هدایت ایسدر» وبزیم جنسمزدن اولان انسان ننوع پیغمبر اولدیکه ایستیور بزی آتا بابا دینمزدن خارج ایده «پس کافر اولدیلر» اللهه واونگ پیغمبرلرنی انکار ایتدیلر «واعراض ایتدیلر حقدن والله‌تعالی اونلری ایمان گتورمکه وادار ایتمدی والله بی‌احتیاجدر» اونلارگ عبادت اتمك‌لرندن «وهرفعلی بکنیلمشدر ۷) اوکسلرکه

اَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللّٰهُ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ٧) زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلٰى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ٨) فَآمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي اَنْزَلْنَا وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ٩) يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ١٠) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا اُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ١١) مَا اَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ١٢) وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى

كافر اولديلر بيله گمان ايتديلر كه اونلار هرگز مبعوث اولمازلار ديگلن يامحمد بلى آند اولسونك منم اللهمه سيز البته مبعوث اولارسگز صوگره سيز البته خبر ويريلمش اولارسگز اوزاده كه عمل ايدوبسگز» وعمللرگزنگ جزاسى سيزه يتشر «وبو مبعوث اتمك اللهه اسالدر ٨) پس ايمان گتوروگ اللهه واونگ پيغمبرينه ونوراني اولان قرآنه كه بزاونى نازل ايتديك والله تعالى سزنگ عملگزه خبردار در ٩) اوگونده كه الله سيزى جمع ايدر جمع اولماق گوننه» كه اولين وآخرين اوگونده بريره جمع اولارلر «بوگون زيان اتمك گونيدر» عاصيلرنگ الى بهشتدن چخار «وهركسكه اللهه ايمان گتوره ويخشى عمل ايده الله اونگ گناهلارنى اورتر» باغشلامق ايله «واو بوستانلره داخل ايدر كه اونلارنگ آلتندن نهرلر جارى اولار هميشه ليك قالانلاردر اونده ابدا» خارج اولماق يوخدر «وبو مرحمت بيوك رستگارليكدر ١٠) واوكسلركه كافر اولديلر اللهه وتكذيب ايتديلر بزيم آيتلريمزى اونلار جهنمنگ يولداشلاريدر جهنمده هميشه ليك قالانلاردر نه يبس قايداجاق يردر ١١) سيزه هيچ مصيبت يتشمدى» مالگزنگ واولادگزنگ نقصانندن «مكر اللهنگ اذنيله وهركسكه ايمان گتوره اللهه» وراضى اولا اونگ قضاسنه «الله هدايت ايدر اونگ قلبنى» صبراتمكه وبيلركه بوقضا الله طرفندندر اگر صبراتسه اجرى آرتق اولار «والله هرشيئه عالمدر ١٢) واطاعت ايدينگ اللهه واونگ پيغمبرينه» سيزه گتورديكى احكامى عمله گتورمك ايله «پس اگر سيز اعراض ايده سگز اونى قبول اتمكدن حقيقتده بزيم پيغمبريمزه در آشكارا يتورمك» باشقه زور اتمكه مكلف دگلدر ١٣) «حقيقى اللهدن باشقه الله يوخدر ولازمدركه مؤمنلر محض اللهه توكل ايده لر» وهر ايشنى اونگ اختيارنه تسليم ايده لر ١٤) «اى مؤمنلر سيزنگ عورتلرگزنگ واولادلرگزنگ بعضى سى سزنگ دشمنگزدر قورخوگ

رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ١٣) اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ١٤) يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَاِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ١٥) اِنَّمَا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ اَجْرٌ عَظِيمٌ ١٦) فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَاَطِيعُوا وَاَنْفِقُوا خَيْرًا لِاَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ١٧) اِنْ تُقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللّٰهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ١٨) عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

اونلاردن» عورتلرگ چوخی ارینگ وفاتنی واولاد آتاسنگ وفاتنی ایسترکه اونلارا ارث یتشه کیفلری ایستین گیمی خرج ایده‌لر «واگر سیز باغشلیاسگز» اونلاره عقاب اتمیوب «رفتار ایدوب تقصیرلریندن گیچه‌سگز بدرستیکه اللّٰه‌تعالی باغشلیان و رحم ایدندر» سیز اونلری عفواتسه‌گز اللهده سیزی عفوایدر ١٥) «بودر وبوندن غیری دگلدرکه سیزگ مالگز واولادیگز امتحاندر» سیزدن اوتری‌که آیا اونلارا مشغول اولوب اللهی یاددن چخاردارسگز واللّٰه یولنده صرف ایدرسگز یانه «واللّٰه یاننده بیوك اجروار» اوکسه‌که مال واولاد جهتنه اللهدن غافل اولمادیلر
١٦) «قورخوگ اللهدن اوقدرکه قدرت واستطاعتگز واره عبادت ایدوب معصیتدن اجتناب اتمکه «وایشیدیگ» اللهگ آیاتنی «واطاعت ایدیگ» الاهه واونگ پیغمبرینه «وصرف ایدیگ مالگزی اوزیگزدن اوتری» مستحقنه ویرمك‌ایله که‌فائده‌سی سیزه یتشه‌جکدر «وهرکسکه نفسنگ بخلندن ساخلانا وسخاوت ایده «اوطائفه رستکارلردر
١٧) اگر بورج ویره‌سنگز اللهه گوزل بورج» شرحی سورهٔ حدیدده ذکر اولدی «اللّٰه اونی سیزدن اوتری آرتیرار وسیزگ گناهگزی باغشلار واللّٰه آزه چوخ اجر ویرن وحلم ایدندر ١٨) آشکار وگزلین ایشی بیلندر وغلبه‌ایدن وحکم ایدندرحقله

سورة الطلاق (١٢) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حزب

١) يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ

---

١) «ای پیغمبر دیگان مؤمنلره ایلکه عورتلرگزه طلاق ویردگز طلاق ویریگ اونلارا اونلارگ عده وقتنده» که‌حیضدن پاك اولالار وحساب ایدیگ اونلارگ عده‌سنی»

لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ اِلَّا اَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللّٰهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللّٰهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذٰلِكَ اَمْراً ۲) فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَاَشْهِدُوا ذَوَيْ عَدْلٍ مِنْكُمْ وَاَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ ذٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجاً

۳) وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْراً ۴) وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ

کەهیچ طرفنڭ حقی ضائع اولمیه نەعورتنڭ نفقه وکسوەسی ونەکشینینڭ حق رجوعی «وقورخوڭ اللهڭزدن عورتلری عده زماننده ایولرندن چیخارمیون» یعنی اوایودن کەاونده مطلقه اولوبلار «وجائز دگلدر عورتلره که ایودن چیخالار» زمان عدەده «مگر اینکه آشکاره گناه گتورەلر» واوڭا تنبیه اولماق ایچون اونی ایودن چیخاروب تنبیه یرینه آپارالار یااینکه اوصورتده ایودن اخراج اتمك جائزدر کەفاحشەلیك ایده یاایو صاحبی‌ایله سلوك اتمیوب‌اوڭا اذیت‌ایده «وبودر اللهڭ حکملری طلاقده وهرکسکه اللهڭ حکمندن تجاوز ایده پس حقیقتده اوز نفسنه ظلم ایدبدر وگناەکار اولوبدر. سن بیلمورسن» ای طلاق ویرن کشی وطلاق ویریلمش عورت «شایدکه الله‌تعالی بولدن صوڭره برتازه ایش عمله گتوره» کشینینڭ قلبنه عورتنڭ محبتنی سالوب طلاقه رجوع‌ایده ۲) «ایلکه عوتلر یاخون اولالار اوز مدتلرینه» کەعده ساخلامق ایچون معین اولوبدر یا اونلارا رجوع ایدوب «اونلاری ساخلیوڭ یخشی‌لیك‌ایله» نفقه وکسوه ویرمك‌ایله «یااینکه» ترك ایدیڭ اونلاری تاعدەلری چخسوڭ‌و «اونلاردن یخشی‌لیك ایله آیریلون» قویوڭ تازه اره گتسونلر «وشاهد دوتوڭ ایکی نفر عادل شاهدسیز مؤمنلردن» یاطلاق ویرن وقتده شاهد دوتوڭ یارجوع‌ایدن وقتده تااینکه هیچ طرف طلاقنڭ یارجوعنڭ وقوعنی انکار اتمیەلر وای شاهدلر سیزده «شهادت عمله گتوروڭ اللهدن اوتری » بلدگڭز سوزی انکار اتمیوڭ «بوسوزلر ایله الله نصیحت ایدر اوکسەکه ایناناز اللهه وآخرت گوننه وهرکسکه اللهدن قورخه الله اوڭا چیخماق میسرایدر» دنیانڭ شبهەلرندن واولومڭ زحمتندن وقیامت گوننڭ شدتلرندن ۳) «وروزی گرامت‌ایدر اوڭا اویردن‌که بنده گمان اتمز» که اویردن اوڭا روزی گلەجك‌ایدی «وهرکسکه اللهه توکل‌ایده» وایشلرینی اوڭا تاپشورا «الله کفایت‌ایدر اوڭا» هم‌دنیاده وهم آخرتده وهیچکسه محتاج اولماز «بدرستیکه الله اوز ایشنی یتورندر»

اَشهرٍ واللائی لم یحضن واولات الاحمال اجلهن ان یضعن حملهن ومن یتق الله یجعل له من امره یسراً ۵) ذلک امر الله انزله الیکم ومن یتق الله یکفر عنه سیئاته ویعظم له اجراً ۶) اسکنوهن من حیث سکنتم من وجدکم ولا تضاروهن لتضیقوا علیهن وان کن اولات حمل فانفقوا علیهن حتی یضعن حملهن فان ارضعن لکم فآتوهن اجورهن وائتمروا بینکم بمعروف وان تعاسرتم فسترضع له اخری ۷) لینفق ذو سعة من سعته ومن قدر علیه رزقه فلینفق مما آتیه الله لا یکلف الله نفساً الا ما آتیها سیجعل الله بعد عسر یسراً

اویره‌که ایستر وهیچکس اوڭا مانع اولابلمز «والله‌تعالی هرشیئی ایچون اندازه قرار ایدبدر» نه‌آرتار ونه‌اسکیلک اولار ۴) «سیزنڭ عورتلرڭزدن اوعورتلرکه مایوس اولوبلار حیض گورمکدن» حیض گورمورلر «اگر سیز شك ایده‌سڭز» که‌قوجه‌لق جهتنه حیض گورمورلر یاآینکه ناخوشلق جهتنه که اونلاره عارض اولوب «وهکذا اوعورتلرکه حیض گورمزلر» واوسنده اولان عورتلر حیض گورر «بوایکی‌قسمڭ عده‌سی اوچ آیدر وحمل صاحبی اولان عورتلرڭ مدتی اوزیوك‌لرنی یره قویماق ودوغماقدر»بواوصورتده‌درکه زوج‌زوجه‌یه طلاق ویره واگر زوج وفات‌اتسه دورت آی اون گون یاوضع حمل‌اتمك مدتلرینڭ اوزاقی‌در نچه‌که بقره سوره‌سنڭ ۲۳۴مجی آیه‌سنده ترجمه اولدی «وهرکسکه اللهدن قورخه» ذکر اولان احکامی عمله گتوره «الله‌تعالی اوڭا اونڭ امرنی آسان ایدر» تیز عوض‌ویرر یااهل عیالندن طلاق جهتنه آیریلمقی اوڭا آسان ایدر ۵) «بوذکر اولان احکام اللهڭ امری‌در نازل ایدبدر سیزه وهرکسکه اللهدن قورخه»واوڭا اطاعت ایده «الله‌تعالی اونڭ گناهلرنی اورتر» باغشلامق‌ایله «وبیوك ایدر اونڭ اجرنی ۶) ساکن ایدیڭ عورتلری اویرده‌که سیز اوزڭز ساکن اولدڭز اوز طاقتڭز قدری وضرر ویرمیوڭ اونلاره تاآینکه تنك دوتاسڭز اونلارا» بوڭا گوره زحمت چکوب اوایودن چخالار «واگر مطلقه عورتلر یوك صاحبلری اولالار پس نفقه ویریڭ اونلاره تاآینکه اونلار وضع حمل ایده‌لر» ووضع حملدن صوڭره «اگر سود ویره‌لر سیزڭ اولادڭزه پس اونلارڭ اجرت ومزدلرنی ویریڭ» عورت بورجلو دگلدر که‌مزد واجرت سیز سود ویره وای عورت‌له گشی « بربرڭزڭ امرنی یخشی‌لیك ایله قبول ایدیڭ» که‌نه اوشاقه ضرر یتشه نه‌آتاسنه‌ونه آناسنه «واگر مخالفت‌ایده‌سڭز» سود ویرمکده‌ومزدده‌چونکه عورت بورجلو دگلدر بدون حق سود ویرمکه «اوصورتده اوشاقه باشقه عورت سودویرر» که‌اونڭ آتاسی گرکدر تاپا ۷) «گرکدر نفقه ویره مال صاحبی‌اولان آتا اوز مالندن»

۸) وَكَأَيِّن مِن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا ۹) فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ۱۰) أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۱۱) الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ۱۲) اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

اوشاقنگ آناسنه که سود ویرور «وهرکسه که روزی تنك اولا» فقر جهتنه «پس گرکدر نفقه ویرسوگ اوزادن که الله اوگا ویروبدر» اوز قوتی واستطاعتی اندازه سنده «تیزدر که الله چتین لیك دن صوگره آسان ایدر» فقردن صوگره غنی ایدر ۸) «چوخ گند اهلی واردر که باش قاچورتدیلر اللهنگ امرندن وپیغمبرلردن» ایمان گتورمه‌مك ومعصیت اتمك ایله «پس بزحساب چكدیك اونلار ایله شدتلو حساب وعذاب ایتدیك اونلارا پیس عذاب» هم دنیاده وهم آخرتده ۹) «پس داددیلر اوز ایشلرننگ عذابنی واونلارنگ ایشلرننگ آخری زیانكارلق اولدی ۱۰) الله تعالی اونلارا دردناك عذاب مهیا ایتدی پس قورخوگ اللهدن ای عقل صاحبلری» اونلارایدن عمللردن اجتناب ایدیگ ۱۱) «اوكسلر كه ایمان گتوردیلر بتحقیق الله سیزه قرآن نازل ایتدی وپیغمبر گوندردی سیزه اللهنگ حلال حرامنی بیان ایدن آیتلرینی اوخویار تااینكه ایمان گتورنلری و صالح عمل ایدنلری گفرگ قرانلقندن ایماننگ نورانیلقنه چیخارا وهركسكه ایمان گتوره اللهه وصالح عمللر ایده الله اونی داخل ایدر اوبهشتلره كه اوننگ آلتندن نهرلر جاری اولار همیشه لیك اونده قالانلردر بتحقیق الله تعالی اونلره گوزل روزی ویردی ۱۲) الله ایله اللهدركه یدی گوگلری بربرننگ اوستنده وگوگلرگ مثلی عدده یر خلق ایتدی اللهنگ امری اونلارگ آراسنه واونلارده اولان مخلوقه نازل اولار تااینكه سیز بیله سگز كه الله هر شیئه قادردر وبدرستیكه الله هر شیئه احاطه ایدندر علم جهتنه» هرشیئه عالمدر اوگا مخفی برشئی یوخدر

سورة التحريم (۱۲) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) یا اَیُّهَا النَّبِیُّ لِمَ تُحَرِّمُ ما اَحَلَّ اللّٰهُ لَكَ تَبْتَغِی مَرْضاتَ اَزْواجِكَ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِیمٌ

۱) «ای پیغمبر نیه حرام ایدیرسن اوزڭا اوزادیکه الله سڭا حلال ایدبدر» دنیا لذتلرندن بوحرام اتمك‌ایله «خواهش‌ایدیرسن‌عورتلرڭ‌سندن راضی‌اولماقنی» وحال‌انکه اونلار گرك خواهش ایده‌لر سنڭ اونلاردن راضی اولماقنگی «والله باغشلیان ورحم ایدبدر (شان نزول) که هروقت پیغمبرص‌صبح نمازندن فارغ اولاردی عورتلرینڭ هاموسنڭ ایوینه گیدوب بربر اونلارڭ‌احوالنی خبر آلاردی وهروقت حضرت حفصه‌نڭ یالم سامه‌نڭ ایوینه داخل اولسیدی حضرتی ساخلامقدن اوتری حضرته بال گتورردی وحضرت بوجهته اولڭ یاننده برقدر زیاده قالاردی عایشه اوز گنیزنه دیدیکه هروقت پیغمبر اونڭ ایوینه گیدنده غفلة گیدوب ایوه داخل‌اولا که‌نه‌سببه حضرتڭ‌ایودن چخماقی تاخیر اولورایلکه کنیز گیدوب حضرتی بال یمکه مشغول گوروب گلوب احوالی عایشه‌یه خبر ویردی عایشه‌ده حضرتڭ جمیع عورتلرینه بواحوالی خبر ویروب دیدی‌که‌هروقت پیغمبر سیزڭ یانڭزه گلسه‌دیوڭ که‌سنڭ‌آغزندن مغافیرقوخوسی‌گلور (مغافیرعبارتدرعطری کریه صمغدن(علف)وحضرت همیشه پیس عطرلو شیئلری یمکدن احتراز ایدردی) ایلکه حضرت سوده‌نڭ منزلنه گلدی دیدی یارسول‌الله سندن مغافیر قوخوسی گلور حضرت بیوردی مغافیر میل اتمه‌مشم اما حفصه‌نڭ منزلنده بال یمشم ایلکه حضرت اوبریسی عورتلرنڭ یاننه گلدی هاموسی بوسوزی دیدیلر اوگون عایشه‌نڭ نوبه‌سی ایدی ایلکه اونڭ ایوینه گلدی عایشه بورننی دوتوب دیدی یارسول‌الله سندن مغافیر قوخوسی گلور حضرت‌بیوردی حفصه‌نڭ منزلنده بال‌یمشم‌دیدی‌یارسول‌الله شایداوبالڭ‌آریسی مغافیر یمش‌اولا حضرت قسم یاد ایتدیکه من بوندن صوگره بال یمکی اوزیمه حرام ایتدیم بعض رواتیلرده بال عوضنه ماریهٔ قبطیه ابراهیمڭ آناسی‌در اوکونکه حضرت حفصه‌نڭ منزلنده‌ایدی حفصه اذن آلوب آتاسی ایوینه گتدی حضرت ماریه‌ایله یاخون اولوب حفصه قایدان وقتده گوردیکه ایوڭ قاپوسی ایچرودن باغلودر قاپونڭ دالنده اگلشوب حضرت ایودن چیخدی اوحالده‌که مبارك یوزندن تر توکولوردی حفصه دیدی بوندن اوتری سن منی آتام ایوینه گوندردیك‌که منم نوبه گونمده منم

٢) قد فرض الله لكم تحلة ايمانكم والله موليكم وهو العليم الحكيم ٣) واذ اسر النبي الى بعض ازواجه حديثا فلما نبات به واظهره الله عليه عرف بعضه واعرض عن بعض فلما نباها به قالت من انباك هذا قال نبانى العليم الخبير ٤) ان تتوبا الى الله فقد صغت قلوبكما وان تظاهرا عليه فان الله هو موليه وجبريل وصالح المؤمنين والملئكة بعد ذلك ظهير ٥) عسى ربه ان طلقكن ان يبدله ازواجا خيرا منكن مسلمات مؤمنات

ایویمده منم فرشمده اوز کنیزنگ ایله مواقعه ایتدینگ حضرته حیاغالب اولوب بیوردی یاحفصه من ماریه‌نی اوزیمه حرام ایتدیم وسنگا مخفی سوز دیرمن‌که سنگا بشارت اولسونگ یاحفصه مندن صونگره ابوبکر واوندن صونگره سننگ آتانگ عمر خلیفه اولارلر اما بوسوزی برکسه دیمه ایلکه حضرت اونینگ منزلندن تشریف آپاردی حفصه بوسوزی عایشه‌یه وعایشه آتاسی حضرت ابوبکره وابوبکر حضرت عمره خبرویردی ٢) «بتحقیق الله‌تعالی واجب ایتدی سیزه آندنگزی آچمقی» وآندایله حرام اولانی حلال ایتمکه کفاره ویرمک ایله نجه‌که سورهٔ مائده‌نینگ ٩٠مجی آیه‌سنده مرقومدر «والله سیزنگ ولیگزدر» حفظ ایدر سیزی دشمنلردن «والله هرایشی بیان وحکمت ایله ایش گورندر ٣) واوزمانیکه پیغمبرص سرویردی عورتلرینگ بعضی‌سنه برسوزی» بالیملک یاماریه حرام اولمق یااونینگ آتاسی خلیفه اولماقده «ایلکه اوعورت (حفصه)، همان سری خبرویردی باشقه عورته (عایشه‌یه) والله‌تعالی بومطلبی پیغمبره خبر ویردی» که سن حفصه‌یه دیدیکنگ سوزی عایشه‌یه خبرویروب حضرت عتاب مقامنده «بعضی سنی تانیتدی» که‌نه سببه ماریه‌نینگ حرام اولماقنی بولداشنگا دیدینگ «وبعضی سندن اعراض ایتدی» دخی اوباره‌ده برسوز دیمدی «ایلکه حضرت پیغمبر حفصه‌یه خبر ویردی اوسری آشکار ایتمگه حفصه دیدیکه من بوسری فاش ایتمگمی سنگا کیم خبر ویردی» من سننگ سوزنگی اوزگه آدمه خبر ویرمه‌مشم «حضرت بیوردیکه بنگا جمیع ایشلره عالم وخبردار اولان الله خبرویردی ٤) سیزایکنگز» که بریگز منم سریمی او بریسنه دیوب هرایکنگز اوندن خبردار اولوبسگز «اگر توبه ایده‌گز» بربرگزه کومک وبنگا اذیت ایتمکدن «پس بتحقیق مایل اولار سیزنگ قبلگز» گناهدن «واگر هرایکنگز» پیغمبره اذیت ایتمکده «بربرگزه کومک اولاسگز بدرستیکه الله‌در اونینگ وایسی» واونینگ امرینه یتشن وحفظ ایدن «وجبرئیل‌در» اونگا نصرت ویرن «ومؤمنلرنگ صالحی‌در» عبارتدر حضرت ع ایدن نیجه‌که شواهدالتنزیلده مرقومدر «وملائکه‌لر الله‌دن وجبرئیل‌دن ومؤمنلرنگ صالحلرندن صونگره کومک‌در» پیغمبره حفظ ایدرلر اونی جمیع شدتلردن ٥) «یقین درکه پیغمبرنگ

قانتات تائبات عابدات سائحات ثیّبات وابکاراً ۶) یا ایها الذین امنوا قوا انفسکم واهلیکم ناراً وقودها الناس والحجارة علیها ملئکة غلاظ شداد لا یعصون الله ما امرهم ویفعلون ما یؤمرون ۷) یا ایها الذین کفروا لا تعتذروا الیوم انما تجزون ما کنتم تعملون ۸) یا ایها الذین امنوا توبوا الی الله توبة نصوحاً عسی ربکم ان یکفر عنکم سیّاتکم ویدخلکم جنات تجری من تحتها الانهار یوم لا یخزی الله النبی والذین امنوا معه نورهم یسعی بین ایدیهم وبایمانهم یقولون ربنا اتمم لنا نورنا واغفر لنا انک علی کل شیئ قدیر ۹) یا ایها النبی جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم وماویهم جهنم وبئس

اللهی اگر سیز «طلاق ویره» ای پیغمبرگ عورتلری اوصورتده «پیغمبره سیزلردن یخشی عورتلر عوض ویرر» اوعورتلرگ صفتلری بودرکه «تسلیم اولانلاردر» اللهگ امرینه «ایناناتلاردر» اللهه واونگ پیغمبرینه «اطاعت ایدنلردر اللهه، توبه ایدنلردر» گناهلردن «عبادت ایدنلردر، روان اولانلردر» سوکیمی اللهگ رضاسنی عمله گتورمگه یااورتج دوتانلردر «اوحالتده که اونلار دوللاردر یاقزلاردر ۶) ای مؤمنلر اوز نفسلرگزی واهل عیاللرگزی ساخلیون اوداودن که اونگ آلیشقی خلایق وکبریت داشلاری در اواوده قلبلری برك وشدتلو ملکلر موکلدر اللهه معصیت ایتمزلر والله بیوردیقی امرلری عمله گتورنلردر ۷) ای کافرلر بوگون عذر گتورمیوگ» دنیاده ایتدیگگز پیس، عملدن «بدرستیکه سیز جزا ویریلرسگز اوعمله که عمل ایدیردیگز دنیاده
۸) ای اوکسلر که ایمان گتوروبسگز توبه ایدگ اللهه خالص توبه» که دخی اونی سندیرمیه سگز «امیدوارکه سزگ اللهگز سیزگ گناهگزی اورتوب باغشلیه وداخل ایده سیزی اوبستانلره که اونگ آلتندن نهرلر جاری اولار اوگونده که الله تعالی رسوا ایتمز پیغمبری واوکسلری که ایمان گتوروبلر پیغمبرایله» جهنمه داخل اولماق وباشقه عاصی لره شفاعت ایتمك ایله «اونلارگ نوری سرعتله اونلارگ قباقلارینده وساغ طرفلرنده گیدر» نیجه که سورهٔ حدیدیگ ۱۲مجی آیه سنده ذکر اولدی او حالتده «اونلار دیرلر ای بزیم اللهمز تمام ایت بزه بزیم نوریمزی» همیشه اولماقله «وباغشلا بزی بدرستیکه سن هر شیئه قادرسن ۹) ای پیغمبر جهاد ایت کافرلر ومنافقلرله» قلیجله یااوگونه سوزلری دیمك ایله که اونلاری حق یوله گتوره سن «وشدت ایت اونلاره» حدی اقامه ایتمکده «واونلارگ پناه یرلری جهنمدر ونه پیس قایداجاق یردر ۱۰) والله تعالی مثل گتوردی اوکسلره که کافراولدیلر نوح پیغمبرگ ولوط پیغمبرگ عورتنی

الْمَصِيرُ ١٠) ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَاَتَ نُوحٍ وَامْرَاَتَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاخِلِينَ ١١) وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَاَتَ فِرْعَوْنَ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ١٢) وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهِ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ

که هرایکی‌سی بزیم بنده‌لریمزدن ایکی صالح بنده‌نگ عورتی ایدیلر» بوگونه یاخون‌لق اونلارا منفعت ویرمدی «پس هرایکیسی خیانت ایتدیلر» ارلرینگ سرنی فاش‌ایتدیلر وایمان گتورمدیلر، نوحنگ عورتی دیردی که نوح‌دیوانه‌در لوطنگ عورتی هروقت قوناق وارد اولسیدی جیخوب ایوگ اوستنده اودیاندیراردی که قوناق وارد اولماقدن‌جماعت‌خبردار اولوب گلوب قوناقلریله‌رسوایچی‌لیك عمله گتورسونلر «پس‌بوایکی پیغمبر دفع ایده بیلمدیلر ایکی عورتدن برشیئی» اللهدن گلن عذابدن «ودییلدی اونلاره‌که داخل اولوگ جهنمگ اودینه داخل اولانلارایله» نیجه‌که باشقه کسلرکه پیغمبره قوم دگل ایدیلر هابیله پیغمبره عورت اولماق فائده ویرمدی

١١) «والله تعالی‌مثل اوردی اوکسلره‌که ایمان گتوردیلر فرعونگ عورتنی» آسیه‌بنت مزاحمی اووقت که جناب موسی عصانی آتدی اژدها اولدی وساحرلرگ سحرنی باطل ایتدی آسیه ایمان گتوردی ایلکه فرعون خبردار اولدی نقدر اوگا نصیحت ایتدی قبول ایتمدی آخرده امرایتدی اونی چارمیخه چکدیلر واوستنه بیوك داش قویدیلر ایلکه آسیه‌نگ اجلی یتشدی «دیدی پروردگارا بگا اوز یانده برایو بنا ایت بهشتده» وبوعذابدن منی‌خلاص‌ایت «ونجات‌ویربگا فرعوندن واونگ دینندن‌ونجات ویرمگا اوقومدن‌که ظالملردر» اهل‌مصردن. شایدبوآیه‌لر حضرت پیغمبرگ تسلی‌سی ایچون نازل اولوبدر که یاپیغمبرص سنگ عورتلرگ سنگ سرگی فاش‌ایتمکدن غمگین اولما لوطگ ونوحگ عورتی اونلردن‌بدترایدی یااینکه پیغمبرص‌اوعورتلرینه الله طرفندن بیورورکه نوحگ ولوطگ‌عورتلری‌کیمی‌اولمیوگ آسیه‌ومریم‌کیمی‌اولون

١٢) «وعمرانگ قزی‌مریم اوزفرجنی ساخلادی» معصیتدن وحرامدن «پس بز نفخ ایتدیك اوگااوز روحمزدن»وحیاتمزدن وعیسی‌نی‌اونگ‌قارننده خلق‌ایتدیك«وایناندی اللهگ سوزلرینه‌وکتابلرینه»که‌پیغمبرلره‌نازل‌اولمشدی«واللهگ‌فرماننه‌عمل‌ایدنلردن‌اولدی»

سورة الملك (۳۰) آیەدر مکەدە نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۲) الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ۳) الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ۴) ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ۵) وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ۶) وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ

۱) «اوجادرجمیع نقصاندن وبرکتلودراوالله‌که اونگ الندەدر پادشاهلق وهرشیئه قادردر ۲) ایله‌اللهکه خلق‌ایتدی اؤلومی ودیریلگی» هرایکی‌سی اونگ مخلوقیدر اؤلدورمك ودیریلتمك اونگ الندەدر «تااینکه سیزی امتحان ایدەکه سیزگ‌هانسگز گوزل‌سگز عمل‌جهتنه» هانسی‌گز سرعت ایدرسگز طاعت وعبادته وهانسگز عبادتدن گردنکشلق ایدرسگز «والله تعالی غلبه‌ایدن وباغشلیاندر ۳) ایله‌اللهدر که خلق‌ایتدی یدی گوگلاری طبقه طبقه» بربرینگ اوستنده یااینکه بربرینه مطابق وشبیه «مهربان اللهنگ خلق ایتدگنده برتفاوت گورمزسن»که حکمت قاعده‌سیله بربرینگ آراسنده ضدلیك اولا بری محکم وبری غیر محکم‌اولا یااینکه بری‌ا گری بری‌دوز «قایتار گوزگنی» مکرر گوگه باخ صوگره دوباره‌باخ‌که‌آیا گوگلارده «برشکاف وتفاوت گوررسن ۴) صوگره قایتار گوزگنی ایکی دفعه‌باخ» گور برسست‌لیك ویااینکه برنقصان‌گوررسن «گوزگ سنگ طرفگا» مقصودنه یتشمکدن اوزاق حالده «قایدار اوحالده اوگوز یورولمشدر» باخوب دقت ایتمکدن ۵) «حقیقتده اشاقه گوگه یولدوزلاردن اولان چراغلرایله زینت ویردیك‌ویولدوزلاری شیطانلاری‌قووان‌ایتدیك» که‌ایسترلرگوك‌طرفنه قالخوب ملائکەلرگ سسندن بعضی‌احوال اوگرنوب خلقه‌خبر ویرسونلر «واونلردن اوتری یاندیران اودوگ عذابنی حاضر ایتدیك ۶) واوکسارەکه اوزلرنگ اللهنه کافر اولدیلر جهنمگ عذابی‌واردر وپیس قایداجاق یردر جهنم ۷) زمانیکه جهنمه آتیلدیلر اوندن قورخولی سس ایشیدرلر اوحالتده» که قازاندا سوقاینیان کیمی «جهنم گناهکاری قایناددار ۸) یاخوندرکه جهنم غضبگ چوخلقندن پارچه‌پارچه‌اولا هروقت که‌جهنمه برچوخ کفاردن آتیلار جهنمگ خزینه‌دارلری اولاردن خبرآلار

جهنم وبئس المصير ۷) اذا القوا فيها سمعوا لها شهيقا وهى تفور ۸) تكاد تميز
من الغيظ كلما القى فيها فوج سالهم خزنتها الم ياتكم نذير ۹) قالوا بلى قد جاءنا نذير
فكذبنا وقلنا ما نزل الله من شيء ان انتم الا فى ضلال كبير ۱۰) وقالوا لو كنا نسمع
او نعقل ما كنا فى اصحاب السعير ۱۱) فاعترفوا بذنبهم فسحقا لاصحاب السعير
۱۲) ان الذين يخشون ربهم بالغيب لهم مغفرة واجر كبير ۱۳) واسروا قولكم
او اجهروا به انه عليم بذات الصدور ۱۴) الا يعلم من خلق وهو اللطيف الخبير
۱۵) هو الذى جعل لكم الارض ذلولا فامشوا فى مناكبها وكلوا من رزقه واليه النشور

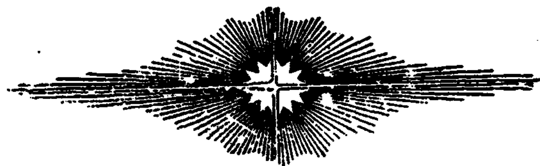
كه آيا سيزه قورخوزان پيغمبر الله طرفندن گلمدى» كه بو اوادايله سيز قورخوزا
ايدى ٩) «ديديلر بلى بتحقيق بزه قورخوزان پيغمبر گلدى بز اونلارى تكذيب
ايتديك وديديك كه الله هيچ برشيئى نازل ايتميوبدر» واونلارنگ سوزنى قبول
ايتمديك پس ملائكه لر اونلارا ديرلر كه «دگلسگز سيز مگر بيوك گمراهلقده» كه
اوجهته مستحق سگز بيوك عذابه ١٠) «وديدى لر اگر بز ايشيديديك يا تعقل ايديديك»
پيغمبرلر گتورن خبرلرى «جهنم اصحابنگ زمره سندن اولماز ايديك ١١) اقرار
ايتديلر اوز گناهلارينه» اووقتده كه اقرار ايتمكنگ نفعى اولماز ايدى «پس الله اوزاق
ايتدى» يا اوزاق ايتسوگ نجات تاپماقدن «جهنمنگ يولداشلارينى ١٢) اوكسلر كه
خلوتده اوزلرينگ آللهندن قورخارلر» معصيت ايتمكدن يا اللهى گورميوب غائبانه
اوندن قورخارلر «اونلار ايچون گناهلارندن باغشلانماق وبيوك اجر وار» آخرتده
كريم شخصدن ١٣) «سوزگزى گزلين ساخليه سگز يا آشكار ايده سگز بدرستيكه
الله بيلندر سينه صاحبلرنى» منافقلردن بعضى سى پيغمبرنگ دالنجه سوز دانشوب اوبريسنه
ديرديكه بو سوزى خلوت ساخليوگ محمد ايشتمه سون الله هاموسنى پيغمبره خبرويردى
١٤) «آيا خلق ايدن الله بيلمز» سينه نى خلق ايدن الله سينه ده اولان شيئى بيلر، بنده نى
خلق ايدن اونگ عملنى بيلر «والله نازك گورن وخبردار در هر شيئه ١٥) الله
ايه اللهدر كه يرى سيزه ذليل ورام ايتدى» هرنه ايسته سگز يرده عمله گتوررسگز
قازراسگز اكرسيگز «يرنگ هر طرفنه گيديگ» يوللارينده يا داغلارنده «وييون يرده
عمله گلن روزيلردن والله نگ طرفنده در خلقنگ قايتماقى وحشره جمع اولماقى»
حسـ ابدن اوترى ١٦) «آيا سيز خاطر جمع اولدگز اوكسدن كه گوگده در» اونگ
سلطنتى وامر ونهيى وتدبيرى يا انكه اوملكلردن كه اونلارنگ مسكنى گوگده در موكلدر

١٦) ءَامِنتُم مَّن فِي السَّمَآءِ اَن يَخسِفَ بِكُمُ الاَرضَ فَاِذَا هِيَ تَمُورُ ١٧) اَم اَمِنتُم مَّن
فِي السَّمَآءِ اَن يُرسِلَ عَلَيكُم حَاصِبًا فَسَتَعلَمُونَ كَيفَ نَذِيرِ ١٨) وَلَقَد كَذَّبَ الَّذِينَ مِن
قَبلِهِم فَكَيفَ كَانَ نَكِيرِ ١٩) اَوَلَم يَرَوا اِلَى الطَّيرِ فَوقَهُم صَافَّاتٍ وَيَقبِضنَ مَا يُمسِكُهُنَّ
اِلَّا الرَّحمٰنُ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيءٍ بَصِيرٌ ٢٠) اَمَّن هٰذَا الَّذِي هُوَ جُندٌ لَّكُم يَنصُرُكُم مِّن دُونِ الرَّحمٰنِ
اِنِ الكَافِرُونَ اِلَّا فِي غُرُورٍ ٢١) اَمَّن هٰذَا الَّذِي يَرزُقُكُم اِن اَمسَكَ رِزقَهُ بَل لَّجُّوا فِي عُتُوٍّ
وَنُفُورٍ ٢٢) اَفَمَن يَمشِي مُكِبًّا عَلَى وَجهِهِ اَهدَى اَمَّن يَمشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُّستَقِيمٍ
٢٣) قُل هُوَ الَّذِي اَنشَاَكُم وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمعَ وَالاَبصَارَ وَالاَفئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشكُرُونَ

خلقه عذاب نازل ایتمگه بوندن‌که «سیزی یره باتورا پس اوزمان یراضطراب ایدر» تااینکه سیزی آپارارو یرگ تکنمه ١٧) «یااینکه سیز خاطر جمع اولدگز اوکسدن که‌گوگده‌در بوندن که سیزه ییل گونده‌ره»که باشگزه داش یاغدیرا «پس تیز بیلرسگز اووقتده که منم قورخوزماقیم نیجه‌در ١٨) مکه‌اهلندن قباق طائفه‌لر اوز پیغمبرلرنی تکذیب ایتدیلر نیجه‌اولدی اونلاره منم‌عذابم ١٩) آیا گورمورلر وباخمورلار قوشلاره که اونلارگ باشلاری اوستنده صف چکوبلر» گاه قنادلرینی آچورلر «گاه جمع‌ایدرلر واوزطرفلرینه یغارلر اونلاری هواده ساخلاماز مگرالله» اوالله که اونلاری هواده ساخلیوب قادردر که گناهکارلاری یره داخل ایده «بدرستیکه اوهرشیئی گورلدر ٢٠) آیاکیمدر اوکسکه اوسیزگ قوشونگز اولا کومك ایده‌سیزه الله‌دن غیری» والله‌گ عذابنی سیزدن دفع‌ایده هانسی قدرت وقوت‌ایله بگامعصیت ایدیرسگز «دگلدر کافرلر مگر مغرورلکده» شیطان اونلاری مغرور ایدوب‌که الله‌عذاب نازل‌ایتمیه‌جکدر ٢١) «اگر الله‌ویردیگی روزیسنی ساخلیه آیا کیم (بتلر) سیزه روزی ویرر بلکه مشرکلر لجاجت ایتدیلر سرکشلکده وحقدن نفرت وشیطانگ فریبنی قبول‌ایتمکده ٢٢) آیااوکسکه یول گیدر اوحالده که‌باشی‌اشاقه‌ده یوزی اوسته» نه‌یولی گوررونه قباقنه گلن‌کسی نه‌ساغنی ونه‌صولنی کنایه‌در کافرلردن که‌محض آتاباباسنگ یولیله‌گیدور بیلمیور حقدر یانه بوصفتده اولان‌کس «هدایت اولمشراقدر یااوکسکه» دوزدوروب قباقنی وهرطرفی گورر و«گیدر دوزیول‌ایله» کنایه‌در مؤمنلردن که‌یولگ دوزلگنی دلیل وحجت‌ایله بیلوب یول گیدر یااینکه کافرقیامتده‌یوزی‌اوسته دوشوب‌سوررونرلر ٢٣) «یاپیغمبرص دیگلان کفاره الله‌ایله اللهدر که سیزی یوخدن وجوده گتوردی وسیزه قولاق وگوزلر وقلبلر خلق ایتدی» تااینکه‌ایشیده‌سگز وگوره‌سگز وآنلیه‌سگز

۲۴) قل هو الذی ذرأکم فی الارض والیه تحشرون ۲۵) ویقولون متی هذا الوعد ان کنتم صادقین ۲٦) قل انما العلم عند الله وانما انا نذیر مبین ۲۷) فلما رأوه زلفة سیئت وجوه الذین کفروا وقیل هذا الذی کنتم به تدعون ۲۸) قل ارایتم ان اهلکنی الله ومن معی اورحمنا فمن یجیر الکافرین من عذاب الیم ۲۹) قل هو الرحمن امنا به وعلیه توکلنا فستعلمون من هو فی ضلال مبین ۳۰) قل ارایتم ان اصبح ماؤکم غورا فمن یأتیکم بماء معین

گرکدر بو نعمتلره چوخ شکر ایده‌سگز «اما آز شکر ایدرسگز ۲۴) یاپیغمبر اونلاره دیگلن الله‌ایله الله‌درکه سیزی یرده خلق‌ایدوب دلیانگ هر یرینه گوندردی واونگ طرفنه محشور اولارسگز» قیامت گوننده وعملگزگ مقابلنده سیزه جزا ویرر ۲۵) «دیرلر نه‌وقت اولاجاقدر بووعده» خسف‌ویامبعوث اولماق «اگرسیز دوغری دینلرسگز» که‌حقیقتده بووعده‌لر عمله‌گلملودر ۲٦) «دیگلن یامحمد حقیقتده بووعده‌ارگ نوقت اولماقنی بلمك الله‌یاننده‌درو بدرستیکه من آشکارا قورخوزانم» سیزی الله طرفندن عاصیلره عذاب اولماقیله ۲۷) «زمانیکه عذابی گوردیلرکه یاخون اولدی» واونلاره عذاب نازل اولدی «کافرلرگ یوزلری پیس اولار» وغم‌وحسرتگ چوخلغندن یوزلری قارالار «ودییلمش اولار اونلارا که بودر اوعذابکه اونی طاب ایدیردگز» واونگ نازل اولماقنه تله‌سیزدگز ۲۸) «دیگلن آیاسیز گوره‌سیگزکه اگر الله‌تعالی هلاك ایده منی واوکسیکه منله‌واردر مؤمنلردن یااینکه‌الله رحم‌ایده بزه» بزیم اجلمزی تاخیر ایده‌که سیز منم اؤلمگمی ایستیورسگز نه‌نفع اولاجاقدر سیزه‌منم اؤلمگمدن اگرمن اؤلسم «پس کیم سیزه امان ویرر دردناك عذابدن» که هرحالده نازل اولاجاقدر ۲۹) «دیگلن یاپیغمبر ص اوکسکه سیزی اونگ طرفنه چاغیرورم‌اورحم ایدن الله‌هدر بزاوگا ایمان گتوردیك وتوکل ایتدیك پس سیز تیزلیك‌ایله بیلرسگز» قیامت گوننده «که‌کیمدر او کس که آشکارا ضلالتده‌در ۳۰) دیگلن یاپیغمبر اگرسیز گوره‌سگزکه سیزگ سویگز باتوبدر» قویولرده وچشمه‌لرده برنوع قورویوب که برقطره‌ده سوگلمور «پس کیم سیزه گوارا سو گتورر» آیاالله‌دن سوابرکس واردرکه قادراولا سیزه سوظاهراتمگه

سورة القلم (۵۲) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) نۤ والقلم وما یسطرون ۲) ما انت بنعمة ربك بمجنون ۳) وان لك لاجراً غیر ممنون ۴) وانك لعلی خلق عظیم ۵) فستبصر ویبصرون ۶) بایکم المفتون ۷) ان ربك هو اعلم بمن ضل عن سبیله وهو اعلم بالمهتدین ۸) فلا تطع المکذبین ۹) ودوا لو تدهن فیدهنون ۱۰) ولا تطع کل حلاف مهین ۱۱) هماز مشاء بنمیم ۱۲) مناع للخیر معتد اثیم ۱۳) عتل بعد ذلك زنیم ۱۴) ان کان ذا مال وبنین ۱۵) اذا تتلی علیه آیاتنا

۱) «آند اولسونگ دواته وقلمه‌واونلرایله یازیلان سوزلره» یانوردن اولان لوحه که‌وحی اونده ثبت اولار یااونهرلره‌که بهشتده جاری اولار یااوقلمه‌که اونیله وحی یازیلار ۲) «سن اوز اللهنگ نعمتنه‌دیوانه دگلسن» یااینکه سن دیوانه دگلسن شکروحمد اولسون الله‌ه ۳) «وسننگ ایچون منت‌قویولمیان اجروار» الله‌طرفندن پیغمبرلیك‌یوگنی گوتورمگه کریم کیمسه ویردیگی احسانه منت قویماز ۴) «وبدرستیکه سن هرآینه بیوك خلق‌ایله‌سن» حقه‌صبر ایدن، بذل وبخشنگ وسمتلو وحکمته موافق تدبیرایدن وصلاح، رفق ومداراایله رفتارایدن وجمیع گوزل صفت‌لری جمع ایدنسن

۵) «پس تیزلیك‌ایله سن گوررسن وگوررلر» اوکسلرکه سنی دیوانه حساب‌ایدرلر ۶) «سیزنگ هانسگز دیوانه‌سگز» دیوانه‌لیك سنده‌در یااوکسلرده‌درکه سنی‌وسوزگی ترك ایدوب شیطانی واونگ وسوسه‌سنی قبول‌ایدوب‌در ۷) «سننگ اللهنگ چوخ بیلندر اوکسیکه گمراه اولوبدر اونگ یولندن واوالله بیلندر هدایت اولمشلاری».
ایلکه قریش گوردیلر که حضرت پیغمبرص علی‌ع‌می هامودن مقدم دوتوب اوگا تعظیم ایدر دیدیلر محمد علی‌نگ حقنده دیواله‌اولوبدر بوآیه‌نازل اولدی‌ویبوردی که‌سن‌علی‌نی مقدم دوتماق اونگ ایمانی جهتنه‌در والله تعالی عالمدر اونگ ایمانه
۷) «پس اطاعت‌ایتمه یاپیغمبر اوکسلره‌که تکذیب ایدنلردر» سننگ نبوتگی واونلارگ التماسنی قبول ایتمه ۹) «بوکفارلر دوست‌دوتارلار اگر سن اونلاره یوموشاقلق ایده‌سن» واونلارگ دینینی پسندایده‌سن «پس‌اونلارده یوموشاق اولارلار» سنله‌رفتار ایتمکده ۱۰) «واطاعت ایتمه یامحمدجمیع چوخ آندایچن وذلیل کسلره» که باطل

قَالَ اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ١٦) سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ١٧) اِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا اَصْحَابَ الْجَنَّةِ اِذْ اَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ١٨) وَلَا يَسْتَثْنُونَ ١٩) فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ٢٠) فَاَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ٢١) فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ٢٢) اَنِ اغْدُوا عَلَى حَرْثِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ ٢٣) فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ ٢٤) اَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِسْكِينٌ ٢٥) وَغَدَوْا عَلَى حَرْدٍ قَادِرِينَ ٢٦) فَلَمَّا رَاَوْهَا قَالُوا اِنَّا لَضَالُّونَ ٢٧) بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ

يره قسم يادايدرلر. بونيچه آيه‌مكه‌لوو ايدابن مغيره‌نك حقنده‌نازل‌اولوب ١))«چوخ غيبت ايدن چوخ يول گيدن‌در سخن‌چين‌ليك‌ايله» خلقك آراسنه فساد سالار ١٢) «چوخ منع ابدندر خيرى» اوزگيه يتشمكدن بخلى سببنه «حقدن تجاوز ايدن وگناهكاردر ١٣) ارآدم‌بد خاصيت‌در خيرى منع ايدندن وگنه‌كار اولان‌دن صوكره وحرامزاده‌در» ١٤) اوگا اطاعت‌ايتمه اوجهته‌كه «مال واولاد صاحبى‌در» وبوجهته بزيم نعمتمزه شكر مقابلنده كفران نعمت ايدير ١٥) «ايلكه‌اوگا بزيم آيتلريمزاوخونا ديرلر بوآيتلر كهنه وگيچمش آدملرك بيمعنى حكايتلريدر ١٦) تيزليك‌ايله اونلارك بورونلارينى نشانه‌لنديره‌ريك» داغ‌قويماقله‌ياسلام غالب اولمقه گوره اوآدم ذليل‌اولار ياقيامت گوننده اونيله معلوم‌اولار اونلارك اهل‌جهنم اولماقلارى ١٧) «بدرستيكه‌بز امتحان ايتديك اونلارى» عبارتدر اهل مكه‌دن آجلق وقحطليك‌ايله «نيجه‌كه امتحان ايتديك بستان صاحبلرينى» كه حروان قريه‌سنده وارايدى‌كه اوقريه‌ايله صنعا آراسنده اون‌ايكى گونلك مسافه‌وار اوبستانك صاحبى‌كفاية‌قدرى‌اوباغك ميوه‌سندن گوتوروب باقيسنى تصدق ايدردى ايلكه باغ‌صاحبى وفات ايتدى اولادى ديديلركه بزيم اهل وعيالمز چوخدر آنجق اوزيميزه كفايت ايدر «اوزمانكه آندايچديلر» اوزآرالرينده كه «اوباغك ميوه‌سنى صبح‌تيزدن جمع‌ايده‌لر» فقيرلرگلدن‌قباق ١٨) «واستثناايتميوب انشاالله ديمديلر ١٩) سنك اللهك طرفندن برنفر دولانان عذاب دولانوب اونلر يوخوده ياتان وقتده‌باغه نازل‌اولوب ميوه‌لرك هاموسنى تلف‌ايتدى ٢٠) اوباغ‌قرانلق گيجه كيمى اولدى» گويا هرگز ميوه‌سى يوخيدى ٢١) «چاغرديلر بربرينى صباخ ايدن حالده» وبربرينه ديديلر ٢٢) «كه‌صبح‌وقتى ايودن چوله چيخوك وباغچيه گيديك اگر ميوه‌لرى قطع ايدنسگز ٢٣) پس‌اونلار گيتديلر باغ طرفنه واونلار آهسته (ياواش) گيدرديلر» يااينكه بربرى‌ايله مصلحت‌ومشورت ايدرديلر ٢٤) «كه البته سيزك يانگزه گرك بوگون مسكين وفقير گلميه ٢٥) وصباح وقتى گيتديلر فقيرى منع‌ايتمك‌قصدى‌ايله اوحالتده‌كه (اونلارك گماننه گوره) قادرايديلر» فقيرلرى

۲۸) قَالَ اَوْسَطُهُمْ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ۲۹) قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۳۰) فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَلَاوَمُونَ ۳۱) قَالُوا يَا وَيْلَنَا اِنَّا كُنَّا طَاغِينَ ۳۲) عَسٰى رَبُّنَا اَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا اِنَّا اِلٰى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ۳۳) كَذٰلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۳۴) اِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۳۵) اَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ۳۶) مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ۳۷) اَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ۳۸) اِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ۳۹) اَمْ لَكُمْ اَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَالِغَةٌ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ اِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ۴۰) سَلْهُمْ اَيُّهُمْ

دفع ایتمکه ۲۶) «ایلکه اوباغچه‌نی گوردیلر» که هاموسی قالی اولوبدر «دیدیلر بدرستیکه بزهرآینه یول ایتورمشلریك» بوبزیم باغمز دگلدر وباغمز باشقه‌یرده‌در که گرك قایدوب دوزیول‌ایله گیدوب اوز باغمزه یتشمك صوگره بعضی قرینه‌لرایله بیلدیلر که اوزباغلاریدر دیدیلر ۲۷) «بلکه بزنا امیدلریك» که باغمزنگ میوه‌سندن الیمز چیخوب فقرانگ حقنی ویرمه‌مك جهتنه ۲۷) «اوقرداشلارنگ یاخشی‌راقی وعاقلی دیدی آیامن سیزه دیمدیم که نیه تسبیح اتدورسگز» خداوند عالمه واونگ امرینه تابع اولمورسگز وواجبی حقی ویرمرسگز ۲۹) «اونلار دیدیلر پاك‌ومنزه‌در بزیم اللهمز بدرستیکه بزظالملر ایدیك» مسکین وفقیرلری ناامید ایتدیك الله هرگز ظلم ایتمز بزیم عملمز باعث اولدی بزیم ناامیدلگمزه ۳۰) «پس یوز دوندردی اونلارنگ بعضی‌سی بعضی‌سنی مذمت ایدردیلر» ایتدیکلری عملده ۳۱) «دیدیلروای اولسون بزه‌بزطغیان ایدنلرایدیك ۳۲) امیدوارکه بزیم‌اللهمز بزه‌اوندن یخشی‌سنی عوض‌ویره» اگربز توبه ایدوب الله طرفنه قایتساق «بدرستیکه بزالله‌طرفنه رغبت ایدنلریك ۳۳) بیله‌در عذاب» دنیاده عاصی‌لره «وهرآینه آخرت‌عذابی بیوك‌راقدر اگربیله‌لر ۳۴) بدرستیکه پرهیزکارلرایچون اونلارنگ‌اللهنگ یاننده نعمتلوبهشلر وار که‌اونی اختیارایدرلردنیابهشتنه ۳۵) «آیابز مسلمانلاری‌گناهکارلرکیمی ایده‌ریك» جزا وثوابده زیرا که مشرکلر دیردیلر اگر محمدص دیین قیامت وجزا حق‌ایسه بزیم حالمزقیامتده مؤمنلردن گوزل اولار الله‌تعالی اونلارنگ قولنگ ردنده بیورور ۳۶) «نه‌اولوبدرسیزه نیجه حکم ایدیرسگز» هرگز مسلمانلار سیز کیمی اولمازلار قیامتده ۳۷) «آیاسیزنگ کتابگزوار که‌اولده درس‌اوخیورسگز» واوندن‌یقین‌ایدیرسگز که سیزنگ حالگز مسلمانلاردن گوزل اولاجاقدر ۳۸) «یااینکه اوکتابده یازیلوبدرکه هرشیئی‌اختیار ایتسه‌گز سیزدن اوتری موجوددر ۳۹) یااینکه‌سیزنگ ایچون عهدو میثاقلروار» بزله عهدنامه باغلیوبسگز «که قیامته‌دیك برهم اولمیه واو عهدنامه‌ده گویا

بذلك زعيم ۴۱) ام لهم شركاء فليأتوا بشركائهم ان كانوا صادقين ۴۲) يوم يكشف عن
ساق ويدعون الى السجود فلا يستطيعون ۴۳) خاشعة ابصارهم ترهقهم ذلة وقد كانوا
يدعون الى السجود وهم سالمون ۴۴) فذرني ومن يكذب بهذا الحديث سنستدرجهم
من حيث لا يعلمون ۴۵) واملي لهم ان كيدي متين ۴۶) ام تسئلهم اجرا فهم من مغرم
مثقلون ۴۷) ام عندهم الغيب فهم يكتبون ۴۸) فاصبر لحكم ربك ولا تكن كصاحب الحوت
اذ نادى وهو مكظوم ۴۹) لولا ان تداركه نعمة من ربه لنبذ بالعراء وهو مذموم

يازيلوبدر كه هرنه حكم ايتسه‌كز گرك سيزه يتشه .
۴۰) سؤال ايت اونلردن كه اونلارنگ هانسى بوگا ضامندر» كه آخرتده مسلمانلره يتشن
خيردن اونلره دخى يتشه‌جكدر ۴۱) «يااينكه او نلرنگ شريكلرى واردر گتورسونلر
اوشريكلرى اگر دوغرى ديورلر ايسه» كه او شريكلر اونلرنگ فريادلرينه يتشه‌جكدر
۴۲) «اوگونده كه لباسلر ساقدن آچيلار» جميع مخلوقات قيامتده عريان اولار يااينكه
كنايه‌در روح ديزه يتشمكدن كه قورخو وشدتلر ظاهر اولار قيامتده ويا جان ويرن
وقتده «واونلر سجده ايتمكه چاغيريلارلر» ونمازه كنايه‌در مذمتدن يااينكه اولوم
وقتى تكليف اولونارلر اللهه سجده ايتمكه «اما اونلر باجارمزلر» يردن حركت ايتمكه
قادر اولمامقه گوره ۴۳) «اونلرنگ گوزلرينى ذليل‌ليك دوتديقى حالده اوزلرينى‌ده
ذليل‌ليك دوتار» ندامت وحسرت جهتنه «وحال‌انكه اونلر دنياده سلامت اولان حالده
سجديه چاغيريلاردلر» اووقت سجده اتمديلر بوآيه شاملدر اوكسلره كه نمازه دعوت
اولونا اما گامیه ۴۴) «پس ترك ايت منى واوكسى كه تكذيب ايدر بوسوزى» وقرآنى
وآنلارنگ فكرنى چكمه اونلارنگ عهده‌سندن تيز گله‌رم «تيزدركه اونلارى اخذايده‌رم
عذابله اويردن كه اونلار بلمزلر ۵) واوزون ايده‌رم اونلارنگ مهلتنى» تيز عذاب
گوندررم اوكس عجله ايدركه فرصتنگ فوتندن قورخه «منم عذابم هرآينه شدتلودر
۴۶) آياسن اونلاردن مزد ايستيورسن پيغمبرلقگا كه بو غرامتى ويرمكدن اونلار
آغرلاشوبلر ۴۷) يااينكه اونلارنگ ياننده علم غيب وار» ديدكلرنگ دوغريلقنى
بيلورلر «واوعلمى يازورلر» واولادلرينه ارث قويوبلار اوارث بونلارا يتشوب
۴۸) «پس صبرايت اللهنگ حكمنه وبالق صاحبى گيمى اولما» يونس پيغمبر گيمى كه
تلسدى قومنه عذاب نازل اولمقه والله اذن ويرمه‌مش قومنگ ايچندن فرار ايتدى
وبالق آخرده اونى قارننده ساخلادى «اوزمان چاغردى اللهى اوحالتده كه محبوس
ايدى» بالقنگ قارننده يااينكه شدت غمدن غضبناك ايدى ۴۹) «اگر اللهنگ طرفندن

۵۰) فَاجْتَبٰيهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۵۱) وَاِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ اِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ۵۲) وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

اولان نعمت ورحمت اونی تاپماسیدی» که اونڭ دعاسنی قبول ایدوب بالقڭ قارننده دیری خارج ایتدی «هرآینه آتیلاردی آب وعلفدن خالی صحرایه او حالده که مذمت وملامت اولونمشیدی ۵۰) پس اونڭ اللهی اونی پیغمبرلکه اختیار ایدوب واونی صالحلردن ایتدی ۵۱) ایلکه کافرلر قرانی ایشتدیلر یاخون‌در که سنی گوزلریله اول ورەلر » گوزدکمك حق اولمقه بوآیه آشکارا دلالت ایدر گوزدن صدمه یتشر انسانه نجه که قلیجدن. مشرك دخی ایستیوردیلر که حضرته چشم زخم اورسونلار و بونیله بیله‌که پیغمبرص کمال عقل وشعورایله قرآنی اوخویوردی «دیوردیلر بدرستیکه محمدص دیوانەدر ۵۲) ودگلدر قرآن مگراینکه نصیحت ویا شرافت‌در عالملرڭ اهلنه» اگر اوندن موعظه قبول ایدوب ایمانه گله‌لر دنیا اهلنه آقالق ایدرلر

سورة الحاقه (۵۲) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حزب

۱) اَلْحَاقَّةُ ۲) مَا الْحَاقَّةُ ۳) وَمَا اَدْرٰيكَ مَا الْحَاقَّةُ ۴) كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ۵) فَاَمَّا ثَمُودُ فَاُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ۶) وَاَمَّا عَادٌ فَاُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ۷) سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ اَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعٰى كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ

۱) قیامت گونڭ برآدی حاقه‌در یعنی اوگونڭ واقع اولماقی حق وثابت‌در ۲) نەشیئی‌در اوساعت ۳) اوساعتڭ حقیقتنی سڭاکیم بیلدیردی» سن اونی بیلمزایدیڭ اگر الله بیلدیرمییدی ۴) تکذیب ایتدی ثمود وعاد قوملری باشه دوگولن گونی» قیامت گونی اوگونده اونلارڭ باشلارنه دوگرلر ۵) «اما ثمود قومی هلاك اولدیلر طغیان اتمکلری سببنه» یاطغیان ایدن صیحه واسطه‌سیله ۶) «واما عاد قومی هلاك اولدیلر تند ییل ایله که حددن زیاده ایدی» ۷) اللّٰه‌تعالی اونلاره یدی گجه وسکز گون پی‌درپی» ومتصل ییلی مسخر ایتدی» بردعجوز گونارینده که قیشڭ آخرمجی هفته‌سیدر «پس سن گوررسن اوطائفه‌نی اومدتده اولی دوشمش حالده گویا که اونلار چورومش خرما آغاجنڭ ریشه‌لریدر ۸) آیاسن گوروورسن اونلاردن هیچ یرده قالان» یعنی براحد ساغ قالمادی ۹) «فرعون واوندن قباق قوملر

٨) فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ٩) وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ
١٠) فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً ١١) إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ
١٢) لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ ١٣) فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ
١۴) وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ١٥) فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ
١٦) وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ١٧) وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ
فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ١٨) يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ١٩) فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ
بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَؤُوا كِتَابِيَهْ ٢٠) إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْ ٢١) فَهُوَ فِي عِيشَةٍ
رَاضِيَةٍ ٢٢) فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ٢٣) قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ٢۴) كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ

وقریه‌لر صاحبلری (لوط قومی) خطالر ایله گلدیلر» دنیاده هر بری برنوع شرك ومعصیت عمله کتوردیلر ١٠) «ومعصیت ایتدیلر اوزلرنگ اللهنگ پیغمبرینه» واونلارنگ بیوردیقلارنی عمله کتورمدیلر «الله اونلاری چوخ شدتلو عذاب اتمك ایله اخذ ایتدی اوجمله‌دن نوح قومی ایلکه معصیتی جددن زیاده ایتدیلر ١١) ایلکه سوطغیان ایتدی» گوکدن توکولوب یردن چیخدی « بز سیزی گمیه گوتوردوك» یعنی سیزنگ بابالارگزی ١٢) «تااینکه بوعملمزی سیزه یادداشت ایدك» نوحنگ قومنگ بعضی‌سنی غرق وبعضی‌سنی خلاص اتمکدن که‌سیزه عبرت اولا واللهنگ قدرتنی گوره‌سگز «واو نصیحتی یادینده ساخلار ساخلیان قولاقلار» تفسیر طرفین‌ده مرقومدرکه بوآیه حضرت علی‌نگ حقنده نازل‌اولوبدر ١٣) «ایلکه صوره‌اولمجی دفعه اوفوروله ١۴) ویر وداغلار اوز یرلریندن گوتورله وبربرینه بردفعه‌لیك‌ده اورولا» وهاموسی ذره صورتنده اولا ١٥) «پس بوگونده قیامت واقعه‌سی واقع اولار ١٦) وگوگلر یاریلار پس گوگلر بوکونده سست» وخلقه تربیت ویرن قوه‌سی ضعیف «اولار ١٧) وملكلر گوگنگ اطرافنده اولارلر» منتظر حالتده اللهنگ امرنه اهل بهشتی بهشته واهل جهنمی جهنمه آپارمقدن اوتری «سننگ اللهنگنگ عرشنی قیامت گوننده سکزصنف ملك گوتورر ١٨) ای‌مخلوقات سیز اوگونده الله حضورنه حاضر اولارسگز هیچ گزلین عملگز اللهه مخفی قالماز ١٩) اما اوکسکه اونگ نامهٔعملی ساغ‌النه ویریله اوآدم دوست آشنالرینه دیرکه آلوگ منم‌کاغذیمی واوخویوگ منم کتابمی ٢٠) من دنیاده یقین ایتمشدیمکه اوز حسابیمه آخرتده یتشه‌جکم ٢١) اوکسکه نامهٔعملی ساغ الله ویریلوب شادلقده وراضی‌لقده‌در» اوگا یتشن مزددن

فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ۲۵) وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ ۲۶) وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ۲۷) يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۲۸) مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَهْ ۲۹) هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهْ ۳۰) خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ۳۱) ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ۳۲) ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۳۳) إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۳۴) وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۳۵) فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ ۳۶) وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ۳۷) لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۳۸) فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ۳۹) وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ۴۰) إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۴۱) وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ ۴۲) وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۴۳) تَنْزِيلٌ

۲۲) «اوجا بنا اولمش بهشتده‌در ۲۳) اونگ میوه‌لری یاخوندر» اوکسه هروقت ایستیه النی اوزاتامش آلابلر اونلارا دیرلرکه ۲۴) «ییوگ وایچون بهشتده گوارا اولان حالده اوعملگ مقابلنده‌که سیز قباقجه گوندردگز یعنی دنیاده ۲۵) واما اوکسه‌که اونگ نامهٔ اعمالی صول النه ویریله اوکس دیر کاش بگا ویریلمییدی منم کتابم ونامهٔ اعمالیم ۲۶) ومن بلمییدیم که‌منم حسابیم ندر ۲۷) کاش منم دنیاده اولومیم حکم ایدن اولایدی» وقطع ایدیدی منم دیریلکیمی که هرگز دیریلمه‌مش اولایدیم وبوگونی گورمیدیم ۲۸) «منم مالم مندن دفع اتمدی» اللهگ عذابنی ۲۹) منم تسلطیم» واوقدرت‌وقوت وامر ونهی که دنیاده ایدردیم «مندن یوخ اولدی» الله طرفندن خطاب یتشر جهنم مالك‌لرینه ۳۰) «دوتوگ اونی وزنجیره چکوگ» اللرنی واپاقلارنی بویونلارنه باغلیوگ ۳۱) «صوگره اونلاری جهنمه‌داخل ایدیگ ۳۲) صوگره اوزنجیرده‌که اولگ اوزونلقی یتمش ذراعدر اونی بچیده ایدیگ» چول طرفدن یاایچ طرفدن آغزندن داخل ایدوب‌دبرندن چخار ۳۳) «اوسببه‌که اوعاصی دنیاده الـلهه ایناتموردی ۳۴) وخلقی تحریص وترغیب اتموردی مسکینه طعام ویرمکه» زگوتی وواجبی حقلری ادا اتموردی ۳۵) «اوگا بوگونده قوم ودوست یوخدر» که‌اوگا نفع یتوره ۳۶) «ونه طعام مگر جهنم اهلنگ چرکی ۳۷) اونی ییمز مگرخطا ایدنلر» وگناه‌کارلر ۳۸) «بیله‌دگلدر» که‌سیز خیال ایدرسگز «من آند ایچورم اوزاده‌که سیز گوروسگز ۳۹) واوزاده‌که سیز گورمورسگز» یعنی جمیع عالمده اولانلر (جواب قسم) ۴۰) «بوقرآن هرآینه کریم اولان پیغمبرگ سوزیدر» یااینکه جبرئیلگ واسطه‌سیله الله طرفندن گوندریلن سوزدر ۴۱) «بوقرآن شاعر سوزی دگلدر بلکه الله کلامیدر بونیله بیله آزآدم ایمان گتوررسگز ۴۲) وقرآن کاهن سوزی

مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۴۳) وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ۴۴) لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۴۵) ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ۴٦) فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ۴۷) وَإِنَّهُ لَتَذْكِرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ۴۸) وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ۴۹) وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ۵۰) وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ۵۱) فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۵۲)

دكلدر آز نصیحت قبول ایدرسگز ۴۳) عالملره تربیت ویرن الله طرفندن گوندەریلوب ۴۴) واگر پیغمبر اوزطرفندن بعض سوزلردییوب نسبتنی بزەویرسه ۴۵) هرآینه بز اونگ ساغ طرفنی کمال قوت ایله دوتوب قطع ایدەریك ۵٦) صوگره هرآینه بز کسەروك اونگ بوینںنگ دمارنی» کنایەدر هلاك ایتمکدن ۴۷) «یوخدر سیزدن براحدکه اللهی اوندن منع ایدەلر» وقویمیەلر اونی هلاك اتمکه ۴۸) «وقرآن هرآینەیاداورلیك ایدندر پرهیزکارلره ۴۹) بز هرآینه بیلوروك بونیکه سیزدن تکذیب ایدنلر وار قرآنی ۵۰) حقیقتده بوقرآن هرآینه حسرت‌در کافرلره» قیامت گوننده اونلرحسرت ایدەجکلر کەنەسببه اوڭا عمل اتمدیك ۵۱) «حقیقتده قرآن دوغری ویقین‌در » که الله طرفندندر ۵۲) پس تسبیح ایت یاپیغمبر بیوك اولان اللهگگ آدیله» واونی پاك بیل جمیع نقصاندن

سورة المعارج (۴۴) آیەدر مکەده نازل ولوب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱) سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۲) لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ۳) مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ۴) تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۵) فَاصْبِرْ صَبْرًا

۱) «سؤال ایتدی سؤال ایدن اوعذابی کەواقع اولاندر» خبرآلدیلرکه سن‌دیدیکگ عذاب نەوقت وکیمه واقـع اولمالیدر ۲) «اوعذاب واقـع اولاجاقدر کافرلره اونی دفع ایدن اولماز ۳) اوعذاب درجەلرصاحبی اللهگ طرفندندر» اودرجەلری ویرەجکدر قیامتده انبیا واولیایه یااینکه عذابی ایستین نضر بن حرث ایدی نجەکه انفال سورەسنگ ۳۲مجی آیەسنده ذکر اولدی دیدی اگر بوقرآن حق‌ایسه اللهمنم باشمه داش سالسوگ بعض تفسیرلره گوره وقتیکه اللهگ امری‌ایله حضرت پیغمبر حضرت علی‌نی خلیفه ایتدی همین شخص حضرتگ یاننه گلوب دیدی یامحمد بزه

جَمِيلاً ٦) اِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيداً ٧) وَنَرٰيهُ قَرِيباً ٨) يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ٩) وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ١٠) وَلَا يَسْئَلُ حَمِيمٌ حَمِيماً ١١) يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِى مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ١٢) وَصَاحِبَتِهِ وَاَخِيهِ ١٣) وَفَصِيلَتِهِ الَّتِى تُؤْوِيهِ ١۴) وَمَنْ فِى الْاَرْضِ جَمِيعاً ثُمَّ يُنْجِيهِ ١٥) كَلَّا اِنَّهَا لَظٰى ١٦) نَزَّاعَةً لِلشَّوٰى ١٧) تَدْعُوا مَنْ اَدْبَرَ وَتَوَلّٰى ١٨) وَجَمَعَ فَاَوْعٰى ١٩) اِنَّ الْاِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعاً ٢٠) اِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعاً ٢١) وَاِذَا

امر ایتدیك اللهنگ برلکنه وسننگ نبوتنگا اقرار ایتدك اوروج دوتاق نماز قیلاق هاموسنی قبول ایتدیك بوگا دخی راضی اولمادیگ علی‌نی بزه بیوك ایدوب (من کنت مولاه فعلی مولاه) دیدیك حضرت بیوردی بوامری من اوز طرفمدن اتمه‌مشم بلکه الله طرفندن‌در حارث دیدی اگر الله طرفندن ایسه اللهمنم باشمه داش سالسوگ ۴) «ملائکه وروح که‌عبارتدر جبرئیلدن الله طرفنه عروج ایدر اوگونده‌که اونگ قدری اللی مین ئیلدر» دنیائیللرندن ۵) «پس صبرایت» یامحمد اونلارگ تکذیبنه «گوزل صبراتمك ٦) اونلار قیامتی اوزاق گوررلر وبز قیامتی‌یاخون گوره‌ریك» اگرقیامتگ وقوعنه اعتقاداری اولسه قیامتی یاخون خساب ایدردیلر ٨) «اوگونده که‌گوك ارینمش گوموش گیمی اولار ٩) وداغلار یون گیمی» یارلنکلنمش یون‌گیمی ١٠) «وسؤل اولونماز بردوست بردوستدن» هرکس اوزشغلنه مشغول اولمقه گوره ویااینکه هیچکس هیچکسدن خواهش اتمز که‌اونگ گناهندن گوتوره ١١) نه‌اینکه قوملر بربرینی گورمه‌مك جهتنه احوال‌لرنی خبر آلمازلر بلکه «بربرینی گوررلر» اما هرکس اوزینه مشغول اولار بردسته بهشت طرفنه گیدر وبردسته جهنم طرفنه «گناه‌کار شخص آرزو ایدرکه کاش بوگونکی گونگ عذابندن» اوزی سلامت‌قالوب عوضنه بوآدملری «فداویره: اوز اولادنی» که‌آتا وآنالارندن اونلاری مقدم‌دوتاردیلر ١٢) وعورتلرینی» که دنیاده اولیله انسلری نهایت مرتبه‌ده ایدی «وقرداشنی ١٣) واوزقوملرینی‌که اونلاره‌یرویرردیلر» وپناه‌اولاردیلر شدت‌وقتنده ١۴) «ویر یوزینده اولان آدملرگ‌هاموسنی، صوگره الله‌اونلاره‌نجات‌ویریدی ١٥) بیله دگلدرکه اونلار گمان ایدیرلر بدرستیکه اوجهنم» خالص توسدی‌دن عمله‌گلن «زبانه وشعله‌در ١٦) چوخ قوپارداندر» بدنگ دریسنی واتنی «بریان‌ایتمك ایچون» انسانگ‌بدننده اتدن، دری‌دن ودماردن هیچ‌شیئی قالمازمگراینکه هاموسنی یالدیرار ١٧) «اواود چکراوزطرفنه‌هرکیمکه‌حقه دال‌چوگوروب‌واعراض‌ایدوب ١٨) واوکسیکه جمع‌ایدوب» دنیاده مال‌ودولتی «وقاب‌ایچنده ساخلیوب» وواجبی‌حقلرینی‌ویرمیوب ١٩) «انسان

مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعاً ٢٢) اِلَّا الْمُصَلِّينَ ٢٣) اَلَّذِينَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ٢٤) وَالَّذِينَ فِي اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ٢٥) لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ٢٦) وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ٢٧) وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ٢٨) اِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ٢٩) وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ٣٠) اِلَّا عَلٰى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ٣١) فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَاءَ ذٰلِكَ فَاُولٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ٣٢) وَالَّذِينَ هُمْ لِاَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ٣٣) وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ ٣٤) وَالَّذِينَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ٣٥) اُولٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ ٣٦) فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ٣٧) عَنِ الْيَمِينِ

چوق حريص خلق اولوبدر» پول جمع ايتمكه يااينكه هلوعى اللّٰه اوزى تفسيرايدوب بيورور ٢٠) «ايلكه اوكا يسليك يتشه» فقر وقحطليك كيمى «جزع ايدر ٢) ايلكه اوكا خير يتشه منع ايدر» مستحقه ويرمكدن ٢٢) «مگر نماز قيلاتلار ٢٣) كه نمازلرينده مداومت ايدنلردر» هرگز ترك ايتمزلر ٢٤) «واوكسلركه اونلارنگ ماللرينده معلوم ومعين حق واردر ٢٥) سؤال ايدن فقيره وسؤال ايتمين فقيره» عبارتدر زكوة واجبه‌دن ٣٦) «واوكسلركه قيامت گوننه ايناناتلر»كه بيشك واقع اولاجاقدر ٢٧) «واوكسلركه اوزلرننگ اللهننگ عذابندن قورخانلاردر» كه اونلارنگ عبادتلرى قبول اولميوب معصيتلرى جهتنه جهنمه داخل اولالار حقيقتده مؤمن گرك بوبله اولا ٢٨) «بدرستيكه اونلارنگ اللهننگ عذابى خاطر جمع اولمش دگلدر» هيچكس خاطرجمع اولا بيلمز اللهنگ عـذابندن ٢٩) «واوكسلركه اوزفرجلرينى حفظ ايدرلر» نامحرملر ايله ياخوللق ايتمكدن ٣٠) «مگراوزعورتلرينه يااوكنيزلره‌كه اونلارنگ اللرى مالك اولوب ساتون آلماق ايله «اونلارمذمت اولونمازلر» اوعورللرايله ياخون اولمقه ٣١) «پس هركسكه بوذكر اولاندن تجاوز ايده پس اوطائفه حددن تجاوز ايدنلردر ٣٢) واو كسلركه اوزامانتلرينه وعهدلرينه مراعات ايدنلردر» وصيت وامانت وحكومتده هرگز خيانت ايتمزلر ٣٣) «واوكسلركه اوز شهادتلرنى اقامه ايدرلر» سؤال اولونان وقتده انكار ايتميوب ادا ايدرلر ٣٤) «واوكسلركه نمازلرنى ساخلايانلردر» وقتنده ادا ايدرلر ٣٥) «اوكسلركه بوصفتلرله متصف اولديلر باغلارده كرامى وعزيز اولمشلاردر ٣٦) پس نه‌اولوبدر اوكسلره‌كه كافر اولديلر سننگ طرفگا سرعتله گلرلر ٣٧) صاغ طرفدن وصول طرفدن متفرق دسته‌لردر آيااونلاردن هربرى طمع ايدر كه نعمتلو بهشته داخل اولوناالار» اوسببه‌كه ظاهرده اظهار اسلام ايدرلر

وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ٣٨) اَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ اَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ٣٩) كَلَّا اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ٤٠) فَلَا اُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ اِنَّا لَقَادِرُونَ ٤١) عَلَى اَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ٤٢) فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ٤٣) يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْاَجْدَاثِ سِرَاعًا كَاَنَّهُمْ اِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ ٤٤) خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ

وباطنده منافقلردر ٣٩) «بيله‌دگلدر» اونلر بهشته داخل اولابيلمزلر «بز خلق ايتديك اونلری اوزادن كه اونلار بيلمورلر» يعنی نطفه‌دن صوكره اونلاری انسان حالنده گتورمشوك اما اونلار بزه ايمان گتورمزلر ٤٠) «ايله‌دگل قسم يادايديرم مشرقلرك ومغربلرك اللهنه» كه اوچ‌يوز آلتمش مشرق واوقدر مغرب وار اوگونده كه گون اويردن طلوع ايدر اوبری گون اويردن طلوع ايتميوب باشقه يردن طلوع ايدر ئيلك آخرينه‌ديك ٤١) «حقيقتده بزيم قدرتيمز واركه اونلاری هلاك ايدوب اونلارك يرينه اونلردن يخشی مخلوق عوض ايدك وبز عاجز دگيليك» كه عذابه مستحق! اولانلاردن بر نفر بزيم قباقمزدن قاچا ٤٢) «پس تركايت اونلاری يا پيغمبر ص كه شروع ايتسونلر باطل سوزلرينه ولهوولعب ايتسونلر» اوشاقلار كيمی «تااينكه يتشه‌لر او گونلرينه‌كه وعده اولونوبلار قيامتده ٤٣) اوگونده چيخارلر قبرلردن سرعتله گويا كه اونلار نصب اولمش علملر طرفنه قاچارلر» يااينكه دنياده عبادت ايتديكلری بتلر طرفنه گيديرلر بوسوز استهزايوليله‌در ٤٤) «اوحالتده‌كه ذليلدر اونلارك گوزلری» اوگونك قورخوسندن هيچ يره باخاييلمزلر «اونلاری ذليل‌ليك ورتر بوگون اوگوندر كه اونلار وعد اولونمشدیلر» بوگونه يتشمگه امادنياده اوگا ايناتمورديلر

سورة نوح (٢٨) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) اِنَّا اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلَى قَوْمِهِ اَنْ اَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَاْتِيَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ٢) قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ٣) اَنِ اعْبُدُوا اللّهَ وَاتَّقُوهُ وَاَطِيعُونِ ٤) يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ

١) «بز گوندرديك نوح پيغمبری اوز قومنه‌كه قومنگی اللهنگ عذابندن قورخوت اوندن قباق كه اونلاره دردناك عذاب گله» ٢) نوح اللهنگ امرينه اطاعت ايدوب

اِلٰى اَجَلٍ مُسَمًّى اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ٥) قَالَ رَبِّ اِنِّى دَعَوْتُ قَوْمِى لَيْلًا وَنَهَارًا ٦) فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآئِى اِلَّا فِرَارًا ٧) وَاِنِّى كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا اَصَابِعَهُمْ فِى اٰذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَاَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ٨) ثُمَّ اِنِّى دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ٩) ثُمَّ اِنِّى اَعْلَنْتُ لَهُمْ وَاَسْرَرْتُ لَهُمْ اِسْرَارًا ١٠) فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ اِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ١١) يُرْسِلِ السَّمَآءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ١٢) وَيُمْدِدْكُمْ بِاَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ اَنْهَارًا ١٣) مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلّٰهِ وَقَارًا ١۴) وَقَدْ خَلَقَكُمْ اَطْوَارًا ١٥) اَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللّٰهُ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًا ١٦) وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ

باشلادی قومنی دعوت ایتمگه «ودیدی ای‌منم قومیم من‌سیزنگ ایچون آشکار قورخوزانم ۳) بونیله‌که اللهه عبادت ایدیگ واولدن قورخون» شریك‌قرار ویرمیوگ معصیت اتمیوگ «وبگا اطاعت ایدیک» اوامرلرده‌که الله طرفندن گتورمشم ۴) «تااینکه الله سیزنگ گناهگزی باغشلیه» وسیزه تیز عذاب گوندرمیوب «سیزنگ اجلگزی معین وقته‌دیك تاخیر ایده ایلکه اللهنگ مدتی ووقتی یتشدی تأخیر اولماز اگر سیز بیله‌سگز» بوسوزنگ صحتنی ٥) «نوح دیدی ای‌منم اللهیم اوزقومیمی گیجه وگونوز دعوت ایتدیم» سننگ عبادتگا ٦) «اونلاره‌منم دعوت ایتمگیم آرتوماردی‌مگر قاچماقی» ونفرت ایتمگی ایمان گتورمکدن ٧) «من‌هروقت که اونلاری‌سننگ طرفگا چاغردیم تااینکه سن اونلرگ گناهلرینی‌باغشلیاسن بارماقلارنی قولاقلارینه داخل ایتدیلر ولباسلارینی باشلارینه چکدیلر» که‌منم سوزلریمی ایشتمیه‌لر «واصرار ایتدیلر کفرده وتکبرلیك ایتدیلر بیوك تکبرلیك ایلمك» برنوعله‌که آتااوغلانگ[?] الندن دوتوب گتوروب نوحی نشان وبروردیکه البته سن‌بیوك اولان وقتده بوگا ایمان گتورمیه‌سن ٨) «صوگره اونلاری آشکارا چاغردیم ٩) صوگره من‌آشکار ایتدیم اونلاری دعوت ایتمگی‌و گزلین اونلاره آهسته‌دیمگی» هرنوع‌دعوت‌لازم‌ایدیسه عمله‌گتوردیم جمیعتده وتك‌لیکده ١٠) «صوگره دیدیم‌که استغفار ایدیگ اللهگزه شرکدن‌بدرستیکه الله‌چوخ باغشلایاندر» اوکسیکه باغشلانمق ایستیه ١١) «الله گوگدن‌سیزه‌چوخ یاغدران ومنفعت‌ویرن‌یاغش گونده‌رر ١٢) وکومك ایدرسیزهماللر واولادایله» هرایکیسنی چوخ ایدر سیزه باغلار وبوستانلار ونهرلر خلق‌ایدر» مرحمت ایدوب باغلار وآقاجلارگزی‌سیراب ایدر ١٣) «نه‌اولوبدر سیزه‌که الله‌تعالی آخرتده‌سیزه تعظیم ایتمگه وثواب ویرمگه امیدوار اولمورسگز اللهسیزی طورطور ونوع نوع خلق ایدبدر» گاه جوان گاه‌پیر

الشَّمْسَ سِرَاجاً ١٧) وَاللّٰهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتاً ١٨) ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجاً
١٩) وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطاً ٢٠) لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلاً فِجَاجاً ٢١) قَالَ نُوحٌ رَبِّ
إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا خَسَاراً ٢٢) وَمَكَرُوا مَكْراً كُبَّاراً
٢٣) وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدّاً وَلَا سُوَاعاً وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْراً
٢٤) وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيراً وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالاً ٢٥) مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا
نَاراً فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ أَنْصَاراً ٢٦) وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ

ویااینکه بردسته اؤلر بردسته گلر ١٥) «آیا گورمورسگز الله یدی گوگی نیجه خلق ایتدی
طبقه طبقه اوستندن ١٧) وآیی اونلارده ایشیقلو ایتدی وگونی یراهلنه چراغ ایتدی
١٧) والله تعالی سیزه یردن نباتاتی گوگرتدی ١٨) صوگره سیزی یره قایتارار»
اؤلوب یرده دفن اولارسگز «وسیزی یردن خارج ایدر ١٩) والله تعالی یری سیزه
بساط ایتدی» فرش کیمی دوشه‌دی ٢٠) «تااینکه سیز یرگ یوزینده وسعتلو یوللار
ایله گیده‌سگز» ایلکه نوح قومنگ ایمانندن ناامید اولدی ٢١) «دیدی ای منم اللهم قوم
بگا معصیت ایتدیلر» امرولهیمه باخمادیلر «وتابع اولدیلر اوکسه‌که اونلارگ مالّلاری
واولادی آرتورمادی اونلاره مگر زیانکارلق» یعنی اونلار دولتلولرگ سوزونه باخوب
دیدیلر اگر نوح دوغری پیغمبر اولسیدی الله اوگا دولت ویرردی ٢٢) «وحیله
ایتدیلر بیوك حیله ایتمك» دولتلولر فقیرلری واوشلاقلاری تحریص وترغیب ایتدیلر
نوحی اؤلدرمگه اوقدر نوحه داش آتدیلرکه نوح داشگ آلتنده قالدی اونلار
خیال ایتدیلرکه نوح مقتول اولدی ایلکه اونلار گیتدیلر جبرئیل گلوب داشی گوتوروب
نوحی خلاص ایتدی ٢٣) «نوحگ قومی بربرینه دیدیلر البته ترك ایتمیوگ اوز
الله‌لارگزی» عموماً «وترك ایتمیوگ» مخصوصاً کوچك الله‌لاری‌که آدلاری بودر «ودی»
کیشی صورتنده «وله سواعی» که عورت صورتنده ایدی «وله یغوثی» که شیر صورتنده «وله
یعوقی» که آت صورتنده «وله نسری» که کرکس صورتنده ایدی ٢٤) «وهرآینه گمراه
ایتدیلر جوخ آدملری وسن آرتورما ظالملره مگر گمراهلقی یاهلاکتی ٢٥) اوللاراوز
گناهلاری سببنه غرق اولدیلر طوفالده پس داخل اولوندیلر جهنم اودینه اوللار
اللهدن سوا اوزلرینه کومك ایدنلر تاپمادیلر» که اللهگ عذابنی اونلردن دفع ایده
٢٦) «ونوح دیدی ای الله یریوزینده کافرلردن هیچ برنفر ساکن اولان قویمه ٢٧) سن
اگر اونلری قویاسن قالالرسنگ بنده‌لرگی گمراه ایدرلر ودوغمیه‌لر مگر گناه ایدن کافرلر»
تااینکه طفل معصوم جهتنه عذابده تأخیر عمله گلمیه ٢٨) «پروردگارا باغشلامنی

دَيَّاراً ۲۷) اِنَّكَ اِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا اِلَّا فَاجِراً كَفَّاراً ۲۸) رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِناً وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ اِلَّا تَبَاراً

ومنم آتامی وآنامی واوکسیکه داخل اولا منم ایویمه مؤمن اولان حالده وباغشلا مؤمن کیشی لری ومؤمنه عورتلری وآرتورمه ظالماره مگر هلاکتی» نوح لفریں ایتدی کافرلره عذاب نازل اولمقله ودعا ایتدی مؤمنلره باغشلانمق ایله هر ایکیسنی الله قبول ایتدی

سورة الجن (۲۸) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

نصف

۱) قُلْ اُوحِيَ اِلَيَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا اِنَّا سَمِعْنَا قُرْاٰناً عَجَباً ۲) يَهْدِي اِلَى الرُّشْدِ فَاٰمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا اَحَداً ۳) وَاَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَداً ۴) وَاَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللّٰهِ شَطَطاً ۵) وَاَنَّا ظَنَنَّا اَنْ لَنْ تَقُولَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ كَذِباً ۶) وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقاً ۷) وَاَنَّهُمْ

۱) «دیگان یا پیغمبر ص: بڭا وحی اولوبدرکه من قرآن اوخویان وقتده بر نفر جن قولاق آسوب‌در جنلرڭ بعضی‌سی بعضی‌سنه دیدیلر بز تعجبلو قرآن ایشتدیك» فصاحت وبلاغتده ومخلوق کلامنه اوخشامامقده ۲) «دوزلگه هدایت ایدر پس بز اوڭا ایمان گتوردیك» که او الله طرفندن‌در «وهرگز اوز اللهمزه بر احدی شریك ویرمریك ابن عباس‌دن روایتدرکه حضرت رسول جن طائفه‌سنه مخصوصا برشیئی اوخومیوب بلکه حضرت نیچه نفر اصحابله عکاظ بازارینه گیدن وقتده جنلردن بردسته حضرته راست گلدیلر اووقتده‌که حضرت اوز اصحابیله صبح نمازی قیلوردی جنلر قولاق آسوب قرآنڭ فصاحت وبلاغتندن تعجب ایدوب گیدوب احوالاتی قومه نقل ایتدیلر دیدیلر ۳) «اوجادر بزیم اللهمزڭ عظمتی وقدرتی اوزینه عورت ونه اولاد اخذ ایتمدی ۴) حقیقتده بزیم جاهل وسفیه‌لریمز اللهه حق‌دن اوزاق سوزدیرلر» واللهه شریك قرارویروردیلر ۵) «بز گمان ایتدیك که جن وانس طائفه‌سی اللهه یالان دیمزلر» شریك واولاد اخذ ایتمکده ۶) انساندن برپاره کشیلر جنڭ بعضی کشیلرینه پناه آپارارلر» اووقتده عرب آراسنده قاعده ایدی سفرده گیجه منزله یتشنده دیردیلر

ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللّٰهُ اَحَداً ۸) وَاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَساً شَدِيداً وَشُهُباً ۹) وَاَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهُ شِهَاباً رَصَداً ۱۰) وَاَنَّا لَا نَدْرِي اَشَرٌّ اُرِيدَ بِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَداً ۱۱) وَاَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذٰلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدَداً ۱۲) وَاَنَّا ظَنَنَّا اَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللّٰهَ فِي الْاَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَباً ۱۳) وَاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰى اٰمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنْ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْساً وَلَا رَهَقاً ۱۴) وَاَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُولٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَداً ۱۵) وَاَمَّا

من پناه آپارورم بوچولك عزيزلرينه قومك سفيهلرندن بوخيال ايلهكه جنلر اونلارى حفظ ايدر «پس انسان طائفهسى جنلره سركشلكى» وجهلى وكفرى كفر اوستندن «آرتورارديلر» وجنلر اوزلرينى بيوك حساب ايدرديلر ۷) «وانسان طائفهسى گمان ايتديلر نيجهكه سيز كفارجن گمان ايتدكز بونيكه اللّٰه بر احدى مبعوث ايتمز» پيغمبرليكه موسى وعيسىدن صوكره ياباينكه براحد اؤلندن صوكره ديريلمز ۸) «بز قصد ايتديك گوگى» ويوخارى عالملره چيخماق ايستديك «پس بز تاپديق كه ا. عالم قوتلو قراوللر وايشيقانمش يولدوزلر ايله دولودر
۹) بز بوندن سابق ملائكهلرك سوزلرينى ايشتمك ايچون گوگك بعض يرلرنده اوتورارديق اما ايندى ايشتمك ايستينلر ايشيقلو يولدوزى اوزينه منتظر تاپار» كه اونى يولدوزك اودى ايله ياندیره ۱۰) «بدرستيكه بز بيلموروك يرده اولان آدملره آيا پيسليك اراده اولوبدر» كه اللّٰه عذاب گوندهروب جميع مشركلرى اولدورهجك «ياباينكه اونلارك اللهى اونلره اصلاح وخيرى اراده ايدوبدر» كه اونلرى هدايت وايمانه داخل ايده ۱۱) «بدرستيكه بزلردن صالحلر وار» كه يخشى عمللر ايدرلر «وصالحلردن اشاغه رتبهلو آدملر وار بز مختلف طريقهلر ايله واريديق» بعضى مسلمان بعضى كافر ۱۲) «بز گمان ايتديك وبيلديككه بز اللهى عاجز ايدهبلمريك يردهء هيچ يره قاچابلمريك «والبته بز اونى عاجز ايدهبلمريك قاچماق ايله ۱۳) ايلكه بيز هدايت ايدن قرآنى ايشتديك اوگا ايمان گتورديك هركسكه اللهنه ايمان گتوره اوكس قورخماز نه ثوابنك آزلقندن ونه ظلم يتشمكدن ۱۴) بزدن اللهك امرينه تسليم اولانلار وحقدن خارج اولانلار وار هركسكه اللهك امرينه بويون قويا پس اونلار قصد ايدرلر دوز يولى» وبهشته گتمگى ۱۵) «واما حق يولدن چخانلار جهنمك اودونلارى درلر » اللهك علمنده اونلارى اوده آتارلار نجهكه اودونى آتارلر تمام اولدى جنلرك صحبتى
۱۶) «واگر اسلام طريقهسنده دوز اولالار» وايمان گتوروب حق يول ايله گيدهلر

اَلْقاسِطُونَ فَكانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَباً ١٦) وَاَنْ لَوِ اسْتَقامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَاَسْقَيْناهُمْ ماءً غَدَقاً ١٧) لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذاباً صَعَداً ١٨) وَاَنَّ الْمَساجِدَ لِلّٰهِ فَلا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَداً ١٩) وَاَنَّهُ لَمّا قامَ عَبْدُ اللّٰهِ يَدْعُوهُ كادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَداً ٢٠) قُلْ اِنَّما اَدْعُوا رَبِّي وَلا اُشْرِكُ بِهِ اَحَداً ٢١) قُلْ اِنِّي لا اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرّاً وَلا رَشَداً ٢٢) قُلْ اِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللّٰهِ اَحَدٌ وَلَنْ اَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَداً ٢٣) اِلّا بَلاغاً مِنَ اللّٰهِ وَرِسالاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ لَهُ نارَ جَهَنَّمَ خالِدِينَ فِيها اَبَداً ٢٤) حَتّٰى اِذا رَاَوْا ما يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ اَضْعَفُ

«اونلاری چوخ سوایله سیراب ایده‌ریك» كه‌جمیع شیئی‌لرك حیاتی سوایله‌در اونلارك روزی‌لری اونلارا هر طرفدن یتشر ١٧) «تااینكه اونلاری امتحان ایدك بولمت وفراوانلقده وهركسكه اللهك ذكرندن وعبادت اتمكدن اعراض ایده اونی طاقتدن زیاده عذابه داخل ایده‌ریك ١٨) حقیقتده مسجدلر الله ایچوندر واونك ایوی‌در اللهایله براحدی چاغرمیوك»واوكا شریك قرار ویرمیوك ١٩) «ایلكه اللهك بنده‌سی» محمدص نبوّت امرینه «قائم اولدی دعاایدر اللهه» لااله الاالله دیر وقرآن اوخویار نمازده «جنلر یاخون اولدیلار كه ازدهام ایده‌لر» پیغمبرك اوستنه قرآنی ایشتمكه «رغبت اتمك جهتنه» یااینكه بوسوز جنلرك سوزك تتمه‌سیدر كه‌حضرت قرآن اوخویان وقتده اصحاب ازدهام ایدیزدیلر پیغمبره یاخون اولوب قرآنی ایشتمكه یادشمنلری یغیلوب ایستدیلركه اونی‌اولدوره‌لر ٢٠) «دیگلن یاپیغمبر بودر وبوندن غیری دگلدر كه‌من دعا ایده‌رم اللهمه ومن شریك قرار ویرمرم اللهه براحدی» چونكه پیغمبره مشركلر دیدیلركه بیوك امر گتوروبسن كه‌بز اونك مثلنی ایشتمه‌مشوك بوخیالدن قایت حضرت جواب ویردیكه من اللهك بنده‌سی ام وبركسی اوكا شریك اتمرم ٢١) دیگلن‌یامحمد من‌مالك‌اولمارام»اوزطرفمدن«سیزه‌ضرر وخیرویرمكه»وهیچ بریسنه من قادردگلم محض الله قادردر خیر وضرر یتورمكه ٢٢) «دیگلن یامحمدص اگر من اللهه معصیت ایتسم اللهدن بكا براحد پناه اولماز» اكر بكا عذاب اتمك ایستیه «ومن تاپمارام اللهدن‌غیری پناه‌یری» ٢٣) من‌هیچكسه‌ضرر ونفع‌ویره بلمرم «مگر الله طرفندن اولان آیتلری یتورمكی» واللهك ایلچی‌لیك‌لرنی، من آنجق‌اللهك حكمنی خلقه یتوره‌رم وزورله اونلاری ایمانه‌داخل‌ایده‌بلمرم «واوكسكه معصیت ایده اللهه واونك پیغمبرینه اونك ایچون‌در جهنمك اودی همیشه‌لیك‌درلر اونده ٢٤) مشركلر سكا غلبه‌ایتمك خیالنده‌درلر اوزمانه‌دیك كه‌وعده اولونودیقلری عذابی گوره‌لر تیزلیك‌ایله بیلرلر اووقت‌كه كیم ضعیف‌راقدر گومك جهتنه وآزدر عدد

نَاصِراً وَاَقَلُّ عَدَداً ۲۵) قُلْ اِنْ اَدْرِي اَقَرِيبٌ مَا تُوعَدُونَ اَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي اَمَداً ۲۶) عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ اَحَداً ۲۷) اِلَّا مَنِ ارْتَضَى مِنْ رَسُولٍ فَاِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَداً ۲۸) لِيَعْلَمَ اَنْ قَدْ اَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَاَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَاَحْصَى كُلَّ شَيْئٍ عَدَداً

جهتنه» مؤمنلر یامشرکلر ۲۵) «دیگل یامحمد من‌بیلمورم آیاياخوندر اوزادکه‌سیز وعده اولونورسگز (قیامت) یااینکه اونگ ایچون منم اللهیم معین وقت قرارایدر ۲۶) ایله اللّٰه‌که غیبی بیلندر» که‌قیامت نوقت اولار «پس ظاهر اتمز اوزغیب ایشنی براحده ۲۷) مگراوزی پسند ایتدیکی ایلچیلره» اوگاغیبی بیلدیرر اوقرارله که‌اوزی مصلحت‌بیلر «پیغمبرگ قباقنده‌ودالنده» ملائکه‌لردن «قراول‌گتورر» وپیغمبری دشمنلرگ شرندن‌ساخلار یااینکه پیغمبرگ قباقنده ودالنده علم‌یولنی آچارکه گیچمش وگله‌جك ایشلره اونی‌خبردارایدر ۲۸) «تااینکه اللّٰه‌تعالی بیله‌که‌پیغمبرلر اوزلرنگ اللهنگ ایلچی‌لیك‌لرنی واحکامنی خلقه یتوردیلر واللهگ علمی اونلرگ یانده اولان احکامه احاطه ایدبدر وهرشیئگ عددینی احاطه ایدبدر» هرشیئگ سـاینی بیلور حتی خشخاشگ دانه‌سنگ وگوگدن یاغان یاغشگ قطره‌لرینگ حسابنی .

(بیان) غیبدن خبر ویرملك عبارتدر اوندن‌که برشخص گورمدیکی وایشتمدیکی شیئی خبر ویره اگر بوخبر دوغری‌ایسه اوگا دوغری خبر ویریجی دیرلر اگر یالان‌ایسه اوگا یالانچی دیرلر. بعض زمانلرده بعض آدملردن بعض خبرلر ایشیدیلوب که‌حقیقتده اوخبر دوغری اولوب مثلا زمان اسلامدن قباق بعض کاهنلر خبر ویروبلر حضرت محمدص‌گ تولدنه وگله‌جکده پیغمبرلکنه ویااینکه بعض کاهنلردن ونجوم‌علمی بیلنلردن بعض واقعه‌لره دائر خبر ویریلوب نجه که تاریخ کتابلرینده معلوم‌در اوجمله‌دن بعض تقویملرده یاغش ، دولی یاغمقه ویا گون آی دوتولمقه وباشقه وقایعه خبر ویریلور وگله‌جکده دوغری اولور بوخبرلر بز دیدیکیمز علم غیبه‌دخلی اولمیوب بعضی‌سی اتفاقی وتخمینی وبعضی‌سی نوع بنوع اسباب وعلملردن حاصل اولان خبرلردر که‌اولیله رجوعمز یوخدر اصل سوزیمز پیغمبر جنسندن بدون اسباب وآلت ظاهر اولان خبرلردر اعراف سوره‌سنگ ۱۸۶ مجی آیه‌سـنده عرض اولونمشدیکه پیغمبرلر غیبی بیلمگ وبیلمه‌ملك خصوصنده نیچه آیه‌لر وارد اولوب بعضی آیه‌لر دلالت ایدیرکه غیب بیلملك مخصوصدر اللهه بعض آیه‌لر دلالت ایدیرکه پیغمبرلر علم غیب بیلورلر اوجمله‌دن همین ۲۶مجی آیه‌در بوآیه‌لرگ تطبیقی بیله اولابیلرکه (واللّٰه‌اعالم)پیغمبرلرگ اوزلرینگ وجود شریفلری‌اللهگ اراده ومشیتنه موقوف اولان گیمی اونلرده اولان صفات کمالگ هموسی اوجمله‌دن غیبه خبردار

اولماقلری دخی موقوفدر اللهڭ ارادەسنه یعنی اوزلری مستقلا برشیئه مالك اولمیوب
هردقیقەده اللهدن فیض یتشمکه محتاجدرلر ایلکه حکمت الله علاقه بغلادی که
پیغمبرلر ایله باشقه جماعت آراسنده فرق اولماق ایچون پیغمبرلر عالم اولالار اوشیئەکه
سائرلر اوڭا عالم دگلدر البته اونلری عالمایدر واگر حکمت تقاضا ایده کەاونلر
غیبی بیلمیەلر تااینکه احکام شرعیەلرڭ بریسنی خلق آراسنده جاری‌ایده اوصورتده
اونلارڭ علمنی اللدن آلار مثلا مسئلهٔ شك وسهوی خاقه بیلدیرمك ایچون ممکندر
کەالله‌تعالی پیغمبرینه سهو ایتدیره تااینکه سائر مؤمنلر نمازلرینده سهو ایدن وقتده
حیا ایتمیوب لازمی مسئلەلری تعلیم آلالر (بیز دیمەدیك پیغمبرص سهو ایتدی
وبوسوزی مثل بابتی ایله عرض ایلدیك مطلبی قاندیرمقدن اوتری) بوسوزلردن
مقصود اودرکه پیغمبرلرڭ غیبدن خبر ویرمکی اور یانلرندن اولمیوب اللهدن
اونلرەیتشن فیض‌واسطەسیله عمله گلوبدر نجەکه اصول کافی‌کتابنده وبحار الانوارڭ
۷مجی جلدنده تفصیلا ذکر اولوبدر همین آیه شریفەده خداوندعالم صراحتله
بیورور: اللەغیبدن خبرویرمکی براحده بیلدیرمیوب مگراوزی بگندیگی ایلچیلرینه
همین مقامده بندهٔ حقیر مترجم کمال جرئتله پیغمبرص‌ه رسالتدن باشقه منصب
ویرمینلردن سؤل ایدیرمکه پس بوآیەیه جوابلری ندر وحال‌انکه بوآیه اوجا سسله
چاغرورکه الله علم‌غیبی اوزی بگندیگی پیغمبره مرحمت ایدوب ایلکه ثابت اولدیکه
پیغمبرلر علم غیبی بیلورلر اوصورتده اوجنابلر اوز وصی وجانشین‌لرینه اوعلمدن
دخی‌برحصه ونصیب ویروبدر نیجەکه حضرت امیرالمؤمنین علیع بیوردیکه حضرت
پیغمبرص علمدن مین‌قاپی منم یوزیمه آچدی کەهر بریندن مین قاپی آچیلور. تعجب
بوندەدرکه میزان الحق صاحبی واوڭا تابع اولانلر اوجنابڭ غیبدن خبر ویرمکنی
نقل ایدوب جوابنده دیوبدرکه بوخبرلری محض اوز قوشوننی جرئتلندیرمکدن
اوتری دیوب واتفاقاً دیدیکی گیمی عمله گلوب بوندن دخی تعجبلو اودرکه اسلام
علمالری آدلانان کسلردن بعضی‌سی بوندن بدتر تنزل ایدوب اوحضرتدن علم غیب
ظاهر اولمقی انکار ایتمکدن سوا بوخصوصده تصنیف اولان کتابلری ووارد اولان
روایتلری رد وقائل‌لرینی مذمت ایدبدر بومقامده حضرت پیغمبرص‌دن عمله گلن
غیبدن خبر ویرمکی بویرده سایمقه فرصت تاپمیوب همین ترجمهٔ شریفەده او
حضرتڭ غیبدن خبر ویرمکنی چوخ یرلرده ذکر وبیان اولمقه کفایت واومقاملره
دقتله ملاحظه وایکی طرفڭ سوزینی عدالت میزانیله تحقیق ایتمکه توصیه اولونور

سورة المزمل (۲۰) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) يا ايها المزمل ۲) قم الليل الا قليلا ۳) نصفه او انقص منه قليلا ۴) او زد عليه ورتل القرآن ترتيلا ۵) انا سنلقي عليك قولا ثقيلا ۶) ان ناشئة الليل هي اشد وطئا واقوم قيلا ۷) ان لك في النهار سبحا طويلا ۸) واذكر اسم ربك وتبتل اليه تبتيلا ۹) رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وكيلا ۱۰) واصبر على ما يقولون واهجرهم هجرا جميلا

۱) «ای کلیمه بورونمش پیغمبر» اول‌دفعه وحی نازل اولانده پیغمبر ص کلیمه بورونوب یاتمشدی که بوآیه نازل اولدی یااینکه ای پیغمبرلك کلیمنه بورونمش ۲) «دور گیجه نمازی قیلمقه مگر گیجه‌نك آزینی» که عبارتدر نصفدن یعنی ۳) «گیجه‌نك یاریسنی یااینکه یاریدن برقدر آز ایتگل» نماز قیلماق وقتنی: گیجه‌نك بر ثلثی نماز قیل ۴) «یااینکه آرتور گیجه‌نك یاریسنه» برقدر آرتقی «واوخو قرآنی آرام اوخومقله» یااینکه اوخویانده حرفلری اوز مخرجندن ادا ایت وآیه‌لرك تمامنده نفسگی آل یااینکه گونوزه کفایت ایتمیوب گیجه‌لر دخی قرآنك احکامنی مشرکلره اوخویوب اونلری قرآنه دعوت ایت ۵) «بدرستیکه بزآغر سوزلو اولان قرآنی گوندره‌ریك» آغردر سکا وسنك امتکا اماپیغمبره آغردر اوجهته‌که تبلیغ رسالتده نه‌قدر اذیت وزحمته مرتکب اولوب راحتلقی ترك ایده امامته آغرلقی اوجهته‌درکه قرآنده اولان امرونهی‌لری عمله گتورملك البته‌چتین‌در ۶) «بدرستیکه گیجه‌نك ساعتلری» که بربرنك دالنجه ناشی اولور یااینکه یاتاندن صوکره دورماق «شدتلودر زحمت وآغرلق جهتنه» که راحتلك وقتی زحمته دوشمك‌در «ودوغری‌راقدر دانشماق جهتنه» که اووقتده وحالتده اللّه‌دن سوا هیچکس خیاله گلمز اووقتده لازمدر عبادت اتملك یاحرم مکه‌ده جمیع اولان مشرکلری دعوت ایتملك ۷) «بدرستیکه سنك ایچون گونوزده اوزون گلوب وگیتملك‌وار» اوزکسب وشغلندن اوتری ۸) «وذکر ایت اللهك آدنی» وبسم اللّه‌دی «وقطع اول اللّه طرفنه برنوع قطع اولماق» که جمیع مخلوقاتدن امیدگی کسوب اللهه واصل اول ۹) «اللّه گون چیخانك و گون باتانك اللهی‌در حق اللّه یوخدر مگر حقیقی اللّه پس اونی اوزکا وکیل اخذایت ۱۰) وصبرایت سکا دیبان سوزلره» که ساحر وکاهن دیرلر «وترك ایت اونلاری گوزل

۱۱) وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ اُولِي النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلاً ۱۲) اِنَّ لَدَيْنَا اَنْكَالاً وَجَحِيماً ۱۳) وَطَعَاماً ذَا غُصَّةٍ وَعَذَاباً اَلِيماً ۱۴) يَوْمَ تَرْجُفُ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيباً مَهِيلاً ۱۵) اِنَّا اَرْسَلْنَا اِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِداً عَلَيْكُمْ كَمَا اَرْسَلْنَا اِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولاً ۱۶) فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَاَخَذْنَاهُ اَخْذاً وَبِيلاً ۱۷) فَكَيْفَ تَتَّقُونَ اِنْ كَفَرْتُمْ يَوْماً يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيباً ۱۸) اَلسَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولاً ۱۹) اِنَّ هٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ اِلَى رَبِّهِ سَبِيلاً ۲۰) اِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ اَنَّكَ تَقُومُ اَدْنَى مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللّٰهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ اَنْ لَنْ تُحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَؤُا

ترك ایتمك ایله» نصیحت وحسن اخلاق ایله رفتار ایت ۱۱) «وقوی منی واوکسلری که تکذیب ایدرلرسنی که اونلار نعمت ودولت صاحبلریدر» دنیاده «ومهلت ویر اونلاره آز مهلت» تیز دركه بدر دعواسنده جزالرینه یتشرلر ۱۲) «بدرستیكه بزیم یانمزده آغر زنجیرلر وجهنم وار ۱۳) یین وقتده بوغازده قالوب اشاقه گیتمین خوراكلر و درناك عذاب وار ۱۴) اوگونده كه یرحركت ایدر» شدتلو زلزله ایله «وداغلار اضطراب ایدر وداغلمش قوم اولار» ۱۵) ای مشركلر «بزسیزه پیغمبر گوندردیك كه شهادت ایدندر سیزه» آخرتده واقع اولان عذابی یادنیاده ایتدگگز عمللره آخرتده شهادت ایدر «نیجه كه فرعونه پیغمبر گوندردیك» موسی بن عمرانی ۱۶) «پس فرعون پیغمبره معصیت ایدوب واونك سوزنی قبول ایتمدی بزاونی شدتلو عذابه اخذ ودریاده غرق ایتدیك ۱۷) پس نجه قورخارسگز اگر كافر اولاسیگز» دنیاده وپیغمبره ایمان گتورمیه سگز «اوگونك عذابندن كه اونك شدتی جوان اوشاقلاری قوجه ایدر» او گونده كیمه پناه آپارارسگز ۱۸) «گوك یاریلار اوگونك شدتی جهتنه اللّٰهك وعده سی عمله گلملودر» اونده هرگز خلاف اولماز ۱۹) «بو آیتلر یاده گتورمك وموعظه در هركس كه اللّٰهك ثوابنه یتشمك ایستیه اوگا یول تاپار» تقوی ایتمك ایله ۲۰) «بدرستیكه سنك اللّٰهك بیلور كه گاه گیجه نك اوچدن برینه یاخون گاه گیجه نك یاریسنی گاه گیجه نك اوچدن برینی سن وسنله اولان طائفه نك بعضی یوخودان دورارسگز عبادت ایتمگه» بعضی عبارتدر علی ع وابوذر غفاریدن «واللّٰه تعالی گیجه وگوندوزی اندازه ایله قرار ایدر» تااینكه گیجه وگونوزك ساعتلرینده اللّٰهك امرینی عمله گتوره سگز «اللّٰه تعالی بیلور كه هرگز سیز سایوب حساب ایده بیلمزسگز» یااینكه اللّٰه بیلور كه حق عبادتی سیز عمله گتوره بیلمزسگز وبشریته گوره قدرتگز یوخدر چونكه اونلر

مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْاٰنِ عَلِمَ اَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضٰى وَاٰخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِى الْاَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاٰخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرًا وَاَعْظَمَ اَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

گیجه نمازینده اوقدر اياق اوسته دورمشدی‌لر که‌قدملری شیشمشدی «الله‌تعالی سیزه تخفیف ویردی» که بوقدر اوزگزی‌زحمته‌سالمیون «قرآن‌شریفدن‌اوخویگ» ومضمونتی‌خلقه بیلدیریگ «اواندازه‌ده‌که سیزه‌میسراولا الله‌تعالی‌بیلورکه‌سیزگ بعضی‌گز ناخوش‌اولار» وقادر اولماز قرآنگ هاموسنی اوخومقه «وباشقه طائفه‌سیزدن یریوزینه‌سفر ایدرلر اللهگ‌فضلندن روزی‌ایسترلر‌وبرطائفه سیزدن دعوا‌ایدرلر‌اللّه‌یولنده» بولارگ‌هاموسنده تخفیف لازمدر بوسببه «نه‌قدر اوخومق ممکن اولسا اوقدراوخویوگ ونمازقیلوگ وزکوة ویرگ وقرض ویرگ اللهه گوزل قرض واوزگزدن قباق اوزگدن اوتری گوندردیگگز یخشی عمللری واونگ ثوابنی‌اللّه‌یاننده تاپارسگز وبوتاپدیقگز یخشیدر سیزه» بخل وامساك ایتمکدن«وبیوکدر اجرجهتنه واللهدن گناهلارگزگ باغشلانمقنی ایستیوگ بدرستیکه الله‌باغشلیان‌در» توبه‌ایدنلرگ‌گناهنی «ورحم ایدندر»

سورةالمدثر (۵۶) آیه‌در مکده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) يَا اَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۲) قُمْ فَاَنْذِرْ ۳) وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۴) وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۵) وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۶) وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۷) وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۸) فَاِذَا نُقِرَ فِى النَّاقُورِ ۹) فَذٰلِكَ

---

۱) «ای‌باشنه لباس چکن ۲) اياقه دور وخلقی قورخوت» پیغمبرص بویوردی که‌من برآی حرا داغنده عبادته مشغول ایدیم گوزیمه هوش گتمشدی قباق ودال‌و ساغ وصول طرفدن سس گلدی من باشمی یوخارویه قالدروب گوردیم جبرئیل هواده منم مقابلمده دوروب حضرت بواحوالدن واهمه ایتمك سببه سویوخ مؤثر اولوب گلدی خدیجه‌نگ ایوینه‌بیوردی‌منم‌اوستمه‌لباس‌سالوگ پس بوآیه‌لرنازل اولدی که‌ای‌لباسه بورونن دور وخلقی قورخوت قورخمه وواهمه‌اتمه سنگ گوزگا گورونن ملك‌در جن دگلدر ۳) «اللهی‌بیوك‌بیل» یااوگا تکبیر دیگلن ۴) «ولباسگی پاك‌ایت» نجاست‌دن نمازدن اوتری یالفسگی پیس صفتلردن پاك‌ایت یااینکه لباسگی گودك ایت

يومئذ يوم عسير ۱۰) على الكافرين غير يسير ۱۱) ذرني ومن خلقت وحيداً ۱۲) وجعلت له مالاً ممدوداً ۱۳) وبنين شهوداً ۱۴) ومهدت له تمهيداً ۱۵) ثم يطمع أن أزيد ۱۶) كلا انه كان لآياتنا عنيداً ۱۷) سأرهقه صعوداً ۱۸) انه فكر وقدر ۱۹) فقتل كيف قدر ۲۰) ثم قتل كيف قدر ۲۱) ثم نظر ۲۲) ثم عبس وبسر ۲۳) ثم ادبر واستكبر ۲۴) فقال ان هذا الا سحر يؤثر ۲۵) ان هذا الا قول البشر

تااینکه نجاستدن پاك اولا ۵) «وبنلاری ترك ایت ۶) واحسان ایتمه اوجهته‌که اوندن چوخی سگا ویریله» بومسئله مخصوصدر پیغمبره سائر کسلره جائزدر چوخ آلماق نیتیله احسان ایتمك ۷) «واللهڭ رضاسندن اوتری صبرایت» اللهڭ امرنی تبلیغ اتمك خصوصنده سگا یتشن مصیبتلره ۸) «ایلکه صوره اوفوروله» وقیامت برپا اولا ۹) «پس بوگون شدتلو وچتین گوندر ۱۰) وکافرلره آسان دگلدر ۱۱) ترك ایت‌منی واوکسیکه من‌اونی یالقوز خلق ایتدیم» تلث‌من اوزوم اونڭ عهده‌سندن گللم یااینکه ترك ایت‌منی واوکسیکه وحید خلق اتمشم که ولیدبن مغیره‌نڭ لقبی ایدی حضرته هیچ گونه عیب تاپمادی مگر ساحرلق ۱۲) «ومن‌اوگا چوخ مال مرحمت ایتدیم» مکه‌دن طائفه کیمی اونڭ قویونی ودوه‌سی وزراعتی چکیلمش ایدی ۱۳) اون نفر «اوغلانلاری یاننده حاضر ایدی‌لر» هرگز غیبت ایتمز ایدیلر تجارته احتیا جلری‌اولمامقه‌گوره ۱۴) وملك‌مال‌وریاستی «دوشه‌دیم‌اوندن‌اوتری‌اونوع‌دوشه‌مك» که‌بر جهتدن نقصانی یوخیدی ۱۵) «صوگره طمع ایدرکه من گنه آرتورام» اوگا نعمتمی وحال آنکه ویردیگیم‌نعمته شکر ایتمیوب کفران نعمت‌ایدیر ۱۶) «بیله‌دگلدر» که اوگمان ایدیر «بزیم‌آیتلریمزه جنك وجدل ایدن‌در». واونی الله طرفندن حساب اتمور ۱۷) «تیزلیك‌ایله اونی یتوره‌رم یوخوشه» جهنمڭ عقبه‌لرندن وتکلیف ایدرمکه گرك اویوخوشه چیخا النی قویانده یانار ایلکه داغڭ باشنه‌چیخار عقبه‌دن اشاقه سالارلار ۱۸) «بدرستیکه اوفکر ایتدی»که قرآنڭ حقنده نه‌دیه وفرض «وگمان ایتدی» که برسوزدیه اگر شاعر دیسك عربلر تکذیب ایدرکه شاعروشعر دگلدر واگر کاهن دیبك گنه هیچکس قبول اتمزکه کهانت سوزنه اوخشامازآخرده تقدیر ایتدیلرکه محمد ساحردر ۱۹) «رحمتمزدن اوزاق اولوب اؤلمش اولسون نجه تقدیر ایتدی»که محمد ساحردر وحال‌انکه هرگز اونده سحر علامتی یوخدر ۲۰) «صوگره گنه اؤلسون نجه فرض وتقدیر ایتدی ۲۱) صوگره باخدی» قرآنی رداتمکه ۲۲) «صوگره یوزینی ترش ایتدی» قاش وقاباقنی توکدی ۲۳) «صوگره

۲۶) سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ۲۷) وَمَا أَدْرٰيكَ مَا سَقَرُ ۲۸) لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ۲۹) لَوَّاحَةٌ لِلْبَشَرِ ۳۰) عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ۳۱) وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلٰٓئِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزْدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ يَشَآءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَآءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٰى لِلْبَشَرِ ۳۲) كَلَّا وَالْقَمَرِ ۳۳) وَاللَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ ۳۴) وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ

دال چوگوردی وتکبرلیك ایندی» ایمان گتورمکدن ۲۴) دخی سوز تاپمیاندن صوکره «دیدی دگلدر بو قرآن مگر سحردر که ساحرلردن اخذاولونوبدر» اللهطرفندن دگلدر ۲۵) «دگلدر بو قرآن مگر انسان سوزی ۲۶) تیزلیك ایله من اونی جهنمه یتوره‌رم ۲۷) ونه‌شیئی بیلدیر دی سکا که سقرنه‌در» اونك اصل حقیقتی معلوم اولمساده بعض صفتی بودر که ۲۸) «کافرلردن بر نفری باقی قویماز» هاموسنی اوزطرفنه آپارار «بدنك اجزاسندن هیچ شیئی ترك اتمز» مگر اینکه هاموسنی یاندیرار ۲۹) «انسانك دریسینه تغییر ویروب قارا ایدلدر ۳۰) اوکا موکلدر اون دوقوز ملك» هاموسی مشغولدر جهنم امرینه وهاموسی برنوعله هیبتلودر که برکس قالماز مگر اینکه اونلاردن قورخارلر ۳۱) «جهنمك خزانه دارلرنی ملائکه‌دن سوا باشقه خلقدن معین ایتمدیك» تااینکه قوتلری اولا اهل جهنمه عذاب اتمگه «واونلارك عددلی اون دوقوز ایتمدیك مگر اوندن اوتری که کافرلره امتحان اولا» تافکر ایده‌لر که اوالله که قادردر جمیع مخلوقاتی جمع ایتمگه وجهنمه گوندرمگه هرآینه قادردر بوندن آزعدد جهنمه موکل ایتمکه «تااینکه یقین ایده‌لر اوکسارکه اونلاره کتاب (تورات) ویریلوب» محمدك سوزنك دوغریاقنه «ومؤمنلرك ایمانلرنی آرتوره‌لر واهل کتاب ومؤمنلرده شك ایتمیه‌لر» بوعددك صحتنده «وقلبلرنده ناخوشلق اولان کسلر وکافرلر دیه‌لرکه الله تعالی بوعددی مثل گتورمکدن نه‌ایستیور. نه‌سببه ۱۹ اولدی ایگرمی اولسیدی نه‌عیب اولاردی «هابیله‌الله تعالی گمراه ایدر بهشتدن اوکسی‌که ایستیر وهدایت ایدر بهشته اوکسی که‌ایسترو بیلمز سنك اللهنگك قوشوننی واونك عددلنی مگر الله» جهنمك مالکنی اون دوقوز اتمك نه‌اینکه ملك‌لرك آزلقی جهتنه‌در «ودگلدر بوجهنم احوالنی ذکر ایتمك مگر اینکه خلقه نصیحت‌در» آخرت اودیندن ۳۲) «بیله دگلدر آنداولسون آیه» که اونده غرائب وعجائب وار ۳۳) «وآنداولسونك گیجه‌یه زمانیکه گونك دالنجه‌گله ۳۴) وآنداولسون صبحه زمانیکه ایشیقلانا ۳۵) بدرستیکه سقر بیوك بلالرك بریسیدر» اوبلایه دوچار

۳۵) اِنَّهَا لَاِحْدَى الْكُبَرِ ۳۶) نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ۳۷) لِمَنْ شَآءَ مِنْكُمْ اَنْ يَتَقَدَّمَ اَوْ يَتَاَخَّرَ ۳۸) كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ۳۹) اِلَّا اَصْحَابَ الْيَمِينِ ۴۰) فِي جَنَّاتٍ يَتَسَآءَلُونَ ۴۱) عَنِ الْمُجْرِمِينَ ۴۲) مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ ۴۳) قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۴۴) وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ۴۵) وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَآئِضِينَ ۴۶) وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ۴۷) حَتّٰى اَتٰينَا الْيَقِينُ ۴۸) فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ۴۹) فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ ۵۰) كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ۵۱) فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ۵۲) بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ اَنْ يُؤْتٰى صُحُفًا مُنَشَّرَةً ۵۳) كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْاٰخِرَةَ ۵۴) كَلَّا اِنَّهُ تَذْكِرَةٌ ۵۵) فَمَنْ شَآءَ ذَكَرَهُ ۵۶) وَمَا يَذْكُرُونَ اِلَّا اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ هُوَ اَهْلُ التَّقْوٰى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ

اولان خلاص اولماز ۳۶) «قورخوزان حالده خلقی ۳۷) قباقه دوشوب خیر عمل اتمك ویا دالده قالوب خیری ترك ایتمك اوكسدن اوتری درکه ایستیه» واوز اختیاری ایله عمله گتوره؛ ۳۸) «هرکس اوزی کسب ایتدیگی عملنگ گروگده در» یخشی یه یخشی پیسه پیس جزا ویریله جکدر ۳۹) «مگر ساغ طرفنگ یولداشلاری ۴۰) اونلار بهشتده درلر بر برندن سؤال ایدرلر ۴۱) گناهکارلرنگ احوالندن ۴۲) که نه شیئی سیزی واردایتدی جهنمه ۴۳) اونلار دیرلر بز نماز قیلانلاردن دگول ایدیك ۴۴) وبز مسکینلره طعام ویرن دگل ایدیك» واجبی حقلری ویرمز ایدیك ۴۵) «وبز شروع ایدردیك شروع ایدنلر ایله» باطل سوز دانشمقه ۴۶) «وقیامت وجزا گوننی تکذیب ایدردیك ۴۷) تااینکه بزه اولوم گلوب یتشدی» وگوزومز ایله عذابی گوردوك ۴۸) «اونلاره شفاعت ایدنلرنگ شفاعتی نفع ویرمز» نه پیغمبرنگ نه ملكلرنگ ۴۹) «نه اولوبدر اونلاراکه موعظه ونصیحتدن اعراض ایدنلردر ۵۰) گویا که اونلار وحشی ایشکلردر ۵۱) که اصلاندن قاچارلر» پیغمبرنگ قرآن اوخوماق سسنی ایشیدن کیمی ۵۲) «بلکه اونلارنگ هربریسی ایستیور که اوگا سرگشاده کتابلار ویریله» هربریسنگ آدینه برکتاب گله که محمده ایمان گتورنگ ۵۳) «بله دگلدر که اونلار دیورلر بلکه آخرت عذابندن قورخمورلر ۵۴) بیله دگلدر بلکه قرآن پندویادآورلیك در ۵۵) هرکس ایستیه نصیحت قبول ایدر ۵۶) وکافرلر نصیحت قبول ایتمزلر مگر اینکه الله ایستیه» جبرایله اونلاری ایمانه داخل اتمگی «الله اهل وسزاواردر که اوندن قورخوله واهلدر باغشلامقه» اوگا لایقدر که خلقی باغشلیه وخلق اوندن قورخه

حزب

سورة القيمه (۴۰) آیەدر مکەدە نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) لا اقسم بيوم القيمة ۲) ولا اقسم بالنفس اللوامة ۳) ايحسب الانسان الن نجمع عظامه ۴) بلى قادرين على ان نسوى بنانه ۵) بل يريد الانسان ليفجر امامه ۶) يسئل ايان يوم القيمة ۷) فاذا برق البصر ۸) وخسف القمر ۹) وجمع الشمس والقمر ۱۰) يقول الانسان يومئذ اين المفر ۱۱) كلا لا وزر ۱۲) الى ربك يومئذ المستقر ۱۳) ينبؤ

۱) «من قسم یادایدیرم قیامت کوننه» یااینکه بیله دکلدر کەسیز کمان ایدیرسگز قیامتک یالان اولماقنی من قسم یادایدیرم قیامت گوننه ۲) «وآند ایچورم اونفسه که ملامت ایدندر اوزینی» معصیته مرتکب اولماق ایله. جواب قسم بودر کەامرسیز خیال ایدن کیمی دکلدر. نفس ۵ قسمدر ۱) نفس اماره همیشه امرایدر پیس لکه ۲) نفس لوامه معصیت ایدن کیمی اوزینی مذمت ایدر ۳) نفس مطمئنه حقه یقین ایدوب اثرینه یتشمکه خاطر جمع اولار ۴) راضیه الله طرفندن یتشن نعمت وبلایه راضی اولار ۵) ملهمه الله طرفنه سعادتەوعا قبت امره الهام اولار ۳) «آیاانسان کمان ایدیر کەبز اونک سومولرنی» چوریندن صوگره «جمع ایدەبیلمەریك» وتازدن اونلاری حشره کتورمکه قادر دکولیک ۴) نەاینکه اونلرك سوموکلرینی جمع ایدەریك «بلکه بارماقلارینیده دوزلتمکه قادریك» هرچند جزءلری چوخ کوچك اولا ۵) «بلکه انسان ایستیور که بوندن صوگرەدە اللهگ حضورنده وقباقنده کناه ایده» عمرینی فسق وکناهله کیچوره ۶) «مشرکلر خبرآلارلر کەقیامت گونی نەوقت اولاجاقدر» اللهتعالی بیورور ۷) «اوزمانیکه گوزلر خیره اولدی ۸) وآی دوتولدی» نوری کتمك ایله ۹) «گون وآی جمع اولدی» بر یره ونورلری آلندی ۱۰) قیامتی انکار ایدن «انسان قیامت گونی دیرکەنه یرەدر قاچماق یری» اللهگ عذابندن ۱۱) «بیله دگلدر» که اونلار خیال ایدر «قاچاجاق یریوخدر ۱۲) «بوگونکی گونده قرار تاپماق یری سنك اللهگك طرفنەدر» اللهدن سوا برکس پناه اولا بیلمز ۱۳) «دنیاده اوزبندن قباق گوندردیگی خیر عمللرو احسانلر وهابیله اوزیندن صوگره دنیاده قالان شیئلر قیامتده انسانه خبر ویریلر ۱۴) بلکه هرانسان اوز نفسنه خبر داردر» هرکس اوزعملنی اوزکەدن یخشی

الانسان يومئذ بما قدم واخر ١٤) بل الانسان على نفسه بصيرة ١٥) ولو القى معاذيره
١٦) لا تحرك به لسانك لتعجل به ١٧) ان علينا جمعه وقرانه ١٨) فاذا قراناه فاتبع قرانه
١٩) ثم ان علينا بيانه ٢٠) كلا بل تحبون العاجلة ٢١) وتذرون الآخرة
٢٢) وجوه يومئذ ناضرة ٢٣) الى ربها ناظرة ٢٤) ووجوه يومئذ باسرة ٢٥) تظن
ان يفعل بها فاقرة ٢٦) كلا اذا بلغت التراقى ٢٧) وقيل من راق ٢٨) وظن انه الفراق
٢٩) والتفت الساق بالساق ٣٠) الى ربك يومئذ المساق ٣١) فلا صدق ولا صلى
٣٢) ولكن كذب وتولى ٣٣) ثم ذهب الى اهله يتمطى ٣٤) اولى لك فاولى ٣٥) ثم

بیلر ١٥) «هرچند عذرلرینی ذکر ایده» کناهه مرتکب اولماقده امااوعذرلر نفع ویرمز ١٦) هروقت حضرته دخی نازل اولوردی قرآنی اوجناب اوخومقه عجله ایدیردی اوسببه که بلکه یادیندن چیقا بوجهته الله بیورور «قرآنی حفظ ایتمکه تلسمکدن اوتری دیلیکا حرکت ویرمه ١٧) بزه لازمدر قرآنی سنک قلبکا جمع واوخوماقی دیلنده ثابت ایتمك» اوقرارله که نازل اولوبدر ١٨) «ایلکه بیز اونی سکا اوخودوق» وجبرئیلک دیلی ایله وحی ایدوب تمام ایتدیك «تابع اول اونی اوخومقه» یاانیکه تابع اول اوکا عمل اتمکه حلال وحرامنه وامر ونهینه

١٩) «صوکره» هانسی آیه‌ده اشکال اولسه» بزه لازمدر اونی بیان اتمك ٢٠) بیله دکلدر بلکه سیز دوست دوتارسکز تیززائل اولان دنیانی ٢١) وترك ایدرسکز آخرتی» ودنیایه میل ایدرسکز ٢٢) «چوخ یوزلر اوگونده تازه‌وطر اوت‌لودر» وشاد اولاندر مؤمنلر کیمی ٢٣) «اوز اللهنک ثوابی طرفنه باخانلردر ٢٤) وچوخ یوزلر اوگونده چوخ عبوس اولاندر» غمک چوخلقندن ٢٥) «گمان ایدر اونلارک حقنده بیل سندیران قرارله رفتار اولاجاقدر ٢٦) بیله دکلدر ایلکه روح سینه‌نک اوستنده‌اولان سوموکه‌یتشه ٢٧) دیولر» ناخوشنک یانده‌اولان دوست‌وقوملری بربرینه دیرلر که «کیمدر افسون ایدن» ومعالجه ایدن طبیب ٢٨) «جان ویرن کس یقین ایدرکه آیریلمق ودنیادن کتمك وقتیدر ٢٩) ساق ساقه سارینار» وآخرت امرینک شدتی دنیادن کیتمك زحمتنه قاریشار ٣٠) بوگونکی گونده سورولمك یری سنك اللهنک طرفنه‌در» خلائقی سوروب اللهنک حضورنه کتوررلر ٣١) «نه اللهنک سوزنی تصدیق ایتدی ونه نماز قیلدی» الله‌دن اوتری ونه صلة رحم ایتدی ٣٢) «واما اللهی تکذیب وطاعتدن اعراض ایتدی ٣٣) صوکره اوز اهل عیالنک

اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ٣٦) اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُتْرَكَ سُدًى ٣٧) اَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنٰى ٣٨) ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوّٰى ٣٩) فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ٤٠) اَلَيْسَ ذٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلٰى اَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتٰى

يالنه گتدی اوحالده‌که تبختر ایدردی» اوز یریشنده عبارتدر ابوجهلدن ٣٤) «عذاب سزاواردر سنه گنه سزاواردر». حضرت ابوجهلک الندن دوتوب بوسوزی بویوردی ٣٥) «صوڭره سزاواردر سڭا گنه سزاواردر» ابوجهل دیدی منی نه‌ایله قورخودورسڭز له‌سن ونه‌سنڭ اللهڭ قادردگلدر منی دفع اتمکه منم قومڭ عزیزی‌ام ٣٦) «ایاابوجهل گمان ایدیرکه اوز باشنه ترك اولاجاق» امرونهی یوخدر بعث وجهنم اولمیاجاق ٣٧) «آیا آنا رحمنه توگلن نجه‌قطره‌منی‌دن دگلدر ٣٨) صوڭره منی علقه اولدی صوڭره اونی خلق والسان کامل ایتدی ٣٩) وانساندن ایکی جفت یاراتدی بری ذگور بری انات ٤٠) آیابوگونه قدرت‌صاحبی اللّٰه‌قادر دگلدر که‌اولینی دیریلده»ومبعوث ایده

سورة‌الانسان (٣١) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) هَلْ اَتٰى عَلَى الْاِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ٢) اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ اَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ٣) اِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ اِمَّا شَاكِرًا وَاِمَّا كَفُورًا ٤) اِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَاَغْلَالًا وَسَعِيرًا ٥) اِنَّ الْاَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَاْسٍ

١) «حقیقتده جمیع مخلوقاته خلقتدن قباق دنیاده اوزون زمان گلوب گیدوبدر» اووقتده همان مخلوقات توپراق وپالچق وآناصلبنده نطفه آدیله برشیی اولوب که «ذکر اولمقه قابل دگل ایدی» یااینکه انسان عبارتدر آدمدن برجسم ایدی عمله گلمشدی سو وتوپراقدن وآدی ذکر اولونمامشدی نه‌گوکده ونه‌یرده بلکه صورت ومحض مقوی‌ایدی ٢) «بز انسانی قاریشمش نطفه‌دن خلق ایتدیك» کشیله عورتڭ نطفه‌سندن «بز امتحان ایده‌ریك انسانی» دنیازحمتلریله «و اونی ایشیدن وگورن ایده‌ریك ٣) بیز انسانی هدایت ایتدیك هدایت یوللارنه» حق وباطل یولنی گوستردیك «یاشکر ایدن اولا ویا کفران نعمت ایدن اولا» اوز اختیاری ایله‌در ٤) «بزکافرلره» گفرلری جهتنه «اوددن زنجیرلر ویانمش اودحاضر ایتدیك» بوسورهٔ شریفه جمیع فرق اسلامڭ اتفاقیله نازل اولوبدر حضرت علی و

كَانَ مِزَاجُهَا كَافُوراً ٦) عَيْناً يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللّٰهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيراً ٧) يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْماً كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيراً ٨) وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّهِ مِسْكِيناً وَيَتِيماً وَاَسِيراً ٩) اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُوراً ١٠) اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْماً عَبُوساً قَمْطَرِيراً ١١) فَوَقٰيهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقّٰيهُمْ نَضْرَةً وَسُرُوراً ١٢) وَجَزٰيهُمْ

فاطمه وحسن وحسین علیهم‌السلامڭ حقنده امام فخر رازی تفسیرینده نقل‌ایدیرکه حسنین۴ ناخوش اولمشدیلر اشرف مخلوقات واعیان عرب‌اونلاری گورمکدن گلوب دیدیلر یاعلی نذرایت بواوشاقلارڭ صحتنه حضرت علی نذرایتدی‌که اگر اللّٰه‌تعالی اونلارا صحت ویرسه اوچ‌گون اوروج دوتالار ایلکه اللّٰه‌تعالی اونلارا شفا ویردی اونلار اوروج دوتوب حضرت علی یهودی‌دن اوچ‌صاع یون وآرپا آلدی که‌فاطمه اونڭ عوضنده یون اگیره پس یونڭ برصاعنی فاطمه اگیروب وبوغدانڭ بر صاعنی ال دگرمانی‌ایله اوگودوب بش قرص چورك پشوردی ایلکه آخشام اولدی فاطمه همان چورکی گتوردیکه افطار ایتسونلر گوردیلر قاپو دوگولدی فضه قباقه چیخوب گوردیکه برنفر فقیردر دیورکه من‌برنفر فقیرم آل محمدڭ فقیرلرندن بڭا طعام ویریك اوزادادن‌که اللّٰه سیزه اطعام ایدوب پس‌هاموسی طعامی گوتوروب فقیره ویروب اوزلری سوایله افطار ایتدیلر ۲مجی گیجه همان قرارله افطار ایدن‌وقتده یتیم گلوب سؤال ایتدی اوچومجی گیجه‌سی اسیر گلوب سؤال ایتدی هربریسنده اوزلری آج قالوب سوایله افطار ایدوب چورکی فقیره‌ویردیلر ایلکه دوردمجی گون اولدی حضرت علی حسنینی اوزیله‌برابر پیغمبرڭ خدمتنه گتوردی اوحالتده که آثار ضعف اونلارده آشکارا معلوم اولوردی پس بوسورهٔ شریفه نازل اولدی ۵) «حقیقتده یخشسی ایش گورنلر واللهه اطاعت ایدنلر» بش نفرکه اوزلری آج وسوسوز قالوب طعاملرینی احسان ایتدیلر «گافورله قاریشمش» کنایه‌در سویوقلقدن «شرابله دولی‌اولان کاسه‌دن‌ایچرلر ٦) اوشراب برچشمه‌دندر که‌اللّٰه‌بنده‌لری» بوبش‌نفر واونلارڭ دالنجه گیدنلر «اوندن ایچرلر واوچشمه‌نی هرطرفه ایستسه‌لر چکوب آپارابیلرلر ۷) ایتدیگلری نذره وفا ایدرلر وقورخارلر اوگوندنکه اونڭ شری فاش وآشکار اولار» واوگونڭ شدت عذابی هریره داغیلار ۸) ذکر اولان جنابلر «اوزلری طعامی دوست دوتوب احتیاجلری اولدیقی حالده اوطعامی مسکینه ویتیمه وفقیره ییدیررلر ۹) بودر وبولدن‌غیری دگلدرکه بزسیزه طعام ویروریك اللهڭ رضاسندن اوتری» نه‌اینکه ریا ایچون ودیرلرکه «بز سیزدن عوض ونه‌احسانه

بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ١٣) مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ١۴) وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ١۵) وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرَا ١٦) قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ١٧) وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ١٨) عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ١٩) وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنْثُورًا ٢٠) وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ٢١) عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

شکر اتمك ایستمریك» بو سوزلری اونلار احسان ایدن وقتده دیمه‌مشدیلر بلکه الله اونلارنگ قلبندن خبرویردی ١٠) «بدرستیکه بز قورخوروق اللهمزدن اوگونگ عذابندن که‌یوزلر ترش اولوب نهایت چتین وزحمتلودر ١١) الله‌تعالی بوگونگ شرندن وشدتندن اونلری ساخلیوب یوزلرینه تازه‌لیك وقلبلرینه شادلق یتشدی ١٢) اوروجگ آجاق وسوسوزلقنه صبراتمکلرینگ مقابلنده اونلرنگ مزدی واجری بهشتدر» اولده ساکن اولارلار «وایپك‌دن عمله گلمش لباس وفرشدر» ١٣) «بهشتده تختلره تکیه ایدرلر بهشتده گون گورمزلر» که‌حرارتندن اذیت‌چکه‌لر «ونه سویوخ» که‌اوشویه‌لر ١۴) اونلارا علاوه بهشت دخی‌ویریلر اولمجی بهشته «یاخون‌اولان حالده اونلارنگ‌اوستنده آقاجلارنگ گولکه‌لری‌واردر واونگ میوه‌لرنی درملك اونلره آسان‌اولار» که‌یاتان واوتوران‌حالده ممکن‌اولار میوه‌لری‌دەروب‌ییمك ١۵) «اونیکوگارلره گوموشـدن عمله گلن قابلری ودسته‌سـیز شـیشه گوزه‌لری دولاندیررلر ١٦) اوشیشه‌لر گوموشدن‌در» گوموش‌گیبی‌آغ‌وشیشه گیمی‌صافدر چولندن ایچرو طرفی گورونر «تخمین ایدوبلر اوگوزه‌لری صاحبلرنگ قدری‌ایله» نه‌زیاده اولار ونه‌ناقص ١٧) وبهشتده اوکاسه‌دن سـیراب اولونارلر که‌اونگ قاریشقی زنجبیل‌در» طبیعتده نه‌اینکه دنیا زنجبیلی گیمی طعمی آجی‌اولا ١٨) «اوچشمه‌دن‌که بهشتده آدلانمش اولار سلسبیل‌ایله» سلسله گیمی بربرینه متصل‌در تااینکه بوغازدن گوارالق‌ایله جاری‌اولار ١٩) «بهشتده همیشه‌اولان جوان اوشاقلر اونلرنگ یاننده دولانار خدمت ایتمکه ایلکه‌سن اونلری گوررسن گمان‌ایدرسنکه صدفدن تازه‌چخوب یریوزینه داغیلمش مرواریددر ٢٠) ایلکه سن گوردیگ» بهشتده اوروج دوتوب احسان‌ایدنلری «اویرده جوربجور نعمتلر ووسعتلو ملکلر گوررسن ٢١) اونلارنگ اوستنده اولان لباسلر یاشل ونازك ایپك پارچه‌دن وآستری قالین دیبادن وگوموش بلرزیك‌ایله بزه‌نرلر واونلارنگ اللهی نجاستدن پاك‌اولان شرابله‌اونلری سیراب‌ایدر

٢٢) اِنَّ هٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُوراً ٢٣) اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ تَنْزِيلاً ٢۴) فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ اٰثِماً اَوْ كَفُوراً ٢٥) وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَاَصِيلاً ٢٦) وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلاً طَوِيلاً ٢٧) اِنَّ هٰؤُلَآءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ يَوْماً ثَقِيلاً ٢٨) نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا اَسْرَهُمْ وَاِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا اَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلاً ٢٩) اِنَّ هٰذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهِ سَبِيلاً ٣٠) وَمَا تَشَآؤُنَ اِلَّا اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيماً حَكِيماً ٣١) يُدْخِلُ مَنْ يَشَآءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ اَعَدَّ لَهُمْ عَذَاباً اَلِيماً

٢٢) بوذكر اولان نعمت «سيزڭ مزدڭزدر» دنياده ايتديككز عمل مقابلنده «و سيزڭ سعيڭز مقبولدر» بوآيه شريفه‌لرده بهشتڭ جميع نعمتلرى ذكر اولوب مگر حورى سوزى ذكر اولميوب محض حضرت فاطمه‌نڭ احترامى جهتنه ٢٣) «بزسڭا قرآنى نازل ايتديك برنوع نازل اتمك» كه‌هاموسنى بردن نازل‌اتميوب آيه‌آيه‌وسوره سوره نازل‌ايتديك ٢۴) «پس‌صبرايت»يامحمدص رسالت‌بوگنى گوتورمكه و«اللهڭ حكمنه واطاعت اتمه مكه مشركلرندن كناه‌كاره» عتبه بن‌ربيعه‌يه «يا كافره» وليد بن‌مغيره‌يه اونلارحضرتيه ديموشديلركه بوايشدن الچك بزسنى راضى‌ايده‌ريك مال وترويج‌ايله ٢٥) «وذكرايت اللهڭڭ آدينى‌صبح وآخشام ٢٦) وگيجه‌نڭ بعضى‌سنده سجده‌ايت اللهه» وگيجه نمازى قيل «وتسبيح‌ايت اللهه اوزون گيجه‌ده» واجبى نمازى ادا ايدندن صوڭره ياآينكه گيجه‌لرده اوزون مدت اللهه تسبيح ايت ٢٧) «بوكافرلر دنيانى دوست دوتارلر وقباقلرينده اولان قيامتڭ آغير گوننى ترك ايدرلر» واوڭا تدارك گورمزلر ٢٨) «آنجق بزخاق ايتديك اونلارى» وباشقه شريكيمز يوخدر «وشدتلو ايتديك اونلارڭ دمارلارنى» بربربنه متصل ايتديك برنوعله‌كه عقل حيراندر «ايلكه بزايستديك عوض‌ايده‌ريك اونلارڭ مثل‌لرينه برنوع عوض‌اتمك» كه‌اونلارى هلاك ايدوب اونلارڭ مثلنى خلق ايده‌ريك ٢٩) «بدرستيكه بوسوره يادآورليك وموعظه‌در هركس ايستيه»كه هدايت تاپا واللهڭ امرنى عمله گتوره «الله طرفنه يول‌تاپار ٣٠) وسيز ايستمزسڭز مگراوزاديكه الله‌ايستر» وراضى اولارسڭز اللهڭ اراده وقدرنه «بدرستيكه الله بيلن وحكم ايدن‌در ٣١) الله اوكسيكه ايستر اوز رحمتنه وبهشتنه داخل ايدر والله‌تعالى ظالملره دردناك عذاب حاضر ايدبدر»

سورة المرسلات (٥٠) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ٢) فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ٣) وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا ٤) فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ٥) فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ٦) عُذْرًا أَوْ نُذْرًا ٧) إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ٨) فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ٩) وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ١٠) وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ١١) وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِّتَتْ ١٢) لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ ١٣) لِيَوْمِ الْفَصْلِ ١٤) وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ١٥) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ١٦) أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ١٧) ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْآخِرِينَ ١٨) كَذَلِكَ نَفْعَلُ

١) «آند اولسون يخشيلقله گونده‌ريلن‌لره» عبارت اولا ييل‌لردن‌كه خلقه يخشى نفع ويرمكدن اوترى گلرلر يابر برينگ دالنجه امر بمعروف اتمگه گلن پيغمبرلردن يااينكه محمدص، بر برينگ دالنجه گلن آيه‌لردن ٢) «آنداولسون تندگيدنلره» گنه عبارت اولا ييلدن ياپيغمبرلره يا آيات قرآنه كه اولجه ضعيف اولوب گلديكجه اللهنگ امرى‌ايله قوتلنديلر ٣) «آنداولسون داغيداللره» گنه بولوتلرى داغدان ييللره ياملائكه‌لره كه نامهٔ‌اعمالى داغيدار ياپيغمبرلره كه احكامى خلقه‌داغيدار ٤) «آنداولسون فرق‌وبرنلره» ملكلره ياپيغمبرلره ياآيه‌لره كه حقله باطل آراسنه فرق ويررلر ٥) «آند اولسون ذكرى آتاللره» اوملكلره كه‌وحيى‌پيغمبرلره آتار ياپيغيمرلره وآيه‌لره‌كه نصيحتى خلقنگ قلبنه‌آتارلر ٦) «مؤمنلرى‌عذر گتوروب» توبه ايتمگه وغفلت ايدوب گناهده اصرار ايدن‌كسلرى «قورخوتمقه‌سببدر» جواب‌قسم: ٧) «سيزه‌وعده ويريلن عذاب البته واقع اولاندر» بعث، حشر، نشر، حساب‌وكتاب اولماليدر ٨) «ايلكه‌يولدوزلر محواولوندى» ونورى زايل اولدى ٩) «واوزمانكه گوك ياريلدى ١٠) ، اوزمانكه داغلار داغلوب پراگنده اولدى ١١) ، اوزمانكه پيغمبرلر جمع‌اولدى» هركس‌اوز امتنه شاهد اولمقه ١٢) هانسى گوندن اوترى معين اولوبدر ١٣) فصل گوندن اوترى»كه اوگون خلايق آراسنده قطع‌فصل‌اولونار ١٤) «ونه شئى بيلديردى سگا فصل‌گونى‌نه‌در ١٥) واى‌اولسون اوگونده اوكسلره كه‌تكذيب ايتديلر» قيامت گوننى ١٦) «آيابيز هلاك ايتمديك اولمجى قومى» دنياده عذبله ١٧) «صوگره بز تابع ايده‌ريك اونلاره آخرمجى قومى» كه اونلردن صوگره دنيايه گلوب ١٨) نجه كه

بِالْمُجْرِمِينَ ۱۹) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۲۰) أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ۲۱) فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۲۲) إِلَىٰ قَدَرٍ مَعْلُومٍ ۲۳) فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ۲۴) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۲۵) أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ۲۶) أَحْيَاءً وَأَمْوَاتًا ۲۷) وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَاءً فُرَاتًا ۲۸) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۲۹) انْطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۳۰) انْطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ۳۱) لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ ۳۲) إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ۳۳) كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌ ۳۴) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۳۵) هَٰذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ ۳۶) وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ۳۷) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۳۸) هَٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ۳۹) فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونِ ۴۰) وَيْلٌ

اوّلمجی قومه عذاب ایتدیك «هابیله عذاب ایده‌ریك گناهكارلره ۱۹) توحیدی و قیامتی تكذیب ایدن‌لر وای اولسون» بو آیه تكرار اولمقه گوره گلن آیه‌لرده ترجمه اولمیوب مكرر سوزیله اشاره اولاجقدر ۲۰) «آیا بز خلق ایتمدیك سیزی حقیر سودن» پس نه‌گبر در سیزدن عمله گلور ۲۱) «او سویی محكم قرارگاه‌ده ایتدیك» آنانگ رحمنده ۲۲) «معلوم و مقدر وقته‌دیك ۲۳) پس بز قادر ایدیك» اونلاری یاراتمقه «پس نه ییخشی قادرلریك» بوگونه خلق اتمگه ۲۴) مكرر ۲۵) «آیا یری بنده‌لری جمع ایدن ایتمدیك ۲۶) دیری اولان حالده واوّلی اولان حالده» كه اونگ اوستنده گذران ایدرلر و اوّلولرنی دفن ایدرلر ۲۷) «یرگ یوزینده محكم واوجا داغلار خلق ایتدیك وسیزی شیرین سوایله سواردیق ۲۸) مكرر ۲۹) گیدگ اوجهنمگ طرفنه‌كه سیز دنیاده اونی تكذیب ایدیردگز ۳۰) گیدیگ اوكولگه‌نگ طرفنه‌كه اوچ شاخه‌سی وار» توسدی‌دن عمله گلوب احاطه ایدر كافرلری اوچ طرفدن ساغدن صولدن و یوخاریدن ۳۱) «اذیتدن مانع اولان دگلدر» یا اینكه نه سیرین كولكه‌سی وار كه راحت‌لیك ویره «و نه اودگ شعله‌سندن ساخلار ۳۲) جهنم بیوك اوطاقلر كیمی شراره‌لری آتار ۳۳) گویا اوشراره‌لر ساری دوه‌لردر ۳۴) مكرر ۳۵) بوگون اوگوندر كه دانشمازلار» وقادر اولمازلر دانشمقه ۳۶) «واذن ویریلمز اونلاره عذر ایستمگه كه عذر ایستیه‌لر ۳۷) مكرر ۳۸) بوگون حكم ایتمك گونیدر سیزی وگیچمش امتلری جمع ایده‌ریك ۳۹) اگر سیزگ حیله‌گز وار ایسه بگا حیله ایدیگ» وعذابدن خلاص اولوگ ۴۰) مكرر ۴۱) «پرهیزكارلر بهشت آغاجلارنگ كولگه‌لرینده و چشمه‌لرده‌درلر ۴۲) و میوه‌لرده‌در اوقسملردن كه اونلار آرزو و خواهش ایدرلر ۴۳) ییون وایچون گوارا حالده اونگ مقابلنده‌كه سیز عمل

يومئذ للمكذبين ۴۱) ان المتقين في ظلال وعيون ۴۲) وفواكه مما يشتهون ۴۳) كلوا واشربوا هنيئاً بما كنتم تعملون ۴۴) انا كذلك نجزي المحسنين ۴۵) ويل يومئذ للمكذبين ۴۶) كلوا وتمتعوا قليلاً انكم مجرمون ۴۷) ويل يومئذ للمكذبين ۴۸) واذا قيل لهم اركعوا لا يركعون ۴۹) ويل يومئذ للمكذبين ۵۰) فبأي حديث بعده يؤمنون

ايدردكز دنياده ۴۴) بدرستيكه بز بيله جزا ويره‌ريك نيكوكارلره ۴۵) مكرر ۴۶) ييوك ودنياده آز مدت لذت آپاريك بدرستيكه سيز كناه‌كارلرسكز ۴۷) مكرر ۴۸) زمانيكه اونلارا ديبيلدي‌كه نماز قيلنوك نماز قيلمازلر ۴۹) واي اولسوك اوكونده نماز وعبادتك وجوبني تكذيب ايدنلره ۵۰) پس هانسى سوزه وخبره قرآندن صوكره ايمان گتوررسكز» قرآنه ايمان گتورميندن صوكره هانسى كتابه ايناناجاقسكز

سورة النبأ (۴۰) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) عم يتساءلون ۲) عن النبأ العظيم ۳) الذي هم فيه مختلفون ۴) كلا سيعلمون ۵) ثم كلا سيعلمون ۶) الم نجعل الارض مهاداً ۷) والجبال اوتاداً ۸) وخلقناكم ازواجاً ۹) وجعلنا نومكم سباتاً ۱۰) وجعلنا الليل لباساً ۱۱) وجعلنا النهار معاشاً

۱) ايلكه پيغمبرص مبعوث اولوب خالقه خبر ويردى كه سيز اولندن صوكره مبعوث اولاجاقسكز بربرندن سؤال ايدردى‌لر انكار طريقى ايله الله بيورر «مخلوقات بربرندن نه شيئى باره‌سنده سؤال ايدرلر ۲) بيوك خبردن» كه اونلاره تعجب گلور حشر كيفيتى ۳) «ايله خبركه اونده اختلاف ايدنلردر ۴) ايله دگلدر (نجه‌كه ديرلر) تيزليك ايله بيلرلر ۵) صوكره بيله دگلدر تيزليك ايله بيلرلر ۶) آيا بز يرى سيزه فرش ايتمديك ۷) وداغلارى ميخلر ايتمديك» يرى حركتدن مانع اولمقه ۸) وبز سيزى جفت خلق ايتديك» ذكور واناث ۹) «وسيزك يوخوكزى سيزه راحتليك ايتديك ۱۰) وگيجه‌لى سيزك ايچون لباس ايتديك» لباس بدنى اورتن كيمى گيجه‌ده السانك اوستنى اورتر شغلندن الچكر ۱۱) «وگوندوزى سيزه گذران يرى ايتديك ۱۲) سزك اوستكزده يدى محكم گوك بنا ايتديك ۱۳) گوگده ايشيقلو چراغ ياراتديق» كه جميع عالم اونيله منتفع اولار ۱۴) «بيللر ايله سيخيلمش بولودلردن چوخ توكولن ياغيش سويى گوندرديك ۱۵) تا اينكه يردن دانه ونباتات خارج ايدك ۱۶) وباغلاركه آغاجلارى بربرينه

١٢) وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعاً شِدَاداً ١٣) وَجَعَلْنَا سِرَاجاً وَهَّاجاً ١٤) وَاَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَآءً ثَجَّاجاً ١٥) لِنُخْرِجَ بِهِ حَبّاً وَنَبَاتاً ١٦) وَجَنَّاتٍ اَلْفَافاً ١٧) اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتاً ١٨) يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ اَفْوَاجاً ١٩) وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ اَبْوَاباً ٢٠) وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَاباً ٢١) اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَاداً ٢٢) لِلطَّاغِينَ مَآباً ٢٣) لَابِثِينَ فِيهَا اَحْقَاباً ٢٤) لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْداً وَلَا شَرَاباً ٢٥) اِلَّا حَمِيماً وَغَسَّاقاً ٢٦) جَزَآءً وِفَاقاً ٢٧) اِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَاباً ٢٨) وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَّاباً ٢٩) وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ كِتَاباً ٣٠) فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ اِلَّا عَذَاباً ٣١) اِنَّ لِلْمُتَّقِينَ

ساریشوب ١٧) بدرستیکه فصل گونی»که اللّه‌تعالی خلق آراسنده حکم‌ایدر «مقرر و معیندر ١٨) اوگونده‌که صوره اوفورولر سیز دسته‌دسته گلرسگز» یامختلف صورتلرده ١) بردسته میمون صورتنده عبارتدر نماملردر ٢) دہ‌نقوز صورتنده خلقک مالنی حرام وجهله ییئلردر ٣) باشلاری اشاقه، رباییئلر ٤) کورلر صورتنده اونلار حکمده‌جبر ایدنلردر ٥) دسته گورولال صورتنده اونلار عجب ایدنلردر ٦) دسته دیللرینی چینیرلر واونلارک آغزندن چرکوزرداب آحار عبارتدر علما وقضات‌دن ٧) دسته اللری واياقلاری کسیلوب» اونلر مؤمنلره اذیت ایدنلردر ٧) اوددن دار آقاجندن آسیلنلر حاکملر یاننده خلقی‌مقصر ایدنلر ٩) بدنلری متعفن اولانلرحلالی ترك وحرام عورتلره میل ایدنلردر ١٠) اوددن وقطراندن لباس گینلر «مالارنک واجبی حقلرینی ویرمینلردر ١٩) «گوگلر آچیلار وقاپیلار اولار» کنایه‌در گوگک خراب اولماقندن هانسی ایوک‌دورت طرفنده چوخ‌قاپی اولسا خرابه حساب‌اولونار ٢٠) «وداغلار اوز یرلرندن گوتورولوب شوره‌زار کیمی اولار ٢١) جهنم انتظار یریدر» جهنمک زبانه‌سی منتظردر کافری‌یاندیرمقه ٢٢) «طغیان ایدن‌کسلره قایداجاق یردر ٢٣) انتهاسی اولمیان زمان‌جهنمده قالارلر ٢٤) دادمازلار اونده نه‌سویوخلق ونه‌ایچملو» یاتابیلمزلرکه‌راحت اولالار ونه‌سرین سوتاپمازلار که حرارتلری ساکت اولا ٢٥) «مگر قاینارسو وجهنم اهلنک چرکی وزردابی ٢٦) اونلارک عمللری‌ایله موافق جزادر» نه‌قدر اونلارا بیوك عذاب اولسا مشرك‌اولماقلرایله برابر اولماز ٢٧) اونلار قیامت حسابنه امید دوتمازدیلار» واوکا ایمان گتورمز ایدیلر ٢٨) «و تکذیب ایتدیلر بزیم آیتلریمزه لازمهٔ تکذیب ایتمك ٢٩) وهرشیئی بزسایدوق لوح محفوظ کتابنده» ٣٠) اونلاره دیرلر ای کافرلر تکذیب ایتدیگگز عذابی «دادیک

مَفَازاً ٣٢) حَدَائِقَ وَاَعْنَاباً ٣٣) وَكَوَاعِبَ اَتْرَاباً ٣٤) وَكَاْساً دِهَاقاً ٣٥) لَايَسْمَعُونَ
فِيهَا لَغْواً وَلَا كِذَّاباً ٣٦) جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً حِسَاباً ٣٧) رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ لَايَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَاباً ٣٨) يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰئِكَةُ صَفًّا لَايَتَكَلَّمُونَ
اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَاباً ٣٩) ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهِ مَاٰباً
٤٠) اِنَّا اَنْذَرْنَاكُمْ عَذَاباً قَرِيباً يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَاقَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَالَيْتَنِي كُنْتُ تُرَاباً

بزآرتورماروق سیزه مگرعذابی» وقت‌بەوقت سیزه نوع بەنوع عذابلر یتشر
٣١) «پرهیزکارلر ایچو ن رستگارلق یری‌وار ٣٢) که عبارتدر آقاج باغلاردن
واوزملردن ٣٣) ناربستان‌وبرسننده اولان قزلاردن ٣٤) وشراب‌ایله دولی‌کاسه‌لر
که‌پی‌درپی گلر ٣٥) بهشتده لغووبربرنی تکذیب ایدرسوزلر ایشیتمزلر ٣٦)بنده‌لرڭ
عمللرینه جزاولان حالده سنڭ الهڭڭ طرفندن زیاده‌بخشش وهدیه‌در» استحاقدن
آرتق ٣٧) «ایله‌الله‌درکه گوگلرڭ ویرڭ واونلارڭ آراسنده اولانلارڭ اللهی‌در
رحم‌ایدندر» جمیع مخلوقاته «هیچکسر قادر اولماز الله‌حضورنه سوزدیمگه» مگراونڭ
اذنی‌ایله ٣٨) «اوگونده که روح» که‌برملك‌در یاجمیع ملك‌لردن عبارتدر یااینکه
مخلوقاتڭ روحلری وسائر «ملائکه‌لرده دورارلر هاموسی صف چکن حالده
دانشمازلر مگر اوکسکه رحم ایدن الله‌اوڭا اذن‌ویره» عبارتدر مؤمنلردن وملائکه‌دن
«دنیاده دوغری دانشـوبلر» ولااله‌الاالله دیوبلر یااینکه اهل عرصاتدن هیچ کس
دانشماز مگر اوکس دانشـار که الله‌اذن ویره دانشمقه ودانشان کس دوغری سوز
دانشار یالان دانشماز ٣٩) «بوگون حقدر» واقع اولماقنده شك‌یوخدر «هرکس‌که
صالح عمل ایتمك ایستیه الله‌طرفنه قایتماق یری آختارار» بوجهته‌که پیغمبرلرگلوب
وجمع شرایعی بیان ایدوبدر ٤٠) «بدرسـتیکه بزقورخوزدیق سیزی» ای‌اهل‌مکه
«یاخـون عذابله» که قیامت چوخ یاخوندر» قیامت برگوندر هرکس اوزیندن قباق
اللری گوندردیگی عملڭ مزدنی گورر» اگرطاعت گوندروبدر ثوابه منتظراولار
«وکافرلر دیرکه‌کاش من‌توپراق اولایدیم» وتوپراق حالتنده قالوب نه‌دوباره قایدایدیم
ونه‌بوعذابی گوریدیم یااینکه بعض روایتلرده وارد اولوبدر که قیامتده جمیع
حیوانات حشره گلوب بوینوزسیز حیوان بوینوزلو حیواندن قصاص آلوب‌صوڭره
خطاب یتشرکه ای‌حیوانات من‌سیزی دنیاده خلق ایتمشدیم انساناتڭ گذراننددن‌اوتری
پس قایـدیڭ اوز اصلڭزه وتوبراق اولوڭ پس جمیع حیوانات توپراق اولارلر
کافرلر بواحوالاتی گورلده‌دیرلر کاش‌بزده حیوانات قسمندن اولوب توپراق‌اولایدیك

سورة النازعات (۴٦) آیه‌در مکه‌ده نازل ولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ۲) وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا ۳) وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا ۴) فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا ۵) فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا ٦) يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۷) تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ ۸) قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۹) أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ۱۰) يَقُولُونَ أَإِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ۱۱) أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً ۱۲) قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ۱۳) فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ۱۴) فَإِذَا هُمْ

۱) «آنداولسونگ شدتله چکنلره» یاعبارتدر قبض روح ایدن ملکلردن کافرنگ روحارنی دری‌لرنگ ودیرناقلرنگ آراسندن نهایت زحمتله چیقاررلر یااوملکلره‌که یولدوزی چکر برافقدن اوبریسی افقه ۲) «آنداولسون شادلاولانلره» یااوملکلره‌که شادلق ایدنلردر مؤمنلرنگ روحلرینی قبض ایدنده اونلارنگ مقاملرینی بهشتده گوسترملک ایله ۳) «آنداولسون سوده اوزنلره» یااوملکلره که تسبیح ایدندر «برنوع تسبیح ایتمک» یااینکه مؤمنلرنگ روحلرنی آراملق‌ایله چکوب اونلاری راحت قویارلر سوده اوزن کس اوزنی راحت‌ایدن کیمی یااینکه اوملائکه‌یه نازل اولارلر گوگدن سرعتله سوده‌اوزن کیمی ۴) «آند اولسون اوکسلره‌که سبقت‌ایدنلردر» اوملائکه‌لره که آدم‌اولادندن قباق سبقت‌ایدوبلر خیرعمله یااومؤمنلره‌که سبقت‌ایدرلر اوزمقاملرینه یااوآتلاره‌که بعضی‌سی بعضی‌سنه جهادده سبقت ایدر ۵) «آنداولسون ایشلره تدبیر ایدنلره» اوملائکه‌لره که تدبیر ایدنلردر بنده‌لرنگ امرینه عبارتدر دورت ملکدن ۱) جبرئیل موکل‌دربیللره ۲) میکائیل موکلدر یاغشه‌و باتاته ۳) عزرائیل موکلدر قبض روحه ۴) اسرافیل موکلدر خلقی حشره دعوت ایتمگه جواب قسم بودرکه هرآینه سیز مبعوث اولوب حساب چکرسگز ٦) «اوگونده که بره‌حرکت ویرر» وحرکت ویرن صیحه یرلری زلزله ایدر ۷) «اونگ دالنجه گلر دالجه گلن» نفح‌صور که‌خالقی حشره جمع‌ایدر ۸) «جمیع قلبلر اوگونکه گونده قورخار ۹) اونلارنگ گوزلری خشوع وذلیل‌لیك ایدنلردر ۱۰) اونلاردنیاده دیردیلرکه آیابز اولندن صوبره‌اولمجی‌حالتمزه قایدانلروك ۱۱) ایلکه برچوروموش سوموکلر اولدوق» گنه تازه‌دن دیریلوب حشره گله‌ریك ۱۲) دیدیلر» اگرمحمد دیین دوغری ایسه «اوزمان بزیم قایتماقمز زیان گتورلدر». الله‌تعالی بیورور ۱۳) «پس بتحقیق اونفخ صور بردفعه فریاد اولماقدر» اسرافیلدن ایشیدرلر ۱۴) پس اوزمان مخلوقاتنگ هاموسی، عرصات محشره جمع

بِالسَّاهِرَةِ ١٥) هَلْ أَتٰيكَ حَدِيثُ مُوسٰى ١٦) إِذْ نَادٰيهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ١٧) اِذْهَبْ إِلٰى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغٰى ١٨) فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلٰى أَنْ تَزَكّٰى ١٩) وَأَهْدِيَكَ إِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰى ٢٠) فَأَرٰيهُ الْآيَةَ الْكُبْرٰى ٢١) فَكَذَّبَ وَعَصٰى ٢٢) ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعٰى ٢٣) فَحَشَرَ فَنَادٰى ٢٤) فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلٰى ٢٥) فَأَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولٰى ٢٦) إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشٰى ٢٧) ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنٰيهَا ٢٨) رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰيهَا ٢٩) وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحٰيهَا ٣٠) وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰيهَا ٣١) أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا

اولوب هاموسی بیدارلردر ١٥) یامحمد آیاسکاموسی‌نک خبری گلدی ١٦) زمانیکه چاغردی اونی اونک اللهی پاك قامده كه‌طوی‌در». وبیوردی یاموسی ١٧) «گیت فرعونک طرفنه بدرستیکه اوطغیان ایتدی» واوزنی بیوك سایوب ایمان گتورمدی ١٨) «پس‌دیگلن آیاسنک ایچون رغبت واردر بوگا که پاك‌اولاسن «شرك نجاستندن واللهنگ برلگنه اقرارایده‌سن ١٩) «ومن‌سنی هدایت‌ایدم اللهنگ‌طرفنه پس‌قورخاسن» اللهدن ونهی اولان امرلردن احتراز ایده‌سن پس‌موسی فرعونک یاننه‌گلوب‌واونی دعوت ایتدی ٢٠) «وفرعونه بیوك‌معجزه گوستردی» عصانی‌آتوب اژدهااولماق‌کیمی ٢١) «پس تکذیب ایتدی» اومعجزه‌نک اللهدن اولماقنی «ومعصیت ایتدی» پیغمبره ٢٢) «صوگره دال چوگوردی معجزه‌یه باشلادی بوگا که سعی ایدردی» یرده‌فساد سالوب هرطرفدن ساحرلر جمع ایتمگه یااینکه اژدهانی گوروب دال چوگوروب سعی ایددری قاچمقه ٢٣) «پس جمع ایتدی» اوزقومنی وقوشونني «ونداایتدی ٢٤) دیدی منم‌سیزنگ بیوك اللهگز» منم‌خیر وضرریتورن هرکسه‌گه‌ایستیم ٢٥) «پس اللهاونی دنیاوآخرتنگ عذابیله اخذایتدی» هم‌دنیاده غرق وهم‌آخرتده عذابه دوچار اولدی ٢٦) «بدرستیکه بواحوالده»که فرعون خصوصنده ذکراولدی «هرآینه عبرت وموعظه‌وار اوکسه‌که اللهدن قورخه» وحق‌له باطل آراسنده فرق‌ویره ٢٧) ای مشرکلر که بعثنی انکار ایدیرسگز «آیاسیزی خلق ایتمك چتین‌در یا گوگی خلق اتمك» بوعظمتله اولان گوگی خلق‌ایتمگه قادر اولان اللّٰه‌سیزی دوباره خلق‌اتمکدن عاجز اولماز «لله بنا یتدی گوگی ٢٨) اوجاایتدی اونک سقفنی پس‌دوزایتدی‌اونی» هیچگونه شکافی وشکستی یوخدر ٢٩) «وقرانلق ایتدی اونک گیجه‌سنی وخارج ایتدی گوگنک ایشیقنی» گونوز وقتی بوشیئلرنگ اسنادی گوگه ویرمك اوجهته‌درکه بواثرلر هاموسی گوك‌طرفندن گلور ٣٠) «وگوگی خلق‌ایدندن‌صوگره یری‌دوشه‌دی وعریض‌ایتدی ٣١) یردن اونک سویونی» نهرلر وچشمه‌لر «واوتلاق یرینی خارج

ومرعيها ٣٢) والجبال ارسيها ٣٣) متاعا لكم ولانعامكم ٣٤) فاذا جاءت الطامة الكبرى ٣٥) يوم يتذكر الانسان ما سعى ٣٦) وبرزت الجحيم لمن يرى ٣٧) فاما من طغى ٣٨) واثر الحيوة الدنيا ٣٩) فان الجحيم هى الماوى ٤٠) واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى ٤١) فان الجنة هى الماوى ٤٢) يسئلونك عن الساعة ايان مرسيها ٤٣) فيم انت من ذكريها ٤٤) الى ربك منتهيها ٤٥) انما انت منذر من يخشيها ٤٦) كانهم يوم يرونها لم يلبثوا الا عشية او ضحيها

ايتدى» كه حيوانات اوصحرالردن نفع بردار اولالر ٣٢) «وداغلارى يرده محكم ايتدى ٣٣) سيزنڭ اوزىڭز ودورت اياقلو حيوانلرڭزڭ نفعندن اوترى

٣٤) «ايلكه بيوك بلا كلدى كه» اوگونده كناهكارلره بلا يتشر وجهنم اهلى جهنمه كيدر

٣٥) «اوگونده انسان دنياده سعيله عمله كتوردىكى ايشلرى يادينه كتورر» خير وشر عمللردن ٣٦) «وگورن آدملره جهنم ظاهر اولار» وجميع خلق اونى گورر ٣٧) «اوكسكه طغيان ايتدى» وحددن كيچدى معصيت اتمكده ٣٨) «ودنياده ساغ قالماقى آخرته اختيار ايتدى ٣٩) جهنم قايداجاق يردر» ذكر اولان كناهكارلره

٤٠) «واما اوكسكه قورخدى اللهنڭ حضورينده دورمقدن» وسواله جواب ويرمكدن وبونى فكر ايتديكه معصيت مقابلنده الله حضورينده دوروب سؤال وجواب اتمك وار «ونفسنى نهى ايده خواهشلرنى عمله كتورمكدن ٤١) بهشت قرارگاهدر» اولوع پرهيزكارلره ٤٢) «سندن سؤال ايدرلر قيامت ساعتندن كه نوقت اولاجاقدر اونڭ قيامى

٤٣) سن اونڭ وقتنى نه بيلورسن ٤٤) سنڭ اللهڭڭ طرفنه در اونڭ آخره يتشن يرى» نوقت دنيا تمام اولاجاقدر اونى آنجق الله بيلور ٣٥) «بودر بوندن غيرى دگلدر سن قورخوز انسان اوكسى كه قيامتدن قورخه» قورخميان كسه سنڭ قورخوتماقڭڭ نفعى يوخدر ٣٦) «قورخميانلار اوكونده كه كوزلرى ايله كوررلر قيامتى بيله گمان ايدرلر كه گويا اونلار داياناماديلر دنياده مكربر كجه يا اوكونڭ چاشتى قدر مدت.» اگرچه دنياده چوخ عمر اتمش اولارلار آخرتڭ گونڭ وعذابنڭ اوزونلقى وشدتى مقابلنده دنيانڭ عمرنى چوخ آز حساب ايدرلر

سورهٔ عبس (۴۲) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

بوسوره شریفه گیمگ خصوصنده نازل اولمقده ایکی قول‌وار ۱) برگون قریشگ بیوگلریندن عتبه وشیبه ربیعه اوشاقلاری، ابوجهل، عباس بن‌عبدالمطلب، امیه خلف اوغلی وولید مغیره اوغلی حضرت پیغمبرص‌گ یاننده ایدیلر حضرت اونلری‌اسلامه دعوت ایدیردی‌که بلکه اونلر ایمانه کلمک سببنه دین‌اسلام منتشراولا بوحالده عبدالله بن‌ام مکتوم که‌کور وفقیر کیشی ایدی ودین اسلامه داخل اولمشدی مجلسه گلوب سلام ویروب عرض ایتدی یارسول‌لله الله‌تعالی سڭا تعلیم ایتدیکی علملردن بڭا تعلیم‌ایت وسوزینی نیچه دفعه تکرار ایتمکه گوره اونگ بوحرکتی وحضرتگ سوزینی کسمکی گویا اوجنابه ناخوش گلوب قاش قاباقنی توگوب اوندن اعراض ایتدی... حقیر مترجم عرض ایدیرمکه حاشا وکلاخاق عظیم صاحبی‌اولان پیغمبردن بونوع حرکت هرگز صادراولمیوب وبوسوزیم محض ادعااولمیوب دلیل‌عقلی‌لریمی دخی‌عرض‌ایدیرم ۱) ام‌مکتوم اوغلی اوزی‌مستحق‌در تادیب‌وتنبیه اولمقه نه‌اینکه‌اوجناب بوسببه‌که ام‌مکتوم اوغلنگ گوزلری گورایسه‌ده البته قولاقلاریله ایشیدیردیکه حضرت یاننده اولان آدملره صحبت واونلری دین‌اسلامه دعوت ایدیر وبیلور دیکه اوجناب خلقگ‌اسلامه‌داخل اولمقلرینه‌لقدر راغبدر واوجنابگ غرضی‌عمله گلمه‌مش وسوزی‌تمام اولمامش ام‌مکتوم اوغلی اوز غرضنی قباقه سالوب حضرتگ سوزینی کسمک نقدر ادبسیزلیکدر علاوه هرچند ابن‌ام‌مکتومه تعلیم ایتمك واجب ایدی اما‌اواسلامه داخل اولمشدی وامردینگ لازملو مسئله‌لرینگ هاموسنی بیلمه‌سیدیده چوخنی بیلوردی اما اومشرکلرگ رؤسالرنگ اسلامه داخل اولمقی واجبدر واجب ایدی بوصورتده ام‌مکتوم اوغلی حضرتگ سوزنی آز ایشدن اوتری کسمك چوخ فائده‌نی ترك ایتمکدر. خداوندعالم مخلوقاته نهی ایدبدر که‌حضرتی اوزوقتن ن سوا ناشقه یرارده چاغیرمیه‌لر نجه‌که حجرات سوره‌سنگ ۴ مجی آیه‌سنده بیورور «سنی حجره‌لرگ اطرافنده چاغرانلرگ چوخی عقل‌سیزلردر» ام‌مکتوم اوغلنگ بویرده حضرتنی چاغرمقی دلالت ایدیر اونگ عقلسیز اولمقنه ومقتضای عقلدن کنار ایش دوتمق وکفاری اسلامه داخل ایتمکدن مانع اولمق معصیت‌در واگر حضرت اونی بوعملدن نهی ایدوبسه محض گوزل وواجبی ایش عمله گتوروبدر ۲) حضرت پیغمبرص چوخ وقت اصحابنه ادب‌وبرمك ایچون صلاح ببلدیکی قاعده‌ایله اونلری عمللردن

۱) عَبَسَ وَتَوَلّٰی ۲) اَنْ جَاءَهُ الْاَعْمٰی ۳) وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكّٰی ۴) اَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرٰی ۵) اَمَّا مَنِ اسْتَغْنٰی ۶) فَاَنْتَ لَهُ تَصَدّٰی ۷) وَمَا عَلَيْكَ اَلَّا يَزَّكّٰی ۸) وَاَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعٰی ۹) وَهُوَ يَخْشٰی ۱۰) فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهّٰی ۱۱) كَلَّا اِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۲) فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ ۱۳) فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ۱۴) مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ۱۵) بِاَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۶) كِرَامٍ

منع ایدردی گاه نصیحت وگاه اونلره غضب ایدردی خصوصاً که اوجناب مبعوث اولوبدر خلقه ادب ویرمکه وگوزل آدابله اونلری مؤدب ایتمکه بوصورتده نجه اولابیلر که تادیب مقابلنده الله تعالی اوڭا مذمت ایده وحال انکه مذمت گناه مقابلنده اولار سورهٔ یوسفڭ ۲۴مجی آیه سنده تفیصلا بیان ایتدیك که پیغمبرلردن گناه صادر اولماز نه بیوك گناه ونه گوچك گناه ۲مجی قول اودرکه ذکر اولان شخصلر حضرتڭ یاننده اولان وقت ام مکتوم اوغلی حضرتڭ یاننه گاوب همان سوزی دین وقتده حضرت اونی چاغروب یاننده اگلشدیردی بریسی حضرتڭ بوعملندن رنجیده اولدیکه بوفقیر گیشنی نه سببه چاغروب بزیم یانیمزده اگلشدیردی نیجه که بوکیفیت هرزمانده واقع اولوب گوروریك دولتلولر بریره جمع اولان وقتده برفقیری برشخص یاننه چاغیرسه اوندن رنجیده اولارلر بوندن صوڭره هانسی قولی قبول ایتمك محولدر هرکسڭ اوز سلیقه وقوت ایماننه

۱) «یوزینی ترش ایلیوب اعراض ایتدی» ویوزینی اوبری طرفه دوندردی ۲) «اوجهتدکه اونڭ یاننه کور کیشی گلدی ۳) نه شیئی سڭا بیلدیردی» اونڭ احوالنی «شایدکه اوکس پاك اولا» واجباتنی اوکره نوب عمل ایده ۴) «یااینکه نصیحت قبول ایده پیغمبردن موعظه ایشیدوب پیغمبرڭ نصیحتی اوڭا نفع ویره ۵) اما اوکسکه بی احتیاج اولا» قومنڭ آراسنده قوتلو ودولتلو اولدی ای فقیره دال چوگورن ۶) «سن یوزڭی اوڭا چوگوررسن ۷) سڭا لازم دگلدرکه اودولتلو آدم پاك اولمیه» باطنی خباثت وچرکدن همین که دولت صاحبی اولدی دولتنه گوره اوڭا میل ایدرسن ۸) «اما اوکسکه سنڭ یانڭا گلدی (ابن ام مکتوم) سعی ایدردی» عمل خیر ایتمکه ۹) «وآدم اللهدن قورخار ۱۰) ای فقیردن اعراض ایدن سن اوندن غفلت واعراض ایدرسن» وغیرکسه مشغول اولارسن ۱۱) «بیله دگلدر» که سیز فکر ایدیرسڭز «بوذکر اولانلر خلقه یادآورلیك وموعظه در ۱۲) هرکس ایستیه بوقرآنی ذکر ایدر» واوندن عبرت گوتورر ۱۳) «بوقرآنده اولان سوزلر سائر پیغمبرلره نازل اولان گرامی صحیفه لره یازیلوبدر ۱۴) اوصحیفه لرڭ شانی اوجا وپاکدر» جاهلیت نجاستندن

بررة ۱۷) قتل الانسان ما اكفره ۱۸) من اي شيئ خلقه ۱۹) من نطفة خلقه فقدره ۲۰) ثم السبيل يسره ۲۱) ثم اماته فاقبره ۲۲) ثم اذا شاء انشره ۲۳) كلا لما يقض ما امره ۲۴) فلينظر الانسان الى طعامه ۲۵) انا صببنا الماء صبا ۲۶) ثم شققنا الارض شقا ۲۷) فانبتنا فيها حبا ۲۸) وعنبا وقضبا ۲۹) وزيتونا ونخلا ۳۰) وحدائق غلبا ۳۱) وفاكهة وابا ۳۲) متاعا لكم ولانعامكم ۳۳) فاذا جاءت الصاخة ۳۴) يوم يفر المرء من اخيه ۳۵) وامه وابيه ۳۶) وصاحبته وبنيه ۳۷) لكل امرئ منهم يومئذ

۱۵) «ایلچیلرنگ اللرینده‌در» كه ملائكه‌لر الله طرفندن گتوروبلر ۱۶) «اونلر كریم ونیكوكاركسلردر ۱۷) كافر انسانلر اؤلسونلر نه‌شیئی اونی الله‌ه كافر ایتدی ۱۸) الله اونی نه‌شیئدن خلق ایتدی» الله‌تعالی اوزی جواب ویریر ۱۹) «الله اونی نطفه‌دن خلق ایتدی ونه‌قرارله ایستدیسه اونگ اندازه‌سینی تقدیر ایتدی ۲۰) صوگره اوگا یولی آسان ایتدی» خیر وشرگ یوللرینی گوستروب اوزینی فاعل مختار ایدوب هرایكی یولگ اسبابنی مهیا ایتدی ۲۱) «صوگره اونی اولدوروب قبره داخل ایتدی ۲۲) ایلكه الله ایستدی اونی دیریلدر وحشره گتورر ۲۳) بیله‌دگلدر هیچكس الله‌تعالی امرایدن عمللری تمام ایتمدی» وهیچكس اخلاصله حق عبادت عمله گتورمدی ۲۴) «پس گرگدر انسان باخسوگ اوز طعامنه» كه‌اونی ییور الله‌تعالی نجه‌اونلاری مهیا ایتدی ۲۵) «بز توگدوك سویی برنوع توگمك» كه‌سیزی سیراب ایتدی ۲۶) «صوگره بزیاردیق یری‌اونوع یارمق» كه‌اوت وعلف خارج اولدی ۲۷) «ویرده دانه‌جنسنی گوگرتدیك» كه‌انسانات وحیوانات ییرلر ۲۸) «واوزوم ویونجه ۲۹) وزیتون وخرما آغاجی ۳۰) وآغاجلاره شامل اولان باغلار ۳۱) ومیوه‌لر و اوتلاق یرلری ۳۲) منفعت اولان حالده سیزه وسیزگ چارپالرگزه ۳۳) ایلكه قیامتگ صیحه‌سی گلدی» یاصورنفخ اولدی ۳۴) «اوگونده كیشی قاچاراوز قرداشندن ۳۵) وآناسندن وآتاسندن ۳۶) وعورتندن واولادندن» هیچكس بونلارا مشغول اولماز اوزنگ قورخسی وشدتی جهتنه ۳۷) «اونلارگ هربریسی ایچون اوگونده بیوك امروشغل وار اونی بی‌احتیاج ایدر» اقربالریله صحبت اتمكدن حضرت بیوردیكه مخلوقات قیامت گوننده عریان واباق یالین مبعوث اولار خلق اوقدر عرق ایدركه قولاخلارنه‌دیك سویه باتار حضرتگ عورتی سوده عرض ایتدی یارسول الله آیا بزیم بعضمز بعضمزه باخار حضرت بیوردی خلق اوزحالنه ایله‌مشغول اولار كه‌هیچكسگ هیچكسدن خبری اولماز ۳۸) «بعض یوزلر بوگونده نورانی ۳۹) گولن وشاددر

شَانٌ يُغْنِيهِ ۳۸) وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۳۹) ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۴۰) وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا
غَبَرَةٌ ۴۱) تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۲) اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ

۴۰) وبعض يوزلره بو گونده توپراق اگلشر» غمگ چوخلقندن ۴۱) جهنم احاطه ایدن وقت«قرالق اونلاری احاطه ایدر ۴۲) اونلاردرلر کافرلر»دینلرینده«ومعصیت کارلر عملرینده

سورة التكوير (۲۹) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۲) وَاِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۳) وَاِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ۴) وَاِذَا
الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۵) وَاِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۶) وَاِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۷) وَاِذَا النُّفُوسُ
زُوِّجَتْ ۸) وَاِذَا الْمَوْؤُدَةُ سُئِلَتْ ۹) بِاَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ۱۰) وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ
۱۱) وَاِذَا السَّمَاۤءُ كُشِطَتْ ۱۲) وَاِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ۱۳) وَاِذَا الْجَنَّةُ اُزْلِفَتْ
۱۴) عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا اَحْضَرَتْ ۱۵) فَلَا اُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ ۱۶) الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ۱۷) وَاللَّيْلِ

۱) «اوزمانکه گونگ ایشقی گیده» یاعمامه سارینان گیمی سارینه ۲) «واوزمانکه یولدوزلر قرالا یاتوگوله ۳) واوزمانکه داغلار سیر اولونا» ویرندن گوتورولوب توزاولا ۴) «واوزمانکه حامله دوه‌لر معطل قالا» چوبانی اولمیه، دوه اون آیلق حامله اولان وقتده عربلر اوگا چوخ متوجه اولارلر لکن قیامتگ شدتدن اونوع دوه‌لر وسائر ایستکلی ماللر انسانگ یادندن چیخار ۵) «واوزمانکه وحشی حیوانلر محشور اولا» بوینوزسیز حیوان بوینوزلو حیواندن قصاصنی آلار ۶) «واوزمانکه دریالر قاینیا»وبربرینه قاریشه یااینکه دولواولار شرین سو شورسویه قارشماقله ۷) «واوزمانکه نفسلر جفت اولا» مؤمن مؤمن ایله کافر کافر ایله جمع اولار ۸) «واوزمانکه دیری قبره قویولان قیز سؤال اولونا که ۹) هانسی کناهله مقتول اولوبدر» زمان جاهلیتده اگر عورت قز دوغسیدی اوقزی دیری حالتده قبره قویوب دفن ایدردیلر بوعارله که بیوکلیك حالتده یاد کشیه ویریلمه‌سوگ ۱۰) «واوزمانکه نامهٔ اعماللر پراگنده اولا» هرکس اوز مقامنی بیلر. ۱۱) «واوزمانکه گوك داغلا» نه هواسی اولار نه یاغیشی ونه قاری ۱۲) «واوزمانکه جهنم یانا ۱۳) واوزمانکه بهشت یاخون اولا » اهلنگ داخل اولمقنه حاضرلانار ۱۴) «اووقت هرنفس بیلر اوزادیکه حاضرایدبدر» اوزینه

اِذَا عَسْعَسَ ۱۸) وَالصُّبْحِ اِذَا تَنَفَّسَ ۱۹) اِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۲۰) ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ۲۱) مُطَاعٍ ثَمَّ اَمِينٍ ۲۲) وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ۲۳) وَلَقَدْ رَاٰهُ بِالْاُفُقِ الْمُبِينِ ۲۴) وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ۲۵) وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ۲۶) فَاَيْنَ تَذْهَبُونَ ۲۷) اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۲۸) لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ اَنْ يَسْتَقِيمَ ۲۹) وَمَا تَشَاؤُنَ اِلَّا اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

خیردن وشردن ۱۵) ای مشرکلر بیله دگلدر» که سیز خیال ایدیرسکز قرآنک خلاف اولماقنی «من آندایچرم اویولدوزلره که سیرلرنده رجوع ایدرلر «وسیرایدن وقتده کاه قباقه سیر ایدر کاه دال طرفه ۱۶) وگزله نناردر» گوننک ایشیقنک آلتنده عبارتدر بو یولدزلردن یا اینکه آیه سنک معنی سی بیله اولا که آنداولسون گونوزلر گوزدن غائب اولوب گیجه لر گورونن یولدوزلره ۱۷) «وآنداولسوک گجه یه زمانیکه قباقه گله» اوز قرانلقی ایله ۱۸) «وآنداولسوک صبحه زمانیکه نفس چکه» آچیلماق ایله ۱۹) جواب قسم بودر «بدرستیکه بوقرآن هرآینه کریم اولان ایلچی نک (جبرئیل) سوزیدر» پیغمبره نازل ایدبدر الله طرفندن او ایلچی که ۲۰) قوت صاحبی‌در» اللهک جمیع امرلرنی عمله گتورمکه «عرش صاحبی اولان اللهک یاننده صاحب منزلت ورتبه‌در ۲۱) اطاعت اولونمشدر کوگده» جمیع ملائکه لر اوکا اطاعت ایدر «امین‌در» الله طرفندن پیغمبره وحی گتورمکه ۲۲) «وسیزک صاحبکز» محمدص که سیزی الله طرفنه چاغرور «دیوانه دگلدر ۲۳) وهرآینه بتحقیق پیغمبر اونی گوردی» اوز صورتنده «گون طلوع ایدن یرده که آشکار افق وگوگک کناری‌ایدی ۲۴) ومحمدص متهم دگلدر غیب خبرلرنی ویرمکه» بوخبرلری الله اوکا بیلدیروب ۲۵) «وبوقرآن الله‌درکاهندن قاوولمش شیطان سوزی دگلدر ۲۶) پس نه یره گیدیرسکز» بوقرآنه عمل اتمکدن ۲۷) «دگلدر بوقرآن مگر موعظه ویاداورلیکدر عالم اهللرینک هاموسنه ۲۸) سیزدن دوز اولماق ایستینه» اللهک امرنه اطاعت اتمکده ۲۹) «بودوزلیکی سیز ایسته‌مزسکز مگرکه جمیع عالملره تربیت ویرن الله ایستیه سیزک دوز اولماقکزی» وسیزه توفیق کرامت ایده

سورة الانفطار (۱۹) آیه‌در مکه‌ده نازل ولوب

حزب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ۲) وَاِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ۳) وَاِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ۴) وَاِذَا

القبور بعثرت ۵) علمت نفس ما قدمت واخرت ۶) يا ايها الانسان ما غرك بربك الكريم ۷) الذي خلقك فسويك فعدلك ۸) في اي صورة ما شاء ركبك ۹) كلا بل تكذبون بالدين ۱۰) وان عليكم لحافظين ۱۱) كراما كاتبين ۱۲) يعلمون ما تفعلون ۱۳) ان الابرار لفي نعيم ۱۴) وان الفجار لفي جحيم ۱۵) يصلونها يوم الدين ۱۶) وما هم عنها بغائبين ۱۷) وما ادريك ما يوم الدين ۱۸) ثم ما ادريك ما يوم الدين ۱۹) يوم لا تملك نفس لنفس شيئا والامر يومئذ لله

۱) «اوزمانکه گوك یاریلا ۲) واو زمانکه یولدوزلر توکوله‌لر ۳) واو زمان که دریالر روان اولالر» وبرینه متصل اولارلر یرگ وداغلارگ متزلزل اولماقنه گوره ۴) «واوزمانکه قبرلرزبروزبر (آلت اوست) اولالار ۵) اووقت هرنفس بیلر اوعملی‌که مقدم ومؤخر ایدوبدر» اوعمل‌که اوزحیاتنده واوعمللر که اونلاردن صوگره اونلاره یتشر باقیات صالحات قویدیقلاری بنالردر: سوچبخارتموغ، مسجد، مدرسه بنا ایتمك واونگ کیمی عمللرکیمی وهابیله دنیاده بخل ایدوب جمع ایتدیگی مالی وارثلره قویوب گتمگی ۶) «ای انسان نه‌شیئی سنی مغرور ایتدی سنگ کریم اولان اللهگا» الله تعالی جمیع نعمتلرینی سگا کرامت ایتدی شکر ایتمك عوضنه نه‌سببه مشرك اولدیگ ۷) «ایله الله که‌سنی نطفه‌دن خلق ایتدی وسنی انسان کامل ایدندن صوگره سنی معتدل خلق ایتدی» جمیع اعضاوجوارح هاموسی اوزیرینده نه‌زیاده‌در ونه‌ناقص ۸) «هانسی صورتده‌که الله ایستدی سنگ ترکیبگی عمله گتوردی» آتا گزه‌آنا گزه دایگزه، عمگزه وسائر یاخون یااوزاق‌قومگزه شبیه‌یاراتدی ۹) «یینه‌دگلدر» که سیز گمان ایدیرسگز قیامت حق‌اولمامقده «بلکه‌جزا گوننی تکذیب ایدرسگز ۱۰) وبدرستیکه سیزی هرآینه ساخلیانلار وار» حفظ ایدرلر سیزگ عملگزی خواه‌خیر وخواه‌شر ۱۱) «اونلار کریم کسلردر» الله‌یاننده «یازانلاردر» بنده‌لرگ عملنی ۱۲) «بیلرلراو زادی‌که سیز ایدرسگز ۱۳) نیکوکارلر هرآینه‌نعمتلو بهشتده‌درلر ۱۴) بدکارلر هرآینه جهنمده‌درلر ۱۵) قیامتده اوگا یتشرلر» جهنم اهلی جهنمه بهشت اهلی بهشته ۱۶) «گناه‌کارلر جنهمدن غائب اولانلار دگلدرلر ۱۷) ونه‌شیئی سگا بیلدیردی که جزا گونی نه‌در ۱۸) صوگره نه‌شیئی بیلدیردی سگا که جزا گونی نه‌در» تکرار اولوب تأکیددن اوتری ۱۹) «جزا گونی اوگوندرکه هیچ نفس هیچ نفسه برشیئی مالك اولماز» عذابندن منع ایتمگه نجه‌که دنیاده اوگا مالك اولمشدی «وحکم اتمك بوگونده الله ایچوندر» اولدن سوا عفو یاانتقام وغضب یارحم ایدن یوخدر

﴿ سورة المطففين (٣٦) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

١) وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ ٢) الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ٣) وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ٤) أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ٥) لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ٦) يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ٧) كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ ٨) وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ ٩) كِتَابٌ مَرْقُومٌ ١٠) وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ١١) الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ١٢) وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ١٣) إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ١٤) كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ١٥) كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ ١٦) ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُو الْجَحِيمِ

١) «وای اولسوڭ چكی واولچنی اسكوك ایده‌نه ٢) اسكیك ایدنلر اوكسلردرایلكه خلقڭ ضررلرینه چكرلر» واولچرلركه اوزلری آلورلر «وفاایدرلر» دوز چكررلر واولچرلر ٣) «وزمانیكه‌اولچرلر ویاچكرلر» اوزماللرینی اوزگیه ساتمقدن اوتری «ناقص ایدرلر» چكی واولجنی ٤) «آیانوع آدملر بونی بیلمیورلر اونلار مبعوث اولارلار ٥) بیوك گوندن اوتری ٦) اوگونده مخلوقات قبردن دوروب عالماره تربیت ویرن اللهڭ حضورینه گیدرلر ٧) بیله دگلدر»كه اونلر خیال ایدرلر «گناه كارلرڭ نامهٔ اعمالی» كه‌اونده پیس‌عمللر یازیلوب «هرآینه یدمجی یرڭ تكنده‌در ٨) ونه‌زاد سڭا بیلدیردی كه سجین‌ندر ٩) بریازیلمش كتاب‌در» كه اونده یازیلان عمللر اونلارڭ خوشنه گلمز ١٠) «وای اولسوڭ اوگونده تكذیب ایدنلره ١١) او كسلركه جزا گونی تكذیب‌ایدرلر ١٢) وتكذیب‌اتمز جزا گونی مگراوكسلركه‌حدندن تجاوز ایدن وچوخ گناه ایدندر ١٣) ایلكه قیامتی تكذیب ایدنلره بزیم آیتلریمز (قرآن) اوخونار دیدیلركه بواولمجی‌قومڭ وطائفه‌لرڭ افسانه‌اریدر ١٤) بیله‌دگلدر» اونلار ایمان گتورمزلر «بلكه غلبه‌ایتدی اونلارڭ قلبلرینه اوزادكه كسب‌ایتدیلر»بر برینڭ اوستندن گناه‌عمله گتورمك اونلارڭ قلبلرینی اؤلدوردی ١٥) «بیله دگلدر» اونلار تصدیق اتمزار قرآنی «بدرستیكه اونلار اوزلرنڭ اللهندن‌قیامت گونده‌هرآینه پرده‌لنمشلردر» واللهڭ رحمتندن ناامیدلردر ١٦) «صوڭره اونلار هرآینه جهنمه یتشنلردر» نواڔندن .غائب اولمازلار ١٧) «صوڭره اونلارا دییلر: بوگوندر اوگونكه سیز اونی تكذیب ایدیردیڭز ١٨) بیله‌دگلدر بدرستیكه نیكوكارلرڭ نامهٔاعمالی هرآینه اوجا مرتبه‌لرده‌در» گوگده ویابهشتده‌در ١٩) «ونه‌شیئی‌سڭا بیلدیردی‌كه علیین نه‌در

۱۷) ثُمَّ يُقَالُ هٰذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُونَ ۱۸) كَلَّا اِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ۱۹) وَمَا اَدْرٰيكَ مَا عِلِّيُّونَ ۲۰) كِتَابٌ مَرْقُومٌ ۲۱) يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ۲۲) اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۲۳) عَلَى الْاَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ۲۴) تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ۲۵) يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ ۲۶) خِتَامُهُ مِسْكٌ وَفِي ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ۲۷) وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ۲۸) عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ۲۹) اِنَّ الَّذِينَ اَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا يَضْحَكُونَ ۳۰) وَاِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ۳۱) وَاِذَا انْقَلَبُوا اِلٰى اَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ۳۲) وَاِذَا رَاَوْهُمْ قَالُوا اِنَّ هٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ۳۳) وَمَا اُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ۳۴) فَالْيَوْمَ الَّذِينَ اٰمَنُوا

۲۰) اوكتابدركه يازيلوبدر» اونده جميع عمللركه مؤمنلرنك گوزلرى اونى گورمك ايله شاداولار ۲۱) «اللهه ياخون اولان ملائكه اوكاشاهد اولار ۲۲) نيكوكارلر هرآينه نعمتله دولو اولان بهشتده درلر ۲۳) تخت اوستنده اگلشوب باخارلر» الله اونلاره مرحمت ايدن نعمتلره ۲۴) سن اونلارى گورسن «اونلارنك يوزلرينده بهشت نعمتلريدن عمله گلن نورانيلقى وشادلقى تانيارسن» ۲۵) «سيراب اولارلر اوخالص شرابدن كه مهرلنوبدر» اونك آغزى ۲۶) «مهرى، مشك در» هركس اوندن ايچسه آغزلدن مشك ايپى گلر «وبوشرابه گركدر رغبت ايده رغبت ايدنلر» هركس دنياده اعراض ايده دنيا خمرنى ايچمكدن الله قسمت ايدر اوكا آخرت شرابندن ۲۷) «وبوخمرنك قاريشقى كوثرچشمه سندندر ۲۸) برچشمه دركه اللهه ياخون اولان بنده لر اوندن ايچرلر ۲۹) مشركلر» ابوجهل، وليدبن مغيره وعاص بن وابل كيمى. پيغمبرنك اصحابندن عماره بلال و غيرلر كيمى «مؤمنلره گولرديلر» استهزا يوليله هم اوزلرينه وهمى عبادتلرينه ۳۰) «ايلكه مؤمنلر اونلارنك ياننده گيچديلر مشركلر» گوزلرى ايله اونلاره اشارت «وعيب ايدرديلر ۳۱) ايلكه كافرلر اوزآدملرنك ويولداشلارنك يانته قايتديلر شادلق ومزه ايدرلر ۳۲) ايلكه مؤمنلرى گوررلر ديرلركه بونلر حقيقتده گمراهاردر» حق يولدن چيخوب محمدص مه آلدانوبلر ۳۳) «وكافرلر مؤمنلره قراول گوندريلموبلر» كه اونلارنك ايشلرينك حقيقتنه يتشورلر واگراوز تكليفلرينه مشغول اولسيديلر بوندن اولى اولاردى ۳۴) «پس بوگون قيامت گوننده مؤمنلر كفارنك حالنه گولرلر» نيجه كه دنياده كافرلر گولرديلر ۳۵) «مؤمنلر تختلرده اوتوروب باخارلر» كفارنك عذابنه وديرلر ۳۶) آياجزا ويريلدى كافرلره اوعملنك مقابلنده كه دنياده ايدرديلر» ومؤمنلره گولرديلر بلى البته مزدويريلر

مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ٣٥) عَلَى الْاَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ٣٦) هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

سورة الانشقاق (٢٥) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) اِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ ٢) وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ٣) وَاِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ ٤) وَاَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ٥) وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ٦) يَا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلٰى رَبِّكَ كَدْحاً فَمُلَاقِيهِ ٧) فَاَمَّا مَنْ اُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ٨) فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَاباً يَسِيراً ٩) وَيَنْقَلِبُ اِلٰى اَهْلِهِ مَسْرُوراً ١٠) وَاَمَّا مَنْ اُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ١١) فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُوراً ١٢) وَيَصْلٰى سَعِيراً ١٣) اِنَّهُ كَانَ فِي اَهْلِهِ مَسْرُوراً ١٤) اِنَّهُ ظَنَّ اَنْ لَنْ يَحُورَ ١٥) بَلٰى

١) «زمانيكه كوك ياريلدى ٢) وبو ياريلمقده اوز اللهنه اطاعت ايتدى وسزاوار اولديكه اللـهه اطاعت ايده ٣) وزمانيكه يرچكيلدى» داغلارك كوتورولمكى ايله دوز يراولدى ٤) «واونده اولان» دفـن اولمش اولى‌لرى وخزينه‌لرى «چوله آتدى وخالـى اولدى» ايچنده هيچ شـيئى قالمادى ٥) «ويراوز اللهنه اطاعت ايتدى وسزاوار اولديكه اللهه اطاعت ايده» ايلكه بوكيفيتلر عمله كلدى انسانات دنياده ايتديكى عملى كورر ٦) «اى انسان بدرستيكه سن دنياده چالشوب سعى ايدنسن» بو حالتله اولوب اوز اللهكا يتشه‌جكسن وعملكك جزاسنى آلاجاقسن ٧) «اما اوكسكه اونك نامهٔ اعمالى ساغ الله ويريله ٨) اونيله تيزوآسان حساب اولونار» حسابده سخت كيرليك اولماز ٩) حسابدن فارغ اولاندن صوكره «اوز اهلنك يانته قايدار شاد اولان حالده» واوحوريلرك ملاقاتنه كه اونلارك كلمكنه منتظرلردر ١٠) «واما اوكسكه اونك نامهٔ اعمالى دالى طرفندن ويريله» اللرى بويننه باغلو اولمقه كوره ١١) «پس تيزليك ايله اولومى چاغرار» واى اولديم ديوب نوحه ايدر ١٢) «ويانمش اوده يتشر ١٣) اوكس دنياده اوز اهلنك يانننده شاد اولوب ولذته ايتدى» هرگز عبادتك زحمتنى كورمه‌مشدى پس اولذت آخرتده زحمته مبدل اولالار ١٤) «اوآدم كمان ايتدى كه آخرته قايتماز ١٥) بلى قايدار آخرته بدرستيكه اونك اللهى اونى كورن ايدى» اونى خلق ايدن كوندن مبعوث ايدن كونه‌ديك احوالندن وايشندن خبردار ايدى ١٦) بيله دكلدر» كه اونلر خيال ايديرلر «من آند ايچرم شفقه» كه كون باتان وقتده كوكده قرمزى لق قالار

اِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيراً ١٦) فَلَا اُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ١٧) وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ١٨) وَالْقَمَرِ اِذَا اتَّسَقَ ١٩) لَتَرْكَبُنَّ طَبَقاً عَنْ طَبَقٍ ٢٠) فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٢١) وَاِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْاٰنُ لَا يَسْجُدُونَ ٢٢) بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ ٢٣) وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ٢۴) فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيمٍ ٢٥) اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

١٧) وگیجه‌یه واوقرانلقه که‌گیجه‌نی اورتر ١٨) وآند اولسوگ آیه‌زمانیکه کامل اولار» اون دوردمجی گیجه‌ده قرصگ هاموسنگ نورانی اولماقیله ١٩) «هرآینه سن یتشرسن یاپیغمبر هردرجه‌یه اوبری درجه‌دن صوگره» اوّل ضعیف صوگره قوی اولارسن یااینکه مخلوقات یتشرلر گیچمش طائفه‌لر یتشن احوال‌لره وعادت‌لره اونلاره نه‌کیفیت اتفاق اولوبدریسه سیزگ حقگزده دخی اولاجاقدر یااینکه مخلوقات قیامتده نوع‌بنوع حاللره قالارلر گاه ساکت گاه فریاد ایدن گاه لال اولارلر گاه اونلردن سؤال و جواب اولار ٢٠) «نه‌اولوبدر کفار مکه‌یه ایمان گتورمزلر» محمدص‌ه وآخرته ٢١) «زمانیکه قرآن اونلارا اوخوندی اللهه سجده وتعظیم اتمزلر» ٢٢) «بلکه کافرلر تکذیب ایدرلر اللهی» آتا بابا یوللریله گتمك جهتنه ٢٣) «والله اعلمدر اوزاده‌که اونلار گزلین ساخلارلر» قلب‌لرینده ٢۴) «پس‌مژده ویر اونلارا دردناك عذاب‌ایله ٢٥) «مگر اوکسلره‌که ایمان گتوردیلر ویخشی عمللر ایتدیلر اونلار ایچون قطع اولمیان مزد وار» ایلکه بهشته داخل اولدیلر دخی خارج اولماق یوخدر

سورة البروج (٢٢) آیه‌در مکه‌ده نازل ولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ٢) وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ٣) وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ۴) قُتِلَ اَصْحَابُ

١) «آند اولسوگ اوگوگه که‌برجلر صاحبی‌در» هرگوك اون ایکی حصه‌در گون ایکرمی دوقوز یاریم گونده اون ایکی برجی سیرایدر اما آی ایکی گون یاریمده ٢) «وآند اولسوگ وعده‌اولنموش گونه» که‌قیامت یابدر دعواسی گونی‌در اوگونده جزا ویرمك وعده اولوبدر ٣) «وآند اولسون شاهده وشاهد اولموشه» شاهد عبارتدر پیغمبردن مشهود امتدن یاشاهد عبارتدر جمعه گوننده که‌شهادت‌ایدر قیامتده اوگونده نماز جمعه قیلانلاره ومشهود عبارتدر عرفه گوننده که حاجی‌لر اوگونده جمع اولارلر عرفه‌یه جواب قسم بودر که‌مکه اهلی هلاك اولدی نجه‌که ۴) «آرخ

اَلْاُخْدُودِ ٥) اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ٦) اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ٧) وَهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ٨) وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ اِلَّآ اَنْ يُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ٩) اَلَّذِى لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ

صاحبلری قتله یتشدیلر ٥) اودون صاحبلری اولان اود صاحبلری» آرخی دولدور-مشدیلر یانمش اودون ایله ٦) اوزمانکه اودنک اطرافنده اگلشمشدیلر» کرسی لر اوستنده مؤمنلره عذاب ایدردیلر ٧) «همان اوصاحبلری مؤمنلره ایتدیکاری عمله شاهد وحاضر ایدیلر» اول دیندن چخماقه تکلیف ایدوب قبول اتمینلره عذاب ایدردیلر ٧) «اوجماعت عیب اتمدیلر وناخوش دوتمادیلر مؤمنلردن مگر بونیکه اونلار ایمان گتورمشدیلر اواللهه که غلبه ایدن وجمیع ایشلری بکنلمش ایدی» .

القصه گیفیت اصحاب اخدودبیله در که گیچمش زمانده برنفر پادشاهنگ ساحری واریدی که پادشاهنگ یاننده چوخ مقرب ایدی ایلکه اونگ قوجه لق زمانی یتشدی وناخوش اولدی پادشاهه دیدی که منم اؤلمك زمانیم یتشوب بگا برنفر اوغلان اوشاقی ویرکه علم سحری اوگا تعلیم ایدیم پادشاه اوگا برنفر اوغلان ویروب ساحر مشغول اولدی اوگا سحر تعلیم اتمکه هرگون بواوغلان ساحرنگ یاننه گلوردی آخشام ایولرینه مراجعت ایدردی ازقضا ساحرایله بواوغلانگ ایونگ آراسنده برنفر راهب واریدی برگون اوغلان راهبگ عبادت وقرائتنی گوروب خوشنه گلوب اونگ یاننه چوخ تردد ایدردی تااینکه راهبگ بعض دعالرندن اوگره نوب اونگ دیننه داخل اولدی برگون عادتی اوزره گلنده گوردیکه یولده بربیوك یرتیجی حیوان خلقگ یولنی کسوب وجمعیت چوخ یغیلوب اوغلان اوزیاننده فکرایتدیکه بوگون ساحرایله راهبگ الله یاننده اولان شاننی تجربه ایده رم یردن برداش گوتوروب دیدی پرور-دکارا اگر راهبگ سنگ یاننده قدری وقیمتی وارایسه بوحیوانی اولدور پس داشی آتوب اوحیوانه دگوب اونی اولدوروب خلق اویولیله روانه اولدیلر ایلکه اوغلان بواحوالی راهبه خبر ویردی راهب دیدیکه ای اوغلان یاخون وقتده بیوك امره دوچار اولاجاقسان اما منی هیچکسه نشان ویرمه بواوغلان کوره وکاره دعا ایدوب اللهگ اذنی ایله شفا ویروردی برگون پادشاهگ همجلیس لرندن بریسی کوراولوب اونی اوغلانگ یاننه چوخ پول ایله گتوردیلر که اوگا شفا ویره اوغلان دیدی من هیچکسه شفا ویره بلمرم شفانی آنجق الله ویره ر اگر سن اللهه ایمان گتورسن من دعا ایده رم اللهه الله سگا شفا ویرر پس اوشخص ایمان گتوروب جوانگ دعاسی ایله شفا تاپدی پس اوشخص پادشاهگ یاننه گلوب پادشاه اوندن سؤال ایتدی که سگا کیم شفاویردی دیدی الله، پادشاه دیدی منی دیورسن دیدی نه بلکه اواللهی دیورمکه

وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ١٠) اِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ١١) اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ١٢) اِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ١٣) اِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ١٤) وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ١٥) ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ١٦) فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ١٧) هَلْ اَتٰيكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ١٨) فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ١٩) بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ٢٠) وَاللّٰهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ٢١) بَلْ هُوَ قُرْاٰنٌ مَجِيدٌ ٢٢) فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ

منم وسننگ اللهنگدر پادشاه دیدی آیامندن سواالله وار دیدی بلی پادشاه باشلادی اوگا اذیت ایدوب احوالی تحقیق اتمکه پس راهبی اله گتوروب اونی اولدوروب پادشاه اوغلانه تکلیف ایتدیکه دیننذن رجوع ایده اوغلان قبول اتمه‌مکه کوره اونی اولدوروب امر ایتدیکه بیوك آرخلار قازوب اود یاندیروب خلقی جمع ایدوب امر ایتدیکه اوز الله‌لقنه اقرار ایده هرکس قبول اتمدی ایسه اونی آرخه سالوب یاندیروردیلر. خلیفهٔ ثانی‌نگ وقتنده اوگا کاغذ گلدیکه قوشون دسته‌سی یر قازوردیلر یردن بر نفر میت تاپدیلر که‌کیز کاهندن یراسی وار النی یرانگ اوستنه قویوب هروقت النی یرانگ اوستندن گوتورنده قان آخور النی اوننگ اوستنه قویانده قان دایانور حضرت علی بیوردی‌که همان جواندر که اوننگ المهنه‌یمان گتورنلری آرخلرده یاندبردیلر عمر رضی کاغذ یازدیکه اونی همان یرده دفن اتسونلر اللّٰه تعالی بوکفیتی پیغمبرینه خبرویردی اوقرارله که‌ترجمه اولوندی‌که اونلاری اولدورمدیلر مگر اللهه ایمان گتورمك جهتنه ٩) «ایله الله که اوننگ ایچون‌در گوگلرنگ ویرنگ پادشاهلقی والله هرشیئه شاهددر» ١٠) «اوکسلرکه عذاب ایتدیلر مؤمن کشیلره ومؤمنه عورتلره» واونلاری اودایله یاندیردیلر «صوگره توبه اتمدیلر» شرکدن وپیس عمللرندن «پس اونلر ایچون جهنم عذابی واونلار ایچون جهنمده یاندیران عذاب وار ١١) اوکسلرکه ایمان کتوردیلر اللهه وصالح عمللر ایتدیلر اونلار ایچون بهشتلر وار اوننگ آلتندن نهرلر آخار وبو نجات بیوك رستکارلقدر ١٢) سننگ اللهنگنگ عذابله اخذا اتمکی هرآینه شدتلودر ١٣) اللّٰه تعالی خلقی یوخدن وجوده گتورر واونلاری دوباره دنیایه گتورر» اؤلمدن صوگره ١٤) «والله باغشلیان ودوست دوتان‌در» توبه ایدنلری ١٥) «بیوك عرشنگ صاحبی‌در ١٦) اللّٰه جمیع ایستدیکینی عمله گتورندر» هیچکس اوگا مانع اولا بیلمز ١٧) «یامحمد آیا کفار قوشوننگ خبری سگا گلوب یتشدی ١٨) یعنی فرعون وثمود قوشونی» پس صبرایت نجه‌که اونلارنگ پیغمبری صبرایتدی ١٩) «بلکه اوکسلرکه

كافر اولديلر (مشركلر) تكذيب ايدرلر» سنى وقرآنى ٢٠) «والله اونلارڭ قباقندن احاطه ايدندر» جميع اختيارلرى الله النده‌در ٢١) «بلكه بو تكذيب ايتديكلرى قرآن بيوكدر» شان جهتنه سائر كتابلردن ٢٢) «يازيلوبدر اولوحده كه اللهڭ يانده حفظ اولوبدر

سورة الطارق (١٧) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ٢) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ٣) النَّجْمُ الثَّاقِبُ ٤) اِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ٥) فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ٦) خُلِقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٍ ٧) يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ٨) اِنَّهُ عَلٰى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ٩) يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ١٠) فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ١١) وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ١٢) وَالْاَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ١٣) اِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ١٤) وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ١٥) اِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ١٦) وَاَكِيدُ كَيْدًا ١٧) فَمَهِّلِ الْكَافِرِينَ اَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا

---

١) «آنداولسونڭ گوكه وگيجه ظاهر اولان يولدوزلره ٢) ونه‌شيئى سنى بيلن ايتدى كه گيجه چيقان يولدوزندر ٣) اويولدوزدر كه ديشندر» قرانلقى ديشوب نورينى ظاهر ايدر ٤) «يوخدر هيچ نفس مگر اينكه اوڭا قراول وار» ملائكه‌دن اونڭ عملنى حفظ ايدر» خيردن وشردن ٥) «پس گركدر انسان باخسونڭ وفكر اتسونڭ كه نه‌دن خلق اولوبدر ٦) خلق اولونوبدر سيچريان سودن (نطفه) ٧) خارج اولار كشيلرڭ صلبى ايله عورتلرڭ سينه سومولكلرينڭ آراسندن» اوالله كه بوگونه يوخدن خلق اتمكه قادردر ٨) «البته اوالله اونى قايتارمقه‌ده قادردر ٩) اوگونده كه گزلين سرلر ظاهر اولار ١٠) بعثت وحشرى انكار ايدر انسانڭ نه اوزنڭ قوتى ونه خارجدن اوڭا گوملكليك ايدن اولار» كه اللهڭ عذابنى دفع ايده ١١) «آند اولسونڭ اوگوكه كه قايتماق صاحبى‌در» كه مرور زمانله اوندن خيروبركت ياياغيش ظاهر اولار ١٢) «وآنداولسونڭ يره كه ياريلمق صاحبى‌در» ياريلاروناتاتى اخراج ايدر ١٣) «بدرستيكه قرآن البته اوگونه سوزدر كه فصل ايدندر» حقله باطل آراسنده ١٤) «واو قرآن باطل وبازيچه دگلدر ١٥) بدرستيكه مشركلر حيله ايدرلر نوع نوع حيله» سنڭ امرنگى باطل اتمكه ١٦) «ومن جزا ويره‌رم اونلارڭ حيله‌سنه ١٧) پس مهلت وير كافرلره» وراضى اول اللهڭ تدبيرنه «مهلت وير اونلارا آز زمان» ايلكه اووقت يتشدى جزالرينه. يتشرلر نجه كه بدر وسائر دعوالرده جزالرينه يتشديلر

سورة الاعلى (١٩) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

نصف

١) سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ٢) الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ٣) وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ٤) وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ٥) فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ٦) سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَى ٧) إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ٨) وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى ٩) فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى ١٠) سَيَذَّكَّرُ مَنْ يَخْشَى ١١) وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ١٢) الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ١٣) ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ١٤) قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ١٥) وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ١٦) بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا ١٧) وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ١٨) إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ١٩) صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى

١) «تسبيح ايت اللهنگ آدينه كه اوجادر» واونى پاكيزه‌بيل اوصفتلردن‌كه لايق دگلدر ٢) «ايله اللهكه خلق ايتدى خلائقى واونلارى‌مساوى آلا عضا ايتدى» كه‌جميع عضولرى دوز وبرابرليك حدندن خارج دگلدر ٣) «ايله اللهكه اندازه‌ايله خلق ايتدى پس هدايت ايتدى ٤) وايله اللهدرگه خارج‌ايتدى اوتلامق يرينى» حيواناتنگ نفعندن اوترى ٥) «اونباتاتى گوك اولاندن صوگره قورى وقرا ايتدى ٦) تيزليك‌ايله بز قرآنى سگا اوخوباريق» جبرئيلنگ‌واسطه‌سيله، اونى حفظ ايدرسن «پس يادندن چخارتمازسن» چونگ جبرئيل وحى نازل ايدن‌كيمى حضرت عجله ايدوردى تيز اوخومقه اوجهته‌كه يادندن چيخميه ٧) «مگر اينكه اللهايستيه» سنگ يادندن‌چخارتمقى برآيه‌نگ حكمنى گوتورملك‌ايله «بدرستيكه اللهبيلر آشكارى وگزلينى» خواه آلچقدن اوخوياسان خواه اوجا اوخوياسان ٨) «بزسگا توفيق ويره‌ريك آسان‌اولان‌شريعت» كه‌اونده سگا وامتگا چتين‌ليك اولماز ٩) «يا پيغمبر قرآننگ حكمنى خلقه‌وامته ذكرايت اگر نصيحت ويرملك فائده ايدريسه» بووقته‌ديك ايتديگنگ نصيحت اونلره فائده ويرميوبدر ١٠) «تيزليك‌ايله موعظه‌قبول‌ايدر اوكسكه‌انلهنگ‌عذابندن‌قورخه»قورخان آدم سنگ نصيحتندن موعظه قبول‌ايدر ١١) «وموعظه‌دن شقى وبدبخت كافراجتناب ايدر ١٢) بيوك اوده‌يتشر كه‌آخرت اودى‌در ١٣) «صوگره اوبدبخت اولمز جهنمده وديريلمز» اؤلمزكه جانى قورتولا ونه اوگونه زندكانلق اتمزنفع بردار اولا ١٤) «بتحقيق رستكار اولدى اوكسكه پاك اولدى» شركنجاستندن يااينكه زكوة فطره‌نى ويردى‌ ١٥) «وذكر ايتدى اللهنگ آدينى وبايرام نمازى قيلدى» ذكردن عبارت الله اكبر الله اكبر لااله الاالله والله اكبر ديمكدر ١٦) «بلكه دنيانگ ديريلكى‌نى

آخرتە اختیارایدرسکز ۱۷) وآخرت ایوی کە بهشتدر یخشیدردنیادن وقالاندر فانی دگلدر ۱۸) بوذکراولان سوزلرگیچن پیغمبرلرە نازل‌اولان کتابلردەدر ۱۹) عبارتدر ابراهیم وموسی پیغمبرلرگ کتابلریندن».

﴿ سورةالغاشیة (۲۶) آیەدر مکەدە نازل اولوب ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) هَلْ اَتٰيكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ۲) وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ۳) عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ ۴) تَصْلٰى نَارًا حَامِيَةً ۵) تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍ ۶) لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ ۷) لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِى مِنْ جُوعٍ ۸) وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ۹) لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ۱۰) فِى جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۱۱) لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً ۱۲) فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۱۳) فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ۱۴) وَاَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ۱۵) وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ۱۶) وَزَرَابِىُّ مَبْثُوثَةٌ ۱۷) اَفَلَا يَنْظُرُونَ اِلَى الْاِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۱۸) وَاِلَى السَّمَاۤءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۱۹) وَاِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۲۰) وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ۲۱) فَذَكِّرْ اِنَّمَا اَنْتَ مُذَكِّرٌ ۲۲) لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ ۲۳) اِلَّا مَنْ تَوَلّٰى وَكَفَرَ ۲۴) فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ ۲۵) اِنَّ اِلَيْنَا اِيَابَهُمْ ۲۶) ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ

۱) «ای‌پیغمبر آیاخلقی اورتن گونگ خبری سکا یتشوبدر» قیامتگ برآدی‌غاشیەدر اوگونگ عذابی وقورخوسی هامولی احاطەایدر ۲) «چوخ یوزلر اوگوندەقورخاندر» یااینکە ذلیل اولاندر عـذابلە ۳) «ومعصیت ایدندر» دنیادە معصیت عمللر ایدوب اوزنی نوع‌نوع زحمتە سالوردی ۴) یتشرقزمش‌اودە ۵) سیراب اولارلارقاینیان چشمەدن» جهنم بنااولاندن ایندیەدیك قاینیار ۶) «طعام یوخدر اونلارە مگر تیکاللو اوت» ضریع عربستاندە واقع‌اولان تیکانلو ومیوەسیز اوتدر ۷) «نەبدنی کوکلدیدر ونە آجلقدن بی‌احتیاج ایدر» واونی یمك ممکن اولماز ۸) «چوخ‌یوزلر اوگوندە نعمتلەنندر» جمیع نعمتلرینە ۹) «دنیادە ایتدیکری سعیە راضی‌درلر» اومزدجهتنەکە اونلارە ویریلر ۱۰) «اوجا بهشتدەدرلر» اوجا یردە، اوجابنا اولمش اوتاقلردە ۱۱) «بهشتدە لغوسوزلرایشیتمزلر ۱۲) بهشتدە جاری‌چشمەلروار» جمیع ایچملولردن ۱۳) «بهشتدە اوجا قدرلوتختلروار» زینتلنوب زبرجد ویاقوت‌ایلە ۱۴) «وکوزەلر قویولوبدر» چشمەلرگ کنارندە ایستین‌آلوب‌ایچر ۱۵) «ومتکالر واردر بربرینگ یاننە قویولوب ۱۶) وفرشلر دوشەنوب» مخمل‌دن وسائر قیمتلو پارچەلردن

١٧) «آیاباخمورلر دوه‌یه‌که نجه‌خلق‌اولوب‌در» جمیع عجائب وغرائب اونده جمعدر ١٨) «وباخمورلر گوگه‌که نیجه‌اوجالوبدر ١٩) وباخمورلارداغلاره‌نیجه‌نصب اولوبدر ٢٠) وباخمیورلر یره‌که نیجه دوشه‌نوب ٢١) پس‌نصیحت‌ایت ای‌پیغمبز بودر وبوندن غیری دگلدر که سن‌نصیحت ایدنسن ٢٢) سن‌اونلاره مسلط دگلسن»که زورله‌اونلاری ایمانه داخل ایده‌سن ٢٣) «مگر اینکه اوکسکه یوز دونده‌ره وکافر اولا ٢٤) پس اوڭا الله عذاب ایدر بیوك عذاب»که همیشه‌لیك جهنمده قالمالودر ٢٥) «بدرستیکه بزیم طرفمزه‌در اونلارڭ قایتماقی ٢٦) صوڭره بزه‌در اونڭ حسابنی چکمك»

سورة الفجر (٣٠) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) وَالْفَجْرِ ٢) وَلَيَالٍ عَشْرٍ ٣) وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ٤) وَاللَّيْلِ اِذَا يَسْرِ ٥) هَلْ فِي ذٰلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ ٦) اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ٧) اِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ٨) الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا

١) «آنداولسون صبحه» که اوزمان گوزل زماندر گیجه یاتاییلمینلر اوزمان راحت یاتارلر یاذی‌حجه آینڭ یابایرام گونڭ صبحنه ٢) «واون گیجه‌یه» ذی‌حجه‌نڭ اوّلنده یااون گجه‌یه رمضانڭ آخرمجی اوننده ٣) «آند اولسون جفته وتکه»که الله خلق‌ایدبدر یا گیجه نمازنڭ جفت وتك‌نمازنه یااینکه‌شفع عبارتدر قربان بایرامندن که‌آیڭ اونی اولماقه گوره جفت‌در ووتر عرفه گوننده‌ن‌که تکدر ٤) «وآنداولسون گیجه‌یه زمانیکه تمام‌اولا» قرانلقی قورتولوب صبحڭ ایشیقی گله ٥) «آیا بوذکر اولارقسملرده قناعت یری‌وار عقل‌صاحبلرینه» فکرایدر آنده وآندایچیلمش شیئی‌لره وصوڭره فکرایدر اللهڭ قدرتنه وقوّتنه وعجائب‌صنع وتوحیدینه. جواب قسم‌اودر که الله کفارمکه‌یه عذاب‌ایده‌جکدر یااینـکه بوندن صوڭره ذکراولان آیه‌لر ١٣مجی آیه‌یه‌دیك جمله‌معترضه و١٤مجی آیه‌جوابدر ٦) «آیاسن گورمدڭ‌که سنڭ اللهڭ‌عاد اولادنه نه‌ایلدی ٧) ارمڭ‌نوه‌سنه که‌بیوك قامتلر صاحبی‌ایدی‌لر ٨) که‌اونلارڭ مثلی دنیاده اولان شهرلرده خلق اولونمیوبدر» اونلردن ایله‌آدم واریدی‌که اوگونه‌بیوك داشی یردن گوتورردی‌که گتوروب برقبیله‌نڭ اوستنه سالوب هلاك‌ایدردیلر. وهب بن‌منبه روایت‌ایدرکه برنفرڭ دوه‌سی ایتمشدی عدن چولنده دوه‌سنی آختارورردی گذاری برچوله دوشدیکه اونده برقلعه واریدی قلعه‌نڭ اطرافنده چوخ قصرلر و اوزون میدانلر وارایدی اوشخص دوه‌دن دوشوب قلعه‌یه داخل اولوب گوردیکه قلعه‌نڭ ایکی بیوك قاپوسی وار مرصع اولوبدر آغ وقرمزی یاقوتله ایلکه بوحالتی

فِي الْبِلَادِ ٩) وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ١٠) وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ١١) اَلَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ١٢) فَاَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ١٣) فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ١٤) اِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ١٥) فَاَمَّا الْاِنْسَانُ اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ رَبُّهُ فَاَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي اَكْرَمَنِ ١٦) وَاَمَّا اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي اَهَانَنِ ١٧) كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ

گوروب قاپونگ بریسنی آچدی گوردی بیوك شهردر ایچینده قصرلر بنا اولنوب هر قصرنگ اوستنده غرفه‌لر بنا اولوب قزیل وگوموش ولؤلو ویاقوت‌له میداللرنگ هربریسی فرش اوب لؤلؤ ایله کوچه‌لرنده آغاجلار اکیلوب آغاجلارنگ آلتندن نهرلر آخیر همان شخص دیدی آنداولسون پیغمبره دگلدر به مگر اوبهشتکه الله تعالی تعریف ایدبدر پس اونگ لؤلو وسائر جواهراتندن گوتوروب وزبرجد ویاقوتدن گوتورمگه قادر اولمیوب یمنه قایتدی ایلکه بوخبر معاویه‌یه یتشدی کعب احباردن بوکیفیتی خبر آلدی کعب جواب ویردی‌که اوشهری شداد بن عاد بنا ایدوب شهرنگ آدی ارم‌در عادنگ ایکی اوغلی وارایدی بری شدادبری شدید ایلکه عادوفات ایتدی هرایکی قرداش پادشاه اولوب گوجله تسلط صاحبی اولدیلر شدیدنگ وفاتندن صوگره شداد سلطنتده مستقل اولوب یریوزینگ پادشاهلاری اوگا رام اولدیلر تااینکه بوخیاله دوشدیکه دنیاده بهشت قایرسونگ یوزنفر پهلوانی وارایدی هربریسنگ زیردستنده مین نفر اعوانی زیردستنده اولان شهرلرنگ هاموسنه یازدیکه حصوله گلن جواهرات وزینتی جمع واوگا گوندردیلر ایلکه اوطاقلاری نیکدیلردورت طرفنه دیوارچکوب تمام اولاندن صوگره جمیع لشگری ایله روانه اولان وقتده الله تعالی برصیحه گوندردی که هاموسی هلاك اولدی ٩) «وگورمدنگ ثمود طائفه‌سنی که وادی آدلانان یرده برك داشلاری کسوب اوزلرینه ایوتیکدیلر ١٠) وگورمدنگ قوشونلر صاحبی اولان فرعونی ١١) اوطائفه‌لر طغیان ایتدیلر شهرلرده» اللهه معصیت ایتمك ایله ١٢) «یرده فسادی چوخ ایتدیلر ١٣) سننگ اللهنگ عذابینگ تازیانه‌سنی اونلره توکدی» وهاموسنی هلاك ایتدی» سورهنگ اوّلنده اولان قسملرنگ جوابی بودرکه ١٤) «بدرستیکه سننگ اللهنگ هرآینه یولنگ کیچه‌جکنده‌در» براحداوندن فوت اولماز هریولده برنوع عملدن سؤال ایده‌جکدر ١٥) «ایلکه الله انسانی امتحان ایده نعمتله پس اونی گرامی دوتا» مال ایله «واوگا نعمت ویره پس اوبنده دیرکه منم اللهیم منی گرامی دوتدی» بونیله اوزنی شادساخلار وبیله خیال ایدرکه الله یاننده عزیزدر ١٦) «واما گر الله اونی امتحان ایده» فقرایله «اوگا تنك دوتا وروزیسنی آزایده» وقوت لایموتدن زیاده ویرمیه «اوبنده دیرکه منم

١٨) ولا تحاضون على طعام المسكين ١٩) وتأكلون التراث أكلا لما ٢٠) وتحبون المال حبا جما ٢١) كلا إذا دكت الأرض دكا دكا ٢٢) وجاء ربك والملك صفا صفا ٢٣) وجيء يومئذ بجهنم يومئذ يتذكر الإنسان وأنى له الذكرى ٢٤) يقول يا ليتني قدمت لحياتي ٢٥) فيومئذ لا يعذب عذابه أحد ٢٦) ولا يوثق وثاقه أحد ٢٧) يا أيتها النفس المطمئنة ٢٨) ارجعي إلى ربك راضية مرضية ٢٩) فادخلي في عبادي ٣٠) وادخلي جنتي

اللهم منی خار دوتدی» منم الله یاننده قدرو قیمتم یوخدر ١٧) «بیله دگلدر» که بنده خیال ایدر «بلکه سیز گرامی دوتمازسگز یتیمی» والله سیزه ویردیگی نعمتدن اونلاره مصرف اتمزسگز ١٨) «ترغیب ایتمزسگز مسکینه طعام ویرمکه» وتصدق ایتمکه بزسیزه مال ویرمشوك که هم اوزگزه وهم غیره مصرف ایده سگز ١٩) «وسیز ییرسگز میراثی» یا یتیملرگ مالنی ناحق یره «شدتله یمك» هم اوزحصه گزی ییرسگز هم اوزگه حصه سنی ٢٠) «ودوست دوتارسگز مالی چوخ شدتلو دوست دوتماق» چوخ حریص سگز مال جمع ایتمگه وواجبی حقلرینی ویرمه مگه ٢١) «بیله دگلدر» که سیز فکر ایدیرسگز «زمانیکه یرپی درپی سنوب داغیلار»، داغلار آقاجلار وجمع یرگ اوستنده اولانلار بریسی اوبریسنگ دالنه، داغیلار ٢٢) «وسنگ اللهگگ امری وحکمی گلر ملائکه‌لر صف صف اولان حالده ٢٣) واوگون جهنم گلمش اولار اوگونده انسان موعظه ونصیحت قبول ایدر» وتوبه ایدرونه یردن اولار توبه ایتمك» اووقتده که فائده سی یوخدر گرك ایدی دنیاده توبه ایدیدی ٢٤) «دیر ای منم قومیم کاش من بوگونده دیریلمکدن اوتری عمل خیر گوندریدیم» همیشه‌لیك گونمه عمل صالح ایدیدیم ٢٥) «پس بوگونده [illegible]ن عذابگ مثلنی هیچکس هیچکسه ایده بیلمز ٢٦) الله زنجیره باغلیان کیمی براحد براحدی باغلیابیلمز» یااینکه الله کافره عذاب ایدن کیمی واونی زنجیرایدن کیمی براحده عذاب اتمزو برکسی زنجیرله‌مز ٢٧) «ای اونفسیکه خاطر جمع‌در » ایمانته یاالله طرفندن یتشن ثوابه وجنتیله بشارته وفات ایدن وقتده اوگادیرلر ٢٨) «قایت اللهگگ طرفنه راضی اولان حالده» اللهگ ثوابنه «بگنلمش اولان حالده» اونگ دنیاده ایتدیکلری عمللری یااینکه اللهگ قضاسنه راضی اولان حالده ٢٩) «پس داخل منم صالح بنده‌لریمگ زمره‌سنه ٣٠) وداخل اول منم جنتمه»

سورة البلد (۲۰) آيه‌در مكه‌ده نازل ولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ۲) وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ۳) وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ ۴) لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۵) أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ۶) يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا ۷) أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ۸) أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۹) وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ۱۰) وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ۱۱) فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۱۲) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ۱۳) فَكُّ رَقَبَةٍ ۱۴) أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ۱۵) يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ۱۶) أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ۱۷) ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ۱۸) أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۱۹) وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۲۰) عَلَيْهِمْ نَارٌ مُؤْصَدَةٌ

---

۱) «من آند ايچرم بو شهره كه مكه‌در ۲) وسن بو شهرده دايانان سن» مقامنگ مكه‌در اولده محل سن محرم دگلسن حلالدر سنگا مكه‌ده هر كسى مشركلردن گورسن قتل ايتمك وبو آيه خبر ويرمكدر اوحضرته كه تيزليك ايله مكه‌يه گلوب محل حالتده مشركلر ايله دعوا ايدوب فتح ايده‌جكسن ۳) «وآند اولسونگ اتايه واولاده كه آتاتو[illegible]يدبدر» آتا عبارتدر آدمدن واولاد عبارتدر اونگ اولادى اولان پيغمبرلردن ۴) «بز [illegible]انى زحمتده خلق ايتديك» متصل زحمت چكر خواه دولتلو اولا خواه فقير ۵) «آيا انسان گمان ايدير كه اوگا عذاب ايتمگه براحد قادر اولماز» آيا گمان ايديركه اوندن سؤال اولمياجاقدر بو مالى هانسى يردن كسب ايدوبسن ۶) «او انسان ديركه من چوخ مال خرج وصرف ايتديم» عبارتدر حرث بن عامردن چونكه چوخ گناه ايتمشدى وپيغمبردن فتوى سؤال ايتدى حضرت امر ايتدى كفاره ويرمگه اوشخص ديدى من دين اسلامه داخل اولاندن صوگره جميع مال ودولتم كفاره‌يه صرف اولدى ياايسكه دنياده ريا ايله صرف اولان پوللرگ نفعنى آخرتده اولمامقه گوره بو آدم ديركه من دنياده چوخ مال خرج ايتديم امابوگون بگا نفع يتشمدى ۷) «آيا گمان ايديركه اونى براحد گورمز» واوندن خبر آلمازكه بو مالى نه‌يردن كسب ايدوبسن ونه‌يرده صرف ايدوبسن ۸) «آيا بز خلق ايتمدك اونگ ايچون ايكى گوز» تا اينكه الله تعالى‌نگ آثار حكمت وقدرتنى گوره‌لر ۹) وبر ديل خلق ايتديك وايكى دوداق» تا اينكه اونلارگ واسطه‌سيله يوركلرينده اولان سوزى بيان ايده‌لر ۱۰) «وهدايت ايتديك اونى ايكى يوله» هم خير يولنى وهم

شر هم‌بهشتنگ یولنی وهم‌جهنمنگ ۱۱) «پس‌بو انسان عقبه‌نی گیچه بیلمدی» یااینکه بوانسان عقبه‌دن گیچه‌بیلمه‌سون ۱۲) «و نه‌شیئی سنی بیلدی‌ایتدی‌که عقبه‌دن گیچمك‌ندر ۱۳) بویونی آچماقدر بنده‌لکدن» یعنی برنفرعبد آزاد‌ایتمك‌در ۱۴) «یا آجلق‌گوننده طعام ویرمکدر ۱۵) اویتیمه‌که یاخون قوملق صاحبی‌در» یعنی‌صله رحم‌ایتمك فقیر قوملره ۱۶) «یامسکینه‌که توپراق ویر صاحبی‌در» شدت فقردن توپراق اوستنده اوتورارلر ۱۷) «صوکره اوکسلرنگ جمله‌سندن اولدی‌که اللهه‌ایمان کتوردیلر ووصیت ایتدیلر صبر ایتمکه» طاعت ومعصیته «ووصیت ایتدیلر مرحمت ایتمکه» فقرایه‌ومسکینه ۱۸) «اوطائفه ساغ طرفنگ صاحبلریدر» که اونلارنگ نامهٔ اعمالی ساغ‌الینه ویریلر ۱۹) «واوکسلرکه کافراولدیلر» بزیم‌آیتاریمزه وپیغمبرلریمزه «اوطائفه صول‌طرفنگ اصحابیدر» که‌نامهٔ‌اعمال‌لری‌صول‌الینه‌ ویریلر ۲۰) «اونلارنیچون احاطه‌ایدرجهم‌اودی‌وار»

سورةالشمس (۱۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) وَالشَّمْسِ وَضُحٰيهَا ۲) وَالْقَمَرِ اِذَا تَلٰيهَا ۳) وَالنَّهَارِ اِذَا جَلّٰيهَا ۴) وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰيهَا ۵) وَالسَّمَاۤءِ وَمَا بَنٰيهَا ۶) وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰيهَا ۷) وَنَفْسٍ وَمَا سَوّٰيهَا ۸) فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوٰيهَا ۹) قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَا ۱۰) وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰيهَا ۱۱) كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوٰيهَا ۱۲) اِذِ انْبَعَثَ اَشْقٰيهَا ۱۳) فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ۱۴) فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوّٰيهَا ۱۵) وَلَا يَخَافُ عُقْبٰيهَا

۱) «آند اولسون گونه واونگ ایشیقنه یااونگ چاشتنگ ایشیقنه ۲) وآنداولسون آیه‌زمانیکه گونه تابع اولا» واونگ ایشیقندن کسب‌ایدوب دالنجه‌گله ۳) «آنداولسونگ گونوزه زمانیکه ظلمتی ایشیق ونورانی ایده ۴) آنداولسون گیجه‌یه‌زمانیکه گونی‌اورته» وایشیقی کسیله ۵) «وآند اولسونگ گوگه واوکسه‌که اونی بناایدوب ۶) وآنداولسون یره واوکسه‌که اونی یهن ایتدی ۷) وآند اولسونگ نفسه واوکسه‌که مساوی اعضا خلق ایدوب» عاقل وکامل ایتدی ۸) «واونفسه گناهکاروپرهیزکار اولماق یوللارنی» وطاعت ومعصیتنگ جزاسنی «بیلدیردی جواب‌قسم‌بودرکه ۹) بتحقیق رستگاراولدی اوکسه‌که نفسنی پاك‌ایتدی» پیس‌عمل وصفتلردن وطاعت وعمل صالح عمله کتوردی ۱۰) «زیانکار اولدی اوکسکه اوزنفسنی ایتوردی نادانلق‌ایله ۱۱) ثمودقومی طغیانلری سببنه اوزلرینگ پیغمبری صالحی تکذیب ایتدیلر» نیجه‌که اهل‌مکه سنی تکذیب‌ایدرلر

۱۲) «اوزمانکه اياقه دوردی قبيله‌نڭ شقی‌راقی» صالحڭ دوه‌سنی پی‌ایتمگه ۱۳) «اونلاره الله‌ڭ پيغمبری» صالح‌دیدی قورخوڭ «الله‌ڭ دوه‌سنی» اولدورمکدن «واونی سیراب ایتمکدن» مانع اولمیون ۱٤) «پس تکذیب ایتدیلر صالحی» واونڭ سوزینه باخمادیلر «دوه‌نی پی‌الدیلر پس‌اونلارڭ گناهنه گوره الله‌اونلارڭ هاموسنه‌عذاب گوندردی هاموسنی برابر ایتدی» بیوك وکوچك‌لرندن براحد قالمادی ۱۵) «والله قوخماز اوز عذابنڭ آخرندن» نیجه‌که انسان عملنڭ آخرلدن قورخار

سورة‌اللیل (۲۱) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) وَاللَّیْلِ اِذَا یَغْشٰی ۲) وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰی ۳) وَمَا خَلَقَ الذَّکَرَ وَالْاُنْثٰی ۴) اِنَّ سَعْیَکُمْ لَشَتّٰی ۵) فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰی وَاتَّقٰی ٦) وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰی ۷) فَسَنُیَسِّرُهُ لِلْیُسْرٰی ۸) وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰی ۹) وَکَذَّبَ بِالْحُسْنٰی ۱۰) فَسَنُیَسِّرُهُ لِلْعُسْرٰی ۱۱) وَمَا یُغْنِی عَنْهُ مَالُهُ اِذَا

---

۱) «آنداولسوڭ گیجه‌یه ایدکه‌اورتر» گونی اوزظلمتی‌ایله ۲) «وآنداولسون گونوزه زمانیکه ایشیقلانار» ظلمتڭ آراسندن ۳) «وآند اولسون اوکسه‌که خلق ایتدی ذکوروانثی» جواب قسم بودرکه ۴) «بدرستیکه سیزڭ سیعکز وعملکز هرآینه مختلفدر» بعضکز بهشتدن اوتری‌در بعضی‌سی جهنمدن اوتری ابن عباسدن‌روایتدر که‌برشخصڭ باغی واریدی باغنده اولان‌خرما آغاجنڭ بریسنڭ شاخه‌سی بر نفرفقیر کشینڭ صحننه‌یدی‌چوخ وقت اولوردی که‌خرما صاحبی خرمانی درنده فقیرڭ صحننه خرما توکولوردی فقیرڭ اوشاقلاری جمع ایدوب ییردیلر خرما صاحبی آغاجدن دوشوب خرمانی اوشاقلارڭ اللرندن آلوردی چوخ وقت‌اولودی‌که اوشاقلار خرمانی یمك‌ایستینده بارماقلاریبی سالوب‌اوشاقلارڭ آغزندن چیخاروردی فقیر کیشی پیغمبرصڭ یانه گلوب خرما صاحبندن شکایت ایتدی حضرت خرما صاحبی‌نڭ یانه گلوب بیوردی که‌آیا بوخرما آغاجنی‌که‌شاخه‌سی بوفقیرڭ ایوینه سال‌لانوب‌بڭاساتارسن اونڭ عوضنده‌سڭا بهشتده بردانه‌خرما آغاجی ویررم اوکشی دیدی منم خرما آغاجیم چوخدر اما‌اوخرما آغاجی هاموسندن یخشی‌در اوڭا گوره ساتمارام ابودحداح بوسوزی ایشیدوب‌عرض‌ایتدی یارسول‌الله آیابهشتده اولان‌خرما آغاجنی بڭاالتفات ایدرسن اگرمن اوخرما آغاجنی صاحبندن آلام ومنم نخلستانمده چوخ خرما آغاجلاری وارکه اونڭ خرمالرندن چوخ یاخشی‌در حضرت راضی

تردّى ١٢) انّ علينا للهدى ١٣) وانّ لنا للآخرة والاولى ١٤) فانذرتكم ناراً تلظّى ١٥) لا يصليها الّا الاشقى ١٦) الّذى كذّب وتولّى ١٧) وسيجنّبها الاتقى ١٨) الّذى يؤتى ماله يتزكّى ١٩) وما لاحد عنده من نعمة تجزى ٢٠) الّا ابتغاء وجه ربّه الاعلى ٢١) ولسوف يرضى

اولوب ابو دحداح اوخرمالى قرخ خرما آغاجنه آلوب واصحابى شاهد دوتوب حضرته هديه ايتدى وحضرت دخى اوخرما آغاجنى فقيره ويردى بوآيه‌لر ابودحداحك حقنده نازل اولدى ٥) «اماا وكسكه مالنك حقنى فقيره ويردى ويرهيزكارلق ايتدى ٦) وتصديق ايتدى گوزل سوزى» كه هركس دنياده بريخشى عمل ايتسه عوضنده اون نوع ثواب ويريلر ٧) «پس بزآسان ايده‌ريك اوڭا اطاعت وعبادت واحسان ايتمگى» ياا ينكه اوڭا آسان ايده‌روك بهشته داخل اولماقى ٨) «واما اوكسكه بخل ايده» مالنك حقنى ويرمگه «ودولتلو اولمق ايسته‌يه» بخل ايله‌كه سخاوت ايتسه‌يولى تمام وفقير اولاجاق ٩) «وگوزل سوزه اينانميه ١٠) بزچتين ليگى اوڭا مهيا ايده‌ريك» اونك آسان ايشنى چتين ايده‌ريك ١١) «ايلكه بخيل آدم جهنمه دوشدى اونك مالى اوڭا نفع ويرمز ١٢) بزه لازمدر هرآينه هدايتى بيان ايتمك» وحق يولى گوسترمك ١٣) «بزيم ايچوندر هرآينه آخرت ودنيا» نك سلطنتى، نه هدايت تاپانك هدايتى بزيم سلطنتمزه زيان يتورر ونه ضلالتده اولان كسيك ضلالتى ١٤) «من سيزى زبانه چكن اوديله قورخوزديم ١٥) داخل اولماز بواوده مگرشقى اولان كافر ١٦) كه تكذيب ايتدى» اللهڭ آيتلرينه وپيغمبرينه «واعراض ايتدى» ايمان گتورمكدن ١٧) «و تيزدر ... او اوددن چوخ پرهيزكار كس اوزاق اولار ١٨) كه اوز مالنك واجبى حقنى ويروب پاك ويا كيزه‌لك ايدر» وايستركه الله يانده پاك اولا نه اينكه ريا ايله احسان ايدر ١٩) «احسان ايدن كسك بويننده براحدك نعمتى يوخدركه اونك نعمتنك جزاسى ويريله» وايتديگى احسان اوڭا عوض اولا ياا ينكه مالنى الله يولنده صرف ايدن كس اوجهته احسان ايتميوركه برنفر آدم اوڭا جزا ويره‌يا برسك بويننه منت قويا ايتديگى احسانله ٢٠) «واحسان اتمز مگراوجا اولان اللهڭ رضاسنى ايستمكدن اوترى ٢١) هرآينه تيزليك ايله راضى اولار» اللهدن اوڭا ويريلن ثواب جهتنه

سورة الضحى (١١) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) وَالضُّحَىٰ ٢) وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ٣) مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ٤) وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَىٰ ٥) وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ٦) أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ٧) وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ ٨) وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ٩) فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ١٠) وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ١١) وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

١)«آنداولسونگ چاشته ٢) وآنداولسونگ گيجه‌يه زمانيكه ساكن اولا» اونگ قرانلقى ٣) «سنگ اللهگ سنى ترك ايتمدى وسنى دشمن دوتمادى» برنچه گون سگا وحى گلمه‌مك جهتنه، چونكه برنيچه گون وحى گلمه‌مك جهتنه مشركين مكه ديمشديلركه محمد ص دن الله ال چكوب واونى دشمن دوتور الله تعالى اونلارگ سوزينى رد ايدوب بيورور نيجه‌كه الله سنى پيغمبرلگه اختيار ايدوب دوست دوتوب بوحالتده قالاجاقسن دشمنلريگگ سوزينه اعتنا ايتمه ٤) «وهرآينه آخرت ثوابى وهميشه‌ليك بهشت يخشيدر سگا دنيادن» واوند، صاحب مال اولماقدن ٥) «البته تيزليك ايله ويررسگا سنگ اللهگ» قيامتده شفاعت ايتمكدن وجميع كرامت ودرجات بهشتدن اوقدركه «سن راضى اولارسن» برنفر سنگ محبلرندن واوللارگ محبلرندن جهنمده قالماز ونيجه‌كه آخرتده سگا دريا دريا مرحمتلر ويره‌جك دنياده دخى ويره‌جكدر دينگ اوقدر قدرت وقوت تاپاركه يريوزينده منتشر اولاجاقدر ٦) «آيا الله سنى دنياده يتيم تاپمادى» كه آتاگ يوزينى گورمدگ وآناگ آلتى آيلق وقتنده وفات ايتدى «پس الله ير ويردى» سگا عبدالمطلب اولادنگ يانده ابوطالب سگا كفيل اولدى يااينكه الله تعالى سنى تك تاپدى‌كه مثلگ يريوزينده يوخيدى در يتيم كيمى كه صدفگ ايچنده اولان چوخ درگ ايچنده برجه‌دانه اگ اعلى در اولار آدينه دريتيم ديرلر يعنى تك بر دانه در پس الله سنى رسالته انتخاب ايدوب اوزيانده يرويردى ٨) وسنى اوحالتده تاپديكه سن كم قدر وغير معروف ايديگ» مكه‌ده هيچ كس سنگ قدر وقيمتگى بيلميوردى «پس يول گوستردى» خلقه كه‌سنى تانيديلار يااينكه سن گمراه ايديگ گذران يولندن پس هدايت ايتدى سنى گذران يولى تاپماقه يااينكه سن مكه‌لگ دره‌لرينده يولى ايتيرمشدگ ودشمنلرگ گوروب سنى اؤلدورمك خيالنده ايديلر پس سنى هدايت

ایتدی ویول گوستردی گلوب عمولرکا یتشدیك ۸) «واللهتعالی سنیفقیر تاپدی» که مالنگ یوخیدی «پس سنی غنی ایقدی» خدیجه‌نگ مالی ایله یقناعت ایله باغنیم - لرایله بونعمتلری سنکا وبرن اللهقادردرسنی دشمنلرکا غالب ایتمگه ۹) بونعمتلرگ مقابلنده که اللهتعالی سنکا کرامت ایددر «یتیمه آجقلانما» یاقهرایدوب یتیمگ مالنه تصرف اتمه‌نجه‌که مشرکین مکه‌نگ عادتیدر یتیملری ساخلیوب مالللرینی تصرف ایدرلر ۱۰) «واماسائلنی نامیداتمه» وارگ اولسا احسان ایت فقیراولسان یومشاق ومهربان سوزایله ساکت ایت ۱۱) «واماالله‌نگ سنکااولان نعمتنی ذکرایت» واوستنی اورتمه یاباینکه نعمته شکر ایت شکر اتمك نعمتنی ذکر اتمکدر

سورةالانشراح (۸) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

سورۀضحی‌والم‌نشرح برسوره‌در هرایکیسنی واجبی نمازده بریرده اوخومق سوره عوضنه جائزدر احوط بسم‌اللهایله اوخومقدر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۲) وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۳) اَلَّذِي اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۴) وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۵) فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْراً ۶) اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْراً ۷) فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۸) وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ

---

۱) «آیابز آچمادیق سنکاسنگ سینه‌نی» وقلبنکا وسعت ویرمدیك نبوت وعامله‌ثانینکه صبرایتدیگ سنکایتشن اذیتلره ۲) «وسنگ آغریوکوکی یونکول ایتدیك ۳) که‌سنگ بلیگی آغر ایتمــشدی» نبوتنگ یوکی چوخ آغردر بحسب بشریت گوتورمك ممکن دگلیدی امابزاوز طرفمزدن سنکاقوت ویردیك‌که اوزمأموریتنگ کفایت‌ویردیك یاینکه بزسینی ساخلادوق گناه کسب ایتمکدن یاینکه کفاردن چکدیگگ غم‌ومصیبت سنکاببوك یوك اولمشدی اونی گوتوردیگ سنگ آرخاندن بزطرفدن سنکایتشن تسلی جهتنه ۴) «واوجا ایتدیك سنکاسنگ ذکراولماقنگی» نبوت ایله‌هریرده منم‌آدیم‌ذکراولا سنگ آدگده ذکراولونار کلمۀ توحیده اذان‌وخطبه‌ده ۵) «حقیقتده چتین‌لیك‌ایله آسانلقده‌وار» فقرگ دالنجه وسعت‌وار ومشرکلار ایتدیکلری اذیت مقابلنده اونلارگ حقه‌اطاعت وبویون قویماقلاری وار خـواه خوشله خواه زورایله ۶) «حقیقتده چتین‌لیك‌ایله آسانلق‌وار» تکراراولوب تاکیددن اوتری ۷) «ایلکه‌فارغ اولدوگ» تبلیغ رسالتدن «پس‌زحمت چك» عبادت‌ایتمگه یاباینکه واجبی نمازدن فارغ اولدوگ پس‌زحمت چك دعااوخومقه والله‌دن مطلب ایستمگه یاباینکه نمازدن فارغ اولدوگ روزی کسب‌ایت یاباینکه برایشدن وبرقومی دعوت ایتمکدن فارغ اولدیگ باشقه‌ایشه

و باشقه قومی دعوت ایتمگه شروع ایت ٨) «واللهنگ طرفنه رغبت ایت» حاجتلرنگی اللهدن ایستمك واونگا توکل ایتمك ایله واللهدن باشقه‌سنه توجه ایتمه

سورة التين (٨) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ٢) وَطُورِ سِينِينَ ٣) وَهٰذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ٤) لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ٥) ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ٦) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ٧) فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ٨) أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ

---

١) «آند اولسونگ انجیره وزیتونه» یا آند اولسونگ شام شریفه‌که اونده نه‌قدر انبیالرنگ قبری وار وزیتون شهرینه‌که بیت المقدس اونده‌در ٢) «وآند اولسون طور سینا داغنه» که اونده الله موسی ایله تکلم ایتدی ٣) «وآند اولسون بو شهر مکه‌یه‌که امان بریدر» اوکسه‌که اوشهره داخل اولور جاهلیت واسلام زمانلرینده ٤) «هرآینه بز خلق ایتدیك انسانی صورتلرنگ گوزلنده» جمیع حیواناتنگ صورتی اگریدر ایاقلاری واللری ایله یول گیدرلر وآغزلاری ایله اوتلارلر اما انسانگ قدی دوز وتك ایاقلاری ایله یوریوب اللری ایله طعامی آغزلارینه قویارلر ٥) «صوگره بز قایتاره‌ریك اونلاری اشاقلرنگ اشاقه‌سنه» عمرلری اوزون اولماق جهتنه قوه‌لری ضعیف وسست واوشاقلق حالندن اسکوك حالته یتشرلر یاانیکه دنیاده علم ومعرفت عرضنه جهالت ومعصیته مرتکب اولمقه گوره جهنمنگ هاموندن اشاقه درجه‌سنه گوندره‌ریك ٦) «مگر اوکسارکه ایمان گتوردیلر وصالح عمللر ایتدیلر پس اونلار ایچون کسیلمین وهیشه‌لك اجر وار ٧) پس نه‌شیئی واداره ایدیرسنی» ای تکذیب ایدن بوقدر دلیلدن صوگره «دینی تکذیب ایتمگه» ٨) «آیا الله حکم ایدنلرنگ یخشیراقی دگلدر» وآیا جمیع مخلوقاتدن عدالتله حکم ایدن دگلدر بونیله بیله نه جهتده سی تکذیب ایدیرلر

سورة العلق (١٩) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

حزب

١) اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ٢) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ٣) اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ

---

١) «اوقی یاپیغمبر اللهنگ آدیله» بوسوره اوقلمجی سوره‌درکه حضرته نازل بولدی

۴) اَلَّذِی عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۵) عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَالَمْ یَعْلَمْ ۶) کَلَّا اِنَّ الْاِنْسَانَ لَیَطْغٰی ۷) اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰی ۸) اِنَّ اِلٰی رَبِّکَ الرُّجْعٰی ۹) اَرَاَیْتَ الَّذِی یَنْهٰی ۱۰) عَبْدًا اِذَا صَلّٰی ۱۱) اَرَاَیْتَ اِنْ کَانَ عَلَی الْهُدٰی ۱۲) اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰی ۱۳) اَرَاَیْتَ اِنْ کَذَّبَ وَتَوَلّٰی ۱۴) اَلَمْ یَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ یَرٰی ۱۵) کَلَّا لَئِنْ لَمْ یَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِیَةِ ۱۶) نَاصِیَةٍ کَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۱۷) فَلْیَدْعُ نَادِیَهُ ۱۸) سَنَدْعُ الزَّبَانِیَةَ ۱۹) کَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ سجده

حراداغنده «ایله الله که خلق ایتدی جمیع مخلوقاتی یوخدن ۲) انسان جنسنی دونمش قاندن یاراتدی» بومنزله‌دن اومقامه یتشدیکه لایق اولدی مرتبهٔ نبوته. ایلکه جبرئیل بو سوزی حضرته عرض ایتدی حضرت بیوردی نه اوخوبوم جبرئیل دیدی ۳) «اوخی» اللهک آدینی «وسنک االلهک بیوکدر وصفدن ۴) ایله اللهدر که قلم ایله یازمقی انسانه اوگرتدی ۵) تعلیم ایتدی انسانه اوزادیکه بیلموردی» انواع هدایت واموردین وشرایع واحکامدن ۶) «بیله دگلدر بدرستیکه انسان هرآینه طغیان ایدر ۷) اوجهته که اوزینی بی احتیاج گورر» مالی، دولتی وقوم قرداشی چوخدر بوآیه‌لر آخره دیک ابوجهلک حقنده نازل اولوبدر گورورذیکه حضرت مسجدده نماز قیلاوروهیچکس اوگا مانع اولمیور دیدیکه هروقت اونی نماز قیلان وقتده گورسم اوگامانع اولارام ۸) «سگنک اللهک طرفنه‌در جمیع مخلوقاتک قایتماقی» بوطاغی نه‌جهته طغیان ایدر ۹) «آیاسن گوردک اوکسیکه نهی ایدر ۱۰) بنده‌نی زمانیکه نماز قیلا» ابوجهل دیدی نه‌ویره‌رسگز بگا که محمد نماز قیلانده باشنی سجدیه قویانده اونک باشنه داش سالام آلتنده هلاک اولا ایلکه حضرت نمازه شروع ایتدی ابوجهل بیوک داش گوتوروب ایستدی حضرتک باشنه‌سالسون ســالابیلمیوب قایتدی خبر آلدیلر یااباالحکم نه‌سببه مقصودگی عمله گتورمدک دیدی منله اونک آراسنده بیوک خندق گوردیم اودله دولی اطرافنده ملائکه‌لر حضرت بیوردی آنداولسون اللهه اگربگا یاخون اولسیدی هرآینه ملائکه‌لراونی پارچه پارچه ایدردی بوصورتده معنی آیه بیله اولورکه کیم منع ایدر نمازدن ونماز قیــلانی نهی ایدر نماز قیلماقدن ۱۱) «آیاسن گوردک ای نهی ایدن زمانیکه نماز قیلان هدایت اوزره اولا ۱۲) یااینکه امرایده خلقی تقوی یه» و توحیده بوگونه نهی ایدن شخصک حالی قیامتده نجه اولار ۱۳) «آیا سن گوررسن بونیکه ابوجهل تکذیب ایده» اللهی وپیغمبری «واعراض ایده» ایمانی قبول ایتمکدن ۱۴) «آیااوکس بیلمورکه الله گورور» اونک عملنی بوصورتده بوکس نگونه عذابه مستحقدر ۱۵) «بیله دگلدر» گرگدرکه اوآدم بوسوزدن گرودورسوک» اگرابوجهل گرو

دورمیه» سنی تکذیب ایتمکدن «هرآینه البته‌بزدوتاریق اونگ آلنندن» چکه‌ریك‌اونی جهنمه یااینکه بزتغیبر ویرمریك اونگ‌آلننه وجهنمگ اودیله یاندیروب قرالدارق ۱۶) «اوناه‌یه یالان دانشان وخطا ایدن‌کسگ آنی‌در ۷) پس‌چاغرسوگ ابوجهل اوزاهل مجلسنی» وقوم واعوانتی واو‌بلاردن کومك ایسته‌سوگ ۱۸) «تیزلیك‌ایله بزچاغراریق جهنمگ مالك‌لرینی»که‌اونی آپارسون جهنمه ۱۹) «بیله‌دگلدر»که‌ابوجهل دیور یاپیغمبر «سن اوگا اطاعت اتمه» نمازدن نهی ایتمکده «وسجده ایدوب اللهه یاخون‌اول» اوگا عبادت ایتمك ایله

سورةالقدر (۵) آیه‌در مکه‌ده نازل ولوب

بســــــــــــــــــــم الله الرحمن الرحيم

۱) اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۲) وَمَا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۳) لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۴) تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۵) سَلَامٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

۱) «بزنازل ایتدیك قرآنی قدر گیجه‌سنده» بردفعه لوح محفوظدن دنیا گوگنه‌صوکره تدریج ایله پیغمبره ایگرمی اوچ ئیلگ مدتنده ۲) «ونه‌شیئی بیلدیردی‌سگاکه قدر گیجه‌سی نه‌در ۳) قدر گیجه‌سی یخشد در مین‌آیدن»که اوآیلارده قدرگیجه‌سی‌اولمیه واوگیجه‌ده عبادت ایتمك مین آی‌گیجه‌لر عبدت اتمکدن یخشی‌در ۴) «ملائکه‌لر وجبرئیل اوگیجه‌ده اللهگ اذنی‌ایله یره نازل اولارلر وهرامرده» اونلرایله‌شراکت ایدرلر یااینکه خلقگ قرآن اوخوماق وعبادت ایتمك سسلرینی ایشیده‌لر ۵) «بو گیجه سلامتلیك‌در» جمیع شروبلالردن «صبحگ طلوعنه دیك» مؤمنلر اوگیجه عبادت ویاجتماع اتمگه گوره. اشرف مخلوقات واقعه‌سنده گوردیکه میمونلر اونگ منبرله چیخارلر اللهتعالی خبر ویردیکه سندن صوکره بنی‌امیه سنگ محراب ومنبرگا مسلط اولاجاقلار حضرت بواحوالدن غمگین اولوب بوآیه‌نازل اولدیکه قدرگیجه‌سی جمیع ملائکه‌لر سنگ حق‌خلیفه ووصیگ هرکس ایسه اونگ حضورله جمع اولار واو گیجه اونلارگ سلطنتی ظاهر اولار

(بیان) قدر گیجه‌سی هانسی‌آیگ گیجه‌سنده‌اولماقنده‌مفسرلر اختلاف ایدوبلر‌ایسه‌ده اللرینده محکم دلیل‌لری یوخدر اکثر علماقائلدرکه قدر گیجه‌سی عبارتدر رمضانگ آخرمجی اوننگ بریسنده (۱۹ـ ۲۱ـ ۲۳ـ۲۷) بودلیل ایله‌که بقره سورسنگ۱۸۵مجی آیه‌سنده خداوند عالم بیورور رمضان آینده قرآن نازل اولوبدر ودخان سورسنگ ۳مجی آیه‌سنده گنه بیورور بزقرآنی مبارك گیجه‌ده نازل ایتدیك وهمین سورهٔ شریفه‌ده

بیورور که قرآنی قدر گیجه‌سنده نازل ایتدیك اگر قدر گیجه‌سی رمضانده اولماسا بو نیچه‌آیه بربریله مختلف اولار پس ثابت اولور که قرآن شریف نازل اولاوبدر رمضان آینده قدر گیجه‌سنده. بوگیجه‌یه قدر دینیملك اوسببه‌درکه اوگیجه‌نك الله یانندەقدر وشرافتی بیوکدر وبودخی معلومدر که زمان ووقت اوزلگنده قدر و شرافت صاحبی اولابیلمز بلکه اوزمانده برابله شرافت وقدر منزلت صاحبی امر واقع اولور درکه اوسببه اوزمان شرافتلو حساب اولونوب وبودخی معلومدر که امر دین جمیع امرلردن اشرف واعلی‌در عبارتدر دین اسلامی ظاهر ادن قرآن شریفدن بوسببه‌که قرآنله ثابت اولور حضرت پیغمبر ص‌ك پیغمبرلیگی واونیله فرق ویریلور حقله باطل آراسنده واونیله ظاهر اولور سعادت صاحبلرینك سعادتی وشقی‌لرك شقاوتی امابعض کسلرك اشکال ایتمگی‌که قدر گیجه‌سی سابق زمانلرده دخی شرافتلو ایدی قرآن اوگیجه‌ده نازل اولماق جهتنه شرافت کسب ایتمه‌وب الخ. اولا اوگیجه‌نك سابق وقتلرده شرافتلو اولمانه دلیل یوخدر ثانیا فرض ایدك‌که بیله‌امش قرآن شریف اوگیجه‌ده نازل اولماق جهتنه نه‌عیبی وارکه‌دخیده شرافتی زیاده اولابیلور صورت دین اسلام آراسنده قدرگیجه‌سی شرافتلو حساب اولونوب اوگیجه‌نك عبادتی دخی سائر گیجه‌لرك عبادتندن اشرفدر بعض علمالردن ذکر ایدوبلرکه قدرگیجه‌سنده مخلوقاتك ایشلری گلن‌ئیله‌دیك تقدیر اولونار: عمرلر، روزیلر، سعادت وشقاوت و غیر ذلك بوگیجه‌یه قدر دیبیلمگه باشقه‌جهتلر دخی ذکر اولوب که کتابك وسعتی یوخدر والله اعلم

﴿ سورة البیّنة (۸) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۲) رَسُولٌ مِنَ اللّٰهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۳) فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ۴) وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ

۱) «اهل کتابدن ومشرکلردن بوقرآنه کافر اولانلر» اوز باطل دینلرندن آیریلان وکفرلرندن «ال‌چکنلر دگل ایدیلر اووقته‌دیك‌که اونلره آشکارادلیل‌گله» چونکه اونلر دیوردیلرکه بزدیمنزدن ال‌چکمه‌ریك الله‌بزه محکم دلیل وپیغمبر گوندرمینجه : ۲) «الله‌طرفندن اولان ایلچیدر اونلاره پاك اولان صیفه‌لری‌اوخوبار ۳) بوصحیفه‌لرده دوز کتابلروار» بیان‌ایدر حقله باطل آراسنی یاانکه اونده اولان مطالب شاملدر گچمش کتابلرده اولان احواله واحکامه یامحمد ص سندن سابق اهل کتاب ومشرکلر بیله‌دیوردیلر ایله‌کەسن مبعوث اولدیك وسکا قرآن شریف نازل اولدی اونلرسوز-

الاّمن بعدماجاء تهم البيّنة ٥) وماامروا الاّليعبدوا الله مخلصين له الدين حنفاء ويقيموا الصلوة ويؤتوا الزكوة وذلك دين القيّمة ٦) انّ الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين في نار جهنّم خالدين فيها اولئك هم شرّ البريّة ٧) انّ الذين امنوا وعملوا الصّالحات اولئك هم خير البريّة ٨) جزاؤهم عند ربهم جنّات عدن تجري من تحتها الانهار خالدين فيها ابداً رضي الله عنهم ورضوا عنه ذلك لمن خشي ربّه

لرينه عمل ايتمديلر ۴) «اوكسلركه اونلاره كتاب ويريلدى» اهل كتابدن دين اسلام خصوصنده «اختلاف ايتمديلر مگر اوندن صوگره كه اونلاره دليل گلدى» كه عبارتدر محمددن وحال انكه ...ن گلمه‌مش اهل كتاب اوز كتابلرلدن بشارت ويروديلر پيغمبرگ گلمگنه ايلكه حضرت تشريف گنوردى حسد وعداوت مانع اولدى اونلاره اوحضرتى قبول ايتمكدن واونى انكار واختلاف ايتديلر بعضى‌سى ايمان گتوردى بعضى‌سى ايمان گتورمدى ٥) «واونلار امراولونماديلر مگربوگا كه عبادت ايده‌لر للهه» واوگا شريك قرار ويرميه‌لر «دينلرينى اللهه خالص ايدن حالده» باشقه شخصله شريك ايتمه‌مش «اوحالتده كه جميع دينلردن اسلامه مائل اولالر» وامر اولوبلار كه «نماز قيلالار وزكوة ويره‌لر وبودر درست دين» نه‌سببه بولوع دينه مائل اولميوب باطلده قالورلر ٦) «اوكسلركه كافر اولديلر اهل كتابدن ومشركلردن» اللهى وپيغمبرى انكار ايتديلر اونلار «جهنمگ اودينده درلر هميشليكدر جهنمده اوطائفه خلقگ پيسراقيدر» احوال جهتنه ٧) «اوكسلركه ايمان گتورديلر ويخشى عمللر ايتديلر اوطائفه خلقگ يخشى راقى‌در» قيامتده عاقبت احوال جهتنه ٨) «اونلارگ مزدى اوزلرينگ اللهنگ يانده هميشه‌ليك بهشتدركه اونگ آلتندن نهرلر جارى اولار اوبهشتده هميشه‌ليكدرلر اونلاردن الله راضى اولدى» اونلارگ عمللرى جهتنه «واونلارده اللهدن راضى اولديلر» اونلاره ويريان جزا مقابلنده «بورضا وثواب اوكسه‌در كه اللهدن قورخه» ومعصيتى ترك ايده

سورة الزلزال (٨) آيه‌در مدينه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

١) اذا زلزلت الارض زلزالها ٢) واخرجت الارض اثقالها ٣) وقال الانسان مالها ۴) يومئذ تحدث اخبارها ٥) بانّ ربك اوحى لها ٦) يومئذ يصدر النّاس اشتاتاً ليروا

اَعمالهم ۷) فمن یعمل مثقال ذرّةٍ خیراً یره ۸) ومن یعمل مثقال ذرّةٍ شرّاً یره

۱) «زمانیکه یر زلزله اولونا وحرکت اولونا شدتلو حرکت اتمك» که قیامت علامتلرندر ۲) «ویر جمیع آغیر شیئلارینی خارج ایدر» وفات ایدوب دفن اولمشلاردن یااولده دفن اولونان خزینه لردن ۳) «ویر یوزینده اولان انسان دیر نه اولوبدر یره» که بوگونه زلزله ایدیر آیا تازه قضیه واقع اولوب ۴) «بوگونکه گونده یر خبر ویرر اوز خبرلرینی» که فلان شخص منده فلان عملی عمله گتوردی خیردن یاشردن ۵) ویرگ خبر ویرمکی بوجهته درکه «سنگ اللهگ بیلدبردی یره» که اوخبرلری نقل اتسون ۶) «اوگونده گرو قایدار مخلوقات» قبردن حسابه یرینه یاحساب یرندن بهشته ویا جهنمه «پراکنده ودسته دسته اولان حالده» مؤمنلر علیحده وکافرلر علیحده «تااینکه گوزلری ایله گورەلر اوز عمللرگ جزاسنی» مؤمن بهشتی وکافر وعاصی جهنمی ۷) «پس هرکسکه ذره آغرلقنده خیر عمل ایدبدر اونگ ثوابنی گوردر ۸) وهرکسکه ذره آغرلقنده شر عمل ایدیدر اونگ عقابنی گورر»

سورة العادیات (۱۱) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

یابس اهلندن اون ایکی مین نفر جمع اولوب عهد ایتدیلر که بر نفر مخالفت ایتمیوب متفق اولالار پیغمبر ص ی وعلی ع نی قتل اتمکه بوخبری الله تعالی پیغمبره خبر ویروب حضرت منبره چیخوب جماعتی جمع ایدوب اونلاری بوقضیه‌دن مطلع بیوردی پس دورت مین نفر ابوبکر رض گ سرکرده لیکی ایله اونلارگ دعواسنه گوندروب بیوردی که اونلاره اسلامی تکلیف ایدیگ اگر قبول ایتدیلر فبها والا اونلارایله دعوا ایدوب اوزلرینی اولدوروب اهل واولادنی اسیر وماللرنی غارت وابولرینی خراب ایدیگ ابوبکرلشکرایله رواله اولوب ایلکه یابس چولنه یتشدیلر ایکی قوشون بربرینی گوروب یابس اهلندن ایکی یوزکیشی مکمل ومسلح اصحابگ یاننه گلوب دیدیلر سیز کیمسگز وهاردن گلوبسگز ونه یره گیدیرسگز بیوکگز قباقه گلسوگ تااینکه مکالمه ایدك ابوبکر نچه نفر مسلم ایله اونلارگ برابرینه گیدوب دیدی من پیغمبرگ اصحابندنام گلمشم سیزگ یانگزه تکلیف ایدیرم سیزی که اسلامه داخل اولاسگز مسلمانلاره اولان نفع سیزه‌ده اولا واونلارا اولان ضرر سیزه‌ده اولا واگر قبول اتمیه‌سگز اوصورتده سیزله دعوا ایده‌رم اونلار دیدیلر آند اولسوگ لات وعزی‌یه اگر بزله سیزگ

آراگزده یاخون قوملیك اولماسیدی هرآینه‌سزنگ هاموگزی قتل ایدردیك قایدوگ وسلامت قالماقی اوزگزه غنیمت بیلوگ وصاحبگزه دیوگ که بزاراده اتمروك مگر پیغمبری واونگ قرداشی علی‌نی اولدورمکی ابوبکر اوز اصحابنه دیدیکه اوقوم سیزدن نیچه دفعه چوخدر وحاضر دروسیز اوز مسلمان قرداشلارگزدن‌اوزاقسنگز مصلحت اودرکه قایدوب احوالی پیغمبره خبر ویرگ جماعت دیدیلر یاابابکر پیغمبر امر ایدوب جهاده بدون‌جهاد قایتماق پیغمبرگ امرینه مخالفت اتمکدر ابوبکردیدی من‌بیلورم اوزادی‌که سیز بیلمورسگزپس‌اونلار قایدوب‌احوالی‌خبرویردیلرحضرت‌جماعتی جمع‌ایدوب منبره چیخوب احوالاتی خلقه خبرویروب بودفعه‌حضرت عمری سرکرده تعیین‌و یبوردی یاعمر سنده‌قرداشگ ابوبکر گیمی عمل‌اتمه گیدوب‌اونلاری دین‌اسلامه دعوت‌ایت اگر ایمان گتوردیلر فبها والا اونلارله دعواایت والحاصل حضرت عمر دخی حضرت ابوبکر گیمی گیدوب اونیله قوم یابس آراسنده واقع اولان احوال بعینه بونگ آراسنده دخی عمله گلوب قایتدیلر جبرئیل نازل اولوب عرض ایتدی یارسول الله خداوند عالم بیورور بودفعه علی‌نی قوشونه سرکرده ایدوب گوندر بودعوایه، الله وعدهٔ‌نصرت ویروبدر پس‌حضرت علی‌؏ می چاغروب اونوعله ابوبکر وعمره وصیت اتمشدی اوگادخی وصیت ایدوب حضرت اشکرله رواله اولوب گیجه وگونوز یول گیدوب قوشون زحمتدن تنکه گلوب گله‌مند اولدیلر حضرت علی اونلاره وعدهٔ نصرت‌ویروب جماعت خاطرجمع اولدیلر حضرت بیراهه ودره‌لرایله یول گیدوب اووادیه یتشردیلر که‌ایکی فرقه بربرینی گورردی اهل‌وادی گنه قوشون گلمگنی اوّلمجی وایکمجی دفعه گیمی ایشیدوب ایکی یوز نفرله مکمل ومسلح گلوب اونلاردن خبر آلدیلر اوسوزی‌که سابقی دفعه‌لرده خبر آلمشدیلر حضرت جواب ویردیکه منم پیغمبرگ عموسی اوغلی وقرداشی سیزی دعوت ایدیرم دین‌اسلامه اگر قبول اتسه‌گز مسلمانلرله قرداش‌اولوب اونلار گیمی نفع‌بردار اولارسگز والا سیزله دعوا ایدرم اونلار دیدیلر بز ایسته‌دیکمزسن وسنگ صاحبگ‌در مهیا اول دعوایه ویقین‌ایت که‌سنی وسنگ‌اصحابکی‌بالکلیه اولدوروب صوگره مدینیه گیده‌ریك وبزله سنگ وعدگ صباحدر حضرت بیوردی وای اولسوگ سیزه آیا منی قور- خوزورسگز جمعیتگزگ‌چوخلغیله من‌گومك ایستمرم مگر اللهدن‌واونگ ملائکه‌لرندن ومسلمانلردن سیزه غالب‌اولمقه ایلکه گیجه‌اولدی حضرت اصحابنه بیوردیکه آتلارنی ودوه‌لرنی راحت ایدوب اوزلری دخی راحت اولسونلر ایلکه صبح اولدی حضرت جماعتله نماز قیلوب فارغ اولاندن صوگره اونلاره حمله ایدوب اونلار اووقت خبردار اولدیلرکه اصحابگ آتلاری اونلارگ اوستنده اونلاری ایاقلیوردی حضرتگ اصحابنگ هاموسی یتشمه‌مشدی که‌کفارگ قوشونی باسیلوب قریلوب اولاد

وعيالی اسیر ومالّلاری غارت وایولری خراب اولدی اوقدر غنیمت اله گلدیکه اونوع غنیمت مسلمانلار النه گلمیوب مگر خیبردن خداوندعالم بواحوالی حضرت پیغمبره خبر ویروب حضرت اصحابی نمازه حاضر ایدوب صبح نمازینده سورۀ عادیاتی قرائت بیوردی بوطرفدن حضرت علی غنیمتی واسیرلری گوتوروب مدینیه روان اولدی حضرت بیوردی جمیع اهل‌مدینه حضرت علینی استقبال ایده‌لر اوچ میل یولده حضرت پیغمبر علی۴ا‌ه وقوشونه یتشوب هرایکسی‌دوه‌دن پیاده‌اولوب حضرت پیغمبر جناب علی‌نی قوجاقلیوب ایکی‌گوزینڭ آراسندن اوپدی وبوسورۀ شریفه‌نڭ اونلارڭ حقنده نازل اولماقنی خبر ویردی

۱) وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحاً ۲) فَالْمُورِيَاتِ قَدْحاً ۳) فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحاً ۴) فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعاً ۵) فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعاً ۶) اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۷) وَاِنَّهُ عَلَى ذَلِكَ لَشَهِيدٌ ۸) وَاِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۹) اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۱۰) وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۱۱) اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَخَبِيرٌ

۱) «آند اولسوڭ اوآتلاره که‌یوررلردر» اللّٰه‌یولنده دعوایه گیدنده «که‌لفسرلرنی اوجا آلمازلار» یاصیحه اتمزلر ۲) «آند اولسوڭ اوآتلاره که‌داشدن اود چخاردانلاردر» دیرناقلاری‌ایله ۳) «آنداولسوڭ اوآتلاره‌که غارت ایدنلردر صبح وقتی ۴) وادی‌دن توز قالدیردیلر ۵) اومکانڭ آراسنه ووسطنه گلوب جمع اول‌یلر» جواب قسم بودرکه ۶) «حقیقتده انسان اوز اللهنه گفران نعمت ایدندر ۷) والله بوڭا هرآینه شاهددر» یااینکه انسانڭ اوزی اوزینه هرآینه شاهددر که‌گفرن نعمت ایدر اللهڭ نعمتلرینه ۸) «وبدرستیکه انسان مالی واملاکی چوخ دوست دوتار» وبخل‌ایدر اونی الله یولنده صرف اتمکه ۹) «آیا انسان بیلمیور: زمانیکه قبرلرده اولان‌اولیلر قبردن‌دورا» بعثتدن‌اوتری ۱۰) «وسینه‌ده‌اولان سرلره‌خیروشر «هامویه معلوم واشکار اولا ۱۱) «حقیقتده بوگ‌نکی گولده سنڭ اللهڭ اونلاره هرآینه خبرداردر» واونلارڭ عملنڭ مقابلنده جزا ویره‌جکدر

سورة القارعه (۱۱) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

۱) اَلْقَارِعَةُ ۲) مَا الْقَارِعَةُ ۳) وَمَا اَدْرَيكَ مَا الْقَارِعَةُ ۴) يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ

۱) «قارعه قیامت گوننڭ آدلارنڭ بریدر (قلبلر دوگولر) یااللهڭ دشمنلری

اَلْمَبْثُوثِ ٥) وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ٦) فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ٧) فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ٨) وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ٩) فَاُمُّهُ هَاوِيَةٌ ١٠) وَمَا اَدْرٰيكَ مَاهِيَهْ ١١) نَارٌ حَامِيَةٌ

دوگولمش اولار ٢) «ندر قارعه ٣) ونه‌شیئی سڭا بیلدیردی که قارعه ندر ۴) اوگونکه مخلوقات پروانه گیمی پراگنده اولوب بربرینڭ اوستنه توگولرلر» اضطراب جهتنه ٥) «وداغلار آتیلمش وهلاج اولمش یون گیمی» یرلرندن قالخوب ذره گیمی هواده حرکت ایدر ٦) «اما اوکسکه اونڭ چکیلمش عملی آغیر اولا» وحسناتی چوخ اولا ٧) «پس اوبگنیلمش معیشت وگذرانده در» که صاحبی اوگذراندن راضی اولار ٨) «واما اوکسکه اونڭ چکیلمش عملی یونکول اولار» یخشی عملی اولمیوب پیس عملی چوخ اولا ٩) «پس اونڭ ماوی ومسکنی هاویه وجهنمدر ١٠) ونه‌شیئی سڭا بیلدیردیکه هاویه ندر ١١) هاویه چوخ ایستی اوددر» که اوندن ایستی اود دنیاده اولا بیلمزایدی که جهنمڭ اودی اوڭا تشبیه اولونایدی

﴿ سورة التکاثر (٨) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُ ٢) حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ٣) كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۴) ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ٥) كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ٦) لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ٧) ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ٨) ثُمَّ لَتُسْئَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

١) «سیزی مشغول ایتدی» اللهڭ اطاعتندن وآخرتدن مالگزڭ یا دولتگزڭ یاقبیله‌گزڭ «چوخ اولماقی ٢) اوزمانه‌دیك که قبری زیارت ایتدیگز» اولوب گتدیگز قبرستانه ٣) «بیله دگلدر» سیز فخر ایده‌سگز مالگزڭ چوخلغنه «تیز بیلرسگز ۴) بیله دگلدر تیز بیلرسگز» ایشگزڭ آخرنی اولن وقتده ٥) «بیله دگلدر اگر بیلیدگز یقین بیلمك» هرآینه دولت جهتنه اللهڭ ذکرندن مشغول اولمازایدگز ٦) هرآینه سیز گوررسگز جهنمی ٧) صوگره سیز هرآینه گوررسگز جهنمی» اوڭا داخل اولاندن صوگره «یقین گوزاله گورملك ٨) صوگره هرآینه سیز سؤال اولونارسگز نعمتلردن» که الله‌تعالی دنیاده سیزه ویرمشدی. یقین ایچون اوچ درجه‌وار ١) بریسی علم الیقین‌در مثلا برشخص اوزاقدن توسدی گورسه یقین ایدرکه او یرده اودوار ٢) عین الیقین همان آدم یاخونه گیدوب گوزیله اودی گوره ٣) حق الیقین بارماقنی اوده داخل ایده وبارماقی اودده یانا

سورة العصر (۳) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) وَالْعَصْرِ ۲) اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۳) اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

۱) «آند اولسوک عصر نمازنه» ياعصر نبوّته ياامام عصره يا زمانه‌كه متصل تغيير وتبديلده‌در دلالت ايدر حدوثه ۲) «بدرستيكه انسان هرآينه‌زيان كارلقده‌در» هرگون عمرندن كه‌انسانڭ سرمايه‌سى‌در آزالور ومعصيتى آرتور ۳) «مگر اوكسلركه ايمان گتورديلر وصالح عمللر ايتديلر ووصيت ايتديلر بربرينه حقه» تابع اولمقه ومعصيتدن اجتناب اتمكه «ووصيت ايتديلر بربرينه صبر اتمكه» طاعتڭ زحمتنه ومعصيتڭ ترگنه طاقت اتمكه

سورة الهمزه (۹) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ ۲) اَلَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۳) يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهُ اَخْلَدَهُ ۴) كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ۵) وَمَا اَدْرٰيكَ مَا الْحُطَمَةُ ۶) نَارُ اللّٰهِ الْمُوقَدَةُ ۷) اَلَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْئِدَةِ ۸) اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ ۹) فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ

۱) «واى اولسوڭ جميع اوكسلره كه غيبت ايدندر» سوزى دالشرلان آدمڭ غيبتنده «وطعنه ايدلدر» ظاهرده. همزه ولمزه‌نڭ فرقى بارەسنده چوخ سوزلر ذكر اولوب مختصرى بودر: همزه غيبت وقتده دانشرلان سوز وعمله گلن ايشدر خواه ديل ايله خواه گوزوقاش وسائر اعضا ايله امالمزه لقب ايله عيب دوتماقدر مثلا گوره گره آناسى وآتاسى فلان وبونوع سوزلر ۲) «اوكسكه مال جمع ايتدى واونى سايدى» دوست دوتمق جهتنه يااينكه خرج اتميوب دال گونندن اوترى ساخلادى

۳) «آياگمان ايديركه اونڭ مالى اونى هميشه‌ليك ساخلار» قويماز اؤلمكه ۴) «بيله دگلدركه اوگمان ايدير هرآينه اوآدم حطمه‌يه آتيلار» كه جهنمڭ آديدر كه‌سوموكى اريدر، اتى ودرينى‌ياندير ار ۵) «ونه شيئى سكا بيلديردى كه‌حطمه ندر ۶) اللهڭ يالمش اوديدر ۷) ايله اودكه ياخون اولاروگلريوركلره» دنيا اودى چولدن‌ياندير وب

ایچرویه‌سرایت ایدر اماجهنم اودی اوّل‌ایچرونی یالدیروب صوڭره چوله سرایت‌ایدر ٨) «بدرستیکه جهنم اودی اونلاره احاطه اولمشدر» هیچ طرفه چیخمقه یوللاری یوخدر ٩) «چکیلمش عمودلرده» یعنی جهنم اونلاری احاطه ایدوب ومیخ‌لنوبدر اوددن‌عمله گلمش میخ‌لرایله که‌یریندن حرکت‌اتمیه بوسورهٔ شریفه ولید بن‌مغیره‌نڭ حقنده نازل اولوبدر که دولتنه مغرور اولوب پیغمبرڭ حضورنده وغیابنده پیس سوز دانشوب اوحضرته شماتت وطعنه ایدردی

﴿ سورةالفیل (٥) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

١) اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ٢) اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ٣) وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ٤) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ٥) فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ

١) «آیاسن بلمدیڭ واوخبری ایشتمدیڭ که‌سنڭ اللهڭ فیل صاحبلرینه نه‌ایتدی ٢) آیا اونلارڭ حیله‌سنی هیچ وباطل اتمدی» ومقصودلرینه یتشمدیلر. اصحاب فیلڭ کیفیتنڭ مختصری بودرکه حبشه پادشاهی یمن‌ده معبد تیکوب اوز جماعتنه بیله تکلیف اتمشدیکه مکه عوضنه اومعبده حج اتسونلر قریشدن بردسته گلوب او معبدده قالوب بی‌احتراملیك عمله گتوروب صبح وقتی قاچدیلر پادشاه حبشه بو احوالی ایشیدوب غضبناك اولوب آند ایچدی که‌مکه‌نڭ ایوینی خراب‌ایتسوڭ چوخ عدد قوشون ابرهه نام وزیرڭ سرگرده‌ایکی ایله مکه‌یه گوندردیکه مکه‌نی خراب ایدوب داشلارنی دریایه توکسون واهلنی اولدوروبماللرنی غارت‌اتسونلر وقو- شونڭ قباقنجه نیچه راس فیل گوندردی که‌بیوگنڭ آدی محمودایدی ابرهه عربڭ هانسی شهرینه یتشوردی اوبرڭ پادشاهی دعوایه چیخوب‌مغلوب اولوردی اوّلمجی دعوایه چیخان حمیرڭ رئیسی‌ایدی ابرهه ایستدی اه‌نی اولدورسوڭ دیدی منی اولدورمه که‌بوقصدده که‌سن ایدوبسن من سڭا گومك‌لیك ایده‌رم القصه ابرهه مکه‌یه یتشمندن قباق برقدر قوشون گوندردی که گیدوب مکه‌نی غارت‌ایده مشارالیه گلوب مکه‌اهلنڭ مالنی غارت‌ایدوب دورت یوز دوه عبدالمطلبدن غارت ایتدیلر ودیدیلر که‌بیز گلمشوك مکه‌نڭ ایوینی ییخمقه اگر مانع‌اولساڭز سیزله دعوا ایده‌ریك ایلکه اهل‌مکه بوخبری ایشتدیلر اهل وعیالنڭ الندن دوتوب بعضی‌سی داغلاره ودره‌لره قاچوب بعضی‌سی گمیه اگلشوب باشقه مملکته گتدیلر ایلکه ابرهه حرمه یتشدی فیللر دایانوب‌دوردیلر فیل‌بانلرهرقدر زجرایتدیلر یرلرندن حرکت‌ایتمدیلر اما هروقت

يوزلريني اوبري طرفه دولده‌رورديلر تند ييل‌كيمي‌گيديرديلر پس عبدالمطلب‌ابرهه‌نگ يانته گلوب ابرهه‌نگ نظري عبدالمطلبه دوشنده اونگ حسن وجمالندن ووقار و مهابتندن حيران اولوب اوز تختنگ يانده اوگا يرويردي سؤال وجوابدن صوگره ديدي نيه‌گلوبسن وسوزوگ ندر سنگ سخاوت وفضلتگي ايشتمشم هرنه‌مندن سؤال اتـن قبول‌ايده‌رم ابرهه‌نگ گماني‌اوايدي كه‌كعبه‌نگ التماسني ايده‌جكدر عبدالمطلب ديدي سنگ اصحابگ منم دوه‌لريمي غارت‌ايدبدر امرايت منم دوه‌لريمي ردا تسونلر ابرهه آجيقلانوب ديدي سنگ قدر وقيمتگ منم يانمده آزالدي من گلمشم مكه‌نگ ايوني كه‌سيزگ فخرگزدر خراب ايدم بوخصوصده سوز دانشميوب آنجق دوه‌لرگي التماس ايديرسن عبدالمطّلب بيوردي من اوز ماليمي سندن التماس ايديرم اما او ايوگ اوزينگ صاحبي وار كه‌هامودن قادردر اوني ساخلامقه ابرهه حكم ايتدي اونگ دوه‌لرني‌اوزينه رداتسونلر ابرهه‌عازم‌اولدي‌مكه‌يه داخل اولمقه اما فيللر يرلرندن حركت اتمورديلر جناب عبدالمطلب اوغلي عبداللهي چاغروب اوزيله ابوقبيس داغنگ اوستنه آپاروب ديدي دريا طرفنه باخ گورنه گوروسن وبگا خبر وير عبدالله باخوب گورديكه قرا قوشلار سيل كيمي دريا طرفندن مكه طرفنه گلورلر ويدي دفعه صفاايله مروه آراسنده سعي ايتديلر وصوگره ابرهه‌نگ قوشوني طرفنه گتديلر پس عبدالمطلب احوالي اهل‌مكه‌يه خبر ويروب اونلار گيدوب گور- ديلركه قوشون هاموسـي توگولوب اؤلوبلر پس اونلارگ جميع ماللرني غارت ايتديلر اوقوشلار قرانقوش شكلنده هربريسنده اوچ داش واريدي ايكي‌سي چنگال- لرنده بريسي ديمدگنده هرنفرگ‌باشندن بريسني‌سالوب مقعدندن چخاردي اوجماعتگ هاموسي هلاك اولوب مگر برنفر ساغ‌قالوب قاچـدي كه‌گيدوب يمنه خبر آپارا ايلكه يمنه يتشدي وبو احوالي خبر ويردي گورديكه همان قوشـلاردن بريسي باشنگ اوستنده‌در نشان ويرديكه اوقوشلاري همين بوقوش جنسندندر بوسوزي ديين‌كيمي برداش دخي اونگ باشـنه ده‌گوب هلاك اولدي اللّه‌تعالي بواحوالي پيغمبره خبر ويروب بيورور ٣) «واونلارا» هند درياسنگ ساحلندن «قوشلار گوندردي اوحالتده كه‌دسته دسته ايديلر ۴) اونلارا خورده داشلار آتارديلر كه‌عمله گلمشدي پالچقدن» قوريوب داش اولمشدي ٥) «پس اللّه‌تعالي اونلاري داشلارايله ييلمش سامانً‌كيمي ايتدي» كه اونلارگ بدنلري داغيلوب قالمامشدي مگر لباسـلري اللّه‌تعالي اونلارگ بدنلرگ داغاماقني تشبيه ايدير حيوانات ييدكي سامانگ سركين صورتنده داغلماقنه

سورهٔ قریش (۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

سورهٔ فیل وایلاف بر سوره‌در هر ایکیسنی واجبی نمازده بریرده اوخومق سوره عوضنه جائزدر احوط بسم‌الله‌ایله اوخومقدر

۱) لِاِيلَافِ قُرَيْشٍ ۲) اِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۳) فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۴) الَّذِي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ ۵) وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ

۱) بز اصحاب فیلی هلاك ایتدیك «قریشی مکه‌یه دوست ومانوس اتمک ایچون» که‌اوندن قاچانلار دوباره مکه‌یه گلوب واوشهرده ساکن‌اولوب اویری آباد اتسونلر تااینکه‌بزیم حبیبمزڭ تولدی‌مکه‌ده واقع‌اولا (قریش‌عبارتدرنظرین کنانه‌نڭ اولادندن قریش کسب معنی‌سنه‌در چونکه نظرڭ شغلی کسب وتجارت ایدی اوجهته قریش آدلاندی) ۲) « اونلار قیش‌ده ویایده گوچمکی دوست‌دوتماق گیمی» قیش زمانی گوچوب یمنه گیدردیلر که‌اویرڭ هواسی ایستی‌ایدی ویای وقتی شام‌طرفنه گیدردیلر که‌اویرڭ هواسی سرین‌ایدی یااینکه ئیلده ایکی‌دفعه یمنه وشامه تجارت ایچون کتمکی یااینکه ایکمجی ایلاف بدلدر اولمجی‌دن معنی بیله‌در که‌قریش دوست‌دوتمق ایچون ئیلده ایکی دفعه گوچمکی اگر ایکی دفعه گوچمك اولماسیدی مکه‌ده همیشه دایانماق ممکن دگلیدی واگر امن‌امان اولماسیدی وابرهه مکه‌نی خراب ایتسیدی ئیلڭ سائر وقتنده مکه‌ده قالماق ممکن اولمازایدی ۳) «پس بونعمتڭ مقابلنده گرك عبادت‌ایده‌لر بوبیتڭ اللهنه ۴) ایله اللّٰه که طعام ویردی اونلاره آجلقدن» خلاص ایتدی ئیلده ایکی‌دفعه سفر اتمك‌ایله ۵) «واونلاری خاطرجمع ایتدی قورخودن» که‌مکه‌نی خاطر-جمع‌لیك یری ایتدی هرکس اوڭا متعرض اولسا هلاك‌اولار یااینکه سفرده هرقطاع الطریق اونلارڭ یولنی کسنده اونلارڭ مکه‌اهلی اولماقنی بلنده اونلاردن ال‌چکردیلر

سورةالماعون (۷) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) اَرَاَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ۲) فَذٰلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ ۳) وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۴) فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۵) الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۶) الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُنَ ۷) وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ

۱) «آیاسن گوردڭ یامحمدص اوکسی‌که تکذیب‌ایدر قیامتده‌جزاویریلمگی» وبعثی

وحسابی بوشخص عبارتدر ولیدبن مغیره‌دن یاابوسفیاندن‌که‌هرهفته‌بردوه کسوب لذت ایدردی فقیر گلن‌وقتده عصاایله دوگوب قوواردی یااینکه آخرته اعتقادی اولمیان آدملرنگ صفتی بونلردر ۲) «پس‌بوآدم اوکسدر که‌یتیمی دفع‌ایدر» اوزحقندن ۳) «وترغیب ایتمز مسکینه طعام ویرمگه» نه‌اوزی ویرر نه‌اوزگه‌لی قویار ۴) «پس وای‌اولسونگ اوگونه نمازقیلانلاره ۵) که‌اونلار نمازلرینده‌سهوایدنلردر» سهل‌انکارلق وتنبللیك‌ایله وقتنی گچوررلر ونمازی تأخیره‌سالارلر یااینکه‌مؤمنلرله بربرده‌اولانده ریاایله نماز قیلارلر مؤمنلر اولمیانده ترك ایدرلر ۶) «اونلر او کسلردر که ریا ایدرلر» قیلدیقلاری نمازده بوآیهٔ شریفه‌ده سهو ترك معنی‌سنه‌در والا سهو ونسیان مقابلنده هیچگونه عذاب یوخدر ۷۸) «واوکسلردرکه منع ایدرلر زکوتی» مستحقنه ویرمگه یااینکه قونشونگ احتیاجنی عمله گتورمزلر قازان، قاب، دلووغیری بوگا اوخشیان مایحتاجی ویرمه‌مك کیمی

سورة الکوثر (۳) آیه‌در مکه‌ده نازل ولوب

بسـم الله الرحمن الرحیم

۱) اِنّا اَعْطَیْناكَ الْکَوْثَرَ ۲) فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۳) اِنَّ شانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ

---

۱) «حقیقتده بزسگا چوخ خیر ویردیك» یااونهری‌که آدی کوثردر سوددن آغ بالدن شیرین یاننده کاسه‌لر درویاقوتدن بونهر مختصدر حضرته هرکسی‌ایستیه‌اوندن سیراب‌ایدر یااینکه نسلنگ واولادنگ چوخلغنی جمیع نسل‌لر تمام‌اولار مگراونگ نسلی یادین اسلامه داخل اولانلرنگ حوخلقی یاچوخ شفاعت ایتمك اگرکوثری خیرکثیر معنی‌سنه‌دوتساق ذکراولان‌معنی‌لرنگ هاموسی‌اوسوزنگ ضمننده‌در ۲) «پس نمازقیل اوز اللهگا» قربان بایرامی گونی«وقربان‌کس» یااللرینگی قولاقلارنگگ برابرینه گوتور تکبیرایدنده ۳) «بدرستیکه سننگ‌دشمننگ اودرقویروقی کسیلمش» یاخیردن قطع‌اولمش بوآیه‌لرنازل‌اولوب عاص‌بن‌وابلنگ‌حقنده‌برگون‌حضرت مسجددن چیخوردی بنی‌سهم قاپوسننگ‌یاننده عاص‌حضرته راست اولوب‌دانشوردیلر وقریشنگ بیوکلرندن نیچه‌نفر مسجدده اگلشمشدیلر ایلکه عاص مسجده داخل اولدی خبر آلدیلر که کیمله دانشوردنگ دیدی محمد ابترایله ابتر اوکسه دیردیلر که اولادی‌اولمیه اووقت حضرتنگ خدیجه‌دن تولدایدن‌اوغلی‌عبدالله وفات ایتمشدی اوجهته اللهتعالی بیورور که سگامدعی‌لیك ایدننگ اوزی ابتردر قیامته‌دیك سننگ‌آدینگ یخشیلق‌ایله ذکراولاجاقدر

سورة الكافرون (٦) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

١) قُلْ یَا أَیُّهَا الْكَافِرُونَ ٢) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ٣) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٤) وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ٥) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٦) لَكُمْ دِینُكُمْ وَلِیَ دِینِ

١) «دیگلن یامحمدص ای کافرلر ٢) من بو حالده عبادت ایتمرم اوبتلره که سیز عبادت ایدرسگز ٣) وسیز عبادت ایدنلر دگلسگز بو حالده اواللهه که من عبادت ایدیرم ٤) ومن عبادت ایدن دگلیدیم وبوندن صوگره ده عبادت ایتمرم اواللهه که سیز عبادت ایتدگز بوندن سابق ٥) وسیز عبادت ایدن دگلسگز بوندن صوگره اواللهه که من عبادت ایدرم ٦) سیزگ ایچون‌در سیزگ دینگز وبگادر منم دینم» یامنم جزای عملیم بگا ایتشر سزگ عملگزگ جزاسی سیزه یتشر بو سورهٔ شریفه‌نگ نزولنده وارد اولوبدر که مشرکین مکه حضرتگ یاننه گلوب عرض ایتدیلر یامحمد بر ییل سن بزیم اللهمزه عبادت ایت بر ییلده بزسنگ اللهگا عبادت ایده‌لك اگر بزیم دینمز حق ایسه سن یخشی مزده یتشرسن واگر سنگ دینگ حق ایسه بز یخشی مزده یتشه‌ریك حضرت بیوردی معاذالله من اللهه شریك قرار ویرم پس بو سوره نازل اولدی

سورة الفتح (٣) آیه‌در مدینه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

١) اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللهِ وَالْفَتْحُ ٢) وَرَأَیْتَ النَّاسَ یَدْخُلُونَ فِی دِینِ اللهِ أَفْوَاجًا ٣) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

١) «ایلکه سگا اللهگ نصرتی گلدی» دشمنلریگی هلاك ایتدیگ «وفتح» مکه عمله گلدی ٢) «وگوردوگ که مخلوقات داخل اولارلر اللهگ دیننه» دسته دسته ٣) «پس تسبیح ایت اللهگگ حمدینه» وجمیع ناقص صفتلردن اونی اوزاق بیل «وباغشلانمق ایسته اللهدن» هرچند گناهدن استغفار ایتمك اولمیه بلکه اللهه تسبیح ایتمك ایچون اولا «بدرستیکه الله توبه‌نی چوخ قبول ایدن‌در» حضرت بو آیه‌دن درك ایتدی بو دنیادن نقل ایتمگی ومتصل دیردی (سبحانك اللهم وبحمدك اللهم اغفر لی انك انت التواب الرحیم)

سورة ابی لهب (۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بســــــــــــــــــم الله الرحمن الرحيم

۱) تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۲) مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۳) سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ
۴) وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۵) فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ

برگون حضرت پیغمبر صفاداغنه چیخوب سسلندی یاصباحاه: عرب آراسنده غریبه ایش اولان وقتده بو سوزی دیردیلر وخلق جمع اولاردی حضرتنگ بو سوزنی ایشدوب خلق جمع اولدیلر حضرت بیوردی‌که اگر من سیزه دیم‌که بو داغنگ باللنده دشمن وار آخشام یاصباح سیزه حمله ایده‌جکدر آیامنم سوزیمی ایشیدوب قبول ایدرسگز یانه دیدیلر بلی حضرت بیورو‌ی من اللهنگ پیغمبری یم سیزی قورخوزورم اللهنگ عذابیله اگر اوگا ایمان گتورمیه‌سگز ابولهب دیدی (تباًلك) ایله‌بزی بوسوزدن اوتری جمع ایدویسن پس بوسوره نازل اولدی ۱) «سینسوگ ابولهبنگ ایکی اللری» وخیردن اوزاق اولسوگ نیجه‌که الی کسامش شخصنگ نفعدن الی چیخار یااینکه ابولهبنگ اللری قطع اولسون اوزمانکه پیغمبری سنگسار ایدردی اوحضرت خلقی الله طرفنه دعوت ایدن وقتده «وحال‌انکه هلاك اولوبدر» دنیا وآخرت نعمتلریندن الی چیخوب اما اوزی بیامیور ۲) «اونگ مالی وکسب ایتدیگی دولتی» اللهنگ عذابنی «اولدن دفع ایتمدی ۳) تیزلیك ایله یتشر اواوده‌که شعله وزبانه صاحبی‌در ۴) واونگ عورتی» ام‌جمیل ابوسفیانگ باجیسی «اودون گوتورلدر» تیکان وداشی گوتوروب جمع ایدوب حضرتنگ یولنه توکوردیکه اونگ ایاقنه باتسوگ یااینکه حضرتله خلق آراسنده ناملق ایدردی وعداوت اودینی یاندیرارد‌ی نیجه‌لمامی اودوگ داشیانه تشبیه ایدرلر ۵) «اونگ بویننده خرمالیفندن ایپ واردر» اودگ داشمقه یااینکه قیامتده بوینونه زنجیر اورولار یتمش ذراع اوزونلقنده

سورة الاخلاص (۴) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بســــــــــــــــــم الله الرحمن الرحيم

۱) قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۲) اللهُ الصَّمَدُ ۳) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۴) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

مکه‌ده نیچه‌نفر مشرکلر حضرتنگ یاننه گلوب عامربن طفیل دیدی بزه توصیف ایت اللهنگی آیاقزیلدندر یا گوموشدن یادمیردن یاآغاجدن پس بوسوره نازل اولوب الله

سورة الكافرون (٦) آيه‌در مكه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۲) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۳) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۴) وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ۵) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٦) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

۱) «ديگان يامحمد ص اى كافرلر ۲) من بو حالده عبادت ايتمرم اوبتلره كه سيز عبادت ايدرسگز ۳) وسيز عبادت ايدنلر دگلسگز بو حالده او اللهه‌كه من عبادت ايديرم ۴) ومن عبادت ايدن دگليديم وبوندن صوگره‌ده عبادت ايتمرم او اللهه‌كه سيز عبادت ايتدگز بوندن سابق ۵) وسيز عبادت ايدن دگلسگز بوندن صوگره او اللهه‌كه من عبادت ايدرم ٦) سيزگ ايچون‌در سيزگ دينگز وبگادر منم دينم» يامنم جزاى عمليم بگا يتشر سزگ عملگزگ جزاسى سيزه يتشر بوسورهٔ شريفه‌نگ نزولنده وارد اولوبدركه مشركين مكه حضرتگ يانته‌گلوب عرض ايتديلر يامحمد برئيل سن بزيم ئالهمزه عبادت ايت برئيلده بزسنگ اللهگا عبادت ايده‌ك اگر بزيم دينمز حق ايسه سن يخشى مزده يتشرسن واگر سنگ دينگ حق ايسه بزيخشى مزده يتشه‌ريك حضرت بيوردى معاذالله من اللهه شريك قرار ويرم پس بوسوره نازل اولدى

سورة الفتح (۳) آيه‌در مدينه‌ده نازل اولوب

بسم الله الرحمن الرحيم

۱) اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۲) وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۳) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

۱) «ايلكه سگا اللهگ نصرتى گلدى» دشمنلريگى هلاك ايتديگ «وفتح» مكه عمله گلدى ۲) «وگوردوگ كه مخلوقات داخل اولارلر اللهگ دينينه» دسته دسته ۳) «پس تسبيح ايت اللهگگ حمدينه» وجميع ناقص صفتلردن اونى اوزاق بيل «وباغشلانمق ايسته اللّٰهدن» هرچند گناهدن استغفار ايتمك اولميه بلكه اللهه تسبيح ايتمك ايچون اولا «بدرستيكه الله توبه‌نى چوخ قبول ايدن‌در» حضرت بوآيه‌دن درك ايتدى بودنيادن نقل ايتمگى ومتصل ديردى (سبحانك اللهم وبحمدك اللهم اغفرلى انك انت التواب الرحيم)

سورة ابی لهب (۵) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بســـــــــــــم الله الرحمن الرحیم

۱) تبت یدا ابی لهب وتب ۲) ما اغنی عنه ماله وما کسب ۳) سیصلی نارا ذات لهب

۴) وامرأته حمالة الحطب ۵) فی جیدها حبل من مسد

برگون حضرت پیغمبر صفاداغنه چیقوب سسلندی یاصباحاه: عرب آراسنده غریبه ایش اولان وقتده بو سوزی دیردیلر وخلق جمع اولاردی حضرتنگ بو سوزنی ایشدوب خلق جمع اولدیلر حضرت بیوردیکه ! اگر من سیزه دیم‌که‌بوداغنگ چاللنده دشمن‌وار آخشام یاصباح سیزه حمله‌ایده‌جکدر آیامنم سوزیمی ایشیدوب‌قبول ایدرسگز یاله دیدیلر بلی‌حضرت‌بیوروری من اللهنگ پیغمبری‌یم‌سیزی‌قورخوزورم‌اللهنگ عذابیله اگراوڭا ایمان گتورمیه‌سگز ابولهب دیدی (تبالك) ایله‌بزی بوسوزدن‌اوتری جمع ایدویسن پس‌بوسوره نازل‌اولدی ۱) «سینسوگ‌ابولهبنگ ایکی‌اللری» وخیردن اوزاق اولسوگ نیجه‌که الی کسلمش شخصنگ نفعدن الی چیقار یااینکه ابولهبنگ اللری قطع اولسون اوزمانکه پیغمبری سنگسار ایدردی اوحضرت خلقی الله‌طرفنه دعوت ایدن وقتده «وحال‌انکه هلاك اولوبدر» دنیا وآخرت نعمتلریندن الی‌چیقوب اما اوزی بیامیور ۲) «اونگ مالی وکسب‌ایتدیگی دولتی» اللهنگ عذابنی «اوندن دفع ایتمدی ۳) تیزلیك‌ایله یتشر اواوده‌که شعله وزبانه صاحبی‌در ۴) واونگ عورتی» ام‌جمیل ابوسفیانگ باجیسی «اودون گوتورندر» تیکان وداشی گوتوروب جمع‌ایدوب حضرتنگ یولنه توکوردیکه اونگ ایاقنه باتسوگ یااینکه حضرتله خلق آراسنده ناملق ایدردی وعداوت اودینی یاندیراردی نیجه‌نمامی اودوگ داشیانه تشبیه ایدرلر ۵) «اونگ بویننده خرمالیفندن ایپواردر»اودگ‌داشمقه یااینکه‌قیامتده بوینونه زنجیر اورولار یتمش ذراع اوزونلقنده

سورة الاخلاص (۴) آیه‌در مکه‌ده نازل اولوب

بســـــــــــــم الله الرحمن الرحیم

۱) قل هو الله احد ۲) الله الصمد ۳) لم یلد ولم یولد ۴) ولم یکن له کفوا احد

مکه‌ده نچه‌نفر مشرکلر حضرتنگ یاننه گلوب عامربن طفیل دیدی بزه توصیف ایت اللهنگی آیاقزیلدندر یا گوموشدن یادمیردن یاآغاجدن پس بوسوره‌نازل اولوب الله

صاعقه گوندردی اربدی‌یاندروب وعامرنگ کوچك بأرماقندن دگوب اولی‌دخی‌اولدوردی بوسوره نازل‌اولدی ۱) «دیگلن یاپیغمبر الله‌بردر شریکی‌یوخدر ۲) الله‌بی‌احتیاجدر» یمك، ایچمك ویاتمقدن ۴) «دوغمیوبدر» اوندن خارج اولمیوب نه‌اولاد ونه‌سائر کثیف شیئلرکه انساندن دوغولار ونه‌لطیف شیئی پشیمانلق، غم، شادلق، گولمك، آغلامق، آجلق وتوخلق «ودوغولمیوبدر»خارج اولمیوبدر برشیئی‌دن نیجه‌که سائر مخلوقات برشیئدن‌خارج اولار ۳) «والله‌ایچون براحدمثل وتای‌یوخدر» که‌اللهی‌اوڭا اوخشادوب خلقه تانتماق‌اولا یااینکه‌دوغمیوبدرکه الله‌لقی اوڭاارث‌ویره ودوغولمیوبدر که اللهلقی ارثله کسب ایتمش‌اولا واونڭ ایچون مثل یوخدرکه اونڭ عورتی‌اولا

سورة‌الفلق (۵) آیه‌درمدینه‌ده نازل اولوب

بســـــــم الله الرحمن الرحیم

۱) قُل اَعُوذُ بِرَبِّ الفَلَقِ ۲) مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ۳) وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۴) وَمِن شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِي العُقَدِ ۵) وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ

لبیدبن اعصم یهودی پیغمبرص‌ه سحرایدوب بنی‌زریق قومنه آنـدی حضرت ناخوش اولوب یاتمشدی جبرئیل نازل‌اولوب خبر گتوردی‌که لبیدسحر ایدوب‌فلان قویده باسیروب‌اوقویه گوندر اوکسی که سنڭ مثلنڭ‌اولا وسن‌اوڭا اعتبارایده‌سن پس‌حضرت پیغمبرص علی۴می گوندردیکه گیدوب اوقویدن ذکراولان سحری گتوره حضرت علی همان قویڭ ایچنه دوشوب گوردیکه قویڭ سویی حنا کیمی‌قزاروب نه‌قدر آختاردی تاپمادی حضرتڭ یولداشلاری دیدیلرایندیکه قویده برشیئی تاپمادیق قویدن چیخ گیدك پیغمبره خبرویره‌ك حضرت بیوردی نه‌حضرت بڭایالان بیوروب ونه‌حضرته یالان بیوروبلارپس‌حضرت علی بیوردی‌که دقتله قویی دوباره آختاروب قویدن برحقه چیخارتدیم گتوردیم حضرتڭ یاننه حضرت بیوردی حقه‌نی آچ‌ایلکه آچدیم‌معلوم اولدی‌که حقـه‌نڭ ایچنده خرماونڭ ایچنده تولكوارکه‌اون‌بر دوگون اورولوب پس‌ایکی قل‌اعوذ سوره‌لرلی جبرئیل گتوروب‌دیدی یارسول‌الله ایگرمی‌بر دفعه‌بوسوره‌لری اوخویوڭ هر دفعه‌ده دوگونڭ بریسنی آچیلوردی تاعقده‌لر تمام اولوب حضرت ناخوشلقدن شفاتاپدی(مفسرلر بوکیفیتی نقل ایتمك‌لرینه گوره بندۀ حقیر مترجم دخی‌اولاره‌تبعیتاً نقل‌ایتدیم لـکن‌اوحضرته سحرتأثیرایتمکده توقف‌ایدیرم)

۱) «دیگلن یاپیغمبرمن‌پناه آپارورم‌صبح یرینڭ آچیلماقنڭ اللهنه ۲) اومخلوقڭ شرندن که‌الله خلق ایدبدر» جن وانسدن وسائر حیوانلاتدن ۳) «وقرانلق گیجه‌نڭ

شرلدن زمانیکه قرانلقلقه داخل اولا» وچوخ قرا اولا که یول کسنلر وردنده حیوانلر اووقتده اذیت ایدرلر ۴) «واوعورتلرک شرلدنکه افسون اوخویوب دوگونلره اوفورنلردر» افسون اوخویوب دوگون دوگرلر بوآیه‌ده مقصود اونلرک ایتدیکلری عمل سحر وجادونک حقیقتده اثر ایتمکیدر یااینکه بوگونه عورتلرک فتنه وخلقی ضلالته سالوب فریب ایتمکلریدر ۵) «وحسد ایدن کسلرک حسدلدن زمانیکه حسد ایده» هرکس جزئی فکر ایتسه یقین ایدر که دنیاده عمله گلن فتنه وفسادک یوزده دوقسان حصه‌سی حسددن عمله گلور

سورة الناس (۳) آیه‌در مکه‌ده نازل ولوب

بسم الله الرحمن الرحیم

---

۱) قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۲) مَلِكِ النَّاسِ ۳) إِلَٰهِ النَّاسِ ۴) مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۵) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۶) مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

---

۱) «دیگلن یاپیغمبر من پناه آپارورم خلقی یارادوب تربیه ویرن اللهه» که خلقک مدبری‌در ۲) «خلقک پادشاهی‌در» قیامت گوننده خلق آراسنده حکم ایدندر ۳) «خلقک اللهی‌در» خلقه واجبدر که اوکا عبادت ایده‌لر ۴) «وسوسه ایدن شیطانک وسوسه‌سندن که آدی خناس‌در» تاخیره سالار معصیت ایدن کسک توبه‌سنی وامید ویرر اللهک رحمنه وتفضلنه یااینکه وسوسه‌ایدر مؤمنه معصیته مرتکب اولماقه امیدوار ایدر اللهک کرمنه ۵) «ایله خناس که وسوسه ایدر خلقک سینه‌سنده» ۶) ودیگلن پناه آپارورم اللهه بوآدملردن که وسوسه ایدر خواه «جن جنسنک وسوسه‌سندن وخواه انسان جنسنک وسوسه‌سندن» شیطان باطنده وسوسه ایدر اما انسان ظاهرده وسوسه ایدر وخلقی شبهه وضلالته سالار .

تشکر واعتذار

قرآن شریفی ترجمه ایتمك ماده‌سنده عهده‌مه گوتوردیگیم بیوك وآغیر تکلیفی استطاعتیم اندازه‌ده تمام ایتمکه تاییدات الهیه‌ایله موفق اولمقه درگاه ستارالعیوبه اونك علمی قدری شکر وثنا ایتمك بعدنده جمله‌اخوان دینیه‌دن کمال عجز وانکسار ایله معذرت ایدیرمکه همین ترجمه قرآن شریف وطبع وانتشاری نیچه نفرلرك بربرینه معاونتی اولدیقنی لازم دوتدیقی حالده بنده‌ٔ حقیر کثیرالتقصیر تك اوزوم هم ترجمه‌سنه هم طبعنه لازم اولان امرلره اوجمله‌دن حتی تصحیحنه بدون واسطه مباشرت ایتمك اجلدن چوخ ممکندر که بعض یرلرده سهو وغلط عمله گله‌وبونی

دخی اظهار ایتمگه مجبورمکه* بو نیت مقدسه اثناسنده نقدر زحمات مادی و معنویه دوچار اولوب دین قرداشلاریمدن براحد مقام معاونت وامدادده بولونمیوبلر.
الحاصل بحول الله وقوته طبع وانتشارینه موفق اولوب جمله اوخویوجیلریمزدن توقع ایدیرمکه سهو وغلطه دوچار اولدیقلری حالده نظر ایمانله ملاحظه ایدوب انسان زمرەسی خطا ونسیاندن عاری وبری اولماقی امکالدن خارج اولمامقنه مبنی انسانیت واسلامیت آدینه تصحیحنه اقدام ایتمگیله (عندالله والرسول والائمه والاصحاب الکبار) مأجور اولماقه امیدوار اولالر، درکاه عالم السر والخفیاته معلومدرکه عمده غرضیم وهم قصدیم بو عملی خیری اوزیمدن صوگره باقیات صالحات جمله‌سندن حساب ایدوب بوضمنده دین قرداشلاریمه معنوی خدمت ایدنلر زمرەسنده بنده‌دخی محسوب اولماقدر درکاه قاضی الحاجات* وسامع المناجاتدن کمال شرمنده‌لیك ایله مسئلت ونیاز ایدیرمکه نیتیمی محض اونگ رضاسنی کسب ایتمکده جمله اغراض شخصانیه ووساوس شیطانیه ونفسانیه‌دن عاری وبری بیورملك نعمتیله منتعم وایکمجی طبعده بعض مطالبه اوجمله‌دن آیه‌لرك بربرینه مناسبتی وربطنی بیان ایتمگه موفق بیوره‌لر.
اللهم یامجیب الدعوات ویاغافر الذنب والخطیات اتمم علینا نعمتك واحفظنا من غضبك وسخطك ونقمتك ولاتجعلنا من الذین یحسبون انهم یحسنون صنعا ولایجدون لاعمالهم یوم القیمة عندك اجراً ولاتصیرنی للفتن عرضا وكن لی علی الاعداء ناصرا وعلی العیوب ساترا ومن البلایا واقیا وعن المعاصی عاصما یاارحم الراحمین آمین

ایکمجی جلدده ترجمه اولان سوره‌لرك فهرستی